TISZAI GALÉRIA

MEGHÍVÓ

GÁL LEHEL

A *Tiszai* GALÉRIA Kft TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS BARÁTAIT
A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA MESTERKURZUSÁNAK HALLGATÓI

GÁL LEHEL és FARKAS CSABA

FESTŐMŰVÉSZEK, JEL - RENDSZER CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁRA, MELYET

NAGY GÁBOR

FESTŐMŰVÉSZ, EGYETEMI DOCENS NYIT MEG
1997. DECEMBER 30-ÁN KEDDEN 17 ÓRAKOR

A MEGNYITÓN KÖZREMŰKÖDIK
BALÁZS KATALIN ének, CSÁK LÁSZLÓ furulya

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ: 1998. JANUÁR 23-IG
HÉTFŐ - PÉNTEK: 9-12 ÉS 13-17; SZOMBAT: 9-12 ÓRÁIG

BELÉPÉS DÍJTALAN

Tiszai GALÉRIA Kft CSONGRÁD, DÓZSA GYÖRGY TÉR 4. TEL./FAX: 63/482-210

A KIÁLLÍTÁS TÁMOGATÓI: A-tól Z-ig SZOLGÁLTATÓ IRODA, CSONGRÁD - BOLDOGH FERENC ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ, BAKS - CSONGRÁDBOR KFT, CSONGRÁD - FERENTZI ANDRÁS TEHERFUVAROZÓ, CSONGRÁD - KEMENCE CSÁRDA, CSONGRÁD - LVM ART BT, CSONGRÁD - MURÁNYI AUTÓKERESKEDÉS, CSONGRÁD

GÁL JENÖ - GÁL LUDMILLA

Gál Jenö
Gál József
Gál Judit
Gál Katalin
Gál Karolin
Gál Konrád
Gál K. Béla
Gál Krisztina
Gál László
Gál Lehel
Gál Ludmilla

MDK

Révi Miklós és Gál Jenö,

szatmári vállalkozók dolgozták ki a Szatmáron épitendö árucsarnok terveit. 1000 m 2 -nyi terü+ leten épül.

Épitési munkálatok. -
Vállalkozók Közlönye.1907.jul.10. 28.sz. 8.1.

Gál József „úttörő"

Vásárhelyen immár nyolcadszor rendezték meg az úttörők rajzversenyét – színes krétával az aszfalton. A téma: „Együtt – egymáért" c. visette. – Az 5–6 oszt. „úttörők" megosztott harmadik díját Szécs Sándor és Gál József kapta.

Csongrád Megyei Hírlap, 1976. okt. 13.

Gál József, népi építőmester

Megemlítve.

Varga Gyula: Népi építészet Hajdú-Bihorban 271-273

Élet és Tudomány, Bp. 1980 okt. 29. XXXV/9.

Gál József

Debreceni építész terveit elfogadták az Aranybika szálló emeletes épületére a Nagyuj és a Piac utca sarkára. 1878. ápr. 3. tárgyalás falösszeomlás miatt, így a terv további kivitelezését elvetéltek

Balassa Sándor: A d breceni Aranybika Szálló
története 1959. Debrecen

43.l.

Gál József.

a Műcsarnokban, a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán akvarelljei szerepelnek.

Pesti Napló, 1928. május 20.

Gál József.

Borduszky tanítványa.

Munkája szerepel a Képzőművészeti Főiskola kiállításán, a Műcsarnokban.

Nemzeti Ujság, 1928. Máj. 20

Gál József, építő MDK

Neve a nagykőrösi tanácsháza oldalhomlokzatának tervén szerepel. (Nagykőrös, levéltár) Zádor-Rados 397. l.

Szurényi Szure: Régi tanácsházak a Kiskunságban.

Műemlékvédelem, I évf. 2. sz. 1957. 74 l.

MDK

Gál József
(Debrecen)
1965. Építészként jelentkezik a KT-be felvételre.

MDK-A-T.-1/254.

MDK

Gál József épitész

A debreceni ref. főisk. épitése. Vas. Ujs. melléklete 1869. 47.számhoz. nov. 21.

M.D.K.

Gál József
építőmester

1845-ben készítette a Jász-Apáti
város háza tervét.

Kaposvári Gyula: Műemlékek Szolnok megjeben
Jászkunság, 1959. március, 5 évf. 1 szám
16 egy.

MDK

Gál József építész

Nagykőrősi városháza

Rados J: A magyar klaszicista építészet hagyományai. Bp. 1953 9.

MDK

Gál József épitén

A nagykörösi városháza Fischer Ágost és Halán István épitészekkel együtt.

Rados J: A magyar klasszicista épi-tészet emlékei. Bp. 1952 7

Gál József, szobrász. Az 1840-es években Casagrande Márk műhelyében tanulta a szobrászatot s az esztergomi bazilika szobrain dolgozott.

Honderű. 1847. I. 215. l. — *Művészet.* 1909. 137. l.

Gál József

1892/93, 1895-96

Ferkèpzomfoiskèvk

84. l.

~~Csébi~~ Gál József

X. Tavaszi
Salon
1935.

CSÉBI GÁL JÓZSEF
29 Kőmüves

tempera

100.— pengő

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

ELNÖK:

Gróf ZICHY JÁNOS

ALELNÖKÖK:

CSÓK ISTVÁN GEREVICH TIBOR HORVAI JÁNOS

Csébi Gaál József: Kőműves

. Tavaszi Tárlatáról

Képzőművészet
1935. 85. sz. 121. l.

Csébi Gaál József

Foto Budai

Kombiná

Tervezte: Vágó Pál

A XXX. Budapesti N

lyet a magyar dekoratív építőművészet a tervező műhelyek rajzasztalain megszerkeszt, vagy kitalál. Mert az anyag nem számít itt – léc, rongy és papír — tehát költséghatárok alig számítanak, az idő se számít — a felelősség legfeljebb a megnyitás utáni harmadik napig, tán addig se tart. Kilenc napig áll az, amit a gondolat életre keltett és azután egy évig újra viszasüllyed a közömbösség szürke mocsarába.

A magyar építőművészetnek és a reklámművészetnek a vásár nagyszerű eszköze lehetne arra, hogy művelőinek tudását, rátermettségét évről-évre bemutassa. Van is ebből részünk minden évben. De itt egyet kell megállapítanunk: a vásár fejlődése tempóját a vásári építkezés külalakja nem tudja utólérni. Innen van az, hogy a terület növekedése és a kiállítók minőségbeli javulása ellenére

Gaál József

~~Gaál~~ József, építész az 1860—70-es években Debreczenben. G. tervezte és építette a debreczeni ref. főiskola épületét (1869).

Vasárnapi Ujság. 1869. 649. l. (A debreczeni ref. főiskola építése.)

Gál József

Vas. Ujs. 1869. 649 l

Sz. Sz.

...y semmi.

** *(A debreczeni ref. főiskola épitése)* Gál József épitésznek és Szombati István ácsmesternek adatott át a kihirdetett pályázat utján 159,000 forintért, ugy azonban, hogy ha a kőfaragó munkák a költségkiszámitásban foglalt áraknál olcsóbban készittethetnek el, ezek árai a vállalati összegből levonathatnak a főiskolai épittető bizottság által, mi iránt 2 hó alatt kell nyilatkoznia. A nagyszerü épités jövő tavaszszal kezdetik meg, az ócska épületek lerombolása azonban még az öszön munkába vétetik. Az épittető bizottság részéről a folytonos ellenőrzést Gelenczey Pál tanár vállalta magára, még pedig dijkikötés nélkül.

Sopron, Dr. Mihály

540, 552,

Gál József

(Gaál) József

építész

L.

Szendrey-Szentiványi

542. l.

Centak Vilnius VIII · 172

Gál József

építész

l.

Zádor – Rados

279, 330. l.

Ellen

.....pengő .....fillér, azaz:.....

.....fillérről, mely összeget a Budap

utca, tér.....szám alatt fekvő .....

donát képező és műemléki jellegű épül

után a m.kir.pénzügyminiszter urnak l

valamint a Műemlékek Országos Bizotts

kiadott engedélyirata alapján, a Műem

%-os járulék fejében a Műemlékek Orsz

tem.

Budapest, 193.....

Gál József

ötvös

1905-7

Címtár 1930. 83. l.

Gál József

ötvös

Gyertyatartó terv

Repr.

Értímisk 1906/7.

XV. t.

BUDAPEST

Gál József

100 K államsegély

Értesítés 1907/8.

19. l.

Gál József

Ötvösségben I-dj:

Értímisk

1906/7

14 l.

Digitized by Google

Gál József

végbiz. jó eredm.

Kistimisk 1907/8.

22. l.

Gál József

Viallitás Mohón

Magyar Nemzet 1985. VIII. 2.

GAÁL József

- talán 1876-ban az ő terve alapján valósult meg a debreceni kistemplom átalakítása
- kivitelezője, nem tervezője a miskolci atodor zsinagógának

Komárik 1984 145.
157.

Gál József
szobrász
82 éves
(végelgyengülés)
† 1945 IV. 13. Temetve, IV. 16.
Farkasrét

Halotti főkönyv
1475 folyósz.

KESZTHELYI REZSŐ:

Kirakós

Gál József rajza

Ma hajnalok hajnalán fölriadtam, kusza döbbenetben, és felfoghatatlan rémület nyomasztó súlyával a mellemben kászálódtam ki az ágyból; elnyújtott és valószínűtlen léptekkel, mezítláb mentem végig a szobán az ablakig, és sarkig tártam; az egész életet magába foglaló roppant és különlegesen rideg nyugtalanság járt át; visszabotorkáltam az éjjeliszekrényhez, rágyújtottam, azután az ablaknál álldogáltam megint; enyhe és szeszélyes légáramlat emelgette a függönyt, és szanaszét szórta a hamut; volt ebben a látványban valamiféle tűnődő érzékenység és tapinthatatlan gyöngédség; a zaklatott ijedtség, amivel keltem, szétesett, de ismét belémfeledkezett, mihelyt töprengeni kezdtem, vajon mi válthatta ki: a hely, ahol éppen ott vagyok, az idő, ami rám vár, az a megközelíthetetlen, mely a nem-érzés biztonsága? — de nem válaszolt semmi, és a magamról való tudatomba beékelődött a teljesen fogalmatlan rettegés; a függöny meg-megérintett, hagytam ezt egy darabig, azután a már alig parázsló cigarettát kiejtettem az ablakon; ha csinálnék még valamit; mondjuk, pasziánszoznék bizonyos szavakkal, kiraknék egy levelet Jagdishnak, és elküldeném Monzába; azt, ami sokféleségeimből szándék nélkül kialakulna egy pillantásig; üldögélnék egy tűlevelű fa gyér árnyékában, mellettem szikla nyúlik hosszan, és merül alá a vízbe, szemközt hatalmas szín-anyag domborodik, és lélegzik lassan; kékségein tiszavirágok felhői és szitálása; mennyieknek kellett elmúlniuk tőlem, mielőtt megjelenhetett ez a látvány, és most éppen benne testesítődhetnek meg, az udvari deszkaklozettól az Uránusz zümmögéséig; halott élet verőfényei egy még mindig gyermeki önállapotban; jobb könyökömre nehezedve nyugodnék, tökéletes mozdulatlanságban, és nyár van, nagyon tiszta, holdtalan, csillagos éjszaka, én meg jobb könyökömre nehezedve nyugszom, tökéletes tétlenségben, előttem a tenger homályos virrasztása, és most nem tudom, mi történik, és mi múlik el, itt és majd, csak érzem, anélkül, hogy az érzés megnyilvánulna bennem; megítélhetetlen anyagjelenségben fogy, ami maradék még; nem esik meg velem semmi, múlik, és nincs jelentése, és az élet, végre, nem kifejezés többé; ahogyan annyiféle létező képtelen tudni saját létezéséről; fájdalom sincs, sem ellenszegülése, sem merengése, amikor karomon a takaróval bementem a szobámba, és lefeküdtem az ágy mellé, a földre, és nem hallatszott más, csak lélegzésem nesze a takarón és szívem dobogásának sejtelme; előbb keresztül-kasul, majd mindig balra fordulva meg, föl és alá járkáltam a szobában, hátrafelé mentem, sietve, elkanyarodtam, azután megint elkanyarodtam, várakoztam a táskarádió előtt, melyet egy széken tartok; bekapcsoltam, és nyomban hosszú dallamú szerb zene szólt; kikapcsoltam a készüléket, lehajoltam a szivarosdobozhoz, mely ott van a sarokban, a padlón, és kivettem belőle egy szivart, de nem gyújtottam meg; ujjaim között a szivarral ide-oda lépkedtem, közben meg-megtorpantam, visszafordultam, legörnyedtem, felegyenesedtem, és megint haladtomban végigsimítottam egy karfát, vagy kilincset, felvettem egy használt papírzsebkendőt, és kivittem a konyhába, a szemétbe; leültem, felálltam, tettem néhány mozdulatot, és azt hajtogattam: mondtam én, hogy nem így van; kiemeltem a dobozból még egy szivart, és összehasonlítottam a másikkal, nem találtam különbséget köztük, és mind a kettőt visszadugtam a helyére; végül is vonzott a függöny, ahogyan könnyedén hozzámér levegőjével és makulátlan fehérségével; és letelepedtem eléje, amikor már nem látom értelmét annak: mi van, ha valami öröm, mi van, ha valami szomorít, mi az egyáltalán, ha érzek; talán ők azok, ami még nem gondolható, és ekkor kellene valami kép nélküli képzelet, mintha a tárgyaké, valami sors legalább, vagy az élet részeinek hiánytalan hangulata; Un caro saluto e arrivederci in Italia — Chiara és Jagdish küldte ezt az üdvözletet Monzából, egy évvel azután, hogy néhány napot együtt töltöttünk Széplakon; alig alkonyodott még, csak nehézkesen kékült a levegő, amikor vacsorához ültünk a tornácon, két lócára egy kopott asztalnál; hideg ételeket ettünk, és gyümölcsöt, vagy, ha fogtam, halat; azután sajtot; Jagdish nézett, megsózom-e; hátradőlt, összefonta a karját, hunyorgott ritkán, akkor is mintha moccanatlan szemhéjjal; figyelmesen visszanéztem, és hirtelen újraéltem: milyen volt gyerekkoromban a tiszavirágok között, a délutáni folyón; és megértettem; olyan erősen éreztem most Jagdisht, aki hindu, és mellette az olasz Chiarát, hogy másfelé kellett fordítanom a fejem; hosszú szárú virágok egyenesedtek a tornác körül, szirmaikkal vállunk magasságában, teljesen mozdulatlanul, sárga színük őrjöngésének tetőpontján; a gyep hűvösnek és mélynek látszott a kertben, rajta a fák tömpe árnyai, és a sövénynél bakra emelt csónak fehérlett; Chiara összeszedte az edényeket, bevitte a házba, majd visszaült, és lesimította a ruháját; ekkor lehetett észrevenni, hogy felkel a hold; beszélgettünk, az úton túlról egyhangú zene szólt, és valaki néha felnevetett; Jagdish kihozta az ütőket és a tollaslabdát, kiválasztottunk egy alkalmas helyet, ahol nem voltak ágak felettünk; Jagdish a léckerítés közelében állt, bizonyos távolságra egy olajfától, mely megrezdült olykor, és hamvas derengést szórt maga elé; az én közelemben a ház egyik sarka volt, a másik oldalon egy fiatal fügefa, melyet téglákkal raktak körbe, élükkel a földbe nyomva; egyenletes esties szín volt, és testetlen, bálványos nyugalom; tenyeremben éreztem az ütő tapadós nyelét, és hallottam a labda kis pendülését a húrokon, majd megpillantottam tollának hunyorgását, amint billegve halad fölfelé egy darabig, azután sietve kialszik, mielőtt leért volna az ég széléig; lestem, mikor fog elindulni visszafelé, és felém hulltában eltűnni a szemem elől; sikerült néhányszor visszaadnom a labdát, de igyekezetemben ráléptem az egyik téglára, mire az feldőlt, és térdemmel ráestem a fügefa friss hajtására, és letörtem; mielőtt felemelkedett volna, a vékony törzsecske mellé fektettem az alighogy kipenderedett leveleket, és hamarjában földet húztam rájuk; addig Jagdish leengedte a karját, és egy kicsit a kertkapu felé fordult; csendben várt, amíg kerestem a labdát a fűben, és csak akkor mozdult meg ismét, amikor beleütöttem a labdába; a kurta felvillanások közöttünk és a pendülés a húrokon mind egyenletesebb lett, kellemesen lustán adogattunk, és széles, magas ívben; egy idő után még a játék szelíd izgalma is feloldódott bennem, helyette valami bármi nélküli gyönyörűséget éreztem egyre erősebben; és minden megfelelt; bárhol vagyok, és bármikor bárhol legyek még; belső meleg fűtött, és lélegzetvételkor gyakran sóhajtottam; már igen világos volt a holdfény, mégsem elég világos, úgyhogy az ember azt élhette benne: nincs egyéb, mint az, hogy él, önmagát lélegzi; attól féltem, Jagdish abbahagyja a játékot, mire én hagytam abba, és elindultam a házhoz, de előbb visszadugtam a kidöntött téglát a helyére; Chiara a tornác korlátjának dőlve ült, és aludt; lehevertem vele szemközt, a zsebemből kivettem a cigarettát, a gyufát és néhány pénzérmét, és lassan felsorakoztattam őket kettőnk közé; Jagdish villanyt gyújtott odabent, amitől hosszú fénycsík vetődött ki, csaknem a sövényig, és megvilágította a csónakot, melyre surrogva permetezett a fűlocsoló automata; bámultam a függöny hangtalan mozgását, a fehérre fehéret, ahogyan az vagyok, ami vagyok, és mégsem az, de most már nincs eleven bája ennek, és mégis ettől nyeri játékosságát; ami a kirakós lehetne, és volt; amit azonban úgysem olvashatna Jagdish, mert valójában láthatatlan, ami írás; felfoghatatlan, minek a mása, azért; én meg, visszafekszem, és így tovább.

TÁRCATÁR

Orr

Boldogult és csodatévő osztályfőnökünk, Márki János asszociációs gyakorlatokkal kezdte a magyar óráit.

Orr. Megorrol, megorrint, ne üsd bele az orrod, orrod tőle fokhagymás.

Fül, lefülel, fülébe jut, fülbemászó. Szem, szemtelen, szemet szemért, fogat fogért, száj, szájaskodik, üss a szádra, torok, az ágyú torka, a halál torka, mi kell még.

Ez járt az eszemben (észkerék, észbontó), amikor egy forró nyári napon bementem a Petőfi Irodalmi Múzeumba, a néhány éve meghalt magyar író életét megnézendő. Szeretem az ilyesmit, a mások tárgyai jobban érdekelnek, mint a sajátjaim, amelyek annyiszor elhagytak már.

Kétszobányi volt a kiállítás, az elsőben bútorok, könyvek, festmények, a halott híres íróállványa (mindenki tudta róla, állva ír), a másodikban levelek, dedikált könyvek, a falon az a hivatali határozat, amelybe (mindenki tudta) belehalt.

Egyébként természetesen: a könyvek jelentős írók könyvei, a dedikációk jelentős írók dedikációi, a levelek jelentős írók levelei. Mind.

Ki dönti el, az író jelentős vagy jelentéktelen? „A könyvpiac mozgása: rejtély" — mondta mosolyogva ő is. Aztán azt is mondta, amikor egy (szerintem) jelentéktelen könyv kiadása ellen tiltakoztam: „Más az irodalom, és más az irodalompolitika."

Főnököm volt. Három évig. Maga a rejtély, mint a könyvpiac. Egyik napról a másikra kiszámíthatatlan. Bőkezűen megjutalmazta, akit az előző nap nyilvánosan megszégyenített. Egyik legműveltebb kollégánk miatt értekezletet hívott össze, mert úgymond, Graham Greene nevét hibásan írta. Mindenki tudta, hogy a kolléga jól írta Graham Greene nevét, szóvégi e-vel, nem úgy, mint a Julien Greenét. A kolléga is tudta. Ő is tudta. Mindenki hallgatott. Nem lehetett vele vitatkozni. Néhány nap múlva ugyanennek a kollégának a véleményét kérte ki, valamely több százezer forintos könyvsorozat tárgyában.

Beszélték, egy fogadáson véletlenül leöntötte egy társaságbeli hölgy estélyi ruháját. Másnap a hölgynek estélyi ruhát küldetett a Rotschild-szalonból. Beszélték, figyeli és figyelteti a munkahelyi konfliktusokat, felizzó vitákat. Aztán beleírja őket a drámáiba.

Egyik színművének bizonyos részletéhez szüksége volt a munkámra, egy XV. századi, dél-spanyolországi esemény háttérszövegének kidolgozására. Hónapokig leveleztünk. Aztán a rendező eldobta ezt a jelenetet.

Életében álomértéke volt a színháznak. Ő maga mennyire volt jó színész, nem tudni. A „más az irodalom, és más az irodalompolitika" jegyében vacak emberekkel is kellett foglalkoznia: mindig egyformán elegáns volt, soha egy félrecsúszott nyakkendő, soha egy félrecsúszott mondat, halvacsoránál soha a halkés. Halálos biztonsággal beszélt, igen, *halálos* biztonsággal, aki elébe járult, úgy érezte, az élete függ tőle; harminc éve mellette dolgozó munkatársai lélegzettelenül futottak végig a folyosón, ha hívatta őket. És mégis: ezek a mondatok teli voltak látszatdadogással, jól elhelyezett töltelékszavakkal, egy angol lord „well, well"-jei, csak fokozták a hallgató jegességérzetét, összezsugorodhatnékját. Mindenki vágyott rá, hogy beszéljen vele; mindenki föllélegzett, ha kilépett az ajtaján.

Értekezleteiből nekem is kijutott. Egyszer nekem támadt: hivatali titkot fecsegtem ki. Nem engedte, hogy válaszoljak. Mikor tisztázódott, hogy a „titok" közlésére — hogy egy bizonyos verseskönyv áprilisban jelenik meg — hivatalból fölszólítottak, bocsánatot kért. „Nyilvánosan megszégyenít, és négyszemközt elnézést kér!" Rávágtam az ajtót.

A következő héten nagy összegű jutalmat kaptam.

Aztán még sok mindent. Egy pohárka francia konyakot, valahányszor megjelent a könyvem: vers, regény, tanulmány. Úgynevezett kényes feladatokat, köztük széles hátra valót is (hát, hátszél, tartani a

toznak, vagyis több bajuk származik belőle, mint hasznuk. Ha azonban a nyugati cég talál olyan partnert, aki ebben őt elkalauzolja, esetleg még képes is számára valamit gyártani, tehát beszáll a kooperációs termelésbe, többnyire mint alvállalkozó (sub-contractor), akkor már nem reménytelen számára a helyzet. Így lassan kialakul az a szituáció, hogy az ember a saját nemzetközi méretű nagyvállalatához tartozó húsz vállalatot (Videoton) vállalati szinten megpróbálja ezer szálon a partner több száz vállalatához kötni, s így lassanként felkerülhet arra a képzeletbeli világtérképre. Itt kanyarodnék vissza az eredeti kérdéshez.

Miért fontos számunkra a kelet-európai piac?

Véleményem szerint lehetetlen, hogy mi pár éven belül fel tudjunk zárkózni Nyugat-Európához. Aki azt hangoztatja, hogy az EK ránk vár, az nem ismeri a gazdasági folyamatokat. Ezt nemcsak a konkrét példák (mezőgazdasági termékek, sertéshús, Videoton-tévé, szórakoztató elektronika) támasztják alá, hanem egyszerűen az a tény, hogy ez a nagyobb ellenállás iránya. Náluk fejlett, kifinomult a gyártáskultúra, optimalizálva van a gyártás, a piacra jutás kisebb és nagyobb körzetben. Aki azt hiszi, hogy oda csak úgy betörhetünk a nem létező fejlett technológiánkkal, gyártáskultúránkkal, piacismeretünkkel, az egyszerűen nem tudja, hogy ez az elmúlt ötszáz évben sem sikerült, s ezért sem valószínű, hogy a következő öt évben fog sikerülni. Úgy gondolom, egy-két generáció múlva sor kerülhet rá, de most semmiképpen sem.

Éppen ezért fokozott jelentősége van a környező országokhoz fűződő kapcsolatok kialakításának. Például a Kárpát-medencén belüliekkel e kapcsolatoknak évszázados hagyományai vannak, elég csak a vasúthálózatra gondolni, a hajdani körvasútra, vagy a két világháború közötti bankéletre és iparra, aminek szintén egyik központja volt Magyarország, egyszerűen azért, mert a Kárpát-medence központjában foglalnak helyet. Ebben a helyzetben a kiutat egy amerikai gazdasági guru magyarázta el nekem a legvilágosabban, akit vendégül láttunk a Videotonnál, illetve a Műszertechnikánál. Ő egyetlen megoldást látott számunkra: ha a nemzetközi nagyvállalatok előtt megyünk Kelet-Közép-Európába. Ebben az esetben a nemzetközi nagyvállalatok elfogadnak minket partnerként, mondván, hogy mi jobban értjük az ottaniak nyelvét, megszoktuk a zűrzavart, amihez talán némi affinitásunk is kialakult az idők során. Ezt kihasználva hozzá kell látnunk a lerobbant vállalatok rendbetételéhez, s ha sikerül őket egy bizonyos szintre felhoznunk és a nyugati partner számára elfogadható menedzsmentet kiállítanunk, akkor a vállalatnak már lesz piaci értéke, el is tudjuk adni. Szóval, ha mindezt vállaljuk, akkor elindulhatunk Kelet-Európába úgy, hogy ők tolnak minket maguk előtt. Ez a történelemben már számtalanszor előfordult, sokan bele is buktak. Bármennyire nagy is a kockázat azonban, el kell vállalnunk, mert ez az egyedüli olyan lehetőségünk a járulékos értékképzésre, amelyet a Nyugat hajlandó elfogadni. Tehát nem abból termelünk értéket, hogy velük szembe, Nyugat felé indulunk el, hanem abból, hogy az ellenkező irányba engedjük tolni magunkat, Kelet felé.

Van egy másik lehetőség is. Ezt a Videotonon belül most már elég jól látom, és szorosan kapcsolódik a fentiekhez. Amikor egy nagy nemzetközi vállalat képviselőjével tárgyalunk, mindkét oldal szempontjait egyszerre kell látnunk, különben eleve vesztes pozícióból indulunk el. A másik alternatívát a különféle bérmunkakapcsolatok jelentik, amelyeket szemérmesen úgy szokás emlegetni, hogy „exportra dolgozunk", de lehet úgy is mondani, hogy olyan órabérekért dolgozunk, amilyeneket Tajvanon és Dél-Koreában húsz évvel ezelőtt kaptak a munkások. Ebben az a szomorú, hogy ha ezt nem vállaljuk, akkor tovább növekszik a munkanélküliség. Ezeket az úgynevezett alvállalkozói tevékenységeket azért találták ki, hogy kétkezi munkával végeztessenek el olyan munkát, amit nem érdemes automatizálni. Az Egyesült Államok például ezt a fajta munkát már évekkel ezelőtt kihelyezte Mexikóba. (Örömmel mondta néhány partnerünk, amikor bejöttek a Videotonhoz: „Jé, mintha Mexikóban járnánk!") Ez járható útnak látszik, mégpedig két okból. Az egyik, hogy miután Spanyolországban és Portugáliában magasak már az órabérek, a nyugati cégek nálunk próbálkoznak az alacsony órabérekkel, és nagyon valószínű, hogy a magyar munkás el fogja ezeket fogadni. Tehát a korábban Spanyolországba és Portugáliába telepített bérmunkák lassan átcsorognak Kelet-Közép-Európa felé. Ebből az következik, hogy távlatilag óriási eredmény volna számunkra, ha a magyar átlagkereset, mondjuk az iparban, elérné a portugál órabért. Ma a magyar munkások harmadát-negyedét kapják a portugál órabérnek. A másik ok az, hogy a nagy tömegeket, a képzetlen munkaerőt csak úgy tudjuk felszívni, ha beállítjuk ebbe a bérmunkába. Sajnos, még nincs elég ilyen munkahely Magyarországon. A Videoton egyike azon kevés vállalatoknak, amelyek alvállalkozói tevékenysége viszonylag jó pozícióra tett szert.

Milyen előnyökre számíthatunk a térségben? Az egyik lehetőség az alvállalkozói tevékenységgel kapcsolatos. Ha itt van például egy cég kelet-európai alvállalkozói tevékenységének központja, alapbázisa, akkor a gyártást bizonyos mértékben kihelyezhetjük a határokon túlra is (tehát nemcsak a magyar kis- és középvállalatokhoz), és azokat a területeket is bekapcsolhatjuk saját szféránkba, sőt valamilyen csekély hozzáadottérték-termelést is elérhetünk. Másrészt, a Kelet felé való nyomulást jobban megfizetik, azaz ha egy Keletre induló gazdaság előretol bennünket a frontvonalba, akkor a kockázatot is megfizeti.

Van azonban a dolognak egy más oldala is. Olyasmi, amivel Tajvan és Dél-Korea is szembe találta magát húsz évvel ezelőtt, de sikeresen túljutott rajta, gazdaságuk felvirágzott. (Bár a tajvaniak még ma is harminc-negyven négyzetméteren élnek, arra is négy-nyolc évet kell várniuk, és autója is csak az üzleti életnek van.) Ha egy gyártó valamilyen gyártmányát el akarja hozni Magyarországra, akkor nyilván nem éri meg neki többet fizetni érte, csak kevesebbet, mint ahol jelenleg gyártatja. Ha viszont a termékét Nyugat-Európában akarja eladni, akkor Magyarország közelebb van, kisebbek a szállítási költségek, tehát már megéri egy kicsit többet fizetnie érte. Ebből is látszik, hogy a legtöbb, amit célként tűzhetünk magunk elé, az az öt-tíz évvel ezelőtti tajvani vagy délkoreai életszínvonal, utána pedig e szintről kell megpróbálnunk feljönni. (Optimistább becslések szerint csak négy-öt év a különbség.)

A közép- és kelet-európai valóság megismeréséhez tartozik annak felderítése is, hogy annak idején az Osztrák—Magyar Monarchiában hogyan működött a gazdaság. Ez egyáltalán nem nehéz, rengeteg anyag található róla, főleg Ausztriában. De ez a dolognak csak az egyik része. Közép- és Kelet-Európa köztudomásúlag válságban van, s a nagy nyugati erőközpontok nem az „Osztrák—Magyar Monarchiába", hanem az egész térségbe akarnak behatolni.

Ami a konkrét lépéseket illeti: körülbelül két évvel ezelőtt létrehoztuk az Ipari Centrumok Nemzetközi Szövetségét, székesfehérvári székhellyel. Ennek az elsődleges célja az volt, hogy vállalati szintű kapcsolatokat hozzunk létre a térségben. A szövetségnek ma már van húsz ágazata, a kohászattól az építőiparon át a textiliparig mindent átfog. A FÁK országaiban a szövetségünk kedvező fogadtatásra talált, a legmagasabb szinten támogatják mind Oroszországban, mind Ukrajnában. Ezenkívül Oroszországban létezik még egy szervezet, amely a FÁK országai fölött működő GYOSZ-ok szövetsége, az orosz GYOSZ tagjai alapították. Vezetője egy Volszkij nevű úr, akinek mind a mai napig nagy a befolyása az orosz politikai életben. Hozzá tartozik az egész orosz hadiipar. Volszkij szervezetének a neve: Vállalkozók és Gyáriparosok Nemzetközi Szövetsége, ennek a tagja a MGYOSZ is. Mi jellemzi e két szervezetet?

A mi szervezetünk elsősorban a Kárpát-medence országainak szervezeteit tömöríti, a Volszkij-féle szervezet pedig elsősorban a FÁK országain belüli nagyipari központokban működik. Ilyen értelemben ki is egészítjük egymást. A két szervezet közös nevezője az, hogy a magyar és cseh gyáriparosokon kívül mindkét ország képviseletében az állami szektor dominál. A FÁK országaiban elsősorban a hadiipari vállalatok képviseltetik magukat, részben azért, mert annak idején a hadiipar kapta a modern technológiai beruházásokat, tehát itt vannak azok a lehetséges bázisok, amikre bármiféle gyártást alapozni lehet.

Ez két szempontból is fontos a számunkra. A kihasználatlan csúcstechnológiák minket is arra sarkallnak, hogy valamiféle kooperációs gyártást próbáljunk beindítani. Ez azonban önerőből nemigen megy, egyikünknek sincs meg a kellő tőkéje hozzá. Itt jöhet szóba Magyarország közvetítő szerepe a nyugati nagyvállalatok és Kelet-Európa között. Ha egy cég a magyar és mondjuk az orosz technológiára alapozva gyártja például a tévékészülékét, az akár a nyugati piacon is versenyképes lehet. Ezért fontosak számunkra ezek a szövetségek, mert rajtuk keresztül a magyar gazdaság sokkal nagyobbnak látszik. Ha bejön hozzám, a Videotonhoz a Philips, az Ericsson vagy az Emerson cég képviselője, akkor nemcsak hozzám jön be, hanem az egész kelet-európai piacra. Nem egy tízmilliós, hanem egy háromszázvalahány milliós piac lehetőségeivel találkozik. Ilyen összefüggésben nem számít többé, hogy Magyarország kis fogyasztású piac. Ha szerencsénk van, a nyugati cég itt építi meg közép- és kelet-európai bázisát. Mondanom sem kell, mennyit számít itt a szakértelem és a nyelvtudás. Itt van reményünk arra, hogy egy olyan gazdasági erőt érezhessünk a hátunk mögött, amellyel a Kárpát-medencén belül jelentős szerepre tehetünk szert, olyanra, amely biztosíthatja számunkra a progressziót.

(A szerző a Magyar Gyáriparosok Szövetsége és a Videoton Holding elnöke. A cikk a „Vízivárosi esték" sorozatban 1993. szeptember 16-án elhangzott előadás szerkesztett szövege.)

A térkép szélén

Háromnegyed öt van délután, amikor megérkezünk Dobóruszkára. Alkonyodni kezd éppen; a Csemadok helyi elnökével indulunk a megemlékezésre a katolikus templomba. Dobó István szülőfaluja néhány esztendeje kis ünnepségen hajt fejet az egri hős emléke előtt. A mise után az iskolások egy-egy szál vörös szegfűvel jönnek a reneszánsz síremlékhez, majd a fölnőttek (a falu, a Csemadok képviselői) gyújtanak előtte gyertyát. Elgondolom, mit jelenthet ez a megemlékezés ennek a kis magyar falunak itt, az Ungvidéken, az ukrán határ tőszomszédságában. 1989-es kiadású csehszlovák autóatlaszomon rajta sincs ez a község. Arra is kíváncsi volnék, hány magyarországi iskolai kirándulás kereste föl Dobóruszkát, az Egri csillagok köztudomásúan ma is kötelező olvasmány. Igaz persze, Szabolcsból, Szatmárból, az Alföldről jókora kerülőt kell tenni, hiszen nincs határátkelő Szlovákiába sem Perbenyiknél, sem Pácinnál (megnyitásáért az itteni polgármester kezdett éhségsztrájkot nemrégiben nagykövesdi kollégájával együtt).

Újhely panorámája a miénk, mondja felsőbodrogközi kísérőm, innen jól lehet látni a várost a Sátor hegyek oldalában, Borsiból vagy még távolabbról. A gyalogos határátkelőt sorompó és kerítés zárja, csak kivételes alkalmakkor szokták megnyitni. Genf jut eszembe, a három oldalról francia területtel körülvett város, magam is legalább négy-öt úton mentem ott át Svájcból Franciaországba meg vissza, a határőrök általában egykedvűen intettek. A Ronyva (legendás patak! hajózhatónak mondták, hogy határfolyó lehessen belőle) melletti határállomáson még pecsétet is kaptunk az útlevelünkbe. A határvidék itt igazán végvidék, országok széle, ahol megszakadnak az utak, a vasutak; a közlekedés főként egyirányú, befelé megy a forgalom java, a perifériától a centrum felé. A határ mindkét oldalán élőknek ez természetesen veszteség, hátrány. Bármerre induljunk Közép-Európa mai országhatárai mentén, általános a tapasztalat; elmaradt területek fejletlen infrastruktúrával, ahonnan az úgynevezett szocializmus idején inkább eköltöztek az emberek.

Másféle határ mellett fekszik a zempléni Kisráska. A Laborc menti faluban vagy kettőszázhetvenen laknak mindössze, túlnyomó többségben magyarok, a szomszédságban, észak felé már szlovák világ kezdődik. Olvasom a községháza tábláján a neveket: Ciceri, Cörgő; itt szlovák a fölirat, a Csemadok emlékkönyvében ugyanezek a családnevek magyar írásmóddal szerepelnek. Vagy másfél évtizede a „haladás" jegyében itt is körzetesítették (azaz megszüntették) a helyi iskolát.

Három és fél óra hosszan vitattuk a Csemadok szervezet klubestjén a kisebbségkutatás, a regionális kapcsolatok, a magyar—szlovák viszony kérdéseit. Az élénk vita anyagát érdemes volna megismertetni magyar és szlovák politikusokkal, újságírókkal. Nem mintha nem lettek volna érzelemtől fűtött megjegyzések is, de a józan, realitásokat figyelembe vevő hangnem volt az általános. Ezek, a nyelvhatáron élő magyarok meg tudják fogalmazni, mit akarnak, mire tartanak igényt. És ez nem több, ami megilleti őket: a nyelvhasználat, az anyanyelvi kultúra és oktatás joga. Ami pedig az együttélést illeti, az életük része; jobban megértik egymást a szlovák szomszédokkal, mint ahogy a szlovák sajtó egy része sugallja. Talán jobban meg kellene őket hallgatni a centrumokban, hiszen hiába van szülőföldjük térképeink szélén, nekik az a táj, az a település világuk közepe.

— gyé —

M.D.F.

H. Gál Judit

Négy rajzát bemutatja a lap "Fiatal divatrajzolók" címmel.

Színház, Bp. 1946. juni. 12-18. II. évf. 22. sz. 28-29. lap

M.D.K.

H. Gál Judit

"Juliusi Divatrajz Revü" cimmel a lap bemutatja a művész négy rajzát.

Szinház, Bp. 1946. juli. 17-23. II. évf.
27. sz. 28-29. lap

MDK

Gál Judith
iparművésznő Budarestbe utazik, a nemzetközi bábfesztiválra.

Esti Hirlap 113 sz. 1958. máj. 16 2 old.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gál Katalin,

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1981 JUL 1_9

dett felelé.

1021

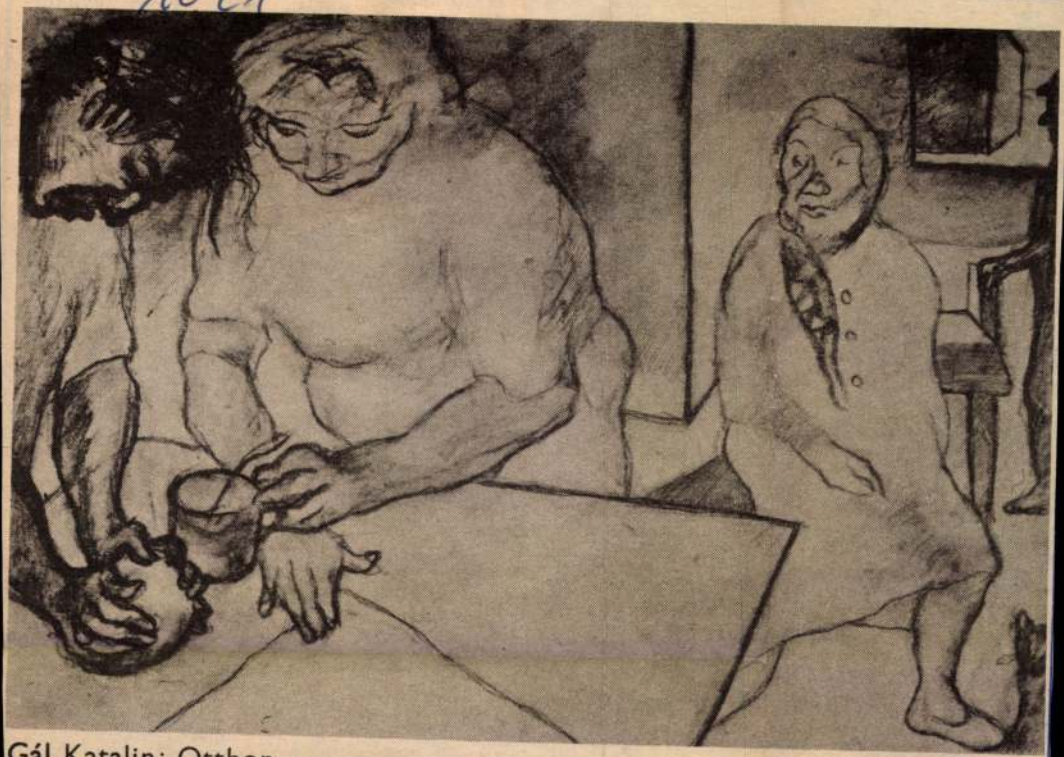

Gál Katalin: Otthon

tiségnek.

A volt gyarmatosítók azonban már az alkotmány elfogadásának másnapján újabb

kettészakított
ki részén ped
egy gyökere
gazdasági átal
újra napirend

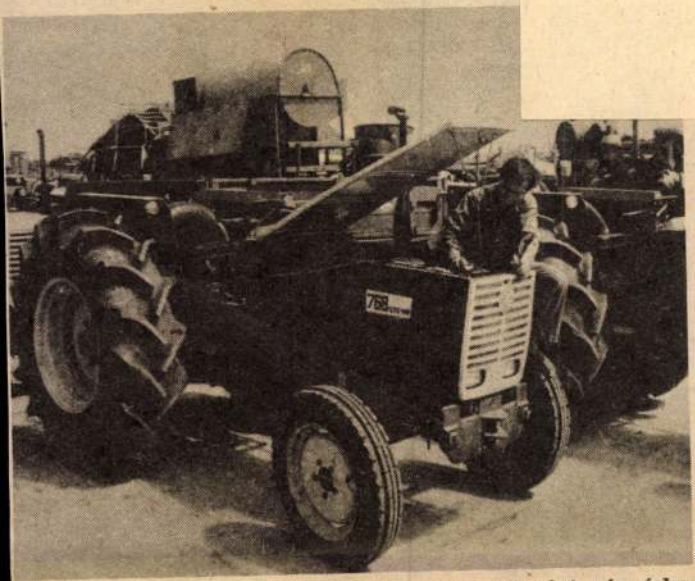

Több mint ötven Steyr-traktor és mezőgazdasági gép érkezett a vietnami My Lam mezőgazdasági üzembe, ahol éppen üzemanyaggal töltik fel a korszerű berendezéseket

(Fotó — VNA — KS)

dolgozók egytizedét adja. Északon lezajlott a mezőgazdaság kollektivizálása, s ezen az úton halad most a déli országrész. Míg 1975-ben 462 ezer diplomás élt Vietnamban, ma 760 ezer a felső végzettségűek száma.

Sorolhatnánk még a változásokat sokáig, ehelyett azonban vessünk egy pillantást a jövőbe. Az alkotmány cikkelyeinek megvitatásával, tanulmányozásával egy időben újabb jelentős politikai esemény vette kezdetét az országban. Megkezdődött a Vietnami Kommunista Párt V. kongresszusának előkészítése, amely a jövő újabb szakaszának nyitánya lesz.

Seres Attila

Gál Karolin

sikdiszités

1921-23

Éimisk 1930. 83. l.

BUDAPEST
1937 JUN 23 - 1

Gál Katalin

Aug.-ban újból találkoztak Szadán az ATE Képzőművészeti Kör tagjai. Sokat dolgoztak a nyáron. A zárókiállítason szerepelnek képei az alkotónak: „Napos délután" és „Szadai dombok között" c. olajfestmények (említve)

László Lilla: alkotók Szadán.

Mezőgazdasági Mérnök, Gödöllő, 1976. szept. 17.

1) Gál Konrád
bronzöntő

mester; Nagy Lajos számára is dolgozott.
1357-ben a szabód nemességet kapott.
XIV. n. derekán dolgozott a szabód, mű-
helyéktől szám. egy visegrádi kereszt,
Szlovákiában és dél Lengyelországban is
+ magyarországi műv. tört. I. 137.
Corvina 1970.

2) Gál Konrád
bronzöntő

felfedezhetők a szalád munkái, lg-
lói származású.
1380 után Weygel János vette át a
műhelyt

A magyarországi műv. tört. I. 137.
Corvina 1970.

Gal Konrád bronzöntő

Iglói mühelyében Nagy Lajos számára is dolgozott.Tőle maradt ránk a Swedlér-i keresztelő medence.

A Magyarországi művészet története I. 177.1.
Bpest.196 .II.kiadás.

MDK

Gal Konrád bronzöntő

Svedlér.Keresztelő medence.14.sz./foto/

A Magyarországi művészet története I. 177.1.
Bpest,196 .II.kiadás.

M.D.K.

Gál K. Béla

"Kunhalom" c. verset irta és illusztrálta magyar lovas vitézt ábrázoló rajzzal.

Magyar Salon, Bp. 1904. juni. 41. kötet
939. lap

EGY DÉLUTÁN KÉPEI

Gál Krisztina

8900 Zalaegerszeg
Ciklámen út 4.

1968-ban született Zalaegerszegen. Sokféle műfajjal próbálkozott, de az olajfestés áll hozzá legközelebb. 1992 őszén szerepelt először kiállításon munkája Zalaegerszegen, a Megyei Amatőr Képző- és Iparművészeti kiállításon.

1968 in Zalaegerszeg geboren. Sie hat viele Kunstarten ausprobiert, die Ölmalerei steht ihr aber am nächsten. Im Herbst 1992 werden zum ersten mal ihre Arbeiten in Zalaegerszeg auf der Amateur Kunstausstellung des Komitates gezeigt.

She was born in Zalaegerszeg, 1968. Having tried different genres she seems to have become involved in oil-painting. It was in the autumn of 1992 when she first took part in the Exhibition of the Non-Professional Artists of the County in Zalaegerszeg.

Gál László nyolc éve fest, s munkáján keresztül is kapcsolatban áll a művészettel: porcelánfestőnek tanult, majd dekorációs festőként dolgozott, jelenleg a sajtó számára alkalmazott grafikát készít. Neki a munka megélhetés, a festészet szórakozás. Egy alkalommal Hollandiában, Rotterdamban is szerepelt néhány képe egy tárlaton. Nonfiguratív, ugyancsak szürrealista művein érezni Hollandia hatását is. A kiállításról ezt mondja: – Ha végignézek a képeken, úgy érzem, csináltam valamit, nem töltöttem értelmetlenül az időm. Bizonyára a látogatók között is van néhány „lusta" ember, aki még talán nem gondolt arra, hogy miképpen kéne kifejeznie önmagát. Bizom benne, hogy az én képeim is inspirálják őket erre. **(fellegi)**

szüket, az Állami Bábszínháztól olyan munkatársak, akik mindig segítőkészek voltak, valamint a felsőoktatási intézmények bábjátékos-oktatói. Első lépésként azokat a sajátosságokat igyekeztünk meghatározni, melyek az alap-, közép- és felső fokú képzésre jellemzőek.

Alapfok

Kialakult az az elképzelés, hogy az alapfokú bábjátékos-oktatóképzésben a kesztyűsbáb tervezése, készítése, és mozgatása alapvető követelmény. A vizsgázónak ezenkívül még egy választott bábfajta ismeretéről és a magyar bábtörténetről kell számot adnia. Az alapfokú tantervnek biztosítania kell mindazon ismereteket, melyeknek birtokában az oktató alkalmas lesz bábcsoport vezetésére. Meghatároztuk a felkészítés célját, az általános követelményeket és a képzés jellegét. Közművelődési ismeretekkel, szakági művelődéselmélettel, bábszínpadraállítási ismeretekkel és alkalmazott művészetekkel ismerkednek a hallgatók 212 órában.

Talán első alkalom a képzés történetében, hogy a *közművelődési ismeretek* oktatása szervesen illeszkedik egy-egy művészeti szakág képzési tervéhez. Keretében művelődéselmélettel, művelődéspolitikával, nevelési alapismeretekkel és a közművelődés intézményhálózatával foglalkozunk. A közművelődési ismeretek tanterve nemcsak a bábjátékos-oktatók számára készült, hanem valamennyi művészeti szakág oktatói számára.

A *szakági művelődéselmélet* velődés-, szervezés- és vezetéselmélet, a bábjáték lélektana és pedagógiája, valamint a magyar bábtörténet elsajátítása.

A *bábszínpadraállítási ismeretek* célja a bábdramaturgia és -rendezéselmélet, a bábjáték műfaji sajátosságainak megismertetése.

Az *alkalmazott művészetek* a társművészetek alkalmazásának ismereteit foglalja magába a bábjáték műfaji sajátosságai szerint. Mivel a bábjáték komplex művészeti ág, az alkalmazott művészetek címszó alatt képzőművészettel, zenei ismeretekkel, irodalommal, beszédtechnikával, tánccal és mozgással, népművészettel és szcenikai ismeretekkel egyaránt foglalkozni kell. Az elméleti tudnivalók 132 órás gyakorlati ismeretekkel egészülnek ki. A gyakorlat nem külön tantárgy, hanem az egyes tárgyak gyakorlati része; ennek keretében a jelöltek díszlet- és bábkészítéssel, bábmozgatással, dramatizálási és rendezési gyakorlatokkal foglalkoznak. Az oktatói készség fejlesztését a csoportvezetési gyakorlat szolgálja.

A bábjátékos-oktatók alapfokú tantervét 1977-ben jóváhagyta a minisztérium, s azóta ennek alapján folyik a képzés. Általános problémaként mutatkozik az egyes tárgyak terminológiájának elsajátítása, amely nélkül a vizsgázók nem tudnak a különböző témákról gördülékenyen beszélni. Sokaknak a bábmozgatás is gondot okoz, pedig ez alapvető követelmény. A tanfolyamok vezetői – tapasztaltuk – nem veszik elég komolyan a 132 órás gyakorlatot.

Gál László, festőművész

A nemrég helyreállított Békés legszebb középületében kapott helyet a Békési Galéria, melynek kiállítási anyagát a Magyar Nemzeti Galéria kölcsönözte. A több évig itt látható tárlaton a XIX. sz. remekei tekinthetők meg. Kiváló mestereink műveit ismerhetjük meg; pld. Gál László, Pásztor János ~~[illegible]~~ még több alkotó műveit

Déb-Alföldi Krónika

1984. IV. 5. TV 1. 17:20 (Nagy Judit).

Gál László

– könyve

Gál, Ladislaus:

L'architecture religieuse en Hongrie du XI au XIII siècle. 4-r. 161 lap 300 l. Paris, 1929.

Gent (727)

s bizottsága.

advány { száma: 5274 1903
kelte: VIII/24 1903
beérkezése: VIII/27 1903

ékletek száma: 4

ridő:

rat száma: 390/1903.

rat száma:

. 1903. szeptember hó 5-én I.–III.
II–III (egy-egy melléklettel)
I.

Kassa szab. kir. város Tekintetes
Tanácsának!

~~Miséna~~ Miséna a Kassa sz. kir. város tiszeneyho.

MDK

Gál László, gyermekrajzoló

Részt vesz az Orsz. Gyermekrajz – kiállításon.

Tizenegyéves.

„Nem vigyázott az áthelésnél" c. képe igazolja tehetségét.

Rózsa Gyula: Feri, a cirkuszosok a tanyán meg a tökfejű Doktor 8–9

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. jún. 6.

LÁSZLÓ G. GÁL

VISAGES ET LIEUX

14 MARS - 7 AVRIL

ARCOK ÉS HELYEK

MÁRCIUS 14 - ÁPRILIS 7

László G. Gál a émigré en Suède à la fin des années 60, puis dans les années 70. De là, il s'est rendu en Allemagne, où il a effectué ses études à l'Ecole Supérieure de Photographie. Ses photographies, où il exprime sa sensibilité et ses sentiments, répondent à un objectif bien déterminé. Le photographe est un "flâneur professionnel". En se balladant dans les grandes villes, il découvre dans les recoins cachés matière à photographier et transforme ces visions fugitives en photos, afin de les transmettre au public. Ces images recueillies racontent une histoire, constituent une biographie secrète, un récit de voyage. Les images figées d'une ville sont aussi des portraits, l'expression fugitive des rues, des cours, des places fixées à jamais grâce à la photographie. Pendant les expositions de ces sept dernières années, ces photos n'ont été présentées que par fragments. C'est la première fois que les oeuvres sont rassemblées dans leur intégralité. Bon voyage aux visiteurs.

László G. Gál

Gál G. László a hatvanas évek végén Svédországba, majd a hetvenes években Németországba emigrált, ahol egy fotóművészeti főiskolán folytatott tanulmányokat. Művészetét nagyfokú érzékenység és tudatosság jellemzi. A fényképész hivatásos csavargó - vallja. Jártában-keltében a városok zegzugaiban fedezi fel anyagát és fényképen rögzítve közvetíti a szemlélőhöz. Ezek a "talált képek" egy történetet mondanak el önmagukon és fellelőjükön keresztül, valamiféle titkos életrajzzá, útleírássá állnak össze. Egy város képei maguk is portrék: az utcák, udvarok, terek pillanatonként változó arckifejezéséből a fotós kiemel és rögzít egyet-egyet. Az eddigi hét év rendszeres kiállításain ezek a képek csak töredékként jelentek meg. Ez itt az első összegzés: jó utazást a nézőknek.

Gál G. László

INSTITUT FRANÇAIS

NICOLE SCHMITT

EOLE

MÁRCIUS 14 - ÁPRILIS 7

14 MARS - 7 AVRIL

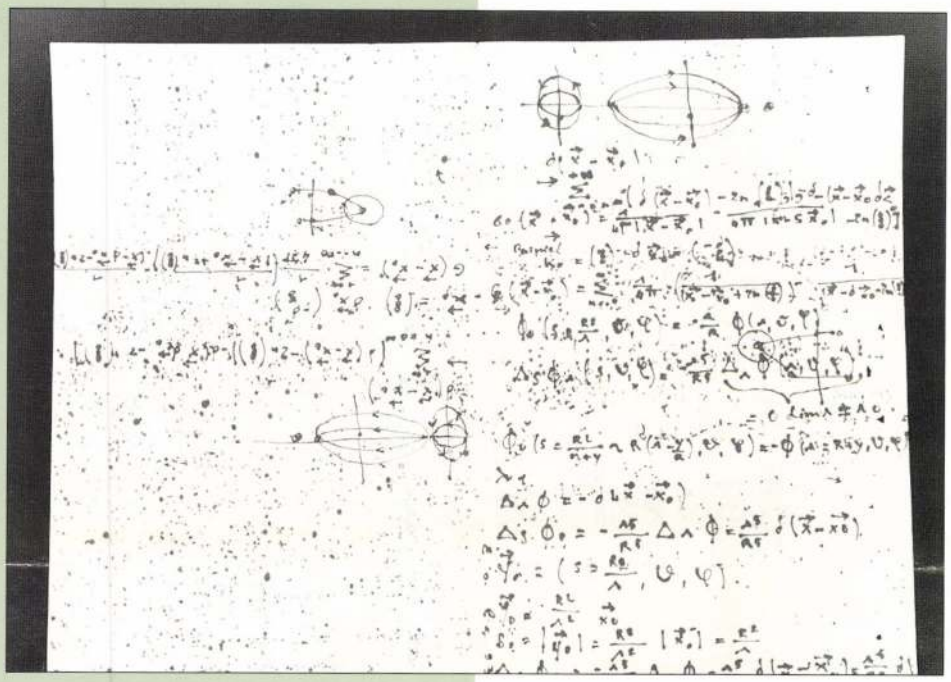

Végtelen, végtelen. Milyen is? Érzékelhetetlen? Mérhetetlen? Üres? Telített? Lakott? Rendezett? Megnyugtató? Fekete? Kék? TÉR.
Intervallum, mozgások színjátéka, elektromos kisülések forgataga, atomok, galaxisok. Ismeretlen, meg nem értett kozmosz, kékséget, betűket és állatokat elvarázsoló, melyet számokkal próbálnak megszelidíteni. Szédülésig akarom a mérhetetlen kékséget. A matematika nyelve tűnik a legalkalmasabbnak, hogy felfoghatóvá tegye számunkra a Végtelent, melyet az ember ősidők óta próbál megérteni s megközelíteni a számok nyelvével.

L'infini, infini? Impalpable? Insondable? Vide? Plein ? Habité? Structuré? Ordonné? Paisible? Noir? Bleu?
ESPACE.
Intervalle, théâtre de dynamiques, turbulences, explosions électriques, atomiques, galaxiques. Cosmos incompris, ignoré, envoûtant. Le bleu, l'écriture, un bestiaire, les mathématiques s'imposèrent pour le dire. Je veux le bleu jusqu'à l'envoûtement, l'insondable. Les mathématiques m'apparaissent comme l'écriture la plus appropriée pour représenter l'Infini car depuis l'Antiquité les hommes s'essaient à comprendre l'Univers par ce langage.

Gál Ludmilla

Gál Ludmilla: Cím nélkül

A téli tárlaton láttuk.

Kelet-Magyarország, 1983. dec. 31.

1021

KM HÉTVÉGI MELLÉKLET

Szabolcsi Tárlat '83

Belépve a művek közé, harmonikus összkép fogad bennünket. Az ügyes, átgondolt rendezés lehetővé teszi, hogy egy-egy művész valamennyi, saját képe körében szerepeljen. Úgy tűnik a zsűri jól, megfontoltan válogatott, így olyan anyag került a terembe, mely lehetőség szerint tükrözni akarja a megyében munkálkodó művészek képességeit.

A sokféle művészeti produktum igen kellemes hatású. A centrumba — szellemes rendezői megoldással — az egyetlen textilművész résztvevő, *Gál Ludmilla* faliszőnyege került. Ám mind színei, mind formaadása vetekszik a táblakép igényével. Izgalmas, fonott felülete változatos, bátran uralja a középteret. Ugyancsak középen posztamensre szerelve kiemelkedően kínálja finom, sodrott szálból húrozott testét a csapdára, varsára emlékeztető Tilles-mű.

Tilles Béla szívesen fordul új anyagokhoz, hogy elővarázsolja velük modern álmait. Ugyancsak központilag hívja magára a figyelmet a megbízható anyagi tudással rendelkező ismert Munkácsy-díjas szobrász, *Tóth Sándor*. A két kerekre formált, erőteljesen domborított portré relief Szent Gellért és Juhász Gyula, a művész figyelemre méltó, karakteradó képességének bizonyítéka, csakúgy a Fiú- és Leányportré is.

Tóth tanítványa a fiatal, ígéretes *Sebestyén Sándor*. Kiállított érmei, kisplasztikái művészeti vénát csillantanak meg. Egyelőre nem vállalkozik nagy lélegzetű feladatokra, de a Magány és Rossz álom kiérlelt, tartalmas élményhordozó.

A már ismert festők közül *Berecz András* az, aki murális megbízatást vállalt el. A kiállításon bemutatja azt a tervet, mely a borbányai katolikus templom falára került, s a Szent László-legenda történeteit eleveníti fel. Színvilága jórészt halvány, s eltérően a megszokott freskóábrázolások középkori, jámborságot tolmácsoló naturalista szemléletétől — az eseményeket csupán sejtelmes jelzésszerű figurákkal, széles, zaklatott fénypásztákkal gazdagítottan oldotta meg.

Hasonló módszerrel, de átételes irodalmi megfontolások vezette gondolatok jutnak érvényre másik négy művén. Berecz az ecsetet biztosan használja, érettek kompozíciói s a modern művészet világában tájékozott.

Soltész Albert újabb park- és utcaképei annak ellenére, hogy tusrajzok, a fekete erőteljes konstruktív formák a fehér papíron sommás, összegező, képszerű hatást keltenek. Soltész már előbb is folytatott konstruktív kísérleteket, de most értette meg valójában a stílus mibenlétét.

A tehetséges, fiatal *Balogh Géza* — aki a jól sikerült katalógust tervezte — képei megértéséhez talán a legtöbb megfontolás szükséges. Értékelni kell a fiatal művész biztos érzékét a mondanivaló

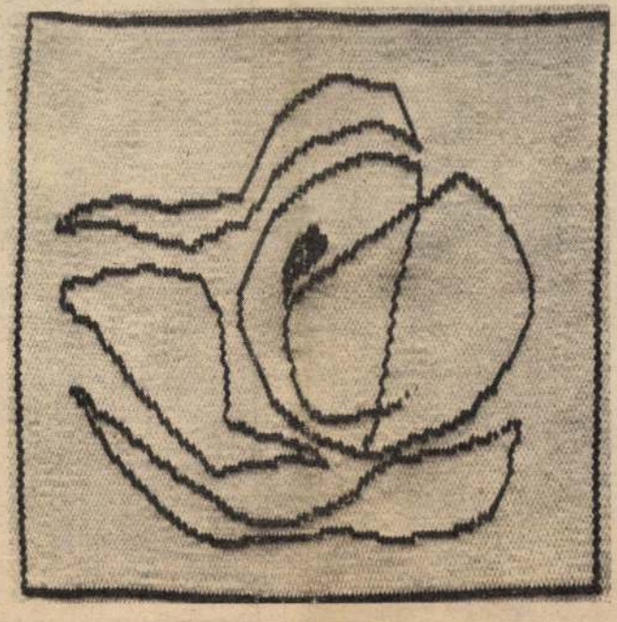

Gál Ludmilla: Zárt kompozíció

Sebestyén Sándor: Magány

modern köntösbe való öltöztetéséhez. A felizzó vörös árnyalatok érzelmeket is közvetítenek. Lendületes komponálása egyénisége kibontakozását segíti. Furcsa módon nagy méretekben is akvarellel dolgozik. Igaz, hogy így módjában van a szétfolyó festékkel is jelzést adni.

Kerülő Ferenc is a régi gárdához tartozik. Egy-egy nagyobb képe csaknem egész terét betöltő örömtelen sötétbarnás árnyalataiból itt-ott sejlik ki az arc. Talán át lehetne hangolni színskáláját. A megbízható, idősebb generációhoz tartozó *Koncz Zoltán* Amarillise az akvarelltechnika biztos ismeretét tolmácsolja, csakúgy, mint *Molnárné Ursula Höing* munkái — bár jobban szerettünk volna kedves gyermekillusztrációiból válogatást látni, de ezt pótolhattuk a művelődési központ galériájában rendezett kiállításán.

Nem maradhat ki a felsorolásból az ugyancsak állandó kiállítónak számító *Huszár István* sem. Az előbbi tárlatokon megszoktuk sokféle érdeklődésű munkáit, bár két kiállított képe magán viseli jellegzetes vonásait, de hiányoljuk a festői izgalom rezdüléseit. *Horváth János* 3 kiállított képe közül a —22° a Bodrogon című mozgalmas természeti élményt nyújtott a torlódó, szinte robbanni készülő jégtáblákkal.

A Nyírség művészei ismét vizsgáztak ezzel a kiállítással, s reméljük, hogy műveikkel elmélyedő szemlélődésre indítanak, s akkor célkitűzéseinkhez is hozzájárulnak, fejlesztve a látáskultúrát a közönség számára is.

Telepy Katalin

KELET-MAGYARORSZÁG
1984 JAN 7

ÜNK

önyv

ni a könyvből, hogy mit, miért vásárolt. Az emlékezetében maradt, mert minden vásárlást tízszer is meggondolt, megfontolt, míg rászánta magát.

Miért mondtam el mindezt a kontókönyvekről?

Találkoztam egy asszonnyal, aki csekkel fizetett. Ez az asszony ötven évvel ezelőtt játszótársam volt, egy utcában nőttünk fel egy Nyíregyházához közel eső faluban. Nevezzük Juliskának. Nyolcan voltak testvérek.

A szülők nincstelen emberek, szegényebbek az akkor tömegesen élő és megszokott szegényeknél. A Juliska apja minden piaci napon kiállt a boltsor elé, ott várta a munkást, napszámost kereső gazdákat. Legtöbbször hiába. Ez az ember — erről volt „híres" — mindig tervezett valamit, mindig „kitalálta", hogyan fog kikecmeregni abból a roppant szegénységből, amiben él.

Ez volt a család lelki kenyere, tápláléka. A tervei közül többet mi, szomszédban növő gyerekek is ismertünk. Egyik volt az — a sokáig legdédelgetettebb —, hogy szerez egy féderes taligát, hozzá egy lovat és az utasokat fogja fuvarozni a vasútállomásra. Persze ez terv, álom volt, mert nem volt sem taligája, sem lova.

Egyszer mégis mozdult valamit a sora. Mégpedig úgy, hogy egy gazdasági intézőtől napszámok fejében kapot egy ócska féderes taligát Unalmában, mert ritkán akadt munkája, ráért, kijavítgatta, a korhadt farészeke kicserélgette. Attól fogva a ház végében „fedél alatt" — kukoricaszárból, szalmából készült tetejű fészerben — állt a taliga. Évekig. Már már senki sem hitt abban hogy valaha is ló kerül a taliga elé, amikor ismét le-le mosolygott a családra a szerencse. Erdély visszacsatolása előtt voltunk és huszárokat vezényeltek a falunkba Minden istállós parasztházná volt öt-hat huszár, hat-nyolóval. Hónapokig. Egyszer egy huszárló bal első lábával belelépett az udvaron fekvő lejtett boronába. Megsántult A lónak lábában a lósága Ennek a lónak elromlott a lába, csökkent a lósága. El kellett adni. A lómészárszék vette meg. A lómészáros pedig napszámért eladta ennek a szegény nyolcgyermekes, állmodozó embernek. (A napszámokat ledolgozták a fiai volt négy, immár legénysorban lévő.)

A Juliska apja taligás lett féderes taligán vitte az állomásra, hozta az állomásról az utasokat. Úgy tűnt, sikerül kimászni a szegénységből Néhány hónap múlva a fűszeres, majd a hentes is adott hitelt nekik. Az idő azonban

TERJED, MINT A PAPÍR

Számítóközpont Záhonyban. (G. B. felv.)

Számítógép — minden területen

A matematika polihisztora, az első programvezérelt számítógép tervezője, számos modern tudományág megteremtője, Neumann János 1903. december 28-án született Budapesten. Kivételes adottságai korán megnyilvánultak.

A számítógép témájával felhasználóként került kapcsolatba a II. világháború idején, de hamarosan vezéregyénisége lett a fejlesztő csoportnak. 1945-ben publikált dolgozata tartalmazza a programvezérelt számítógépek felépítésének tervét. Munkássága révén a matematika majdnem minden ága gazdagabb lett. Élete utolsó éveiben az automaták elméletén dolgozott. 1957. február 28-án bekövetkezett halálával nagy veszteség érte a világot.

Neumann János szellemi hagyatéka az

szolgáltatásban munkaerőt szabadít fel, de a jobb minőségű termék vagy szolgáltatás nagyobb forgalma munkahely-növekedést idéz elő. Az irodákban elsősorban racionalizálás végett vezetik be a számítógépet, és a növekvő kommunikációs igények több ilyen eszközt, tehát több kezelőt kívánnak. *Munkahely-csökkenés helyett inkább munkaidő-rövidülést kell, hogy okozzon a számítógép.* Az ember kreativitása kerül előtérbe, megszűnnek a „személyiségszürkítő" munkaszervezések.

„Ennek a számos tényező által felélénkített exponenciális fejlődésnek az útján ott leselkedik egy komoly akadály. Jelenleg az ember képessége, hogy tudását közölje a számítógéppel, reménytelenül lemarad a gyártáshoz szükséges képesség mögött. Ma a

GÁL LUDMILLA

Textilből szőtt ének, gobelinbe kottázva

Nyíregyháza (KM) — Újabb gyönyörű műalkotással gyarapodott tegnap a nyíregyházi Művészeti Szakközépiskola.

A zenei világnap előd délutánján, szeptember 30-án adták át ünnepélyes keretek között a zenei tagozat épületében *Gál Ludmilla* (képünkön műve társaságában) Ének című gobelinképét.

Nemcsak az iskolának, hanem megyeszékhelyünknek is büszkesége lehet ez az alkotás, hiszen ilyen nagyméretű textilkép (375X150 cm) — kivéve a házasságkötő termet — Nyíregyháza egyetlen közintézményét sem díszíti.

Harasztosi Pál felvétele

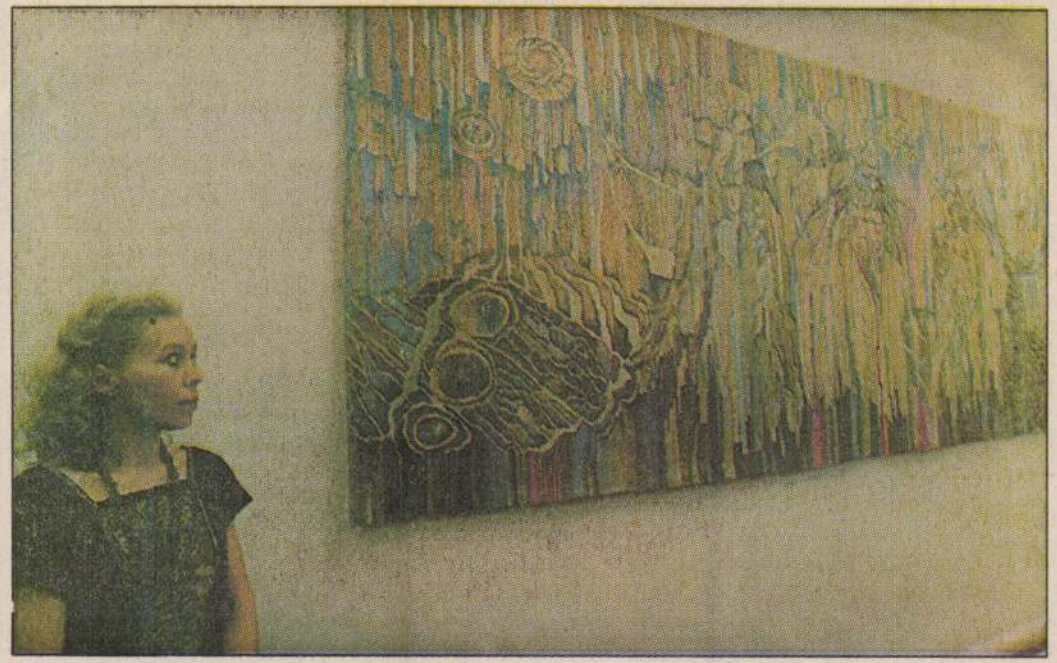

KELET-MAGYARORSZÁG 1994. X. 1.

16, 18 óra 15 perc és 20 óra 30 perc.
BÉKE MOZI: Rosszlányok. Előadások kezdete: 16, 18 és 20 óra.
MONTÁZS: Férjek és feleségek. Előadások kezdete: 18 és 20 óra.
KABALÁS: Philadelphia. Előadás kezdete: 20 óra.

Kiállítások

A Jósa András Múzeumban „Őseink és rokonaink" címmel az Orosz Konföderáció múzeumainak anyagából válogatott kiállítás látható.

Nemzetközi Kézműves kiállítás nyílt a hét végén a nyíregyházi VMK szabadidőtermében. A tárlat a naponta 10-től 18 óráig látogatható.

A vásárosnaményi Művelődési Központban a Nyírbátori Országos Zo-

mári Múzeumban *Szőllősi Lajos* marosvásárhelyi fafaragó művész szobrai és grafikái tekinthetők meg október harmincadikáig.

Állatorvos alkotók első országos összegyűjtött műveiből látható kiállítás a nyíregyházi tiszti klub játékszalonjában október 3-ig. *Irja Juntunen* finn festőművésznő kiállítása október 7-ig tekinthető meg a Művészeti Szakközépiskola Csontváry Kamaragalériájában.

Színház

A Nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház művészei október 1-jén, szombaton 19 órától a Nyitott ablak című darabot adják elő. (Bérletszünet). Az előadásról a televízió felvételt készít.

Kétféle képzés indul. Gondoltak ugyanis azokra, akik már ilyen állásban különösebb előképzettség nélkül vannak, illetve azokra, akik majd éppen ezen tanfolyamot követően próbálnak elhelyezkedni. A középfokú tanfolyam előadói a nyíregyházi tanárképző főiskola tanárai. Az elméleti órák száma 120, a gyakorlati

bizonyos díjazásban részesül.

Az elméleti órákat többek között *Oroszné dr. Deák Judit, dr. Hagymási Katalin, dr. Sebercz István, dr. Szabó Terézia és dr. Siska Katalin*, a pedagógiai tanszék tanárai tartják. Az említett szakemberek már végeztek ilyen képzést munkanélküliek számára. A tanárképző főiskolán végezték

Az utolsó kaszálás után gyűjtik a megszáradt lucernát Nagyecsed határában

Szücs Róbert felvétele

GÀL MAGDA - GÀL PÀL

Gàl Magda
Gàl Margit
Gàl Màtè
Gàl Màtyàs
Gàl Mihàly
Gàl Miklòs
Gàl Miscuka Nàndor
Gàl Nàndor
Gàlnè Bàcsi Emilia
Gàlnè Dàvday Nicolett
Gàl Oktàv
Gàl Pàl Jànos
Gàl Pàl

1021

1978. november 9. Petőfi 12,55 Vgné

Győri studiónk jelentkezik

– Zala megye az iparfejlesztés utján.

– A sötét Zala. Nem is olyan rég, talán három évtizede még, így hivták azt a tájat, ahova most hallgatóinkat hivjuk. Ez környék évszázadokon át hazánk egyik legelmaradottabb vidéke volt. Az itt élő emberek tulnyomórésze mezőgazdasággal foglalkozott. Ipara szinte egyáltalán nem volt. Még 1960-ban is csupán 18 ezren dolgoztak az iparban. Az elmult husz évben alaposan megváltozott itt az élet. Miközben az iparban foglalkoztatottak száma 2,5 szeresére emelkedett, az általuk előállitott javak értéke több, mint meghatszorozódott, és az idén meghaladja a 18,5 milliárd forintot. Müsorunk elején azt kérdezem Lopperdt Tibortól, a Zala megyei Tanács elnökhelyettesétől, hogy megsértődik-e Ön azért, ha azzal kezdem a beszélgetést, hogy Zalaegerszeg, a megyeszékhely, husz évvel ezelőtt inkább hasonlitott egy nagy faluhoz, mint városhoz?

– Hát semmiesetre sem, mert ha a megállapitást azzal támasztom alá, hogy 1958-59-ben Zalaegerszegnek, mint megyeszékhelynek, egyetlen folyóméter közmüve, nem volt, azon tul, hogy a főutcán végighuzódott egy téglaboltozatos csapadékviz elvezetőcsatorna, akkor az egyik legjellemzőbb városi jellemző, tehát a közmüvesités, az infrastruktura egyik nagyon fontos része, az hiányzott valóban a városból. Természetesen az is jelentkezett még, hogy a városiasodást nagyon lényegesen, jellemző és alapvetően befolyásoló ipari foglalkoztatottsági arány is nagyon alacsony volt. Az utóbbi husz év azonban igazolta azt, hogy ebben a városban is, de a megyében is azt tettük, amit az élet parancsolt, amit a zalai emberek joggal elvártak a vezetéstől, hogy a gazdasági fejlődést alapvetően befolyásoló, és az ütemet meghatározó iparositásba fogtunk, és ennek olyan módosatait választottuk, ami nem jelent semmi ujat, hiszen a helyi adott sógokhoz alkalmazkadott, és a legjobb belátásunk szerint végeztük ezt a munkát.

– 1978-ban Zala megyéről illik már azt tudni, hogy Zalaegerszeg a megyeszékhely, és a megye, hazánk egyik legjobban fejlődő, legdinamikusabban előrelépő megyéje. Milyen stádiók, milyen előrelépések jelzik ennek az elmult husz évnek iparfejlesztési politikáját ebben a megyében?

– A munkahely teremtésnek a legkönnyebb és a legkézenfekvőbb utja akkor az volt, hogy a Tanácsi iparvállalatoknál teremtettünk több munkaalkalmat, bővitettük az ipari munkahelyek számát. Volt ugy, hogy harminc is volt a tanácsi vállalatok száma, és nagyon büszkék vagyunk ma is arra, hogy olyan tanácsi iparvállalatok jöttek létre, mint pl. a Zala Butor és a Kanizsa Butor, amely a jelentős termelés felfutás miatt isszük ségessé vált, hogy országos irányitás alá kerüljenek, tehát az országos termelésből is több, mint 10-14 %-os arányt képviselnek.

De emlithetném azt is, hogy gépipar vonalán is hoztunk létre, teremtettünk vállalatokat, amelyeket időközben ugyancsak tárcairányitás alá helyeztünk, mert ugy láttuk, hogy ott a tovább fejlődés irányu előrelépés jobban biztositott.

- Mondana egy-két példát?

- Ilyen intézkedés alapján került az Egyesült Izzóhoz a Nagykanizsai Finommechanikai Vállalat, amelyik ugy érzem, jól szolgálja az Izzó gyártási profiljának a fejlődését, és épitőgépgyártás fejlesztése érdekében adtuk át a nagykanizsai Vasipari Vállalatot és az Épitőgépgyártó Vállalatnak.

- Ebben a megyében három nagy település köré, Z alaegerszeg, Nagykanizsa és Lenti köré csoportosul az ipar. Ez szándékos vagy véletlen?

- Egyértelmüen azt kell mondani, hogy ez tudatos volt, mert folyamatosan figyelemmel kisértük, hogy a munkaerőhelyzetünk hogy alakul. Ennek alapján igyekeztünk az ipartelepitésben is olyan igéreteket tenni csak az idetelepülni szándékozó vállalatoknak, vezetésnek, amit korrekten teljesiteni is tudtunk.

- Lentiben az első üzem, a Fafeldolgozó Üzem volt, 1923-ban alakult. Rövidesen az alakulás után itt dolgozott Mátyás István, aki lentii születésü is, és több, mint negyven évig dolgozott abban az üzemben.

- Ennek a vidéknek a nagyrésze eljárt idegenbe dolgozni, mezőgazdasági munkások, summások ugye, májustól szeptember-októbernovemberig, és aztán, ott, amit kerestek, abból éltek. Télen, meg az emberek másik része eljárt az erdőre fát vágni, rönköt gyártottak, erdei munkára jártak.

- Pista bácsi akkor szerencsés ember volt, hogy 16 évesen már állandó munkája lehetett itt Lentiben.

- Nem is igen kivánkoztam máshova elmenni, az lett a vége neki, hogy egészen a nyugdijas koromig ott töltöttem az időmet. Majdnem átmentem minden olyan munkaterületen, ami az üzemben van.

- Igazgató is volt?

- Például az államositáskor igazgató is voltam. Mint főmüvezető szereltem le, mentem nyugdijba, ebből az üzemből.

- Az 196o-as években itt Lenti környékén egy nagyarányu ipartelepülés kezdődött.

- Akkor több üzem települt a községbe, mint a Fém és Faipari KTSz, Épitőipari KTSz, a TÖVÁL Épitőipar, aztán az ÉPFA üzeme,

a Zalaegerszegi Ruhagyárnak kihelyezett üzeme. Ami azt jelentette, hogy jelenleg kb. 5,5oo-6 ezer ember dolgozik a lentii üzemekben.

- És meglátszik-e a nagyközség külső képén az a hatalmas változás, hogy itt most már ipari üzemek vannak?

- Hát az természetesen, hogy meglátszik. Ha jelen pillanatban végigmennek az utcán, látják, hogy az egész községben az utfelujitások mennek. Ha körülnéznek itt, készülnek az uj lakó házak. Körülbelül ebben az uj ötéves tervben 45oi-5oo lakás kó szült. Óvodák készülnek társadalmi munkában. Végeredményben, hisz azt Maguk is tudják, hogy Lenti város lesz, január 1-től Lenti város lesz.

- Ahogy leültünk beszélgetni Mátyás Pista bácsival, akkor egy dossziét hozott ide, egy irásos bizonyitékokat hozzon arra,hogy mennyit fejlődött a Fürészüzem, és mennyit Lenti.

- Minden olyan dolgot, amit ott végrehajtottunk, csináltunk, azt irásba rögzitettük.Az igazolásokat, feljegyzéseket én mind elraktam, hogy bármi van, az ember tudja azt, hogy az ember mikor mit csinált.

- Akkor azt, amit itt leirt, harminc-harminckét évvel ezelőtt, ez már most történelem.

- Ez már történelmi dokumentáció.

- A jelenről pedig az üzem mai vezetőjével, Várhelyi Józseffel beszélgetünk.

- Az üzemben 1975-ben kezdődött meg a rekonstrukció, döntően gépesitettük a nehéz fizikai munkát, anyagmozgatásra gondolok elsősorban. A csarnokokba a régi, elavult keretfürészek helyett uj eszterga és spilikát tipusu keretfürészeket állitottunk be, az árutéren is oldalvillás targoncákkal végezzük az anyagmozgatást.

- Tulajdonképpen mi is egy befejeződött beruházás tetején beszélgetünk itt, egy épületnek a tetején vagyunk most, innen körbelátjuk az egész telepet.

- Termelési értékünk 17o millió forint ebben az évben, a létszámunk pedig 35o fő, a jogi létszám.

- Itt elsősorban félkésztermékeket, alapanyagokat készitenek. Ezekből mi lesz, ezekből a fürészárukból?

- Mi elsősorban rönkből és fagyártmány fából elsődleges faipari termékeket, fürészárut, deszkát, pallót, parkettfüz, butorléc, gerenda, zárléc anyagot készitünk. Különböző belföldi és

külföldi partnerok ezt tovább dolgozzák. Szállitunk a butorgyáraknak, Kanizsa, Egerszeg Butorgyáraknak, körülbelül 3o millió forintnyi kerül külföldre, elsősorban NSZK-ba, Ausztriába, Svédországba, Olaszországba.

- A külföldi partnerek elégedettek-e a minőséggel?

- Általában örömmel mondhatom, hogy elégedettek, korábbi években, még a régi gépeinken dolgoztunk, kisebb probléma, elsősorban méretbeli probléma volt, de mióta az uj gépekkel, uj technikával dolgozunk, ilyen jellegü kifogásolások nem történtek, és a külföldi vevők elégedettek a termékeinkkel.

- Jövedelmezőség? Gazdaságosság? Megéri Önöknek külföldre szállitani?

- Igen, megéri. Körülbelül azt jelenti, hogy a svédeknek eladott tölgy frizméretü anyag, 3o %-kal kedvezőbb árfekvésü, mintha ugyanezt hazai piacon adnánk el, sőt esetenként ez 4o %-ot is meghaladja.

- Jövőre folytatják-e a fejlesztéseket?

- Mindenképpen szándékunkban áll, hogy jövőre folytassuk a fejlesztéseinket, mert hiszen ugy lenne kerek az egész beruházás. 1923-ban valóban az ország egyik legkorszerübb üzeme volt, és most is jó uton halad afelé, hogy tényleg egy korszerü és jelentős faipari bázisa legyen az országnak.

- Az ipartelepités egyik állomása volt Lentiben az Zalaegerszegi Ruhagyár üzemének a megalakulása, ahol több, mint 4oo asszony kapott munkát. Most közölük háromval beszélgetek itt az előkészitő üzemben. Ezelőtt mit csináltak?

- Hát én bedolgozó voltam a KTSz-nél, Zalalövőn,

- Én nem dolgoztam sehol sem, csak otthon, hát hiszen 18 éves voltam, amikor idejöttem. Jött ez a lehetőség, ennek nagyon örültünk tényleg, és hát ettől várjuk a jövőben is reményt.

- Hegyen laktak, és most?

- Most Lentiben lakunk, ide épitettünk házat, mióta dolgozom.

- Ön bedolgozó volt, azt hiszem, hogy házhoz szállitották akkor Magának a munkát. Most vissont Magának kell idejönni, hogy dolgozhasson.

- Igen, hát otthon is meg voltam, otthon is elégedve, mert ha tudtak munkát biztositani, az ezer forintot meg tudtam keresni,

- I tt azért többet is keres!

- Hát azért sokkal többet! Hát nagyon nehéz munka igaz,

- Mennyivel többet?

- A háromszorosát sokszor megkeresem.

- Azért viszont sokat kell dolgozni, hajtani a gépet.

- Hát nagyon sokat kell, bizony nagyon sokszor, hogy őszintén megmondjuk, abban a 15 perces szünetben megyünk el még WC-re is.

- Mikor itt vagyok, ugy gondolom sokszor, hogy nem mennék el haza véglegesen, mert nagyon jól megtalálom itt a számitásomat, és nagyon szeretek itt lenni, mert a pénzemet is megkeresem. De hát az otthont is azért sajnálom, mert van gyümölcsös, belterület, minden, de azért ez azért a lényeges. Ez a lényeges.

- Igyekszik azért összegyeztetni a háztájit, meg az üzemit,

- Valahol igyekszem, hogy az otthont sem hanyagoljam, meg azért itt is fennálljon a dolog.

- Magának nincs arról fogalma nyilván, hogy mit jelent másutt dolgozni, vagy mit jelent a mezőgazdaságban dolgozni, olyannyira, hiszen fiatalon került ide az üzembe, de a szüleinek van. Mit szóltak ahhoz, mikor ide eljött?

- Ők örültek neki, hát ugyan nekünk is van egy kis hegyünk, ugyhogy ott dolgozunk szabad időnkben. Hát tudom, hogy mi az, hogy mezőgazdasági munka. De természetes, hogy itt nagyon jól érzem magam, és hát tényleg nekem nincs jövőm mástól, hát csak ettől várhatom a jövőt.

- Ne haragudjon. A mai napon hova szállitanak?

- Hát pl. ez a vagon megy Stockholmba, van két vagonunk Damascusba, a negyedik vagon pedig Barcelonába lesz, autólámpa.

- És ezek itt, vagonra, illetőleg csomagolásra várnak? Ezek hova mennek?

- Az USA-ba mennek,

- Tehát az Egyesült Államokba.

- Igen.

- Szeretném, hogyha bemutatkozna!

- Kele István vagyok, az expedició vezetője.

- Az Egyesült Izzó nagykanizsai gyárának expedició vezetője.

- Igen.

- Mennyi ideje dolgozik itt?

- 1968 óta.

- Tiz évvel ezelőtt mi volt itt, ezen a helyen, ezen a rampán? Ahol most állunk és beszélgetünk?

- Hát nem volt itt semmi.

- Nagyot változott tiz év alatt ez a gyár. Általában hány országba szállitanak?

- Hát pontosan nem tudom, de a Világnak minden országába azt hiszem.

- Folytassuk a beszélgetést Musics Ferenccel, az Egyesült Izzű Fényforrás és Üveggyárának nagykanizsai főkönyvelőjével. A vállalat Zala megye legnagyobb vállalata. Ebben az évben hozzávető leg mekkora érték hagyja el majd a gyárat?

- Várhatólag 1,8 milliárd értékben szállitunk készárut, ennek 84 %-át exportra, több, mint száz országba, felsorolni is neház lenne. Nyugat-Európa nagy fogyasztónk, Észak-Amerikában az EGyesült Államok, de Dél-Amerikába, Ázsiába is szállitunk. Mintegy 33o millió darab lámpát fogunk exportálni, illetve belföldi piacra elhelyezni. Az izzólámpagyártó gépsoraink a legkorszerübbek, ezekből is exportálunk, de tevékenységet a gépgyártási ágaz atunk végzi, és az üveggyárunk világszinvonalon is a legkor szerübb.

- A gyár egyébként 1965-ben települt ide Nagykanizsára, és 1966-ban indult. Akkor hányan dolgoztak itt?

- Háromszázötvenen dolgoztak, hát a település az ugy értendő, hogy teljesen zöld mezőre épült itt ez a korszerü gyár, amit ma itt l.átunk.

- Most pedig 5.6oo ember dolgozik itt. Tehát Fényforrás- és Lámpagyár, ebbe a kategóriába milyen termékek tartoznak?

- A hagyományos háztartási izzólámpák, gépjárművilágitási lámpák és köztérvilágitási lámpák egy része, de mondhatnám, hogy repülőgép, hajó és mozdonyvilágitási eszközöket is gyártunk, tehát a gépjármü helyesebb ugy, hogy jármü izzólámpák.

- Gazdaságosság, jövedelmezőség? Önöknél ez a kifejezés mit jelent?

- Termékeink minden piacon értékesithetők és jövedelmezőek,

ez igy reális, és igy igaz is. Tudniillik nem lenne értelme termékeinket gyártani, ha azok nem biztositanák a megfelelő jövedelmezőségi szintet.

- Az közismert, hogy itt Zala megyében is a munkaerőforrások, azok a munkaerőforrások, amelyek husz évvel ezelőtt még bőven álltak rendelkezésükre, erre az időszakra nagyjából, és hát valószinü ugy tünik, hogy végérvényesen bedugultak, tehát uj munkaerőt nem nagyon tudnak sehonnan sem szerezni. Mégis, vannak-e munkaerőgondjaik?

- Igen, vannak, egész évben munkaerő gondjaink voltak és várhatóan lesznek is. A munka erő gondjainkon részben ugy segit gyárunk, hogy üzem- és munkaszervezési intézkedésekkel munkaerőátcsoportositásokat végzünk, nagyteljesitményü gépsoraink maximálisan üzemeltetjük, de e tevékenységünket elősegiti a vállalatunk gépgyártási ágazatának fejlesztési tevékenysége is. Ennek eredményeként ma agyvárunkban 5 ezer darabos lámpagyártó gépsorokat is találunk, bár a hagyományosnak mondható, de még min dig korszerü 3.5oo/órás darabu lámpagyártó gépsorokkal szemben.

- Közben pedig az a vonat, amelyik az előbb még csak rakódás alatt volt, elindult Svédország felé.

- Igen, Svédország felé, de Damaszcus felé is van közte vagon, és a délutáni forgalomban várjuk az angliai camionokat, várunk NDK-s konténereket, várunk román vagonokat.

- Miközben Zalaegerszegről Nagykanizsára érkeztünk, nagyon-nagyon sok un. bológatós furótornyot láttunk. Ez kapcsolatban van a kőolajkutatással. Gyártanak még ilyen berendezést?

- Igen. JaVItásokat végzünk a mi üzemrészünkben, a traktorműhelyben, és a román berendezéseket.

- A Nagykanizsai Dunántuli Kőolajipari Gépgyárban vagyunk. Koller István 37 éve dolgozik itt ebben az üzemrészben. Csaknem egyidős a munkaviszonya a vállalattal.

- Hát igen kérem szépen, 1944. január 31-én jöttünk az un. vasvárosba. Mert akkor, az az első üzemrész, ami ott elől van, az a vasváros rész, az volt meg. Abban volt az irodarész, abban volt az eszterga, és körül a motorrészleg is.

- Akkor hányan dolgoztak itt?

- Hát abban az időben én ugy emlékszem rá, hogy nem voltunk 3oo-an ebben az üzemben.

- Ma hányan dolgoznak?

- Hát ma kérem szépen 1750 körül vagyunk, 1800-an.

- Most milyen termékeket állit elő ez a gyár? Hajdú János, a vállalat gyártástervezője.

- Armaturákat, csőelzáró szerelvényeket, görgőfurókat, patkorokat, furási elzáró eszközöket, szerszámokat gyártunk. A javitási tevékenységen kivül. Ebben az évben várhatóan 57o millió forint értékü terméket állitunk elő.

- Egyébként azt engedje meg, hogy hozzátegyem, hogy a Dunántuli Kőolajipari Gépgyárból kerültek a termékek, az előbb emlitett termékek a Barátság II. vagy Testvériség Gázvezetékhez, és legujabban az Adria Olajvezetékhez is.

- Egyéb helyekre is szállitunk, külföldre, a KGST-országokon belül. Csehszlovákiába, az NDK-ba, azon kivül szállitunk Indiába, és bizonyos berendezéseinket használják a Közel-keleti, iraki furásokon, a furási dolgozók.

- Az iparosodás természetszerüleg magával hozta azt, hogy ipari üzemek emelkedtek itt Zala megyében, és Nagykanizsa környékén is. De,hogy aztán az itt dolgozók életszemlélete, életvitele hogy változott meg, ezt már sokkal nehezebb lemérni, nem olyan látványos. Nemrégiben, a Nagykanizsai Muzeum igazgatója, dr.Kerecsényi Edit, egy szociológiai felmérést készitett az életmód változásról.

- Munkám során az volt a célom, hogy a Nagykanizsa környéki négy néprajzi tér érdekelt a legjobban és a cigányságnál vizsgáljam, hogy milyen hatással van rájuk,az Egyesült Izzó esetében a munkábaállás. Kiugróan nagy fejlődést éppen a cigányoknál tapasztaltam. Ezek a munkások valamennyien betanitott munkások. Eltudják végezni, sikerélményük van, és a jó keresetből nagyon gyorsan felruházkodnak. A második csoport, akikre ugy láttam, nagyon jó hatással van, és akiknek az anyagi helyzetén nagyon sokat lenditett, az a munkaviszony, a Mura-menti délszlávok. Igaz, hogy a délszláv férfiaknál 195o-52-től brigádokba tömörülve, eljártak az ország nagy épitkezéseire, és nagyon nagy jövedelmet hoztak hónapról hónapra haza. 196o és 197o között ujjáépültek a horvát házak. Ötven százalékban. Sőt Petriventén Semjénházán 7o %-ban épültek ujjá a házak. Ez azért történt, és azért elsősor az épitkezésre mentek el, mert e vonatkozásban ők voltak a legelmaradottabbak. 193o-ban házaiknak még több , mint a fele favázas szerkezetü és zsuppos volt.

- Mégis, a legszembetünőbb változás mi? Hiszen ezekről az emberekről, akik itt éltek, és akik szegények voltak, azt mondták nagyon igénytelenek.

- A képzettségük volt alacsonyabb. Ez a változás náluk már az ötvenes években lezajlott tudatilag, hisz szakmunkások lettek többnyire. Könyveket járatnak, minden házban televizió van, tehát nyilvánvalóan megváltozott az életformájuk, és megváltozott a tudatuk és, hisz valamennyien szocialista brigádban dolgoztak akkor is, és most is.

- Érdekes az is gondolom, hogy azért tulajdonképpen, ahol föld volt, az is megmaradt. Tehát egy ilyen kettős életet élnek ezek az emberek, mint általában az ingázók.

- Igen, ez a kettős életvitel meg van náluk. A telek elrendezésen, a ház elrendezésen is meglátszik az alapvetően megváltozott életforma. Eltűntek a zsuppos istállók és pajták, és helyettük egy-két, mondhatnánk izléssel megépitett disznóhizlaló áll, ahol 5-6 sertést hizlalnak eladásra. Ezt azért teszik, mert ez a legjövedelmezőbb számukra, hisz ők a XVIII. századtól főleg kukoricatermelők, tehát ebben van a rutinjuk.

- Tetszett mondani, hogy lényeges a tudati változás ezekben a falvakban.

- Éppen ezekben a falvakban luxusiskolák épültek, például Tótszerdahelyen, gyönyörü tornateremmel, pompás óvoda, bölcsőde, müvelődési központ, Nagykanizsán és bárhol is megállnák a helyüket. Már az ötvenes években minden falunak a gyalogjárdáját lebetonozták vagy leaszfaltozták, minden társadalmi munkában készült. Gyermekeik nagyrésze már Kanizsán járt középiskolába, sokan főiskolát, egyetemet végeztek közöttük, és akik onnét hazajöttek, azok már a bővebb kapcsolatokat iskeresik.

- Ugy 15 évvel ezelőtt Zala megyében még nagyon könnyen lehetett munkaerőt találni. Most viszont már a nagy gyárak kapuin munkás felvételt hirdetnek, és bizony csak nagyon nehezen kapnak embereket. Tehát most már a munkaszervezéssel, a jobb minőséggel kell nagyobb eredményeket produkálni. És, hogy mennyire igy van, ezt a Zala Butorgyárban, Zalaegerszegen, nagyon könnyen utolérhetnénk, ahol Pődör Bélával beszélgetünk most, akinek az egyik feladata a Dolgozz Hibátlanul Mozgalom szervezése, irányitása.

- GYakorlatilag a butorpiacon telitettség jelentkezett, tehát elérte azt a magyar butoripar, hogy butor van elegendő. Tehát most érkeztünk oda, hogy minőségileg is előre kell lépni, ez egy egészséges konkurenciaharcot alakit ki a piacon, tehát a gyárak ugymond rá vannak kényszeritve, hogy a jövőben minőségileg jobb, korszerübb termékekkel jelenjenek meg. A jó minőség, az nemcsak technológiai kérdés, hanem már tervezési kérdés is.

- A legutóbbi Budapesti Őszi Nemzetközi Vásáron a gyár nagyon sok szép eredményt ért el, müvószit és minőségit is.

- A kiállitott termékeink közül BNV-dijat kapott a Fáraó ülő garnitura. A Fatime -4 kárpitosgarnitura és a Szultán ürlőgarnitura elnyerte a KÁF megtisztelő minősitő jelet.

- Ez a Kiváló Áruk Fóruma.

- Igen. Gál Magdolna tervezőnk a Szultán kárpitos garnitura for-

tervezéséért elnyerte a Könnyűipari Minisztérium és a Képző és Iparművészeti Lektorátus Nívó-díját.

- Két butorgyár is van Zala megyében, Nagykanizsán és itt Zalaegerszegen. És ez a közelség, hiszen alig 5o kilométernyire vannak egymástól, nem jelent valamiféle konkurenciát?

- Ez a konkurencia egészséges konkurencia. Hiszen árgus szemekkel figyeli a két gyár egymást, egy termékeik, különböző megoldásaik milyen eredményeket, sikereket érnek el a piacon. Véleményünk szerint ez előre viszi a közös ügyet, hogy minél szebb, jobb és olcsóbb butort tudjunk adni a vásárlóknak.

- Zalaegerszeg és egyben egész Zala megye legujabb büszkesége az a hatalmas kék épület. Arra kérem most Eifer Bélát, a Magyar Hütőipar zalaegerszegi gyárának főmérnökét, hogy mutassa be nekünk ezt a csodálatos létesitményt!

- A főépület, amely előttünk látható, ez a mélyhőmérsékletü tárolótermeket foglalja magában.

- Itt milyen hideg van?

- Minusz 26 fokon 11,5oo tonna gyorsfagyasztott árut tudunk egyidejüleg tárolni.

- Igen. Ott hátrább?

- Az a mirelitüzem, a feldolgozónk, ahol saját magunk állitunk elő különböző zöldség-gyümölcsféleségeket.

- Az alapanyag ellátásuk biztositott-e?

- Körülbelül három ezer hektáron terhelnek gyárunk számára különböző zöldség és gyümölcsféleséget.

- Segitik őket valamivel?

- Természetesen. Szaktanácsadással, azon tulmenően anyagi segitséget is biztositunk a telepitőkhez.

- Ez a gyár mindössze két és fél hónapos. Augusztus 19-én avatták fel, egyébként a Magyar Hütőipar zalaegerszegi gyára ez az üzem, ebben a tervidőszakban Nyugat-Dunántul egyetlen kiemelt nagyberuházása. Mennyibe került?

- 83o millió forint volt, és több ütemben valósult meg a hütőház.

- Azt látom, hogy mintegy 5o méterre előttünk, nyugatnémet kamionok, hét áll sorban. Tehát akkor külföldre is szállitanak?

- Igen, tőlünk is megindult az export. Elsősorban Nyugatnémetországba, Svájcba, Svédországba, kerülnek az idén legyártott termékeink egy része.

- Most beszéljen egy kicsit Ön saját magáról, amennyiben jól tudom, Ön ugy került ide Zalaegerszegre. Honnan jött?

- Debrecenből jöttem, korábban is az élelmiszeriparban dolgoztam, és amit itt látunk, ez az uj létesitmény, ez az uj müszaki lehetőség csábitott ide. Ezen tulmenően rendkivül kedvező benyomást tett rám maga a város, a környezet, és nyugodtan elmondhatom, hogy nagyon kevés olyan város van Magyarországon, ahol ilyen szivesen fogadja, várja az idetelepülő szakembereket.

- Tehát 1978. augusztus 19-én, akkor, amikor a Zalaegerszegi Hütőházat felavatták, lezárult egy korszak, egy jelentős iparosodási folyamat a megye életében. Egyetért ezzel a véleménnyel, Lopper Tibor, a Zala megyei Tanács elnökhelyettese?

- Igen, lezárult. Mi a IV.ötéves terv végén, az V. ötéves terv indulásakor már kimondtuk, hogy uj ipartelepitésre a megyében nem kerül het sor addig, amig a jelenleg folyamatban lévő jelentős fejlesztések, ezt a szükséges maradéktalan összes feltételt biztositani nem tudjuk. Az extenziv fejlesztést tehát ilyen értelemben nálunk ekkor lezárult, és az V.ötéves terv során még valamelyest létszámbővités, ipari fejlődés bekövetkezett, de alapvetően már csak a müszaki fejlesztést, a létszámmegtakaritó és létszám felszabaditó rekonstrukciókat támogatjuk. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy amennyiben a népgazdaság igénye ugy jelentkezik, hogy uj ipartelepitésre van szükség, hogy azt a nem progressziv ágzatokba tartozó üzemek szervezetekből történő létszám átcsoportositással, a következő időszakban erre ne gondoljunk. Tehát gondolunk uj jabb ipartelepitésre, de csak a népgazdaság igényeivel, és a megyében működő vállalatokhoz a szükséges folyamatok, feltételek folyamatos biztositásával.

- - -

Gál Magdalena

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Miskolc, jún–júl.

Gál Magda MDK

A Seres János által irányított szakkör fiatal tagja.

Ruttkai Anna:Képzőművészeti szakkör a Lenin Kohászati Művek Bartók Béla Művelődési Házban.

Északmagyarország. 1963. jan 13. 6. la .

Gál Magda, belsőépítész

az adásban a zalaegerszegi művésztelep lakóival beszélget Forgács Sándor riporter. – a művésztelep 13 éves történetéhez hozzászól Gál Magda belsőépítész és Simon László, a zalaszentgróti fás-családnak a legifjabb sarja is.

Bemutatjuk a zalaegerszegi belsőépítészi művésztelepet.

1980. VIII. 30. URH 13.57 /Áné/

Gál Magdolna, bútorkrező ipornűvén

L: Makovecz Imre

Vadas J. Félájultan

13

Élet és Irodalom Bp. 1983 szept. 23 XXVII/38

GÁL MAGDOLNA

A MAGY. IP. MŰV. AZ EZREDFORDULÓN

38.o

MDK

Gál Margit

Pólya tanár, plakett

Frank Frigyes, plakett

Neumann Lipót, plakett

Kossuth Ibolya, plakett

Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. 1934. évi kiáll. Pécs. 1934. okt.-nov. 14.l.

Gál Margit MDK

Bernáth Aurél festőm., plakett

Fehér József, plakett

Jung Mihály, "

Lucy

Pécsi Képzőműv. és Műbar. Társ. kiáll. 1935.

88sz. jun. 28 l.

MDK

Gál Margit, szobrász, Szigetvár

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. kiáll. Pécs, 1936, jun. 10 l.

Paks (Tolna)

Ujtemetői kápolna homlokzatán h
közt két oszlop, félköríves sze

(Stipper József, 1945 — Paks V és MV. I

MDK

Gál Margit zobr. Szigetvár

Pécsi Képsőm. és MŰbar, Társ. kiáll. 1936.nov.

Gál Margit szobr. Szigetvár

Pécsi Képzőműv. és Műbar. Társ. kiáll. 1937. máj.

MDK

Gál Margit szigetvári szobr.

a Társaság tagja

Pécsi Képzm és Mübar.Tásr. 23. kiáll.1938.jun.

MDK

Gál Margit

A Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. művésztagjai 1938.

Gal Máté
Faragó
1646. Damos
Bal Hel 125. l.
(51. l.

BUDAPEST
13 III 15-9

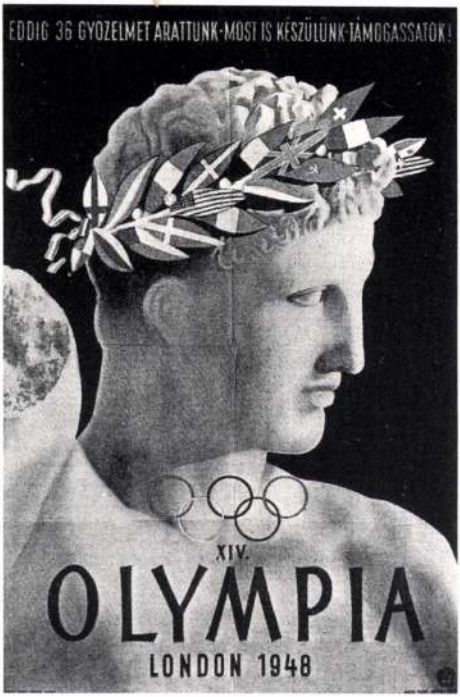

GÁL MÁTYÁS

A VIGADÓ GALÉRIA
tisztelettel meghívja Önt
1998. június 11-én 17 órára

GÁL MÁTYÁS

grafikusművész
kiállításának megnyitására.

Megnyitja:
VÍGH ANNAMÁRIA
főmuzeológus

Megtekinthető: 1998. június 11-től június 28-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

VIGADÓ GALÉRIA
MT REKLÁMIRODA

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

Gál Mátyás, grafikus, 1937-38. iparművészeti kitüntetéses szakoklevelet nyert

Iparművészeti Isk. Évk. 1888-1941. Bp. 1942.
34 l.

Nógrádszakál /Baranyainé/

Onnan nyugatra keskeny fo
laoszloppal és két fali f
Erős párkány; nyeregtető
lak, a keletin kettő, a h
egy ajtó/. A nyugati olda
faajtó kazettásbeosztásu.

Volt Szent-Iványi-kuria.
Története: Épült a XVIII.
számára, később a Szijgyá
Jellege: Későbarokk, ujab
Külseje: A falu keleti v
az utcához áll. Egyszerü,
kal. A ház nyugati hosszo
Arra nyilik a kilenc négy
lezárásu tornác. A harmad
pillér között a ház falába
tó. Két ablak - ajtó - k

Gál Mátyás
MHSAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Grafikusművész-
1979 OKT 2

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

GÁL MÁTYÁS KIÁLLÍTÁSA 100 HAJDÚNÁNÁSON

Az alkalmazott grafika valamennyi ágát bemutató kiállítás több okból is kiemelkedő. Elsősorban azért, mert a Budapesten élő Gál Mátyás grafikusművész életművébe enged bepillantást. Kivételes azért is, mert Hajdúnánás szülővárosa a kiállító művésznek, aki hazánk határain túl is elismert alkotó. Elöljáróban szóljunk itt, ha csak vázlatosan is művészetének forrásáról, éltető talajáról, művésztanárairól.

A budapesti Iparművészeti Főiskolán 1938-ban végzett fiatal az őt nevelő tájtól maradandó értékű útravalót kapott. Egy életre szóló magatartást. Hivatásérzetet. Nagy célt érlelő elhatározást. Hordozója és érett művészként sugárzója is azoknak az ismertető jeleknek, melyek a város karakterét meghatározó lakóinak jellemző vonásai. A főiskolán, sokoldalú művésztanárai közül emlékezzünk a debreceni származású Haranghy Jenőre, a neves grafikusművészre. Részese lehetett Genthon István művészettörténész előadásainak, akit hazánk műemlékeinek kiváló ismerőjeként is tisztelünk.

A városi művelődési központ kisgaléériájában a művész három évtizednyi munkásságáról tájékoztató kiállítás első a maga nemében. Műgonddal rendezett didaktikus kiállítása a termékeny művész sokoldalúságára vall. Általa tervezett és megírt tartalmas tájékoztatója is párját ritkítja a többnyire öncélú meghívók sorában. Az alkalmazott grafika, melyet semmi más nem helyettesíthet, ma már annyira beépült mindennapi életünkbe, hogy azt, illetve egyik erőteljes ága: a plakát jelentőségét bizonygatni felesleges. Köztudott, hogy „a plakát a festészet örököse". Vitathatatlan az is, hogy: „a piktúra visszalopkodja az alkalmazott grafikától azokat az elemeket, melyeket a grafika vett át a festészettől". Gál Mátyás legjobb plakátjai magukba sűrítik a körülöttük áramló erővonalakat. Megpillantóit arra kényszerítik, hogy eljussanak a valóság élményéhez. A kiállításon is bemutatott **Nemzetközi Vásár** című plakátja nemcsak a hazai szaklapokban látható. Felfedezhető a londoni Modern Publicity 1949. évi számában is, pedig szerkesztői több világrész 27 országának legjobb plakátjaiból válogathattak. Az ókor egyik legünnepeltebb szobrásza, az athéni Praxitelész **Hermesze** képezi másik plakátjának alapját. Az első díjat nyert plakát az 1948-i XIV. nyári olimpiai játékok méltó hírnökének bizonyult. Az alkalmazott grafika világszerte ismert szaklapja, a World Graphic Design 1968-ban, öt évtizedre visszatekintő számában Gál Mátyás: **Olympia** című plakátját is közölte. A fővárosban, 1960-ban plakáttörténeti kiállításon láthattuk a 75 év legjelentősebb műveit. Hazánkban ez volt az első ilyen (279 művész 1008 művével) korszakokat átfogó kiállítás, melynek a művész nem csupán egyik résztvevője, hanem szintén első díjat nyert plakátjával a seregszemle elsőszámú ajánlója is! Munkásságával a nemzetközi ipari kiállítások látogatói éppen úgy találkoznak, mint az általa tervezett dobozokban kapható kozmetikai szerek vásárlói.

Sokaknak bizonyára élményt jelent ez a kiállítás, melynek értékeivel — Budapest, Bécs, Berlin, Frankfurt, Moszkva, Prága, Varsó hasonló jellegű bemutatói után — végre mi is gazdagodhatunk. A kiállítás egyik tanulsága: az ezen a téren is tapasztalható fejlődés ellenére még mindig kevés megyei intézmény, vállalat él azzal a lehetőséggel, melyet az alkalmazott grafika kínál.

E nagy hatású életmű-kiállítás azonos értékű Hajdúnánás több más, emlékezetes rendezvényével. A jól végzett munka öröme töltheti el mindazokat, akik más-más szinten hozzájárultak a régi mulasztást helyrehozó kiállítás bemutatásához és megérdemelt sikeréhez.

Masits László

A kiállítás plakátjaiból (Fotó: Hapák József)

kásom kéves [illegible]. „Másfél szobás tanácsit beszámítok" jeligére a kiadóba.

300 ezer készpénzzel + OTP-átvállalással lakást keresek. Telefon: 22-359.

Fűtött garázs kiadó. Jerikó u. 10. IV. 26. Érdeklődni délután 5-től.

250 négyszögöl gyümölcsöstelek lakható házzal Pacon eladó. Érdeklődni Tanácsköztársaság útja 12. fszt. 1. Víz, villany van.

Szépen beállt gyümölcsös 205 négyszögöl, paci zártkertben eladó. Érdeklődni Április 4. útja 27. Házfelügyelőnél.

ha kiadó. Vörös u. 15.

Elegáns fekete pianínó, nem használt, eladó. Megtekinthető délutánonként. Széchenyi u. 92.

Centrum Orion tv eladó. Jánosi u. 3.

Moszkvics 412-es és egy NDK iker mélykocsi eladó. Gorkij u. 2.

S—100-as Skoda, 3 éves, friss műszakival eladó. Erzsébet u. 15.

Eladó 5 mázsa borszőlő. Érdeklődni lehet mindennap, Jerikó u. 22. 1. em. 8. szám alatt.

Szoba-konyhás, kertes ház albérletbe kiadó. Olajütő tér 12. sz.

kereskedelmi vállalat gondnok
ságán, Debrecen, Rigó u. 1.

A VASVILL Kereskedelmi Vál
lalat azonnali belépéssel alkal
maz vas- vagy műszaki szakké
pesítéssel rendelkező keresked
szakmunkást, valamint rakodóla
javításához nyugdíjas munka
erőt. Jelentkezés a III. emelete
Vágóhíd u. 7/B.

Felveszünk tmk-munkára vi
lanyszerelőt, géplakatost, vízvez
tékszerelőt. Alkalmazunk mu
hely, udvar takarításához segé
munkásokat. Jelentkezni lehe
Debreceni Autójavító Ipari Sz
vetkezet, Debrecen, István út
Megközelíthető a 29-es autóbus
szal.

A Móra Ferenc Kollégium o
tóber 1-től konyhalányt ker
Cím: Debrecen, Zákány u. 5.

Kistermelők!

Mezőgazdasági nagyüzemek!

OKTÓBER 15-TŐL CSÖKKENNEK A VÁGÓSERTÉS-ÉRTÉKESÍTÉSI SÚLYHATÁROK.

AZ ÁTVÉTELI ALAP- ÉS FELÁRAK NEM VÁLTOZNAK.

A mezőgazdasági nagyüzemek vágósertéseinek értékesítési súlyhatára hasított súlyban: 73—93 kg között lesz.

A kistermelők hús- és húsjellegű sertéseinél az új átvételi súlyhatárok a következők:

95—115 kg-között kg-onként 27,50 Ft
115 kg-felett kg-onként 25,30 Ft

A zsír- és zsírjellegű, valamint a tenyésztésbe fogott vágósertések súlyhatárai és árai nem változnak. Kérjük a sertéstartókat, hogy vizsgálják felül a hizlalt sertések átadásának várható időpontját, és átadási szándékukat legalább 2 héttel korábban közöljék megbízottainknak, illetve felvásárlóinknak.

A FELAJÁNLOTT SERTÉSEKET KÉSEDELEM NÉLKÜL MEGVÁSÁROLJUK.

Az alacsonyabb súlyú vágósertés értékesítése előnyös, gazdaságos és abraktakarmányt takarít meg vele.

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI ÁLLATFORGALMI ÉS HÚSIPARI VÁLLALAT DEBRECEN

AZ ALFÖ
megvételre felkínálj

Garázsépítéshez:

725×650×0,3
620×464×0,3
675×494×0,3
5 Ft/kg-os egy
1010×820×0,

Műanyag ball
20 l
10 l
Fémhordók
Lemezhordók

Selejt rakodólapok

Érdeklődni na

Böszörmé

Anyaggazdá

vagy telef

Gál Mátyás

Lebontva a kiállításon

Jubileumi Plakátkiállítás
Kp. Helyőrs. Múz. 1975.

Prospektus

Gál Mátyás:
Olvasza a mezőgar-
dasági könyvelet

1963. M.H. Arch.

Prospektus

Gál Mátyás:
Gebona

1963 M. H. Arch.

Gál Mátyás [grafikus]

12

CXVII/18

VADAS JÓZSEF:

FABULON-FABULA

A magyar gazdaság évente tizenhétmilliárd forintot költ csomagolásra. Ez az összeg a nemzeti jövedelem három százaléka. De, akármilyen hatalmasnak látszik is, kevés.

A csomagoláskultúra, ha ugyan állapota méltó erre a névre, naponta kemény kritikában részesül. Okkal. Kiszakad a tejeszacskó, nem lehet puszta kézzel lecsavarni a szénsavas üdítő kupakját, a parafa dugó morzsái nyitás közben a borba hullanak, az elektromos háztartási gépeket és készülékeket két ember is nehezen tudja megfogni és autóba rakni. A nylontasakok fülei egyszer csak leválnak, az önkiszolgáló üzletekben az idegen alig tudja egymástól megkülönböztetni a sót és a kristálycukrot. Csomagolásaink hitványak, mert rossz a papírjuk és ronda a grafikájuk. Ezenkívül csökevényesek is. Egyelőre csupán a termékek elenyésző hányadának van olyan testre szabott csomagolása, amely véd és reklámoz, egyszersmind szállítóeszközül szolgál. Nem jármű, de jól kezelhető csomag, amely a szállítás és raktározás gépesítésének korszakában hovatovább alapvető követelmény.

Ritka kivétel a Fabulon. Színes műanyag flakonjaival, szép felirataival, elegáns plakátjaival mintha nem is magyar termék csomagolása és reklámja volna. A Fabulon színes fabulaként hat, mert ha nem volna, nem is hinnénk el, hogy így kell, így is lehet — mégpedig Magyarországon — ezt a szakmát művelni.

★

A kezdetek a hatvanas évek végére nyúlnak vissza. A Kőbányai Gyógyszerárugyár vezetése felismerte, hogy a hazai gyógyszerfogyasztás többé-kevésbé stabilizálódott, újabb export a kutatás előre pontosan nem látható sikerein múlik. A fejlesztésnek tehát egyetlen biztos módja van: az, ha új termékkel jelentkeznek. Így született az az ötlet, hogy — miként ez igen gyakori [illegible] példa akkor is, amikor a gyárat még Richter Gedeon jegyezte — kozmetikumok készítésébe fognak.

Kozmetikumok készítése azonban önmagában — nem biztos siker. Csak remény. Előállításuk a gyógyszergyártáshoz hasonló technológiát és anyagokat igényel — ez tény, de az is: a Caola jóvoltából éppenséggel voltak már kozmetikumok a boltokban. Méghozzá olcsók. Sőt: a külföldi cikkek is mind nagyobb számban és választékban érkeztek. Ahogy a Kőbányai Gyógyszerárugyár kozmetikai ágazata kibontakozik, úgy kedveznek a viszonyok a kozmetikai importnak: ma már egy belvárosi trafik valóságos nyugati piperebolt. A Fabulon vállalkozásának erejét az jelzi, hogy az olcsó Caola és a drága nyugati termék mellett — között — is megtalálta a helyét. Közgazdasági szakkifejezéssel: a piacát. Nyugati alapanyagokból, de hazai receptúrára, hazai üzemekben és hazai munkáskezek révén jó minőségű cikkekkel rukkolt ki. Ma már több mint harminc készítménye van, éves termelési értékük meghaladja a kétszázmillió forintot. És újabbak gyártására készülnek.

De maradjunk csak a csomagolás — és a reklám — körül.

Már a névválasztás remekül sikerült. A Fabulon kellemes hangzású, itthon és idegenben egyaránt könnyen kiejthető és a latin fabula közismertsége révén könnyen megjegyezhető név. Nem lehet eléggé hangsúlyozni a gazdasági kapcsolatok gubancolódásának időszakában a rövid márkanév jelentőségét a megjegyezhetetlenül hosszú cégnevek, illetve a semmitmondó, sok esetben nehezen ejthető betűszavak áradata hallatán-olvastán. Nemcsak a grafikusok kerülnek lehetetlen helyzetbe, ha egy-egy termékre vagy csomagolásra egész sort megtöltő feliratot kell tenniük. A cég is rosszul jár; félő, hogy eleve unalmas lesz a grafika.

A Fabulon — mármint a csomagolás — további sorsának alakulásában rögtön egy másik név jut a továbbiakban döntő szerephez: dr. Veress Gáborné. Végzettségére nézve művészettörténész, korábban a Corvina Kiadó főszerkesztője, majd a Medimpex munkatársa. Köznapi propagandistákhoz mérten, kivételes műveltséggel és látókörrel adott először külső munkatársként tanácsokat, majd lett a Fabulon reklám- és propagandafőnöke. Ekként a csomagolások bábája. Az elszemélytelenedés, pontosabban: a személyhez kötődő értékek másodlagos kezelésének hosszú időszaka után még inkább értékelnünk kell egy ilyen személyiség működését. Akinek szakmai hozzáértését egész további tevékenysége, minden lépése igazolja.

Az csupán anekdotikus apróság, hogy ő alkotta a híres szlogent: „Fabulon a bőre őre, ezt használja nyakra, főre!" Az már az érzékenységét dicséri: a Fabulon-reklámfelirat Gál Mátyás által tervezett, kicsit széteső betűit a finom eleganciájáról nevezetes Sándor Margit közreműködésével kozmetikáztatja. S ami a legdöntőbb: van koncepciója. Nem flakonokat és csomagolásokat, plakátokat és hirdetéseket terveztet: ennél sokkal — minőségileg — több: egységes vállalati arculat kialakítása a célja. Ez teszi lehetővé, hogy egy kiváló képességű fiatal iparművész — Nagy Alexandra — az ügyét magáénak érezze és mind a mai napig munkáival szolgálja.

★

Pedig a kezdet nem volt könnyű. A Kőbányai Gyógyszerárugyár leányvállalata, a Mátraplast szövetkezet mint formatervezőt ajánlotta Nagy Alexandrát, egyszersmind azonban egy kész flakont is letett a gyár asztalára. A tervezőnek ezek után nem maradt más dolga, mint a feliratozását megalkotni. A Fabulon címsor ugyancsak adott volt, s a kezdetek illusztrálására még egy apróság: a művész hosszú ideig hiába kísérletezett a testápoló díszítőmotívumával. Minden ajánlatát elutasították. Nevetséges, de a mai magyar formatervezés helyzetét regisztráló mozzanat következik: nyelvtanár édesanyja, aki kézifestőként kereste kenyerét, húzta ki a csávából. Ő rajzolta azt a pillangót, amire, úgy gondolta, a gyár vevő lesz. Így is történt.

Íme, a magyar iparművész kálváriája. Képességeit legfeljebb töredékében mozgósító feladatot kap; amit csinál, az nem tetszik azoknak, akiknek, ha nem is mondják, kész elképzelésük van. Valami kedves. A Fabulon kapcsán mindenről jókedvűen szólhatunk. Mert Nagy Alexandra, legtöbb pályatársával ellentétben, nem sértődött meg az első visszautasításon; ugyanúgy a Kőbányai Gyógyszerárugyár sem érte be a lepkés flakonnal. Amint Veress Gáborné személyében értő propagandista veszi át a felügyeletet, egycsapásra minden megváltozik. Ettől kezdve a Mátraplast pusztán kivitelező cég, Nagy Alexandra pedig nem kisebb feladatot kap, mint hogy dolgozza ki egy egész termékcsalád csomagolási tervét.

A továbbiak ismertetésére néhány mondat is elegendő. Mert az a szép, hogy nincs több fordulat az ügyben. Vitával, de egyetértésben dolgozik a cégnek Nagy Alexandra immár tizenkét éve. Először a pre- és az after shave flakonját, majd a tonicos edényt tervezi meg, ezután következik a naptej és a balzsam, majd a babakollekció. Közös vonásuk tiszta színük és egyszerű formájuk; továbbá az a jellegzetes „haskötő", amely a márkajelen túl, közös jegye a hengerdezodornak, a kerek naptejnek, a hasáb after shave-nek és tonicnak.

★

Nagy Alexandra elmondhatja, amit formatervező ebben az országban rajta kívül talán egy se: mindenben adnak a szavára. A gyár nem enged a minőségből. A csomagolásából sem. Ha a Mátraplast nem vállalja új termékeik flakonját, akkor akár hónapokig járják az ország kisebb-nagyobb szövetkezeteit, amíg olyanra akadnak, amelyik a dobozokat a művész és a gyár elképzelése szerint produkálja. Mint az arckrémeken látható, kezdetben a Fabulon-felirat dominált minden készítményen. Később fokozatosan háttérbe szorult, és az áru *megnevezése* kapott hangsúlyt. A hosszú győzködés eredményeképpen a tubusok ideje is meg van számlálva: tégelyek váltják fel. Pedig, mint Veress Gáborné rádióinterjújának egyetlen részlete is sejteni engedi, a nehezebbet vállalják: „Igen, ez egy nagyon korszerű és formailag is jól megoldott flakon, csak az a problémája, hogy sok esetben a kupak és a flakon találkozásánál egy minimális rés keletkezik, ahol ez a nagyon szép smaragdzöld folyadék bizony kifolyik a flakonból. Ez abból adódik, hogy a flakon alsó részét és a kupakot két külön vállalat gyártja...: ha mind a kettő... azt a bizonyos tűrési százalékot, amely mindkét cég számára megengedett... az egyik minimálisan, a másik maximálisan tudja csak teljesíteni, akkor... ez az anyag kifolyik."

Szóval, folyik még a Fabulon is. A magyar csomagolás népbetegsége őt sem kíméli. Hogyan is kímélhetné. „Ha nincs kivel és nincs miért versenyezni, akkor azt hiszem, hogy a csomagolás megreked az áruvédelmi feladatnál..." — mondta nemrégiben az Anyagmozgatási és Csomagolási Intézet főosztályvezetője. Csak egyetérteni lehet vele. Olyannyira létkérdése a csomagolásnak (is) a verseny, hogy még az áruvédelem is kárát látja a hiányának. Ha az egyik szövetkezet a tűrési határ negatív, a másik a pozitív értékén készíti el ugyanannak a terméknek a flakonját, illetve kupakját, akkor az edény nem záródik.

★

Ellenpélda ezek szerint — e hiányosságokkal együtt — a Fabulon? Kivétel, amely erősíti a szabályt? Igen. Bizonyos értelemben valóban az. Megmutatja, hogy egy igényes cég mire lehet képes. A siker magyarázatát keresve mégsem feledhetünk el két dolgot. Az egyik: bár a Fabulon-termékeknek mindössze egyharmada megy külföldre, egy olyan vállalat produkciója, amely a gyógyszergyártás révén naponta a világpiac követelményeivel szembesül. Ennek alapvető hatása van az egész vezetés szellemiségére. Az sem elhanyagolható mozzanat, hogy a kozmetikum szinte kiköveteli az esztétikumot. Hogyan biztasson szépségápolásra, ha maga sem jár elöl jó példával? Másképp: a Fabulon még nem a konkurrencia szülötte, de olyanok hívták életre, akiknek a verseny az életelemük.

Y JENŐ:

Fo

a Ferenc: Holt számból
íl (Magvető, 55 old.)

atikusan keveset ír —
Buda Ferencről, ha nem
szó bántó groteszkségét,
ények költőjével össze-
látva, hogy tízéves vá-
n egy csupán tizen-
álló kötet jelent meg
számból búzaszál.

eskönyv karcsú vagy
nem vézna; témákban
mú vagy szegény, de
dúsan termő és kiér-
biztos kézzel megmet-
szett ágazatú, megritkított gyümölcsű őszibarackfák termése. Határozott erkölcsi öntudatra vall, hogy egyetlen sor, egyetlen szó fölöslege nélkül áll ez a tizenhét vers, köztük a nagy vállalkozás képességét is jelző *Tanya-hazám* tizenöt oldalas, oratorikus kompozíciója.

Amit határozott erkölcsi öntudatnak neveztem, az Buda Ferencben sosem párosul a magabízó költői gesztusokkal. Inkább az önbizalom bénító hiányától kell őt félteni: az elhallgatás őt is fenyegeti, mint némelyik, gyöngykagylóként évekre bezáruló és a hallgatás mélyébe merülő költőtársát. Ám a bezárkózás csöndje megteremti a rendszerint sérülésből születő igazgyöngyöt — a seb nyomán kristályosuló verset.

Nem literátortípus, ezért esztendőkre el tudja magát foglalni más, „hasznosabb" tevékenységgel, mint versírással. Nem a mindennapi költemény, hanem a mindennapi kenyér költője: a szegényeké, akiknek sorsát egész fiatalságában megosztani kényszerült, s akiktől később sem szakadt el. A hallgatás azonban őt is megviseli: „Szavam fogytán gyéren szóltam, / gyarló voltomban némultam. / Hideg vassal száraz fába, / kezdettem én más munkába" — jegyzi föl a régi históriás énekek hangnemében, a *Szólásért való énekben*. A *Tanya-hazám* előhangjában beavatja olvasóit abba a kételybe is, mely egész költői tevékenységébe vetett hiét kikezdte: „... nem az lett vol-
nytalan —

nem tudom kellő tapintattal elválasztani egymástól a regény írójának és főhősének személyét — annak lényegét, s nem az „életben bizonyára mégis másképp történt" fordulatokat tekintve. Új írás-beli éveimből jól emlékszem még *Bereményi András*ra, novellákat hozott, s ezek ott lebegtek a közölhetőség határán, csak éppen az a felfedezhető, kiugró írás hiányzott, amely aztán fedezi az útkeresés kitérőit is, s előbb vezet önálló kötethez, semmint az egyre gyarapodó antológiák kirakodóvásárához. Esterházy jelentkezett akkoriban, Hajnóczy támadt fel újra, jött, látott, győzött Bereményi Géza is, a név eredeti viselőjét késztetvè később a megkülönböztető — *B.*, Benő — harmadik név közbetételére.

Bereményi András tekintetében nemegyszer zavart éreztem, félénk zárkózottságot. Soha nem hangoztatta idegenek előtt véleményét, nem váltotta meg a világot az akkori fiatal irodalom akkoriban felkapott kocsmáiban. Mintha magányosságát leplezné bizalmatlansággal. Most a fülszövegből jobban megértem őt: a műszaki értelmiség fiataljai vették körül, akkoriban beszéltünk a két kultúra szakadékáról, neki azt kellett volna átkiabálnia, szerzett görcseitől szabadulnia.

Járja a szerkesztőségeket (a regényben az Élet és Irodalom legendás Alpári Gyula utcai romházának leírásával örvendeztetí meg olvasóit), odavetett biztatólerázó mondatokat vesz komolyan, miközben hasonsorsú főhőse így érvel: „... elsősorban nem embereket, hanem kapcsolatokat akartam megmutatni: embereknek egymásra való hatását!, itt például azt, hogy milyen tragédiát okozhat a vérré váló hazugság, hogy a hamis ügyért őszintén harcoló ember gyilkos is, áldozat is. Mégsincs számára felmentés, akkor se, ha a büntetés, amíg csak él, nem éri, sőt akkor sem, ha valami katartikus esemény rádöbbenti bűnösségére, és rájön, egész élete munkája fölösleges, sőt káros volt!, a becsapott félrevezető, amikor rájön, hogy a gazda kezéhez formálódott eszköz csupán..." Ezek után az ügyeletes rovatvezető lepesszimistázza, s közli vele, írása a lapba nem, de „valami készülő fiatal antológiába" jó lesz majd.

Bereményi „filoszok" közé vágyódása talán a számára kedvelt pályán (gépészmérnök), de idegen közegben tapogatózása: a hajnalig beszélgetések, a nagy feloldódás vágya abban a nemzedéki kohóban, ahonnan aztán egyre magányosabban, mégis egymást tudva lehet hajózni tovább a zátonyok között. (Elárulom Bereményi Andrásnak: a „filoszok" között ugyanez megvolt fordított előjellel: „Adjuram már valami kis egzaktat!")

A fülszöveg másik általam idézett mondata pedig mintha valami halovány mentegetőzésféle lenne: ne hidd, nyájas olvasó, hogy magánügyeimet teregetem itt ki, én magam „boldogabban" élek. „És aztán?" kérdezheti erre a kellően körmönfont nyájas fülszövegolvasó.

Mert ez a boldogan vagy boldogtalanul megírt regény nagyon jó. S hogy nem kitűnő, annak talán a fentebb soroltak az oka: a lassú beérés, a magányos önmegvalósítás görcsei a szolid kispolgári biztonságigény párhuzamos buktatói, az emberi értékek devalválódásának veszélyei. Ha akarom, korunk értelmiségi házasságának létrejöttéről és felbomlásáról szól a könyv, a modernnek tartott próza kiválóan eltanult stílusbravúrjainak, idősíkeltolásainak egyfajta érzékletes realizmusba ágyazásával. Kitasaga és tört angol tudása jelent, s amely hirtelen másképp láttatja vele saját valóságát. Rálát végre önmagára, s ez a képessége szinte kisodorja belőle, kiszakítja ezt a regényt. Ezt a — hangsúlyozom — nagyon jól megírt regényt.

De: ott lapul — és a kötetben megkülönböztetetten apróbb betűvel szedve, miért? — egy másik fél regény is. Sehogyan sem jövök rá, mi okból. A gyerekkori élményeké az apró betű, végül 1956 zavaros gyermeki tudatképfoszlányait kapjuk. Újra elolvastam a könyvet, hátha rájövök a rejtett kapcsolódási pontokra, de nem találtam meg őket. Az író itt hangot vált, s bár hű kíván maradni a sodró erővel felszakadó, szinte egy lélegzetre elmondott prózai stílushoz, ezek az emlékek nem kapcsolódnak szervesen az alaptörténethez. Kapcsolódhatnának, persze. De itt nem erről van szó, hacsak nem valamiféle tudat alatti motiváltságot, valami eleve megalázottság-érzést kívánnak érzékeltetni ezek a részek. Lehetne így is, de a főhősnek — meglepetésemre — csak emlékei vannak hat-kilenc éves koráról, a korszakhoz közé íróként sem sok. Így hát ezekkel a betoldott részekkel veszít súlyából a regény, megtörik ívelése, és egy nem kívánt ellenszenves vonás ragad az olvasói tudatban: nemigen tud a mai olvasó azonosulni egy olyan rokonszenvesnek szánt, itt-ott el is kényeztetett szenvedő főhőssel, akit önmagán kívül semmi más nem érdekel.

Nem kritizálni kívánom ezzel Bereményi Benő Andrást, hiszen az, amit megír, az — néhány mozzanatában megdöbbentően közös — ifjúságunk éveinek pongtos, érzékletes, láttató erejű regénye. Csupán értetlenül állok a tény előtt: ha képes volt kaput vágni magának — későnjövőként is — ott, ahol más már morzsákat sem sejtett, vajon miért torpan meg a félig nyitott ajtó előtt?

Ezt a félig nyitottat kell most már kitárni „avégett, hogy elfogadtassam magam, hogy elfogadtassam, mást is írhat(na) egy fiatal ember, mint csellengését, az egyetlen és kanonizált témát, »bátor« lényegtelenséget."

Kiss Ferenc

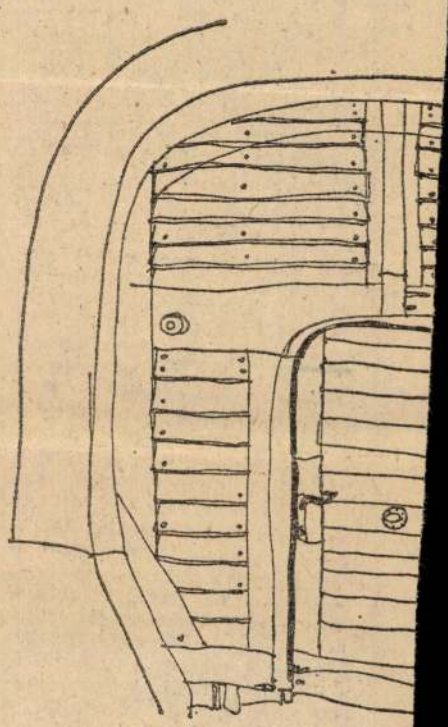

Kassai Edit

Gál Mátyás
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Gyafi Kiadó
SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT
1982 OKT

1021

Krónika

Egy műtárgy a III. békéscsabai alkalmazott grafikai kiállításon (Fazekas László felv.)

ALKALMAZOTT GRAFIKA — HARMADSZOR

Érdekes dolog az alkalmazott grafika. Kimondva is, kimondatlanul is lényege: felhívni a figyelmet egy ipari termékre, mozifilmre, eseményre-alkalomra; miközben mindezt igencsak sokféleképpen teheti. Megjelenhet mint *plakát, embléma* az iparcikk dobozán, de megjelenhet *mint doboz* is, és formájával, színeivel, rajzával-betűjével állíthatja meg a nézelődő vásárlót, vagy sétálót az utcai kirakat előtt. *Békéscsabán* immáron harmadszor nyitották meg a hazai alkalmazott művészet jeles (és kevésbé ismert) képviselőinek kiállítását, és nevezték azt *békéscsabai alkalmazott grafikai biennálénak*, s jelölték az ez évit római III-mal.

Tudni kell mindehhez azt, hogy ezúttal sem véletlen a helyszín, Békéscsaba. Itt található ugyanis az a hatalmas, modern nyomda, melyet a gyomai *Kner*-ekről neveztek el, s így a nemzetközi piacon-berkekben is ismerősebb, bizalmat keltőbb a név. Nos, a Kner nem éppen mindennapi bázisára épülve szervezték meg — párhuzamosan a biennálékkal — a *békéscsabai alkalmazott grafikai művésztelepet* is, mely évről évre jelentősebb alkotókat vonz magához. A művésztelepen készült alkotások — stílszerűen — a Kner Nyomda békéscsabai kiállítótermében kerültek bemutatásra, szakmai körök véleménye szerint a tábor résztvevői egyre jobban izmosodnak művészetükben, egyre hatásosabb produkciókkal lépnek elő.

Valahogy ezt tapasztalni a *Munkácsy Mihály Múzeumban* berendezett biennálé-kiállításon is, amelyen — első látásra — a roppant *mennyiség a jellemző*. Mennyiség az alkotókban (közel *százan* hozták el emblémáikat, piktogramjaikat, csomagolásterveiket és kivitelezett terveiket), és mennyiség a kiállított alkotásokban is. Ez a mindent elöntő mennyiség — láthatóan — dilemma elé állította a kiállítás berendezőit is, és hogy nem juthattak igazán jó megoldásokra, menthető azzal, hogy *ekkora anyagot nem is lehet* áttekinthetően, nyugalmasan elhelyezni. A több száz embléma a múzeum kiállítótermének két hosszanti falán, fűrészfog-szerű, egymásra tekintő oszlopokon már maga a szemkáprázta tó fáradtság, hát még ha figyelembe vesszük, hogy egy-egy ilyen egymással körülbelül derékszögben szembe forduló, hosszú oldalon egymás felett öt-hat embléma pozitívban és negatívban köszönt a nézőre — a szemkáprázat tovább fokozódik. Persze, mi mást tehettek volna, esetleg azon kívül, hogy figyelembe veszik a híres közmondást, miszerint „kevesebb több lett volna". Hogy aztán a szemrontó összhatás az elmélyültebb nézelődést is kizárja, valóban nemigen marad elviendő élmény a kiállításra érkező és az alkalmazott grafika jelenlegi állapota iránt érdeklődőkben. Pedig a nagy sűrűségből mégis *kitűnik* egy-két ötlet, tehetséges embléma-rajz, és feljegyezhetjük a nekünk tetsző neveket is: *Gál Mátyást, Benczúr Gyulát (!), Kálmánchey Zoltánt, Máté Andrást, Molnár Gyulát*, aki különlegesen szép emblémát mutat be a Balatonfüredi Hajógyár alapításának 100. évfordulója alkalmából.

A belső teremben főként piktogramokat láthatunk, ez a terem a legvonzóbb és a legnyugalmasabb. *Urbán László, Molnár László* [illegible] a hatalmas, modern nyomda, melyet a gyomai Kner-ekről neveztek el, s így a nemzetközi piacon-berkekben is ismerősebb, bizalmat keltőbb a név. Nos, a Kner nem éppen mindennapi bázisára épülve szervezték meg — párhuzamosan a biennálékkal — a békéscsabai alkalmazott grafikai művésztelepet is, mely évről évre jelentősebb alkotókat vonz magához. A művésztelepen készült alkotások — stílszerűen — a Kner Nyomda békéscsabai kiállítótermében kerültek bemutatásra, szakmai körök véleménye szerint a tábor résztvevői egyre jobban izmosodnak művészetükben, egyre hatásosabb produkciókkal lépnek elő.

Valahogy ezt tapasztalni a Munkácsy Mihály Múzeumban berendezett biennálé-kiállításon is, amelyen — első látásra — a roppant mennyiség a jellemző. Mennyiség az alkotókban (közel százan hozták el emblémáikat, piktogramjaikat, csomagolásterveiket és kivitelezett terveiket), és mennyiség a kiállított alkotásokban is. Ez a mindent elöntő mennyiség — láthatóan — dilemma elé állította a kiállítás berendezőit is, és hogy nem juthattak igazán jó megoldásokra, menthető azzal, hogy ekkora anyagot nem is lehet áttekinthetően, nyugalmasan elhelyezni. A több száz embléma a múzeum kiállítótermének két hosszanti falán, fűrészfog-szerű, egymásra tekintő oszlopokon már maga a szemkáprázta tó fáradtság, hát még ha figyelembe vesszük, hogy egy-egy ilyen egymással körülbelül derékszögben szembe forduló, hosszú oldalon egymás felett öt-hat embléma pozitívban és negatívban köszönt a nézőre — a szemkáprázat tovább fokozódik. Persze, mi mást tehettek volna, esetleg azon kívül, hogy figyelembe veszik a híres közmondást, miszerint „kevesebb több lett volna". Hogy aztán a szemrontó összhatás az elmélyültebb nézelődést is kizárja, valóban nemigen marad elviendő élmény a kiállításra érkező és az alkalmazott grafika jelenlegi állapota iránt érdeklődőkben. Pedig a nagy sűrűségből mégis kitűnik egy-két ötlet, tehetséges embléma-rajz, és feljegyezhetjük a nekünk tetsző neveket is: Gál Mátyást, Benczúr Gyulát (!), Kálmánchey Zoltánt, Máté Andrást, Molnár Gyulát, aki különlegesen szép emblémát mutat be a Balatonfüredi Hajógyár alapításának 100. évfordulója alkalmából.

A belső teremben főként piktogramokat láthatunk, ez a terem a legvonzóbb és a legnyugalmasabb. Urbán László, Molnár László [illegible]

— A népművelő a televízióval is [illegible] radhat?

— Igen, és ezt tízenegynéhány éves gyakorlattal a hátam mögött megerősíthetem. Mindenkit belülről kell megszólítani, a saját világából kell kiindulni, és ezt a televízió is tudja. Ha ezek sokszorosára emelik az általuk jelzett árucikkek iránti figyelmet, és ezzel az eladhatóságot. Mert az is igaz, hogy „jó bornak jó cégér" kell, *a jó árunak is szüksége van az alkalmazott grafika jelenlétére, támogatására.*

Ez a békéscsabai kiállítás — melynek nagytermében egy *hatalmas csomagot* helyeztek el a rendezők, és abban a csomagolásnál alkalmazott művészi eszközök jó példáit — elsősorban azt akarja, hogy felhívja a figyelmet az alkalmazott grafika nélkülözhetetlenségére. Exportpiacainkon egyszerűen követelmény az ízléses, útbaigazító, figyelemkeltő és szép csomagolás, a jó plakát; a baj ott kezdődik, hogy erre még nagyon kevés gyárunk, üzemünk, termelőszövetkezetünk és intézményünk jött rá. Ha annyi sikere lesz a békéscsabai kiállításnak, hogy *a kapcsolat a megrendelők és a művészek között* jobban kialakul, máris sokat tettek azok, akik a biennálé megrendezését fontosnak tartották és tartják ezután is.

Sass Ervin

István, Dinnyés Ferenc, Pusztai Ernőné, Bodonyi István (Zeneművészek Szakszervezete);

Blaskó János, Fischer Ernő, Fóth Ernő, Móré Miklós, Tilless Béla, Thúry Levente, Bokor József, Dallos Jenő, Szakáll Ernő, Probster János, Újváry Lajos, Végvári István János, Balla András, id. Rácz Endre, Timár Péter, Garányi József, Pecsurlich Erzsébet, Rákos Ilona Magdolna, Supka Magdolna, Varga Lajosné, Bertalan János, dr. Szvoboda Gabriella, Dömötör Kálmánné, Lontai István, Füleky Miklós, Hohl Ottó, Manhertz Mátyás, Kardos Miklós, Daróczi Zoltánné, Muth Ferencné, Széchenyi Mária Lenke, Vajda Lajos, Zieser Károly, Ratkai Ida, Vizy Ottó, dr. Gorszky Tivadarné, Németh István (Képzőművészek, Iparművészek és Művészeti Dolgozók Szakszervezete);

Bánkuti Gábor, Bátonyi György, Dévény Mária, Egyed László, Faragó Judit, Hámor János, Katona

dát a Békés

diplomát kapott **Balázs Irén** **Széchenyi Lenke** iparművész.

— **A SMOHAY-ALAPÍTVA** idei 25 ezer forintos díját **El** **zovszkij** budapesti festőművész ítélték oda, a havi kétezer for tos ösztöndíjban **Lendvai Ar** székesfehérvári gratikusművé részesítette a kuratórium.

— **OTTAWA.** Az animációs fil fesztiválon az elsőfilmes kategória II. díját nyerte **Horváth Mária,** a Pannonia rajzfilmstúdió kecskeméti munkatársa „Az éjszaka csodái" című filmjével.

— **A SZÍNHÁZ- ÉS FILMMŰVÉSZETI FŐISKOLA** tanévnyitóján aranydiplomát kapott az 50 éve végzett **Both Béla,** gyémántdiplomát **Hadházi Kamilla,** aki 60 éve fejezte be tanulmányait.

— **EGER.** Augusztus 16-án fejeződött be a filmművészettel foglalegyetem. A százná ó fele hazánkból, másik z NDK-ból, Csehszlo aszországból, Bulgária orországból, a Szovjet gyelországból és Ang ezett. Valamennyien etők, illetve filmfor zakemberek voltak. A ogram során húsznál r filmet vetítettek. A t szerepelt annak vizsgy a televízió és más zközök széles körű el korában milyen jövő lubokra, miként lehet bbá tenni.

NA JÓZSEF születés lmából **fotópályázatot** MUOSZ fotószakosztá keméti Katona József kecskeméti Katona Józ és a Petőfi Népe ge. A pályázat témája: **k a vidéki színházak**n olyan kép részt vezaton, mely a fenti tébcsolódik. A pályázat den kép hátoldalán fel i a jeligét. A kópiákat ul várják. Pályázni ledi képpel, és képsorely egy képnek számít. 5—15 képből állhat.) A te 40×24 cm. Beküldési **ovember** 1. Beküldenemét, Katona József

nirnevet szerzett szimpozion több mint **száz** szobrászt fogadott eddig. Munkájuk eredményét 101 alkotás őrzi, ezek egy részét helyben állították ki, másrészét Pécsett és Budapesten. Az idei évadban 15 magyar és külföldi szobrász élvezte a szimpozion vendégszeretetét. Elsősorban az amfiteátrumon dolgoztak. Jövőre a szoborpark részletes rendezési tervét hajtják végre.

— **ZALAEGERSZEGI ÁLLANDÓ SZÍNHÁZ** névvel megalakult Zalaegerszeg színháza. Hivatalosan előévadnak nevezik a 82/83-as szezont. Igazgató-főrendezője **Ruszt József,** művészeti tanácsadóként **Gábor Miklós** állt a zalaegerszegiek mellé. A társulat 82 tagú, három rendezője (Ruszt József, **Merő Béla, Halasi Imre)** 18 színész művészi munkáját irányítja. **Forgács Tibor** Jászai-díjas színész kollégájuk emlékére vándorgyűrűt alapítottak, melyet annak ítél oda a társulat, aki sokat tett a színházért. Első jelölt **Reményi Győző** anyagbeszerző lett.

— **NEGYEDSZER** rendezett szakszervezeti ifjúsági napokat a Szakszervezetek Budapesti Tanácsa, s ennek keretében tartották meg a **10. verőcemarosi sporttalálkozót.** A sportoló művészek és művészeti dolgozók körében igen kedveltek ezek a rendezvények, évek óta részt vesznek a versenyeken. A csodálatos környezetben, igen jól előkészített versenyeken a közel ezer induló között igen szép eredményeket értek el sportolóink. **A Filmtechnikai Vállalat** férfi tekecsapattal nevezett be ez alkalommal, és a 12 induló csapat közül a negyedik helyezést érte el. Tizenegy női röplabdacsapat indult, s közöttük a **MAFILM** csapata bronzérmes lett. Sportlövészetben **Csönge Melinda,** a MAFILM versenyzője, 6. lett.

Socialista MŰVÉSZETÉRT

ti Szakszervezetek Szövetségének havi lapja. Szerkeszti a bizottság. Felelős szerkesztő: **dr. Varga Imre.** Szerkesztőség: I., Gorkij fasor 38. III. 2. Telefon: 211-120/30. Levélcím: **Bustafiók 8. 1406.** Kiadja és terjeszti a Népszava Lap- és 0. 1139 Bp. XIII., Váci út 73. Telefon: 497-950. Levélcím: 1553 Pf. 43. Felelős kiadó: **dr. Jandek Géza igazgató.** Előfizetési e 24 Ft. Egyszámlaszám: **MNB 215—51 628**

Egyetemi Nyomda — 82.8600 Budapest, 1982.
Felelős vezető: Sümeghi Zoltán igazgató
ISSN 0133—2562

életünk szaktekintély személyiségeit meg tudtuk nyerni műsorainkban való részvételre. *Akkor még belefértünk az esti fő műsoridőbe,* s a visszajelzések tanúsították, hogy — egyéb átfogó oktatás híján — a történelmi, társadalomtudományi ismeretek általunk juttatott el a sokasághoz. Ezt a hallgatólagos munkamegosztást — annak ellenére, hogy elfogadtuk és csináltuk — kissé erőszakoltnak éreztük.

— Tizenöt év gyorsmérlegét áttekintve: elégedett-e?

— Mit szokás erre válaszolni? Sok mindennel igen, másokat részben másként csinálnék. Ez valóban így is van. Hasznos tapasztalatokat szereztünk, egyebek között arról is, hogy történész tudósaink képesek népszerű, mindenki által érthető nyelven előadni, ha a műsorsugárzás időpontját alkalmasnak látják. Hátrányosan befolyásolja azonban valamennyiünk kedvét már a felkészülés szakaszában, ha tudjuk, hogy műsorunk délutáni adáskezdésként, vagy késő este köszönthet be az előfizetőkhöz.

— Tévéműsorok — televízióban is népművelő ma-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726
1971 SEP 2 6
ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1021

Az új címer

Sárospatak a magyar történelemben 1201-től kezdve csaknem 700 éven át városként szerepelt, de szabadságharcos múltja miatt 1886-ban megfosztották városi rangjától. Három évvel ezelőtt *az Elnöki Tanács ismét visszahelyezte városi jogállásába.*

Városi címere is volt tehát Sárospataknak az elmúlt századok folyamán, ez azonban néhány heraldikai motívum miatt ma már nem alkalmas arra, hogy a város jelenlegi társadalmi, gazdasági és kulturális szerepét, hivatását kifejezhesse. Ezért a városi tanács felkérte a Képzőművészeti Lektorátust *egy új címer készítésére.* A lektorátus *Gál Mátyás* grafikusművészt bízta meg ezzel a szép feladattal.

A művész az új címer megtervezésénél figyelembe vette a város régi címerét, és *kiválasztva belőle a tradicionális értéket,* azokat olyan új alakokkal egészítette ki, amelyek a múlt mellett *a mát és a mára épülő jövőt is szimbolizálják.* A pajzsalakú új címer két fő mezőjét a piros-kék, vagyis a Rákóczi-szín alkotja. A piros mezőben elhelyezett három heraldikai rózsa a felvirágzás alapját szolgáló *ipart, mezőgazdaságot és tudományt jelképezi.* A rózsának egyébként szintén szerepe volt a múltban Sárospatak életében, hiszen a Rákóczi-vár egyik sarokszobájának mennyezetén ma is látható festett kőrózsa alatt, az úgynevezett *„sub rosa" teremben tartották titkos megbeszéléseiket* a Wesselényi-féle Habsburg-ellenes mozgalom részvevői, akiket éppen *300 évvel ezelőtt végeztek ki.*

A piros színt a kéktől elválasztó hullámos ezüstsáv a Bodrogot jelképezi, benne *szocialista rendünket szimbolizáló ötágú vörös csillaggal.* Az alsó kék mezőben látható a Rákóczi-vár Vöröstornyának heraldikailag szépen stilizált aranytömbje, egyik kőcsipkés bástyája mellett az aranyló Nap, másik oldalán az ezüst színű Hold.

A Képzőművészeti Lektorátus által jóváhagyott új címert a városi tanács végrehajtó bizottsága már elfogadta, s ezen a héten a városi tanácsülésen is megvitatásra kerül.

Az új címert és a zászlót — az erről készülő tanácsrendelet megyei jóváhagyása után — *előreláthatólag 1972. január 1-től használja majd* ünnepi alkalmakkor megyénk nagy múlttal rendelkező „fiatal" városa, Sárospatak.

Hegyi József

...tra

...ket gyártják

...len életnek volt szemta... sokat látott már, de a ... mekparalízis időszakára ... akar emlékezni.

Egy csokor rózs...

Margónak, azaz Takác... bornénak az utcán is ... szönnek betegei. Marg... szólítják a boltban is, ha ... találkoznak. Ő varrja két ... megye, Borsod és Heves be... tegei számára a fűzőket és ... haskötőket. Ötvenegytől dol... gozik ezen a munkahelyen.

— Körülbelül ötször annyi a munkám, mint tíz éve — mondja. — Gondolkodtam már ezen sokat. Azt hiszem a lelkiismeretes utógondozás következménye. Az orvosok — nagyon helyesen — a legfiatalabb beteg számára is felírják a gyógyászati segédeszközt.

Méretet vesz, próbáltat, varr.

— Egészségügyi dolgozó vagyok. Tudnom kell mindig, hogy beteg emberekkel bánok. Kaptam már nagy csokor rózsát azért, mert munkámmal megkönnyítettem valakinek a mozgását.

Törekvés az esztétikumra

Több mint fél évszázados fennállása óta sokat fejlődött a magyar gyógyászati ... programozzák a készüléket és sok műveletet végeztetnek vele. Mi még nem tartunk itt, de néhány nagyon ügyes szerkezetünk már van. Az a kis, elektromotorral működtetett áramkör, amely az idegpályákkal van összekapcsolva, már négy-öt műveletre képes. Az embernek csak gondolnia kell arra a kézmozdulatra, amelyet végezni akár, s a gépezet megteszi helyette.

*

Balatonfüreden éppen ezekben a napokban ülésezik a rehabilitációs orvoskongresszus. Az orvostudomány fejlődése megállíthatatlan. Megfelelő mértékben lépést kell tartani ezzel a fejlődéssel a gyógyászati segédeszközöket gyártó iparnak is. P. Krisztinát már csak napok választják el a gyógyulástól, mozgáskészségét azonban csak ezeknek az ötletes, mechanikus és elektronikus eszközöknek a segítségével nyerheti vissza.

Lévay Györgyi

1971 SEP 25

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Gál Mátyás grafikusművész

NÉPSZAVA

Ezüst rózsás címer

Sárospatak elfogadta a város új címerének tervét, amelyet Gál Mátyás grafikusművész készített. A pajzs alakú címer a Rákóczi család színeit viseli s mezőiben három ezüst rózsa, az ipart, a mezőgazdaságot és a tudományt szimbolizálja.

1071

GÁL Mátyás

HÍREK

Vajsnovb. 1999 IV. 23

A parlament telefonszámlája több tízmillióval emelkedett, mivel a most őrizetbe vett vietnami szakemberek „belenyúltak" a digitális központba, s azon át folytattak hosszú beszélgetéseket anyaországi, és kínai ismerőseikkel.

Ezért beszél hát mindig mással a T. Ház!

T. E.

ELHUNYT GÁL MÁTYÁS SZOT-díjas és Konecsni György-díjas, a Magyar Köztársasági Érdemrend kiskeresztjével kitüntetett grafikusművész. Gál Mátyást április 16-án, 90. évében érte a halál. Búcsúztatása május 5-én, szerdán, 14 órakor lesz a Kerepesi temetőben. A művésznek jelentős szerepe volt abban, hogy a tervezőgrafika önálló műfajjá vált.

szentelt tudományos tanácskozást tartottak szerda este az egyetem dísztermében.

SÚLYOS KÖZÚTI BALESET történt a Fülöp-szigetek déli részén, San Miguel városban, ahol egy pótkocsis teherautó fékhiba miatt belerohant egy utasokkal tömött autóbuszba. A szerencsétlenségben legkevesebb 25 ember meghalt, harmincan megsérültek. A teherautó sofőrje elmenekült a baleset helyszínéről.

PÉNZ VESZTEGETÉSRE. Egy kecskeméti ügyvédet vett őrizetbe a kiskunfélegyházi rendőrkapitányság. Dr. M. F.-et azzal gyanúsítják, hogy előzetes letartóztatásban lévő ügyfelétől 250 ezer forintot kért azért, hogy megvesztegessen egy hivatalos sze-

A torinói „melegfilmfesztivál" a maga kategóriájában az egyik legjelentősebb a világon. A rendezvény, amelyen 22 ország több mint 150 produkciója versengett, szerda este ért véget.

HALÁLOS ÜTKÖZÉS. Egy 24 éves nő meghalt, egy másik személy pedig súlyosan megsérült abban a Skoda személygépkocsiban, amely Várpalotán csütörtök hajnalban a Kossuth út és a 8-as főút kereszteződésében egy jugoszláv kamion alá szaladt. Az összeroncsolódott személyautóból a tűzoltók feszítő-vágó szerszámokkal emelték ki a súlyos sérültet és az elhunytat.

MEGHALT a kórházban csütörtökre virradóra az a rendőr zászlós, aki a szigetszentmiklósi rendőrkapitányság szálláshelyén szer-

Mélylélektani elemzés kellene ah-
hoz, hogy ilyen pompás nyitányt az olaszok részéről miért követte dantei pokol; csupán az bizonyos, hogy *Alex Ferguson* garnitúrája a hagyományos angol receptet alkalmazva két fejes góllal (*Keane, Yorke*) egyenlített, majd – mintegy kegyelemdöfésként – egy földi akciót követően állította be a végeredményt (2-3).

– Vicces, hogy két gólunk nem a mi teljesítményünket javította: abban a hitben játszottunk, hogy könnyen nyerünk, így csökkentettünk az iramon. Nem futballoztunk eléggé agresszívan,

A „második" elődöntőben az FC Hollywoodként aposztrofált kirakatcsapat, a Bayern München német precizitással kerekedett felül az ukrán válogatottal egyenértékű, meglehetősen fiatal átlagéletkorú Dinamo Kijeven. A *Valerij Lobanovszkij* irányította futballistagyár legfrissebb „termékei" – egybehangzó vélekedések szerint – hazai környezetben veszítették el a párharcot, amikor 3-1-es vezetésnél, sorozatban kihagyott ziccerek után teljesen magukra húzták az utolsó leheletükig küzdő bajorokat (3-3). A kijevihez képest kevésbé izgalmas mérkőzést *Basler*

Példátlan lenne Eur

A Reuters hírügynökség helyzetelemzése az esetleg

Dacára annak, hogy az érintettek eddig sem megerősíteni, sem megcáfolni nem akarták az MTK és az Újpest labdarúgócsapatának esetleges fúzióját – jobb híján értetlenkedve széttárják a karjukat –, valami mégis lehet a dologban, ugyanis a *Reuters* hírügynökség budapesti tudósítója, *Simon Evans* is foglalkozik a témával. Tegnap megjelent tu-

Sándor, az MTK technikai igazgatója úgy nyilatkozott, hogy az ügyben hivatalosan még senkivel sem tárgyaltak az újpestiek közül.

A Reuters munkatársa mindazonáltal megpendíti, hogy az esetleges fúzió mindkét klub számára hasznos lenne egy olyan időszakban, amikor az egyesületek többsége a puszta létéért küzd:

GAL Mátyás graf.

MN 1999. ápr. 23.

Meghalt Gál Mátyás

Elhunyt *Gál* Mátyás grafikusművész. Életének kilencvenedik évében április 16-án érte a halál a SZOT-díjas és Konecsni György-díjas grafikusművészt, a Magyar Köztársasági Érdemrend kiskeresztje kitüntetettjét. Búcsúztatása május 5-én, szerdán 14 órakor lesz a Kerepesi temetőben. Gál Mátyás egyike volt a szakma nagy öregjeinek, jelentős szerepe volt abban, hogy a tervezőgrafika önálló műfajjá vált – közölte.

Bodri F., ~ , Bp. 1988.
P. Brestyánszky I., Három iparművész, Művészet 1961(12)39-40
Fekete J., Két iparművész kiállítása a Műcsarnokban, Magyar Ne
Horváth Gy., ~ ékszerei, Új Tükör 1977(1)
Kozák Gyula: ~ (1916-1944), Magyar Iparművészet 1994(5)48.
K.K., A tűzzománc művésze, Tükör 1965(06.15)
n.n., ~ ékszerei, Fejér Megyei Hírlap 1987(12.17)
Úry I., ~ ötvösművész, Művészet 1988.(06.)
Vadas J., Műtárgyak ruhán, Élet és Irodalom 1977(01.08)

Barth Lídia (Nagybecskerek, 1941. augusztus 2.)
Lakás/Műterem: 8237 Tihany, Batthyány u. 26.
Tel: (06-87) 448 159

1961-ben Kaposvárott szerzett fazekas-szakmunkásbizonyítván
1964-től a Budapesti Népművészek Szövetkezetének tagjaként d
Gyár tervezője volt. 1968-tól Tihanyban él, 1969-től a Kaposvár
tól önállóan dolgozik férjével, Héjja Józseffel együtt. Az ősi esz
és a habán kerámia formagazdagságát a mai kerámia-mázakkal,
A Művészeti Alap, majd MAOE (1975) tagja.

Díjak:
1959 Ipari Szövetkezetek Iparitanulóinak Országos Kiállítása, I

Gál Mihály

Szobrász

Szabad Művészet

1952. 1. 2. 48. l.

.évi junius hó 26-án.

rendeletéből:

osztálytanácsos.

gának,

Budapest.

és a

BUDAPEST KONGRESSZUSI KÖZPONT

tisztelettel meghívja

Önt

GÁL MÁTYÁS

grafikusművész

kiállítására

a

BUDAPEST KONGRESSZUSI
KÖZPONTBA

köszöntőt mond:

TÖREKY FERENC

grafikusművész

megnyitja:

BAKOS KATALIN

művészettörténész

Megnyitó: 1997. szeptember 19-én
pénteken, 16 órakor

A kiállítás megtekinthető:
1997. október 3-ig.

Gól Málaga

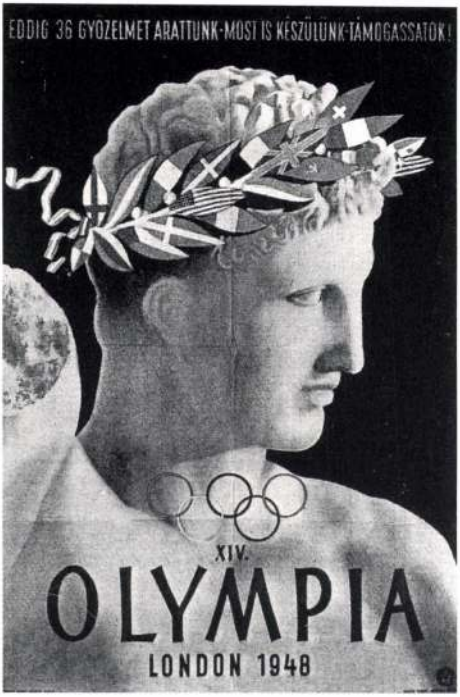

A VIGADÓ GALÉRIA
tisztelettel meghívja Önt
1998. június 11-én 17 órára

GÁL MÁTYÁS

grafikusművész
kiállításának megnyitására.

Megnyitja:
VÍGH ANNAMÁRIA
főmuzeológus

Megtekinthető: 1998. június 11-től június 28-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

Gál Judit

VIGADÓ GALÉRIA
MT REKLÁMIRODA

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

Gál Mátyás

Új Pest Megyei Hírlap

Az utca művészete, avagy:

Amikor a plakátok megszólítanak

Magyar Plakát címmel két grafikusművész – *Gál Mátyás* életmű-kiállítása és *Oláh György* önálló tárlata nyílt meg a közelmúltban a Vigadó Galériában. Az egymástól korban és témakezelésben eltérő két művész munkáiban egy dolog mindenképp közös: és ez maga a „műnem" – a plakát.

A plakát az utca művészete – a magyar plakát világérték. Gál Mátyás a képi tőmondat sűrűségével érvel, fogalmazása megszólító erejű, világos okfejtés. Plakátjai összetett emblémák. Egy gesztussal, harsány színnel – sárgával, vörössel – kiált ránk a mozdulat, hogy mindent azonnal értsünk. Szellemes is: az 1948-as Nemzetközi Vásáron részt vevő országok zászlóit fogaskerekeken örökíti meg; méltóságteljes az 1948-as londoni olimpia magyar plakátja is azáltal, hogy Praxiteles halhatatlan Hermes-szobrának profilját villantja fel, s a mirtuszkoszorú ezúttal is a nemzetek zászlóival fonódik egybe, a magyar nemzeti színek szalagjával. Kakas-emblémája is emlékezetes, Fabulon-plakátja nemkülönben.

Gál Mátyás 1909-ben született Hajdúnánáson. Ő a magyar plakátművészet nesztora. Neve ismert az egész világon. A magyar plakátművészet mesterműveit tartalmazó gyűjteményét – mintegy háromszáz lapot – 1989-ben a Magyar Nemzeti Galériának adományozta. Munkái azt sugallják, hogy semmi nem idegen a plakáttól, ami emberi, ami a hétköznapok valósága.

Oláh György a fiatalabb grafikusnemzedékhez tartozik. 1970-ben kapott diplomát a Magyar Képzőművészeti Főiskolán. Elnyerte az I. Békéscsabai Grafikai Biennálé nagydíját és az ENSZ első díjában részesült környezetvédelmi lapjáért. Rendkívül mozgékony a képzelete, ötletesen, alapos rajzi felkészültséggel oldja meg feladatait. Grafikai portyáin „bekopogtat" *Verdi* és *Golding* világába. Szigorú képi eszközeivel tökéletesíti a művet: a fölöslegesnek tűnő kellékeket elhagyja, csak az egyetlen, a legfőbb vizuális mondanivalóra-sugallatra törekszik. Az optimum az álma, ezt sokszor el is éri. Elmélkedik például a XX. századvég autóba gyömöszölt hangulatáról. Színes lánggal idézi március 15-e örök ünnepét. Szűkszavúsággal indít ellentámadást a „Neutronbomba" ellen, méltó módon emlékezik a Honfoglalás 1100. évfordulójáról. Oláh György munkái a magyar plakát jó hírét öregbítik a nagyvilágban.

(A közös tárlat június 28-áig tekinthető meg.)

(-oso-)

Gál Mátyás grafikája

Oláh György plakátja

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal,
akik ismerték és szerették, hogy

GÁL MÁTYÁS

SZOT - és Konecsni György-díjas grafikusművész,
a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje birtokosa

1999, április 16-án életének 90. évében elhunyt.

hamvait 1999. május 5-én 14^{00}-kor helyezzük
örök nyugalomra a Kerepesi temetőben.

Gyászolják:

testvére, rokonai, barátai, ismerősei és művésztársai.
Magyar Kultúrális Örökség Minisztériuma, Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Képzőművészek, Iparművészek Szövetsége, DERKO Stúdió
Képző-és Iparművészeti Lektorátus

Táviratcím: Gál: 1025 Budapest, Berkenye u. 3.

GÁL Mátyás graf.

MN 1998. jún. 11.

GRAFIKAI tárlat nyílik meg Gál Mátyás és Oláh György munkáiból ma délután öt órakor a Vigadó Galériában (Budapest V., Vigadó tér 2.).

ó. Melocco Miklós művészete. = Művészet,
a 1231:"}{tm "Melocco Miklós 1231:"}

r, 1984 **ism.** KOVALOVSZKY Márta: Mengyán
284-285. {tm "Kovalovszky Márta

The painting of Lóránt Méhes and János
No. 107. 1987 193-195. ill. {tm "Lóska
tő János 1233:"}

rvina, 1987 53 p. ill. E {tm "Mészáros
}

= Tiszatáj, 41, 1987, 1-2., 154-157.
ri Ferenc 1235:"}

Fiatal Művészek Klubja, 1987 ápr. **ism.**
. 54-55. ill. {tm "Mészáros Gabriella

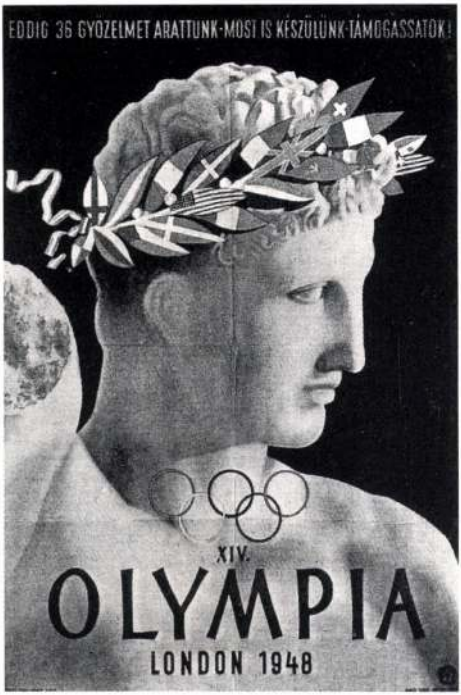

A VIGADÓ GALÉRIA
tisztelettel meghívja Önt
1998. június 11-én 17 órára

GÁL MÁTYÁS

grafikusművész
kiállításának megnyitására.

Megnyitja:
VÍGH ANNAMÁRIA
főmuzeológus

Megtekinthető: 1998. június 11-től június 28-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

VIGADÓ GALÉRIA
MT REKLÁMIRODA

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

Pályázatnyertes

Szponzorok:
HUNGEXPO Vásár és Reklám Rt.
DUNA DIVAT Kereskedelmi Kft.
MÁV Rt.
ERECO Nyersanyaghasznosító Rt.
TVK-Tiszai Vegyikombinát Rt.
Budapest Kongresszusi Központ

Grafika: Gál Mátyás
Szerkesztés: KRM

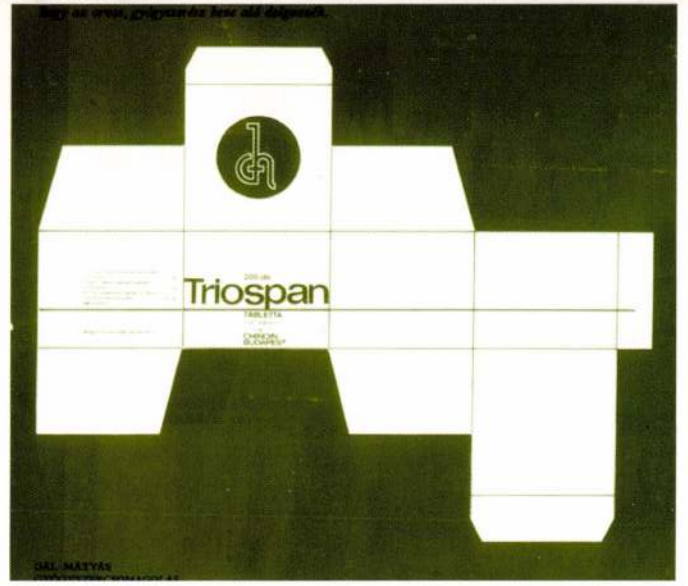

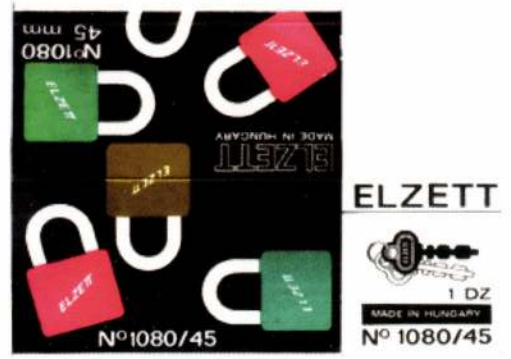

Mi a csomagolás ?
Madarat tolláról ismerjük meg, mondja a közmondás. Csomagolás az áru ruhája, szebb csomagolásban jobb árut képzelünk el, ez bizalmat kelt. A csomagolás esztétikus, karakteres, az árura jellemző kell, hogy legyen.

Mi az újsághirdetés ?
Újságok, folyóiratok, szaklapok hirdetéseire ugyanazok vonatkoznak, mint a plakátokra. Mivel tovább lehetnek a szemünk előtt, elbírják a több rajzi részletet is.

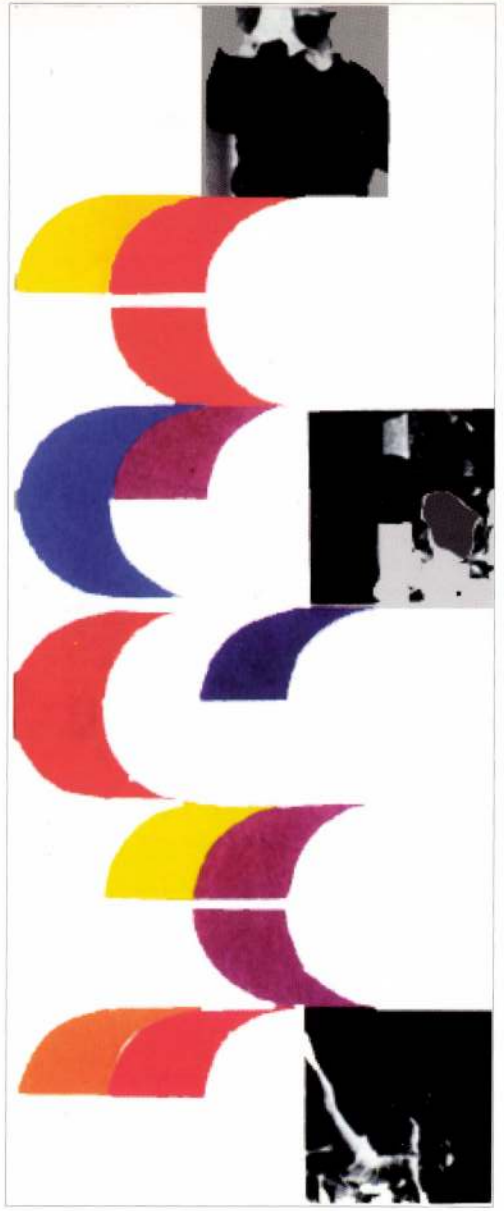

Mi a kiállítási installáció ?
A kiállítások, vásárok, bemutatók, társadalmi események, megemlékezések, ünnepségek stb. keretéül szolgálnak, kísérve és díszítve azt dekoratív megjelenésükkel.

Gál Mátyás kiállításához

E kis katalógus formája is híven tanúskodik Gál Mátyás egyéniségéről, művészi hitvallásáról: Ő még 88 évesen is szenvedélyesen érvel a tervezőgrafika erényei, lehetősége, művészi hivatása mellett. Ez a hivatástudat, a mesterség szeretete jellemzi egész pályáját. Tanulmányait 1932-38-ig végezte az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskolában. Onnan hozta magával a mívesség tiszteletét, az alapos tervezést és kidolgozást.
Első nagy sikereit a második világháborút követő időszakban aratta, mikor a plakátművészetnek nagy szerepe volt az ország életének újjászervezésében. Az 1947-ben a londoni olimpiai játékokra meghirdetett plakátpályázat I. és II. díjas alkotásai, és az 1948-as BNV-re készült I. díjas munkája is a 30-as évek második felében elterjedt tömör, jelszerű, mégis gazdagon modelláló formanyelvet vitték sikerre. A Vöröskereszt és a fémgyüjtő akciók számára készített plakátjai, s balestevédelmi plakátjai tanúskodnak az 50-es évek megrendelői igényeiről, a társadalmi mozgósítás feladatairól. A didaktikus és agitatív hangnak könnyűszerrel tett eleget Gál Mátyás a részletek iránti érzékenysége, elbeszélő kedve és eredendő derűje révén. Ugyanekkor /1953/ született a friss, harsány, nagyvonalú MOM plakát is, egészen más hangvétellel. A 60-as évek sajtó- és kerskedelmi plakátjait az erős jelszerűség, síkszerű stilizálás jellemzi. A fokozódó egyszerüsödés emblematikus megoldásban kulminál 1978-ban A magas vérnyomás ellen c. plakátban. Ez már az új információs rendszerek, a leegyszerüsödött szimbólumok kora.
A tervezőgrafika alkotásai mindennapi életünk szinte észrevétlen, természetes részei. Gál Mátyás a tervezőgrafika szinte minden ágában tevékenykedett.Az életmű összegyüjtött darabjai elénk idézik a változó történelmi korok eseményeit, ízlését, atmoszféráját, divatját, életét. Hiszen a tervezőgrafikus aktív részese a körötte zajló életnek.

Bakos Katalin
művészettörténész

MAGYAR PLAKÁTÉRT ALAPÍTVÁNY
Szervezésében

ÉLETRAJZ

1909 december 8-án születtem Hajdúnánáson; 1932-38 Az Országos Magyar Királyi Iparművésztei Iskolán tanultam, ahol 1938-ban a grafikai szakosztályon kitüntetéssel képesítést szereztem.
Az alkalmazott grafika különböző területén dolgoztam; emblémát, plakátot, csomagolást, hirdetési grafikát, prospektust, kiállítási grafikát is készítettem.

Munkáim szerepeltek: Magyarországon: 1948 és 1958 Nemzeti Szalon; 1955, 1961, 1966, 1986 a Műcsarnok 1975 a Szépművészeti Múzeum plakátkiállításain; valamint 1980, 1982, 1996 a Békéscsabai Tervező Grafikai Biennálé és 1995 Székesfehérvári plakátkiállításain; 1947-1984-ig Közlekedési, mezőgazdasági és BNV kiállítások.
Külföldön:1955 London; 1957 Bécs,Berlin, Frankfurt; 1964 Moszkva, Prága, Varsó; 1968 Brno

Díjazást értem el: 1947 a londoni Olympia magyar plakátpályázatán I. és II. díj; 1948 a centenáriumi BNV plakátpályázatán I. díj; 1960 a "75 éves" a Magyar Plakát kiállításának plakátpályázatán I. díj.

Kitüntetéseim: 1961 Szocialista Munkáért Érdemérem, 1982 SZOT külön-díj,
1987 Április 4. Érdemérem, 1988 Konecsni György-díj, 1996 Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje

Publikációim: 1949 Modern Publicity, 1961 Graphic Poster, 1968 World Graphic Design: Fifty years of advertising

1989-ben A magyar plakátművészet jeles alkotásait tartalmazó 300db-os gyüjteményemet a Magyar Nemzeti Galériának adtam.

Pályázatnyertes

Pályázatnyertes

Mi a plakát ?
A jó plakát művészi tömörséggel komponált, ötletes, egy jól megfogalmazottt gondolat. Sokszor szimbólumokban beszélő. Szuggesztív, versenyre kel társaival. Szűkszavú, dekoratív, a lényegretörés jellemzői. Élete többnyire rövid, helyét átadja újaknak

fabulon

Mi az embléma ?
Embléma, védjegy a garancia, a felelősségvállalást jelenti. A jó embléma,a vállalatra, árúra jellegzetes, tömör, könnyen és gyorsan felismerhető, megjegyezhető. Időtálló.

TVL-C!

Mi a prospektus ?
A prospektus a gyártó és a vevő között az összekötő kapocs szerepét tölti be. Röplaptól a sokoldalas színes kiadványok formájában.

ÜLJÖN
LE
VELÜNK ...

PROBLÉMÁIVAL
NEM
MARAD
EGYEDÜL

MAHIR

MDK.

Gál Mátyás

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 márc.p.39.

Prospektus

Gál Mátyás:
könyvtárvezetőknek,

1963. M. H. Arch.

Prospektus

Gál Mátyás:
Virágos fűtelék,

1963. M.H. Hrch.

Plakát

Gál Mátyás:
Mezőgazdasági
könyvhónap
(50 x 70)
1963. M. H. Hrek.

Plakát

Gál Mátyás: Mező gardasági nak lapok
(50 x 70 cm)

1963. M. H. Arch.

Plakát

Gál Mátyás:
Metrimpex,
kül. ker.
(rg x 84)
1963. M. K. Arch.

Plakát

Gál Mátyás

Dunántuli mezőgazdasági konyvkiallitás

(59x42)

1963

M. N. Arch.

Prospektus

Gál Mátyás:
~~Ha~~ Kecsés műszerek

1963

Prospektus

Gál Mátyás:
Gumoron, (Földm.)

1963. M. H. Arch.

Prospektus

Gál Mátyás: A magyar szadvasmatka.

1963. M. H. Kiel.

PROSREKTUS

Gál mátyás:
METRIMPEX, Kül.
Ker.

1963. M. H. HRCH

Prospektus

Gál Mátyás: Mező gar-
dasági Techni-
ka (H/5)

1963. M. H. Hoch-

Prospektus

Gál Mátyás: Mát-
oroszi szakkönyv-
vek,

1963.

Prospektus

Gál Mátyás: Kertészeti kannoův vek,

1963.

Prospektus

Gál Mátyás:
Korszerű mező-
gazdasági pak-
lönyvek,
1963. M. H. Hrch.

Prospektus

Gál Mátyás:
Korszerű vetőmag-
tisztítás,

1963 -

MDK

Gál Mátyás / 1909-/

Egészséges fogápolas. 1951., 84.5x58.5 MH

MOM ébresztőóra. 1953., 84.59 MH

Ujra itt a fémgyűjtő hónap. 1954., 70x50 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiallitás.
1960. Műcsarnok. Kat. 22.1.

MDK

Gál Mátyás /1909-/

MÉH sorsjáték. 1957., 84x57 MH

Előzzük meg a baleseteket. 1957., 83x57 MH

Uj árú lesz a hulladékból. 1956., 66.5x49 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.
1960. Műcsarnok. Kat. 22.1.

MDK

Gál Mátyás / 1909-/

Gyümölcsfaoltványokat az Allami Gazdaságokból.
1958., 83x56.8 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.
1960. Műcsarnok. Kat. 22.1.

MDK

Gál Mátyás

Vitéz Mihály: Művészek a vásáron. Uj Szántás, 1948, jul. 434. l.

M.D.K.

Gál Mátyás
grafikus

A „Szocialista Munkáért"
Érdemérmet nyerte el.

Kürek.
Művészet, 1961. július — 44 l.

MDK

Gál Mátyás, graf.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

Gál Mátyás MDK

Uj áru lesz a hulladékból, 1956

Gyümölcsfaoltványokat az Állami Gazdaságokból, 1958

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Gál Mátyás MDK

MOM ébresztőóra, 1953

Ujra itt a fémgyüjtő hónap, 1954

MÉH sorsjáték, 1957

Előzzük meg a balestetket, 1957

Mücsarnok 196o.Magyar plakát-történeti kiáll.

Gál Mátyás

Budapesti Nemzetközi Vásár, 1948

XIV. Olympia, 1947

Kulturát,sportot, szürakozást a dolgozóknak,1949

Egészséges fogápolás, 1951

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Gál Mátyás MDK

XIV. Olympia, repr.

Mücsarnok 196o. Magyar plakát-történeti kiáll.

Gál Mátyás MIK

Repr:
"XIV. Olympia" 1948.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.
47. kép.

Gál Mátyás, graf.

grafikus művészek készitették az alábbi kiállitás fali tábláit. Hatodmagával fenthevezett is.

Kovács Zsuzsa: Egészségpolitikai kiállitás a Károlyi palotábanm. -Uj Epitészet. 1948. 379-380.l.

melk

Gál Mátyás grafikus

munkája:

Ábra a 21. old.-on (Metrimpec)

Lengyel Lajos: Külkereskedelmi Propaganda-nyomtatványainkról.

Magyar Grafika 1961, 5 évf. 1 sz. 17. l

Gál Mátyás

1960 telén készített a Galériában rendezett plakát kiállításon.

Mihályfi Ernő: „Magyar Plakátművészet"
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. II. No. 2. 1961

159 l.

MDK

Gál Mátyás, 19o9—

MÉH sorsjáték

Előzzük meg a baleseteket

Uj áru lesz a hulladékból

Gyümölcsfaoltványok az Állami Gazdaságokból

1885-196o. M. plakáttört. kiáll. Mücs. 196o.

MDK

Gál Mátyás, 1909--

Egészséges fogápolás

MOM ébresztőóra

Ujra itt a fémgyüjtő hónap

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Mücs. 1960.

MDK

Gál Mátyás

Kiállitási hir

Népszabadság 1968 juni.23.

MDK

Gál Mátyás /1909-/

Budapesti Nemzetközi Vásár. 1948., 116x84 MH

XIV.Olympia. 1947., 83.5x57.5 MH

Kulturát, sportot, szórakozast a dolgozóknak. 1949., 59x84 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiallitás. 1960. Műcsarnok. Kat. 21.l.

Jál Kályás

A III. Vesmetrsi Biennálén (grafika!) Körös művel nemzett Czeglédi Istvánnal.

Budapesti Rundschau, 1968, jul. 5.

MDK

Gál Mátyás, grafikus

Szerepel a brnói bienmálén.

- : Magyar sénvétel a III. nemzetközi grafikai bienmálén

5

Népszabadság, Bp. 1968. jún. 23.

MDK

Gál Mátyás

Magyar plakát 66. 5. magyar plakát kiáll.
Műcs. 1966. dec.

Gál hátyás grafikus

A tél egy réné a vsennyei hüvéntelepen tölt.

Vas Népe 1967 XII. 31

MDK

Gál Mátyás
grafikus

Filmfesztivál plakátjai
versenyen a tatabányai

Bauer Jenő: 5. Magyar Plakátkiállítás
Műveiket 1967. március – 38 lap

MDK

Gál Mátyás, 1909--

Budapesti Nemzetközi Vásár

XIV. Olympia

Kulturát, sportor, szórakozást a dolgozóknak

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Műcs. 1960.

MDK

Gál Mátyás

XIV.Olympia. 1948.
című plakát repr.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.1960.
Műcsarnok. Kat.

Gál Mátyás

neve említve, munkája szerepel a VI. Országos Plakát Kiállításon, a Műcsarnok-ban.

Magyar Nemzet 1972 március 26 9.old.

Gál Mátyás, grafikus

MDK

Búcsúztatót mondott Káldor László grafikusművész temetésén.

–: Eltemették Káldor Lászlót 10. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. jan. 12.

GÁL MIHÁLY, gombkötőinas

32.-Patalay/Patana/Pál műhelyében tanúltak:Korporics György,1729.jún.25-?.-Balázs György,1734.jún.6-1738.júl.-Németh István,1739.ápr.19-1743.jún.17.-Gál Sámuel fia,Mihály,1744.aug.2-1746.jan.3.-fia Németh József, felsz.1748.jún.30.-fia Ádám,felsz.1754.jún.13.Németh János,1757.jan.1.-?.- 402.old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-72.-Szombathely, 1975

Gál Mihály építészmérnök, a Középülettervező főmérnöke.

A Magyar Építőipar című tudományos folyóirat pályázatot hirdetett építészek körében új, korszerű konstrukciók, épületszerkezetek eljárások díjazására. Egy új típusu közfallal került a mertesek közé, a közfalhoz minden alkatrész kapható és alig gépesítve is szerelhető.

Déli Krónika

1973. X. 2. Kossuth 12.00

Gál Miklós

Az alábbi munkában /tervező: Lipták Irén/ közreműködtek Komárik Dénes /helyreállitás előtti ép.tört. kutatás/, Lisztes István, Gál Miklós és Andor Béláné statikusok, Morvay Endre /szinezési terv/

Lipták Irén: Budapest, V. Veres Pálné u. 32.sz. műemlék-lakóház helyreállitása.
Műemlékvédelem, 1974.1.sz. 22-27.l.

MDK

Gál Misenka Nándor

Juliska, gipsz

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.
33 l.

MDK

Gál Misenka Nándor

Jancsi, gipsz

Kadviselt művészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
33 l.

MDK

Gál Misenka Nándor

Melyiket szeressem?, gipsz

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

28 l.

MDK

Gál Misenka Nándor

Káin, gipsz

Látomás, "

Szálome, "

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.

27 l.

MDK

Gál Misenka Nándor

Sátán, gipsz

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
27 l.

MDK

Gál Misenka Nándor

Női akt, gipsz

Hadviselt művészek kiáll. Mücs. 1919. márc.

32 l.

MDK

Gál Misenka Nándor

Örök homály, gipsz

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.
32 l.

MDK

Gál Misenka Nándor

Éva, gipsz

Hadviselt művészek kiáll. Mücs, 1919. márc.

23 1.

MDK

Gál Misenka Nándor

Férfi-akt, gipsz

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

26 l.

Gál Misenka Nándor MDK

Sátán, gipsz

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

M.D.K.

Gál Misenka Nándor

Az elhunyt szobrászmüvésznek "Sátán" és "Kain" c. szobrát emliti meg a kiemelkedő müvek között Tarkeövi: "A hadviselt müvészek kiállitása a Mücsarnokban" cimmel.

Szinház és Divat. Bp. 1919. márc. 16.IV. évf. 11. sz. 24-25. lap

Gál Misenka Nándor MDK

Férfiakt, gipsz

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Gál Misenka Nándor MDK

Női akt, gipsz

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Gál Misenka Nándor

MDK

Örök homály, gipsz

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Gál Misenka Nándor MDK

Kain, gipsz

Látomás, gipsz

Szalome, gipsz

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Gál Misenka Nándor MDK

Melyiket szeressem?, gipsz

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Gál Misenka Nándor MDK

Éva, gipsz

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Gál Misenka Nándor

A Nemzeti Szalon csoportkiállitásán szereplő hadviselt művészek névsora folyamatosan következik a névszerinti cédulákon müveik értékelésével. Szobrászok: /Undi Imre kritikája/
Sámuel Kornél: A háboru első éveiben elhunyt művész munkái bizonyitják, hogy milyen komoly értéket vesztett benne a magyar művészet.
Gál Misenka Nándor: A szintén fiatalon meghalt művész munkái meglepő rutint, finomságot, tartalmat árulnak el. Szobrai a legkiválóbbak közé tartoznak.
Stróbl Alajos: "Faun" c. szobra komoly érték.
Gémes Gindert Péter: "Egy aviatikus siremléke" c. szobra igen figyelemre méltó.
A teljes művésznévsort lásd: Medgyessy Ferenc nevénél.
Élet, Bp. 1919. márc. 16. XI. évf. 11. sz. 259-260. lap.

Gál Misenka Nándor

„Hadviselt művészek kiállitása a Műcsarnokban" cimmel F.T.Z. /Felvinczi Takács Zoltán/ ismerteti a tárlatot, melyet az elesett képzőművészek özvegyei és árvái javára rendeztek azok a művészek, akik a fronton teljesitettek szolgálatot.

A tárlat specialitásai közé tartozik a művész minden alkotása. "Csodálatosan beidegzett, dekadens tipusu női aktjai" ihletett, igazi szobrászkézre vallanak.

A beszámoló hosszan, részletesen elemzi a kiállitáson bemutatott alkotásokat.

A HÉT. Bp. 1919. márc. 13.
XXX. évf. 11. sz. 170-171. lap.

Gál Misenka Sándor MDK

Juliska, gipsz

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Gál Nagy Gáspárné

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1021

all napló

Gál Nagy Gáspárné festőművész képeiből rendezett kiállítást a Városi Tanács népművelési csoportja. Képünkön a Városi Tanács művelődésügyi osztályán elhelyezett képek egyike, egy csendélet látható

merni kell a Sellye körül elterülő kicsiny falvak helyzetét is, különösen azét a 7 kisközségét, melyek Sellyéhez tartoznak tanácsi szempontból. A 7 falu — Drávasztára, Drávaiványi, Kákics, Marócsa, Mónosokor, Okorág és Sósvertike — az 1960-as népszámlálás idején összesen 2869 lakót számlált, ma pedig már csak 2507-et. Sellyének 2499 lakója volt tíz éve, ma pedig 3040, tehát több, mint a másik hét falunak együttvéve.

A számokból látható, hogy Sellye elszívó hatást gyakorol a környékre, különösen arra a hét községre. A körzethez tartozó Mónosokor pl. 93 embert számlált 1960-ban, ma már csak 68-at. Kákicsnak 472 lakója volt tíz éve, most pedig csak 315. Ma már külön kákicsi, marócsai stb. házsor található Sellyén, amelyekben többnyire olyan emberek élnek, akik néhány éve még állandó ingajáratot bonyolítottak le Kákics és Marócsa, illetve a különböző sellyei üzemek, ktsz-ek között.

Persze, azért a hét kisközség sem ürül ki teljesen. Miközben ugyanis a legvállalkozóbb szellemű családok

Inkább előnyök származnak belőle, hiszen ha Sellye megkapja a nagyközségi rangot, már nem kell Siklósra járni építési engedélyért, kisipari jogosítványokért, a szabálysértési, illetve gyámügyekben és még egy sereg nyi más dologban. Mindez közelebb, tehát Sellyén is elehet intézni.

Egyébként Sellye is nagyon várja azt a napot, amikor nagyközség lesz, mert az üzemektől. vállalatoktól befolyó évi 250 ezer forint kommunális adó attól a naptól kezdve nem a járási székhelyre vándorol, hanem ott marad helyben.

Ez az a sokat emlegetett önállóság problémája, melynek alapja az anyagi önállóság volt és marad a jövőben is.

Magyar László

Egyelőre még

Ifjúsági

A fiatal

Gál Nándor

„Akt" c. műve nerepel o Ferenc fónej festői díj pályázati kiállításán a Nemzeti Szalonban (emlitve)

Magyarság 1927 VI. 10.

Tata

Gál [illegible] N. ottani festő

Századok 1874. 26-44 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

Gál Nándor

Kaposvárról, 1840-ben

21 éves.

Gál Nándor, szolgabíró fia, Kaposvárról, 21 éves korában, 1840 máj. 10-én iratkozott be.

Cása Fleischer Béés 44. l.

Istennő-szobrok, agyagból égetett

VIII. 195.

Gál N. festő , Tatán
Olajfestménye: Rákóczy György arcképének másolata ,1825

Századok 1874. 26-44 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

Bestészet, önálló táblakép, XIX sz. ef.

Gál XXXXXXXXXXXXXX N.: Rákóczy György arcképének másolata, olajfest. 1825

Századok 1874. 26-44 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészet

MDK

Gálné Bácsi Emília, iparművész

Textiliáitól állítottak ki a Bacsó Béla u.-i bemutató teremben.

–: Az iparban tevékenykedő iparművének bemutatkozása

9.

Népszabadság Bp. 1970. okt. 3.

Gálné Bácsi Emilia

V. Orsz. Iparm. Kiáll. Mücs. 1965.

Gálné Dárday Nikolett üveglevelező

a végzős növendékek tárlatán

H. Gy.: Diplomamunkák az Iparművészeti Főiskolán.

Magyar Nemzet, 1967. jún. 4. 4.o.

MDK.

Gálné Dárday Nicolette

Diplomamunkájáról

Magyar Nemzet 1967 juli.4.

Mlle Dardey Nicolette

Diplômée en 1961

Mayenne, le 19 Juin 1961.

MDK

Gál Oktár

mükedvelő festő /kereskedő/

1904 szept 25-én leplezték le Kossuth Lajos olajban festett arcképét.

Kiss L.: Vás.müv. 119.o.

Gál Pal János

ács

1666. Makó

57. l

Bal Hel. 126-l

Gál Pál

molnár

1552. Tejfalu

Bal Hel 122. l.
26. l.

Zsilinszky Mihály

Csongrád vm. tört.
I. Bp. 1897. 261. l.

Gál Pál, kakasfalvi, ötvöslegény. 1639—1644-ig Kassán Nyírő Pálnál (l. o.) tanulta az ötvösséget.

Mihalik József: Kassa v. ötv. tört. Budapest, 1900. 318. l.

GÀL PÀLNÈ – GÀLNÈ GALAMBOS DÒRA

Gàl Pàlnè
Gàl Pèter
Gàl Rezsö
Gàl Sàmuel
Gàl Sàndor
Gàl Tàdè
Gàl Tamàs
Gàl Tibor
Gàl Vera
Gàl Zsuzsa
Gàlnè Galambos Dòra

MDK.

Gál Pálné

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1967 augusztus 27 .

Gál Pálné MDK

Szerepelt a csongrádi Kaszanitzky-féle teremben rendezett kiállitáson.

--: Vasárnap nyilik a csongrádi képzőművészek tárlata.

Csongrád Megyei Hirlap. 1964. jun.6.

Gál Péter kőfaragó

Gyöngyösi Szemle 1941. 185.

A gyöngyösi ipar történetéről

Gál Rezső

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 7-8. sz. 344-346. o. Kiállítások. Végvári Lajos beszámolója: Honvédek Képzőművészeti Kiállítása.

MDR

Gál Péter kőtaragó segéd (győri)

dolgozott a győri káptalani vendégfogadó 1522-ben történt átalakításán ill. tatarozásán. (Body Vince dr.: A győri székeskáptalan története, Győr 1938.)

Borviró-való: Győr, Bp. 1956. 87-88., 301. l. 46. l.

Gál Péter MDK

Szerepelt a Dózsa György ált. iskola kiállításán.

— Egy általános iskola rajzkiállításáról.

Délmagyarország 1969. máj. 7

Gál Péter

kőfaragó

a XVI. sz. elején Győrben a Rajtalaim fürdőházon dolgozott.

Bedy Vince:

Adalékok a győri ipar történetéhez.

Győri Szemle

1941. 185. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Gál Péter és Domonkos

Kőfaragósegéd

l.

Bedy Vince dr. A

győri székesegyház tört.

Győr 1936. 82. l.

Gál Rezső

örnagy, festő

l.

Szabad Művész

1948. 229. l.

arna palástja alatt kék öltönye
zi, baljával felfelé mutat, jobb-
ép teljesen elpusztult.
Szent Péter volt látható kék mező-
vörös felsőöltönyben, vörös nimbusz-
ában felirata. Alatta Szent János e-
VAS/szintén kék mezőben, Szent Péter-
~~fehér alsó és vörös felső ruhát~~
lbert volt /7.SCS ADALBERT/ kék mező-
ja fölött fehér pálliumot hordott,
us. Jobbjával áldást osztott, baljával és alsó
. Az északi kapufélen Szent Pál apos-
n, fehér alsó és vörös felső ruhá-
SMAhS EVA/. Szintén kék mezőben az
~~fehér alsó~~ öltönyben, feje körül
ott irattekercs. A legalsó alak Szent
tén kék alapon áll, fehér albában,
lában. Jobbjában lévő feliratot

Gál Kerső

1

Művei szerepelnek a Fáklya
művészcsoport Szállítóban

Magyar Nemzet 1973 június 1
4. old.

Gál Rezső

2

„Vásározás" c. műve
emlékve

Magyar Nemzet 1973 június 1
4. old.

GÁL SÁMUEL, gombkötőmester

26.-Gál Sámuel, gombkötő. Polgár 1715. jan. 3.-Mester lett 1715. szept. 16.-Műhelyében tanult: Port Sámuel, 1733. márc 2 ~~XXXXXX~~ -?.- Grubasovich József, 1733. aug. 2-?.- Farkas István, 1735. apr. 25-?.- Gál Sámuel meghalt 1740-43-közt. 400. old

SZOVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek keletkezésüktől megszűnésükig 395. old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője 5-6
1971-72, szombathely, 1975

GÁL SÁMUEL, gombkötőmester

--

6.-Gál János gombkötőmester fia. Városi polgár 1715. január 3.-Céhbe felvették fél taxával 1715. szeptemb 16.-tisztséget nem viselt. Durva, részeges volt, börtö ben ült. 1736-ban a luth. me terekkel együtt tiltako zott az artikukusok ellen. Céhből kirekesztették. Meghalt 1740-43 között. 400.old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek keletkezésüktől megszűnésükig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

GÁL SÁMUEL, gombkötőmester

32r-Patalay/Patona/Pál műhelyében tanúltak:Korporics György,1729.jún.25-?.-Balassa György,1734.jún.6-1738.jún 1.-Németh István,1739.ápr.19-1743.jún.17.-Gál Sámuel fia,Mihály,1744.aug.2-1746.jan.3.-fia Ignácz József, felsz.1748.jún.30.-fia Ádám,felsz.1754.jún.13.Németh János,1757.jan.1.-?.- 402.old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszünésig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72.-Szombathely, 1975

GÁL SÁMUEL, gombkötőmester

31.-Gál Ádám műhelyében tanúltak:Maiszl Mihály,1735.jú
12-1739.jun.12.-Leithner János,1739.aug.20-?.-fia Andrá
felsz.1741.júl.9.-fia,Istvan,felsz.1746.jan.3.-bátyja,
Gál Sámuel fia,János,1744.aug.2-1746.jan.3. 401.old

SZOVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek
a,ők keletkezésétől megszűnésáig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 5-6.
1971-72. Szombathely, 1975

Munkások,Aratok.Gál mondanivalójának megfelelően változtatja technikai kifejezési eszközeit. Archaikus hatásokat ér el a zsiros krétával.

Rajztanitás 1968/1 26.old.
Dr Maksay S.:Gál S. és Marosán László kiállitása

Mély nyomot hagytak a háboru előtti Kunszentmiklós szegénynegyedének,Bügének nyomoruságos kunyhói.Ezekről készült képei sötét alaphanguak,drámai hangvételüek.Csak a leglényegesebb formákat jelzi, a lényegteleneket elhagyja. Kontruktivista tájképei,tanyaiképei sajátos lirai hangulatot idéznek.Legujabb képei ~~közt~~ között több figurális kompozició is van:

Rajztanitás 1968/1 26.old.
Dr Maksay:Gál Sándor és Marosán László kiálll.

A Képzőművészeti Főiskola elvégzése után Csongrádon tanitott,1927-től a kunszentmiklósi gimnáziumban müködött,később szakfelügyelőként járta a megyét.Ezek az élmények hatottak festészetének kialakulására.Korai csendéletei poszt-impresszionista jellegüek,de már ezeknél mutatkozik a konstruktivizmus iránti vonzodása.

Rajztanitás 1968/1 26.old.
Dr Maksay S.:Gál S. és Marosán László kiállitása

Gál Sándor

Gál Sándor festőművész kiállitása, Kiskunhalas, Thorma János Múzeum. - Ism: Maksay László, Rajztanitás,1968. 1.sz.26.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l.

168.l.

Gál Sándor

Bács-Kiskun megye képzőművészeti kiállítása nyílt meg az Ernst Múzeumban, ahol képei szerepeltek.

Szávai Márta: Bács-Kiskun megye képzőművészei Budapesten.

Magyar Nemzet, 1942. febr. 23.

Gál Sándor

Este a Rétnál 43×60,5

Tavaszi Tárlat 1971 Szolnok-Kecskemét

Gál Sándor

1

Neve ismerősen csendül a „Rajztanítás" olvasóinál, hiszen gyakran szerepel e hasábokon észrevételeivel, a tanítás jobbá tételét módoló irásaival és kiállitási beszámolokkal. A kollegák előtt évtizedeket felölelő eredményes, mindig kutató rajzpedagógiai munkássága sem ismeretlen. De kevésszé hidott művészi munkálkodása, festői törekvéseinek rögös, am miéltanylásra mindenképpen erdemes utja.

Sümegi György: A 75 éves Gál Sándor kiállításáról

Rajztanítás 1974/4 32 old.

Gál Sándor 2

Erre most, a kecskeméti Katona József Mü-
zeumban rendezett gyűjteményes kiállítása
kínálja az alkalmat. Nehéz körülmények
között, de kitartó szorgalommal végezte el
a Képzőművészeti Főiskolát. Révész Imre.
Csók István, és Edvi Illés Aladár voltak a
tanárai. Hálásan emlékezik vissza a
pár évvel idősebb diáktárs, Varga Nándor
Lajos önzetlen segítő készségére is.
Sümegi György: A 75 éves Gál Sándor kiállításáról.

Rajztanítás 1973/4 32 old.

Gál Sándor 3

Barcsay Jenő, Mihaltz Pál és Imreh Zsigmond baráti köréhez tartozott a főiskolán Gál Sándor. Rajztanári oklevelének megszerzése után két és fél évig tanult az ötvösosztályon is, de betegsége megakadályozta az ötvösség kitanulásában. 1924-től Csongrádon, 1927-től nyugdíjazásáig Kunszentmiklóson tanított.

Sümegi György: A 75 éves Gál Sándor kiállításáról.

Rajztanítás 1973/4 32 old.

Gál Sándor 4

Első művészi lépései, "az indulás határozott volt és ígéretes („Kalapos önarckép" 1927, „Édesanyám" 1924, „Önarckép" 1928, „Ősz" 1934, „Köd" 1936, „Pihenő" 1935) Friss látás, erőteljes formaképzés, a színek igenlő tisztasága jellemzik a startvonaltól éppen elugró festő munkásságát... Közben nemcsak a történelem – s benne a magyarság – láthatára borult el, s vált hagiküsan kilátástalanná: elkomorult, befulladt Gál Sándor ege is, néha már-már a feketék minden elnyelő komorlásáig („Illyés portá" 1939, „Behajtás" 1942, „Cipekedők" 1943.)

Sümegi György: A 75 éves Gál Sándor kiállításáról.

Raptanitás 1973/4 32 old.

Gál Sándor 5

Ezt a korszakot a sötettel, sötét erőkkel, sötét színekkel való fel nem oldódó küzdelem, a levőgötlen, fullasztó monotónia jellemzi". (Bencze László: Gál Sándor kiállítása, Petőfi Népe 1973 márc 4) Egyik képén: munkába feszült ember küzd egy súlyosan csikorduló, hatalmas szélmalom tövében. Gál Sándor ebbe a kettős jelképbe sűrítette a körötte élő emberek küzdelmes életét, és saját művészi eredményei önmarcangoló értékelését.

Sümegi György: A 75 éves Gál Sándor kiállításáról.

Rajztanítás 1973/4 32 old.

Gál Sándor 6

Egész élete, művészi útkeresése is törvetlen, munka, állandó cselekvés, ahogy a festői világában mozgó emberek életének értelmes tartalmát is a mindennapi munka adja. Az életalapvető értelmének a munkát látja és láttatja a festő. A két háború között Hódmezővásárhelyen (1924) Csongrádon (1926) és az UMR. (Uj Művészek Egyesülete) tárlatain (1938, 1943) állított ki.

Sümegi György: A 75 éves Gál Sándor kiállításáról.

Raptanitás 1973/4 32 old.

Gál Sándor 7

A felszabadulás után a Magyar Képzőművészek Szövetsége Közép-magyarországi Területi Szervezetének közös tárlatain és a Bács-Kiskun megyei kollektív lemulatókon. Selkes tanítványai rendezték meg önálló kiállítását Gyulán (1959) és visszatekintő tárlatát Kiskunhalason (1967) Gál Sándor a paraszti világ, a magyar falu valóságának forrásvidékén él.

Sümegi György: A 75 éves Gál Sándor kiállításáról.

Rajztanítás 1973/4 32 old.

Gál Sándor 8

Műveit belső erő, nyugtalanság feszíti. Az élmények sűrű árama, az indulatosabb zaklatottabb fogalmazás megszerkesztett rendben érvényesül. A tárgyak vaskos realitása megfogja a festő kezét. Az alföldi realisták expressziv hangú folytatója a képépítést, a képi elemek konstrukcióját is fontosnak tartotta.

Sümegi György: a 75 éves Gál Sándor kiállításáról

Rajztanítás 1973/4 32 old

Gál Sándor. 9

Művészete az expresszivitásnak és konstruktivitásnak sajátos egyensúlya, az egyénüség felismerhető jegyeivel.
Az oktatásügy Kiváló Dolgozója, a Székely Bertalan Emlékérem tulajdonosa.

Sümegi György: A 75 éves Gál Sándor kiállításáról

Rajztanítás ~~1973/1~~ 1973/4 32 old.

Gál Sándor

szerepel

az alábbi táslaton

Szabó János: Bács megyei
téli táslat

Petőfi Népe 1970 I. 11

Gál Sándor

Résztvesz a kecskeméti „Télitárlat 1969" c. kiállításon

Télitárlat, 1969.
Petőfi Népe, Kecskemét, 1969. ... 13.

Gál Sándor

1937-ben a kunszentmiklósi ref. gimn(?) rajztanára

Rajzoktatás

1937. 4-6. n.

52. l.

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

420 1927. szám

Ék. 1927. év november 5-i n.

jelent IV. kötetét mint cser

kiadványainak fejében megkü

Kiváló tisztelettel

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1969 [illegible] 27

Gál Sándor

PETŐFI NÉPE

Barátsági rendezvények

Magyar–lengyel baráti találkozók zajlottak le a megyében, amelyeken Edward Debiczki, a budapesti Lengyel Kultúra igazgatója is részt vett. Kunszentmiklóson erre az alkalomra csaknem egész napos programot állítottak össze. A délutáni barátsági gyűlés előtt két érdekes kiállítás is nyílt: az egyik a Tanácsköztársaság helyi eseményeit dokumentálja, a másik pedig Gál Sándor kunszentmiklósi születésű festőművész-tanár alkotásait mutatja be.

1021

felszerelték. A hidraulikus
felfüggesztésű rudazattal ellá
választós rendszerű, egyszeres
helyezett munkahengerek ü
traktornak vezetőfülkéje van.
tésű, teleszkópos rugózással
Vónókészülékek: mellső
szülék és lengővonórúd.
A traktor gumiabroncsai
vízzel feltölthetők. Külön re
léktengelykapcsoló, amely a
függetleníti a traktor haladá
delésű berendezés a szíjhajtá

NÉHÁNY MŰSZAKI ADA

Gál Sándor

Kiskunhalasi Thorma János Muzeumban kiállitása.
Festő és rajzszakfelügyelő.
Képzőművészeti Főiskola elvégzése után Csongrádon tanit. 1927 - kunszentmiklósi gimnáziumban.

Maksay László: Gál Sándor és Marosán László kiál.
Rajztanitás 1968. 1.sz.

MDK

Gál Sándor

Kiállitási kritika
Petőfi népe 1968 máj.24.

Gál Sándor

Témája a környező világ: táj, kunyhók. Portrék.
„Munkások"; „Aratok"
Kritával dolgozik sokat.

Maksay László: Gál Sándor és Marosán László kiál.
Rajztanitás 1968. 1.sz.

Gál Sándor

Önálló kiállitást rendezett Taskertesen 1962-ben,

Rajztanitás 1963. I. sz. 10.1.

Pálffy Zoltán: Eredmények, gondok, tervek

Gál Sándor

szerepelt az alföldi művészek Tavaszi Tárlatán.

Szolnok megyei Néplap 1967. ápr. 23.

Gál Sándor M.D.K.

/ Kunszentmiklós/

Müve a kiállitáson

Oelmacher A na: Közép-magyarországi képzőművészek kiállitás Szolnokn

Magyar Nemzet 1966. ápr. 28. 4.1.

Gál Sándor

Szerepelt a Bács-Kiskun megyei képzőművészeti kiállításon.

Petőfi Népe 1965. nov 14.

Gál Sándor, festő

MDK

Székely Bertalan-díjjal kitüntetett nyugdíjas rajztanár. Eredményesen tanít felnőtteket, gyermekeket a kunszentmiklósi képzőművészeti szakkörben. (fényhép).

— : A képzőművészet rajongóinak köre

11

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1966. nov. 26. [Vidéki]

MDK.

Gál Sándor

Kiállitási kritika

Petőfi Népe 1966 juli.17.

.

MDK.

Gál Sándor

Kiállitási hir

Vas Népe 1967 márc.19.

Gál Sándor

Tasskertesi pedagógus - müvész.
1962-ben a Szadáról Dunaujvárosba települt müvésztelep kiállitásán részt vett. A mintegy 50 müből álló tárlatot a Müvelődési Házban rendeztek meg.

Juhász Anta/1: A Székely Bertalan nyári müvésztelep munkabemutatója.
Rajzta nitás 1962. V.sz. 31.l.

Gál Sándor

A rajztanárok szadai művésztelepének idény - záró kiállitásán sikeresen részt vett.

Domonkos Imre: A Pedagógusok Szakszervezete nyári művésztelepeiről

Rajztanitás 1961. V. sz. 30.l.

Gál Sándor

Emlékre

Jubileumi találat Petőfi Népe
Kecskemét 1970. máj. 10.

Gál Sándor

/Tasskertes/

Épitkezés c. festménye /repr/

Rajztanitás 1962. II. sz. 22.l.

MDK

Gál Sándor, Jertő

Szerepel.

Artner Tivadar: Téli tárlat Kecskeméten

7.

Népszabadság, Bp. 1971. jan. 23.

Gál Sándor

Festőművész, rajzszakfelügyelő 1967. novemberében állitott ki a kiskunhalasi Thorma János Muzeumban.

Rajztanitás 1968/1 26.old.
Dr Maksay S.: Gál Sándor és Marosán László kiállitása

Gál Sándor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965. VII. 18.
PETŐFI NEVE

1021

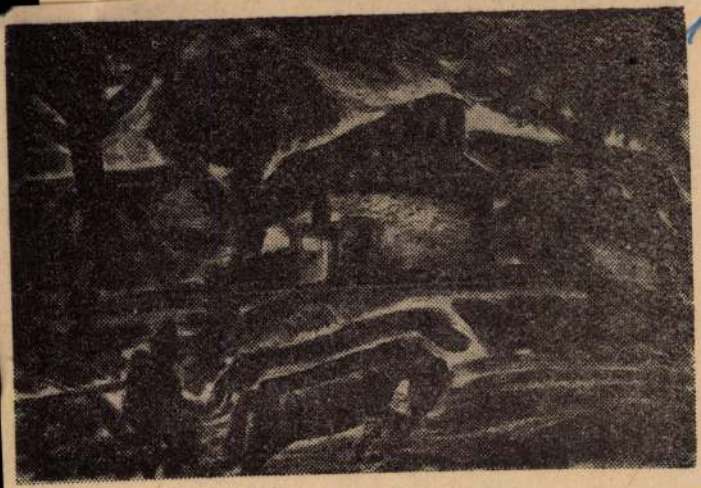

Gál Sándor: Hazafelé.

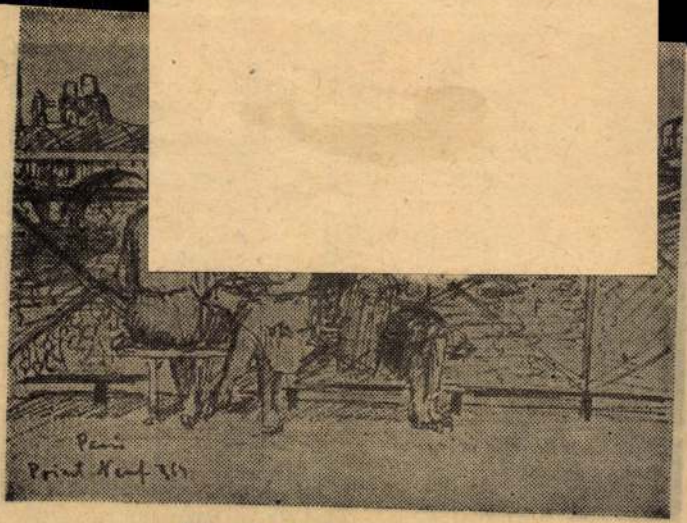

Udvardy Gyula: Szajna-part.

Gál Sándor MDK

Szerepelt a szakszervezeti kulturotthon
képző művészeti szakkörének 1964.évi tárlatán.

"Malomudvar", "Erdő", "Tél",

/f.a./: Tárlat egy szakkör rendezésében.

Hevesmegyei Népujság. 1964. máj. 5.

Gál Sándor festő

Baján megnyílt a Képzőművészek Középmagyarországi Területi Szervezetének VIII. tárlata, melyen alkotásai szerepeltek.

Gyapai József: Területi tárlatok, 1972.
Petőfi Népe, 1972. máj. 2 f.

Gál Sándor

Szerepel az alábbi táslaton

Artnek Tivadar: Téli táslat
Kecskeméten

Nyszabadság 1971 I. 23

Gál Sándor

Szerepel a "Bács-Kiskun megye képzőművészei" c. kiállitáson az Ernst Muzeumban

Magyar Nemzet 1972 február 23 4.old.

Gál Sándor

Este a hűtnál plextoll
43 x 60,5

Tavaszi Tárlat 1971 Szolnok –
Kecskemét

Gál Sándor

Az Ernst Muzeumban megnyílt Bács-Kiskun m.-i tárlaton, az újszentmiklósi művész „Juh akol" c. festménye szerepel. (említve).

Tárlatról tárlatra.

1972. III. 18. TV. 17.25 |12| Kj

Gál Sándor

Az Ernst Múzeumban febr. 19.-én megnyílt tárlaton művei szerepelnek.

Katanics Sándor: Bács-Kiskun megyei képzőművészeti kiállítása.

Petőfi Népe, 1972. febr. 27.

Gál Sándor MDK

Nyáron eredményes alkotó munkát végzett a telepen.

B.Gy.: Művésztelep Kesztheleyen.

KÖZNEVELÉS. 1962. szept. 5l8.l.

Repr. "Szigligeti táj."

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÖZNEVELÉS
1962. SZEP

K Gál Sándor

1021

Művésztelep Keszthelyen

A Pedagógus Szakszervezet Országos Központjának Köznevelési és Szervezési Osztálya — a keszthelyi Városi Tanács lelkes támogatásával — lehetővé tette, hogy a rajz-pedagógiai és képzőművészeti tagozat a pedagógus festőművészek részére új nyári művésztelepet hozzon létre a Balaton fővárosában, Keszthelyen. A telepen — háromszori váltással — az ország minden tájáról mintegy negyven festő vett részt, s végzett nagyon eredményes alkotómunkát július 3-tól augusztus 9-ig. A város vezetőségének hozzájárulásával *Sándor János* iskolai csoportvezető a Vajda János Gimnázium fióképületének termeiben, valamint a gyors- és gépíró iskola tantermében biztosított kényelmes szállást mind a férfi, mind a nő jelentkezők számára, az étkeztetésről pedig a Zala megyei Pedagógus Szakszervezet keszthelyi üdülője gondoskodott. A telep vezetésével a képzőművészeti tagozat *Somodi László* festőművészt bízta meg.

A nagy kulturális múltú város — műemlékeivel, jellegzetes Balaton-parti részeivel, nyüzsgő strandéletével, a környék festői hegyeivel — az ecsetre kívánkozó témák gazdag sokaságát nyújtotta az alkotóknak. A művészek közül többen nagy szeretettel választották témáikat az úttörő táborok életéből, a KISZ-fiatalok nyári üdüléséről, strandéletéről. Mindegyik turnusban akadtak szép számmal művészek, mint például *Gál Sándor, Aradi Jenő, Parrag Emil, dr. Gáspárdi Sándor, Chemecz Árpád, Sárközi Zoltán, Sáros András, Somodi László,* akik termékeny munkásságukkal inspiráló'ag hatottak a telep többi résztvevőire. *Páldy György, Török Gyula, Ivánka László, Károlyi Ernő, Radics István, Szabó Andrásné, Sztupkai Lajos, Zágon Gyula* ugyancsak igen hangulatosan elevenítették meg képeiken a magyar tenger szépségeit, a nyár lüktető életét. *Dr. Domonkos Imre* országos titkár *és dr. Gáspárdi Sándor* Székely Bertalan-díjas festőművész-szakfelügyelő előadásai, továbbá *Aradi Jenő* festőművész-szakfelügyelő diavetítései is nagymértékben hozzájárultak a művészi munka elmélyítéséhez. A telep munkásságának eredményeit két kiállításon mutatták be, amelyeken nemcsak a közönség mérhette föl a telep termékeny munkáját, hanem maguk a festők is megismerhették és értékelhették egymás eredményeit. A telepet meglátogatta *Kovásznai Rezső* osztályvezető, *Török Tivadar*, a Művelődésügyi Minisztérium előadója és *Boros Ferenc* központi szakszervezeti előadó, a telepek szervezője. A látogatók felmérték az újonnan létesített telep problémáit, hasznos tárgyalásokat folytattak a város illetékes szerveivel a telep állandósítása, bővítése, korszerűsítése érdekében.

A pedagógusok szakmai, művészi továbbfejlődése érdekében létrehozott keszthelyi telep célját teljes mértékben elérte, a kartársak művészi tájékozottsága felfrissült, s a közös munka és együttlét bő alkalmat adott a nézetek kicserélésére, a termékeny szakmai-pedagógiai vitákra, amelyek a tanév folyamán nyilván tükröződnek majd tanítványaik fejlődésében is.

B. Gy.

Szigligeti táj — *Gál Sándor festménye*

tendeje —, hogy mi magunk megnőttünk-e új lehetőségeinkhez? Nem mi magunk nehezítjük-e munkánkat, a módosított tanterv és új módszertani utasítások gyakorlati kivitelezése nem éppen itt, „alsó fokon" akadozik-e néha? Sorolom az okokat is. Mindezek szubjektíve jogosultak, hiszen az egyéniséget az emlékezés pántjai tartják össze. Munkánkról alkotott elképzeléseink kialakításában mérhetetlenül nagy szerepe van a tapasztalatnak. Ez jó is, amíg az adott tapasztalatok valamilyen adott jelenséghez kapcsolódnak. Nem jó azonban, ha a régi tapasztalatokat minden újabb jelenséggel kapcsolatban érvényeseknek tekintjük.

Gondolok itt mindjárt a gyakorló pedagógus és a korszerű neve..si elvek kapcsolatára. Kettős munkára lesz szükség, idén s ezentúl mindig, egyre inkább. Ez a kettősség a nevelési munka természetrajzából következik és az orvosi munkához nagyon hasonlatos. Hiába kezeljük a beteget, ha lassanként az alacsonyabb szakképzettséget igénylő manuális ápolói munkához szürkülünk. (Ami nagyon fontos, mint az irányító orvos tevékenységének kiegészítése, olykor kivitelezése! De nem elég!) Dolgozhat-e új munkastílusban a nevelő, ha nem ismeri az új munkastílust? Nevelhet-e jobban, ha nem tudja, mit és hogyan kell jobban nevelnie, tanítania?

Még világosabban: abban nem vagyok én egészen biztos, hogy a mi, kötelességüket ismerő, lelkes és szorgalmas nevelőink növekvő *jogaikkal* is tudnak-e majd élni? *A jogokkal való hasznos, közérdekű élés pedig nem más, mint éppen a kötelességteljesítés legmagasabbrendű formája.*

Itt van a tavalyi módszertani utasítás, ami pedig sokkal kevesebb és bátortalanabb, mint az időközben megjelent rendeletek, dokumentumok. De még az is kötelezte volna oktatási intézményeinket a hasznos *kísérletre*. Nos, valljunk, szívre tett kézzel: sok „hasznos kísérletet" folytattunk a közvetlen, rendtartás előírta pedagógiai munkálkodásunk közepette? Máshogy kérdezem: elmondhatjuk-e már, hogy tanintézeteink egyébként egyre javuló, tisztességes közszelleme valóban *serkentően* hat az új utat törő, töprengő, kísérletező tanár-egyéniség kialakulására?

Múltkorjában már megírtam, sine ira, csupán a gondolatmenet egy láncszeme kedvéért: a „munkál-

letén lehetett h
lyettesítés nyo
nézeti hűségnyi
hűségének muta
getti kétségbevo
a „munkagép",
lessége teljesítés
ez az idő, ha sokan megsinylettek is. Az egyoldalú ellenhatás azonban nem veszélytelen! A munkálkodásnak ez a „hagyományos" formája okvetlenül több a szájjártatásnál, de nem elég. Társulnia kell azzal, ami régen talán kompromittálódott, formájában eltorzult, de a torz formák mögött mégis tisztességes célt takart: a közéleti igényt, a javítás nyughatatlanságát, a furor paedagogicust, amit nem pótol a mégoly pedáns felvételi napló, a hibátlan anyakönyv s az egy héten belül kijavított dolgozat!

Vizsgálni kellene például — érdekes kísérlet! — a tanulók iskolán kívül szerzett tájékozottsága, tehát befogadóképessége (mert a sok ráhatás nyilván ide vezet) változását. Ez lehetne az osztályfőnöki órák nagy részének feladata, hiszen itt, s nem a kötelező anyag rekapitulálásából tájékozódhatunk a nemzedék teherbíró képességéről. Mert ez gyorsabban módosul, mint amilyen gyorsan a róla formált elméletek megfogalmazódnak! Más: a tesztológia sommás elítélése helyett nem lenne érdemes egy dinamikus képességvizsgálat műhelyévé fejleszteni minden iskolát s elvégezni egy ilyen, széleskörű felmérés alapműveleteit?

Megint más: törődünk-e önmagunkkal? Biztosítják a mai módon szervezett pedagógusi munkakörülmények, a komplex és egyre növekvő követelmények a jó neveléshez szükséges egyenletes és állandó jó pedagógusi diszpozíciót? Ha rajtam múlnék — és valamivel szabadabban gazdálkodnék időmmel —, okvetlenül megpróbálnám a tanuló személyisége megismerésének valamilyen „minimum-normáját" is kidolgozni, mert egyre több a meglepetés. A statikus felmérések, semmitmondó „osztályfőnöki füzetek" és a családlátogatások zsinórírásos rögzítéseitől még nem leszünk a lényeget tekintve tájékozottabbak. Habozunk, ha a megfelelő továbbtanulási forma, egy otthoni „pedagógiai eset" ügyében kérik tanácsunkat. Sorolhatnók tovább: egy-két feladat a sok sürgősen megoldandó közül! Logikusan veti fel a következő

Gál Sándor

MDK

Szerepelt a tiszakécskei művelődési házban rendezett kiállításon.

--: Képzőművészeti kiállitás falun.

Szövetkezet. 1963. nov.4.

Gál Sándor

Tsz-údvar.

Raptanitás 1973/4 32 old.

Gál Sándor

Szemagyűjtők.

Naptanitás 1973/3 32 old.

Gál Sándor

A hódmezővásárhelyi festő az 1900-as évek elején, mint végzős növendék az Iparművészeti Iskolában maradt az új kerámia szakosztályon.

Gádor István: Pályám emlékeiből.
Művészet, 1975. november - 6 oldal.

Gál Sándor 3

Gál Sándor baráti köréhez tartozik a főiskolán Barcsay Jenő, Mihálitz Pál és Imreh Zsigmond. 1924-ben Csongrádon majd 1927-ben Kunszentmikloson állitott ki. Gál barátja és mestere volt Tornyai János. 1924-ben kiállitott Hódmezővásárhelyen,

Forrás 1973/5-6/66

Sümegi: Bács Kiskun megyei képzőművészek

Gál Sándor 5

Gál Sándor müvészetén Tornyai, Koszta és Nagy István hatása érezhető.

Forrás 1973/5-6/66

Sümegi: Bács Kiskun megyei képzőművészek

Gál Sándor

A Bács Kiskun megyei képzőművészek téli tárlatán, melyet Kiskunfélegyházán a Kiskun Muzeumban rendez tek részt vett Gál Sándor/idős művész/ 2 alkotással, Diószegi Balázs Beszélgető partner c. alkotásával, zsó János szobabelsővel,2 megszokott alkotással, B. Mikli Ferenc tájképpel és önarcképpel,Marostordai nna tollrajzzal,Palkó József grafikával.

Forrás 1974-2-69
Sümegi:Bács Kiskun me gyei képzőművészek

Gál Sándor
festő

Nagyobb sikert ért el Gál Sándor Tsz-szövetkezet című grafikája, mint a „Tanya" című mű-ve.

Pap Gábor: Kincsek és műkincsek a Barbariumból.
Művészet, 1975. június - 7. oldal

Pap Gábor: Kincsek és mükincsek a Barbariumból.
Művészet, 1975. junius - 7. oldal

Gál Sándor (kunszentmiklós)
festő

Bács-Kiskun megye képzőművészei közé
tartozik.

Pap Gábor: Kincsek és műkincsek a Barbariumból.
művészet, 1975. június - 7. oldal

Gál Sándor
festő

Dietzegi Balázs Gál Sándor festő-
művész irányítására fordult a
képzőművészet felé.

—: Kiállítási naptár
Művészet, 1975. május. – 49 oldal.

1975 AUG 10

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 AUG
Gál Sándor

PETŐFI NÉPE

1021

Gál Sándor: Férfifej.

KISKUNFELEGYHÁZA

élegyházi
a „MINI" Centrumban.
zázalékos engedménnyel.

z pantallók, szintetikus úszó-
mök, jersey blúzok,
k.

2321

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁR 25

PETŐFI NÉPE

Gál Sándor festőművész

PETŐFI NÉPE

1021

MI, HOL, MIKOR?

Katona József Múzeum, Kecskemét: Gál Sándor festőművész kiállítása (utolsó alkalommal), a „Kossuth Lajos azt üzente . . .” című kiállítás, valamint Polyák Ferenc fafaragó és özvegy Pozsgai Pálné naiv festő közös kiállítása megtekinthető hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

Katona József-emlékház, Kecskemét: az emlékkiállítás nyitva hétfő kivételével naponta 10-től 19 óráig és 15-től 18 óráig.

Kecskeméti református könyvtár: az Újkollégium épületében Szabadság tér: Régi magyar könyvek a humanizmus és a reformáció korából című kiállítás. Megtekinthető: 9-től 16 óráig, szombaton 9-től 12 óráig, vasárnap szünnap.

Kiskun Múzeum, Kiskunfélegyháza: A börtönmúzeum, a szélmalom, az állandó helytörténeti kiállítás, Holló László festőművész képei, a Petőfi Sándor-emlékkiállítás, valamint a Petőfi Kiskunsága című néprajzi kiállítás megtekinthető naponta 10-től 16 óráig; ugyanebben az időpontban megtekinthető a Móra-emlékház és kiállítás. A látogatókat a helyi könyvtár munkatársai kalauzolják. (Cím: Móra Ferenc utca.)

Türr István Múzeum, Baja: Goór Imre festőművész tárlata és a helytörténeti kiállítás megtekinthető hétfő kivételével kedden, csütörtökön és pénteken 15-től 19 óráig, szerdán és szombaton 10-től 17 óráig, vasárnap 11-től 13, illetve 17-től 19 óráig.

Kiskőrösi Petőfi-emlékház és irodalmi múzeum: nyitva hétfő kivételével naponta 9-től 17 óráig. Hétfőn csoportos látogatók érkezése esetén a járási hivatal illetékesei a múzeumot kinyitják.

Petőfi-emlékház és beálló fogadó Szalkszentmárton: nyitva hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

Petőfi-emlékház, Dunavecse: az irodalmi terem és a helytörténeti kiállítás nyitva szombaton 14-től 18 óráig és vasárnap 9-től 13, illetve 14-től 18 óráig. Csoportos látogatók érkezését a helyi kollégiumban kell bejelenteni.

Lajosmizsei tanyamúzeum: nyitva hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

nászdöntő
ázán

társaság évfordulójának jegyé-
impia megyei tornász döntőjét
törő és kisdobos verenyzők két
ajnoki címért. Az egész torna-
gok láttán az volt az első meg-
impia a tornasportban az idén
gatott meg, mint előzőleg bár-
enség, hogy a döntőbe néhány,
skola is be tudott jutni csapa-

városi Isk. 132,6. I. kcs: Lányok: 1. Soltvadkert, 131,1, 2. Kecskeméti Ének-Zenei 131,1. 3. Kalocsa, 124,0. Fiúk: 1. Kiskunhalasi Alsóvárosi Isk. 133,5, 2. Kalocsa 129,8, 3. Kecel 120,9.

Egyéni verseny: I. kcs: Lányok: 1. Lakatos G. (Kalocsa), 70,7, 2. Bánki G. (Kecskemét), 70,6, 3. Gáspár Zs. (Kecskemét), 68,9. Fiúk: 1. Paprika (Kiskunhalas) 93,2, 2. Török (Kiskunhalas) 90,0, 3. Nagy Cz. S. (Kiskunhalas) 87,8.

II. kcs: Lányok: 1. Gál I. (Kemét.) 54,3, 2. Danarics P. (Kecskemét) 53,8, 3. Gyenes (Kecskemét) 53,4. Fiúk: 1. Juhász (Kolacsa) 54,0, 2. Martinov (Kkhalas) 53,4, 3. Vámos (Kalocsa) 52,6, 4. Horváth (Kiskunhalas) 52,3, 5. Csóti (Kiskunhalas) 52,1, 6. Opóczki (Kiskunhalas) 52,1.

SAKK

. Baján, az MTS városi-járási sporttanács helyiségében 14 résztvevővel folyik a megyei egyéni férfi sakkbajnokság, Eddig hat fordulót bonyolítottak le. A verseny állása jelenleg:

GÁL SÁNDOR, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyűjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
150./.-GÁL SÁNDOR,- Falurészlet, /1957/,-gouache, papir,-30+ 43 cm.-Ltsz.68.535.- 307.old.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. k 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

Gál Sándor
festő -

A kiállitáson bemutatta a
rálátással fogalmazott „Juh-
akot" -jat. Ez a mű világító
szincivel Vaszary örökséget visz
tovább.

Aszalos Endre: Bács-Kiskunvegyei képzőművészek..
Művészet, 1972. junius - 43 oldal.

Gál Sándor
festő

M.D.K.

Meltatás.

Művészeti életünk
Művészet, 1961. április- 42 lap.

Gál Sándor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JUN 6
PETŐFI NÉPE

1021

Gál Sándor: Tanya

ma is úgy
többiek, akik végig egy
radtunk, ritkán, ha ö
lunk el nem válunk sol
hogy valamelyikünk sz
hozná: Szegény Kecské
mindenki olyan lett voln

Bizonyos tekintetben s
csétlen osztály voltunk
érettségin összeszámoltuk:
év alatt nekünk csak szá
tanárból tizenöt jutott. É
hogy se akkor nem tudtam, s
alkalmasint sohase fogom már
megtudni, hogy mi fán terem
például a differenciálszámítás.
Hogyan kaptam meg matemati-
kából mégis a jót? — rejtély.
Alighanem azért, mert a hete-
dikes anyagig bezárólag azért,
akkor még nagyjából tisztában
voltam a fogalmakkal. S ezt
Kecskés tanár úrnak köszönhe-
tem. Ő csinált az idősebbik
Gosztonyiból is jeles matema-
tikust. Gosztonyi Tibiből, a hí-
res rossz tanulóból, aki együtt
jött hozzánk, egy osztályba, az
öccsével, pedig már az is ismé-
telt valahol.

Tizenhatéves kamaszok vol-
tunk, amikor megjelent az isko-
lában Kecskés Kálmán tanár
úr. Negyedszázad távlatából

nül
rák
egy
ut-
ol-
ár-
k-
ta
ha
k-
is

veszekedés támadt volna.

Álltunk a trafik tövében és
mind sűrűbben pillantgattunk
a toronyórára. Még nem érkezett el a rendtartás szerinti „kijárási tilalom", de már sötét volt, csak az utcai lámpák világítottak. Valaki dohányzott, vagy talán idegenek álltak közvetlen közelünkben? — már nem tudom. Váratlanul jelent meg az osztályfőnökünk. Köszöntöttük, végigmért, aztán továbbment.

Másnap elővett: Miért dohányoztál az utcán? Osztályfőnöki megrovást kapsz érte.

Az én múltamat még akkor egyetlen cigi terhelte, amit valamikor éretlen kölyök fejjel prüszkölve próbáltam végigszívni. De, volt egy elméletem a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Gál Sándor
PETŐFI NÉPE

1965 JUN 27.

Művészet

1021

Gál Sándor: Piacon.

zott az idős kollégina, s úgy tá- ablakon a ficánkoló egeret.
vozott az irodából, mint aki Igen nagy port vert fel az

Egy néprajzos

A HALÁSZ

Máig sem tudtam eldönteni, hogy a barátság jeleként vagy büntetésből ettem meg életem első halászlevét. Pali bácsi, a halászmester orvhalászaton kapott előző nap, midőn nagy buzgalommal lestem, mikor kapja be valami elszánt keszeg a horgomat. Én akadtam horogra, s az öreg szigorúan rámparancsolt, hogy másnap délig „különbeni következmények terhe mellett" két pengőt fizessek ki. Így kerültem kapcsolatba a halászokkal ötéves koromban. Elvittem a pénzt, s az öreg meginvitált ebédre. Hősiesen nyeltem a méregerős levet, s talán ezzel nyertem meg későbbi jóindulatát irányomban.

Pali bácsi híres halfőző volt. A városi és községi urak sokszor kiüzentek, hogy ekkor meg akkor jönnek, várja őket halászlével. A kitűzött időre a társaság mindig megszaporodott, de az étel mindig elég volt. A jólértesültek szerint ez úgy történt, hogy amikor az első kocsi bekanyarodott a tanya elé,

— Kolléga úr, ugye bajai?

—Igen.

— Mondja, most is olyan kitűnő halászlét főznek Baján, mint régente? Mert valamikor ott főzték a legjobban.

A kérdés nem várt vihart kavart fel. A bizottság két részre szakadt, egyesek a bajai halászlére esküdtek, mások a szegedit istenítették. Utólag tudtam meg, hogy Fülep Lajos professzor volt a kérdező, aki hosszú évekig élt Baján.

A halászlé azonban más jellegű viták tárgya is lehet. Egyesek úgy vélik, hogy ez az elnevezés helytelen, mert nem a halász leve, hanem a halé. Mit szól ehhez a nyelvészet?

A halászlé kifejezést már Vörösmarty is bátran használta (idézi A magyar nyelv értelmező szótára). Hasonló összetételt találunk a XVI. századból: halászvíz formában, ami halászható vizet jelent. Tehát az összetett szavak elő- és utótagja nem mindig birtokos viszonyt

/1021

VARGHA BALÁZS

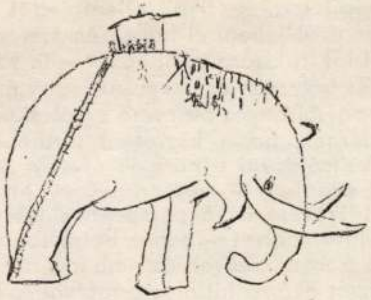

Mániám a gyerekrajz

Húsz éve már, hogy abbahagytam rövid, s botcsinálta rajztanárságomat. Tapasztalataimat azon frissiben ellelkendeztem a **Válasz**ban.

Akkor sem hittem magamról, hogy értek a rajzpedagógiához. Most nyilván még kevésbé értek, mert régóta nem csinálom. De az bizonyos, hogy akiket tanítottam, szerettek rajzolni. Nemcsak ők maguk vallják ezt, hanem megőrzött rajzaik is.

Bemutatok itt néhányat a húszéves gyűjteményből, de arról most nem akarok beszélni, hogy milyen módon tanítottam. Nagyon régen volt. Mégis kedvem támadt körülnézni Rip van Winkle-ként: mit csinálnak most – húsz évvel az én próbálkozásom után – a rajzórákon.

Ma is szívesen ábrándozom a pedagógiai Eldorádóról, amelyben minden gyerek örömmel és eredménnyel rajzol. Olyan örömmel, mint én valamikor Gál Sándor óráin, Kunszentmiklóson, s ahogy a kunszentmiklósi gyerekek az enyémeken.

Kérem az illetékeseket, hogy dilettáns és szakszerűtlen ábrándjaimat ne tekintsék valami pedagógiai reformjavaslatnak, s ne töltsék azzal drága idejüket, hogy foglalkoznak vele.

A sivatag

Mit rajzolnak az ötödik osztályosok az iskolában? Egy pár téma a tanmenetükből:

1– 2. óra: Aktatáska, füzettel.
3– 4. óra: Tésztaszaggató és födő.
7– 8. óra: Szemétlapát, kissöprű.
23–24. óra: Virágcserepek.
25–26. óra: Tésztaszaggató, almával.
32. óra: Virágcserép vetületei.
50. óra: Virágcserép.
53–54. óra: Fáskosár.

Bánatos lista. Virágcserép és megint virágcserép. Tésztaszaggató és megint tésztaszaggató. Elképzelem a tanmenetalkotó bizottság ülését.

– Mi legyen a 25–26. óra témája?
– Legyen tésztaszaggató.
– A 3–4. órára már tésztaszaggatót írtunk elő, födővel.
– Nem baj, most legyen almával. Almával már egészen más feladat, mint födővel.
– És ha a gyerekek azt mondják, hogy nekik elég volt egyszer egy évben a tésztaszaggató?
– Nem mondhatják. Tankötelezettség van, azt rajzolja a gyerek, amit mi előírunk.

Nem akarok igazságtalan lenni. A rajztanítás tanári kézikönyve engedélyez a tanárnak némi szabadságot a témaválasztásban. Ezt olvasom a 11. lapon: „A modellek megválasztásánál ajánlatos tekintettel lenni a fiú- és lánytanulók eltérő érdeklődési körére. (Pl. a fiúknál inkább szerszámot, a leányoknál inkább sálat, kendőt rajzoltassunk.)"

Ez a tematikai engedmény, ez a hivatkozás a gyerekek érdeklődésére engem még jobban elcsuggeszt, mintha csak egyetlen kötelező témát írnának elő. Ebből még inkább látszik,

két mozzanat: egyfelől a dogmatizmus által kiépített „hit-etika" elleni jogos és elméletileg helyes tiltakozása, másrészt a mozzanatnyi jelleggel helyet és szerepet kapó hit kiküszöbölhetetlensége. Kolakovski azért lát itt kizáró antinómiát – ti. vagy hiszünk a végső győzelemben és akkor etikailag is helyesen cselekszünk, vagy nem hiszünk és behódolunk –, mert nem veszi észre, hogy bizonyos alapvető erkölcsi normákhoz akkor is hűnek kell maradnia az embernek, ha a közvetlen történelmi helyzet lehetetlenné teszi a hűséget, ha életet kell áldozni e normák érvényesítéséért. Az elvont normák ilyen követelése mellett azonban – mozzanatként– ott él a történelmi fejlődés objektív menetének visszatükrözése is, a perspektíva látens, esetleg évekre elhomályosuló, majd kitisztuló távlata, melyet – nehéz helyzetben – a hit interpolál, áthidal. E két alkotó – a normák követelményei, az emberi értékek fennmaradásának kötelező jellege és a perspektívát akár a hit mozzanatával tudatosító erkölcsi világnézeti meggyőződés – összetartozik, egységet alkot, melyből sem egyiket, sem másikat nem lehet kihagyni.

A hitre alapozott etika tehát annyiban tarthatatlan, amennyiben fel akarja számolni az erkölcsi autonómia t u d a t o s döntési jogát, a valóság összefüggéseinek áttekintését, megértését és a belőle következő cselekvési „parancsok" vállalását. A személyi kultusz azzal teremtette meg a hit-etika feltételeit, hogy messzemenően beszűkítette azt a lehetőség-kört, melyben az emberek számára még áttekinthetőek lehettek a politikai döntések miértjei és következményei, mikor a stratégia és taktika közötti ellentmondások összefüggései csak a politikai viccekben élhettek, nyílt kimondásukat tiltotta az éberség, mikor a morális tájékozódáshoz szükséges legminimálisabb tényanyag is a páncélszekrényekbe zártan hevert, mikor nem lehetett tudni, mit miért kell – vagy nem kell – végrehajtani. Ezek között a feltételek között az egyén nem tudja felismerni cselekvésének alternatíváit, nem tud erkölcsi meggyőződése alapján cselekedni. A hitre alapozott etika akkor alakult ki tehát, mikor a hétköznapi életben is egyre inkább csak végrehajtani lehetett bizonyos kötelmeket, melyeknek célja, értelme, iránya, kihatása csak távoli jelzésként, mint a „szocializmus győzelme szempontjából hasznos" lépés lett feltüntetve, de a konkrét kapcsolódási pontokat csak hinni lehetett. Ehhez járult még az a tendencia, hogy a bürokratikus szervezeti formák kiépülésével megkönnyebbítette az ügymenetet, az utasítások végrehajtását, ha emberek nem kérdezősködtek, ha e l h i t t é k egy-egy követelmény és tett erkölcsös jellegét. Ez a kettős kényszerűség szorította aztán fokozatosan ki a racionális etikát. De látnunk kell, hogy e hamis gyakorlatra való visszahatásként megszületett az az illúzió, mely szerint a hit már mozzanatnyi jelleggel sem vehet részt az erkölcsi döntésekben, létrejött az az utópista elképzelés, hogy az ember egyszer majd morális döntésének összes támpontját tudatosan fel tudja majd mérni, röpke pillanatok alatt át tudja tekinteni a pró-k és contrá-k százait. Ez az utópista elképzelés nem számol azzal a gyakorlati ténnyel, hogy a hitnek ebben a mozzanatnyi funkciójában az a feladata, hogy áthidalja azt a bizonytalansági tényezőt, mely a meggyőződés elvi tételeinek helyessége és a gyakorlati tények esetleg időlegesen ezzel ellentétes, elkeserítő állapota között feszül. Partizánpéldánkkal élve: bizonytalan, hogy miként fog sikerülni ezeknek a katonáknak kitörniük, a hit, mint mozzanat ezt kívánja áthidalni: az objektív perspektíva gondolati-érzelmi formájaként. Ez a mozzanat minden társadalmi cselekvés velejárója, ahol kerülőutak, taktikai lépések, átmeneti nehézségek vagy éppen hosszabb kudarcokkal teli periódusok lépnek fel. De még ebben a helyzetben is a hit csupán e g y i k alkotóeleme a morális cselekvésnek: az etikai magatartás tengelyét itt is az elvi analízis, a valóság helyes visszatükrözése, a távlatok t u d a t o s felmérése, a normákhoz való t u d a t o s viszony fogja meghatározni. A hit ilyen esetekben többnyire a „hullámvölgy" átvészelésének szubjektív segédeszköze. Morális abszolutizálása ezzel szemben annyit jelent, hogy nem a meggyőződés és a következmény a tettek mértéke, nem az elvek és a valóság analíziséből következnek bizonyos szükségszerű morális követelmények, hanem csupán a hit méri az embert és tetteit.

* Vö. Kalakovski: Der Mensch ohne alternative. München, 1960. 90. és köv. old.

báját. De 10–13 éves gyerekek már bravúros fölénnyel tudnak dolgozni egy-egy technikában, anyagszerűen, sőt szinte raffináltan használják fel például a grafikus eljárások lehetőségeit. Nem hiszem, hogy bárki azt merné mondani: a rajzoló gyerek tevékenysége – akár a háromévesé is – közelebb áll az absztrakt képet mázoló hírhedt amerikai csimpánzhoz, mint a nagy mesterekéhez. A gyerek végül is ember, érzékeli, látja a világot, fogalmai, véleményei vannak, s a világról alkotott képet emberi módon ábrázolja. Van elfuserált gyerekrajz, van érdektelen, de van olyan is, amely a maga nemében remekmű. S megértem azt a nézőt, aki a gyerekrajz-kiállításon fel-felsikolt, mint egykor Kazinczy, ha egy szép új verset olvasott.

Engedelmet kérek, most személyeskedni fogok. A rajzpedagógia hazai vezető szakemberei kiváló tanárok voltak valamikor. Tanítványaiknak nem egy szép művére emlékszem a régebbi gyerekrajz-kiállításokról. De – szerencsétlenségükre – éppen a legnehezebb időben, az ideológiai szigor éveiben kapták azt a feladatot, hogy készítsék el a rajztanítás új koncepcióját. Akkoriban átok sújtott minden játékosságot, minden spontaneitást, minden „formalizmust", s egyedüli eszményképnek a naturális ábrázolást kellett tekinteni. Innen ered a rajztanterv öncsonkító szegényessége és a gyerekrajzok „hinaus mit uns"-szerű értékelése.

Csehszlovákiában már korábban belátták a rajzpedagógusok, hogy rossz úton jártak. S ma már kitűnő eredményeket érnek el a kedvcsináló, változatos eszközökkel dolgozó rajzoktatásban. A mi szakembereink még késlekednek, még mindig **új**-nak tartják azt a koncepciót, amelyet az élet, a nemzetközi fejlődés már réginek minősít.

A magyar zenepedagógusok bebizonyították, hogy nincs botfülű gyerek. Nevezetes kísérletükben fele-fele arányban vettek fel egy zenei osztályba jóhallásúnak és botfülűnek tartott gyerekeket. S rövid idő alatt – nem tudom hány hónap volt – nem lehetett köztük különbséget tenni, mindegyikből jó muzsikus vált.

Arról ábrándozom, hogy a magyar rajzpedagógusok majd megirigylik egyszer a magyar zeneoktatás eredményeit, nemzetközi tekintélyét, és megpróbálnak kilábolni saját sivatagukból.

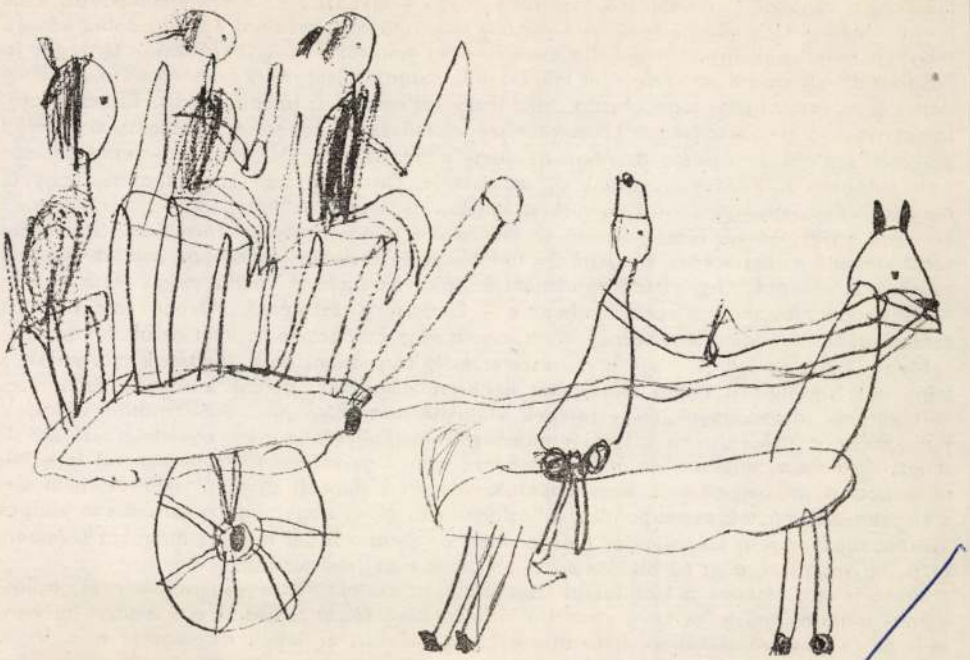

PLESNIVY KÁROLY

KÖRKÉP

Kilenc művész kiállítása elé

Képzőművész, iparművész számára a műveiből rendezett kiállítás, ha nem is mindig szándékosan, egy alkotói korszak lezárását, vagy elkezdését – kiegyensúlyozott körülmények között – mindkettőt egyszerre jelenti.

Itt azonban most többről van szó. Az egyén jelentkezésén túl e kollektíva létrejöttével valami más is elkezdődött. Alakult, szerveződött egy olyan együttes, amely határozott céllal, szándékkal, őszinteséggel és tehetséggel vállalta kimondani – úgy vélem eléggé közérthetően – elsősorban hovatartozását, majd a világról, ezen belül társadalmunkról alkotott véleményét. Igen nehéz megfogalmazni milyen okok hozták létre ezt a közösséget. Az okok láncolatából egy, feltehetően meglevő jelenséget próbáljunk vizsgálni.

Vajon igaz-e, hogy baráti társulásról van szó, méginkább igaz-e, hogy csak baráti alapon kovácsolódik ez a társaság. Kétségtelen, hogy ez esetben jóbarátok vállaltak közös megmozdulást, azonban – miután művészekről van szó – elképzelhető-e együttműködésük **csak** baráti alapon? Úgy vélem, nem. Van néhány alapvető elvi, szakmai és társadalmi kérdés, melyben feltétlenül egyetértenek, ha csak nem ez határozza meg barátságuk lényegét is. Nem kisebb dolgokról von szó, mint művészetük, magatartásuk mély humanizmusa, a társadalmi problémák iránti fogékonyság, felelősség az emberért, társadalomért. Ezt csak alátámasztja eddigi munkásságuk következetessége, művészeti értéke. A kapcsolat, a létrejött közösség legfőbb mozgatója azonban az, hogy mindnyájan egyféleképpen – természetesen nem stílárisan – értelmezik korunk új művészetét. De nyugodtan kimondhatjuk, hogy új magyar művészetre gondolnak, annak problémáival együtt is feltétlenül újszerűen, mert közösen, egyet akarva. Nem jellemző ez ma nálunk minden művészi társulásra. Szocialista társadalmunk művészetének kialakításán tudatosan és őszintén fáradoznak, miközben olyan művészetet akarnak, mely elsősorban itthon és saját magunknak készül, mégis része a világ – és ahogy mostanában sokat emlegetik – Európa művészetének. Közben nem titkolják szándékukat, hogy amit létrehoznak, több legyen még Európában is, mint az általános.

Megtanulták és tudják, hogy a művészetet mély társadalmi erők, indítékok mozgatják, s minden társadalom a maga művészetét nehezen, ellentétek, harcok közepette szüli meg.

A korunk, társadalmunk művészetének kialakításáért folyó harcot ők nyíltan vállalják. Vállalják még akkor is, ha alkotói eredményeik megítélésében nem egyértelmű társadalmunk, de még a művészethez értők véleménye sem. Úgy vélem, számolnak azzal is – miután nem a jól begyakorolt, vagy éppen divatosan kimunkált utat választották, nem beszélve egyértelmű művészeti-politikai állásfoglalásukról –, hogy vagy a túlságosan világos szókimondás, vagy a különcködés hiánya miatt az óvatossággal találják magukat szemben. Ez pedig rosszabb, mint az elkülönülő vélemények nyílt jelentkezése.

Bárhogy is alakulnak a kiállítással kapcsolatos társadalmi és egyéni vélemények, nyilatkoznak majd nyíltan, vagy kávé mellett a létrejött közösség arculatáról, a 9 embert hitében, nyílt és őszinet szándékában, hovatartozásában, művészi erejében megingatni nem lehet. A velük szemben esetleg megnyilvánuló igaztalan elmarasztalás, meggondolatlan, vagy éppen szándékosan elfogult szubjektív vélemények, méginkább erősítik majd egységüket.

hogy a tíz-tizenegy éves gyerekek valóságos érdeklődése, mozgékony képzelete mennyire számon kívül maradt a tanmenetben. És ahogy a gyerekek kedvére, ötletességére nem apellál a tanmenet, úgy a tanáréra sem. A szerszámtól a sálig és vissza – ennyi mozgási szabadságot engedélyez. Szűkös és szigorú határ, akárcsak az „elektromos pásztor" villanydrótja.

De nemcsak az a panaszom, hogy szegényes, fantáziátlan a tematika. Úgy érzem, egyéb bajok is vannak itt.

Közönséges használati tárgyakról világszép csendéleteket festettek a nagyok: Chardin, Cézanne, Van Gogh. De művészetük teljében, technikai tudásuk, egyéni látásmódjuk birtokában. A gyereknek viszont csöppnyi reménye sincs, hogy rajza szépre sikerülhet, hogy örömet szerezhet neki az iskolai rajzolás, festés. Nem is az a cél. Ceruzával meg kell rajzolni a tárgyak körvonalát, majd a területeket egyenletesen befesteni, precízen a vonalak mentén haladva az ecsettel. Tehát a vízfesték használatát vízfestékellenes módon tanulja. Ha nem az egyenletes festésre kellene kínosan vigyáznia, hanem egy kicsit szabadabban pancsolhatna, talán még a szemétlapátról és a kissöprűről is készíthetne egyéni rajzot, szabálytalanságában kellemes hatású képet. De minél pontosabban megoldja feladatát, minél egyenletesebbre sikerül a felület és élesebbre a határvonal, annál sivárabb lesz az elkészült csendélet.

Csendélet? Nem, arról nincs is szó. A 3–4. óra valódi témája: „szögletes és kerek forma, szimmetrikus elrendezésben". Ezt az absztrakt formai feladatot konspiratív fogalmazásban közlik így a gyerekkel: „tésztaszaggatót és födőt fogunk rajzolni". Nyilván azért, hogy érdeklődésüket felkeltsék, érzelmeiket mozgásba hozzák.

Az ötödik osztályos témáknak körülbelül a fele hasonló álcsendélet. A valódi cél az egész év folyamán: mértani testek, forgástestek ábrázolása. Rengeteg órát eltöltenek a tanterv szerint ezekkel a feladatokkal. Egyik használati tárgy a másik után. Ceruza és vízfesték egyre-másra. S forgástestek vannak műsoron azokon az órákon is, ahol nem konspirálják el a témát, ahol igazi mértani testeket rajzoltatnak.

Persze, a forgástestek látszattani ábrázolását is meg kell tanítani egyszer a gyerekeknek. A rajzóra erre is való. De az az érzésem, hogy egy negyedórás oktatófilm sikeresebben megértetné ezt a gyerekekkel, mint az egész éves tanmenetszerű bütykölés.

Köztudomású, hogy a gyerekek a természetutáni és mértani rajznál jobban szeretik a tematikus rajzot. Ebből hármat irányoz elő az ötödikes tanterv. Kettőt közülük a forgástestek gyakorlására szán. Edényvásár (főleg hengeres testek) és (a változatosság kedvéért) gyümölcsvásár (kosarak, azaz kúpos testek).

A tematikus rajzoknál is gondosan korlátozza a formálás szabadságát a tanári kézikönyv: „Beállítunk egy nagyobb edényekből álló tárgyi csoportot: fazekakat, vödröt, szemétvödröt, mosdótálat, mosófazekat. A tárgyak mögé állítunk egy álló és egy hajoló mozdulatú alakot: az eladót és a vásárlót. Az egész jelenséget alaposan megfigyeltetjük, tehát a takarást, az edények formáit . . . stb."

Minden óvintézkedést meg kell hát tenni a tematikus rajzra szánt néhány órán, nehogy a nagy mumus, a játékosság, a spontaneitás befurakodjon a rajzpedagógiába. Jobban mondva: visszafurakodjon. A szakcikkek évek óta büszke örömmel hirdetik: az 1948-as rajztanterv játékos témáit sikerült kiirtani. A spontán játékosság kiátkozása az a nagy eszmei vívmány – a hivatalos állásfoglalás szerint –, amely az új tanterveket materialistává, szocialistává teszi. Most már akadálytalanul érvényesülhet a rajzoktatásban a valóság megismerése, a termelőmunka, az esztétikai nevelés, a szocialista erkölcs fejlesztése stb.

Imponáló az az eszmei alap, amelyre a lerajzolnivaló modelleket, a tésztaszaggatót és kisseprűt odaállítja a rajzpedagógia.

Mindent, ami gyereknek való, kedvcsináló, képzeletet ingerlő, szép eredménnyel kecsegtető – a szakköri foglalkozásokra testálnak át. A szakkörökben szabad igazi tematikus feladatokat adni, meg szabad próbálni mintázni, mázas cserepet égetni, fémet domborítani, papírt ragasztani, sokféle nyomatot készíteni, krétával, szénnel, filctollal, diópácba mártott fadarabbal rajzolni, temperával, olajjal festeni.

A szakkört szabad szeretni – a rajzórát nem.

A szakköri munkákat be lehet mutatni országos kiállításokon – a rajzórák izzadságos lapjait nem lehet.

Az a néhány ezer gyerek, aki keresztüllábolt a rajzórák sivatagán és még mindig nem ment el a kedve az egésztől, azt beengedik a szakköri paradicsomba.

Olyan érzésem támad néha, hogy a művészeti nevelésnek a lebeszélés a célja. Túl sok a költő, a festő, a zenész, a hivatásos és titkos művész. A társadalom az iskolai oktatással akadályozza meg, hogy bárki intim kapcsolatba kerülhessen a művészetekkel, mert ennek a termelőmunka látná kárát. Igen, a termelőmunka, amelyre a rajzpedagógia is olyan sokszor hivatkozik.

Mi köze a gyerekrajznak a művészethez?

Nemcsak a gyerekek lebeszélése folyik. A közönséget is le akarják beszélni: ne higgye, hogy a gyerekrajzoknak bármi közük is lehet a művészethez.

Az Iparművészeti Múzeumban most rendezett kiállítás ismertetőjében olvasom:

„Gyermekrajz-kiállításon gyakran hallunk »gyermekművészet«-ről beszélni, amivel – gondolom – az ösztönös, spontán gyermeki tevékenységre céloznak. Pszichológusok és pedagógusok megfigyelései alapján megállapíthatjuk, hogy a gyermekrajz fejlődésének útja ellenkező irányú, mint a művészé. A gyermek a szubjektív formai felfogástól halad az objektív felé – a művész fordítva. A művész szükséges stúdiumai után tudatosan fordul el a naturalisztikus formanyelvtől, a gyermek viszont a valóság hű ábrázolására törekszik. Primitív vagy expresszionista művészetre utaló formajegyei fejletlenségből és technikai felkészületlenségből erednek.

A gyermekrajzok olykor meglepő, különös egyéniséget sejtető megoldása fejlődéslélektani okokra vezethető vissza. Művészi hatásuk személyes jegyeik spontán közlésével magyarázható."

Ezzel a kissé talányos mondattal abba is hagyom az idézést, mert már éppen elég vitatkoznivalót találtam benne.

Ezek szerint hát a gyerek azért nem hasonlítható a művészhez, mert a **művész** először megtanulja a főiskolán a naturalisztikus formanyelvet, aztán tudatosan elfordul tőle, belátva, hogy az nem cikk. Ez a fogalmazás úgy-ahogy érvényes egy nálunk most végzett művésznövendékre. De a művészek túlnyomó többségére nem. Giottónak például nem kellett tudatosan elfordulni a naturalizmustól, sőt az érett reneszánsz perspektivikus térábrázolásától sem, mert az ő korában ezek még ismeretlenek voltak. Az ismert, megbecsült és csodált műalkot sok többségét olyan művészek (vagy mesteremberek) készítették, akiknek egyéni fejlődésében semmiféle hasonló elfordulás nem történt, akik legjobb meggyőződésük szerint alkottak – akárcsak a gyerek.

Sőt a gyerek aránylag kedvezőbb helyzetbe juthat, mint bármely kor művésze, mert nem köti a tradíció, mesterének alkotásmódja. Nyíltabban szembekerülhet az ábrázolás problémájával, mert magának kell megtalálnia a megoldást. Azt hiszem, ennek köszönhetjük sok gyerekrajz friss ötletességét, eredetiségét.

„... ami pár évezred óta kész,
Belátta, hogy neki kell megcsinálni."

– írja Arany János a maga diák-alteregójáról, Bolond Istókról. A legszebb gyerekrajzokban ugyanazt csodáljuk, mint a világszép remekművekben: a felfedezés örömét.

Az idézett bevezető szerzője sommásan lefokozza a gyerekrajzokat, mikor ezt írja: „Primitív vagy expresszionista művészetre utaló formajegyei fejletlenségből és technikai felkészületlenségből erednek."

A gyerekrajzoknak a századforduló idején meginduló tanulmányozása, esztétikai méltatása a művészetre is hatott. Nem egy expresszionista képen meg lehetne mutatni, hogy a festő a gyerekrajzokból tanult. Az expresszionizmus azóta elmúlt, „lefutott", de ettől még nem vesztette érvényét a gyerekrajzok felfedezése.

Ami pedig a primitíveket illeti: az ő ábrázolásmódjuk is fejletlen – a naturális ábrázolásmód normái szerint. A maguk mértékével viszont tökéletesek is lehetnek. Akárcsak a gyerekrajzok.

Technikai felkészületlenség? Van olyan gyerekrajz is, amelynek az ügyetlenség adja a

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUN 4

Forrás

1021 Gál Sándor

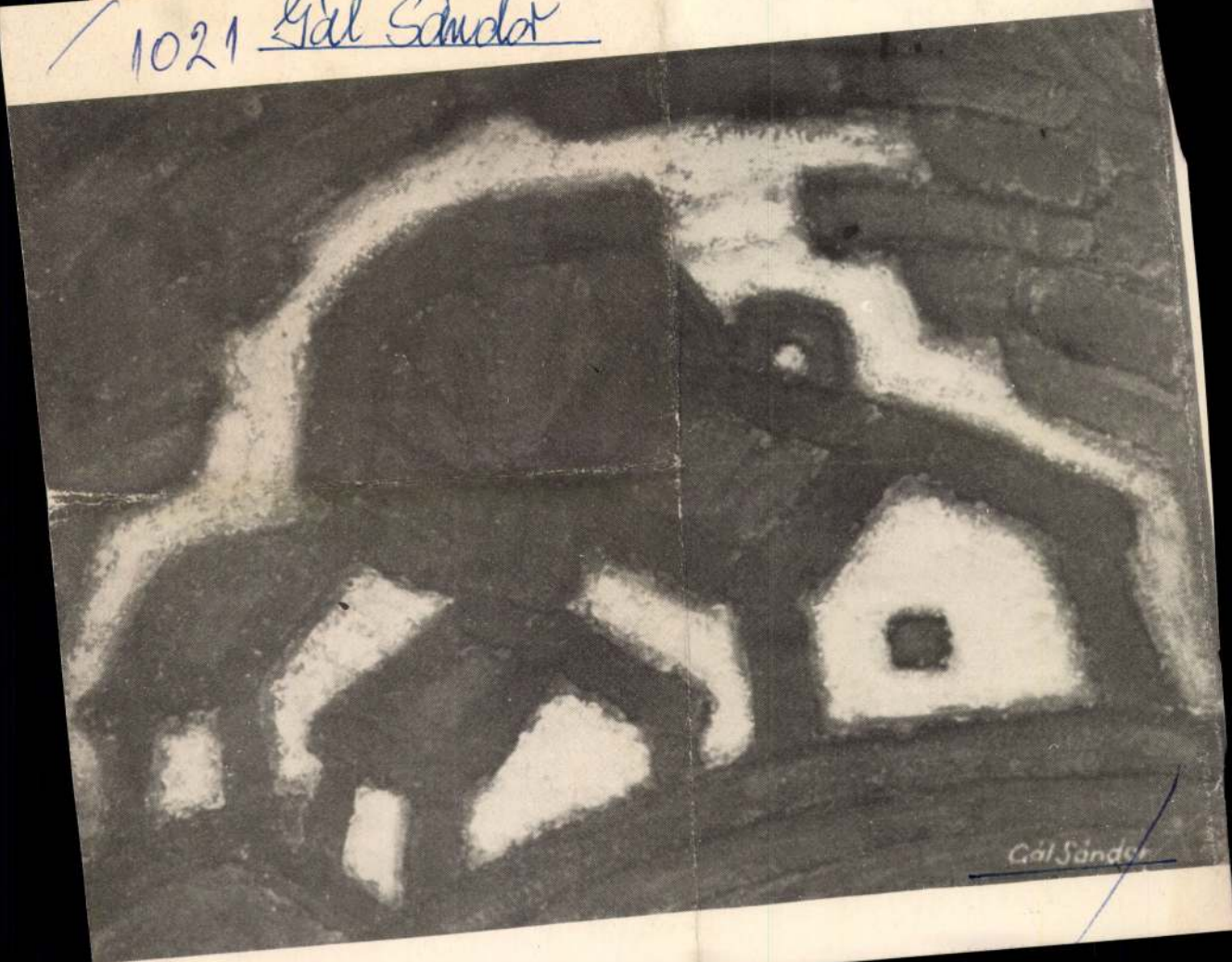

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PETŐFI NÉPE

Gál Sándor festőművész

1973 MÁR. 4.

Gál Sándor kiállítása

Két hétig a kecskeméti művésztelep lakója volt Bencze László Kossuth-díjas festőművész, aki itteni tartózkodása idején megtekintette a Kecskeméti Katona József Múzeumban, Gál Sándor, Kunszentmiklóson élő festőművész gyűjteményes kiállítását. Szerkesztőségünk kérésére Bencze László készséggel vállalkozott arra, hogy megírja benyomásait a kiállított képekről, az idős mester alkotásairól. A meditatív és lírai hangú írást olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Gál Sándor nevével és munkásságával magam elvétve találkoztam. Név és mű azonnali összecsengése — szöveggé a zenével — így nem történt meg bennem, mikor a kiállítás plakátját megláttam. Vagyis minden előítélet nélkül léphettem képeihez, az ismerkedés jó szándékával, s azzal a kíváncsisággal, amellyel az ember ismeretlen személyek, dolgok, művek felé fordul, hogy befogadja őket vagy kizárja azokat a maga világából.

A közel száz mű majd félszázad arasszával mérhető, így egy teljes élet munkásságáról ad számot, s kínál a készséggel befogadó szemlélőnek tanulságot: korai rügyeket, küzködő gyötrelmet, fattyúhajtásokat és beérett, ízes, bár egyáltalán nem magakellető gyümölcsöket. Pozitív és negatív vonásaival, biztosan formált és töredékesen sikerült vagy kisiklott szándékával kicsiben kissé az egész magyar festészet felmentő és kizáró jellegzetességeit példázza.

Ami szinte törvényszerű. Hiszen magunk is eléggé bús magyar sorsban szívesen hempergők, s bennfelejtkezők voltunk, akiket elkésett romantika, szűk szemlélet vagy dacosan vállalt provincialitás épp legjobb erőinkben fékezett le — Tolnai Lajostól akár a máig ható romantikáig, vagy az őrületébe kergetettségtől a korai halálokig.

Igen: Gál Sándor is ezekkel a rémekkel és veszélyekkel birkózott, s munkássága azért tiszteletreméltó, mert mindig nyűg, sors visszahúzó-determináló erő és vidékiség veszélye felszította benne az ellenállást, s — mondjuk ki röviden, mindennapi szavakkal — legjobb képeit a két korai önarcképen túl öregkori munkáiból válogathatjuk ki.

Az indulás határozott volt és ígéretes. („Kalapos önarckép" 1924, „Édesanyám" 1924, „Önarckép" 1928, „Ősz" 1934, „Köd" 1936, „Pihenő" 1935.) Friss látás, erőteljes formaképzés, a színek igenlő tisztasága jellemzik a startvonaltól éppen elugró festő munkásságát. Ekkor a vásárhelyi induló Csongrádon futja a rajztanári pálya köreit. Mikor került Kunszentmiklósra, erről a katalógus nem értesít, de feltehető, hogy míg „betört" a rajtanári állás hámjába, sok év telhetett el pedagógiai kötelezettség és művészi becsvágy párviadalában. Nem mintha abból valamelyik „fél"-nek vagy „én"-nek okvetlenül győzőként vagy vesztettként kellene kikerülnie. De ha a pedagógiai ösztön nem olyan parancsoló, mint Németh Lászlóban volt, a festő vagy író és a tanár könnyen a cselgáncs törvénye szerint váltja a talponállás és a bukfenc mozdulatait... Tény, hogy Gál Sándor — a bemutatott anyag vallomását figyelve — sokáig váratott magára, míg az említett képek méltó folytatását felmutathatta.

Közben nemcsak a történelem —, s benne a magyarság — láthatára borult el, s vált tragikusan kilátástalanná: elkomorult, befulladt Gál Sándor ege is, néha már-már a feketék mindent elnyelő kormolásáig. („Illés-porta" 1939. „Behajtás" 1942, „Cepelkedők" 1943.) Ezt a korszakot a sötéttel, sötét erőkkel, sötét színekkel való fel nem oldódó küzdelem, a levegőtlen, fullasztó monotónia jellemzi. Vajon hogy alakult, s mit rejtett ebben az elég hosszú periódusban a „pálya"? S mit adott — adott-e? —, s mit vett el közösség, társadalom a küzdő erejéből?

Mert ez is kérdés, méghozzá tárgyalandó, napjainkban éppúgy, mint a művészi munka felmérésénél. A „pálya", az bizony! A sportolóknak igencsak előkészítik a salak-, gyep-, jég-, víz „pályáját" az arra rászállóknak. Tán a művész az abnormis pályázó és „tusázó", akinek a minél nehezebb „pálya" hasznára volna csak? S iramát az fokozná, ha fagyott csönd, s hurrogás bíztatná?

Hogy Gál épp öregkorára termette legszebb gyümölcseit: az mindenesetre és minden esetben az ő küzdőképességét dicséri. Nem tudom: tagja-e a Művészeti Alapnak? Szövetségnek? Nem tudom: mit kap a társadalomtól, közösségtől? Köszönetet, jó szót, anyagi és erkölcsi megbecsülést kap-e? Eleget, — ha kap? Mert még a jószágnak is éltető eleme a gazda jó szava, meleg simogatása. Hát még az embergyerekének a közösségé!

Gál Sándor érett gyümölcsei nem mutatósak. Nem csurran könnyen a levük. De tiszta, nemes ízük, kemény és tápláló belsejük egy életen át megőrzött hűség melegétől ért meg. Említsük a legszebbeket? „Büge" 1942, „Apostolok kertje" 1944, „Dinnyés csendélet" 1964, „Tszudvar" 1964, „Este" 1965, „Munkába menő" 1968, „Juhakol" 1970, s egy nagy méretű „Tanya" 19..?, meg az 1963-as szép „Martinász" szénrajz: mind erről a hűségről vallanak. S mihez köti az? Tájhoz, néphez, nemzethez, hazához. Köti a magyar festészetnek Nagy István-i, Nagy Balogh-i s vásárhelyi termőtalajához. Esztétikai kategória ez? Még nem. De az esztétikum — Gál Sándoré is! — ennek a talajnak a tápláló nedveiből növekedik műben is megvalósulttá. S ez nem kevés; nem is akárki bírta ki ilyen feltételek között a betakarításig.

Ez a beszámoló nem szólhatott az esztétikum sajátosságairól elemzően. Egy napilap hasábjai ezt nem is engedik. De a kérdő és figyelmeztető szó ismét kikívánkozik belőlem: mit kapott Gál Sándor a közösségtől?

Mert adni: nem is keveset, méltót s a feltételek és a „pálya" lehetőségeihez mérve: megbecsülendőt, értékeset, nemeset adott.

Bencze László

IUS 4. VASÁRNAP

270 esztendeje 1703. márciusában halt meg ROBERT HOOKE (ejtsd: Huk) angol természettudós és fizikus. Távírót, hajszálrugós zsebórát készített és a képünkön ábrázolt MIKROSZKÓPJÁVAL (1675) őt tartjuk e műszer feltalálójának. Foto: Science Museum, London.

MÁRCIUS 5. HÉTFŐ

KARIKÁS FRIGYES író, forradalmár ma 35 éve 1938. III. 5-én halt meg. Az I. világháborúban orosz hadifogságba került, majd 1917-ben fegyverrel harcolt a forradalom győzelméért. Itthon résztvett a KMP. alapításában, a Vörös Hadsereg 39. dandárjának politikai biztosa lett. Kiemelkednek ízes nyelvezettel írt s az egyszerű embereket ábrázoló novellái.

MÁRCIUS 6. KEDD

20 éve 1953. III. 6-án halt meg SZERGEJ PROFOKJEV szovjet zeneszerző. Japánban, Amerikában és Nyugat-Európában tett tanulmányútja után 1934-ben tért vissza hazájába, ahol a modern zene kimagasló képviselőjévé vált. Jelentős művei: Három narancs szerelme, Rómeó és Júlia (balettek). Háború és béke (opera), Békeőrségen (kantáta).

MÁRCIUS 7. SZERDA

10 éve 1963-ban e napon halt meg PJOTR VERSIGORA szovjet író, a Szovjetunió Hőse. Pályáját mint színész és rendező kezdte. Olvasóinknak a háborús élményeit művészi formában közlő Nyugati portya és a Tiszta lelkiismeretű emberek c. műveit ajánljuk.

MÁRCIUS 8. CSÜTÖRTÖK

65 éve 1908-ban e napon New Yorkban 40 ezer varrónő lépett sztrájkba. Tiltakozásuk az „izzasztó rendszer" ellen győzelemmel végződött. A nők ezen első tömeg megmozdulására emlékezve 1910-ben a koppenhágai nemzetközi nőkongresszus Clara Zetkin indítványára határozta el hogy e napot minden évben megünneplik: ma a Nem-

Mezőgazdasági i

Az 1973-as évi

megrendelést

Bp. 150 1-es; Bp. 250 1-es;
Bp. 500 1-es

betonkeverőgépek

pótalkatrészeinek gyártására

Szabad kapacitással rendelkezünk továbbá különféle fémszerkezetek, ill. technológiai berendezések gyártására.

GÉPJAVÍTÓ KÖZÖS VÁLLALKOZÁS
Lajosmizse, Dózsa Gy. u. 126.
260

AGROKER KECSKEMÉT

TERMELŐSZÖVETKEZETEK, ÁLLAMI GAZDASÁGOK, MEZŐGAZDASÁGI ÜZEMEK FIGYELEM!

1973. március 1-től 1973. március 31-ig az alább felsorolt gépeket árengedménnyel forgalmazzuk:

DT—75—SZ4 lánctalpas erőgép
PE—0.8 kiskotró
BH—0.15 kiskotró
T—157/2 „EMPOR" rakodó alapgép
T—173/16 „WEIMAR" rakodó alapgép

Új ár

1029 Gál Sándor festő

SÜMEGI GYÖRGY

BÁCS-KISKUN MEGYEI KÉPZŐMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA

Míg a közép-magyarországi területi kiállításokon csak néhány Bács-Kiskun megyei művész képviselteti magát, addig számunkra a Téli Tárlat szélesebb megnyilatkozási alkalom. Az új művek publikálásának természetes ösztönzője a Megyei Tanács Művelődésügyi Osztálya által évenként kiírt képzőművészeti pályazat is.

A kilencedik alkalommal megrendezett bemutatón 28 alkotónak, mintegy 100 munkáját tárta közönség elé a Kiskunfélegyházi Kiskun Múzeum.

A művészek nem vágnak azonos csapásokat, és nem építenek ki egy kategóriába béklyózható közös törekvést. A Duna—Tisza közén élő alkotók a földrajzi és társadalmi valóság és tanulmányaik alapján talán az alföldi festészetből építettek legtöbb elemet műveikbe. Néhányan Tornyai, Nagy István vagy Rudnay művészetének példáján — ez utóbbi közvetlen tanári irányítása mellett — pallérozták és csiszolták saját hangjukat.

A közvetlenebb hatások egyesekben bensőséges, meghitt lírává nemesedtek, másokban nyugtalanabb erővé, feszítőbb kifejezéssé fokozódtak. A legmesszebb azok jutottak, akik redukáltabb eszközhasználattal az egyszerűbb és tömbösebb fogalmazásban a sallang nélküli képkonstrukcióban találtak önmagukra.

A Téli Tárlat műveinek kisebbik részére a hagyományőrzés a jellemző: az alföldi festészet egyéni továbbéltetése. E munkák java humanista állásfoglalással vall a falusi emberek hétköznapjairól és dísztelen környezetéről. A magyar valóság itt érvényes oldalait igyekeznek hitelesen megmutatni: barázdált parasztarcok, jellegzetes falusi udvarok vagy tágas alföldi tájak jelennek meg e vásznakon. A legjobbakból mindig kitűnik a művész együttérzése.

Gál Sándor idős kori terméséből két különösen hevült, lobogással teli tájkép emelkedik ki. Az egy színre hangolt „Őszi erdő" a festő expresszionizmusát maradéktalanul érvényre juttatja.

Diószegi Balázs varjaktól komor téli tája és erősen karikírozott kisvárosi társasága legegyénibb festői erényeit mutatja. „Beszélgető parasztok"-ja bátor és nagyvonalú komponálásával és fehér-fekete színellentétre épített drámaiságával emelkedik ki.

Bozsó János temperamentumos, ízig-vérig alföldi, tájképközpontú pikturájából elmélyülten fogalmazott szobabelsőt láthattunk két megszokottabb műve társaságában.

B. Mikli Ferenc egy táj vagy parasztudvar karakterét lírai átéltséggel, jobbára egy színre építetten, mégis választékos színgazdagon igyekszik általánossá érvényesíteni. Önarcképe belső tépelődéseiből fakadó vallomást tár föl.

Marostordai Anna ismert — városszéli hangulatokat, kies határrészeket megjelenítő — munkái mellett néhány lendületes, frissebb tollrajzát is kiállította.

Palkó József grafikáiból a biztos technikai felkészültség, a választékos művesség és az artisztikumra való törekvés szembetűnőbb, mint festményeiből.

Göldner Tibor biztos kompozíciójú és színvilágú, tájképe jól illeszkedik a tárlat összképébe.

Kun István tanulmányfeje és **Miskolczy Ferenc** üde akvarellje egy-egy névjegy az utóbbi évek terméséből.

Weintráger Adolf Parasztpárja: állapotrajz, két egymásba kapaszkodó küzdelmes élet sorsközösségét példázza. Munkáin a konstruktív építkezés és a belső feszítő erő fokozódása tapasztalható, noha színei még nagyrészt őrzik sötétre hangoltságukat.

Az alföldi festészet áramához, mai ágához lazábban vagy szorosabban kötődő művek a falu közvetlenebb vonzásában születtek. A többi kiállítónál is föllelhető ugyan — persze sokkal halványabban — a realista festészet ösztönzése, de ők többet merítettek a modern festészeti irányok tanulságaiból: a szecesszió, a kubizmus, a szürrealizmus formáló ereje és eszközhasználata szembetűnőbb munkáikon. A szemléleti különbséget a generációs tagozódás és a másfajta iskolázottság, valóságlátás is indokolja.

A kiállítás műveit természetesen nem lehet „hagyományosabb" és „modernebb" részre szakítani, hiszen egy alkotásban is többféle tapasztalás, élmény és érzés sűrűsödik. A könnyebb eligazodás miatt mégis célszerű némi határt vonni a művészeti megközelítés különbözőségei alapján.

A szüntelen kísérletező és mindig megújuló **Goór Imre** nagy kompozíciója dekorativitásra épített, bár befejezetlen. Másik két festménye az emberi környezetben fellelhető összhangot ábrázolja; és a különös figurák és táj együttes megjelenítésével szokatlan összefüggéseket tár föl.

Bagi Béla pasztelljei korábbi műveinél erősebb hangúak, érettebb megjelenítésűek. Alkotójuk befele élő, lírai karakterét ugyanúgy mutatják, mint az erősebb konstruktivitást, ami munkáit biztos szerkezetűvé teszi.

Bodri Ferenc tehetségéről ismét meggyőzött bennünket kiállított képegyüttese. Főleg az „Olvasó nő" mutatott érett festői megoldásokat.

Túri Endre nagyméretű pasztelljét igényes tervnek érezzük inkább, mint kiérlelt alkotásnak. Kár, hogy eleven tűzzománcaiból nem láthattunk.

Kovács László tájképei korábbi munkáinál nagyvonalúbban összefogottak, erőteljesebbek.

A különálló motívumokat szabadon, de egységesen egymáshoz komponáló **Bodor Miklós** konturrajzai — értékek mellett — a síkbeli megjelenítés és a perspektívikus ábrázolás összeegyeztetésének problémáit is mutatják.

Lisztes Cser Éva művei új hangot jelentenek a kiállításban. Érzékeny színkezeléssel és gondos motívumfűzéssel síkban építkezik. Szellemisége a népművészet motívumkincsével tart rokonságot.

Nagyméretű, lendületes tusrajzain **Klossy Irén** is előnyére mond le a perspektívikus ábrázolásról. Így zavartalanabbul érvényesül a képeiből kihangzó dinamizmus.

Szappanos István linóleummetszetein eleven ötleteit nem mindig bontja ki maradéktalanul, mert a kis felület és a linóleumtechnika kötöttségei a művekben helyenként indokolatlan zsúfoltságot eredményeznek.

Balanyi Károly festményei egyelőre igéretes tehetséget sejtető útkeresések.

Az igazi meglepetést **Kalmár Sándorné** képei jelentették. A kiállítás egészéből kiemelkedett egyéni hangú, meglepő eredetiségű, töprengő intellektusát mutató műveinek sora. A megkapaszkodás fontosságát, az értelmesen élni tudást és a természet

mélységes szeretét sugározzák szuggesztív v
kifejezésmód átható balladai hangokkal pá

Az iparművészeti anyagból **Probstner**
Az ötletes, a népi kerámiák formavilágát
ző — darabok kiválóságát a diszkrét máz
inak egyik része közvetlen kapcsolatot ta
alakítású.

B. Boros Ilona varrott textiljeit a tavaly
varrás elnagyoltsága vagy a tarkának ható színegy
— rontják azok összhatását.

A Bács-Kiskun megyei Téli Tárlat — mint minden számottevőbb ... é
tette, hogy a művészek fejlődésével a közönség is megismerkedhessen, ... én
megmutatott műhelymunkákat és kísérleteket is. Az effajta kiállításokat mind... ga-
lommal várjuk, mert azok ismert művészi minőségektől elütő, esetleg arra szervesen
épülő frissebb mozdulatokat és íveket is feltárják.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 FEB 2
Forrás

Gál Sándor

1022

Forrás 1976. pár. 2.

ÉN VÁRTALAK

Árnyékként ilyenkor udvarunkon
akkora gót betű megy át,
bevizelne ijedelmében
nagyságos asszony kiskutyád.

Alkonyi patkánykonda jön,
vályogdohú — visong.
Padláscsend települ át
süket szobámba. Semmi gond.

Disznó horkan, beletörődik,
lágy kullancs alszik bőr alatt,
békés bizonnyal mind a kettő,
tanyánk nyugodt. Én vártalak.

Egyetlen éji lámpatányér
szűk fényodúján glóriás
bogár hadat vezetne körbe
rajongó csiborórias,

ha jöttél volna, ó de Te
tejivó tündér egy avítt
bérházé vagy és árpaillat —
pehelypaplan nem andalít.

És jobb ez így. Kis szél halad
esetlenül az árkon át,
belém botlik, szűrt kavarint
fekete porból s áll tovább.

Gál Sándor

7. A szomszédos szocialista országokban folyó magyar [illegible]
   31—36. old.
8. Zenta bácskai mezőváros néprajzi képe — Létünk, 1972. 139—151.
9. A magyar nép történeti emlékezete — Tiszatáj, 1973. 3. sz. 48—58. o.
10. A népi kultúra új hulláma — Tiszatáj, 1974. 10. sz. 39—45. old.
11. Népünk történelmi emlékezete — Forrás, 1977. márc.—dec. 8 részben.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 NOV 5

PETŐFI NÉPE

Gál Sándor

— A KISKUNHALASI Thorma János Múzeumban hétfőn délelőtt 11 órakor kiállítás nyílik Gál Sándor festőművész és Marosán László szobrászművész alkotásaiból. A megnyitó alkalmával dr. Maksay László művészettörténész mutatja be a két művészt a közönségnek.

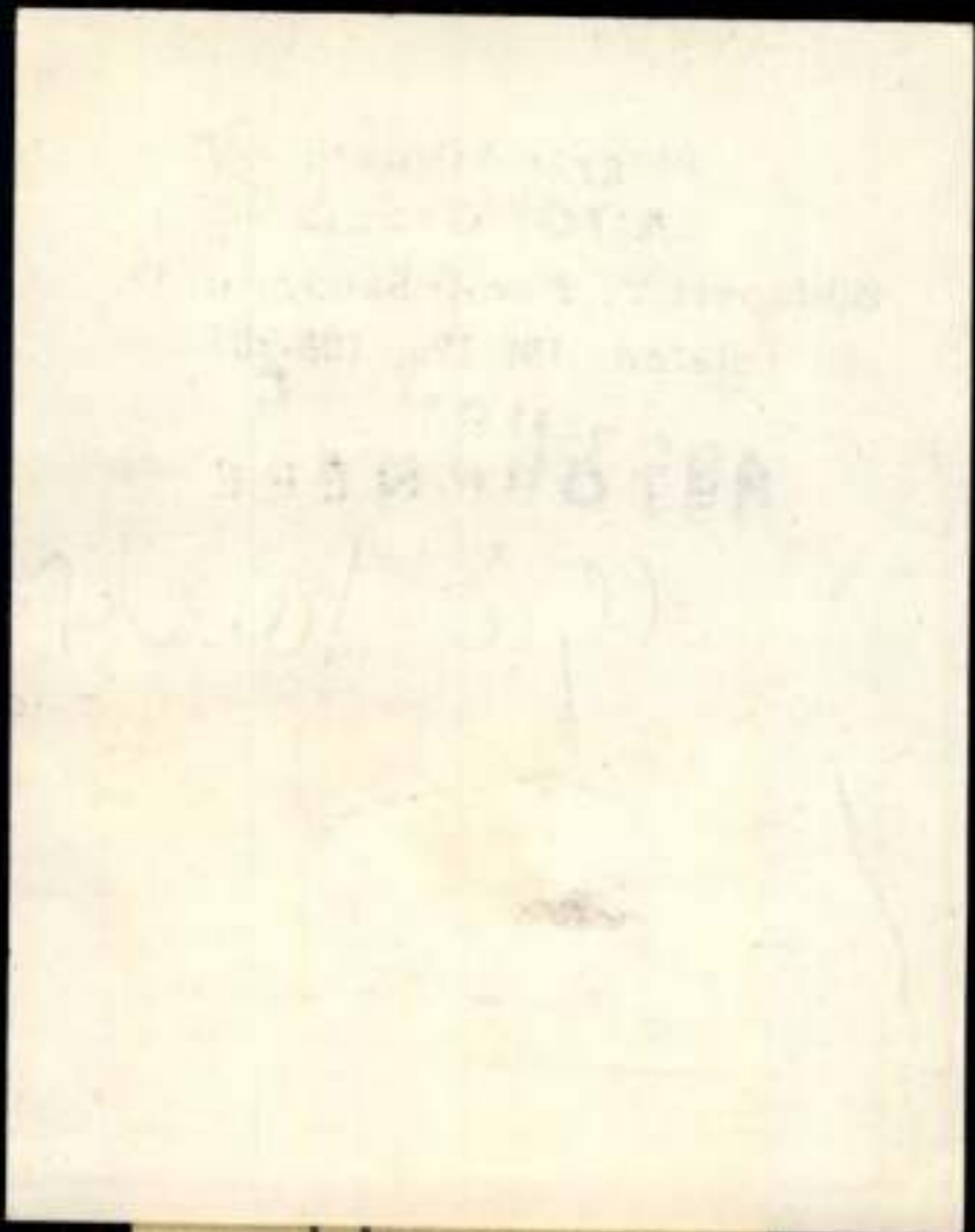

a járás legko

műhelyében

1966 NOV – 5.

1021

Szelíd színek festője

A festőállványon nagyméretű kép, öregasszony ül a váróteremben, mellette gyermektricikli. Utazik a nagymama, viszi haza unokájának a játékot. A képen a váróterem levegője, az ember szinte hallja a monoton zsongást, érzi a füstöt és a vonatok sípszavát.

Ezt a képet festi éppen Gál Sándor kunszentmiklósi festőművész tanár, amikor meglátogatjuk. Ő azonban helyesbít: nem most festi, csak igazít rajta. Ez a kedvenc képe: a Nagymama.

Öt éve él nyugdíjban és itt, a tasskertesi csend ölén, óriásira nőtt diófák alatt alkot, fest, farag, tervez, és... tépelődik. Igen: ez a művész abból a nyugtalan típusból való, amelyiknek — még talán az éjszakai pihenését sem véve ki — minden perce az alkotás, a tervezés lázában ég. Hajnali hatkor kel, éjjel 11-kor nyugszik. Mikor pihen? Elvégre már 68 éves.

A szobában, ahol együtt ülünk, szelíd színű képek a falon: csendélet kenyérrel, amelybe csaknem beleharap az ember. Tulipános kép, aztán birsalmás csendélet, az ajtó mellett a rózsás csendélet. A festő tagja a Képzőművészeti Alapnak, elismert művész.

A műteremben az a bizonyos „művészi rendetlenség". Tisztelletre méltó összevisszaság, amelynek törvényét azonban a festő jól ismeri. Ha keres valamit, pillanat alatt megtalálja. Képet? Rajzot? Szobrot? Szakköri anyagot? Igen, egy pillanat... És már meg is leli.

Igen, a szakkör.

Hatvannyolcéves korban már joga van az embernek arra, hogy pihenjen. Gál Sándornak eszébe sem jut ez. A saját napi

Utolsó simítások a Nagymama című festményen.

munkáján kívül fennmaradó idejét szenvedéllyel fordítja a művelődési otthon képzőművész szakkörének vezetésére.

— Harminc tagja van a körnek, felnőttek, fiatalok vegyesen. Nemcsak festeni, rajzolni tanítom őket, hanem állandóan új módszerekkel kísérletezgetünk. Staniolból szobrot, szétszedett újságpapírból képeket, ábrázolásokat csinálunk. Technikai újításokon törjük a fejünket. A gyerekek rajzai — Indiától Prágáig — számos külföldi kiállításon feltűnést keltettek —, mondja.

Révész Imre, Tardos-Krenner Viktor, Csók István, Edvi Illés Aladár tanítványa ez a nyugtalan, szelíd színekkel dolgozó festő. Szemléletében sok a csend, az őszi fény, de belül lobog, mint a tűz, amellyel kísérleti zománcait égeti ki. Mert ezzel is foglalkozik. A zománcplasztika terén figyelmet érdemlő utakat járt már meg. Eljárásait, módszereit érdemes volna tanulmányozni.

Balogh József

kezőket bocsátotta be, közölte

November 7-től 13-ig.

Állandó műsorszámok

KOSSUTH-RÁDIÓ

4.30: Hírek. — 4.32: Hajnaltól reggelig. Zenés műsor. — 4.45: Falurádió. — 5.00: Hírek. — 5.30: Reggeli krónika. I. — 6.00: Hírek. — 6.30: Hírek. — 7.00: Reggeli krónika. II. — 7.30: Új könyvek. — 8.00: Hírek. — 8.05: Műsorismertetés. A budapesti mozik, kiállítások és a vidéki színházak programja. — 10.00: Hírek. — 12.00: Hírek. — 12.37: A budapesti színházak műsora. — 15.17: Hírek. — 19.00: Esti krónika. I. — 21.00:, 22.00:, 24.00: Hírek.

PETŐFI-RÁDIÓ

4.30-tól 7.55-ig azonos a Kossuth-rádió műsorával. — 13.47: Vízjelző-szolgálat. — 14.00: Hírek. — 14.10: Időjárásjelentés. — 16.18: Hírek. — 19.50: Jó éjszakát, gyerekek! — 20.00: Esti krónika. II. — 23.00: Hírek.

Hétfő

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.12: Könnyűzene. — 8.32: A hét előadóművésze. Szvjatoszlav Richter. — 9.07: Így írunk mi. — 9.57: Népzene. — 10.19: Szimfonikus zene. — 12.10: Tánczenei koktél. — 12.53: „Hunya Pista kajla kalapja." — 13.25: Művészlemezek. — 14.10: Kálmán-operettekből. — 15.00: Haydn: g-moll vonósnégyes. — 15.23: Lenin a Szmolnijba megy... Dokumentumműsor. — 16.03: Táncdalok. — 17.05: Don Juan. Operarészletek. — 17.55: Versek. — 18.10: Magyar nóta- és népdalest. — 19.10: Pódiom 66! — Jósok és jóslatok. — 22.10: Őszi hangulat. — 22.40: Zenekari muzsika. — 23.30: Éva. Operettrészletek. — 0.10: Orosz népdalok.

PETŐFI-RÁDIÓ

8.00: Operaáriák. — 8.35: Nótacsokor. — 9.15: Szimfonikus hangverseny. — 10.20: Szeretlek... Monológ négy hangra. — 10.34: Muzsikáló Európa. Könnyűzene. — 11.49: Két vers. — 11.54: A Bach család műveiből. — 13.16: Népdalok. — 14.03: Mese a bíborszínű virágról. Mesejáték. — 15.16: Daljátékokból. — 16.00: Új Liszt-felvételek. — 16.39: Gyerünk, emberek. Elbeszélés. — 16.59: Népszerű melódiák. — 17.55: Puccini: Manon Lescaut. Négyfelvonásos opera. — 20.16: Tánczene. — 21.20: A mű és közönsége. — 21.35: Népzene. — 22.05: A hét előadóművésze: Szvjatoszlav Richter. — 22.49: Filmzene.

Kedd

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.20: Operarészletek. — 8.55: Orvosi tanácsok. — 9.00: Népek zenéjéből. — 9.35: Kozmosz. — 10.10: Kamarazene. — 11.00: Iskolarádió. — 11.30: A Szabó család. — 12.15: Tánczenei koktél. — 13.03: Válaszolunk hallgatóinknak! — 13.18: Barokk-hangverseny. — 14.05: Nőkről — nőknek. — 14.35: Népzene. — 15.00: A Győr—Sporting Braga KEK labdarúgó-mérkőzés II. félideje. — 15.45: Arcképek útközben. III. rész. — 16.20: Chopin: Négy ballada. — 17.15: K. Herweg zenekara játszik. — 17.25: Bábuk és színészek. — 17.40: Liszt művészi pályája. IV. rész. — 18.30: A Bp. Honvéd—Spartak Trnava KK labdarúgó-mérkőzés II. félidejéről. — 19.45: Magyar nóták. — 20.02: Szimfonikus zene. — 21.07: Él még Bánk! Katona József életregénye. — 22.20: Sporthírek. — 22.25: A Moszkvai Kamara Dzsessz Quartett játszik. — 23.03: Meditációk. — 23.13: Lortzing operáiból. — 0.10: Filmzene.

PETŐFI-RÁDIÓ

10.00: A pohárköszöntők városa: Jereván. — 11.02: Zenekari muzsika. — 12.15: A Rádió hangmúzeumából. — 12.35: Az MRT énekkara énekel. — 12.45: Gazdaszemmel a nagyvilág mezőgazdaságáról. — 13.00: Bob herceg. Operettrészletek. — 13.32: Iskolarádió. — 14.08: Szórakoztató zene. — 14.45: Arany, ezüst és drágakő. — 14.55: Kirándulás. — 15.15: Orvosi tanácsok. — 15.20: Mai témák, mai dalok. — 15.31: Versek. — 15.36: Öt világhírű előadóművész. — 16.05: Népzene. — 16.27: Fiatalokról — fiataloknak. — 16.37: Bellini: A kalóz. — Jelenet a II. felvonásból. — 16.55: Irodalmi pincék és padlások. — 17.00: Hirdetőoszlop. — 17.10: Délutáni frissítő! — 17.50: Iskolarádió. — 19.10: Petula Clark negyedórája. — 19.25: A Szovjet Kultúra Hete. — 20.30: Népzene. — 21.03: Diplomaták — státusz nélkül. — 21.23: A szépség nem minden. Zenés vígjáték.

Szerda

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.20: Operarészletek. — 8.55: Orvosi tanácsok. — 9.00: Népek zenéjéből. — 9.35: Kozmosz. — 10.10: Kamarazene. — 11.00: Iskolarádió. — 11.30: A Szabó család. — 12.15: Tánczenei koktél. — 13.03: Válaszolunk hallgatóinknak! — 13.18: Barokk-hangverseny. — 14.05: Nőkről — nőknek. — 14.35: Népzene. — 15.00: A Győr—Sporting Braga KEK labdarúgó-mérkőzés II. félideje. — 15.45: Arcképek útközben. III. rész. — 16.20: Chopin: Négy ballada. — 17.15: K. Herweg zenekara játszik. — 17.25: Bábuk és színészek. — 17.40: Liszt művészi pályája. IV. rész. — 18.30: A Bp. Honvéd—Spartak Trnava KK labdarúgó-mérkőzés II. félidejéről. — 19.45: Magyar nóták. — 20.02: Szimfonikus zene. — 21.07: Él még Bánk! Katona József életregénye. — 22.20: Sporthírek. — 22.25: A Moszkvai Kamara Dzsessz Quartett játszik. — 23.03: Meditációk. — 23.13: Lortzing operáiból. — 0.10: Filmzene.

PETŐFI-RÁDIÓ

10.00: A pohárköszöntők városa: Jereván. — 11.02: Zenekari muzsika. — 12.15: A Rádió hangmúzeumából. — 12.35: Az MRT énekkara énekel. — 12.45: Gazdaszemmel a nagyvilág mezőgazdaságáról. — 13.00: Bob herceg. Operettrészletek. — 13.32: Iskolarádió. — 14.08: Szórakoztató zene. — 14.45: Arany, ezüst és drágakő. — 14.55: Kirándulás. — 15.15: Orvosi tanácsok. — 15.20: Mai témák, mai dalok. — 15.31: Versek. — 15.36: Öt világhírű előadóművész. — 16.05: Népzene. — 16.27: Fiatalokról — fiataloknak. — 16.37: Bellini: A kalóz. — Jelenet a II. felvonásból. — 16.55: Irodalmi pincék és padlások. — 17.00: Hirdetőoszlop. — 17.10: Délutáni frissítő! — 17.50: Iskolarádió. — 19.10: Petula Clark negyedórája. — 19.25: A Szovjet Kultúra Hete. — 20.30: Népzene. — 21.03: Diplomaták — státusz nélkül. — 21.23: A szépség nem minden. Zenés vígjáték.

Csütörtök

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.20: Könnyűzene. — 8.50: Időszerű nemzetközi kérdések. — 9.00: Zenekari muzsika. — 10.10: Népzene. — 10.40: Artemio Cruz halála. Regényismertetés. — 11.10: Kamarazene. — 12.15: Bécsi vér. Operettrészletek. — 12.58: Törvénykönyv. — 13.13: Mahler: I. szimfónia. — 14.04: Egy földmunkás naplójából. V. rész. — 14.24: Liszt-zongoraművek. — 15.15: Tanyavilág. — 17.15: A szabadság dalai. — 17.40: Operabarátoknak. — 18.20: Világnézet és életszínvonal. Vitaműsor. — 18.35: Tánczene. — 19.30: Népdalok. — 19.44: Az ajtó. Rádiójáték. — 20.32: Beethoven: Fidelio. Kétfelvonásos opera. — 23.21: Népzene. — 0.10: Kőrössy János zongorázik.

PETŐFI-RÁDIÓ

10.00: Pálmafák és kalapok: Baku. — 11.00: Kamarakórus. — 11.10: Így írunk mi. — 12.00: Zenekari muzsika. — 13.09: A Moszkvai Kamara Dzsessz Quartett játszik. — 14.08: Nyitányok és keringők. — 14.30: Lady Hamilton. Operarészletek. — 14.52: Csak fiatalokról. — 15.00: Csak fiataloknak! — 15.45: Egy öreg és a fiatalabb. — 15.50: Könnyűzene. — 16.05: Mario Lanza operaáriákat énekel. — 16.25: Versek. — 16.28: A Pjatnyickij- és a Mojszejev-együttes műsorából. — 16.52: Pesti sirámok. Gábor Andor frásaiból. — 17.00: Népszerű szimfonikus muzsik

Gál Sándor festő

GÁL SÁNDOR festőművész kiállítását augusztus 19-én 18 órakor nyitják meg a kunszentmiklósi Általános Művelődési Központban. A tárlat szeptember 11-ig tekinthető meg, hétköznap, délután 2-től 6 óráig.

Népmakadság, 1988. aug. 17.

GÁL SÁNDOR festő
Hódmezővásárhely, 1898

A Képzőművészeti Főiskolán Vaszary János, Csók István és Révész Imre növendéke volt, majd Varga Nándor Lajostól kapott művészi-emberi támogatást. Tanulmányuton Ausztriában, Franciaországban és Olaszországban járt. 1924-től nyugalomba vonulásáig rajztanár volt Csongrádon és Kunszentmiklóson. A felszabadulás előtt Hódmezővásárhelyt (1924), Csongrádon (1926) és Budapesten (1938, 1943) állított ki, utána Kiskunhalason (1967) mutatta be gyüjteményes anyagát. - Az alföldi iskola szellemében dolgozó festő, de stilusán nyomot hagyott a nagybányai mesterek impresszionizmusa is.

Művészéletrajzok 1975

MDK

Gál Sándor festőművész

Szerepelt a Bács-Kiskun megyei tanács művelődési osztálya által két hét táborozásra beutalt festőművészek alkotásaiból a kecskeméti Katona József Múzeum által rendezett kiállításon.

Kulturális Hírek.

Tiszatáj, Szeged, 1958. október 10. l.

Gál Sándor
festő

M.D.K.

A ki állításon részt vett

Erdős Kamill: IV. Alföldi Képzőművészeti kiállítás Békéscsabán
Művészet, 1961, augusztus — 42 l.

M.D.K.

Gál Sándor
jesté

A Li allitásra nézt rott

Szerzőkamuk: Vitéprémünnek kialitás Pénzsalon
Budapest, 1961, augusztus — 426.

MDK.

Gál Sándor

Kiállitási kritika

Szolnokmegyei Néplap 1966 ápr.17.

MDK.

nGál Sándor

Kiállitási kritika

Hevesmegyei Népujság 1965 juni.1.lap -

GÁL SÁNDOR, fazekasmester

Vas megyében a vásározó fazekasok edényeikre több mázat kentek, engóbozták, diszietették azokat. Igy magasabb árat értek el a vásárokon. -Ilyen vásározó fazekas volt Gál Sándor is. 20.old .Gödörházán.

<u>SZUGEN DEZSŐ:</u> Fazekasmühelyektől a Magyarszombatfai Kerámiagyárig I. 12.old

VASI SZEMEL, Helyismereti Évkönyv, 19[illegible]. II.köt. Szombathely, 1959

M.D.K

Gál Sándor
festő

A Székely Bertalan emlékérmet
nyerte el.

——: Írások
Művészet, 1962. szeptember — 45 lap

Ø Gál Sándor

gödörhári gerencsér

l.

Dimántúli Szemle

1944. 124. l.

Robotkál 28

Nyomtatvány

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Gál Sándor

84., Konstruktív táj, 1970. tus 49×69
85., Hárak, 1972. plexitoll 22×70 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kállítása
Kecskemét, Katona J. Múzeum,
1973.

Gál Sándor

82, Fagörgetők, 1970. tus 51 x 71 cm
83, Teketén bólingat..., 1970. tus 43 x 61 cm

Gál Sándor festőművész gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múzeum
1977

Gál Sándor

86, Krumpliszedő

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

Favágó, repr.

Gál Sándor festőművész
gyűjteménye kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

Dinnyés csendélet, vegy.

Gál Sándor festőművész
gyűjteménye Kialhtaja
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

Szénagyűjtő, repr.

Gál Sándor fertőművesi
gyűjteménye Miálkitása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

Kézzalapos önarckép, repr.
(ámlapon)

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

80, Kultusz, 1969. vegyestech. 42×62 cm
81, Putri II. 1969. — " — 43×61 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kiállítása
Keszthely, Katona J. Múzeum
1973.

Gál Sándor

Gál Sándor Jordánnyelv
Gyjdenyes Hallitása
Veszterhet, Katona J. Tuzeum
1943

Gál Sándor

78. Parasztpár, 1969. tus, 43×61,5 cm
79. Putri I. 1969. tus, 21×40 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kiállítása
Keszeiének, Katona J. Múzeum
1973.

Gál Sándor

76., Talicskás, 1968. mitjuo 28x42 cm
77., Munkábamenő, 1968. gyg 43x62

Gál Sándor fesőművész
egyéjtemenyes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Mur. 1973.

Gál Sándor

74., Tehér tanya, 1966. vegyes t. 29x41 cm
75., Beszélgetők, 1967. gyg 35,5x46 cm

Gál Sándor festőművész gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

72, Béke a Vietnamnak! 1966. 90×50 cm

73, Dinnyevásár, 1966. vegyes t. 42×47,5

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gail Schmeler

Gail Schmeler, Painter
Gail Schmeler Studios
Gail Schmeler Studios 1973

Gál Sándor

70, Kapáló, 1965. vegyes tech. 46x62 cm
71., Fehete tanya, 1965. gyas 40x56 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

68. Tanya, 1964. akv. 37×51 cm
69. Este, 1965. vegyestech. 46×62 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1975.

Gál Sándor

66, Anatól II. 1964. plexiall, kv. 80x100 cm
67, Dinnyés csendélet, 1964. gyas 48x62 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteménye diallítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

64, Falu, 1963. vegyes techn. 49×70
65, Tsz-ünnep, 1964. — " — 42,5×60

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes diallítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Opt Studies

Oil Solubility Parameters
Physical Properties Modification
Mechanical Properties June 1942

Gál Sándor

62, Martinián I. 1962. vers tech
63. —"— II. —"—

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Paul Sweet

Co-Editor of the Newsletter
Phi Alpha Theta
Mississippi State College
Class 1952

Gál Sándor

60, Tsz-istálló, 1962 gras. 40x60 cm
61, Hisleghengermű, 1962. kréta
38x52

Gál Sándor festőművész
egyéjtemény kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

58, Ősz II. 1959. vegyes techn. 41×48 cm
59, Piros tálcás csendélet, 1960.
gyes. 42×60 cm

Gál Sándor festőművész
együjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

56., Ház fát körött, 1958. mtyna 28x43
57., Tölt csendélet, 1959. gyas 48x70,

Gál Sándor festőművész
egyéjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Carl Schmalz

Carl Schmalz for Pennsylvania
Pennsylvania Railroad Company
Landscape Architect Trees 1921

Gál Sándor

54, Őszi este, 1958, viaszkréta 29x41 cm

55, Szürke csendélet, 1958. gvas 50x70 cm

Gál Sándor festőművész
Gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

[FBI]

Gál Sándor

52. Kapálók, 1956. vászon 30×42 cm
53. Nagy fej, 1957. — " — 29×41 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

50, Zöld Mút, 1942. alv. 39 x 52 cm
51., Cipekerdők, 1943. 42 x 52 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteménye kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

48, Virrasztó, 1940. 42×52 cm

49, Nőfejváltozás, 1942. olv. 39×52

Gál Sándor festőművész
gyűjteményéből vásárolta
Kecskemét, Katona J. tér 1973.

Carl Sandel

Carl Sandel, Photographer
Fine Arts Center, Main Gallery
Tuesday, March 3 - Thurs. 19th

Gál Sándor

46, Anyám, 1924. Zvéta 45x30 cm
47, Önarckép, 1929. monotypia

Gál Sándor festőművész
gyűjteménye kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

44, Alföld, 1933. pant. 62×42 cm

45, Nagy fánál, -u 33×48 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteménye kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1977.

Gál Sándor

42, Mártélyi, 1932. past. 60×50
43, Mártélyi részlet, 1932. past.

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1977.

Gál Sándor

40, Nagy lúd, 1930. pasztell
41, Szélmalom, 1930. -"-

Gál Sándor festőművész
gyűjteménye kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Carl Sinder

Carl Sinder's Hausfrau
Wife Minnie Hollitops
Born Nov 1, Indiana, June 1892

Gál Sándor

38, Öreg fák, 1929. pasztell
39, Varnónők, 1929. — " —

Gál Sándor festőművész
gyűjtemény és kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Carl Schuler

Carl Schuler's Pharmacy's Medicines
Heinrich Hartung [illegible] 1912

Gál Sándor

36, Önarckép, 1928. pasztell
37, Szakadék, 1929. — " —

Gál Sándor fes tőművész
gyűjteményes kiállítása.
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

34, Kékkalapos önarckép, 1924
35, Szőke nő, 1926. pasztell

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kiállítása.
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

33, Elmúlás, temp. 62x82 cm
34, Kékkalapos önarckép, 1924.
pasztell, 42x27 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kiállítása.
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Carl Schuster

Carl Schuster für Dorothea
Hoffmann Hollstein
Neukirchen, Hochzeit, Juni 1914

Gál Sándor

31, Juhakol, 1970. temp. 70x100 cm

32, Tanya, temp. 31x43 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Paul Schuler

Paul Schuler for Democratic
Precinct Committeeman
Democratic Primary June 1972

Gál Sándor

29., Estelesti, 1969. temp. 42×58 cm

30, Este a kútnál, 1969. temp. 43×60 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteménye kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

27, Favágó, 1965. temp. 50×70 cm
28, Kalászgyűjtő, 1969. temp. 42×58 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. múz. 1973.

Gál Sándor

25, Szénagyűjtő 1, 1965. temp. 70×100 cm
26, Egyszerűl, 1965., temp. 30×43 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gail Schrader

Gail Schrader Lee's Summit
Daughters of the Nile Eastern
Star Missouri Jurisdiction June 1982

Gál Sándor

23, Kazalvakók, 1962. o. 71×100 cm
24, Arató I., 1962. o. 60×80 cm

Gál Sándor festőművész
Gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Paul Strand

Paul Strand: Retrospective
Philadelphia Museum of Art
March 15 - May 5, 1945

Gál Sándor

21, Virrad, 1960. o. 36×50 cm
22, Kápráztatás, 1961. o. 71×100 cm

Gál Sándor festőművész
Egyéni kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

19, Háraspár, 1958. temp. 30x43 cm
20, Napbanérő, 1959. o. 85x60 cm

Gál Sándor festőművész
Bújtemenye Miállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

17, Apostolék Vertje, 1944 temp.
18, Szélmalom, 1944. temp. 56×77 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteménye, kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

15, Bandukoló, 1943. temp. 60x44 cm
16, Harafelé, 1944. temp. 57x77 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteménye, kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

13, Büge, 1942, temp. 66×77 cm
14, Behajtás, 1942 temp. 60×44 cm

Gál Sándor festőművész,
gyűjteménye Diálhítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

7, Köst, 1936. temp. 56 x 66 cm
8, Harafelé, 1936. 60 x 80 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteménye kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

5, Kunkámy, 1935. temp. 60x45 cm
6, Pihenő, 1935, temp. 58x44 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

3, Éslesanyám, 1933. tempera 70x50

4, Testvérek, 1934, temp. 80x60 cm

Gál Sándor festőművész
Gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

Gál Sándor

1, Art, 1932. olaj, 86 x 58 cm
2, Térfi fej, 1933. olaj, 60 x 44 cm

Gál Sándor festőművész
gyűjteményes kiállítása
Kecskemét, Katona J. Múz. 1973.

11.424
12.641
29.540

MDK

Gábory József

A brassói állami faipari szakiskola tervp.
Megvett terv.
Emeleti alaprajz. Repr.

Magy.Épitőművészet, 1908. 3.sz. 13.lap

Gábory József M.D.K.

(budapesti) építész
első díjat és megbírást
nyert a Szarvason építendő
nagyvendéglőre kiírt pályá-
zaton

Vállalkozók Lapja, Bp.1895. XVI.évf.

jan. 22. sz. 2 old.

Gábory Pál építész

Szöreg emliti, mint Salgótarjáni származásu építészt.

Müret nem emlit.

Kovács János:
„Tanulságos lapozgatás a Müvészeti lexikon második kötetében".

Nógrád, 1966. aug. 10.

MDK

Gábory Pál , épitész

A Pesti Városháza. 1937.2.sz.lo.l.

Gábori Pál

Budai Aurél: A Budapest II.ker. Frankel Leó u.54.sz. alatti műemléképületben lévő kórház rekonstrukciója. Terv: Budai Aurél, Vákár Tibor, Pfannl Egon, statikus Gábori Pál. - Az épület Hild József műve, 1843.

Műemlékvédelem, 1974.2.sz.78-82. l.

MDK

Gábory

Forum terv, repr.

Művészet 1937. 6.sz.43.l.

MDK

Gábory

Budapest városközpont tervpályázata,helyszinrajzzal. Tér és Forma 1937.79.1.

M.D.K.

Gábory testvérez, brassói építészek

terve 500 koronás első díjat nyert a kézdivásárhelyi ev. ref. egyház részére építendő emeletes épület pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.

febr. 15. sz. 9. old.

Gábory Jenő építész

Szöveg emliti, hogy a lexikon
pár sora az első emlékezés
Salgótarján első építészére.

Műrez nem emlit.

Kovács János:
„Tanulságos lapszegelés
a műrészeti lexikon
második kötetében".

Nógrád, 1966. aug. 10.

Gábori József (bpesti) építész M.D.A.

terve dicséretben részesült a szentesi szálloda terve-zésére kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII. évf.
ápr. 13. sz. 4 old.

M.D.K.

Gábori József, (bpesti) épitész

400 frt. tal jutalmazott pályaművét fogadtál el az ujpesti közművelődési kör szérkárának felépitésére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII. évf.

jun. 30. sz. 3. old.

Gábori Lajos MDK

festő

szerepelt a Heves megyei képzőművészek tavaszi tá
tárlatán az egri Liceumben.

"Májusi eső"

Farkas András: Kritika helyett....
Heves Megyei Népujság. 1963. jun. 6.

MDK

Gábori Pál statikus és Jánszky Béla épitész

tervezték a VI.ker. Taksony-utcai kislakásos városi bérházat 194o-ben.

Halászközép 194o. 42, 43 l, képekkel

M.D.K.

Gábori Pál, építés

Padányi Gulyás Jenővel
közös terve a három. egen-
ként 1000 p-ös harmadik
díjat egyrét nyerte el a
Beszárt Lenre-uti auto-
busz-garázs pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938. LIX. évf.

dec. 22. sz. 16. old.

K.D.K.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1958. XIX. évf.

32. old.

Gábori Pál ipítés

M.D.K.

és Padányi-Gulyás Jenő közös terve a három egyenként 1000 p-ös harmadik díj egyikét nyerte el a Lenke-uti autobusgarázs pályázatai

Vállalkozók Lapja, Bp. 1938. LXIX. évf.

dec. 22. sz. 16. old.

Gál Sándor festő-grafikus

a III. Bács-Kiskun megyei grafikai kiállítás-ban szerepel műveivel a művész; sötét hangjain ugyanaz a drámai tömörítő erő van jelen, ami festészetét is jellemzi.

Á. Sz. V.
~~H.F.~~: Megyei grafikai kiállítás
Petőfi Népe, 1977. febr. 24.

Gál Sándor

A Bács-Kiskimban élő pedagógus képzőművészek egy évtizede már, hogy évente megrendezi csoportos tárlatát. A művész szinte valamennyi régebbi tárlaton műveivel szerepelt.

V.M.: Pedagógus képzőművészek tárlata.
Petőfi Népe, 1975. jan. 18.

Gál Sándor festő

A Bács-Kiskun megjében dolgozó festő munkái főleg a parasati világ megörökítését célozza. Ha találunk is munkásportrékat, ezek kis számban jelentkeznek. – „Martinász"-képei (említve)

Sümegi György: Sorok a munka- és munkásábrázolásról.
Petőfi Népe, 1974. jún. 10.

Gál Sándor

A kecskeméti Katona József Muzeumban megrendezett Téli Tárlaton résztvett.

Forrás 1977/1 87o.

A. Szabó János: Jelenségek és furcsaságok Kecskemét művészeti életében

Gál Sándor

festménye

Forrás 1973/2

Gál Sándor

rajza

Forrás 1975-2-83

Gál Sándor

alkotása

1. Forrás 1973/5-6/ cimlap,67

Gál Sándor

festménye

Forrás 1973/2/63

Gál Sándor

rajza

Forrás 1974/2/28

Gál Sándor

A Bács Kiskun megyei képzőművészek téli tárlatán szerepelt Bőzsó János, Bényi László,-fővárosi művész, a tárlat vendégművésze-,Kiss J. Zoltán,Gál Sándor /idősebb nemzedék képviselője/Éber Sándor pasztelekkel Palkó József tanyai metszetsorral.

Forrás 1975-4-62

Gál Sándor 1

75 éves müvész,édesapja tanitó,képei a szegények világát mutatja be.

Forrás 1973/5-6/66

Sümegi Gy:Bács Kiskun megyei képzőművészek

Gál Sándor 2

Gál Sándor Révész Imrénél, Csók Istvánnál és Edvi Aladárnál tanult. Müvészi indulását Varga Nándor Lajos pár évvel idősebb diáktársa segitette.

Forrás 1973/5-6/66

Sümegi:Bács Kiskun megyei képzőmüvészek

G ál Sándor

Baján megrendezett Tisztel Nagy Istvánnak
cimü tárlaton részt vett Ramcsay Jenő, Gál Sándor,
Tóth Menyhért,ifj Éber Sándor, Klossy Irén,
B. Mikli Ferenc

Forrás 1974-1-84
Sümegi:Nagy István emlékezete

Gál Sándor 4

1926-ban Csongrádban, majs 1938 és 1943-ban az UME kiállitásán szereplt. A felszabadulás után lett közismert. 1959-ben Gyulán volt önálló kiállitása, majd 1967-ben a Kiskunhalasi Thorma Muzeumban.

Forrás 1973/2/5-6 /66

Sümegi: Bács Kiskun megyei képzőművészek

Gál Sándor, festő

A Kecskeméten megrendezett Téli Tárlaton szerepelnek a művész művei, tűzes színű képei.

A. Szabó János: Téli tárlat '96,
Petőfi Népe, 1996. dec. 12.

Gál Sándor, festő

1906 és 1911 között Gádor István iskolatársa az Iparművészeti Iskolán. 1914-ben, a háború kitörésekor az elsők között hívták be őt katonának és az elsők között esett el a fronton. (Gádor István szóbeli közlése).

Herczeg Ibolya: Jegyzetek.
Kritika, Budapest, 1976. aug. 12. old.

GÁL SÁNDOR, diák-festő

Vörös Ferenc festő-pedagógus a sárvári Entzbruder Dezső Ált.Iskolában volt rajztanár-Az 1967-es prágai gyermek rajz-kiállitáson 8 tanitványa szerepelt.-Udvardi Erzsébet,Tangl János,Remete Vilmos,Jordanics Erzsébet,Fischbech József VIII.Gál Sándor,Godó Katalin VI.és Vörös Livia IV./Vörös Ferenc kisleánya/ osztályos tanulók.
602.old Udvardi Katalin

NAGYADOS ISTVÁN: Vasi művészportrék.-Bemutatjuk Vörös Ferencet 600.old

VASI SZEMLE, XXIX.évf. 4.szám, 1968. Szombathely

Gál Sándor festő pedagógus

A Bács-Kiskunban élő és dolgozó vajdasági tanárok, pedagógus képzőművészek IX. megyei kiállítása megnyílt, – melyen a művész művei szerepelnek.

Témái az őszi erdő, tanyakép, csendélet.

„Este" c. (említve), – „Tanya" c. (repr.)

Sümegi György: Pedagógus képzőművészek

Petőfi Népe, 1974. ápr. 10.

Gál Sándor, festő

HALÁLOZÁS

81 éves korában 1979. augusztus 18-án elhunyt Gál Sándor festőművész, megyei rajzszakfelügyelő.

-: Halálozás 11,

N: szabadság Bp. 1979 aug 23.

Gál Sándor, festő

Gál Sándor rajztanár, festőművész hamvasztás utáni búcsúztatása október 7-én 11 órakor lesz Kunszentmiklóson a Tasskertesi temetőben. A gyászoló család.

11. 2.

–: Halálozás

Népszabadság. Bp. 1979 okt. 11. 2

Gál Sándor

Kunszentmiklóson élő 75 éves festő-
művész-tanár Műveinek kiállítását
tegnap a kecskeméti Katona József
Múzeumban megnyitották.

Magyar Hírlap 1973/28 Sold.

Gál Sándor, festőművész

A Kecskeméti Művésztelep 1912-ben alakult meg.
Itt dolgozott Gál Sándor, Diószegi Balázs, és Góor Imre
Bozsó János

Katolikus Szó, Budapest.
1983. okt., 4-old.

Gál Tádé

nemzetünk egyik legnemesb vértanúja, gr. Batthyányi Lajos fogva tartatott, a hol nehány évtized előtt a francia szabadsághős Lafayette is sohajtozott. A nagyobb szobákban 7—8-an, a kisebbekben 3—4-en laktak. A kisebb kazamaták szük ablakaiból a Morva vizére és a magas bástyafalakra van kilátás, a nagyobbak sürü vasrostélyú ablakaiból az Orsolya apácák zárdafalai láthatók. Várparancsnok ez időben Böhm nevü volt, térkapitány Schon, elég rideg, de becsületes ember.

Olmütz környéke, az úgy nevezett Hanákság, termékeny, az élelmezési cikkek olcsók valának.

* * *

Az olmützi várfoglyok névsora a föntebb emlitett időköz alatt.

I. Magyarok.

a) polgáriak :

Egy évre itélvék:

1. Ottmayer Antal ügyvéd, vas nélkül.
2. Budai Sándor r. kath. kántor, és tanitó, vasban.
3. Szivós János, r. kath. kántor és tanitó, vasban.

Két évre :

4. Gál Tádé, csuzi plébános, Komárommegyéből; fogolytársai rajzolásával foglalkozott; vas nélkül.
5. Szabó Alajos, esztergommegyei esküdt, vas nélkül.
6. Eisenfels Rudolf, nyomdatulajdonos Pestről, vas nélkül.
7. Ketterer Mihály, orvos Soroksárról vasban.
8. Szontagh Pál földbirtokos, jelenben képviselő, vasban. Ha jól emlékszem, 1850. vagy 1851-ben a „Remény“ cimü szépirodalmi lapban látott napvilágot, debreceni tanár Lugosi Józseftől a magyarok „Hiszek egy-je;“ erre készült ellentétül Szontagh „Nem hiszik egy-je.“ Egy versszakot ide irok:

„Nem hiszek istenben, magyarok istenében,
Mert elhagyá népét legnagyobb szükségében.
Áll még a hármas bérc, de csak multat jelent,
A négy folyam hátán hordoz majd idegent!
Meghalt a magyar nép testben és lélekben.
Higyjek-e istenben?!“

9. Szerdahelyi Eduárd, zongorász, vas nélkül.
10. Fidler Gyula, gyógyszerész Pestről, vas nélkül.
11. Vitai István, r. kath. kántor és tanitó, vasban.

Három évre.

12. Gyöngyösi Imre, ügyvéd Pesten, vas nélkül,
13. Csóka Károly, ügyvéd Pesten, vas nélkül.
14. Zorkóczi László, birtokos, éltes ember, erős jellem; vas nélkül.
15. Gallász Ignác, plébános, vas nélkül.
16. Karlovszki Vilmos, rosnyói születésü mérnök vasban.
17. Marcel Arnold, nyitra-vicsapi plébános vasban.
18. Klacsányi Pál, éltes ember Bácsból, vas nélkül.
19. Tertyánszki József, vas nélkül.

Négy évre :

20. Evva Ferenc, ügyvéd Zemplénből, vasban,
21. Majer Antal, vas nélkül.
22. Horváth Jakab, lőcsei iparos, vasban.
23. Petku György, ságai ó-hitü pap Temesből, vasban.
24. Fieba József, korompai sz. Nyitramegyéből, bánhidai plebános, ki a n.-igmándi hadiszálláson Haynau Su'sán nevü tábornoka által előbb 50 bottal — serezánok teljesitvén e vérfagyasztó parancsot — megfenyittetett, azután várfogságra itéltetett. E kegyetlen sorsban részesült ott ugyanakkor még 3 tudományosan müvelt hazafi, ha Fieba laktársam szavaira jól emlékezhetem, László József kocsi tudományos ref. lelkipásztor és két megyei tiszt, kik nem is számitott botütésekkel addig verettek, mig ájultság által öntudatlan állapotba merültek. Ez történt 1849. év julius 11-én; 12-én pedig Szikszai János, csákberényi ref. lelkész, és Mansbart József, ugyancsak csákberényi r. k. plebános, alig 10—15 percig tartó kikérdezés után lőpor és golyó által végeztettek ki a paplaki kert tó felőli árkánál. Testük késő estig a vesztőhelyen hagyatott. A jelenben is nagy-igmándi r. kath lelkész és esperes, főtiszt. Mester István ur, ismételt kérelmezés után megnyerte a szerencsétlenek eltemetését, minden vallásos szertartás nélkül. Ő mindkettőt a r. kath. temetőben külön sírba temetteté. Pár év mulva t. Mansbart József sirját a kegyelet egy kőkereszttel jelölte meg; Szikszai Jánosnak pedig nővére, Szikszai Zsófia, nt. Horváth Mihály lepcsényi ref. lelkész és esperest nemesszivü nője emelt diszes márvány-pyramist 1869. april 28-án
25. Hegyi Énok, ügyvéd és birtokos Zalából, vasban.

Öt évre:

26. Balogh Lajos, zay-ugróci segédlelkész s a nagyhirü gróf Zay-család zay-ugróci jeles könyvtárának őre, ki sok érdekes történelmi cikket közlött a gazdag könyvtárból kiszabadulta után; vas nélkül.
27. Lehoczki János, éltes férfi, vág-szerdahelyi plebános, vasban.
28. Pfeifer János, szent-annai plebános Aradban, szilárd jellemü, tudományos képzettségü, v.

Börtön-krónika.

Első közlemény.

A világosi gyásznap bejezte a forradalmi harcot, s megnyitotta a rémuralom korszakát. A szabadságharc hősei és szereplői, ha külföldre menekülniök nem sikerült, elfogattak, börtönbe vettettek, melynek ajtaja, kivált a boszus szigor első időszakában, csak a vesztőhelyre nyilt, vagy évekig csukva maradt mögöttük.

A haza vértanúit, kik bakó-kéztől estek el, ismeri mindenki, neveiket a kegyelet őrzi minden szivben. A foglyok hosszú sora, bár itéleteik akkor szintén nyilvánosság elé adattak, ma már többnyire feledve; pedig szintén megérdemlik, hogy mint a hazáért szenvedettek, emlegetve legyenek. Oly kort értünk, hála istennek, mikor ezt szabadon tehetjük.

E szomoru krónika feljegyzője Olmütz- és Josephstadtban majdnem 7 évig szenvedett; börtöntársai neveit most jegyzékben közli e lapok olvasóival, remélve, hogy akad példájának követője, ki a többi börtönökről is közlend hasonló jegyzéket.

Mielőtt azonban börtöntársaim neveire térnék, előzményül még némi tudnivalókat kell megemlitenem.

A hazafi-erény büntetésére cs. k. hadi-törvényszékek voltak felállitva Aradon, Kassán, N.-Váradon, Pozsonyban, Temesvárott, N.-Szebenben, Pesten, mely a fő- és központ volt. Aradon legnagyobbrészt katonák felett mondatott itélet. Pesten legnagyobb volt a foglyok száma; itt több hadbiróság is működött, s az itéletek is legszigorúbbak voltak, kivált 1849-ben. Bécsben is történtek elitélések, sőt alkalmilag egyes helységekben, melyektől rejtélyesen lehetett hallani. Most ezeket is napvilágra kellene hozni.

E hadi-törvényszékekben idegen auditorok és hadbirák, valószinűleg a legtöbb esetben felülről vett egyenes parancs szerint, itéltek a vádlottak élete, vagyona és szabadsága felett.

A szenvedély és boszú első rohamában az itéletek a legszigorúbbak voltak. Sok halált kapott, s a ki kegyelmet nyert is, a kegyelem többnyire súlyos börtönbüntetésből állt. Utóbb a halálitéletek, főleg november óta, abban hagyattak, s a börtönbüntetés volt a rendes itélet, és pedig 1—20 évig tartó, vasban vagy vas nélkül. A későbbi, ugymint az 1850—52-iki itéletek, az előbbiekhez aránylag e tekintetben is enyhébbeknek mondhatók.

Rendszeresitett börtönök, melyekbe az elitéltek szenvedni hurcoltattak, hazánkban voltak: Munkács, Arad, Leopoldvár, Eszék, Pétervárad, Zara; idegen országokban, jelesül Morvában: Olmütz, a Morva vize partján, erős várral; Csehországban: Theresienstadt Königgrätz, az Elbe partján; Josefstadt az Elbe és Metau kis folyam összefolyásánál; Tyrolban Kufstein, egy sziklatetőn.

Lapok, melyek e szomoru időben a véritéletek közzétevék, valának:

„*Figyelmező*“ 1849. Másodévi folyam, szerkesztője Vida Károly, kiadója Kozma Vazul.

Magyar Hirlap: szerkesztője a még most is élő történettudós Szilágyi Ferenc, kiadó Kozma Vazul. Úgylátszik e lap a világosi gyásztörténet után azonnal keletkezhetett, mert azon évben 39. száma jelent meg, az 1850-ik év a 40-dik számmal kezdődik.

„*Pesti napló*“ 1850, első évi folyam; kiadótulajdonos Császár Ferenc, felelős szerkesztő először Szenvei József, azután Bánffay Simon. Eisenfels, Emich nyomda.

„*Der Spiegel*“ politisch belletrisches Tageblatt. Nyomatott Landerer és Heckenastnál.

* * *

E cikk irója 1850. januártól 1852. május 27-ig volt olmützi várfogoly, igy csak az azon idő alatt ott levők névsorát közölheti, mivel pedig azután is szállittattak oda foglyok, legyen szives valamelyik fogolytárs, ki ezeket olvassa, e névsort kiegészíteni.

Midőn cikkiró 1850 januárban Olmütz-vára Katalin kapuja melletti börtönébe bezáratott, már akkor néhányan voltak ott, ezután naponként növekedett a szám, hadi, és polgári egyének oda szállásoltatása által.

* * *

Olmütz második fővárosa Morvaországnak, mintegy 15 ezer lakossal, egyszersmind első rangú váreröd az osztrák birodalomban; fekszik a Morva folyó partján. A város a vár közepén van, körülvéve a vár falai és bástyái által. Most már vasúttal van összekötve Magyarországgal. Pestről Pozsonyig még 1849-ben nem levén vasút, a foglyok tengelyen szállittattak Pozsonyig, innen vasúton Olmützbe, hova rendesen éjjel érkezett meg a fogoly-szállitó vonat. A fogda a Katalin nevü várkapu mellett nyult el, mintegy 40—50 ölnyi hosszuságban, legnagyobb szélessége alig 2 öl. Ez volt a nagyszámú fogolysereg járdahelye. A foglyok a vár ugyanazon kazamatáiban laktak, melyben

29. Fratrics Lőrinc, bajsai plebános Bácsban, v.

30. Volfram Ferenc, vasuti pénztárnok, v.

31. Tassi Béla, györkényi sz. honvédtiszt, vésztörvényszéki ülnök, v. n.

32. Szittya (Sztverteczki) János plebános, v.

33. Szlávy József, szép tehetségű és képzettségű férfiu, utóbb bihari főispán, volt belügyi miniszteriumi államtitkár és képviselő, v.

Hat évre:

34. Zsigmondi Vilmos mérnök, v.

35. Brunó Tamás szent-ferenci szerzetes Sz.-Fehérvárról, v.

36. Hatzell Márton, szikszói sz. nyiregyházi volt képviselő, kormánybiztos, meghalt, v. n.

37. Pados János, duna-földvári szül., szentszéki jegyző Székes-Fehérvárott, komoly, tudományos férfiu, ki több jeles művel szaporitotta kiszabadulása óta a magyar irodalmat, ilyenek: a „Myrtuslombok“, „Liviusra tudós jegyzetek;“ v. n.

Nyolc évre:

38. Fényes Dienes, csokalyi sz. Biharban, birtokos, n.-váradi vésztörvényszéki ülnök, v.

39. Perlaki László, tudós piarista, budai tanár, vas nélkül.

40. Római Ferenc (Römer Flóris), tudos bencés, pozsonyi szül., győri akadémiai tanár, a forradalomban utász-főhadnagy. Sok tudós régészeti dolgozattal gazdagitja jelenben is a magyar irodalom ez elhagyott ágát. Munkái: „Győri történelmi és régészeti füzetek“ kiadója, szerkesztője, ugyszintén az „Archaeologiai Értesitő“-nek is. „Mürégészeti kalauz,“ különös tekintettel Magyarországra, Henszlmannal. Most tanár a pesti egyetemen. Vasban volt.

41. Sebesi Kálmán győri sz. csornai premontrei kanonok, keszthelyi tanár, felkelő tiszt, szép külsejü, müvelt nemesszivü, sok nyelvet értő, mindenkitől szeretett és becsült férfiu; v.

42. Laki Döme, keszthelyi sz., müvelt, tudományos, nyelveket értő, nemes jellemü premontrei kanonok Csornáról, keszthelyi tanár, felkelő tiszt. A „Költészet,“ „Ékesszólástan“ cimü jeles tankönyvek irója, Lucanus „Pharsaliá“-jának pályadicséretes magyarra forditója: vasban.

Tiz évre.

43. Szekeres György, kecskeméti sz., nádudvari administrator plebános Pesten. Elhalt, fogságában is mindig betegeskedett, gyógyitással foglalkozott, becsületes, hü magyar fiu; vas nélkül.

44. Sebestyén Gábor, csik-szerdai plebános, vasban.

45. Jánosi Lajos, örökké beteges, jakabfalvi plebános Csikban, vasban.

46. Rémai Károly német szinész, vasban.

47. Sillye Gábor, hajdu-böszörményi sz., azon város képviselője és kormánybiztos 1849-ben. Most a Hajdukerület főkapitánya, szép tehetségü, jeles készültségü, terjedt ismeretü, sok nyelvet tudományosan értő, azokon iró férfiu. A „Kativári“ fogolylap élces szerkesztője Olmützben — értve a fogdában. — Kiszabadulta után a Hajdukat érdeklő fontos művei jelentek meg nyomtatásban, mint 1847-ben is.

Tizenkét évre:

48. Finta Miklós, szabadcsapati főhadnagy Erdélyből Tordáról, vas nélkül.

49. Jankó Ferenc, forradalmi duló (székely szó = szolgabiró) Csikból, vasban.

50. Fodor Antal, csik-szent-domokosi plebános, vasban.

(Folytatás következik).

Egy hét története.

(Febr. 21.)

(VK.) Hegyen-völgyön tánc és zeneszó. Ez a farsang pünkösdi királyságának utósó hete: a legtarkább, a legvigabb, a leghóbortosabb. Ez utósó héten volt a budai országházban az ottani tornaegylet jelmezbálja, nem sok, de szép jelmezekkel; a protestáns bál, melyen Lónyai Menyhértné — e szeretetreméltó háziasszony — körül igen diszes vendégkor gyült össze az evangélikusok termében; a zenekedvelők mulatsága, e kedélyes táncestély a kis-redoutban; s ezen a héten lesz még: tarka-barka tornaestély a lövöldében, énekkel, produkciókkal, játékokkal; fényes udvari bál Buda várában, hová a királyi pár ujra visszatért; bolondok bálja a redoutban, az „uj világ“-ban és a lövöldében, s végül elegáns zárpontúl a képzőművészeti társulat jelmezbálja az „Európá“-ban, hol ilyenkor mindig a legelőkelőbb világ találkozik, fényes costume-ökben, fiatal lánykák virágköntösökben, mythológiai jelvényekkel, s a férfiak nagyobbára suhogó selyem dominókban.

Pest most éjjel táncol, nappal panaszkodik. Panaszának legfőbb tárgyát az képezi, hogy a házi urak folyvást oly hallatlanúl emelik a lakbért, hogy maholnap csak a dúsgazdagok és könnyelmüek fogják elviselhetni. A többi vagy kiköltözésre vagy strike-ra gondol.

Ha kérdezzük a betüszedőt: mért nem tért viszsza máris munkájához, holott tétlensége nagy kárt okoz mind magának, mind az irodalomnak? azt feleli: mivel lakbérét folyvást verik fölebb, neki is több munkabérre van szüksége! S igy beszél minden munkás. A szegény hivatalnok, iró, honorátior pedig — kiknek jövedelme soha sem nő, csak a kiadásuk — elcsüggedve irigylik a madarakat, kik lakbér nélkül laknak a jó természet kiterjesztett sátra alatt, s reményük horgonyát egy uj hirbe vetik, mely *vasházak* épitését igéri. S valóban, miután a téglák igazi drágakövek lettek, sóvárogva várhatjuk az ily amerikai vasházakat, melyek olcsók, célszerüek és szépek. A társulat, mely — mint mondják — e célra létesül, ezerek meg ezerek áldásával fog találkozni, mind azon lakosokéival, kik most apró zugaikat méregdrágán fizetve, alig tudják kiállani az uj aera népboldogitó áldásait.

A városi atyák — nem hiába, hogy majd mind háziurak, — mosolyognak a bajon s nem tesznek semmit elháritására. A kormány pedig nagyszabású tervekkel foglalkozik, s e közben folyvást két-háromemeletes házakból szoritja ki a lakókat, nevelve a szállás-szükséget és lakbért.

Máskép lesz-é ezután, miután Lónyai harmincmillió forintnyi sorsjegy-kölcsönt kötött a „Bank-Verein"-nal a főváros szépitésére? — ki tudja. Talán megváltják belőle a lánchidat, épitenek egy uj hidat, s létesitik a folyvást emlegetett boulevardot — ez lesz az egész.

Ez a boulevard sajátszerü egy ajándok lenne. Ajándékozzatok egy embernek, ki éhezik és fázik, valami remek Correggio-képet: meglátjátok, meg fogja-e köszönni? Adjatok neki azt, a mire szüksége van: meleg hajlékot és teritett asztalt. Vajjon mit érne Pest lakosságának is a milliókba kerülő egyenes utcavonal: mig otthon nem birja fizetni fölcsigázott házbérét, s ugy él, mint rabszolgája házi urának? Sokkal jobb lenne bizony házrombolások helyett kiépitni azokat a lesülyedt apró házakat, melyek még a belvárosban is oly bő számmal szurják a szemet, ha a múzeumnál széttekintünk, a lipót-utca végén megállunk, vagy a molnár-utcán végig sétálunk.

„Épitsd föl rozzant házadat ennyi meg ennyi idő alatt, vagy kisajátitjuk!" — ezt kellene mondani a városnak minden ily sülyedt ház birtokosához, s akkor rövid idő alatt lenne elég épület, s lenne az épületekben elégültség is, mely ma már csak háziurak, pénztőzsérek és grand seigneurök termeiben található. És a te szerény födeled alatt is, jó falusi olvasóm! ki egy-egy tájékozatlan órádban talán irigyled is tőlünk a nagy-világ élveit: Rubinstein költői zongorajátékát, melyet e napokban fogunk utoljára hallani, miután e nagy virtuóz végkép visszavonul a hangversenyzéstől; operáinkat, melyeknek most Balázsné-Bognár Vilma aszszony csengő éneke ad friss érdeket; a képviselőház élénk napjait és a redout még élénkebb éjeit — nem is sejtve, hogy mindez az élvezet (ha ugyan annak mondható) mennyibe kerül a szegény pesti népnek, mely — mióta szobák helyett mindinkább lyukakba szorúl — kénytelen lemondani az otthon kényelmeiről és háboritlan nyugalmáról.

Megemlitettük itt a képviselőház élénk napjait, s hozzá kell még tennünk, hogy ez az élénkség mostanában b. Eötvöst csaknem idegessé tette. Az ő budgetjét tárgyalták, de mindenről többet beszéltek, mint a tulajdonképeni budgetről; szóba jött a kath. autonomia, melytől Ghyczy Kálmán — a mint őszintén kijelenté — kevés sikert és még kevesebb jót vár; szóba jött a „szabad egyház szabad államban," a zsidó kongresszus, a papi nőtlenség, az egyetem kérdése, stb. A vitákban Németh Berci (a ház egyik elmés improvizátora) b. Eötvöst pláne konfundálta a római pápával, megkérve őt, hogy ajándékozza meg a kath. papságot „a női kebel virágkertjével," vagyis prózában szólva: a családélettel, mire még az oly öreg papok is édesdeden nevettek, a kikre nézve e virágkert már csak sohajok alléeja lenne. Különben mind e szerteágazó viták nem haszon nélkül folytak. A kornak sok jó eszméje pendült meg bennök, s ha a strike nem állandósitja maig is az általános lapfogyatkozást: e napokban lett volna mit olvasni országszerte.

E lapfogyatkozás vasárnaptól kezdve egyik „közös ügyünk" lett Ausztriával, s ma már a bécsi lapok is ugyancsak sovány kiadásban röpültek szerteszét. Meddig tart e válság: nem tudjuk; hanem azt már tudjuk, hogy a mi magyar szedőinket körülbelül az vitte a strike utjára, hogy „német szóra" hallgattak. Egy Raspe nevű rajnavidéki fiatal könyvkötő-segéd, a „sociál demokrácia agitátora," mint magát szereti nevezni, hinté itt is a vérmes remények magvait. Poroszországból, hol elitélték, s Bécsből, hol üldözték, menekült ide. E napokban azonban elfogták a városligetben, s nem sokára kikisérik ez országból, melynek nem az a baja, hogy a munkást roszúl fizeti, mint teszi sok nagyobb ország, hanem hogy nincs elég munkás keze.

Pest, 1869. Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában.

úr is felveszi, és huzza a többi kisebb vagy nagyobb úrnak pénzért; kovácsolni magyar, oláh, rácz mind megtanul. Más munkások is jöttek mindenik pászmába.

Azt sem kell tagadni, hogy a czigány sem tanulhatja meg a muzsikát mindenik. Ha nincs a sátorban szerszám, miről tanulja meg. Aztán, mi tűrés-tagadás? az ő keze sem áll rá magától a nyirettyüre; tanulni kell azt fáradsággal. Arra pedig nem veti mindenik önkényt a fejét, mikor heverni és a napon sütkérezni fáradság nélkül is lehet.

Vályogot vetni könnyebb tanulmány. — Az agyagra vizet önt, abból sár lesz; közébe polyvát vegyit és meggyúrja, mint a jó kenyérnek való tésztát; akkor vályog lesz, készen van.

Csak az boszantó, az a büszke, az uraság birája ott a sátor előtt, a ki kötekedik a menyecskével, de fél szemmel mind oda sandit, hogy foly-e a munka. Nem tud elmenni már a pusztiába, hogy heverne egyet a szegény czigány. Igy mit ér a jó ebéd, melyet a vályogvettető uraságtól kaptak, ha nem lehet heverni utána. Majd a másvilágon, ott majd nem vet vályogot a czigány, csak hever estétől reggelig és regeltől estig a nap sátorában. Thtyű! Hideg sem lesz, szél sem lesz. De jó lesz!

Itt sem vetné ő a vályogot, de ha az uraság ilyen szolgálattal rovatja le a házbért kis viskójáért. Ha pedig egyszer bemázolta magát az agyaggal, miért ne vállalna új munkát is János vagy István gazdának? — A malacz, a zsiradék, az ócska ruha, a gabona mindenik oly jó, mikor megigérik; hát még mikor megadják! Csak akkor rosz, mikor meg kell dolgozni érte. Tán nem is tenné, elfelejtené a szerződést, ha a gazdák ott nem állanának sürgetéseikkel és nem hajszolnák folyvást a munkára.

Mikor megtette, örül, hogy megtette. — A purdé nem sir már egy darabig éhség miatt; aztán olyan büszke az ember, mikor ő is elmegy a feleségével vásárba, mint más tisztességes gazdák. Ugy-e czigány, jól esik a sátor alatt készpénzen fizetni a mézes pálinkát, meg a sült pecsenyét? Ugy-e, még a heverés is jobban esik, ha megdolgoztál egyszer becsületes ember módjára?

No hát állj neki és dolgozzál állandólag, nemcsak mikor sarkadban vannak; azután tanulj meg dolgozni egyebet is mindent, nemcsak a hegedülést, üstfoltozást és vályogvetést!

Én tudom, hogy ügyes vagy, mert ismerlek. Kitelik belőled akármilyen jó iparos, ha rászánod a fejedet. Varrj kabátot, czipőt, épits házat, faragj asztalos munkát: meglásd, hogy ember lész, mint a többi. Fiad, unokád többre is viheti még.

Ezt a jó tanácsot pedig fogadd meg, javaslom, mert ebben a menkő távirdás világban gép veszi ki kezedből eddigi foglalkozásaid legtöbb részét és felkopik az állad. Hegedüdet is mind kevésbbé fizetik meg ezután; nem szorulunk csupán a dinom-dánomra; és a zenében is mind kényesebbek az igények, mert halad a művészet. — Haladj hát czigány, te is!

R—s.

Halászat Floridában.

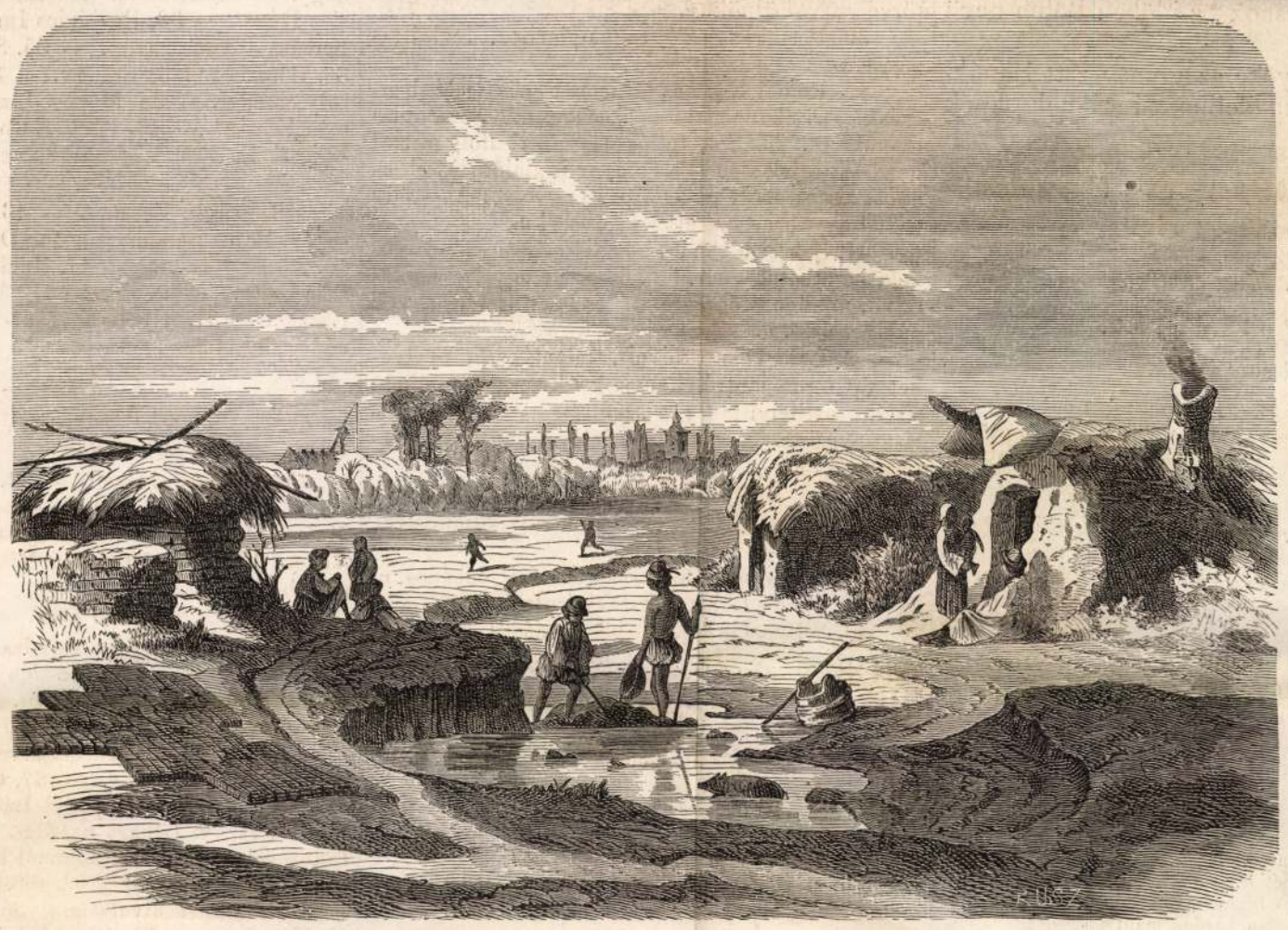

Vályogvető czigányok. — (*Greguss* János rajza.)

Börtön-krónika.

A világosi gyásznap befejezte a forradalmi harczot s megnyitotta a rémuralom korszakát. A szabadságharcz hösei és szereplöi, ha külföldre menekülniök nem sikerült, elfogattak, börtönbe vettettek, melynek ajtaja, kivált a boszús szigor első időszakában, csak a vesztőhelyre nyilt, vagy évekig csukva maradt megettök.

A haza vértanúit, kik bakó-kéztől estek el, ismeri mindenki, neveiket a kegyelet őrzi minden szivben. A foglyok hosszu sora, bár itéleteik akkor szintén nyilvánosság elé adattak, ma már többnyire feledve; pedig szintén megérdemlik, hogy mint a hazáért szenvedettek, emlegetve legyenek. Oly kort értünk, hála istennek, mikor ezt szabadon tehetjük.

E szomoru krónika feljegyzője, Olmütz és Josephstadtban majdnem hét évig szenvedett; börtöntársai neveit most jegyzékben közli e lapok olvasóival; remélve, hogy akad példájának követöje, ki a többi börtönökről is közlend hasonló jegyzéket.

Mielött azonban börtöntársaim neveire térnék, előzményül még némi tudni valókat kell emlitenem.

A hazafi erény büntetésére cs. kir. haditörvényszékek voltak felállitva, Aradon, Kassán, N.-Váradon, Pozsonyban, Temesvárott, N.-Szebenben, Pesten, mely a fö és központ volt. — Aradon legnagyobb részt katonák felett mondatott itélet. Pesten legnagyobb volt a foglyok száma, itt több hadbiróság is müködött, az itéletek is legszigorubbak voltak, kivált 1849-ben. Bécsben is történtek elitélések, sőt alkalmilag egyes helységekben is, melyekről rejtélyesen lehetett hallani. — Most ezeket is napvilágra kellene hozni.

E hadi törvényszékekben idegen auditorok és hadbirák, valószinüleg a legtöbb esetben felülről vett egyenes parancs szerint itéltek a vádlottak élete, vagyona és szabadsága fölött.

A szenvedély és boszú első rohamában az itéletek a legszigorubbak voltak. Sok halált kapott. S a ki kegyelmet nyert is, a ke-

Nas. Up. 1869.

gyelem többnyire súlyos börtönbüntetésből állt. Utóbb a halál-itéletek abba hagyattak s a börtönbüntetés volt a rendes itélet, és pedig 1—20 évig tartó, vasban vagy vas nélkül. A későbbi itéletek, az előbbiekhez aránylag, e tekintetben is enyhébbeknek mondhatók.

Rendszeresitett börtönök, melyekbe az elitéltek szenvedni hurczoltattak, hazánkban voltak: Munkács, Arad, Leopoldvár, Eszék, Pétervárad, Zára, Gradiska; — idegen országokban, jelesül Morvában: Olmütz, a Morva vize partján, erös várral; Csehországban: Theresienstadt az Elbe partján, Josefstadt az Elbe és Metau kis folyó összefolyásánál, Königgrätz hasonlóan az Elbe partján; Tyrolban Kufstein, egy sziklatetön.

E czikk irója 1850. januártól 1852. május 27-kéig volt olmützi várfogoly, igy csak azon idö alatt ott levök névsorát közölheti, mivel pedig azután is szállittattak oda foglyok, legyen szives valamelyik fogolytárs, ki ezeket olvassa, e névsort kiegésziteni.

Midön 1850. januárban czikkiró Olmütz vára Katalin-kapuja melletti börtönébe bezáratott, már akkor nehányan voltak ott, ezután naponként növekedett a szám, hadi és polgári egyének oda szállásoltatása által.

Olmütz Morvaország fövárosa mintegy 10—15 ezer lakossal, egyszersmind első rangu váreröd az osztrák birodalomban, fekszik a Morva folyó partján. A város a vár közepén van, körülvéve a várfalai és bástyái által. Most már vasuttal van összekötve Magyarországgal. Pestről Pozsonyig még 1849-ben nem levén vasut, a foglyok tengelyen szállittattak Pozsonyig, innen vasuton Olmützbe, hova rendesen éjjel érkezett meg a fogolyszállitó vonat. A fogda a Katalin nevü várkapu mellett nyult el, mintegy 25—30 ölnyi hosszuságban, legnagyobb szélessége alig 2 öl. E volt a nagyszámu fogolysereg sétahelye. A foglyok a vár kaszamatáiban laktak: a nagyobb szobákban 7—8, a kisebbekben 3—4. Várparancsnok ez idöben Böhm nevü volt.

Olmütz környéke, az ugynevezett Hanákság, termékeny, az élelmezési czikkek olcsók valának.

Az olmützi foglyok névsora a föntebb emlitett időköz alatt.

I. Magyarok.

a) Polgáriak.

1 évre itéltek.

1. Ottmayer Antal, ügyvéd; *vas nékül.*
2. Budai Sándor, rk. kántor és tanitó; *vasban.*
3. Szivos János, rk. kántor és tanitó; *v.*

2 évre.

4. Gál Tádé, csúzi plébános (Komáromban) fogoly társai rajzolásával foglalkozott; *v. n.*
5. Szabó Alajos, esztergommegyei esküdt; *v. n.*
6. Eisenfels Rudolf, nyomda-tulajdonos Pestről; *v. n.*
7. Ketterer Mihály orvos, Soroksárról; *v.*
8. Szontágh Pál, 186¹/₂-ki képviselő. Ha jól emlékszem 1850 vagy 1851-ben a „Remény“ czimü szépirodalmi lapban látott napvilágot Lugosi Józseftől a magyarok „Hiszek egy-je,“ erre készült ellentétül Szontágh, „nem hiszek egy-je“; egy versszakot ide irok:

„Nem hiszek istenben magyarok istenében,
Mert elhagyá népét legnagyobb szükségében.
Áll még a hármas bércz, de csak multat jelent
A négy folyam hátán hordoz majd idegent!
Meghalt a magyar nép testben és lélekben,
Higyjek-e istenben?!“

9. Szerdahelyi Eduárd, zongorász *v. n.*
10. Fidler Gyula, gyógyszerész *v. n.*
11. Vitai István, rk. kántor és tanitó *v.*

3 évre.

12. Gyöngyösi Imre, ügyvéd Pesten *v. n.*
13. Csóka Károly, ügyvéd *v. n.*
14. Zorkóczi László, birtokos, éltes ember *v. n.*
15. Gallász Ignácz, plébános *v. n.*
16. Karlovszki Vilmos, mérnök *v.*
17. Marcel Arnold, nyitra-vicsapi pléb. *v.*
18. Klacsányi Pál Bácsból *v. n.*
19. Tertyánszki József, *v. n.*

4 évre.

20. Evva Ferencz, ügyvéd Zemplénből *v.*
21. Majer Antal, *v. n.*
22. Horváth Jakab, lőcsei iparos *v.*
23. Petku György, ságí óhitü pap Temesből *v.*
24. Fieba József, bánhidai plébános, ki a nagy-igmándi hadiszálláson Haynau által előbb 50 bottal megfenyittetett, azután várfogságra itéltetett; e kegyetlen sorsban részesült ott ugyanakkor, ha jól emlékezhetem Fieba szavára, László József kocsi reformatus lelkész, és két megyei tiszt *v. n.*
25. Hegyi Énok, ügyvéd és birtokos Zalából *v.*

5 évre.

26. Balog Lajos, zay-ugróczi segédlelkész, a nagyhirü gróf Zay család zay-ugróczi jeles könyvtárának őre *v. n.*
27. Lehoczki János, éltes férfi, vág-szerdahelyi pléb. *v.*
28. Pfeifer János, szent-annai pléb. Aradban, szilárd jellemü, tudományos képzettségü *v.*
29. Fratrics Lőrincz, bajsai plébános Bácsban *v.*
30. Volfram Ferencz, vasuti pénztárnok *v.*
31. Tassi Béla, honvédtiszt, vésztörvényszéki ülnök *v. n.*
32. Szlávy József, szép tehetségü és képzettségü férfi, utóbb bihari főispán, jelenleg belügyminiszteriumi államtitkár és országgyülési képviselő *v.*
33. Szittya (Sztverteczki) János, pléb. *v.*

6 évre.

34. Zsigmondi Vilmos mérnök *v.*
35. Bruno Tamás, szentferenczi szerzetes, — laktársam, üdv neked!
36. Hatzell Márton, nyiregyházi volt képviselő, s kormánybiztos; meghalt.
37. Pados János, szentszéki jegyző Székes-Fehérvárott, komoly, tudományos férfiu, ki több művel szaporitotta kiszabadulása óta a magyar irodalmat.

8 évre.

38. Fényes Dienes, birtokos, n.-váradi vésztörvényszéki ülnök. *v.*
39. Perlaki László, tudós piarista, budai tanár. *v. n.*
40. Római Ferencz (Römer Flóris) tudós benczés, győri akademiai tanár, a forradalomban utász főhadnagy. — Sok tudós régészeti dolgozattal gazdagitja jelenleg is a magyar irodalom ez elhagyott ágát; most tanár a pesti egyetemen — üdv neked egykori szeretett laktársam! *v.*
41. Sebesi Kálmán, csornai premontréi kanonok, keszthelyi tanár, felkelő tiszt, mivelt, nemes szivü, mindenkitől szeretett és becsült férfiu, sok nyelvet értő. *v.*
42. Laki Döme, mivelt, tudományos, nyelveket értő premontréi kanonok Csornáról, felkelő tiszt, keszthelyi tanár, a „Költészet- és Ékesszólástan“ czimü jeles könyvek irója — üdv mindkettőtöknek! *v.*

10 évre.

43. Szekeres György, nádudvari administrátor plebános — elhalt. *v. n.*
44. Sebestyén Gábor, csikszerdai plebános. *v.*
45. Jánosi Lajos, jakabfalvi pleb. Csíkban. *v.*
46. Sillye Gábor, h.-böszörményi képviselő és kormánybiztos 1849-ben. Most a Hajdu-kerület főkapitánya, jeles készültségü, szép tehetségü, sok nyelvet értő. A hajdukat érdeklő némely műve nyomtatásban is megjelent. *v. n.*
47. Rémai Károly, német szinész. *v.*

12 évre.

48. Finta Miklós, szabadcsapati főhadnagy Erdélyből, Tordáról. *v. n.*
49. Tankó Ferencz, forradalmi duló (székely szó-szolgabiró) Csíkból. *v.*
50. Fodor Antal, csík-szentdomokosi pleb. *v.*

15 évre.

51. Ambrus János, vésztörvényszéki elnök N.-Váradon. *v.*
52. Jakab Mihály, vésztörvényszéki ülnök N.-Váradon, Biharmegye tudós levéltárnoka, történelem, irodalom, törvényben avatott férfiu. Meghalt N.-Váradon. *v.*
53. Földi János, vésztörvényszéki ülnök, n.-váradi akademiai jeles jogtanár. A hasonszenvi gyógytant nagy tűzzel tanulmányozta — üdv kedves laktársam! *v.*

20 évre.

54. Barsi (Neuman) József, bicskei plebános, szép tehetségü, széles ismeretü tudós, szilárd jellemü férfiu, a börtöndalok költője. *v.*
55. Neuwirth Adolf, pécsi német ujság szerkesztője. *v.*
56. Könyves Tóth Mihály, a debreczeni ref. egyház hirneves lelkipásztora, jelenleg karczagi lelkész, a heves-nagykunsági egyház-vidék esperestje. Irodalmi tárgyakkal foglalkozott — Gibbonból Macaulayból stb. sokat forditott. *v.*
57. Keszi Hajdu Lajos, felszentelt ref. lelkész, a szentesi ref. gymnasium igazgatója, a tiszavidéki, később szegedi, és alföldi lapoknak rendes levelezője volt, jelenleg kis ujszállási gymnasiumi tanár — (e jegyzék közlője.) *v.*

b) Katonák.

2 évre.

1. Zahn tábornok. — 2. Koncz György. — 3. Simon Sándor. — 4. Mara Lőrincz. — 5. Miklós József. — 6. Rozanek János. — 7. Német András. — 8. Földvári Károly őrnagy.

3 évre.

9. Pap Károly, alezredes.

5 évre.

10. Moga János, tábornok.

6 évre.

11. Keresztes Imre. — 12. Lukács László. — 13. Forró Elek ezredes. — 14. Tóth Károly. — 15. Kis Samu. — 16. Mircse Dénes. — 17. Kovács Károly.

7 évre.

18. Dobai József ezredes. — 19. Cserei Ign.

8 évre.

20. Zambelli Lajos ezredes, most a váczi honvédegylet elnöke. — 21. Krivacsics Károly. — 22. Jekelfalusi Tamás. — 23. Poplavszki Ádám. — 24. Szabó Károly. — 25. Hazai Ferencz. — 26. Krasznai Pál.

10 évre,

27. Zichy Ferdinánd tábornok. — 28. Jovics tábornok. — 29. Hrabovszki János tábornok, meghalt Olmützben 1852-ben. — 30. Redl Miksa őrnagy. — 31. Petrovics András őrnagy. — 32. Móricz Dénes. — 33. Paulovics Imre ezredes. — 34. Kovács József őrnagy. — 35. Szente Pál őrnagy. 36. Bömches Ödön őrnagy. — 37. Abrahámi Károly ezredes. — 38. Móricz József. — 39. Gottman Eduárd. — 40. Pécsi Károly. — 41. Lezsák Lajos.

12 évre.

42. Mircse Ferencz. — 43. Bárány Mihály. — 44. Baros Sándor. — 45. Doszlern Emil. — 46. Timár Nándor. — 47. Ruzicska Péter. — 48. Seif Lajos. — 49. Piketti Mihály. — 50. Ditrik László. — 51. Ujvári István, a vasmegyei honvédegylet elnöke.

14 évre.

52. Frummer Antal.

16 évre.

53. Simonfi József. — 54. Kossuth Sándor. — 55. Zikó János, a mult évben halt el. — 56. Molnár József. — 57. Hegyesi Sándor. — 58. Vevera Manó. — 59. Szabó Nándor, meghalt Olmützben.

18 évre.

60. Rapaics Dániel ezredes, T.-Füred mellett gazdálkodik. *v.* — 61. Meszlényi Ödön ezredes. *v.* — 62. Liptai Ferencz ezredes. *v.* — 63. Szekulics István ezredes. *v.* — 64. Rohonczi Lipót ezredes. *v.* — 65. Waldberg Károly ezredes. *v.* — 66. Leitner Nándor ezredes. *v.* — 67. Czintula Antal ezredes. *v.* — 68. Kökényesi László ezredes. *v.* — 69. Berzsenyi Lénárt ezredes. *v.* fogolytársai lefestésével nagy szorgalommal foglalkozott. — 70. Mezei Károly ezredes, *v.*, több csata jeles hőse, most biztositási hivatalnok, honvédegyleti ülnök N.-Váradon. — 71. Dipold Antal, ezredes, meghalt mult évben Geszten a Tisza-udvarban. *v.* — 72. Pereczi Mihály, ezredes, meghalt N.-Váradon szerencsétlen feldülés következtében. *v.* — 73. Horváth János, ezredes, jeles hős, most a pesti honvédegylet elnöke. — 74. Mesterházi István, ezredes. *v.* Meghalt a fogságban. — 75. Szatmári Mihály, ezredes, most a pesti nemzeti lovarda igazgatója, a legközelebbi koronázás alkalmával ő volt a banderium vezetője. — 76. Tóth Ágostón,

a forradalom végnapjaiban kinevezett tábornok déli és erdélyi hadjáratokból ismert hős, deli sz férfiu, fogságában folytonosan tanulmányoz Európa országai jeles térképeit készité, jelenleg közlekedési miniszterium hivatalnoka s kinevez tanár az egyetem hadtudományi szakában. — Máriássi János ezredes. Arad vivója. — 78. Cz lik Ödön ezredes. — 79. Psotta Móricz, jeles tűz ezredes. v. — 80. Querlonde Ferdinánd, ezred — 81. Nagy Jenő, ezredes.

II. Idegen nemzetüek.

1. Blaha Venczel, osztrák tiszt 1 évre. — Szór Ferencz, Bécsből 1 évre. — 3. Madejsz Szaniszló krakói kanonok 1 évre. — 4. Ferra Jakab, olasz tiszt 1 évre. — 5. Csimborszky Sz niszló, lengyel, ki már 48 előtt 7 évig ült Spie bergen politikai véleménye miatt, 2 évre. — Chunyiczki Julián, lengyel, 2 évre. — 7. Bortni Sándor, lengyel, 2 évre. — 8. Rajmondi Ferenc olasz tiszt, 2 évre. — 9. Franellik Alajos, 3 évr — 10. Rögelsberger Ferencz, bécsi német 1 évr — 11. Cronberg János, bécsi 1 évre. — 12. Que rieri Ágoston, olasz kilépett tiszt 5 évre. — 13 Szaladin Henrik, helveta. — 14. Neubauer János bécsi 20 évre. v.

15. De legnevezetesebb idegen nemzetü fogoly volt, Bakunin a hires orosz forradalmár, ki a többi foglyoktól külön őriztetett, éjjel-nappal két őr állt szobájában, rajta keresztben két vas. Az osztrák kormány később kiszolgáltatta Oroszországnak, ez pedig a sziberiai ólombányákba hurczoltatta, onnan csudálatos módon Kamcsatkán át megszökött és megmenekült.

Az olmützi várfoglyok összes száma tehát 1852. május 27-kéig volt:

Magyarok:	
Polgáriak	57
Katonák	81
Idegen nemzetüek	15
Összesen	153

Hajdu Lajos.

evé — a kiállitás helyén a már kiállitott iparészitmények felett itélne, minden országban egy zigoru törvényhez kötött külön Jury fogja megatározni, hogy mely tárgyak lesznek jelességük s ujdonságuk folytán érdemesek arra, hogy Londonban kiallittassanak.

⊙ *(Egy londoni lapban)* a következő hirdetést lvastuk: „Száz darab arany pályadij tüzetik ki a Kleptomaniá"-ról (lopáskór) irandó legjobb munára. Főfigyelem azon kérdés kifejtésére legyen orditva, hogy e veszélyes hajlam miféle körülmények között válik valóságos bünné, és hogy vajjon a kleptomanisták (tolvajkórban szenvedők) alkalmasok-e állami és bizalmi hivatalok betöltésére. A pályaművek Londonba dr. Wilson Dávidhoz küldendők."

⊙ *(Földrengések.)* Dél-Amerikában a földbelseje sehogy sem akar megpihenni. Nemcsak Peruban észleltek folytonos földrázkódásokat, hanem Santiagoból Chileben is azt jelentik az ottani lapok, hogy a lakosokat a mindegyre ismétlődő földingások folytonos aggodalomban tartják. Alig telhetik el ott egyetlen egy nap földrengés nélkül.

---

gyakorlati kézi könyve," „A régi Róma története," „Franciaország története az állam kezdetétől 1789-ig," „Vegytan az uj elmélet alapján," „Légtünettan" és „Ásványtan;" mind a nyolcz kérdésre a határnap 1870. szept. 6-dika. — *A tavaly kihirdetett s függőben levő pályázatokból* megemlitjük a gróf Karácsonyi-dijat: 400 arany vigjátékra. határnap ez év utolsó napja; a Nádasdy-dijat: „200 arany elbeszélő költeményre," határnap a jövő hó utolsó vasárnapja; a hölgydijból 600 frt „Aesthetikai kézi könyvre," határnap ez évi szeptember 30-dika; s a takarékpénztári Fáy-dij: (1500 forint,) az anyagi érdekeket előmozditó egyesületek, intézetek állásának leirására stb., határnap ez év utolsó napja.

A jegyző jelentés-tételei után, fél 1-kor az [illegible] zárta be az ülést. A közönség,

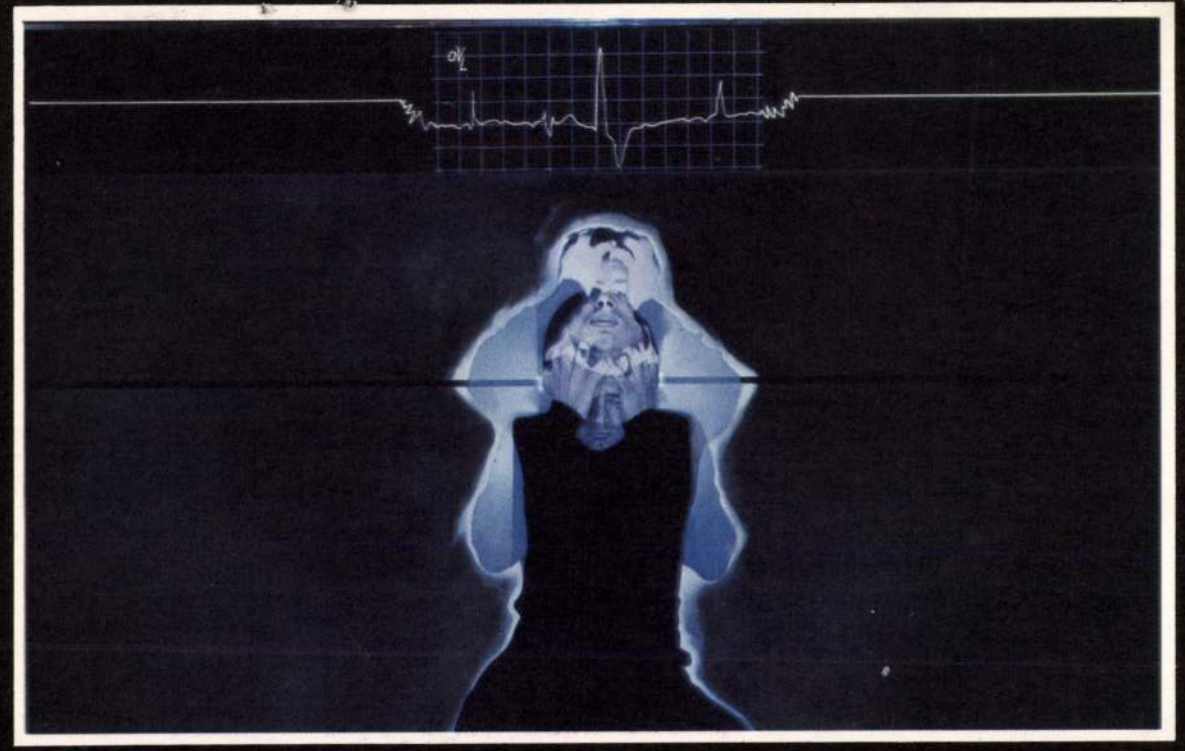

Megrázhodtatás

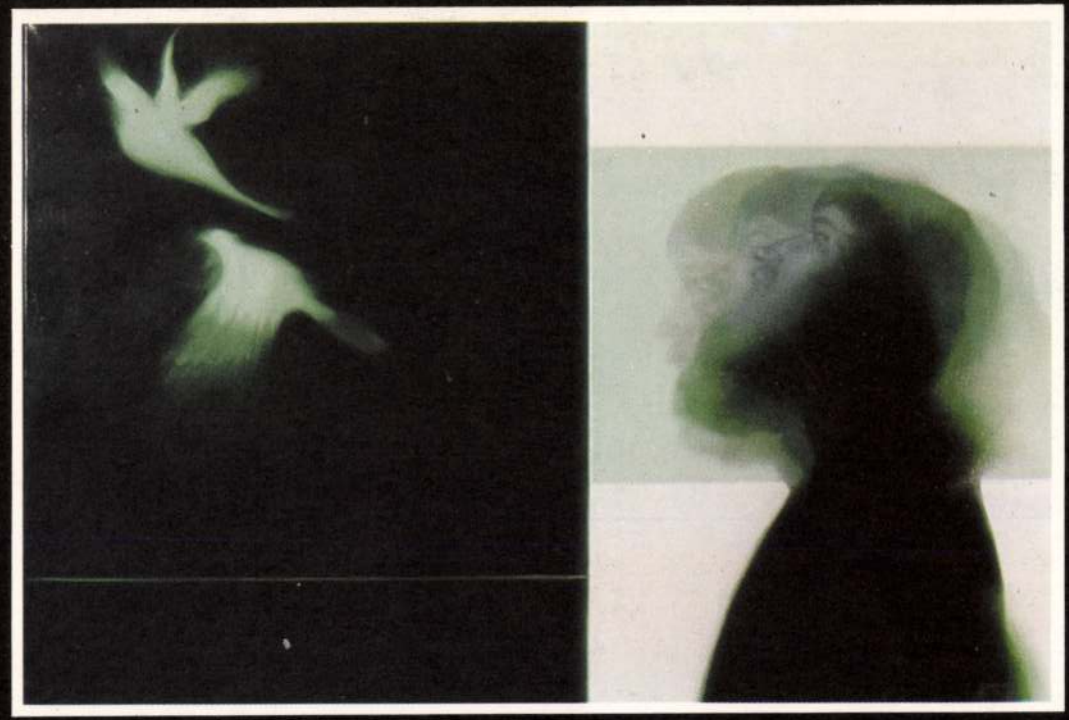

Konvulución

Helyszín: VIII. Mohavenkó utca 18-22
Időpont: 1882 ápr. 22 18h
Kiállít: Gál Tamás festőművész
Megnyitja: Dr Hamburger Péter

Gál Tamás

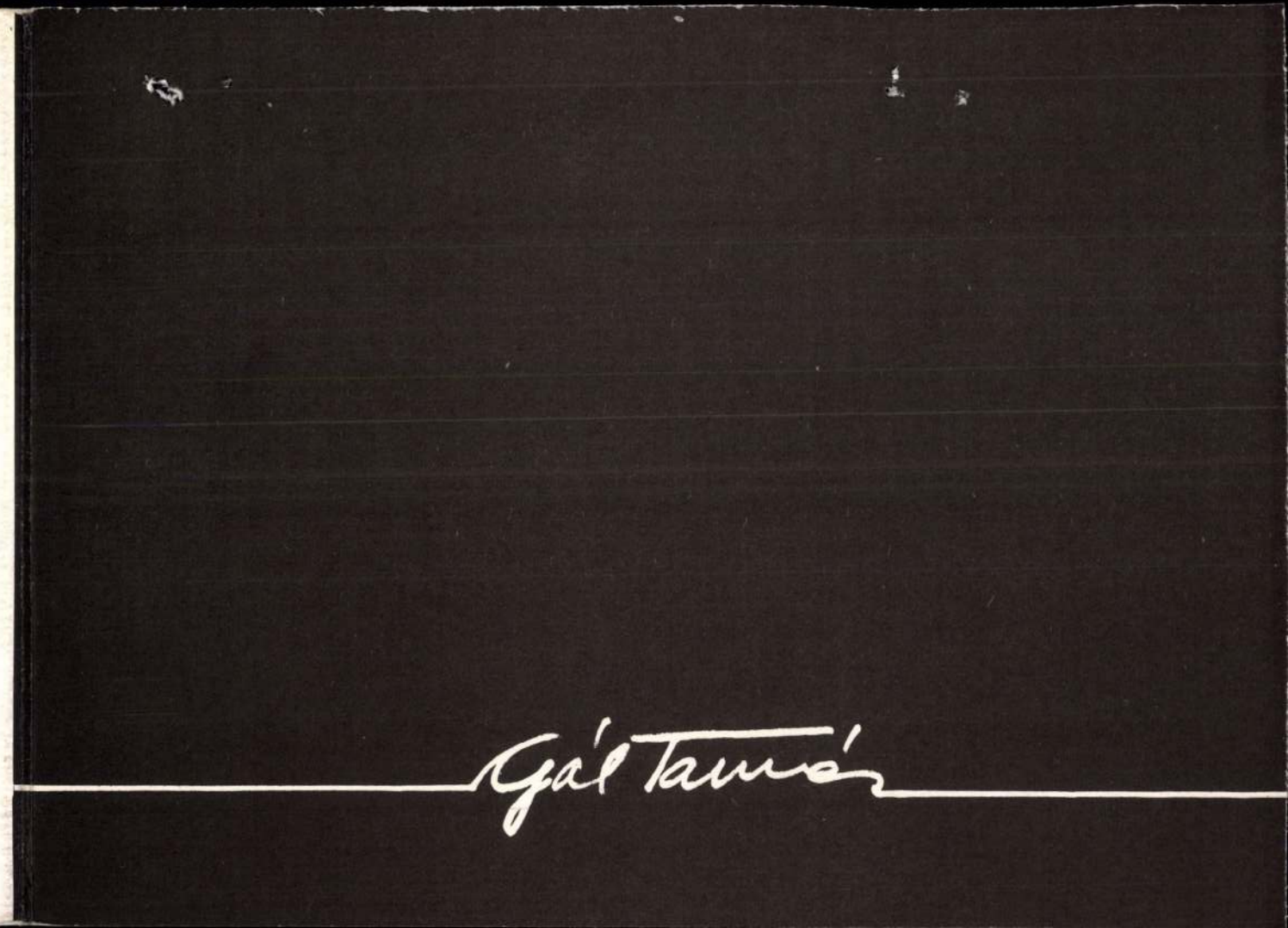

GÁL TAMÁS

Jólfésült tárlat

A Fiatal Képzőművészek Stúdiója KISZ-szervezetének kiállításáról

A cím hosszú és körülményes jellege ellenére sem jellemzi a kiállítást: a tárlaton (Duna Galéria, 1980. VIII. 6.–IX. 7.) 20 művész 31 alkotása szerepelt, s a beválogatott munkák inkább az alkotóknak a Stúdióhoz való tartozását, mintsem KISZ-tagságát reprezentálták. A szobrok között *Szabó Tamás* két kisméretű fejplasztikája érdemel figyelmet a megformálás finomsága, ékszerjellege miatt. A többi öt kisplasztika konvencionális megfogalmazású, mesterségbeli s nem szellemi teljesítménye az alkotóknak.

A kilenc festmény közül Fehér László *Kép szöveggel,* valamint Gál Tamás *Füst* című művei emelkednek ki. Fehérnél egy elhagyott zsidó temető líraivá oldott pillanatfelvételét keretezi egy nagyon artisztikus héber szövegkép. A festmény esztétikus megjelenítésén túl így szolgáltat több rétegű mondanivalót ősökről, halottakról, elmúlásról, kultúráról. Gál *Füst*je ezzel szemben nem mesél, nem mond el semmit, nem tanít. Csak és kizárólag: létezik.

Barabás Márton és *ef Zámbó István* itt bemutatott egy-egy műve nem igazolná egyébként megérdemelt helyüket a fiatalok között. Kovács Tamás Vilmos tragédialátása nem egészen hiteles.

A nyolc grafikus közül heten két lappal szerepelnek a kiállításon – s ez nagy előny az egy képet bemutató festőkkel szemben. Nem véletlen, hogy uralja a kiállítást *Záborszky Gábor* méretében és igényében is képi jellegű két munkája. E figyelemre méltó művek egyéni kiállításáról már ismerősek. *Csizmadia László* két nagyméretű szitanyomatán a technikai bravúrnak tiszteleghetünk – a lapok mondandója azonban mintha halványabb lenne. *Romvári János* két finom grafikával gazdagította az anyagot – itt a lapok mesélnek is: múltról, emlékről, nosztalgiáról.

Elegáns tárlat. Az elegancia olyan mértékben dominál, hogy még *El Kazovszkij* zaklatott festménye és *Wahorn András* firkásan laza grafikái sem teszik „kócossá" a „jólfésült" tárlatot.

Chikán Bálint

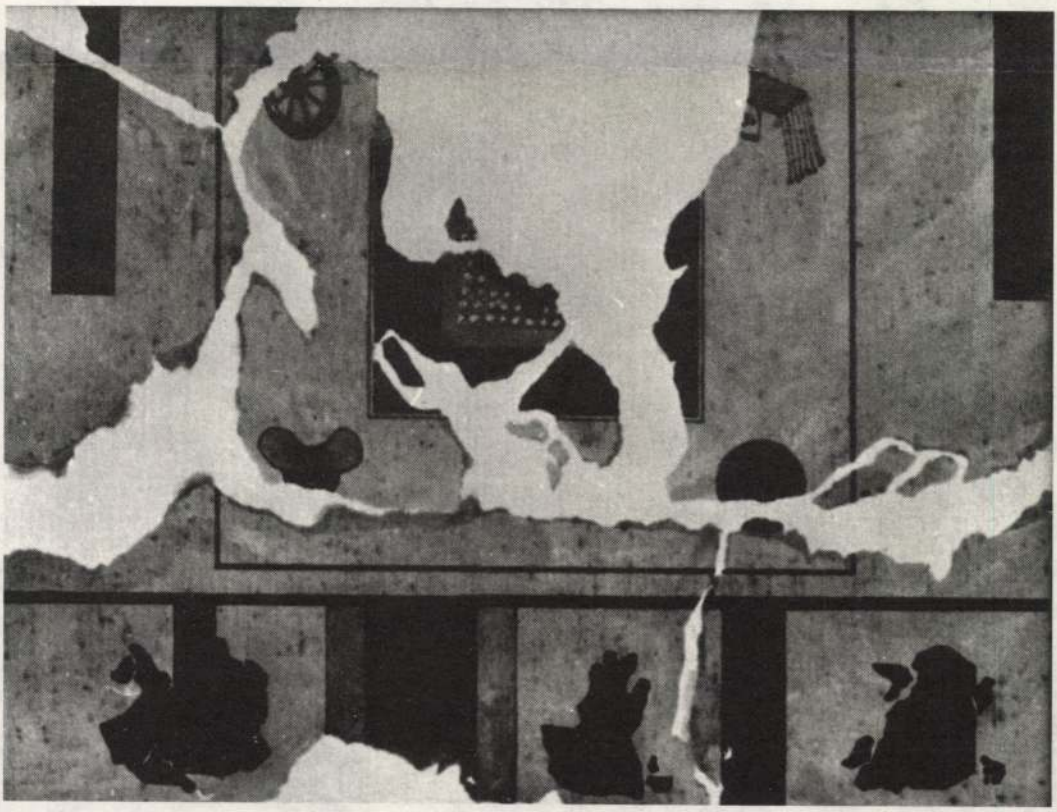

Magyar Nemzet 1980/11

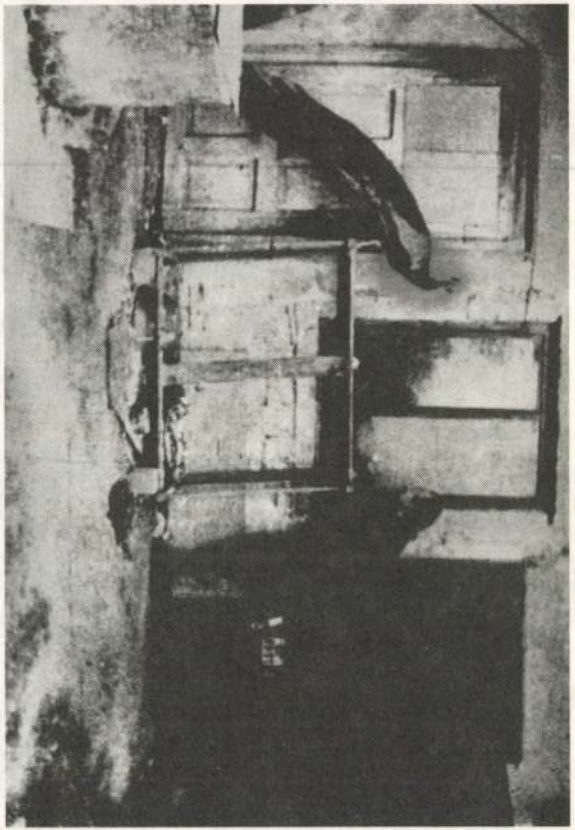

A Fiatal Képzőművészek Stúdiója nyári tárlatáról a következő képek reprodukcióit közöljük:
Romváry János: Töredék I.;
Csizmadia László: A páva; Szabó Tamás: Fej I.; Gál Tamás: Füst;
Záborszky Gábor: Régi dolgok nyomán; Fehér László: Kép szöveggel

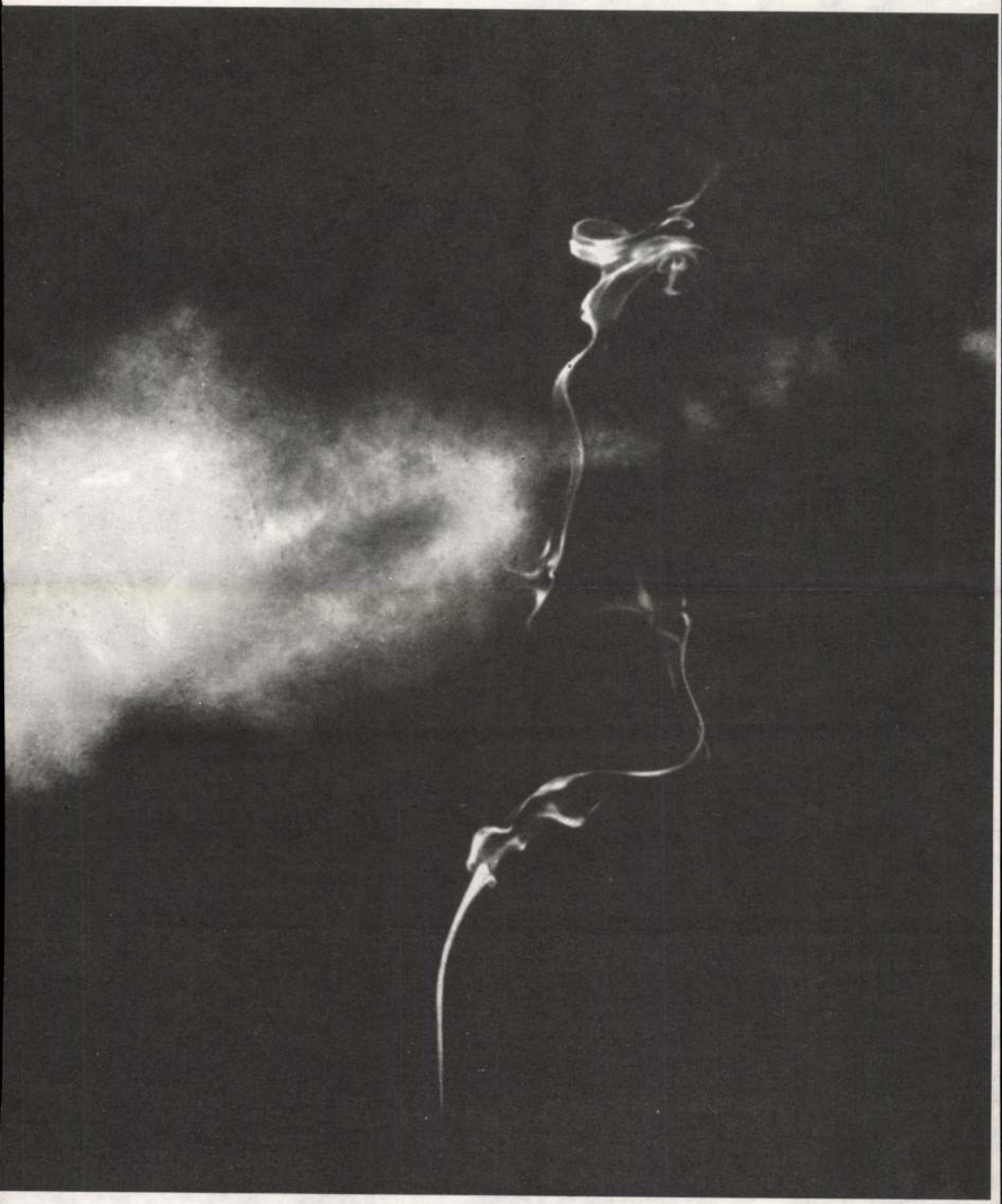

Kiállító művészek:

Barabás Márton
Butak András
Fehér László
Gál Tamás
Kántor Ernő
Kopek Rita
Paraszkay György
Paulikovics Iván
Sinkó István
Vojnich Erzsébet
Zé. Kovács József
Zala-Kovács József

Megtekinthető:
1987. május 4-től 15-ig naponta 9-től 17 óráig

Cím:
KISZ KB Székháza
Budapest, XIII., Kun Béla rkp. 37–38.

Tisztelettel meghívjuk Önt

a

FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJA
KISZ szervezete

kiállításának megnyitására
1987. május 4-én 16 órára

A kiállítást megnyitja:
Dr. Chikán Bálint
művészettörténész
a Kortárs Művészeti Fórum vezetője

Gál Tamás

A sámánizmus diszkrét bája

Gál Tamás festményei a Stúdió Galériában

Sámánavatás.

Gál Tamás Stúdió Galériában kiállított festményei fényképszerűek. Ám ezzel a jelzővel immár nem mondunk semmit. A fénykép ideálként lebeg a giccsör előtt is, aki modelljét „megszólalásig hűen" akarja visszaadni. A fénykép valódiságát csodálja el a hiperrealista festő is, aki egy kimerevített és felnagyított élethelyzetet avat szimbólummá. A fénykép esztétikumát keresi a neoavantgard művész is, aki a mechanikus módon létrejött látványt emeli át a kézművesség másféle közegébe. A felsorolást voltaképpen a fénykép hitelét elirigylő általános festőknél kellene kezdeni, és azoknál befejezni, akik valódi fotót, mint képzőművészetet állítanak ki, abban különbözve a fotósok autentikus képviselőitől, hogy felvételeiket a legkülönfélébb módon manipulálják, rongálják és rondítják. E terjedelmes lista — legalábbis eddig — könnyen sorolódott két alosztályba.

A fényképszerű képzőművészet egyik fele „szép" külsőt öltött és feledtetni akarta a valóságot. A másik fele társadalmi indulatoktól fűtve a pontosabb igazság megragadásának reményében fordult a fényképhez — viszont ezt zordan, a „szépséget" kerülve tette. Gál képei leginkább azért tanulságosak, mert neki, úgy látszik, sikerült olyan harmadik utat találni, amely az eddigi osztályozásból kimaradt. Ő szépen akar valóságot festeni.

Pontosabban: azt a fajta szépséget, amelyet a *Konvulzió* repülő madara, a *Füst* plafon felé kanyargó szürke szalagja és a *Gyújtópont* vakító fehér fénycsóvája megidézett, tiszta lelkiismerettel lehet vállalni. Vállalja nemcsak a hangulatokra fogékony új típusú természetfotózás, hanem az az operatőrcentrikus modern filmművészet is, amelyik színszűrőkkel, tükrökkel és trükkökkel ad tárgyának atmoszferikus többletet. Impresszionisztikusnak nevezik ezt a fotografáló stílust, és csak akkor derül ki, hogy mennyire nincs köze a stílus műtörténeti képviseletéhez, ha egy festő — mint most a huszonéves Gál Tamás — ezt a fotós modort valóban átülteti a képzőművészet világába.

Inkább fanyaran bonyolult lírai szemléletről van szó. A „kemény", a „leleplező", a kíméletlen fotónaturalistákkal szemben itt egy álomszerű, testetlen és főképp igen *lágy* képanyag jelenik meg. Puha körvonalakkal, egymásba mosódó színárnyalatokkal, halványuló formákkal. Vélhetnénk: ez az illékony látvány olyan tárgyat közvetít majd, amely hangulatában híven passzol e rafinált választékossághoz. Például bánatos, érdekes arcokat, tovaszálló galambokat, titokzatos erotikájú jeleneteket, és más kellemességeket. Gál udvariasan meg is festi a várakozóknak az érdekes arcot, a repülő madarat és a rejtett erotikát. De nemcsak azt. A fanyar arc éppenséggel egy lidércfényű *Sámánavatáshoz* asszisztál, a repülő madár egy szakállas profilportré *Konvulziójához*, magyarul görcséhez, belső vívódásához ad rebbenő érvet, a sejtelmesen vonagló test pedig bármennyire vonzó nőként van is ábrázolva, éppen akkora *Megrázkódtatást* szenved, hogy a festmény részét képező enkefalogram csúcsai majd kiszúrják a keretet.

Sámánkodás, görcsösség, megrázkódtatás: nem éppen lágy témák. Hogy Gál interpretációjában mégsem egy fenyegetett, kilátástalan világ elegánsan technokrata képmása sejlik fel, arról a művek ironikus többrétegűsége gondoskodik. A lágy külső forma és a kemény téma összetalálkozása ugyanis kikezdi az anyag kellemét, de átminősíti a tárgy hitelét is. A végeredmény tehát nem lehet más, mint a néző beleérző képességének összezavarása, a hamis azonosulási szándék okos megakadályozása. A *Sámánavatásról* ebben a képi közegben kiderül, hogy semmi köze az irracionális valláspótlékok kultusztárgyaihoz, annál inkább egy fiatal értelmiségi réteg akciózgató játékaihoz. A *Nosztalgia frizura* ebben az összefüggésben immár nem divat-parafrázis, hanem többértelműsített korfestő elem.

E receptúra alkalmazásában is talán a filmművészet sietett Gál Tamás segítségére. Az idős spanyol filmrendező, Bunuel például pontosan tudta, hogy a Burzsoázia diszkrét bájának többet árt, ha visszafogja torzító hatású indulatait, és megejtően szép formában tolmácsolja nem éppen hízelgő véleményét. Gál is pontosan tudja, hogy sámánjai — a diszkrét báj e képzőművészeti köntösében — érvényüket veszítik. Varázsolni, vonzani immár képtelenek. Legfeljebb dokumentálni egy esztetizmusba temetkező és exhibícióba feledkező magatartást.

Soha ügyesebb ördögűzést!

P. Szűcs Julianna

Népszabadság 1983. 1. 28.

lettségét, s az elmaradottakat orvosi lafogászati munkában. (MTI)

Magyar távvezeték-építők az Egyesült Arab Emirátusokban

A *Transelektro Külkereskedelmi Vállalat* néhány nappal ezelőtt 11 millió dollár értékű szerződést kötött az egyesült arab emirátusokbeli partnerével, komplett távvezeték építésére. Az üzletkötés részleteiről tegnap tájékoztatták az újságírókat a vállalat székházában.

Mint elmondták, a 130 kilométer hosszú, 33 kilovoltos vezeték építésére vonatkozó versenytárgyalást a Transelektro—Országos Villamostávvezetéképítő Vállalat egy évvel ezelőtt alapított társvállalkozói szervezete nyerte meg. Ez a szervezet eddig körülbelül tíz hasonló ajánlatot tett külföldön, s a mostani megrendelés teljesítése az első komolyabb vállalkozásuk. A kivitelezést már februárban elkezdik, s a szerződés szerint 21 hónap alatt befejezik. A munkába több magyar vállalatot bevonnak; a terveket az Erőterv és a Transelektro saját műszaki gárdája készíti el, a sodronyokat a December 4. Drótműveknél állítják elő. A csaknem 800 acéloszlop alapozását is hazai építőkre bízzák. Mivel a helyi törvények előírják, hogy állami megrendeléseket csak ottani vállalatokkal lehet kivitelezni, a Transelektro két, emirátusokbeli céggel vegyes vállalatot alapított Transelektro-Emirates Co. néven. (MTI)

Kielégítő az ötös ikrek egészségi állapota

Fényterápiás kezelést kapnak az ötös ikrek az Orvostovábbképző Intézet szülészeti klinikáján. Tegnap ugyanis mind az öt újszülöttnél megkezdődött az élettani sárgaság, amely általában a koraszülötteknél az első napokban következik be, s azután fokozatosan csökken. A kezeléssel megelőzhetik a sárgaság fokozódását, az esetleges komolyabb beavatkozást. A kezeléshez szükséges öt lámpát a Medicor Művek soron kívül küldte az intézetnek.

A másik örvendetes esemény a *Tarjányi* gyerekek életében: *Szilvia*, *Hajnalka*, *Sándor*, *Erika* testsúlya már nem csökken, csupán *Melinda*, a legnagyobb bébi fogyott még 20 grammot. Mind az öten a továbbiakban is kapják az anyatejet, a vénájukba juttatott táplálékon kívül. Egészségi állapotuk minden szempontból kielégítő. (MTI)

Garzonlakások fiataloknak Sárváron

A fiatal pályakezdők lakásgondjainak enyhítésére garzonlakásokat építenek *Sárváron*. A városi tanács kezdeményezésére, a helyi üzemek, vállalatok, szövetkezetek támogatásával hozzák létre az otthonokat. A 35 négyzetméter alapterületű lakásokért a tanács 150 ezer forint anyagi támogatást vagy ekkora összegnek megfelelő szakipari munkát kér a munkáltatótól, és cserébe átadja a bérlőkijelölés jogát.

Jelenleg tizenkét ilyen otthon épül a városban, s a költségekhez hét vállalat és szövetkezet járult hozzá. Az építők a helyi Városgazdálkodási Vállalat szakemberei, s később a fenntartásról is ők gondoskodnak. A lakásokat még az idén átadják, majd újabb 24-et építenek. (MTI)

TELEVÍZIÓ MAI MŰSORÁBÓL

15.30: Könyvről könyvért.
15.40: Egészségünkért!
15.45: Kenny Loggins felvételeiből.
16.35: Jó utat!
17.30: Ötödik sebesség.
18.35: Pophullám.
19.40: Régi nóta, híres nóta.
20.35: Sokféle! Szórakoztató irodalmi magazin.
21.35: Magnósok, figyelem!
22.20: Operettrészletek.
22.30: Engedje meg! Bolgár György és Gálik Mihály sorozata.
23.20: Szórakoztató zene éjfélig.

3. MŰSOR

9.00: Osztályfőnöki óra a középiskolák I—II. osztályosainak.
9.30: Fúvószene. Szt.
9.45: Zenekari muzsika. Szt.
11.05: Fekete-Afrika zenéjéből.
11.21: Schumann-felvételeinkből. Szt.
12.06: Igor herceg. Operarészletek. Szt.
12.55: Pillanatkép.
13.07: Könyvszemle.
13.17: Händel-művek. Szt.
14.50: Golgota. Alekszej Tolsztoj regényének rádióváltozata. 3. r.
16.00: A zeneirodalom remekműveiből. Szt.
17.45: Népszokások dalaiból. Szt.
18.24: Kamarazenekari művek.
19.00: Gounod: Faust. Négyfelvonásos opera. Szt.
Közben: kb. 19.55: A nyíregyházi stúdió műsora.
Közben: kb. 21.05: Fóliánsok rabja. Riportműsor.
Közben: kb. 22.00: Versek.
Kb. 23.05: Olasz madrigálok. Szt.

TELEVÍZIÓ

8.00: Tévétorna (sz.).
8.05: Iskolatévé. Fizika 8. o.
8.30: Fizikai kísérletek II. (ism. 13.55).
8.55: Magyar irodalom 1—4. o. (ism. 14.05).
9.25: Biológia 8. o. (ism. 14.35, sz.).
9.50: Lottósorsolás.
10.00: Deltácska.
10.20: Földrajz 6. o.
10.45: Képújság.
15.00: Az anyag körforgása. II. rész (sz.).
15.30: Aki mer, az nyer! I. rész (ism.).
16.10: Hírek.
16.15: Frédi és Béni, avagy a két kőkorszaki szaki. Amerikai rajzfilmsorozat (ism., sz.).
16.45: Színházi fesztivál Arezzóban. Riportfilm (sz.).
17.25: Természetbarát. A Telesport turisztikai magazinja (sz.).
17.45: Horgásztízperc (sz.).
17.55: Képújság.
18.00: Ablak.
19.10: Tévétorna (sz.).
19.15: Esti mese.
19.30: TV Híradó (sz.).
20.00: Palotai Boris: Hetedik év. Tévéfilm (sz.).
21.25: A hét műtárgya. XIV. századi firenzei festő: Jelenetek a remeték életéből (sz.).
21.30: Pénteki randevú (sz.).
22.30: TV Híradó 3. (sz.).
22.40: Audrey Hepburn-sorozat. Várj, míg sötét lesz! Amerikai film (sz.) (18 éven felülieknek!)

2. MŰSOR

20.00: Pulzus. Könnyű, zenei panoráma (sz.).
20.50: Horgásztízperc (ism., sz.).
21.00: TV Híradó 2. (sz.).
21.25: A maláji tigris. Olasz kalandfilmsorozat. VI/4. rész (sz.).
22.20: Szép szó. Irodalmi séták Kelet-Szlovákiában (sz.).
23.05: Képújság.

1984. V. 31. Petőfi 10.45 (Alakelinéj).
Láttuk, hallottuk.

Gál Tamás festőművész

A Bartók 32 Galériában négy fiatal festőművész kiállitása nyilt meg ezzel a furcsa cimmel Lépképletek. Bojár Iván szerint mennyire jellemzi ez a cim az ott összegyüjtött anyagot?

- Hát abban az esetben, ha itten négy választ kapnánk egy azonos kérdésre, akkor feltétlenül jellemezhetné. Ez szerintem afféle prafrazis az életképekre, az életképletekre. A léptékekre is. Mert ezek a képek nem fejeznek ki azonos létállapotokat. Négy különböző művész állit ki, ki-ki a maga világának megfelelően, vagyis nincs semmi ami ezeket a művészeket jellemzi, ami létképletnek nevezhető. Talán még az sem, hogy a maguk létképletét állitják ki.

- Talán a generációs összetartozás, közülük már néhányan szerepeltek eddig is az erkölcsi ösztöndijas tárlaton elsősorban Gál Tamást emliteném. Gál Tamás szemmel láthatóan a fotóból indul ki és felhasználja a fotónak ne csak a realisztikus lehetőségeit, hanem azt is hogy képes pillanatokat rögziteni és ezért az elmozdulásokat is rögziteni tudja. Hát ez önmagában véve csak egy formai trükk, de ő ezt átviszi társadalmi, történelmi vonatkozásba és például egy ilyen történelmi elmozdulás nagyon szépen tud követni ahol feketére festett 48-as kokárdák szembesülnek egy az utolsó lövéstől a földre hanyatló figurára. En ezt a képet tartom etsébként itt a legjobbnak, pontosan a konvernitása miatt. Mellette hagy emlitsemmé

Gál Tamás, festő

VADAS JÓZSEF:

Képzőművészet

Tét nélkül

Kritikus legyen a talpán, aki ma meg tudja mondani: kiknek a nevét fogjuk megtanulni azok közül a fiatal festők és szobrászok közül, akik részt vettek az *Ernst Múzeum*ban a *Derkovits-ösztöndíjasok* ez évi nyilvános beszámolóján. S nem azért, mert csupa rosszat láttunk; épp fordítva: a jobbnál jobb művek hozzák zavarba a nézőt. Ha akad is néhány gyöngébb teljesítmény (magam, némi önkénnyel, *Tornay Endre András* lélektelen faépítményeit vagy *Varga Éva* hagyományosan üres érmeit említeném), egészében kellemes tárlat fogadja a látogatót. Gyanúsan problémátlan a bemutató. Ezek a mai pályakezdők remekül értik a szakmát, magabiztos temészetességgel művelnek mindenféle műfajt és stílust. *Romvári János* szobája, amelynek mennyezetéről kivasalt újságfecnik lógnak szabályos rendben a térbe, environement-nak éppen olyan hibátlan, mint amilyen precíz munka *Gál Tamás* fátyolos fotónaturalizmusa a szabályos táblaképeken. Néhány évvel ezelőtt még elképzelhetetlen lett volna, hogy valaki színes neoncsövekből összeállított kompozíciókért kapjon Derkovits-ösztöndíjat, mint *Trombitás Tamás*, akinek piros térharomszöge egy fekete fóliasátorból villan elénk. De ettől a fejleménytől Trombitás munkája nem lett sem érdekes, sem újdonság. Legfeljebb, és ez is valami, flottnak mondható; gondos és kulturált, akár az egész kiállítás.

Mi rejlik e tökélyre vitt rutin mögött?

Először is koraérettség. Van ugyan a kiállítók között olyan is, aki mesterét követi — *Kalmár János* Vígh Tamást, *Maracskó Gabriella* Sváby Lajost —, de ők sem tekinthetők epigonoknak, és nem is az utánzás a jellemző. Éppenséggel az ellenkezője. Nemrégiben még szomorúan konstatáltuk, hogy a pályakezdő képzőművészek egy évtizeddel a főiskola befejezése után, hovatovább negyvenévesen sem tudnak elszakadni példaképeiktől. Ma alapvetően más a helyzet. A fiatalok olyan magabiztosan adják önmagukat — vagy ami annak látszik —, mintha komoly múltjuk volna. Mintha már a főiskolán sem a mesterséget vagy az etikai fegyelmet próbálnák, hanem az önkifejezést gyakorolták volna. Minden kiállítónak egyénisége van, gazdagon artikulált formanyelve, függetlenül attól, van-e mondandója is a világról. A Derkovits-ösztöndíjasokat nem arról lehet megismerni, hogy mi foglalkoztatja őket, sokkal inkább a nyelvezetükről. Hogy példát mondjak: *Fischer Györgyöt* a kék torzóiról, *Palotás Józsefet* a gépalkatrészeiről, *Török Richárdot* a törzsüktől megfosztott fejekről. A már említett Gál Tamás ugyanazzal a susogó objektivitással fest 48-as mártírt, happenert és titokzatos női mosolyt. A téma elvesztette jelentőségét, szublimálódott a kifejezési eszközökkel valósággal sziporkázó művekben. Az élmény és az üzenet szerepe csökkent. Alig néhány művész munkásságára korlátozódik. *König Frigyes* azon meditál, hogy mi esik szemünk látókörébe és mi hull ki onnan; *Jovián Györgyöt* a hulla morbid látványának miértje izgatja, *Bukta Imre* a földműves mai életének paradoxonjait tárja elénk lírai jegyzeteiben. De látnunk kell: még ezek a kivételnek tekinthető darabok is érettebbek formailag, mint gondolatilag.

A magabiztosság mögött kétely húzódik meg. Ez a második magyarázata a tetszetős rutinnak, amely az általános bizonytalanságot kompenzálja. A jelenség ma már jól ismert. A táblakép, miközben lakásdísszé vált, az iparosok kezén giccsé alacsonyodott; ugyanakkor a múzeumok — Magyarországról beszélek — nem tudnak nyilvánosságot adni a művészi munka új eredményeinek. Hiába jöttek létre szokatlan műfaji formák, amilyen az akció vagy a berendezett tér, hiába támadt új reneszánsza az elmúlt egy-két évben a táblaképnek idehaza is, sem a régi, sem a mai kifejezési formákban nem kapott választ a művész minden ténykedésében fölvetődő kérdésére: hogyan teremtsen kapcsolatot a közönséggel. Az évenkénti országos seregszemle és a négy-öt évenkénti egyéni tárlat nem elég ahhoz, hogy azt érezze: figyelnek rá, várnak tőle valamit. Hovatovább azt kell tapasztalnia: önmaga lesz önmagának a legfőbb közönsége.

Az önmagába záródást nehéz áttörni. Kicsi a késztetés. Íme, a kényelmesedés harmadik oka. Ha eltekintünk attól, hogy milyen világra születtünk mindannyian, akkor azt mondhatjuk: kellemes mikroklímában élnek ma a képzőművészek. Nem akadályozzák őket a nagy öregek a tekintélyükkel, nem kapnak felülről értelmetlen instrukciókat. Lehet, hogy éppen ez a baj? Aki köré falat emelnek, az megtanul ugrani; akivel kegyesebb a sors, az, ha nem ad magára, sosem teszi próbára — ki sem fejleszti — a képességeit. Éppen a legfontosabbakat. A helyzetelemzést. A dolgok következetes végiggondolását. A szókimondást. Mert másfajta készségek léte tagadhatatlan. Ezek a fiatalok irigylésreméltóan egyenletes produkciót nyújtanak, ízléssel és eleganciával dolgoznak. Gyönyörködtetőek *Butak András* absztrakt könyvei, leheletfinomak *Szabados Margit* vonalkázásai, hibátlanok *Böröcz András* vagy *Gábor Áron* tépett felületei.

Csak azt nem tudom, mit kívánjak: nehezebb időket (ami próbára teszi az embert) vagy esetleg elszántabb személyiségeket (ők viszont az időt vizsgálnák könyörtelenül).

A választ az olvasóra bízom.

volt. Ha valamit akartak tőle, ebbe a kozák faluba kellett zarándokolni.

Parasztok között élt, róluk írta műveit, de nem a misztikus népiesség, a parasztromantika szellemében. A patriarchális viszonyok idilli világát, természetközeliségét és színes szépségét úgy ábrázolta, mint rejtett feszültségekkel teli, robbanásra kész emberi állapotokat. Nála a nyalka kozákok egyszersmind parasztok is, akik a vagyoni helyzetükből eredő ellentmondások között élnek, s akarva, akaratlan: részesei az osztályharcnak. Solohov az epikus író objektivitásával és nagy nyugalmával írja le az emberek között és az embereken történő drámai változásokat. Mintha a történelem legújabb fejezetéhez készítene részletes jegyzőkönyvet szülőföldjének eseményeiről. S eközben megfogalmazza a nagy igazságot: a parasztvilágot nem szabad s nem lehet a huszadik században rezervátumként őrizni, a társadalmi törvényszerűségek nem kerülik ki a különleges katonai és csendőri szolgálatokért cári előjogokra szert tett kozákokat sem. Mi tehát az író dolga? Nem késleltetni, hanem siettetni a szükségszerű változást; a korábban sajátos szerepet játszó kozákságot átmenteni a jövőbe.

Húszéves korában veti papírra a *Csendes Don* első fejezeteit. Foglalkozása: villanyszerelő és begyűjtési biztos. A cselekményt tíz évre tervezi (1912—1922), s tizenöt évig dolgozik rajta (1925—1940). Témája a háború előtti „idill", majd a világháború, s a polgárháború kegyetlen próbatétele, s ettől kezdve nevét a Háború és béke szerzőjének neve mellett emlegeti az irodalomtörténet Keleten és Nyugaton egyaránt. Az átfogó társadalomrajzot és mély lélekelemzést egyesítő regényes műfaj az ő jelentkezésének idején már elavult konstrukciónak látszott, múlt századi szellemi szerkezetnek. Nem volt illendő sok embert mozgatni a papíron; a cselekményszálak nem hasonlíthattak a deltához érkező folyó elágazására és összetalál-

második kötettel, már csak azért is, mert párhuzamosan dolgozott a Csendes Don befejező részén, majd — a háború után — *A hazáért harcoltak* című — sajnos befejezetlenül maradt regényén. Az alkotáslélektan néhány tudora megfejthetetlen rejtélynek véli Solohov metamorfózisát, hiszen az epopeiaíró ebben a második regényében szűkebb keretbe helyezi az eseményeket, a mondanivaló tendenciáját mintegy kihangsúlyozza, s közben még az anekdotázás felé is elcsábul. Költöttek is egy kóbor legendát, mely szerint az életmű nem egységes, talán nem is egy ember hozta létre. A Nobel-díj odaítélése óta csitulóban ez a nyilvánvalóan politikai jellegű rosszhiszeműség, amely egyébként sosem zavarta Solohov nyugalmát és a változó idők változó témáihoz igazodó alkotói módszerét. Hiába, a túl nagy teljesítmény mindig gyanúra adhat okot. Ez a furcsa logika vezet el oda, hogy Shakespeare jelesebb darabjait nem Shakespeare írta...

A feltört ugar az iparosodó Szovjetunió mezőgazdasági hátterében zajló drámai fejlemények regénye, örökbecsű művészi dokumentum. A világ ebből a könyvéből tájékozódhatott élményszerűen a nagy társadalmi kísérletről. A cselekmény lényegében véve egyetlen kis kozák faluban játszódik le, de a mondanivaló messze túlnő a lokális histórián. Gremjacsij Log kitalált helységnév, nem szerepel a térképen — ám szerepel a világtörténelemben és a világirodalomban.

Magyarországon egy alkalommal járt Solohov. Nem mint író, hanem a Csendes Don kolhoz népes küldöttségének vezetője. Némi megrökönyödést okozott újságíró körökben, hogy a nagy író nem volt hajlandó nyilatkozni irodalmi kérdésekről, még saját műveiről sem, ezzel szemben szívesen vállalt bármiféle eszmecserét a földművelésről. Elutazása előtt egy szűk körű vacsorán még az általa igen nagyra becsült magyar műfordítójának

Gál Tamás, festő

VADAS JÓZSEF:

Képzőművészet

Én-képek

Divatja van az expresszionizmusnak. Soha nem látott kultusz lengi körül a véletlenszerűségig esetleges vonalakat, a tudatlanságig dekomponált formákat, a gusztustalanságig pikáns színeket. A nemzetközi seregszemléken és idehaza is. Különösen a fiatalok körében. Tizenöt évvel ezelőtt, aki modern akart lenni, az absztrakt, lehetőleg konstruktivista képeket festett. Tíz éve, akinek nem jutott eszébe más, Domanovszky indulatosan szálkás gesztusai nyomába szegődött. Majd a Kokas-epigonok kora következett. Aztán a fényképezés — vele a koncept — hullláma sodorta magával (nem ritkán viharos vizekre) a fiatal nemzedéket. Most a figyelem ismét az énre összpontosul. Az egyén élményei — belső drámája — foglalkoztatják a művészeket. Azt a négy festőt mindenképpen, aki közös tárlaton mutatkozott be a *Bartók '32 Galériá*ban.

Mi jellemzi őket?

Először is az szembetűnő, hogy *különböznek*. Sem a katalógusban, sem a helyiségben nem leltem programnyilatkozatra. De ha volna, az is csak a személyiség súlyát dokumentálhatná. Annak jelentőségét, amiben önnön lényünk megnyilatkozik, ami másoktól elválaszt bennünket. *Dávid Vera* szélben gomolygó drapériákat fest; valósággal dagadnak, ide-oda csavarognak ezek az áttetszően piros leplek a nagy kékségben. Az ő amorf idomaival szemben *Gál Tamás* a naturalizmus kockázatát is vállalva, fényképszerű hűséggel ábrázolja jeleneteit. *Várady Róbert* a mozdulatlanság festője, úgy ülnek székein az emberek, mintha soha nem akarnának onnan felkelni. Ezáltal kimerevíti a pillanatot. Más alkat *Hajósy Mónika*, akit viszont a zuhanás és a mozgás foglalkoztat. Nem valódi szituációkat élez teátrálissá, hanem eleve abszurd helyzeteket talál ki és vetít a vászonra. Ennek megfelelően a figurái is majdhogynem lehetetlenek: mintha túlkoros embriók volnának.

Másodszor az derül ki, hogy *nem különböznek*. Ha elemezzük a műveikben hozzánk címzett üzeneteket. Nem ugyanazt látják maguk körül, de ugyanolyan viszony fűzi őket a környező világhoz. Kevés annyit mondani jellemzésükre, hogy meg akarják érteni a valóságot; ez még akkor is általános program, ha hozzátesszük: a művészek — újabban — feltűnően tartózkodnak az efféle régimódi elképzelésektől. A négy festő álláspontjában rejlik hasonlóság. Az a közös bennük, hogy a cselekvő — vagy tettre kész — ember konfliktusai izgatják valamennyiüket. Hogy művekre fordítsam tételemet: Dávid Vera azt sugallja, hogy végzetesen a meditáció önpusztító állapotában rekedtünk. Fázisképeivel Gál Tamás azt szuggerálja, hogy csupán elmozdulunk, de igazi cselekvésre — helyváltoztatásra — nem vagyunk képesek. Még hőseink — 1848 — szomorú példája is erre int. Várady Róbert szerint légüres térben létezünk. Nem is vagyunk igazi emberek, csupán beállított jelenetek előírt szerepekre kényszerült színészei. Hajósy Mónika pedig a manézst vizionálja elénk, az ő érzése az, hogy zuhanásra ítélt légtornászok vagyunk, akiknek tragikomikumát a külsejük is hangsúlyozza. Nem szép vagy csúnya emberek, hanem kocsonyává fonnyadt, betegséget szemléltető preparátumok.

Harmadszor arra kell gondolnunk: *mégis különböznek*. Ha egyformán rokonszenvesek is, a műveik már korántsem egyformán meggyőzőek. A legflottabb, minden kétséget kizáróan, Gál Tamás. Érettsége különösen akkor feltűnő, ha műveit külön-külön nézem. Már kevéssé erőteljes — egészében — a vállalkozása: képeit sokkal inkább a minuciózus technika és a finom elmozdulás, mintsem a gondolatkör köti össze. Úgyszintén határozott egyéniséget mutat Hajósy Mónika: minden részletében önálló világot teremtett már magának. Egyelőre azonban többet bíz a külsőségekre: olyannyira hatással akar ránk lenni, hogy valósággal elriaszt taszító vigyoraival. Dávid Vera gomolygó lepleiben kevés a titokzatosság. Nem annyira légiesek, mint inkább bizonytalanok a drapériák. Tisztázatlan viszonyuk a háttérrel, amelynek — megértem — nem szabad sem túl konkrétnak, sem túl elvontnak lennie, csakhogy most még ködös. Ezért a főmotívum értelme is amorffá válik. Várady Róbert mind szerkesztés-, mind festésmódjában határesetet produkál. Művei nem montázsok és nem életképek, noha ez is, az is felbukkan bennük. Figurái nem naturálisak és nem stilizáltak, annak ellenére, hogy az arcokat realisztikusság, a díszleteket egyszerűsítés jellemzi. Komoly összpontosítást kíván, hogy ez a kettőség ne szétfeszítse, sokkal inkább árnyalttá tegye a műveket. Várady mindent megpróbál, de olykor szimplifikáló megoldásokra kényszerül. Nem mindig bírja fantáziával. Nem mentségéül mondom, mindnyájuk bajainak magyarázataként teszem hozzá: nagy fába vágták fejszéjüket. 1984-ben akár egyetlen életrevaló táblakép is igazi mestert kíván.

Vada

Élet

13

XXVIII/13

Szerényi Gábor rajza

— Jó, el fogom hozni Gojszi mama, de most nyissa ki a száját, úgy, rágja meg, úgy nyelje le, tessék lenyelni, ne aludjon, könyörgök drága mama, ne aludjon, nyelje le, jól van, jól van, nna.

— Nagyon pontos óra. Hallatlan pontos.

— Behozom mama, nyissa ki a száját, úgy, jól van.

Több mint egy hete volt mindennapos programja az etetés. Munka után ment föl, beengedték akkor is, ha nem volt látogatás, az egyébként kedves és Gojszi mamát szerető ápolónőknek nemigen volt napi másfél órájuk egy betegre, különben is az épp hogy öntudatánál levő öregasszony nehezen engedte magát mástól megetetni.

— Ki kell mennem, vigyázz Borikám — élénkült meg hirtelen.

— Aranyos Gojszi mama, hát nem tud fölállni, tessék inkább még enni egy kicsit, nyissa ki a száját, tessék kinyitni a száját!

— Ja, nem tudok fölállni, hm — megbocsátóan elmosolyodott és elaludt.

Mikor már végképp nem sikerült több falatot belerimánkodnia, megcsókolta óvatosan a ráncos homlokot és kiment, hogy beszéljen az orvossal.

A nyugodt, hűvös tekintettől zavarba jött.

— Tessék mondani... mondja meg... van remény?

— Hetvenkilenc éves.

Megragadta az orvos karját és elbőgte magát:

— Könyörgök, ne halljon meg, segítsenek csináljanak valamit, nem halhat meg, legalább két hónapig éljen még, könyörgök, de szörnyű, istenem, még két hónapig, legalább, százezer van abban a rohadt lakásban... de szörnyű...

Az orvos rezzenéstelen arccal nézte egy darabig, majd halkan megszólalt:

— Kap majd infúziót Maga próbálja meg fölültetni, esetleg fölkelteni és pár lépést sétáltatni... Fejezze be! — sarkon fordult és eltűnt a szobájában.

Amikor Borikával beléptek az ajtón, aznap már sokadszor újra elsírta magát. Négy hónapja nem járt az ő saját, megszokott, fényképekkel teliaggatott falú Zichy utcai lakásában. Meghökkenve látta, hogy az előszoba új tapétát kapott, soha nem látott fogasra akasztotta föl Borika a kabátokat s a szobába belépve alig hitt vaksi, öreg szemének: a szürkéssárga falak hófehérek lettek, a vén, öblös fotel új huzatot kapott, a megvetett ágyon ropogós, friss és ismeretlen ágynemű harsogott, a szoba egyik sarkába pedig egy kis galéria épült, legalábbis így mondta Borika, hogy az egy galéria.

— Látja aranyos Gojszi mama, ott fenn fogok én lakni.

Átölelték egymást, nevettek és persze sírtak.

Aztán Borika segítségével levetkőzött, sőt meg is mosakodott, óvatosan, mivel már nem a régi, hatalmas, kopott, hanem egy kicsit halványkék és igen síkos fürdőkádba kellett bemásznia, még szerencse, hogy ott volt Borika. A fürdés után lefeküdt. Az ismeretlen ágynemű ugyan szokatlan volt kissé, de hát az elmúlt hónapok alatt megszokta már a szokatlan

GÁL, TAMÁS 1021

mi teremtettük puszta agyagból,
vérből, csontból, lélek-lehelletből,
mint az Isten Ádámot és Évát.

utód, bolyongó
alci friss berk
font koszor

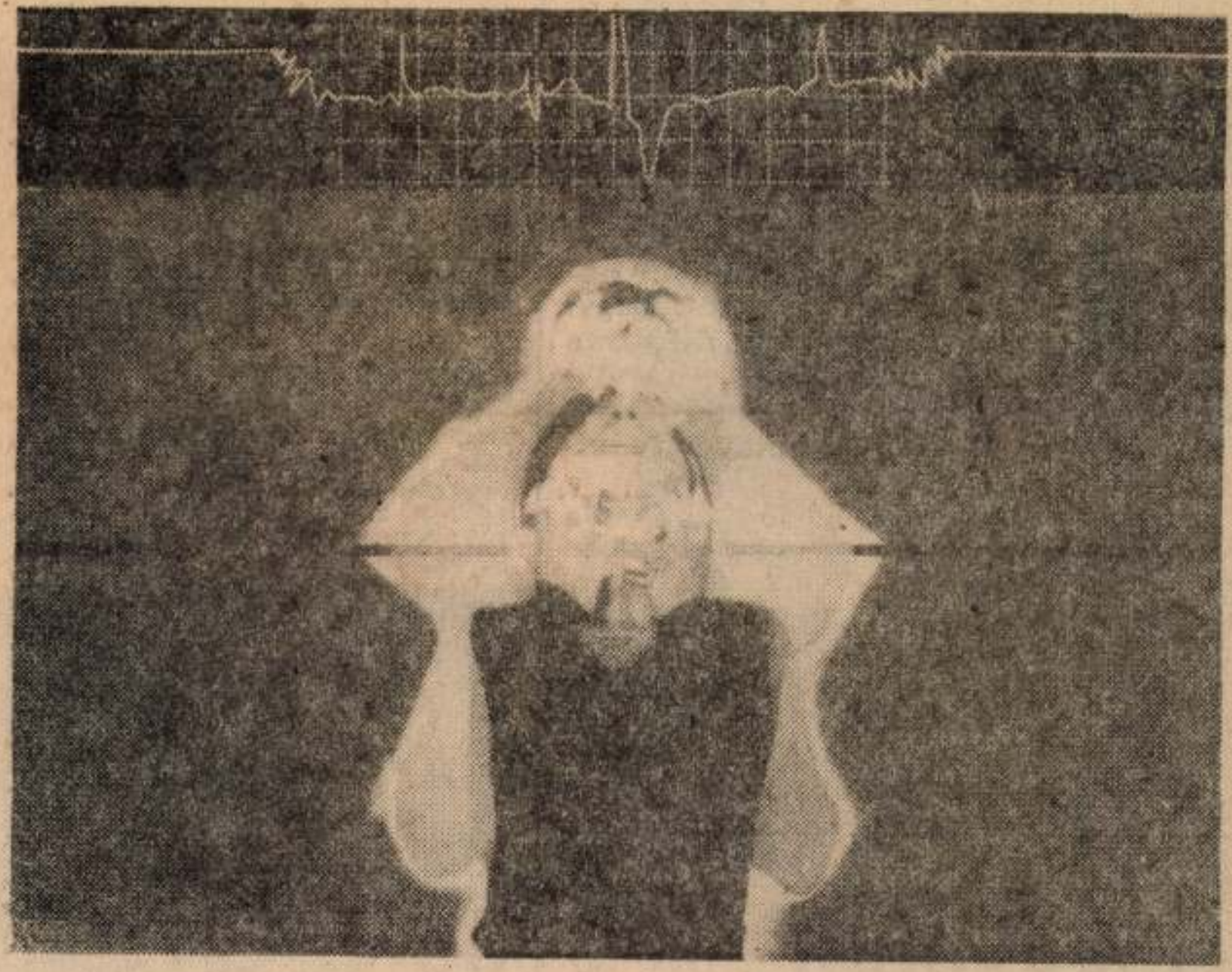

Megrázkodtatás. Gál Tamás festménye
(A Derkovits-ösztöndíjas művészek kiállításáról)

hogy az
futamból
n bonyo-
ózül egyik
a lesz.)
re az év-
t a lét-
öt páro-
A korább-
n előbbre
pedig ei-
iletből. A
ól maradt
valamint a
ettős. Ők
dulnak. A
s új, bár
tavaly is
kor Szabó-
az egykor
ekben in-
áltott föl.
ót válasz-
újonc tár-
Somogyvá-
, Hammer
panttal ver-
Ez utóbbi

Számukra is Győr lesz az első állomás.

A hegyi futamokon h
man ülnek volán mögé.
deg János az idén is
eredményekre törekszik,
ezekben a napokban
kérdéses, hogy melyik k
góriát választja. Új aut
mutatkozik be az idén K
Ferenc, egy tunningolt 1
as könnyűnek tartott gé
veszi föl a küzdelmet.
dai Béla a harmadik h
versenyzőnk, aki köm
lehet, hogy Hideg ta
autóját kapja majd
tehát 1600-as autóval in
hat.

Szántó László elmo
még, hogy összesség
előrelépést várnak a
senyzőktől, s szeretnék, ha
a válogatottban is bizalmat
kapók kevesebb balszeren-
csével küzdenének meg, és
tudásukhoz méltóan képvi-
selnék hazánkat.

a megyéből

szabadulá-

össze az ünnepi torna kere-

1982 AFA 10
SOMOGYI NÉPLAP
1091 BUDAPEST, IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
SAJTÓFIGYELŐ

nek. 20.05—22.30: Madách Imre:

12.30: Déli zeneparádé. 13.25: Orvosi tanácsok. 13,30: Hogyan lehet még az idén több gabona? 14.00: Hírek, időjárás. 14.05: A hét embere. 14.15: Zenei anyanyelvünk. 14.25: Magyarán szólva. 14.40: Irodalmi figyelő. 15.10: Lemezmúzeum. 15.48: Romberg—Young: Emlékszel még? 16.35: Reklámparádé. 16.00: 168 óra. 17.30: Mi a titka? 18.15: Hol volt, hol nem volt... 18.25: Mai könyvajánlatunk. 18.26: Hallgatóink figyelmébe! 18.30: Hírek, időjárás, sport. 18.45: A szülőföld muzsikája. 19.45: Töltsön egy órát kedvenceivel! 20.45: Világszínház. 23.21: A Philharmónia Zenekar játszik. 24.00: Hírek, időjárás. 0.10: Melódiakoktél.

GÁL TAMÁS 1077

A sámánizmus diszkrét bája

Gál Tamás festményei a Stúdió Galériában

Sámánavatás.

Gál Tamás Stúdió Galériában kiállított festményei fényképszerűek. Ám ezzel a jelzővel immár nem mondunk semmit. A fénykép ideálként lebeg a giccsör előtt is, aki modelljét „megszólalásig hűen" akarja visszaadni. A fénykép valódiságát csodálja el a hiperrealista festő is, aki egy kimerevített és felnagyított élethelyzetet avat szimbólummá. A fénykép esztétikumát keresi a neoavantgard művész is, aki a mechanikus módon létrejött látványt emeli át a kézművesség másféle közegébe. A felsorolást voltaképpen a fénykép hitelét elirigylő áltörténeti festőknél kellene kezdeni, és azoknál befejezni, akik valódi fotót, mint képzőművészetet állítanak ki, abban különbözve a fotósok autentikus képviselőitől, hogy felvételeiket a legkülönfélébb módon manipulálják, rongálják és rondítják. E terjedelmes lista — legalábbis eddig — könnyen sorolódott két alosztályba.

A fényképszerű képzőművészet egyik fele „szép" külsőt öltött és feledtetni akarta a valóságot. A másik fele társadalmi indulatoktól fűtve a pontosabb igazság megragadásának reményében fordult a fényképhez — viszont ezt zordan, a „szépséget" kerülve tette. Gál képei leginkább azért tanulságosak, mert neki, úgy látszik, sikerült olyan harmadik utat találni, amely az eddigi osztályozásból kimaradt. Ő szépen akar valóságot festeni.

Pontosabban: azt a fajta szépséget, amelyet a *Konvulzió* repülő madara, a *Füst* plafon felé kanyargó szürke szalagja és a *Gyújtópont* vakító fehér fénycsóvája megidézett, tiszta lelkiismerettel lehet vállalni. Vállalja nemcsak a hangulatokra fogékony új típusú természetfotózás, hanem az az operatőrcentrikus modern filmművészet is, amelyik színszűrőkkel, tükrökkel és trükkökkel ad tárgyának atmoszferikus többletet. Impresszionisztikusnak nevezik ezt a fotografáló stílust, és csak akkor derül ki, hogy mennyire nincs köze a stílus műtörténeti képviseletéhez, ha egy festő — mint most a huszonéves Gál Tamás — ezt a fotós modort valóban átülteti a képzőművészet világába.

Inkább fanyaran bonyolult lírai szemléletről van szó. A „kemény", a „leleplező", a kíméletlen fotónaturalistákkal szemben itt egy álomszerű, testetlen és főképp igen *lágy* képanyag jelenik meg. Puha körvonalakkal, egymásba mosódó színárnyalatokkal, halványuló formákkal. Vélhetnénk: ez az illékony látvány olyan tárgyat közvetít majd, amely hangulatában híven passzol e rafinált választékossághoz. Például bánatos, érdekes arcokat, tovaszálló galambokat, titokzatos erotikájú jeleneteket, és más kellemességeket. Gál udvariasan meg is festi a várakozóknak az érdekes arcot, a repülő madarat és a rejtett erotikát. De nemcsak azt. A fanyar arc éppenséggel egy lidércfényű *Sámánavatáshoz* asszisztál, a repülő madár egy szakállas profilportré *Konvulziójához*, magyarul görcséhez, belső vívódásához ad rebbenő érvet, a sejtelmesen vonagló test pedig bármennyire vonzó nőként van is ábrázolva, éppen akkora *Megrázkódtatást* szenved, hogy a festmény részét képező enkefalogram csúcsai majd kiszúrják a keretet.

Sámánkodás, görcsösség, megrázkódtatás: nem éppen lágy témák. Hogy Gál interpretációjában mégsem egy fenyegetett, kilátástalan világ elegánsan technokrata képmása sejlik fel, arról a művek ironikus többrétegűsége gondoskodik. A lágy külső forma és a kemény téma összetalálkozása ugyanis kikezdi az anyag kellemét, de átminősíti a tárgy hitelét is. A végeredmény tehát nem lehet más, mint a néző beleérző képességének összezavarása, a hamis azonosulási szándék okos megakadályozása. A *Sámánavatásról* ebben a képi közegben kiderül, hogy semmi köze az irracionális valláspótlékok kultusztárgyaihoz, annál inkább egy fiatal értelmiségi réteg akciózgató játékaihoz. A *Nosztalgia frizura* ebben az összefüggésben immár nem divat-parafrázis, hanem többértelműsített korfestő elem.

E receptúra alkalmazásában is talán a filmművészet sietett Gál Tamás segítségére. Az idős spanyol filmrendező, Bunuel például pontosan tudta, hogy a Burzsoázia diszkrét bájának többet árt, ha visszafogja torzító hatású indulatait, és megejtően szép formában tolmácsolja nem éppen hízelgő véleményét. Gál is pontosan tudja, hogy sámánjai — a diszkrét báj e képzőművészeti köntösében — érvényüket veszítik. Varázsolni, vonzani immár képtelenek. Legfeljebb dokumentálni egy esztetizmusba temetkező és exhibícióba feledkező magatartást.

Soha ügyesebb ördögűzést!

P. Szűcs Julianna

Magyar táv az Egyesült Ar

A *Transelektro Külkereskedel Vállalat* néhány nappal ezelőtt millió dollár értékű szerződést k tött az egyesült arab emirátusokb partnerével, komplett távvezeték é tésére. Az üzletkötés részleteiről t nap tájékoztatták az újságírókat vállalat székházában.

Mint elmondták, a 130 kilomé hosszú, 33 kilovoltos vezeték ép sére vonatkozó versenytárgyalás Transelektro—Országos Villamos vezetéképítő Vállalat egy évvel előtt alapított társvállalkozói sze zete nyerte meg. Ez a szervezet dig körülbelül tíz hasonló ajánlatot tett külföldön, s a mostani megren- latot alapított ... Co. néven. (MTI)

NÉPSZABADSÁG
1983 JAN 28
1991 BUDAPEST IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 337-139, 340-726
SAJTÓFIGYELŐ

Kielégítő az ötös ikrek egészségi állapota

Fényterápiás kezelést kapnak az ötös ikrek az Orvostovábbképző Intézet szülészeti klinikáján. Tegnap ugyanis mind az öt újszülöttnél megkezdődött az élettani sárgaság, amely általában a koraszülötteknél az első napokban következik be, s azután fokozatosan csökken. A kezeléssel megelőzhetik a sárgaság fokozódását, az esetleges komolyabb beavatkozást. A kezeléshez szükséges öt lámpát a Medicor Művek soron kívül küldte az intézetnek.

A másik örvendetes esemény a *Tarjányi* gyerekek életében: *Szilvia, Hajnalka, Sándor, Erika* testsúlya már nem csökken, csupán *Melinda*, a legnagyobb bébi fogyott még 20 grammot. Mind az öten a továbbiakban is kapják az anyatejet, a vénájukba juttatott táplálékon kívül. Egészségi állapotuk minden szempontból kielégítő. (MTI)

Garzonlakások fiataloknak Sárváron

A fiatal pályakezdők lakásgondjainak enyhítésére garzonlakásokat építenek *Sárváron*. A városi tanács kezdeményezésére, a helyi üzemek, vállalatok, szövetkezetek támogatásával hozzák létre az otthonokat. A 35 négyzetméter alapterületű lakásokért a tanács 150 ezer forint anyagi támogatást vagy ekkora összegnek megfelelő szakipari munkát kér a munkáltatótól, és cserébe átadja a bérlőkijelölés jogát.

Jelenleg tizenkét ilyen otthon épül a városban, s a költségekhez hét vállalat és szövetkezet járult hozzá. Az építők a helyi Városgazdálkodási Vállalat szakemberei, s később a fenntartásról is ők gondoskodnak. A lakásokat még az idén átadják, majd újabb 24-et építenek. (MTI)

TELEVÍZIÓ MAI MŰSORÁBÓL

15.30: Könyvről könyvért.
15.40: Egészségünkért!
15.45: Kenny Loggins felvételeiből.
16.35: Jó utat!
17.30: Ötödik sebesség.
18.35: Pophullám.
19.40: Régi nóta, híres nóta.
20.35: Sokféle! Szórakoztató irodalmi magazin.
21.35: Magnósok, figyelem!
22.20: Operettrészletek.
22.30: Engedje meg! Bolgár György és Gálik Mihály sorozata.
23.20: Szórakoztató zene éjfélig.

3. MŰSOR

9.00: Osztályfőnöki óra a középiskolák I—II. osztályosainak.
9.30: Fúvószene. Szt.
9.45: Zenekari muzsika. Szt.
11.05: Fekete-Afrika zenéjéből.
11.21: Schumann-felvételeinkből. Szt.
12.06: Igor herceg. Operarészletek. Szt.
12.55: Pillanatkép.
13.07: Könyvszemle.
13.17: Händel-művek. Szt.
14.50: Golgota. Alekszej Tolsztoj regényének rádióváltozata. 3. r.
16.00: A zeneirodalom remekműveiből. Szt.
17.45: Népszokások dalaiból. Szt.
18.24: Kamarazenekari művek.
19.00: Gounod: Faust. Négyfelvonásos opera. Szt.
Közben: kb. 19.55: A nyíregyházi stúdió műsora.
Közben: kb. 21.05: Fóliánsok rabja. Riportműsor.
Közben: kb. 22.00: Versek.
Kb. 23.05: Olasz madrigálok. Szt.

TELEVÍZIÓ

8.00: Tévétorna (sz.).
8.05: Iskolatévé. Fizika 8. o.
8.30: Fizikai kísérletek II. (ism. 13.55).
8.55: Magyar irodalom 1—4. o. (ism. 14.05).
9.25: Biológia 8. o. (ism. 14.35, sz.).
9.50: Lottósorsolás.
10.00: Deltácska.
10.20: Földrajz 6. o.
10.45: Képújság.
15.00: Az anyag körforgása. II. rész (sz.).
15.30: Aki mer, az nyer! I. rész (ism.).
16.10: Hírek.
16.15: Frédi és Béni, avagy a két kőkorszaki szaki. Amerikai rajzfilmsorozat (ism., sz.).
16.45: Színházi fesztivál Arezzóban. Riportfilm (sz.).
17.25: Természetbarát. A Telesport turisztikai magazinja (sz.).
17.45: Horgásztízperc (sz.).
17.55: Képújság.
18.00: Ablak.
19.10: Tévétorna (sz.).
19.15: Esti mese.
19.30: TV Híradó (sz.).
20.00: Palotai Boris: Hetedik év. Tévéfilm (sz.).
21.25: A hét műtárgya. XIV. századi firenzei festő: Jelenetek a remeték életéből (sz.).
21.30: Pénteki randevú (sz.).
22.30: TV Híradó 3. (sz.).
22.40: Audrey Hepburn-sorozat. Várj, míg sötét lesz! Amerikai film (sz.) (18 éven felülieknek!)

2. MŰSOR

20.00: Pulzus. Könnyű, zenei panoráma (sz.).
20.50: Horgásztízperc (ism., sz.).
21.00: TV Híradó 2. (sz.).
21.25: A maláji tigris. Olasz kalandfilmsorozat. VI/4. rész (sz.).
22.20: Szép szó. Irodalmi séták Kelet-Szlovákiában (sz.).
23.05: Képújság.

SÁMÁNAVATÁS 1

SÁMÁNAVATÁS 2

FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJA

MEGHIVJA ÖNT

G Á L T A M Á S

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLITÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

MEGNYITJA: CHIKAN BÁLINT

1983. JANUÁR 12-ÉN 17,30-KOR

FOTO: HALLAI LÁSZLÓ

```
  5 PRINT TAB 10; PROGRAM; "ZX
81"
 10 PRINT TAB 10;"**************
";
 15 PRINT TAB 10;"*";TAB 13;","
;TAB 19;".";TAB 22;"*";
 20 PRINT TAB 10;"*";TAB 12;"GA
L TAMAS";TAB 22;"*";
 25 PRINT TAB 10;"*";TAB 22;"*"
;
 30 PRINT TAB 10;"**************
";
```

```
**************
*            *
* GÁL TAMÁS  *
*            *
**************
```

STÚDIÓ GALÉRIA

BUDAPEST V., BAJCSY-ZSYLINSZKY

ÚT 52.

1983. JANUÁR 12-TÓL

FEBRUÁR 5-IG

Gál Tamás

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyógyító művészet

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1982 SEP 11

Irodalom, művészet

1021

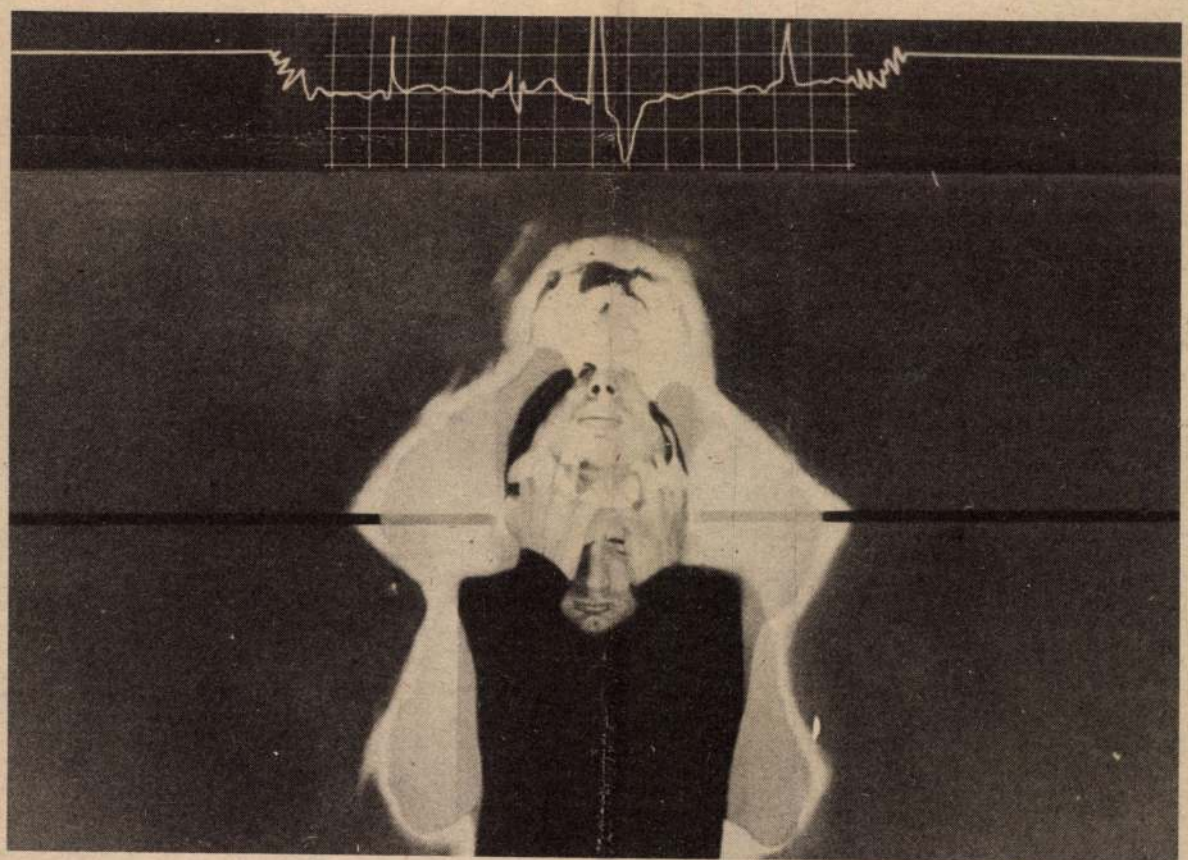

Gál Tamás: Megrázkódtatás

nzetség monostora

„Gabi”

Mindenkinek van egy-egy valakije, akit kortalannak érez. Csodálkoztunk a nyáron, a gyulai strandon: mit lesnek az emberek, hogy kiáltozásunkra — Gabi, Gabi — egy ősz óriás ugrott ki a medencéből. Ugyanolyan frissen, fiatalon, mint tíz, húsz harminc évvel ezelőtt. Pedig hát — „Cserebogár, sárga cserebogár.” — Mádi Szabó Gábor már hatvanéves. Pontosabban: Gabi, mindenkinek, aki szereti, csak Gabi; újra „lejátszott” egy szezont. Nem merjük e sorokat sem születésnapi köszöntőnek szánni, mert tudjuk, nem szereti a fennkölt méltatásokat, a papírízű ünnepi sorokat. Az évek múlásának csak annyi jelentősége van az életében, hogy több mint negyven „évadot” töltött színpadon. Voltak ebben persze olyan „szezonok” is, amikor a lőporfüst volt a bársonyfüggöny, víz, sár, meg vér volt az árokban, s gong helyett ágyú jelezte az „előadás” kezdetét. Kétszer is belekerült a történelem forgatagában, 1944-ben ellenállóként, 1956-ban az első forradalmi ezred katonájaként. Megtette amit kellett

férfi mindig gyerme
zattal tért vissza a
ra. Élete bukásait,
újra átélte szerepeib
laki így mondta: Ga
tam már rossznak a
don, de hazugnak soh
zátehetjük. minde
is mindig az ősz
igazsága alakította.
is mindig a javára
sokszor maradt veszt
megalázott, meghu
dó soha.

Művészi pályájána
csúcsa Szolnokhoz
1963 őszén Dobozy Im
nap folytatjuk című
vében emlékezetes
következő évben pedi
gyar színművészet eg
nagyobb erejű Lear
volt, 1965-ben felej
Proctor, a Miller dr
— Hegedűs Ágnes
A Salemi boszorká
éreztük leginkább ki
ni amire céloztun
hősalkat Proctor, d
ért a végsőkig küzde
„Gabi” ekkor is
adta.

Ha a Vigszínházba
— sajnos sokáig b
— vagy a Gyulai
házban nyaranta, h

Gál Tamás, optikus

HOL A GAZDA?

BESZÁMOLÓ A SZEGEDI STÚDIÓ '81 KIÁLLÍTÁSRÓL

A vakvezető kutya egyedül maradt *ef. Zámbó István* farosttábláján. A gazda életének lángja kilobbant, mint annak a szimbolikus gyufaszálnak, amely a műben az embert hivatott jelképezni. Négy hold is felkerült az égre, de ez aligha változtatja meg az állástalan eb felesleges státusát. Kit vezessen a látó kutya, ha tudományára senki se tart igényt? Ha a megbolondult gazdák az ön- és közpusztító játékaikban lövedékek röpítésével szórakoznak, ahelyett hogy A pontból B pontba akarnának eljutni, mint a kutya és minden kutyák korábbi életében?

A tehetséges festő-grafikus műve, mint nyitókép, kapóra jön a *szegedi Ifjúsági Házban* rendezett évi nagy *Stúdió-kiállításról* szóló beszámoló elején. Aligha belemagyarázás: allegóriával van dolgunk. Olyan, hangulatilag, technikailag, rajzilag szépen megvalósított képi hasonlattal, amely értelmezi az elébünk táruló látvány egészét. A kutya, midőn attól tart, hogy elhagyták, többféle lehetőség közül választ. Pesszimista kutya úgy vonja le a konzekvenciákat, hogy többé semmilyen embert (vö. társadalom) nem kíván szolgálni. Beveti magát a vadonba, és kerüli mindazt, amire gazdája hajdanában igényt tartott. Az átélt sokk után a szolgálat számára szervilis tett, cirkuszi mutatvány, puszta értelmetlenség. Többé nem apportíroz és nem jelez, ha külső veszélyt lát. Azaz: nem alkot formás produkciót, inkább csúnyát, mint amilyen *Záborszky Gábor* salakkompozíciója. Inkább vásott szórakozásban leli örömét, mint *Zrínyi-falvi Gábor* a lefényképezett, majd összegyűrt, majd gyűrten lefényképezett portrésorral. Inkább rejtélyes gesztusokat hagy maga mögött, mint *Berhida Mária* és *Hévizi Éva* a kispórolt alapterületű, szimplán áttekinthetetlen *Labirintussal*. Vagy csak depresszióban maga elé mereng, és a rosszkedv teremtette regressziójában olyan dolgokkal kezd foglalkozni, amelyek úgy tűntek, már a kiképzés elején tisztázódtak. Így kapott különös jelentőséget a Vonal *Koncz András* anti-művében, a Költői Tér *Szirányi István* dipapapírral dekorált sötétkamrájában, valamint a tárgyakat szenvtelen pontossággal rögzítő Rajz *Molnár László* élethűvé formázott hurkolt kötelén és *Fillenz István* imitált üres papírlapját imitálva rögzítő imitált rajszögein.

Optimista kutya reméli, a gazdi csak viccel a röppentyűkkel. Az élet nem változott. Ahogy a láng ellobbantotta a gyufaszál foszforát, egy másik, ezzel ellentétes történés majd visszaadja az eredeti alakot, és minden ott folytatódik, mint azelőtt. A szokások átsegítik a válságos időszakon. Szolgál igény nélkül is. Őrzi a pillanatnyi semmit. Megvédi az érzelmes zsánerkép létjogosultságát, mint tette azt *Fábián Pál* a szomorú öregasszonyával a *Merengés* című képen. Vigyáz a szobrászat évszázados tradícióira, mint tette azt *Tóth Júlia A kőfaragó* című reliefen. Valamint indok nélkül is ragaszkodik több évtizede begyakorolt és legalább egy évtizede értelmetlenné merevedett grafikus módszerekhez. Mint *Varga Bencsik Józseftől Szunyoghy Andrásig* annyian, akik arabeszkké változtatták a vonalat, és mustrává a mű belső tartalmát.

A valóságérzékeny kutya viszont éppúgy nem mond le kutyaságáról és nem bitangol el a vadonba, mint ahogy életösztönére hallgatva nem marad olyan üres szék közelében, ahová lövedékek esnek. Realista kutya arrébb megy munkát keresni. Következik ez képzettségéből, fajtájából, helyzetfelismerési képességéből. Kóbor állapotba kerül tehát, régi gazdája már nincs, az újat még nem ismeri. És hogy e kóbor állapot nem veszélytelen dolog, és a kritikussintérek nem mindig megértőek az átmeneti állapot iránt, arra példák hosszú sora idézhető. Mindenekelőtt az a visszhang, amely a három évvel ezelőtti, *Nemzeti Galériában* rendezett *Jubileumi Stúdió-kiállítást* követte, azt a tárlatot, ahol első ízben deklaráltatott a kóbor állapot, és ahol először méltányolták érdemben a „vakvezetők" megnehezedett helyzetét.

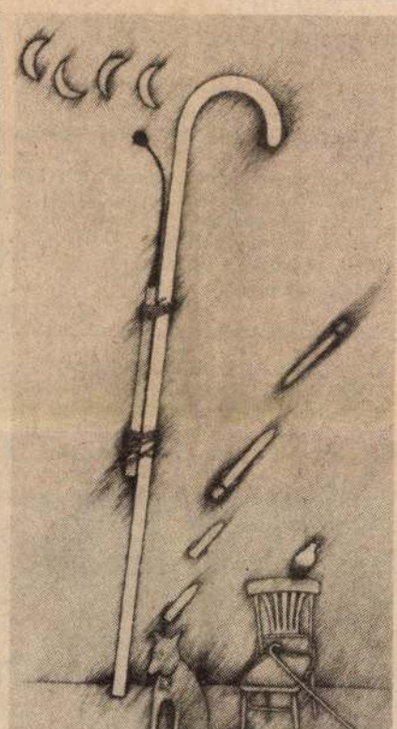

ef. Zámbó István: Hol a gazda? – (Olaj, farost, ceruza)

Gál Tamás: Konvulzió.

A kóborlás közben viszont olyan valós új tapasztalatok szerezhetők, amelyek felkészíthetnek az új gazda, a megváltozott társadalmi igény szolgálatára. A régi ugyanis csak merev, skatulyákba szorított műfaj-produkciókat fogadott el szolgálóitól, talán az új megérti, hogy a határok elbizonytalanodtak. Talán *Sántha András Ham* című kompozícióját nem fogja azért a tárgykultúra körébe sorolni, mert a mű zöme egy valódi földgömb, hanem figyelembe veszi a kiharapások teremtette „eszmei többletet". *Gál Tamás* elmosódó körvonalú művét sem fogja pusztán azért fotográfiának tekinteni, mert az ábrázolás felidézi a hosszú expozíció közben keletkezett látványt, hanem *képnek* fogja tekinteni, amely túl a fényképre vagy festményre jellemző szűk ismérveken, valódi élményt közvetít.

A régi gazda megkívánta: a mű mindig, minden körülmények között és feltétlenül vesse magát alá a piac törvényeinek. Legyen adható és vehető, mint egy kiló kenyér, emelje a fényt és a pompát, mint egy díszes ruha. De talán az új megérti: a látvány több az árunál, és fontosabb a stallumnál. Megszervezése következésképpen nemcsak józan dizájnerek és fantáziadús díszlettervezők feladata, hanem a tapintható látomások mérnökeinek, a képzőművészeknek is dolga. *Bakos Ildikó* egész szobát igénylő mozgalmas gipszdrapériákkal benépesített együttese. *El Kazovszkij Nagy csendéletnek* nevezett, bujján szaporodó és folytonosan meglepetéseket kínáló műve csak „kóborlás" közben születhetett, mert nyárspolgári szempontok szerint amúgy „haszontalan" tettek. Haszontalanok, mert így, ahogy vannak, nem forgalmazhatók sem a műkereskedelemben, sem az állandó nyilvánosság számára készült köztereken, középületeken. Egyelőre csak „hasznosságon" túli *magatartást* fejeznek ki. Új érzékenységet a monumentális formák iránt, új antikonformizmust a megmerevedett normák ellenében. Kijöhet belőlük valami, lassan tehát a kritikával. És ez a valami valószínűleg éppúgy nem fog hasonlítani a kiállításon bemutatott mostani állagukra, mint azokra a túlélt reprezentációs hagyományokra, amelyeknek szétzúzására tesznek kísérletet.

Feltételezhető persze: az új gazda nem mindenben ellentéte a réginek. Ha nem is kívánja meg a szolgálat szervilizmusát, de megkívánja a szolgálat minőségét, művességét, bölcsességét — elnézést a kutya-allegóriát megtörő képzavarért —, emberségességét. Feltehetően ez mindaddig így lesz, míg a társadalmi munkamegosztás kényszere a világot beavatottakra és avatatlanokra, képzőművészekre és nem-képzőművészekre osztja, tehát ameddig kiváltságos csoportoké az ábrázolás felelős munkája. Volt egy-két kiváló mű a Stúdió '81-en, inkább a grafikusok és szobrászok keze nyomát dicsérve, mint a festőkét, inkább a jó „nevelés" diadalát bizonyítva, semmint a hontalanság erényeit, inkább a főiskolás kor frissesége mellett tanúskodva, semmint a beérkezettség előnyei mellett. *Felsman Tamás* kacskaringókból összevarrt műrégi naptárlapjai, *Sáros András Miklós* sejtelmeket szító diabolikus *József Attila*-portréja, *Tóth Ernő* természettudományi aprólékossággal cirkalmazott drámai *Csapdája, Csikvári Péter* bura alá kényszerített — mert az illékonyság érzetét keltő — *Csendje, Illatja, Fénye, Katona Zsuzsa* a művészettörténeti tanulságokat rátartó fölénnyel felhasználó *Lillája* arra engednek következtetni: kóborlás közben nem feltétlenül elhagyandók *a szolgálat évezredes beidegződései*. Mert tapasztalnunk kellett ugyan, hogy a régi, a polgári művészetszemlélet főnöke visszavonhatatlanul magára hagyta vakvezetőit. De még nem ismerjük az új tulajdonos éleslátásának fokát. A biztonság kedvéért, és addig, ameddig még nem tudjuk, *Hol a gazda*, ajánlatos megőrizni a mesterség kiváltságait. A hasonlat itt zárul, mert a kutyavilág vastörvénye ugyanúgy ezt parancsolja, mint a művészetika.

P. Szűcs Julianna

lyett három műszakban állítják elő a keresett mecseki brikettet; az üzem eredeti terve 150 ezer tonna gyártása volt, s ezt a mennyiséget az év végéig 40 ezer tonnával túlteljesítik.

A MECSEK VIDÉKÉN ismét tavaszi köntöst öltöttek egyes fák és cserjék. A legdélibb országrészben gyakori jelenség a növények másodvirágzása. A Mohács főutcáját díszítő vadgesztenyefákon ismét láthatók a gyertyaszerű, fehér virágok; a mecseki Zobákpusztán újra illatozik az akácvirág.

SZEGEDI VÍZTORONY

Szegeden, a Rókus városrészben új, 67 méter magas víztorony épül, amelynek két tartálya lesz: az alsó 1000, a felső 3000 köbméteres. Most szerelik az alsó tartály acélszerkezetét.

A NEMZETKÖZI VÖRÖSKERESZT küldöttsége Laoszban tett látogatást. Az ország egyes vidékeit sújtó árvíz károsultjai elsősorban gyógyszereket kapnak a Vöröskereszttől.

MESÉL A CIRKUSZ címmel a *Magyar Cirkusz és Varieté Vállalat az idén is útnak indítja gyermekeknek szóló produkcióját. A bemutató Budapesten, a Játékszínben lesz szeptember 12-én; ezután a cirkuszkaraván társulata Székesfehérvárra tart, ahol 14-én a tószínpadon lépnek fel. A továbbiakban az ország több városában és községében vendégszerepel az együttes.*

Műsorok

Mátyás-templom: Garry Grodberg orgonaestje (8). **Fővárosi Nagycirkusz:** Cirkusz '81 (du. fél 4 és fél 8). **Május 9. Park:** Sztárcsinálók (fél 9).

tatják meg ágazatuk legújabb tudományos eredményeit.

A MUNKÁSSZÍNJÁTSZÓK TALÁLKOZÓJA Tatabányán megkezdődött. A négynapos országos fesztiválon 13 együttes lép fel; olyan színjátszók, akik rendszeresen szerepelnek az üzemi dolgozók körében, munkásvárosokban, peremkerületekben, s ezzel jelentős részt vállalnak a munkásművelődésből.

A KATONAI ÉS RENDŐRI PÁLYA iránt érdeklődő fiatalok nyári tábora bezárult Tatán. A Honvédelmi Minisztérium, a Belügyminisztérium és a budapesti KISZ-bizottság szervezésében egy héten át csaknem ötszáz középiskolás ismerkedett a tiszti és tiszthelyettesi hivatással, a katonai tanintézetek és hallgatóik mindennapi életével.

MAGAS ÁRA MIATT egyelőre nem fenyegeti a hagyományos fényképezőgépek piacát a Sony japán elektronikai konszern újdonsága, a filmszalag nélküli fényképezőgép, amely mágneses lemezre rögzíti a képeket. Szakmai körökben arra számítanak, hogy az új gép öt-tíz éven belül a Sony egyik fontos termékévé válhat, ha az árát sikerül a jelenleginek a felére csökkenteni.

ÚJABB VARRODÁKAT RENDEZ BE a Debreceni Ruhagyár a kis településeken; ma már csaknem ötszáz termelőszövetkezeti asszonyt és lányt foglalkoztatnak. A helyi gazdaságok közreműködésével kialakított üzemek enyhítik a gyár munkaerőgondjait. Biharnagybajomban már az idén, ezután pedig Nyírábrányban és Szakolyban nyitnak meg varrodát.

MOST JELENT MEG: Csizmadia László: A vendég előtti étel- és italkészítés művészete — Tájékoztató az alapfokú állami nyelvvizsgáról (Közgazdasági) — Francis Scott Fitzgerald: Az éj szelíd trónján. Regény. 2. kiad. Európa zsebkönyvek — Maria Kuncewiczowa: Az erdész. Regény — Antoine de Saint-Exupery: Éjszakai repülés. Négy regény: A déli futárgép, Éjszakai repülés, Az ember földje, A hadirepülő — Joan Didion: Imádságoskönyv. Regény. Modern Könyvtár — A bűvös síp. Norvég elbeszélések. Antológia (Európa).

KÖZLEMÉNY

NYIT A RUDAS, ZÁRNAK A STRANDOK. A Fővárosi Fürdőigazgatóság közlése szerint a Rudas gőzfürdő karbantartása, illetve felújítása befejeződött, s így a fürdő augusztus 31-től, hétfőtől ismét fogadja vendégeit. Hamarosan bezárnak a strandfürdők, sőt a Szőnyi úti már be is zárt, a pünkösdfürdői, a kispesti, a pestlőrinci, az albertfalvai, a rákoscsabai és a cinkotai strandfürdő 30-án, vasárnap tart utoljára nyitva, a Római és a pesterzsébeti strandfürdőt szeptember 6-án zárják, a csillaghegyit és a csepelit 13-án. A Palatinuson a zárás napja szeptember 20. A Széchenyi gyógy- és strandfürdőben a téli átállás miatt az uszoda szeptember 7. és 18. között nem látogatható; a gyógyfürdő nyitvatartási rendje ekkor is változatlan.

BAZSÓ PÁL, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, 74 éves korában elhunyt. Temetése szeptember 2-án délután 3 órakor lesz Újpesten, a Megyeri úti temetőben. — *Az MSZMP VIII. kerületi Bizottsága; a Vas-, Fém- és Villamosenergia-ipari Dolgozók Szakszervezete.*

ORAVECZ DEZSŐ, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, aki 1932-től volt a párt tagja, 75 éves korában elhunyt. Temetése szeptember 1-én 13 órakor lesz Újpesten, a Megyeri úti temetőben. — *Az MSZMP XV. kerületi Bizottsága; a Bőripari Dolgozók Szakszervezete.*

DEBRECENBEN, a Kossuth Lajos Tudományegyetemen megkezdődött a Magyar Elektronikai Egyesület vándorgyűlése. A kétnapos tanácskozás részvevői — több mint ötszáz szakember — a villamos berendezések anyagtakarékos tervezésével, gyártásával foglalkoznak.

A GENERAL MOTORS amerikai autógyár külföldi piacra szánt, úgynevezett világautóját bemutatták Londonban. A négyévi tervező munkával és ötmilliárd dolláros ráfordítással kifejlesztett autó 8,7 litert fogyaszt száz kilométeren, óránként 120 kilométeres sebességnél; egymással helyettesíthető alkatrészeit a világ több pontján állítják elő.

SÚLYOS GÁZROBBANÁS történt szerdán az NSZK-beli ibbenbüreni bányában. A tragédiának eddig hat áldozata van; közülük négy lengyel állampolgár, akik egy kereskedelmi megállapodás értelmében dolgoztak itt.

Újabb vasúti szerencsétlenség Ausztriában

Rövid időn belül *a második* súlyos kimenetelű vasúti szerencsétlenség történt Ausztriában; mindkét esetben emberi mulasztás okozta a katasztrófát. Tíz nappal a bécsi Déli pályaudvaron bekövetkezett szerencsétlenség után, csütörtökön a felsőausztriai *Wels* város pályaudvarának közelében a 60 kilométeres sebességgel haladó *Donaukurier-expressz* összeütközött egy alig 10 kilométeres sebességgel közeledő tehervonattal.

Az összeütközés következtében a két mozdony, valamint több vagon kisiklott; a legfrissebb jelentések szerint a szerencsétlenségnek *nincs halálos áldozata*, de hatvan utas megsérült, közülük tizenöt súlyosan.

Tűz a Rákosvölgye Tsz raktárában

Az anyagi kár kétmillió forint

Csütörtökön a kora hajnali órákban — eddig ismeretlen okból — tűz keletkezett *Budapesten*, a XVII. kerületi Pesti úton: a *Rákosvölgye Mgtsz* mintegy 800 négyzetméteres raktárhelyiségében kapott lángra a kartondobozokban tárolt édesipari termék. A nagy erőkkel helyszínre vonult tűzoltók a tüzet rövid idő alatt eloltották; az anyagi kár meghaladja a kétmillió forintot.

A tűz keletkezési körülményeinek tisztázására a vizsgálat megindult. (MTI)

A RÁDIÓ ÉS A

KOSSUTH RÁDIÓ

8.25: Dr. Szontagh Endre vegyészmérnökkel beszélget Gazdy Dénes

100 Pecz Samu: A Tolbuhin körúti vásárcsarnok.
1896. Budapest

101 A Nyugati pályaudvar tetőszerkezete.
Eiffel tervei alapján, 1874–1877.
Klösz György egykorú felvétele
Budapesti Történeti Múzeum

102 A budapesti millenniumi földalatti építése. 1896

103 Hauszmann Alajos: ▷
A New York-palota. 1891-1894
Budapest

104 Alpár Ignác: Tőzsdepalota, ▷
majd a Magyar Televízió székháza. 1902–1905
Budapest

105 Hauszmann Alajos: A volt Kúria, ▷
majd a Néprajzi Múzeum. 1896

106 Steindl Imre: A budapesti Országház. ▷▷
1885–1904.

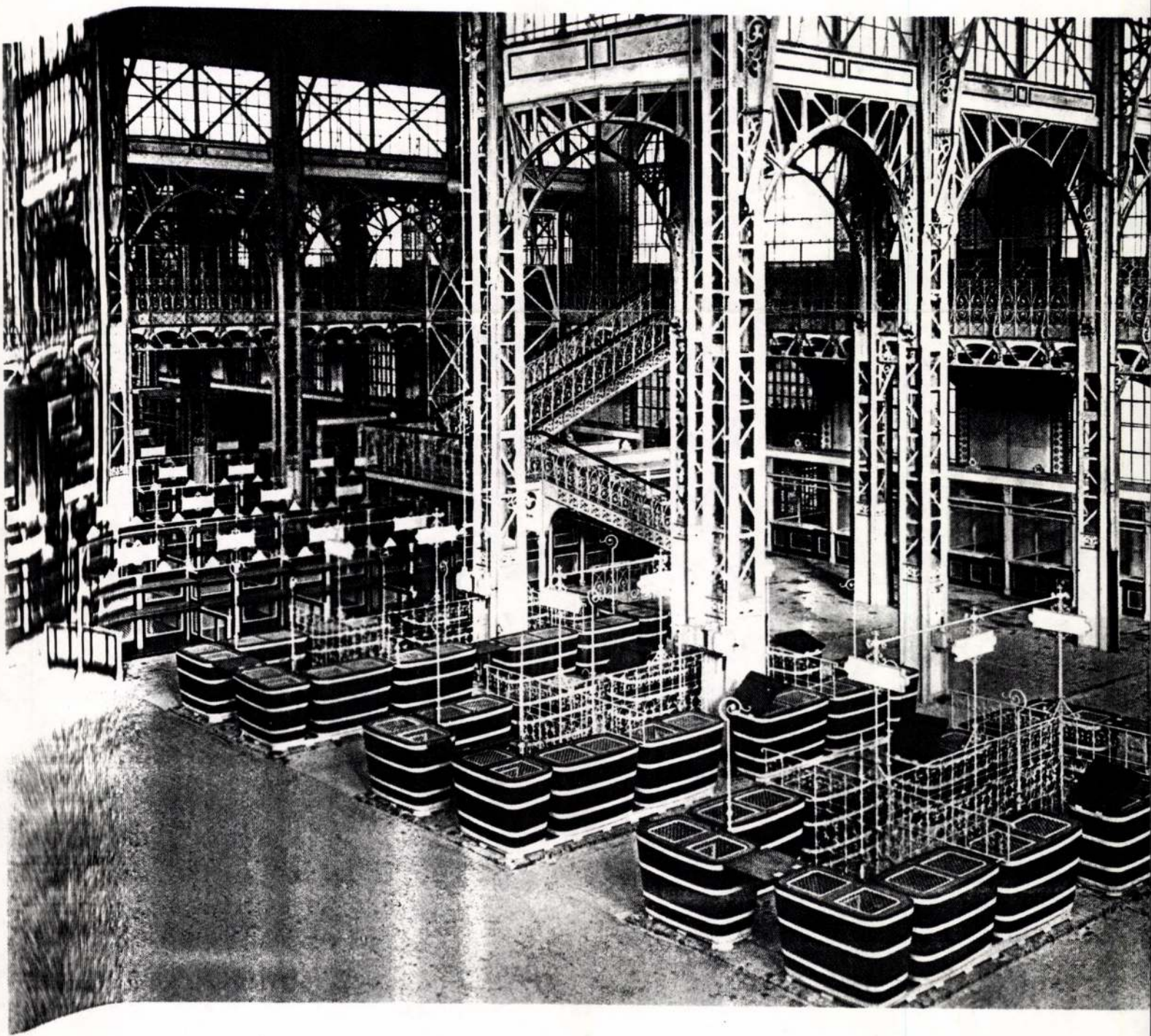

GÁL Tamás

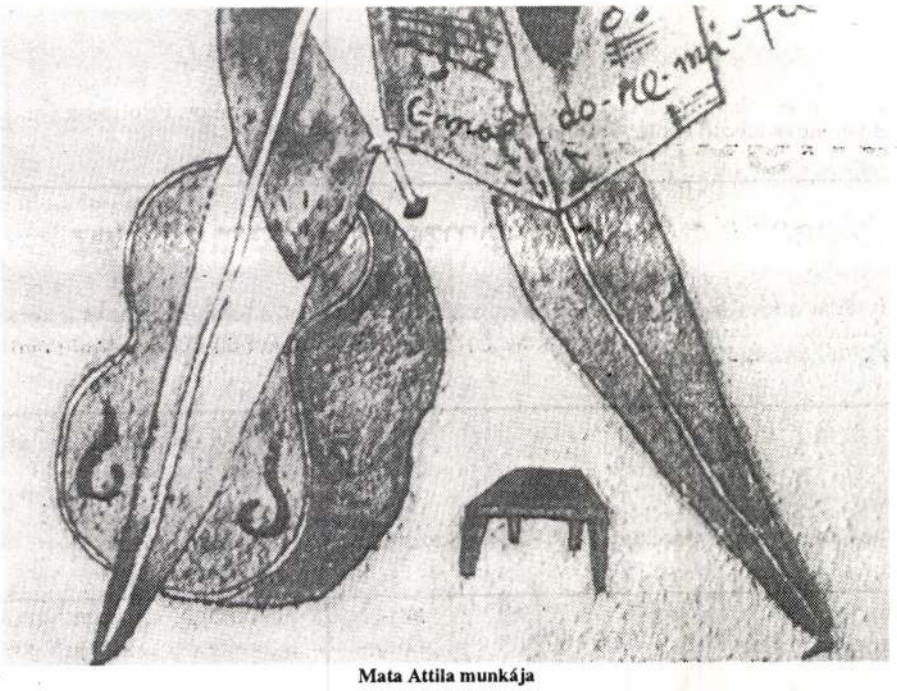

Mata Attila munkája

patenteket, tüzes-vizes bodyvicceket, melyeket csak az ment meg ilyenkor, hogy felismerhető az ártatlan akarat s az abból fakadó őszinte mindentleszárás, mely véletlenül és általában az elképzelések eredetére és eredetijére vonatkozik. A művészetszociológia szempontjai persze itt is működnek: a topográfiai margón-lét 1992-ben talán még dühítőbb, mint 1972-ben, amikor az önkaseroló magyarázatok is passzentosabbak voltak.

Mindez a **Stúdió Galéria** nagyszerűen kitalált sorozatának – a **Gallery by Night**nak – némelyik estjére is vonatkozik. Az elmúlt hét egy-két feszengő és elmismásolt akciója azt a különös és bizonyos szempontból kínos, bár nem ismeretlen tényt illusztrálta, miszerint **mindent**, akár a legautonómabbnak és legindividuálisabbnak hitt eszközt is föl lehet küzdeni giccsé, s még nagyobb tehetségtelenség sem kell hozzá.

A performance lassan valóban kiürül; talán mert a színház szabadabbá és nyitottabbá vált, s beolvasztotta vagy legalábbis használatba vette mint stiláris helyet, talán mert a képzőművészetben a tárgykészítés újra értelmet kapott, talán mert a pénz útjai kifürkészhetők, s – nem talán, hanem bizonyosan – mert ezek mind összefüggenek. Az – mondjuk – elég szomorú lenne, ha a performance így kerülne itt a helyére, vagyis ez jutna számára: érdes revüként vagy ácsorgós bulik magánszáma gyanánt valahogy olyasformán kiódalogva a divatból, mint ahogy a hatvanas évek elején koptak ki a mozikból a híradó és a nagyfilm közötti artistaműsorok.

Az Art Expót az üzlet igenlése, a békéscsabai kultúrbörzét és a pesti egyesítés galériazsúrokat viszont épp annak tagadása motiválja. Érdeken kívül, legalábbis aktuálisan túl teszi, teheti magát a pénzen a **Germination 6** című nemzetközi tárlat, mely 13 európai ország 35 éven aluli képzőművészeinek biennáléjává vált az elmúlt években. Tavaly óta lengyel, cseh és szlovák művészekkel együtt magyarok is részt vesznek az eredetileg egy francia–német diákszövetség kiállítássorozatából kinőtt biennálén, melynek válogatott anyaga a **Budapest Galéria** Szabadsajtó úti és Lajos utcai termeiben látható.

A téli Stúdió-kiállítás emlékeivel mocorog a kényszer legalább valami vázlatos összevetés, „megfeleltetés" mozdulatára, de nem lenne sok értelme. Egyrészt, mert semmi valódi és általánosítható különbséget nem látok a magyarok és nem magyarok között, másrészt, a szerencsés válogatásnak köszönhetően, a Germinationon szereplő négy művész – **Csörgő** Attila, **Erkel** László, **Gál** Tamás és **Linter** Tamás – a legjobbak közül való, így a legkevésbé sem szorulnak arra, hogy sajátosságokra hivatkozva protézist kínáljunk nekik.

Érdekesebb néhány **helyet** említeni. Erkel László – Budapesten csak felében – bemutatott munkája archaikus és 20. századi, **stalkeres** tereket idéz meg, Gál Tamás szobra finom áttétellel Tatlinra s elsősorban, bármilyen különös is, annak festményeire utal. Csörgő Attila üvegszerkezete a virtuális és a reális tér határán állított csapdába csalja nézőjét, Linter Tamás pedig az emblematikus fogalmazás és a monochromitáshoz közelítő absztrakció viszonyát vizsgálja.

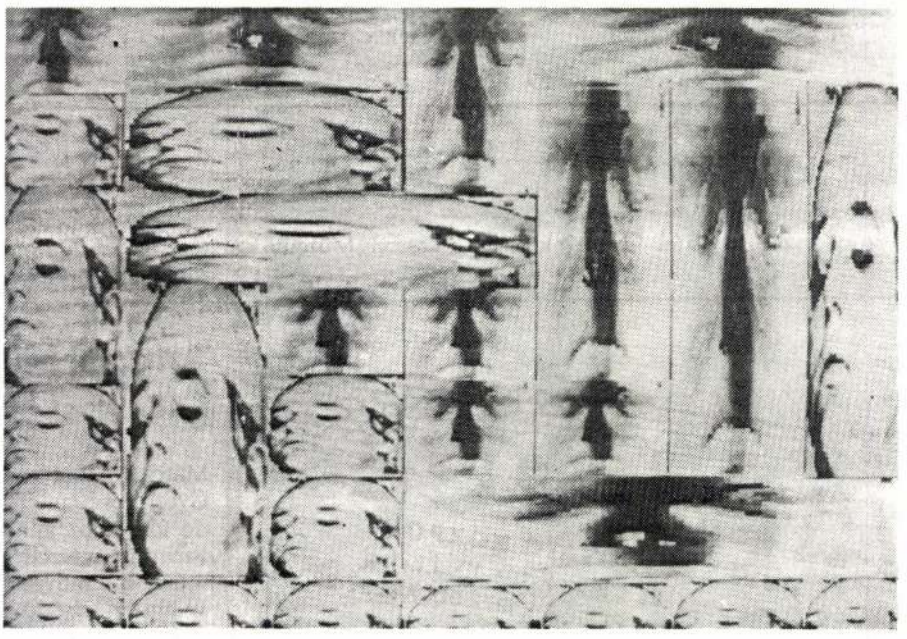

Révész László László munkája

Gál Tamás

→ Mazzag István

MŰVÉSZET 1985/2/15

Gál Tamás, festőművész

A Műcsarnokban rzúttal másodszor kerül sor az elmúlt esztendők legjelentősebb alkotásai közül kiválogatott művek gyűjteményes bemutatására. — Gál Tamás fotóval kombinált munkájának címe „Kifordulás" /említve/.

-bányai-: Több esztendő munkáiból.
Magyar Papíripar, 1984. máj. 5. 6.-old.

Gál Tamás, festőművész

Az Ernst Múzeumban rendezték meg a Derkovits-ösztöndíjasok kiállítását. – Gál Tamás mindhárom bemutatott munkája kitűnő kompozíció, különösen a 1848-49 c., amely a fekete kokárdák árnyékában elbukó, kivégzett férfi alakját a gyorsfényképfelvétel egymásra kopírozásával ábrázolja, felhasználva a színtelen színek, fekete és fehér gazdag árnyalatvilágát. Hasonló technikával készült „Három grácia" és „Sikoly" c. képe, ugyancsak izgalmas, eredeti. (említve).

Harangozó Márta: Az Ernst Múzeumban.
Esti Hírlap, 1984. febr. 22.

Gál Tamás.

a szegedi Tájházban rendezték meg az évi nagy Stúdió'81 kiállítást.

Szerepel Gál Tamás „Komrádió" c. műve, mely valódi élményt közvetít. /említve és repr./

P. Szűcs Julianna: Beszámoló a szegedi Stúdió'81 kiállításról.
Népszabadság, 1981. aug. 28. 4. old.

Gál Tomás, [festő]

L. Deim Pál

Vadas József: Generál ár

13.

Élet és Irodalom Bp. 1984. ápr. 20. XXVIII/16

Gál Tamás festőművész

Husz Mária: Derkovits ösztöndyasok beszámoló kiállítása

Művészet, 1983. július

Gál Tamás festőművész

-chb-: Gál Tamás

Művészet, 1983. január

Gál Tamás festőművész

Nagy Zoltán: Nemzeti tárlatok – a közelmultban és ma

Művészet, 1982. augusztus

Gál Tamás festőművész

Nagy Zoltán: Derkovits ösztöndíjasok bemutatkozása

Művészet, 1982. június

Gál Tamás

→ Dávid Vera
Erdei Éva

Gál Tamás

Az Országos Képzőművészeti Kiállítás ápr. 8.-án nyílt meg. A második teremre jellemző, sokféleség között látjuk Záborszky Gábor és Gál Tamás munkáit, ők a fotorealizmus eszközeit használva tagadják a felszín igazságait, villantva fel rejtett összefüggéseket.

P. Szabó Ernő: Visszanézni a csillagokra.
Magyar Ifjúság, 1982. máj. 28. 8 34. old.

Gál Tibor ejtén

Mv 2005/4

Majcher Tamás

DRÉGELY VÁRA

A vár a Börzsöny délkeleti részének egy sziklagerincén, 444 méter magasságban áll. A környező településekhez képest is 240 méter relatív magasságban, azoktól viszonylag messze helyezkedik el.

Első okleveles említése 1285-ből származik, akkor a Hont-Pázmány nemzetségé. 1311 után Csák Máté birtokába kerül, de 1321 után már Hont vármegye központjaként jelenik meg. 1328 és 1366 között három várnagyát is említik. 1390-ben királyi adományként a Tari család tulajdonába kerül. 1424-ben Zsigmond király visszacseréli, majd az esztergomi érsekek tulajdona lesz a török időkig. Feltehetően Mohács után kezdik megerősíteni Várday Pál érseksége idején, de 1551-re lőporrobbanás miatt erősen megrongálódik az erősség, így felmerül felhagyása is. 1552-ben közel 150 fő védi Szondi György vezetésével a rosszul felszerelt várat. Szondi a török készülődésének hírére a tavaszi időszakban több levélben is sürgeti a vár felszerelését, a létszám növelését és az erődítési munkák támogatását, de nem sok eredményre jut. Egy levelében kitér arra is, hogy a vár szerinte csak négy napig tud egy ostromnak ellenállni. Az Ali budai pasa vezetésével felvonuló 12 000 fős sereg négy ostromágyúja és hat tarackja ellen 1552. július elején valóban négy napig tudják tartani az erősséget, életük árán. A romos várról 1600 körül Hoefnágel készít miniatűr metszetet Drégelypalánk ábrázolásakor.

A Kölcseyvel induló irodalmi kultusz ellenére később is kevés hiteles ábrázolás született a romokról, és tudományos kutatása sem indult meg. A legismertebb ábrázolás Könyöki rajza. Az első pontos alaprajzi felmérést *Sándorfi György, Nováki Gyula* és *Miklós Zsuzsa* készítette el. Hivatalos ásatás is csak 2000-től folyt a várban, bár vadásatók és ereklyegyűjtők többször is beletúrtak a területbe.

A Drégelyvárért Alapítvány és a KVI

A vár északról

A helyreállitott nyugati fal

A sziklaudvar és elővédmű

szervezésében évek óta folyik a vár álló falainak falkonzerválása, balesetvédelmi veszélyt elhárító megerősítése *Gál Tibor* építész (ÁMRK) közreműködésével. A kezdeti időkben, 1988-tól az északi és nyugati külső falak megfogása, illetve a nyugati fal kipusztult falsíkjának visszaállítása folyt. Ekkor készült az északi falon a kiomlott lőrés helyére egy neogót ablak is. A 90-es évek végére a munkák eljutottak egy olyan fázisba, amikor a régészeti kutatás már megkerülhetetlen volt.

A 2000-ben a NKÖM Örökség Program támogatásával indult kutatások alapján a Könyöki-féle alaprajz kicsit módosult.

A közel észak-déli irányú, hosszú sziklagerincen legalább három részből álló kővár épült már a kezdetekben, melynek nagyobb kiterjedésű palánkokkal védett külső védelmi vonalai is voltak a XVI. századra. A sziklagerincbe, annak déli negyedében egy udvart faragtak. Az udvart délről egy sziklacsonk, keletről és nyugatról épített fal védte. A kapuja a keleti fal sarkában nyílhatott. A sziklacsonkon egy késői lőkamrás patkótorony került elő, de feltehetően már a korai

A sziklaudvar nyugati fala

A déli torony helyreállítás közben

Az északi torony pincéje

időkben is állt itt valami elővédmű. Az udvar sarkában egy ciszterna vagy kút feltételezhető. Az udvarról egy szűk sziklafolyosón lehetett a középső várba jutni. A sziklába vájt bejárat ajtókeretének csak a helye van meg. A szűk belépőből ítélve kétszárnyú ajtóval reteszelt volt. A meredek kőlépcsőn csak gyalogosközlekedés folyt. A középső

A vár alaprajza (részlet) a legfrissebb kutatások alapján

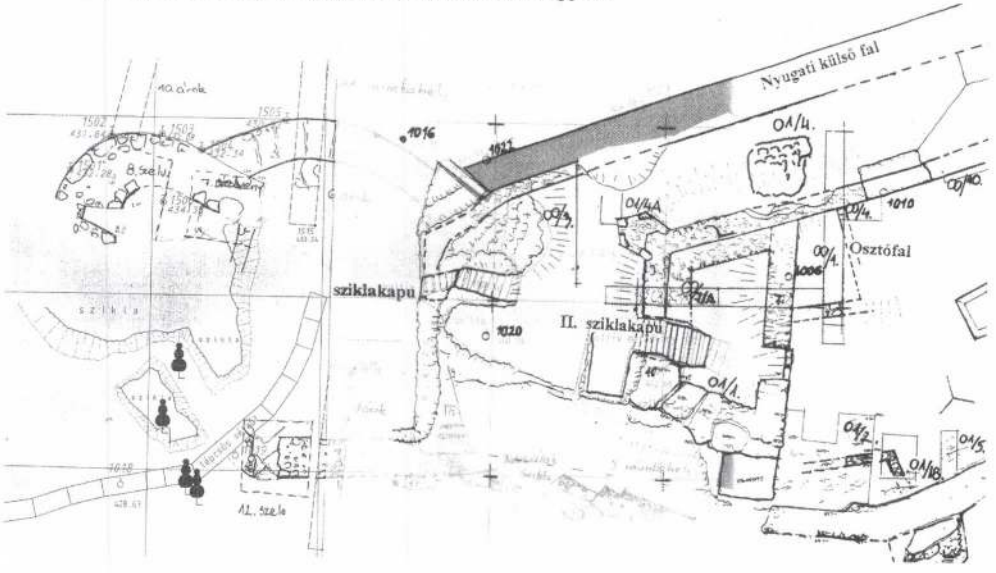

vár a szikla derekára épült külső nyugati fal és a felső várat határoló belső nyugati fal közötti hosszú falközből és az északi és déli oldalon kialakított kisebb udvarokból állt. Az északi udvar 1 méter vastag külső falain két kisméretű patkótorony maradt meg. A nyugati külső falat a későbbiekben vastagon megköpenyezték az ágyúk ellen.

A középső várból ismét egy sziklába vésett, lépcsős folyosón lehet feljutni a felső várba. A folyosónak kérdéses a reteszelése. A homlokfalon nincs nyoma kapukeretnek, a lépcsőfokok miatt amúgy is kifelé kellett volna nyílnia. A lépcsősor felső harmadában azonban vannak nyomai egy esetleges csapó rostélynak. A felső vár udvarára jelenleg egy késői kapun lehet kilépni. A felső vár a korai időkben egy délről és nyugatról palástfallal kerített sziklaudvarból állt. Az északi oldalának korai lezárása nem tisztázott. A keleti oldalon csak a XVI. század fordulóján húznak falat a 20 méter mély szakadék szélére. E fal együtt épült az udvart északról záró robusztus toronnyal. A keleti fal töréspontján egy először támpillérnek gondolt falsíkból kiugró falazatot találtunk, mely kihasználta az itt szintén előreugró sziklákat. Eredeti funkciója vagy oldalazó toronyvédmű, vagy/és árnyékszék. A mély szakadék szélére történt kiépítése ez utóbbira is alkalmassá tehette.

A nyugati palástfal mellett feltehetően kétszintes épület húzódott a kezdetektől. Erre utal az egy helyen magasan álló palástfal belső oldalán jelentkező födémkiugrás. A földszinti helyiség legalsó padlója fölötti pusztulási rétegből keltező leletként báni denár került elő. A helyiségsor 55 centiméter vastag udvari kőfala késői. A legfelső padló kivételével a rétegek aláfutnak. Mivel ennél vékonyabb kőfal állékonysága nehezen képzelhető el, a korai épület favázas lehetett. A palástfal déli végét a XVI. század elején beköpenyezik, a sarkot ötszögű támpillérrel támasztják meg, és így egy trapéz alaprajzú tornyot alakítanak ki a második sziklafolyosó felett. Az udvar északi végén is robusztus torony épül boltozott pincével. A nyugati falköz omladékában talált lépcsőelemek a nyugati falmagban egykor volt csigalépcsőre utalnak. A torony felső szintjeinek megközelítése még nem tisztázott. Vagy a pincegádor melletti falépcsővel kell számolni, vagy a palotaszárny emeletéről, esetleg tornácáról nyíló bejárata lehetett. Feltehetően az utolsó építkezéskor az udvar északi felében még egy ciszternát

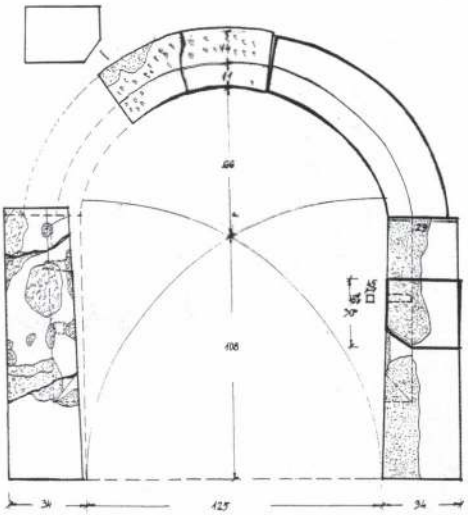

A déli torony északi kijárata Rekonstrukciós rajz

is kialakítanak. E ciszterna szűrőrétegei és döngölt agyagszigetelése a szondákban több ponton előkerült.

Itt kell megjegyeznem, hogy a Könyöki-

A vár déli fala

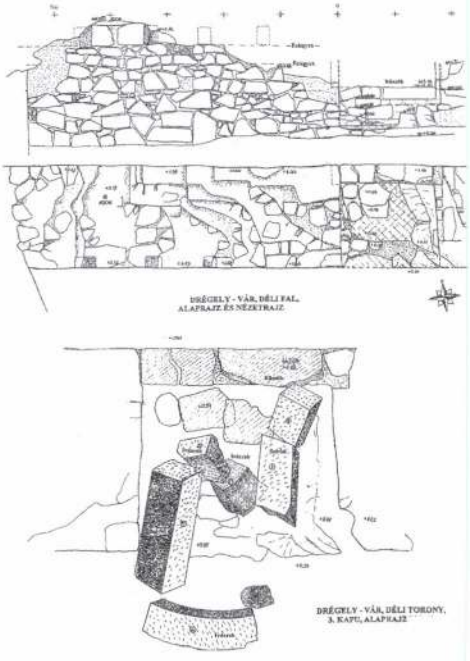

Az északi patkótorony

Az északi patkótorony visszafalazás közben (A szerző felvételei)

rajzon szereplő négyszögletes ciszternáról kiderült, hogy csak egy 160 centiméter mély sziklagödör. 1999-ben a vadásatók sziklafenékig kitakarították, így most már eldönthetetlen kérdés lesz, hogy egy félbehagyott ciszterna vagy a várudvar közepére ültetett fa ültetőgödre-e.

A nyugati falközben csak a felső omladékok eltávolítása történt meg, így használatára, pusztulási szintjeire, objektumaira még nincs információ. Az északi falközben nyitott szonda egy boronafalú épület részletét, egy pohár alakú kályhaszemekből rakott kályha omladékát hozta felszínre.

A kutatások eddig elsődlegesen a falazatok konzerválásának előkészítését, a balesetveszélyes részek rendezését szolgálták. A továbbiakban a nagyjából tisztázott alaprajz alapján nagyobb egységek teljes kutatása szükséges, hogy egy későbbi, átfogó rekonstrukciós tervhez szükséges információk rendelkezésre álljanak. A vár kutatásában közvetlen és távoli környezetének kutatása is szerepet kell, hogy kapjon. A jelenleg látható maradványokat északról, nyugatról és délről külső földművekkel, sáncokkal határolt területek veszik körbe. E területek régész-geodéziai felmérése fontos információkat adna.

Az eddigi kutatás egyértelművé tette, hogy a XIII. század végétől álló várat az ágyúk megjelenésével erősen átépítik, de eredeti kontúrjain eddigi ismereteink szerint a kőépítkezések nem lépnek túl. A külső védművek és udvarok használati korára és pusztulására kutatás hiányában még nincs adat. Az 1552-es ostomban erősen romossá vált várat nem építik újjá, de használják még a XVII. században is. Feltehetően megfigyelőhelyként egy kisebb katonai kontingens teszi lakhatóvá a vár néhány helyiségét. E késői használat emlékei a holland típusú pipák, a rózsafüzér-töredék, a habán kerámia.

Gál Tibor

DRÉGELY VÁRÁNAK HELYREÁLLÍTÁSA 1985-TŐL NAPJAINKIG

Nemcsak a vár története, de már helyreállításának kezdete is az idők homályába vezet. Emlékeim szerint a 80-as évek elején-közepén néhány erdész, amúgy a néhai Ipolyvidéki Parkerdő Gazdaság alkalmazottjai, egyre-másra küldték hivatalos leveleiket az akkori OMF-hez, néhai *Mendele Ferenc* igazgatóhoz, miszerint a „területfejlesztési terveikben szereplő vár" munkálataihoz adjuk meg a szükséges segítséget. A levelek, meghívások egyre jöttek, de a 80-as évek közepén már minden „lemenőben" volt, és az OMF-től akkor már ígéreteket sem igen lehetett kapni. A vár helyzete Pestről nemcsak reménytelennek tűnt, de lehetetlennek is, mivel a helyszínt – akkor még – csak egy zárt katonai területen át lehetett volna megközelíteni, a munkákhoz szükséges, rendszeres bejárásra reményünk sem volt. De a Parkerdő egyre csak ígérte, hogy mindent megold, a Néphadsereg is engedett (hiszen nekik is „lemenőben" volt), sőt támogatásáról nyilatkozott. Az OMF már nem zárkózhatott el. Ekkor 1986-ot írtunk. Így mint kezdő építész csatlakozhattam – az azóta szintén elhunyt – Nógrád megye műemléki felügyelőjéhez, *Petravich Andráshoz*, és helyszíni tárgyalásra mentünk. Természetesen azzal a szigorú utasítással, hogy semmit sem ígérhetünk, csak ún. „szakmai segítséget", ami akkor ingyenes szakértést, tervezést jelentett. Csodák csodájára a magas rangú résztvevők nem mutattak sértettséget, hanem részükről ott helyben kijelölték *Taszári Károly* erdészt, hogy „akkor most már lássunk hozzá…", és hozzá is láttunk!

A vár helyét – elzártsága miatt – teljesen benőtte az erdő, csak két egymástól távol eső falcsonk és a sziklakapu jelezte az irodalomban oly elhíresült vár egykori létét. Ezenkívül még a terep alapján lehetett következtetni a vár kiterjedésére.

ELŐKÉSZÜLETI MUNKÁK

A munkák elkezdésének feltétele egy út megépítése, pontosabban a régi út rendbe hozása

A sziklakapu és a nyugati fal 2004-ben

Az északi fal 1986-ban

Az északi fal íves védműve, 2003

volt, valamint a romok közvetlen környezetének megtisztítása. Ezt az erdészet 1986-87-ben elvégezte. Közben készítettünk egy programtervet, mely az akkori ismereteink szerint vázolta és ütemezte a feladatokat (a teljes feltárást és romvédelmet hat! évre becsültük, és ma, kerek 20 év után a felénél, ha tartunk).

Közben – változtak az idők – egy alapítvány alakult, mely a kezelői teendőket volt hivatott ellátni, elsősorban persze a pénz előteremtése lett a keserves feladata.

ÁLLAGVÉDELMI MUNKÁK

Az első lépés értelemszerűen a még meglévő magasabb falcsonkok megerősítése volt. Ez általában a statikailag stabilnak mondható, ún. „háromszög"-támasz kialakítását jelenti, valamint a falszövethiányok felszámolását és a falkorona lezárását.

Az északi fal keleti vége, 1986

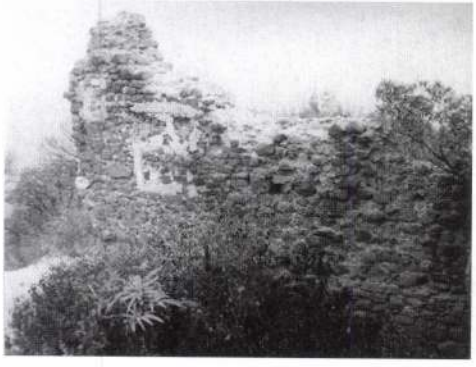

Felső vár, északi fal

Az északi falnak – mely kivételesen (bár középen teljesen átszakadva) csaknem teljes magasságában áll – az ÉNy-i szélnyomásnak leginkább kitett félköríves védműve elmozdult, függőlegesen berepedt. Ezt a csatlakozó nyugati várfal helyén, egy támpillérszerű felfalazásával fogtuk meg. A régi és új falak összefogásával, egy falkoronába rejtett koszorúval, a terheket megosztottuk, majd a többi állagvédelmi munkát is 1990-re elvégeztük. A feladat elvégzésében *Juan Cabello* régész és *Vándor András* statikus segített. Sajnos a fal ellentétes végén álló, hasonlóan ívelt védmű megtámasztására még nem került sor, bár tervei rendelkezésre állnak.

Felső vár, nyugati fal

E szokatlanul vastag fal alig észrevehető maradványai az előzőekben említett sarokvéd-

Felső vár, kapu, 1986

műtől a sziklakapuig húzódtak. Külső homlokzatán esetenként néhány kősornyi maradt, de belső oldala – törmelékkel fedve – esetenként több méter magasságába állt, pusztulási vonala követte a domb esésvonalát, idővel teljesen belesimult, így szinte észrevétlen maradt. Csak egy kora tavaszi napon, mikor nem fedte aljnövényzet, vált láthatóvá a falmag egyenletes szélességű, törtköves sávja. Ezt a jellegzetes pusztulási alakzatot a fal mögött felhalmozódó, a vastag törmeléken, ill. a falazaton könnyen feltorlódó, de lassan átszivárgó és a külső homlokzati felületen megfagyó víz okozza. A fal visszaköpenyezését 1993 körül kezdtük el, és 1999-ig – a sziklakapuhoz eső sarkát eltekintve – be is fejeztük. Az elképzelés az volt, hogy a külső falmagasságot egyelőre – amíg a mögötte lévő terület feltárása megtörténik – csak a meglévő belső magasságokig emeltük (később valószínűleg módosítani kell). A víz távozását megkönnyítve az új köpenyben már sűrűn helyeztünk el kifolyókat. A hosszú kivitelezést a meg-megcsappanó támogatás és e falszakasznál kirívóan magas anyagszükséglet okozta.

Sziklakapu

A sziklába vájt kapumű repedéseit, mozgását a bányászatban használatos rejtett fémcsapokkal rögzítették, a repedéseket tömedékelték. A munkát szaktervező cég tervezte és kivitelezte 1999- ben.

Ezzel az állagvédelmi munkák – az említett kivételekkel – lényegében befejeződtek.

REKONSTRUKCIÓS MUNKÁK

Mivel az állagvédelem néhol már régészeti réteget is érintett, egyre sürgetőbbé vált a régészi jelenlét, mely *Majcher Tamás* régész bekapcsolódásával nyert megoldást. A rendszeressé vált feltárások egyre több részletet hoztak felszínre. A feltárt maradványok ugyanakkor újabb és újabb állagvédelmi/rekonstrukciós feladatokat teremtettek, új helyzet keletkezett. A közelben lévő katonai tábor, mely a turistákat jórészt elzárta a vártól, megszűnt, így a látogatók száma jelentősen nőtt. Ez arra kényszerített minket, hogy biztonsági kérdésekkel is foglalkozzunk. Kézenfekvő volt az a megoldás, hogy a veszélyes szakaszokon az egykori határoló falakat legalább mellvédmagasságig visszaépítsük.

A nyugati fal letisztítás után

Felső vár, keleti fal

Az említett megfontolásból került sor a keleti falnak a rekonstrukciójára, mely eddig a legveszélyesebb helyen, a felső vári kapu és a lakótorony közt készült el. A falszakasz az északi fal íves védművétől – valószínűleg – a sziklakapuig húzódott. A szokásos vastagságú fal az előbbiekben leírt károsító hatások következményeként teljesen elpusztult. Még a nyomvonala is csak nehezen olvasható. A fáktól lecsupaszított, meredek hegyoldal viszont súlyos balesetveszélyt teremtett. Az alapítványra emiatt is nagy nyomás nehezedett.

Felső vári kapu

A felső vári kapunak egy sziklába vésett részlete látható volt, de nem lehetett tudni, milyen építményhez tartozhatott. A feltárások során a helyén előkerült (az inkább ajtóméretű) kapukeret küszöbe és több hozzá tartozó töredéke, melyek a rekonstrukciót lehetővé tették. Jelentős maradványok kerültek felszínre a kapu védművéből is. E munkák nagyobbrészt 2003-ban befejeződtek.

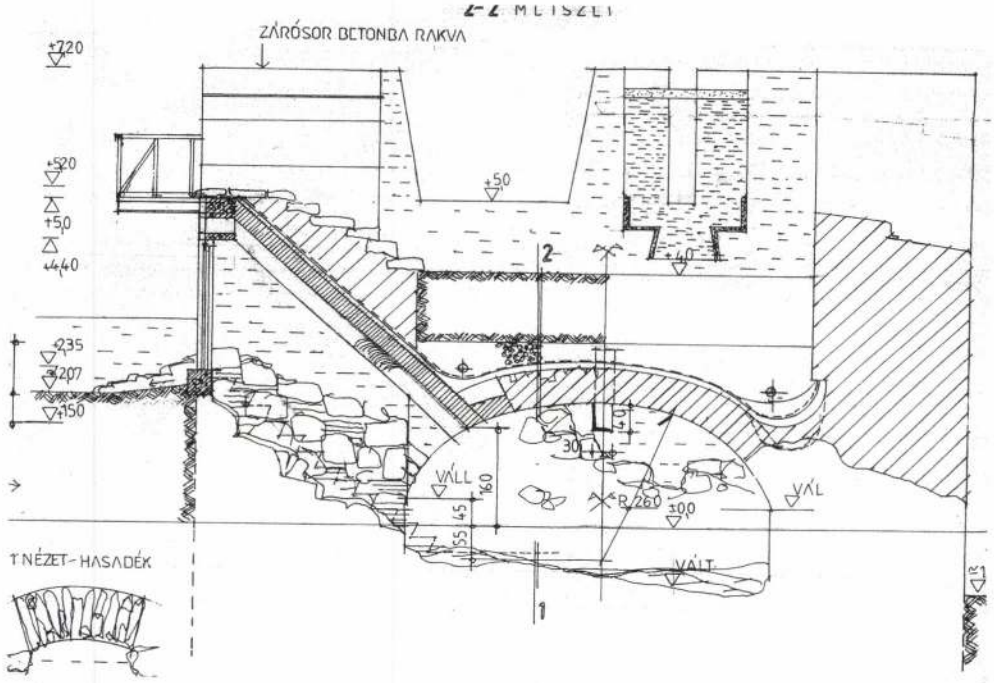

Belső vár, torony, tervezett metszet

Lakótorony

A lakótorony lesz az első igazi rekonstrukció, mert itt az egykori pincetér helyiségének mint térnek a visszaállítására is sor kerül, ill. ezt felhasználva, e fölé egy kilátó- és pihenőszint készül. A z épület tervei rendelkezésre állnak. Talán már a közeljövőben meg is valósul.

PROBLÉMÁK

Az eltelt idő lehetőséget nyújt bizonyos tapasztalatok összegzésére, melyek sajátosságaivá váltak a munkánknak. Közülük a következőket érzem a legfontosabbnak.

– A munkák pénzügyi forrásai a szokásosnál sokkal bizonytalanabbak, így sem az évi kivitelezési munkák, sem azok tervigénye nem becsülhető. Sőt a tervek területén „túlbiztosításra" kell törekedni, hogy az esetleg év vége felé „beeső" pénzeket ne kelljen visszautasítani.

– A szakaszos feltárás szakaszosan újabb állagvédelmi/rekonstrukciós szükségletet teremt, ami a korábban meghatározott ütemektől forrásokat von el, és így szinte semmit sem fejezünk be, máris új helyszínre kell átcsoportosítani az erőforrásokat. Másrészt sok mindent az előtt el kell eldönteni, mielőtt teljes képet alkothatnánk a vár nagyobb egységeiről, ill. az egyes részek közti összefüggésről. Így előfordulhat, hogy idővel lényegtelenebbnek minősülő részek nagyobb hangsúlyt kaphatnak, mint azt későbbi ismereteink szerint szeretnénk.

– A kivitelezők is időnként változnak, így a munka egységessége, egységes megjelenése, minősége csorbulhat.

Mindezeket a tényezőket a munka adottságaiként kell kezelnünk, mert befolyásolásuk kívül esik a szereplők lehetőségein.

Amikor alkalmanként azt kérdezik tőlem, mit kell még elvégezni, mikor fejezzük már be a munkát, mibe fog ez még kerülni, mindig a kazánfűtő klasszikus válaszával kell élnem, tudniillik: „mi mennyi"...

Építtető/kezelő:
Drégelyvár Alapítvány, *Teszári Károly* elnök és Kincstár Regionális Kirendeltsége.
Régészet:
Nógrád Megyei Múzeum, *Majcher Tamás* régész.
Tervezés:
ÁMRK, *Gál Tibor* építész, *Vándor András* statikus.
Kivitelező:
Neomonolith Bt., *Péter István*.

GÁL TIBOR
ÉPÍTÉSZ

AZ ING BANK SÉKHÁZÁT
BEMUTATJA LÉVAI-KANTÓ
JUDIT

MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZET

1995, 33-37

GÁL Tibor építész

Az OMvH Építészeti Osztályának 1992-ben megvalósult tervei. = Müemlékvédelem, 37, 1993, 2. 65.p. skk. és ill.

munkái ism.

Hatodik alkalommal nyílik meg szeptember 26-án Salgótarjánban, a Nógrádi Történeti Múzeumban az Országos Rajzbiennálé. A rendezvény célja — amit az elnevezés is tükröz — a megelőző két év egyedi grafikai „termésének" legjavát bemutatni és felsorakoztatni a rajzművészet legújabb tendenciáit.

Idén mintegy másfélszáz grafikus alkotását tekinthetik meg az érdeklődők. A két évvel ezelőtti biennáléhoz képest talán kevesebb a kísérlet, a rajz határainak kitágítására irányuló törekvés, több az „igazi" egyedi grafika. Ez azonban egyáltalán nem jelenti a kiállításra kerülő anyag ellaposodását, egysíkúvá válását. A „hagyományos" vagy már lassan annak számító technikák is számos egyéni fogalmazásmódnak biztosítanak lehetőséget. A mintegy háromszáz grafika között egyaránt megtalálhatók a széles, foltszerű gesztusok, s a „rajzosabb", ironizálva természethű alkotások is.

Úgy tűnik, napjainkban az egyedi rajz még kevésbé bújik meg művészi „elefántcsonttornyában", mint az előző években. Nem direkt politizálásról van itt szó, hanem arról a rossz közérzetről, szorongásról, mely mindennapjainkra is rányomja bélyegét. Vissza-visszatérő motívum a kerítés, a fal, a lépcső, amely sehová sem, illetve önmagába visszavezet. A zárt architektúrák mellett számos raj-

Vaja László: Maya drá

Szemethy Imre: Gyor

zon fojtogató, liánsz
vonalakat fedezhetü
emberi értékeknek
világból számos alk
a Paradicsom világá
langrajzok között, ill

MDK

Gál Tibor

A Zsolnay "Nemzeti Vállalat"

cégvezetője

62.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay gyár művészete.
Pécs. 1959.

GÁL TIBOR
építész

Magyar Ip. műv. 2003/4.

12. old.

sok tisztán tanoncnyuzásra alap
ahol a tanonc soha rendes szakm
tehetlenül kell néznem, hogy vá
Tudja Ön azt, hogy a Magyar Tud
nyát Karcagon nyomatja, Kertész
szedőkkel, gyerekeivel, rokonai
kat szabja meg, már fizetésképt
ciájának 13 az az álláspontja, hog
rel spórolni kell és csak a leg

Ma sajnos azt kell látnom, hogy
rohamosan pusztul az a bérszinv
amelyet Apám és generációja, de
tünk, s amelynek fejlődése nyo

Pénzpalota lett a Tiszti Kaszinóból

A felújított Váci utcai épület külső képe...

...és díszlépcsőháza

FOTÓK: GADÁNYI GYÖRGY

Hátsó oldalunkon rendszeresen mutatunk be szép budapesti épületeket, melyeknek belső csodáit nem, vagy csak kivételes alkalmakkor láthatják az érdeklődők. Ez alkalommal az Erzsébet híd pesti hídfőjénél található Tisztiházat járjuk be, amely ma a Magyar Külkereskedelmi Bank székháza. Az utóbbi években csendes, de látványos megszépülését tapasztalhatták az arra járók.

A palota egykor Tisztiház volt. Sőt, Tiszti Kaszinó. Akkor épült, amikor a régi Belváros középkori házait sorra lebontották a készülő Erzsébet híd tövében. Helyükön emelték többek között a Klotild-palotát, a Király-bazárt, az Osztályos sorsjáték palotáját – és a Tiszti Kaszinó, a hozzá kapcsolódó térparancsnoksági és laktanyaépülettel. A hadijelvényekkel gazdagon díszített barokk palota tervezője két hadmérnök, Rudolf Khittel és Ernst Krikl volt. A kész épületet 1899 őszén avatták fel. Akkor még a Váci utcai homlokzat tetősarkait is szobrok díszítették, nemcsak a ma is látható, második emeleti két konkvisztádor őrködött a házon. A földszinti helyiségekben kávéház működött, az első emeleten a kaszinó szobái, a szalon, a könyvtár, fönt a másodikon pedig hatalmas bálterem.

Majd száz évvel később, amikor a Magyar Külkereskedelmi Bank birtokába került az épület, a Tisztiház már csak egy kopottas, túlsúlyos, sárga ház volt a város közepén, s a Pénz varázsos érintésére várt. Éppen egy ilyen épület kellett a feltörekvő, erejét megmutatni vágyó banknak.

A pénz csodát tett ezzel a palotával. Szinte minden részlete sugározza a gazdagságot. Csillogó rózsaszín-szürke gránitlapok a lábunk alatt, amikor belépünk. Az egykori földszinti kávéház helyén ma pénztárak üzemelnek, a menynyezet arany stukkói még emlékeztetnek az egykori hangulatra, de minden más modern. Az emeleteket érdemes a díszlépcsőházon át megközelíteni – ha a biztonsági őrök engedik –, így kedvünkre gyönyörködhetünk a balluszteres márványkorlát díszeiben, a bronzból öntött hadijelvényekben és a könyöklők végeire simuló bronz akantuszlevelekben.

Az emeleti fordulókban vörös mészkő oszlopok veszik fel a mennyezeti ívek terhét. A sordíszek motívumait arannyal emelték ki, de igen finoman, szinte cukrászi módon. A második emeleti lépcsőkanyarban ólomüveg ablakok világítanak. Amikor fölérünk, szembe találjuk magunkat azzal a szoborfülkével,

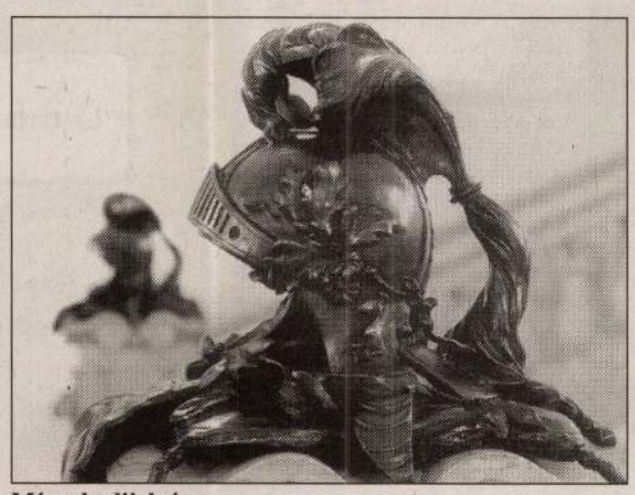

Míves hadijelvény

Egy a sok szép stukkó közül

amelyben egykor a legfőbb hadúr, Ferenc József büsztje állt. Később persze más hadurak váltották a császárt e helyen, előbb Horthy, majd Sztálin, akinek 1956-ban is megmaradt még a szobra, amikor pedig a házban tartotta zajos üléseit a Petőfi Kör. Ma Melocco Miklós Széchenyi-portréja foglalja el a fülkét.

A másodikon ma is megvan a hatalmas, karzatos bálterem. Jelenleg ugyan pénztárterem működik benne, modern bútorzattal, de díszei mégis őrzik az itt elhangzott keringők hangulatát. A falakon nagy méretű Mednyánszky-tájképek. Ezek már a bank új szerzeményei. Aktívan vásárolnak ugyanis műkincseket, amelyekkel a belső tereket gazdagon, igényesen díszítik.

Az épület udvara a Belváros második legnagyobb belső kertje: középen szökőkúttal és négy hársfával – mindezt úgy kell elképzelni, hogy alatta kétszintes mélygarázs is húzódik. A pincehelyiségek az ötletesen kialakított angolaknákból kapnak fényt.

A bank már ebben a palotában ünnepelte ötvenedik születésnapját, és ez alkalomból könyvet jelentetett meg. Az albumot Gadányi György gyönyörű fotói díszítik, melyekből a közelmúltban kiállítást is rendeztek az Erzsébet-házban.

Gál Tibor emlék

Tétény megóvandó fennsíkja

A katonaság használta, és ezzel meg is védte a különleges tájat

Budafok-Tétény, mint a főváros külső kerületei általában, számos polgári körrel, civil szervezettel büszkélkedhet. A Budatétényi Polgári Kör tagjai – és persze mások is – sokat tettek azért, hogy ne veszítsük el a főváros talán legkülönösebb élőhelyét, a Tétényi-fennsíkot.

– Van néhány figyelemre méltó törekvésünk – vezeti fel tevékenységüket *Somosy Zoltán,* a Budatétényi Polgári Kör elnöke, civilben sejtbiológus. Mint mondja, a mintegy száz tagot számláló társaság az elmúlt években leginkább a Tétényi-fennsík megőrzésével foglalkozott. Céljukat elérték: a Fővárosi Közgyűlés 1999-ben védetté nyilvánította a területet.

A kunkorgó árvalányhaj is védelemre érdemes FOTÓ: DR. HORVÁTH GYŐZŐ

Különleges vidék ez: az Alföld és a hegyek élővilágának találkozóhelye, némi mediterrán beütéssel. Egész Kelet-Közép-Európában egyedülálló. Az igen ritka sziklagyepeken található többek között az ország legnagyobb henyeboroszlán lelőhelye, itt él a pannongyík. Hogy miképpen maradhatott meg épségben ez a páratlan növény- és állatvilág a honvédség gyakorlóterének közvetlen közelében, arra meglepő választ kapunk.

– Az élőlényeket nem zavarta különösebben a taposás, lövészárokásás, lövés, a civilek pedig ki voltak tiltva a fennsíkról. A katonaság száz éve gyakorlatozott a közvetlen közelben, hermetikusan elzárta, és ezzel tulajdonképpen megvédte a területet a külvilágtól.

A rendszerváltozás után azonban a honvédség gyorsan túladott a birtokán, melyet – felparcellázva – fillérekért vettek meg. Az akkori szokásos több ezer forintos négyzetméterárak helyett új tulajdonosaik nyolcvan-kilencven forintért jutottak hozzá a felbecsülhetetlen eszmei értékű területhez. Megvették mint erdőt, és továbbadták – volna – mint építési telket.

– Nagy harc volt – emlékezik Somosy Zoltán. – Iszonyú nyomás nehezedett a kerület akkori vezetőire, részben a vállalkozók, részben pedig a környékbeli lakosság részéről. A Budatétényi Polgári Kör több ezer aláírást gyűjtött össze, ám a Fővárosi Közgyűlés szakbizottsága „szakmai indokokat" is kért. Világszerte elismert természetvédelmi szakemberek, köztük akadémikusok írták alá *Demszky Gábornak* címzett levelünket. Javaslatunkat támogatta a Fidesz és az MSZP egyaránt, a képviselők még a javasolt részleges – harminc-negyven százalékos – beépítettséget is elvetették.

Somosy Zoltán szerint nincs kizárva, hogy folytatódik a küzdelem. A Budatétényi Polgári Kör éppen ezért nem elégszik meg a fővárosi védettséggel.

– Úgy tudom, nem nyugodtak meg az építési vállalkozók, perek sorozatát helyezték kilátásba. A terület jogi helyzete felemás: nincs lezárva a látogatók előtt, de – elvileg – senki nem mehetne be, mert magánterület. Ugyanazok a tulajdonosai, akik annak idején potom pénzért megvásárolták.

– Szeretnénk a védettséget megőrizni. A Tétényi-fennsík hatalmas érték, ám természeti szempontból védtelen. Élővilága jól tűrte ugyan a katonaságot, de nem bírná el az építkezést. A kövek fölött mindössze néhány tíz centiméteres a védőréteg. A fővárosi védettséget – a mindenkori döntéshozóktól függően – tíz év múlva módosítani lehet. Meg is szüntethetik, ha valaki érdeke úgy kívánja. A döntéshozók – már megbocsássanak – politikusok, de nem szakemberek.

A budatétényiek tehát ragaszkodnak a megfellebbezhetetlen országos védettséghez. De nemcsak óvni akarják a fennsíkot, hanem megismertetni is. A PHARE-program keretében elnyert pénz egy részéből kiadták a területről szóló könyvüket, melyből ezer példányt ingyen a kerületieknek juttattak.

Tyápay Katalin

■ 1 éves születésnapi party
az EGYMILLIOMODIK látogatóval
és sok meglepetéssel június 2-3-án.

TROPICARIUM ÓCEANÁRIUM BUDAPEST

Glow Bowling Campona

■ A legmodernebb, 8 pályás amerikai bowlingpálya, 9-es pool billiárd, étterem és drinkbár egy helyen.

■ május 17-én
A MÚMIA VISSZATÉR!

STER CENTURY Mozi

DEBENHAMS

■ Csak a Camponában: 2400 nm-en női-, férfi- és gyermekdivat, valamint illatszerek.

■ Bevásárlóközpontban először!
A legnagyobb Artemide és Rolf Benz kanapékkal - 350 nm-en.

V.A.M.DESIGN VA DESIGN

lehetszmásis

www.campona.hu

Campona
Bevásárlóközpont

1222 Budapest, Nagytétényi Út 37-43. tel.: 424-3000

és útikönyv az Enciklopédia

Az Enciklopédia Kiadó elsősorban művészeti könyvekkel foglalkozik. Néhány napja került a boltokba Kortárs művészeti lexikonunk második kötete. Páratlan vállalkozás ez, Magyarországon kortárs művészeti lexikont eddig nem adtak ki, több száz színes fényképpel illusztrált kötetet végképp nem. De a nemzetközi könyvbirodalomban sem gyakran. Számomra is meglepő volt, amikor a frankfurti könyvvásáron szétnézve azt tapasztaltam, hogy más nemzeteknél gyakorlatilag nincs kortárs művészeket ismertető lexikon. Vannak szakkönyvek, csodálatos albumok, általános, fénykép nélküli lexikonok, de kifejezetten nemzeti, a művészetek minden ágára kiterjedő lexikont nem találtam – meséli *Almási Éva*, a kiadó vezetője. – Ma már én is tudom, mi az oka. Nemcsak a hatalmas munka – több mint 150 szerzővel dolgozunk –, hanem a mérhetetlen pénz is. A lexikon írásába gyakorlatilag minden jelentősebb művészettörténészt és kritikust bevontunk, sikeresen megpályáztunk több támogatást. Hálásak voltunk, amikor két nagyon komoly összeget kaptunk a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumától – a millenniumi pályázatok révén – és a Felsőoktatási Pályázatok Irodájától. Nem volt könnyű a teljes stábot – a szerzőket, a korrektorokat, a fotósokat – kézben tartani, de sikerült. Sőt, a munkával olyan jól haladtunk, hogy részben elkészült lexikonunk harmadik kötete is – folytatja a kiadó és felelős szerkesztő, aki *Fritz Péter* főszerkesztővel karöltve hihetetlen akarattal gyűjtötte és szerkesztette a lexikon anyagát.

A kortárs ez esetben azt jelenti, hogy minden olyan művész bekerült a lexikonba, akinek a második világháború után volt jelentős önálló kiállítása, melyről (legtöbb esetben) katalógus is született. Áttekintik a köztéri alkotásokat is. Máshol elérhetetlen információkat közölnek egy-egy alkotóművész életútjának pontos feldolgozásával. A mintegy hatezer szócikkből felépülő lexikonkötetek közel 800-800 oldalt tettek volna ki, de a második kötet tartalma már is egynegyedével több lett, mint az első. A sorozatot számos fotóval kiegészítve a későbbiekben CD-ROM formájában is meg szeretnék jelentetni.

Művészeti irányultságuk mellett belefogtak egy sorozatba, melynek lényege, hogy sajátos útikönyveket állítanak össze egy-egy külföldi városról és az ott fellelhető magyar vonatkozású műemlékekről és nevezetességekről.

– Sokan tudnak egyet s mást egy-egy világváros magyar vonatkozású emlékhelyeiről, de esetleg nem tudják pontosan, mit hol keressenek. Az általános útikönyvek ezekről nem, vagy csak részben tesznek említést. A Magyarok nyomdokán olyan kultúrtörténeti kalauz, mely magyar turisták részére készül. Fő célunk: a használhatóság! Elsőként egy Krakkó kötetet jelentetünk meg, mivel 2000-ben ez a hely a világ kulturális fővárosa. A következő évben jönnek ki majd a római és a londoni kötetek, valamint helyet kap egy Párizs kötet, hiszen a magyar kultúra évét jövőre Franciaországban fogják megrendezni. Őket követnék Bécs-, Prága-, Athén- és Hollandia-kalauzaink – magyarázza Almási Éva. „Krakkó ezeréves története számtalan szállal kötődik Magyarországhoz, sokkal többel, mint azt a hagyományos lengyel–magyar barátság szokásos sztereotípiái alapján gondolnánk *(Hedvig–Báthory–Bem)*. Krakkó szerencsés városnak is mondhatja magát, mert a XVII. és XVIII. század háborúságai óta legfeljebb csak a város kiépítése okozott rombolást, a második világháborút pedig egyetlen puskalövés nélkül átvészelte. Ezért számos európai nagyvárossal szemben sokszor még állnak azok az épületek, melyeknek egykor magyar vonatkozása volt" – írja a Krakkó-útikalauzról összefoglalóan a szerző, dr. *Petneki Áron*. Mire kell figyelnünk Krakkóban? *Nagy Lajos* és Báthory István koronázásának helye, a Wawel éppúgy áll, mint a waweli székesegyház, benne Hedvig királynő és Báthory István sírjával. A város környéki magyar nevezetességek közül elég utalni az orawkai fatemplomra, amely a magyar szentek máig fennmaradt legnagyobb XVII. századi panteonja. Krakkóhoz hasonlóan Európa számos nagyvárosa bővelkedik a magyar emlékhelyekben, s a kiadó reméli, hogy a következő évszázad embere még kíváncsi lesz történelmi múltjára, még ha külföldön van is.

Kálmán Kata: Hószállítók a jeges Duna-parton, 1940

Az Enciklopédia Kiadó egyik legszebb millenniumi kiadványa (melyet a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma is támogatott) a Magyar fotográfusnők című kötet, *E. Csorba Csilla* munkája. A XX. század első felének fotótörténetét női szemmel és női szempontok szerint feldolgozó munka a korabeli magyar társadalom története is, hiszen azt a folyamatot is figyelemmel kíséri a tudós szerző, melynek során – lassan, megkülönböztetések és akadályoztatások árán – a nők is munkát vállalhattak, önálló (művészi!) tevékenységet folytathattak.

A kötetben szereplő fotográfusnők (nem egy közülük jobban ismert és becsült külföldön, mint a szülőföldjén) 1873 és 1912 között születtek. A társadalmi felemelkedés reményében vállaltak munkát, választottak a hagyományos női szerepektől eltérő hivatást. Festőnek, szobrásznak, iparművésznek álltak volna a legszívesebben, de a férfiuralmú művészi pályautakon nem tűnt biztosítottnak a megélhetésük. Beálltak hát dolgozni valamelyik fényképészműterembe. A többi, az önállósulás, az egyéni stílus meglelése, a siker szinte magától ment. Vagy csaknem magától... Életre szóló harcok és lemondások árán... Az idősebb generáció – főleg, ha itthon maradt – nehezebben boldogult, az ifjabb könnyebben. Csorba Csilla könyve szerint a legkölönbözőbb (divatos) stílusokat képviselték a magyar földről elindult fényképírónők. Volt, aki a festőies fényképészet híve lett, és volt, aki a szürrealizmusé, a dadaizmusé, az új tárgyiasságé. Érzékenységüket, részvétüket a világ eseettjei iránt szinte valamennyiük fotográfiájáról leolvashatni ma is. Föltehetőleg ezen adottságuknak is köszönhető, hogy az egyetemes fotótörténetet is gazdagíthatták munkásságukkal, és nem csupán a (kellően mind ez idáig föl nem dolgozott) magyarországi fényképezés történetét. Illendő volna legalább a (művész)nevüket megjegyeznünk: *Aczél Mária, Barta Éva Judit, Besnyő Éva, Blüh Irén, Csillag Erzsi, Földi Róza, Gaiduschek Erzsi, Kálmán Kata, Kárász Judit, Kelenföldi Telkes Nóra, Klein Rózsi, Landau Erzsi, Langer Klára, Laub Juci, Máté Olga, Miklós Jutka, Reisman Mariann, Révai Ilka, Sugár Kata, Wachter Klára, Wellesz Ella, Werner Irén, Zinner Erzsébet.*

A szent király városa: Esztergom

FOTÓ: HORVÁTH ISTVÁN

Szent város ez: szent és gyámoltalan – írta Esztergomról *Babits Mihály* több mint hatvan esztendeje, s úgy tűnik, két jelzője mind a mai napig érvényes a Duna mentén emelkedő településre. A millennium évében sem vívott ki magának akkora érdeklődést a keresztény államát köszöntő magyarságban, mint amekkorát első, szent királyunk szülővárosaként, az ezer esztendővel ezelőtti koronázás színhelyeként feltétlenül megérdemelne. Talán majd a millenniumi ünnepségek „második felvonásában", 2001-ben kellő figyelem jut Esztergomnak is, és egyre több országlakost foglalkoztat, hogyan festhetett ezer esztendővel ezelőtt az a város, amelyben államiságunk bölcsőjét is ringatták, nem csak *István* királyét. A tudós kutatók szemléletes választ adhatnak az ilyesfajta kíváncsiskodásokra, a régészeti leletek alapján ugyanis szépen kirajzolódik, hol emelkedtek épületek a X–XI. században.

Szinte az egész késő középkori város területét lakták ekkor is, sőt egyik-másik településrésznek a honfoglalás kori előzménye is nyilvánvaló. A Szent István korabeli építkezésekből is fontos kövületek kerültek a felszínre, templomokra, lakóépületre utaló maradványok. Ritkásan lakott, összefüggő terület lehetett itt első királyunk életében. Központja – természetesen – a Várhegy volt, amelyről jól lehetett látni a szárazföldi és vízi utakat. A rómaiak idejében castrum állt e vidéken, ennek a helyén építtette az első gerendavázas földsáncvárat *Géza* fejedelem, amelynek maradványait 1999-ben találták meg. De kőből emelt építmények is álltak itt már Géza fejedelem idejében. Írásos források említik Szent István vértanú templomát, amelynek alapjait, korábbi századokban még jól látható falmaradványait elhordták az Esztergomot ma messziről hirdető bazilika építésekor. Szerencsére ezt megelőzően pontos felmérések készültek alapjairól, ezek segítségével állapították meg a mai kutatók, hol állt a templom oltára, hol ívelhetett a szentély körvonala. Az államalapítás ezredik évfordulóján szabadtéri oltárt állítottak e helyen, örökzöld növényekkel jelölték meg a szentély félkörívét. Oyan emlékhelyet létesítettek itt, amely Szent István életének fontos eseményeihez kapcsolódik. Középkori forrásokból tudni lehet, hogy Szent István vértanú templomában keresztelték, bérmálták, és az új évezred első napján, 1001. január elsején ennél az oltárnál tették a fejére a koronát. (A történészek között ismét felpezsdült a vita, karácsonykor vagy újév napján koronázták-e meg az első keresztény magyar királyt. A legmodernebb felfogás újév napja mellett „kardoskodott", e dátum mellett érvelt a nemrégiben elhunyt *Györffy György* is.) Aki tehát Esztergomban, első szent királyunk városában a keresztény Magyarországot megalapító uralkodó nyomait kutatja, e szabadtéri oltárhoz zarándokoljon el legelőször.

Az úgynevezett Kis román palota északi fala mellett találták meg Géza fejedelem erődítményének egy szakaszát, ezt üveglap alatt szemlélheti a látogató. Szent István palotája a hegy déli részén állt. Ma már tudni lehet, mintegy százhúsz méter hosszúságban nyújtózott el a hegy déli részén, külön erődítményként a váron belül. Az északi részre építették az érseki főszékesegyházat és az érseki palotát. István király idejében emelték az úgynevezett Szentkirályi dűlőben feltárt istenházat is, Szent András templomát. Közelében sírokra bukkantak, Szent István dénárjaival, szép ékszerekkel, hajkarikákkal, mellkeresztekkel. Györffy György szerint e környéken állt az a királyi udvarház, amelyben a szent király halála bekövetkezett. (Nem Székesfehérváron halt meg, a legenda szerint is „levitték" Fehérvárra.)

A korabeli Európában eléggé általános volt, hogy legalább két város osztozott a királyi központ feladatkörén. Az időszerű tudományos vélekedés szerint Fehérvár lehetett a keresztény Magyarország szakrális központja az első századokban. Ott koronázták és ott temették a királyokat. *III. Béla* Esztergomban és nem Székesfehérváron építtetett magának olyan palotát, amilyen csak *Barbarossa Frigyesnek* volt. Ma már alaprajzát és jelentős maradványait is ismerjük, ilyen reprezentatív uralkodói központról másról nincsen tudomásunk – mondja a régész. Esztergom a tatárjárás után veszítette el a jelentőségét mint királyi központ. *IV. Béla* Budára helyezte át székhelyét, s az érsekségnek adományozta az egész esztergomi várat, királyi építményekkel együtt. Örök időkre.

Nagy kiterjedésű település lehetett Szent István korában Esztergom, templomait messziről láthatták az utazók – mondja a kutató, kit arra kértünk, mondaná el, milyen kép fogadta e tájon a vándort, ki Szent István városába igyekezett. (Aki a főváros felől érkezik, talán nem is sejti, a vasúti sínek egy háromhajós, XI. századi bazilikának a maradványain állnak, a töltés alól a két templomtorony kövei ma is láthatók.) Pénzverdéje hosszú időn át egyetlenként működött az országban.

Okkal aggódhat a történelem szerelmese: megtettek-e, megtehettek-e mindent a régészek, hogy a Szent István korabeli Esztergom maradványait a felszínre hozzák? A helyreállítás, az újjáépítés ez évben időlegesen befejeződött, és ha nem is fogadta egyértelmű szakmai elismerés, arra mindenképpen alkalmas, hogy a Vitéz János-féle palota maradványaival, de az Árpád-kori leletekkel is teljesebbé tegye a régi Esztergomról a XXI. századi magyarokban élő képet. A millennium több országos rendezvényének Esztergom volt a színtere, s a 2001-es esztendő sem múlik el jeles napok nélkül. Az ezeréves magyar állam ünnepének mintegy a zárókövéül szánják az esztergomi vár fokára tervezett emlékmű felavatását augusztus 15-én. *Melocco* Miklós alkotása azt a pillanatot örökíti meg monumentális szoborkompozíciójában, amikor István király fejére helyezi Isten szolgája a koronát. „Európa főutcáján", a Dunán haladva mindenki megcsodálhatja majd a süttői márványból faragott „históriát".

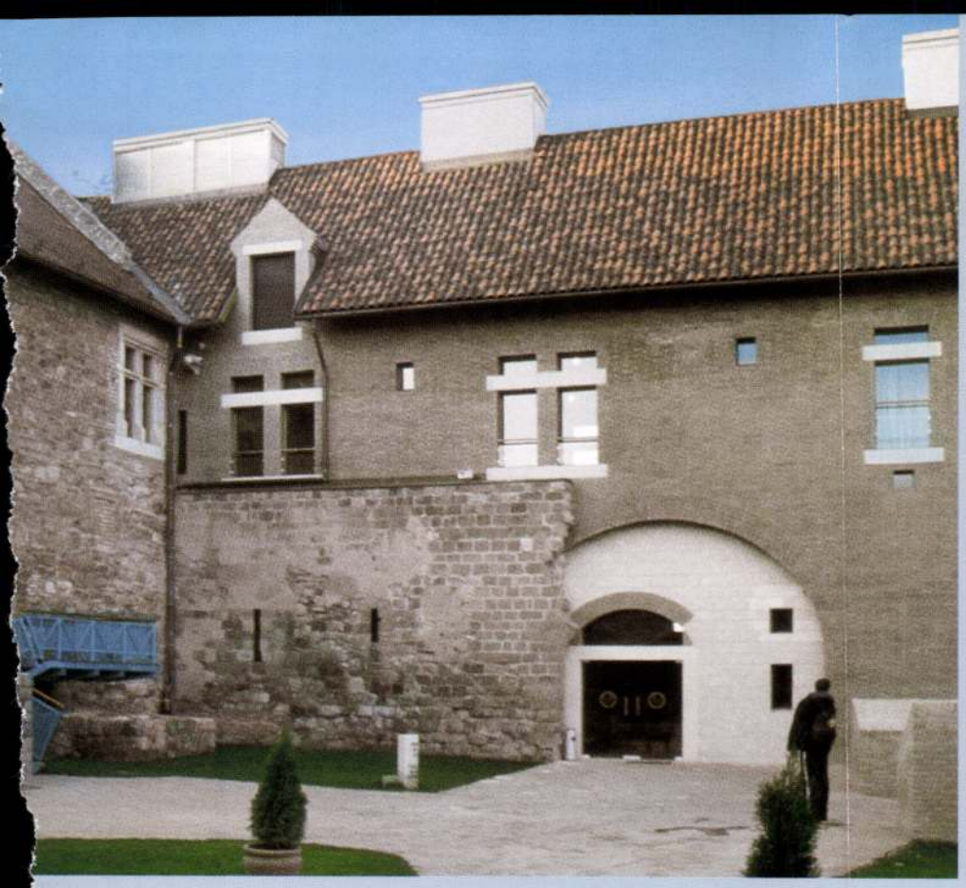

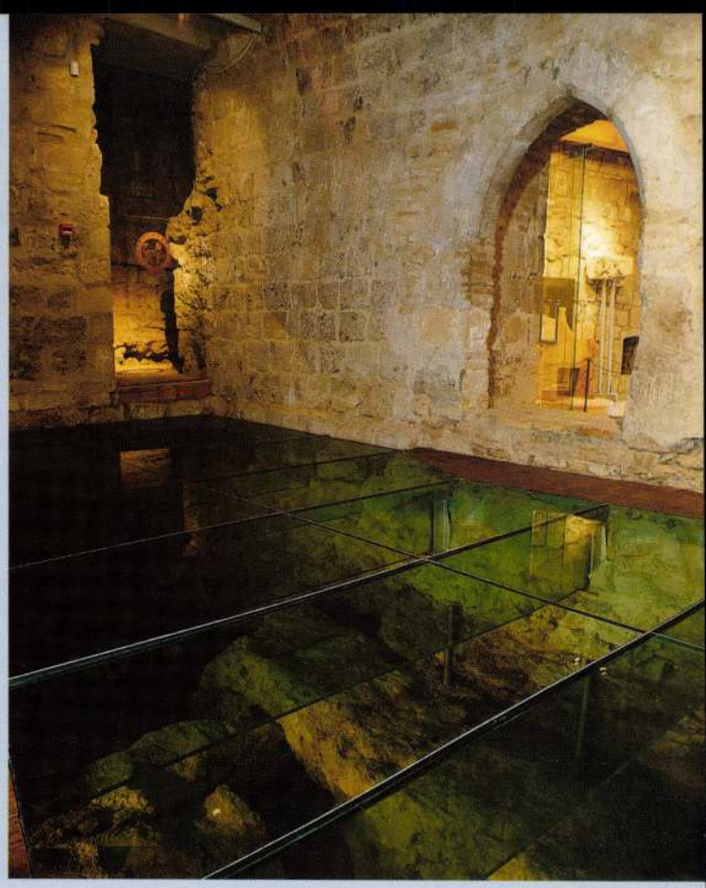

Nyolcszáz év falakban elbeszélve

„Állok az üvegpadlón, és nézem a múltat a lábam alatt. Kelta gödör, római és Szent István kori falmaradványok látszanak a mélyben: töredékes emlékek, amelyeket az esztergomi Várhegy sok-sok évszázadon át itt élt lakói hagytak ránk. Titkon úgy érzem, a csöppnyi bizonytalanság, amely az embert a semmiben állva, a szilárd, átlátszatlan talajtól elszakadva meglegyinti, pontosan illik a helyzethez. Aztán Gál Tibor építész az előttem nyíló, faragott kövekből rótt ajtóra mutat: lépjek be rajta. Próbáljam ki, milyen lehetett éppen itt, éppen ezek között a kövek közt nyolcszáz évvel ezelőtt belépni III. Béla király tróntermébe (...)

Egészen elképesztő látvány várja odabenn a látogatót. A hatalmas, egybenyitott tér nézelődésre csábít. Aki tudja mit keressen, annak számára tartalommal telítődnek itt a történelemkönyvek száraz évszámai. Támok indulnak és vesznek a semmibe a falon. Befalazott, átépített nyílások nyomai látszanak. Egy magasban lévő ablak alatt padlótéglákat látni – valamikor egy emelet födéme volt ott. Vakolatdarabok, sokszáz éves bekarcolásokkal, rajtuk hal és hajó ábrája. A mostani padló alatt, látni az üvegen át más korok építményei. Odafönt a galéria alatt íves boltozat, centikre a talpunktól pedig csodálatos finoman rajzolt angyalfejek sorjáznak (...)

Nyolcszáz év történelme kibontva és konzerválva: nézze meg ki-ki magának az építés eredményeit és a rombolás következményeit, olvassa ki a jelekből, hogyan fejlődött az épület, milyen nyomot hagytak rajta a divat és a funkció változásai, a tűzvészek és az idő pusztítása.

A látogatónak, még ha ismerős is a hazai műemlékek világában, megdöbbentő a látvány. Ilyen eddig nem volt Magyarországon: a megszokott metódus szerint – gondoljunk csak a budai Várra, az eklektika helyébe visszaépített középkori falakra – a szakemberek kiválasztottak egy bizonyos kort, és annak emlékeit állították helyre, úgy, hogy az egységes, érthető látványt nyújtson a laikusoknak. Gál Tibor és munkatársai másként döntöttek. Nyolcszáz év történéseit akarják bemutatni egy épületen, mégpedig úgy, hogy a látogató maga mazsolázhasson korok és stílusok, bontások és építések között. Azt szerették volna elérni, hogy ebben a jeles esztendőben úgy nézhessen szembe az ország az esztergomi vár ezen részletével, ahogyan az a maga sajátos teljességében fennmaradt.

Augusztus 19-én avatták fel a királyi vár két új épületét.* A befejezés természetesen még távol van: a palotában most is folyik a falfestések restaurálása, sőt további sok pénzzel és elegendő idővel még temérdek dolog helyreállítható volna. Ami a trónteremből lett kaszárnyát illeti, onnan is erősen hiányoznak a látványt magyarázó ábrák, makettek, fények. A tér adott, a bemutatás módjáról azonban még szemmel láthatóan nem döntött a várat működtető Nemzeti Múzeum. A mostani, a millennium hevében kiötlött megoldás kényszer szülte helykitöltésnek tűnik: a falakat drapériák takarják, rajtuk csúnya, de monumentális történelmi portrék függnek. A látogató pár pillantás után kifordul innen – tán föl sem tűnik neki, hogy hol adatott járnia."

■ N. KÓSA JUDIT

A cikket, melyből a szerző engedélyével részleteket idézünk, 2000. szept. 7-én közölte a Népszabadság. – a szerk.

Gál Tibor építész
ÚMÉ 2001/4

Bábel tornya Bécsben

Nouvel – Himmelb(l)au – Wehndorn – Holzbauer

Össz-szintterület:	220.000 nm
Üzlet és köztér:	40.000 nm
Beruházási összköltség:	24 milliárd ÖS (45 milliárd Ft),
Ebből állami támogatás:	0,31 milliárd ÖS (6 milliárd Ft)

Hol volt és hogyan nézett ki Mózes I. k. 11. fejezetének mitikus építménye, azt sem a régészetnek, sem az építészettörténetnek nem sikerült feltárnia. A középkori és 16–17. századi európai festészet alapján mégis van képünk arról, hogy Noé utódai Sineár földjén még egyetlen nyelvet beszélve, hogyan fogott az égig érő torony építésébe. Az építők büntetése az lett, hogy Isten összezavarta a nyelvüket, művük kudarcba fulladt és szétszéledtek a Földön. Bábel neve nem szerepel a történetben, és a héber 'bal' (összezavar) szó népies etimológiájának is szerepe van a Babilon helymegjelölésben. Hérodotosz és Diodorosz Belus templomát tekintették bábel tornyának, melyet Nimrud városára tettek. Borszippa neve is felmerült, mert Nabukodonozor itt talált agyaghengereiről erre lehetett következtetni. Az uralkodóról azt írták e krónikák, hogy helyreállította a torony romjait: hét szintje a hét volygót újra eltérő színekkel jelképezte. Később a torony a nagyravágyás és az Istennel való szembeszállás, végül korszakunkban a világváros jelképévé vált.

A 19. század végén Bécs, az akkor kétmilliós császárváros négy Bábel-tornyát is épített, négy gáztartályt. Arra a korra még nem igaz a 20. századi Hannes Böhringer józan megállapítása: „a házak, akár a felhőkarcolók, akár a nyomortanyák, csak silány tartályok". Még a gáztartály sem tartály, hanem a technika temploma, ahonnét a fény kiárad – 19. század. végén az új csoda, a gázlámpák fénye. Bécs 1893-ban dönt: a drága angol gáz helyett önellátó közvilágítása lesz. Theodor Hermann tervei alapján 3 évig másfélezren dolgoznak a négy, 75 méter magas és 65 méter széles téglaépítményen. Már a Ringstrasse kiépítésekor – húsz évvel korábban – két tábor állt egymással szemben: a nemesi bányatulajdonon alapuló kőépítőké és a know-how-t képviselő téglabizniszé. A négy Gasométer esetében – mert a nagy térfogatórák miatt így hívják ott ezeket – egyértelmű az utóbbiak győzelme, több mint 40 millió téglát építettek be. Igaz, a vegyes falazatba jutott kő is, az alsó szinten több, feljebb – ahol az építmény egyre áttörtebb – kevesebb. Egyértelmű a Colosseum építészeti mintája. Amint Breughel *Bábel tornya*-képénél is – a festő még a nagy barokk építkezések előtt, éppen a Colosseum széthordásakor járt Rómában, és lenyűgözte a felállványozott roppant épület körüli sürgés-forgás. Róma bontott,

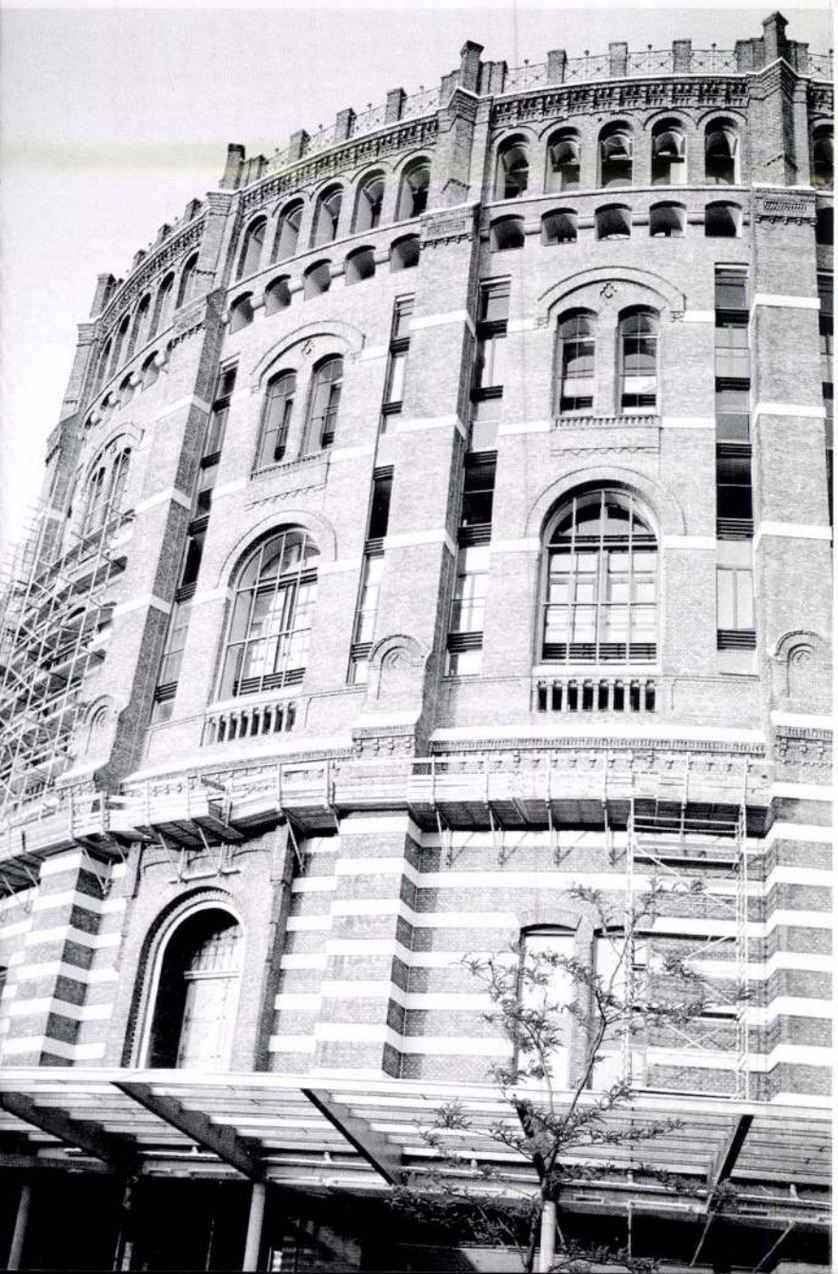

Fotók: Szegő György

KISALFÖLD
Főszerkesztő: Nyerges Csaba
Cím: 9021 Győr, Ujlak u. 4/a.
Telefon: 96/504-444
Fax: 96/504-414
Megj. pl. sz.: 86 279, Megj. gyakor.: napilap

» OBSERVER «
OBSERVER BUDAPEST MEDIAFIGYELŐ KFT.
OBSERVER Budapest Médiafigyelő Kft.
1084 Budapest, Aurora u. 11.
Telefon: 303-47-38, Fax: 303-47-44
marketing@observer.hu http://www.observer.hu

600
433
1414

Felújítják a Dunántúl gyöngyszemét

Csontvázakra leltek az Árpád-kori templomban

RÁBASZENTMIKLÓS. „A Dunántúl egyik gyöngyszeme": *Szabó Miklós*, a település polgármestere csak így említi a község jelenleg felújítás alatt álló katolikus templomát. S e tekintetben mások is osztják álláspontját: *László Csaba* régészt, aki *Gál Tibor* építésszel együtt tevékeny részese a rekonstrukciós munkálatoknak, szintén elbűvölte a rábaszentmiklósi templom.

– A rábaszentmiklósi templom a múlt század közepe óta ismert, híres, különleges Árpád-kori emlék, már az 1850-es években szerepelt a publikációkban – tekint vissza a kutatásaik előzményeire a régész. – Sokáig úgy tartották, hogy ez egy különleges háromkarélyos középkori építmény, s ebből következően rengeteget foglalkoztak vele még ebben a században is a különböző építészettörténeti munkákban. Most viszonylag gyorsan kiderült, hogy mégsem háromkarélyos középkori templom, hanem középkori rotunda – kerek templom – patkóíves szentéllyel, amellyel azonos időben az északi oldalon egy szintén patkóíves sekrestye épült. Tehát ez a középkor, de a pontos időszak meghatározásához régészeti bizonyítékot nem lehet találni. A belső járószintek közül az egyik a templom eredeti szintje, míg a másik vélhetően a XV. századból való. A déli karély pedig egy XVIII. századi bővítmény.

– A „törökvészt" hogyan élte túl a templom?

– A falu a törökdúlás idején elnéptelenedett, 1701-ben telepítették újra és az addig romos templomot átalakították. Például tetőt tettek rá, beboltozták, s a déli oldalra egy kis barokk kápolnát készítettek. Tornyot a XIX. század legelején kapott a templom.

– Több emberi csontváz is előkerült most az ásatások során. Ezek mióta pihentek a föld alatt?

– A megtalált csontvázak megállapíthatatlan korúak. A templom tele van sírokkal, hisz minden középkori templomban és a környékén temetkeztek. Mivel Rábaszentmiklós szegény falu volt, ékszerek, használati tárgyak nincsenek a csontvázak mellett, azokat nem temették el a halottakkal. A templom mellett talált faldarab vélhetően egy középkori épület legalsó kősora, esetleg egy középkori plébániaház maradványa.

– Várhatóan mikor fejeződik be a rekonstrukció?

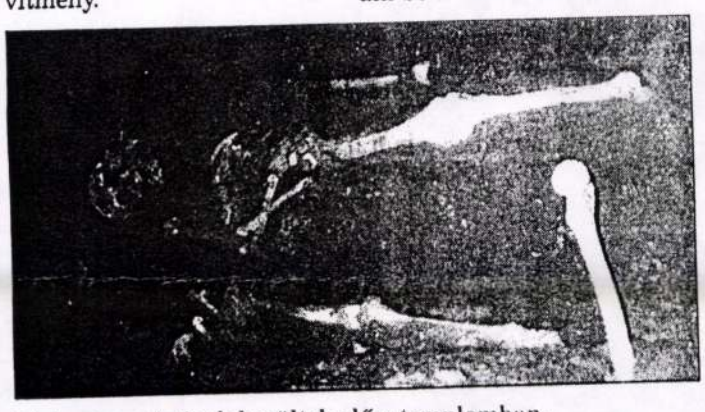

Emberi csontvázak kerültek elő a templomban.

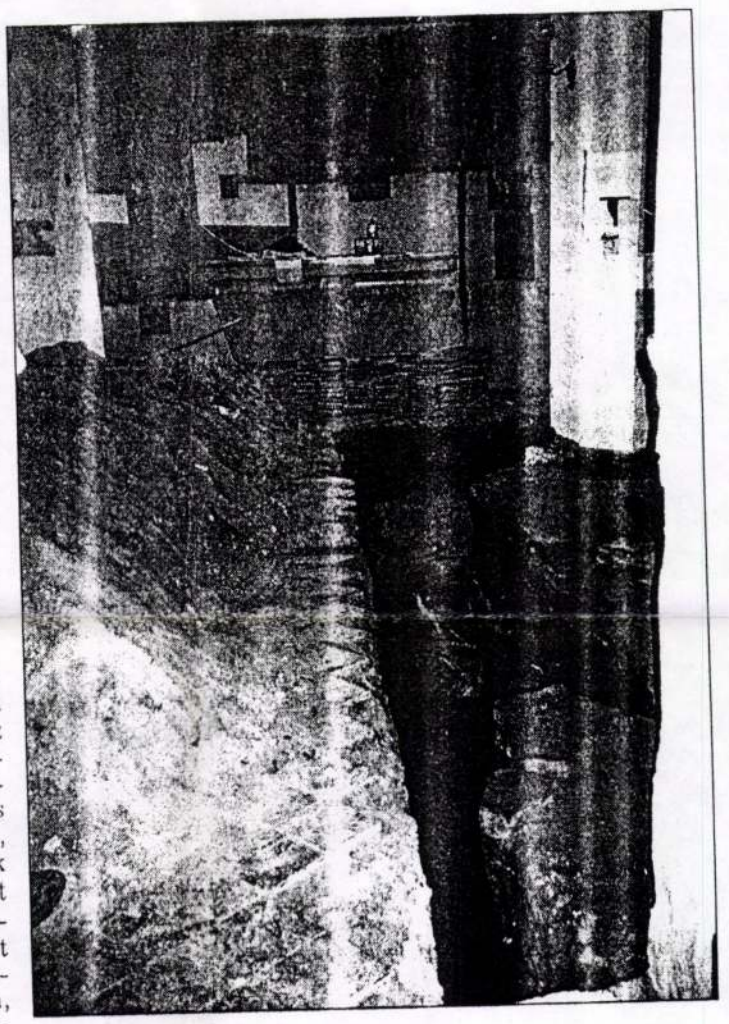

A rábaszentmiklósi templom belseje.

– Ezt egyelőre nem lehet pontosan megmondani. A tető helyreállítása megtörtént, és csakúgy, mint eredeti állapotában, zsindelyborítást kapott. A munkálatok következő szakasza a nyár végén vagy az ősszel kezdődik. Ebben az ütemben kívülről teljesen bevakolják a falakat, visszaállítják a sekrestye középkori ablakát. Valószínű, hogy a belső tér téglapadló burkolatot kap, s remélhetőleg a plébános úr és az egyházközségi képviselő-testület beleegyezésével lebonthatjuk a templomba nem illő karzatot, továbbá szeretnénk restauráltatni a szentélyben lévő faliképeket. Az oltár berendezéseit már elszállították a műhelybe. Emellett meg kell oldani a világítást, a fűtést, át kell helyezni a templom külső képét romboló villanyoszlopokat és rendbe tenni a környezetet. Sajnos a rendelkezésre álló összeg nem elegendő a felújítás befejezéséhez, ezért az elkövetkező időszakban újabb pénzforrást kell keresni.

HASZONITS JÓZSEF

1999. Június 25.
Gál Tibor építész

Gál Tibor éjjtin

TELEVÍZIÓ

Épül az ország

A Magyar Televízióban szépen, időben elosztva sugározzák a Széchenyi-film forgatásán készült rövidfilmeket, így mire a film a mozikba kerül, jószerével tisztában lehetünk minden részlettel, alkotói álommal, művészi hitvallással és mesteremberi alázattal. Lényegében nincs nagyobb baj ezekkel a filmecskékkel, hacsak az nem, hogy meglepően esetlegesek, és úgy tűnik, eléggé végiggondolatlanok is. Azt látjuk, amiről a szerkesztőknek éppen van képük, formailag nincs semmilyen elképzelése senkinek, tartalmilag pedig a mélázó művészek biztosítják a megfelelően illemtudó és meghatott alaphangot. A filmek funkciója azonban még így is pontosan kivehető.

Nem túl újszerű ötlet a reklámozásnak ez a módja, bár ez a mostani a meghatottságoktól és a túl gyakori szuperlatívuszoktól talán valóban egyedibb. Ezt a viszonylagos előnyt persze a módszeresen hanyag vágóképek, a túl sokszor látott azonos információt mutató jelenetek rendre átfordítják kellemetlenségbe. A gondatlanság lecsapolja a nyilatkozó alkotók energiáit. Ilyenkor világossá lesz, hogy az átlelkesült mondatok mögött nincs valódi csapatmunka. Ezek a werkfilmek penzumok, nem szellemes és lendületes dokumentációk. Ráadásul a rossz ritmusban bemutatott majdani filmjelenetek itt sokkal gyengébben mutatnak, mint vélhetőleg a kész produkcióban fognak. Ebben az állapotban a Széchenyi-film nem nagyon vonzó, inkább mókás a sok agyonprecízkedett maszkkal és hajjal, mögöttük az ismerős színészarcokkal. Mindenesetre a hat rövid részletben bemutatandó werkfilm ötlete szöget ütött a fejembe. Sok minden készül ebben az országban, ami érdemes a televíziót néző, információra éhes tömegek figyelmére.

Vegyük komolyan a Széchenyi-film lelkes igyekezetét. Gondoljanak bele, hány werkfilm készülhetne itt rendre. Jobbak, mint a Széchenyi-projektről. Nem ilyen elfúlt hangúak, ilyen összecsapottak, hanem informatívabbak, könnyedebbek és felszabadultabbak. Mondjuk, Janáky István, az egyik legjobb magyar építész újabb családiházterve befejezéshez közeledik. Lehetne tervbemutatás, magyarázat a laikus nézőknek, interjú a megrendelővel, a leendő szomszédokkal, a [illegible]

Felhívás keringőre – és találkozóra

Örömmunka volt – mondta a tervezője. Mi tagadás, látszik is rajta. A most kezdődő, s mintegy két héten keresztül tartó *Vidéki Színházak Találkozójához* olyan műsorfüzet készült, amelynek csodájára lehet járni. Ahol jut több-kevesebb forint azokra a kiadványokra is, amelyek az előadásokat szolgálják, többnyire ízléses megoldásokat találnak. Ám ilyen magas színvonalú, leleményes produktum, mint amilyet a fesztivál gazdája, a – marketingre máskor is kivételes gondot fordító – Thália Színház bocsátott közre, talán még nem is volt a kezemben. Nem lehet szó nélkül elmenni mellette.

Az idea a grafikus agyából pattant ki – tudtam meg Kőfaragó Gyulától magától. Megismételhették volna a tavalyi ötletet, amikor vonatjegyeket imitált a műsorfüzet, utalva a szemle akkori támogatójára. Bár az idén nélkülözték e szponzort, érvényes maradhatott volna az utalás arra, hogy szerte az országból színháziak és színházbarátok utaznak a találkozóra. Ám a készülődő társulatok ezúttal a korábbinál is szemléletesebb módon küldenek a publikumnak értesítést, mégpedig kötetnyi képes levelezőlapon.

Vagyis képzeljenek el huszonkét üdvözlőlapot, amelyet hasonló kartonborítóval, s ahogyan a könyveket szokták, cérnafűzéssel fogtak egybe. Igazat szólva az egyes képeslapokat a perforációjuk mentén ki is lehetne tépni a füzetből. Ami fölöttébb praktikus, hiszen a nézőnek elegendő volna magával hoznia azt, amelyik az aznapi szereposztást közli a hátoldalán, s ha több előadást is megtekint, nem kellene napról napra hurcolnia az egészet. Csakhogy olyan szépségesek a reprodukciók, s együtt szinte a levelezőlapok történetét illusztrálják, hogy senkinek sem lesz szíve kitépdesni.

A levelezőlapokat Kékesi Kun Árpád válogatta A *History of Postcards-ból*, Martin Willoughby londoni kiadású munkájából, valamint a *Szerelem régi képeslapokon* című, a budapesti Postcard Bt. megjelentette kötetből. A színháztörténész azért vállalkozott e feladatra is, mert ő szemelgette ki azokat az idézeteket, amelyek ugyancsak az egyes színjátékokhoz fűződnek. De senki se gondoljon irodalomtörténeti leírásokból vagy kritikákból vett részletekre. Semmi olyanra, amelyik az adott előadáshoz szorosan kötődne. Egytől egyig levelek, zömmel irodalmi személyiségek levelei Ovidiustól Arthur Rimbaud-n keresztül Ady Endréig és tovább.

Képeslap a kecskeméti Mirandolina előadásához

Vagyis nemcsak a régi képek albuma, hanem afféle „gondolatok könyve" is lappang e műsorfüzetben. A válogató elmondása szerint a citátumok és a képek sora valójában „felhívás keringőre". A közönséget afféle szellemi játékra hívja, amely a látottak önálló, már-már filozofikus továbbgondolására sarkall. A szerkesztő szívéhez a legközelebb az áll, amelyik a vonzalmak bonyodalmaiba avató *Szentivánéji álom* ihletésére született. Ezúttal egy Kleist-levél és egy szerelmi képeslap felelget egymásnak. *„Hogyan tudnám elérni, hogy levélben kifejezzek valami olyan finom dolgot, mint amilyen egy gondolat. Igen, ha könnyekkel írni lehetne – de így..."* S a szavak korlátairól szóló, félbeszakadt mondattal szemben áll egy virágokból kirajzolódó, banális üdvözlet: Tiéd vagyok! Az efféle példák meggyőznek, hogy a szellemi igényesség jegyében készültek e találkozóra. S ennél nincs is jobb invitáció.

Bogácsi Erzsébet

Kertész Imre megnevetteti a berlinieket

Múltból építkező maradandó alkotás

Az esztergomi Vármúzeum rekonstrukciója

Rekonstrukciós újjáépítést végezni az Esztergomi Vármúzeum esetében jól körülhatárolt feladat. Emiatt talán kevésbé vonzó az építészek számára, nem jelent igazi kihívást, bár ebben az esetben ez nem is volt kérdés, hiszen pályázat nem volt, a terveket az OMVH által kijelölt építész, Gál Tibor készítette. Az építkezés egyébként egy nagyszabású millenniumi tervezet részeként valósult meg, amelyhez hozzá tartozott a visegrádi Vár újjáépítése és a székesfehérvári romkert kevésbé sikerült lefedése is, ami kisebb vihart kavart a szakmában. Azoknak azonban, akik meggyőződéssel vallják, hogy a pályáztatás hiánya feltétlenül a minőség rovására megy, ezúttal ajánlatos visszavonulni. Talán kevesebb figyelmet fordítunk a rekonstrukciós újjáépítésekre, pedig nem könnyű összehangolni korunk építészetét jelen esetben az esztergomi bazilika közvetlen szomszédságával.

Az építész olyan megoldást keresett, amely egyaránt illeszkedik a terméskőből és téglából épített egykori várfal kipótolására, ugyanakkor jól láthatóan és vállaltan elkülönül a régi építménytől. A választás a kortárs épületekre jellemző, divatos klinkertéglára esett, ennek alkalmazása ebben az esetben, több szempontból is indokolt. A vöröses téglafal ugyanis harmonikusan illeszkedik a terméskő falhoz, tömege és megformáltsága alkalmassá teszi az erődszerű falak és épülettömbök kialakítására, már jól ismert variálhatóságával és könnyen alakíthatóságával pedig jól illeszthető az egyenetlen és szabálytalan felületekhez.

Az építkezés azonban nem csupán a rekonstrukcióra szorítkozott. A bazilika felőli oldal teljesen új épületszárny, ahol a múzeum új kiállítóterei és egy kávézó kapott helyet. A régi és új tömbök kívülről kevésbé érzékelhetően különülnek el egymástól, a belső udvar felől azonban jól látható a különbség, az új tömbbe való átvezetést finom megoldások jellemzik. Míg az egyik oldalon tagadhatatlanul mai, fémborítású

A vöröses klinkertégla harmonikusan illeszkedik a terméskő falhoz

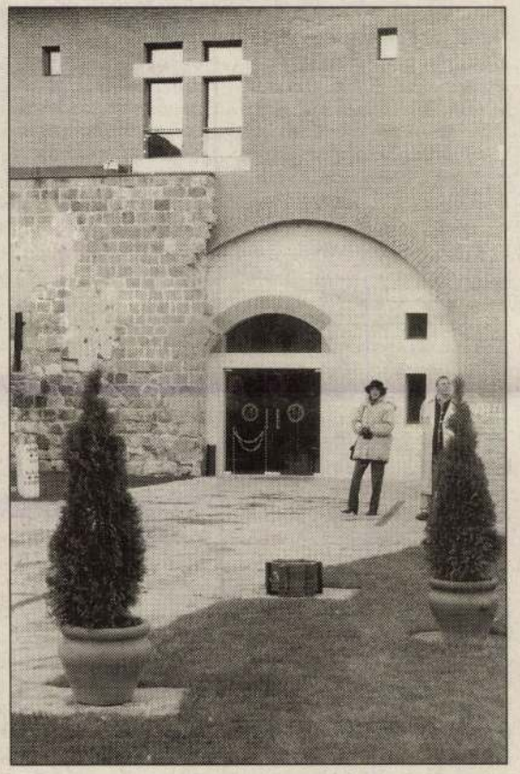

FOTÓK: SZABÓ BERNADETT

ajtók jelennek meg az egykori terméskő fal, megőrzött régi lépcsők és befalazott ablakfülkék mellett, válaszul az udvar túloldalán a modern kőlépcső és a klinkertégla fal úgy találkozik, hogy a lépcsőfokok kívülről is jól láthatóak maradnak. Az új tömb üvegárnyékolókkal ellátott, szűk ablakaival inkább a várfal lőrésszerű nyílásaira reflektál, miközben lemond a mai, minél nagyobb üvegtáblákat felsorakoztató trendről.

A belső terek kialakítása valószínűleg jóval problémamentesebb volt, mivel a régi falak, dongaboltozatok értékes építészeti emlékek, amelyekhez nem volt tanácsos hozzányúlni, ezáltal a belső kialakítása csak az új épületrészre szorítkozott. Az itt kialakított kiállítóterek meleg hatású, vörösesre vakolt falakat kaptak, a kávézó berendezését pedig a visszafogott minimalizmus határozza meg világos színű felületekkel a barátságosabb, vendégváró fajtából.

Az épület egésze tehát nagyon is modern, a történelmi folytonosságot hangsúlyozza, és ennek érdekében lemond az extrém megoldásokról. Sikere inkább apró részleteiben rejlik, a felhasznált anyagok adottságait jól használva olyan architektúrát hoz létre, amely látni engedi a régit, és ennek szerves folytatásaként valóban újat teremt. Aki belép a belső udvarra, a múltból építkező maradandó alkotást láthat, ami mégis magán viseli korunk építészetének meghatározó jegyeit.

Miközben a mai divatos irányzatok a folytonosságot hirdetik, és ennek jegyében a legvadabb alkotások születnek, méltatlanul kevés figyelmet kapnak a rekonstrukciós építkezések. Pedig a high-tech épületek esetében ugyanúgy számolni kell az idővel. Zaha Hadid dekonstrukciós épülettömbjének a bejáratot díszítő egyik látványos eleme Weil am Rheinben például jó úton halad afelé, hogy letörjön és a földbe fúródjon. A mai sztárépítészek tetszetős, formabontó megoldásai nemegyszer díszletépítészetnek bizonyulnak, aminek valódi értéke csak hosszabb távon derül majd ki.

A rekonstrukciós átépítés pedig legalább ilyen kényes feladat, legyen az műemléki környezetbe emelt modern épület vagy megmaradt várfalak továbbépítése. Az ilyen vállalkozás rögtön előhívja az illeszkedés problémáját, amely a mai álláspont szerint éppúgy értékesnek ítéli a régi és új közötti feszültség megformálását, mint a nyugodt folytonosság kialakítását. Híresen jó példa Reimholz Péter épülete a budai Várban, de ilyen az esztergomi is, amely kevésbé feltűnő megoldásai miatt nem valószínű, hogy tervezőjét a hazai sztárépítészek sorába emeli.

Szász Katalin
Az OCTOGON
Építészetkritikai Műhely tagja

Kortárs zene a Merlinben

Világsztárokkal folytatódik a bemutatkozás hagyománya

Már hagyománnyá vált, hogy évente egyszer a Merlin Színházban kortárs zeneszerzők művei hangzanak fel, fiatal művészek előadásában. A sorozat életrehívója és művészeti vezetője *Selmeczi György* karmester, zeneszerző, akinek irányítása alatt hétfőn, szerdán és pénteken a kortársaké a főszerep a Gerlóczy utcában. Az új zenei szemle keretében holnap *Huszár Lajos* és *Király László* kompozíciói csendülnek fel, a *Camerata Transsylvanica* együttes zenei kíséretével, Selmeczi György dirigálásával, s az est hegedűszólistája pedig Selmeczi János. Szerdán a Hassler Énekegyüttes ad hangversenyt, a kortárs külföldi kóruszene mellett a műsor második részében a *Weöres Sándor*-versekre komponált darabok hangzanak fel, 1946-tól napjainkig. A londoni zenei élet kiemelkedő alakjának, *Timothy Bowersnek* pedig nemcsak szerzeményei hangzanak fel, hanem a művész személyesen is jelen lesz a koncerten. A zárónapon, pénteken dalokkal ismerkedhet meg a közönség, s a szerzők között van *Farkas Ferenc, Vajda János* és *Petrovics Emil.*

Réfi Zsuzsanna

Boldog születésnapot!

Születésnapi ajándékként egy sokkarú babával leptek meg – meséli *Felföldi Anikó.* – Akadt nála korona, varázspálca, mentőmellény, gyűszű. Azt jelezték barátaim, hogy általában több dologgal foglalkozom egyszerre. Amellett, hogy a budapesti Operett Színházban rendszeresen játszom, gyakran szinkronizálok is, de különböző gálaesteken Budapestről szóló dalokkal szerepelek. Örülök, hogy sikerült belenőnöm *Honthy Hanna* egykori szerepébe, a Luxemburg grófja *Fleury*-jébe. Emellett a szinkronizálást is nagyon élvezem, kedvenc alakításom ha *Whoopi Goldberg* bőrébe bújhatok. A gyerekeknek szóló műsorokat, meséket is nagyon szeretem, egyik délelőtt például őzikének kölcsönözhettem a hangomat. Ha újra kezdhetném az életem, ugyanígy csinálnám – jól érzem magam. Boldog ember vagyok: vannak, akiket szerethetek és engem is szeretnek. Az Operettben a fiatalok csak tyúkanyónak neveznek, mert mindig nyitva áll előttük az öltözőm ajtaja. Olyan kollégák adták át nekem az örökségüket, mint *Mezei Mária, Sennyei Vera* vagy *Dajka Margit.* Ezt a tapasztalatot, tudást nekem is tovább kell adnom a következő nemzedéknek, s persze a mai napig igaz rám az, hogy „nem élhetek muzsikaszó nélkül…"

R. Zs.

HÉT VÉGI KÖNYVTÁR

A középkori díszletek között két szellem irányítja az embereket Arthur király udvarában: Merlin, a jó, és Mordred, a rossz. A varázslat mindenre képes és van is itt minden, ami szem-szájnak ingere. A legendák világában időként feltűnik a jelen, és az időbeli utazás még bonyolultabbá teszi az amúgy sem egyszerű képletet. Történelem és tündérmese, trónviszályok és varázslatok, véres gyilkosságok és elnéző humor. Most már csak az a kérdés, megtalálja-e a jó szellem az utat az igazság kiderítéséhez és az olvasó szívéhez…(*Deepak Chopra: Merlin visszatér. Magyar Könyvklub*)

H. Á.

Arany Katedra

Mintegy ötvenen vehették át a győri *Krúdy Gyula Gimnáziumban,* pénteken a tanárok egyik legfontosabb elismerésének számító *Arany Katedra*-díjat. Az országos díjkiosztó ünnepségnek helyet adó gimnázium – amely a napokban ünnepelte fennállásának 10 éves évfordulóját – egyik tanára, *Olasz Imréné* is részesült a díjban. A tanárnő, aki 1968 óta az ország különböző középfokú végzettséget nyújtó iskoláiban oktat németet és történelmet, kérdésünkre elmondta: az elmúlt évtizedekben mintegy nyolcezer diákot tanított. Tanári hitvallásának egy Goethe-írásból kiragadott gondolatot vall: nemes legyen az ember, segítőkész és jó.

p. g.

Rulett és festmény

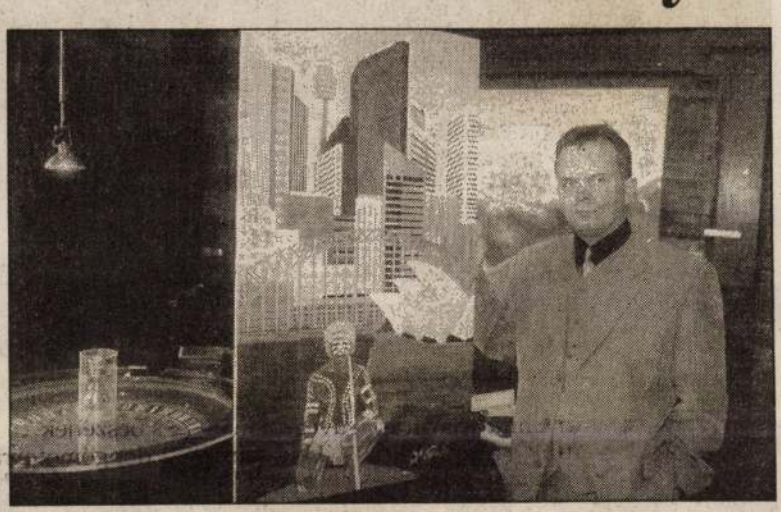

Gél Tibor, élete legfontosabb kellékeivel Lenyó László felvétele

Mint rulettgolyó az asztalon, úgy rója némely ember saját útját. Hol erre, hol arra a számra hull a tét; *Gál Tibor* festőművész is így landolt talán Budapestről Ausztráliában, annak is valóban festőecsetre kívánkozó, festői tájaira. A Cacino Hilton Galériává előlépett falain láthatjuk most e képeket; vibráló, acélvázas szerkezetű felhőkarcolók az egyiken, a homokból kirajzolódó (vagy lassan belesüppedő?) bennszülöttek arcai a másikon. Ez utóbbi festmény (*Aboriginal world*) különösképpen is izgalmas: sok évezredes múltat idéző barlangrajz, sok évszázados örökséget hordozó arcmaszkfestés és egy mai, az előbbi ősiséget csak lehunyt szemhéja mögött őrző arc triptichonját látjuk rajta; magát a homokba merülő időt. Gál Tibor – civilben krupié… – most saját festményei között pörgeti a rulettgolyót, de e festmények az élet, az idő valódi tétjeit mutatják fel.

(királd)

rték

Gál Tibor fest

Dorog lakói nem kér a garéi szemétből

Savas esőtől tartanak, lakóhelyük levegőjének elszennyeződése miatt

Néhány falu és Dorog lakói tiltakoznak az ellen, hogy a város szemétégetőjében semmisítsék meg a garéi veszélyes hulladék egy részét. Attól tartanak, hogy sósaveső hull a környezetre, és rákkeltő, klórozott szénhidrogén – amit egyébiránt gombaölő szerként alkalmaznak – mérgezi a szervezetüket!

Hideg garázs közepén ácsorgok. A lázas tekintetű férfi félresöpri a szerszámokat a satupadon, és elém teszi a mappáit.

– Ezeket a mérési eredményeket nekem lopták ki az üzemből! Ezek nincsenek kozmetikázva. De ingyen nem adom őket...

Az egyik sötétzöld borítójú köteg ismerős, valaki már mutatta nekem egy példányát, mint olyan titkos iratot, amiért 1 milliót fizetett. Valóban hátborzongató adatokat tartalmaz a magyar környezetszennyezésről. Mondom az eszelős tekintetűnek, hogy nem tudok fizetni, azért készségesen lapozgat, olvassa az adatokat:

– Többszörösen túllépték a kibocsátott mérgek határértékeit. Nézze!

Ezekben a hónapokban nem volt szűrő, minden kiment a kéményen!

Nagyon fázom a garázsban, pedig odakinn tűz a nap. A lázas tekintetű viszont belemelegedett, fröcskölődve szidja a pártfunkcionáriusokat, akik „már a múlt rendszerben is piszkos,

sára. Az utóbbi egyik munkatársa javasolta, hogy temessék be földdel a hordókat! Még jó, hogy nem fogadtak szót neki – mondja az államtitkár-helyettes.

A bíróné kedves a Fővárosi Bíróságon, bátorít, üljek be a tárgyalóterembe. Aztán úgy húsz perc alatt elnapolja az ügyet. Ennyi idő is elég a kívülálló elképesztéséhez: a dorogi környezetvédők szerint a pályázatot nyerő konzorcium megsértette a közbeszerzési törvényt, mert olyan munkát ajánlott, amelyet nem tud végrehajtani. Ennek a bizonyítására azonban nincs mód – most tessék figyelni –: ha már megkötteteti a szerződés az ajánlattevő és a munkát megrendelő között! Márpedig megköttetett. Ez itt és most, e hét csütörtökön, a tárgyalóteremben derül ki. A bíróné érdeklődésére feláll a BVM képviselője, és közli a tényt.

A kutya ugat, a karaván halad. Az üzlet nem állhat meg azért, mert az égető környékén élők ezrei tüntetnek, petíciókat adnak át, jogorvoslati kérel-

annak megjelenésé hozzá.

Komásy Tamásné, védők aktívája het üzembe, ellenőrizhe megengedte, hogy k revételét:

– Nem tudtam me tés hőfokáról! Az u 1100 Celsius-fok vo rint.

Szakemberek áll Celsius-fok szükség benzolhoz kötődő megsemmisítéséhez. hőfok fejlesztésére gia nem alkalmas.

Lábodi József szal ladékégetésnek csal gosultsága, ha anna vagy még inkább ken. Ezzel szemben égetés során legalá re szaporodik, ugy nélkül nélkül nem

Vízmintavétellel ellenőrzik Garén a talaj elszennyeződését, melyet a veszélyes anyagokat tartalmazó, szivárgó hordók

giak felháborodásá óriási mennyiségű s hol ugyancsak tárol tén helyben történ sutt ezt írja: „a l hulladék veszély za a dioxint és

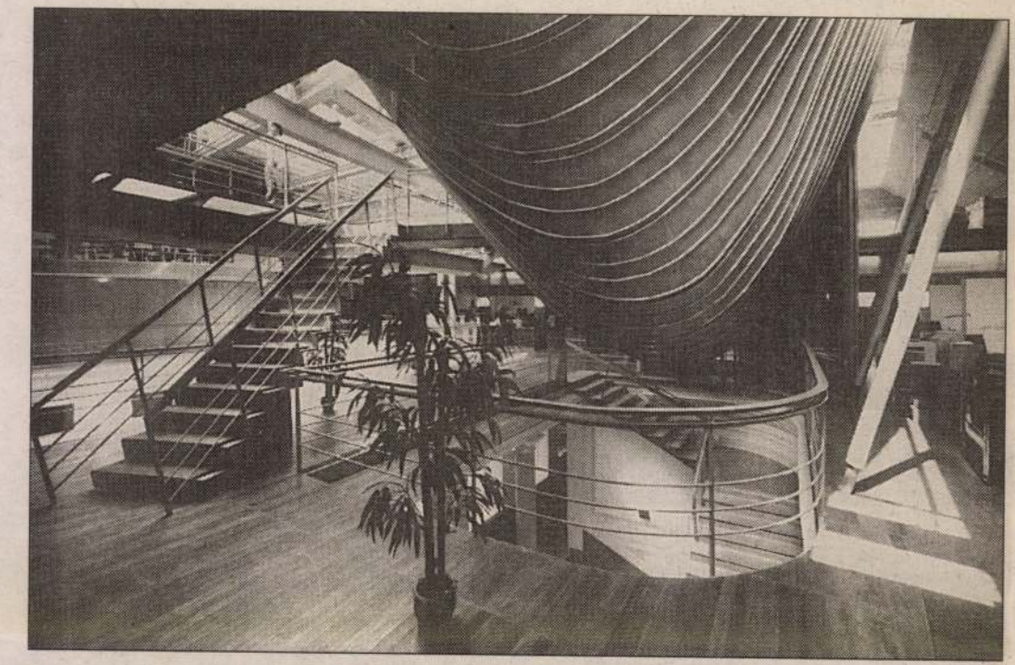

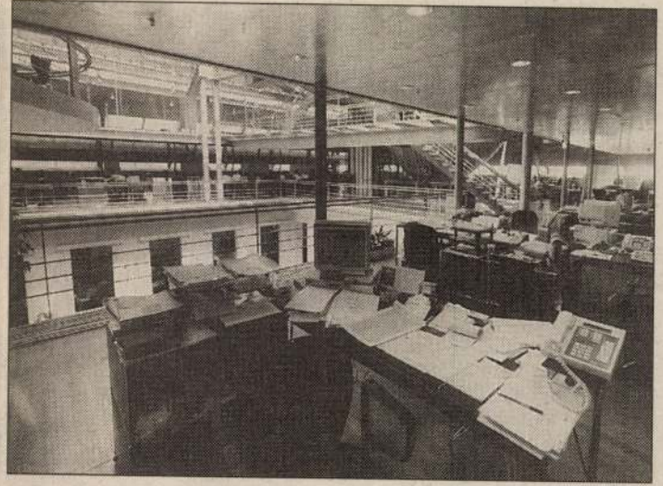

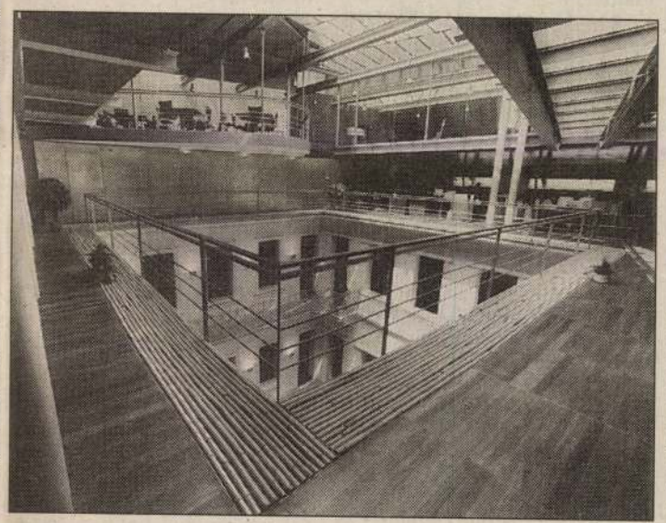

RÉDEI FERENC FELVÉTELEI

A múlt és jelen háza

Képzeljünk el egy gigászi méretű vízzel föltöltött óvszert, amely akárha valamely Zeppelin volna, úszó szivarként lebegne Pest tetői felett. A méltósággal lebegő tömeg váratlanul irányt vált, nyugalma megtörik, s biztos helyzetét veszítve zuhanni kezd. Roppant tömege surrogva, fenyegetően közelít békés otthonok, belvárosi gangos lakóházak felé, háta megett légörvényt kavar, majd hatalmas sebességre gyorsulva fel az egyik Andrássy úti palota tetőzetébe csapódik. 13-án balkán táncház a Falkafolk együttessel (balkáni, Hajós u. 31.). 12-én Kőszegi Imre Trió. Kétheténte szerdán Andersen.

SAIGON LIVE ROCK KLUB (V., Arany J. u. 13.). 12-én Tücsök Ádám és a R. A. B. B, 13-án St. Martin.

SANCHO AMERICAN-MEXICAN PUB (VII., Dohány u. 20.). 12-én Latin Combo, latin-diszkó. 13-án Hevesi Tamás.

SZFMH (XI., Fehérvári út 47.). 13-án balkán táncház a Falkafolk együttessel (balkáni, latinamerikai zene). Szombaton 14.) Szo-

VÁRFOK 14 MŰHELYGALÉRIA (I. Várfok u. 14.) Szombaton 14.) Szombaton 14.) Szombaton

Gál Tibor épített

HANGVERSENY

MÁTYÁS-TEMPLOM (I., Szentháromság tér). 15-én (20.00): Kovács Endre orgonahangversenye. Közreműködik: Ardó Mária (ének). Műsoron – Buxtehude: E-dúr prelúdium és fúga. Bach: Három korálfeldolgozás. Liszt: Ave Maria (Arcadelt). Antalffy-Zsíros Dezső: Scherzo.

PESTI VÁRMEGYEHÁZ DÍSZUDVARA 13-án (20.00): Budapesti fúvósegyüttes koncertje. Művészeti vezető: Berkes Kálmán. Műsoron – Haydn, Mozart, Druschetzky, Mozart, Gershwin művei.

VAJDAHUNYAD VÁRA (XIV., Városliget). 14-én: Sonora Hungarica. Közreműködik: Geiger György (trombita).

TÁRLATOLGATÓ

ADY EMLÉKMÚZEUM (V., Veres Pálné u. 4–6.). Ady Endre otthona.

ART-X GALÉRIA (II., Pasaréti út 65.). Neves magyar iparművészek zsűrizett alkotásainak bemutatója. A kiállított művek megvásárolhatók.

AQUINCUMI MÚZEUM (III., Szentendrei út 139.). Istenek, katonák, polgárok című kiállítás.

BARTÓK BÉLA EMLÉKHÁZ (II., Csalán út 29.). Bartók Béla élete és művei. A Magyar Posta bélyegei Bartók Béláról.

BÁV RT. KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA (V., Bécsi u. 3.). Vén Emil festőművész kamara-emlékkiállítása.

BÉLYEGMÚZEUM (VII., Hársfa u. 47.). A világ postabélyegei. Kossuth-bélyegek. Kass János grafikusművész kiállítása.

BIBLIAMÚZEUM (IX., Ráday u. 28.). A régészet és a Biblia. A Biblia írás- és szövegtörténete. A magyar nyelvű Biblia története.

BOD ÉVA MŰTERMI KIÁLLÍTÁSA (II., Bimbó út 72.). Vázák, kerámiaszobrok, mozaikok

DUNA GALÉRIA (XIII., Pannónia u. 95.): július 13-tól a Matéria csoport kiállítása.

ERDŐS RENÉE HÁZ – KIÁLLÍTÓTEREM (XVII., Rákoshegy, Báthory u. 31.). Helytörténeti gyűjtemény. Néprajzi szoba. Merzse-mocsár dioráma. Vajdasági művészek kiállítása.

ERNST MÚZEUM (VI., Nagymező u. 8.). Enzo Cucchi szobrai.

ÉRI GALÉRIA (V., Ferenciek tere 5.). Gáyor Tibor, Mata Attila, Maurer Dóra, Bakos Ildikó, Sipauvicius Tamás, Swierkiewicz Róbert kiállítása.

EVE ART GALÉRIA (VI., Király u. 98/B). A galéria művészeinek árusítással egybekötött kiállítása.

FIATAL MŰVÉSZEK KLUBJA (VI., Andrássy út 112.). Nick Clark képzőművész (Nagy-Britannia) kiállítása.

HADTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Tóth Árpád sétány 40.). A kitüntetések művészete. És Magyarország hadszíntér. A Magyar Királyi Honvédség. A királyi honvéd Ludovika Akadémia története. A kézifegyverek története. Budavár a miénk – emlékkiállítás.

HOLLÓSY GALÉRIA (XIII., Váci út 19.). Kortárs művészek kiállítása.

HOME GALÉRIA (XIII., Róbert Károly krt. 58.). Bada Dada és Máriás Béla tárlata.

HOPP FERENC KELET-ÁZSIAI MŰVÉSZETI MÚZEUM (VI., Andrássy út 103.). A kínai buddhizmus művészete, X–XIX. század. Kínai buddhista szimbólumok vöröslakk tárgyakon.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM (IX., Üllői út 33–37.). Művészet és mesterség.

JÓKAI EMLÉKMÚZEUM (XII., Költő u. 21.). Jókai Mór emléktárgyai.

JÓZSEF ATTILA EMLÉKSZOBA (IX., Gát u. 3.). József Attila-emlékkiállítás.

KASSÁK MÚZEUM (III., Fő tér 1.). Kassák Lajos irodalmi és képzőművészeti munkássága, 1916–1967. Walter Dexel festményei, grafikái, reklámtervei, 1913–1970.

KEMPINSKI GALÉRIA (V., Erzsébet tér 7–8.). Gyenes Gitta

Szerdán 16 órakor rendezik a Francia Intézet előadótermében (I., Fő utca 17.) a Francia Nyár című műsort, melyben fellép Kulka János, Petrozsényi Eszter, Bárdóczy Attila, Moór Marianna, Orosz Zoltán és Kocsák Tibor. Utána Az épület előtt utcabál lesz. Fellép a Pódium duó és a NOcoMMent. 22 órakor tüzijáték a Dunán.

és kortárs művészeti alkotások kiállítása és árusítása.

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11.). Vasúttörténeti kiállítás. Eredeti járművek. A hajózás története. A közúti közlekedés története. A városi közlekedés fejlődése. Királyi vonatok, udvari utazások c. kiállítás. Sánta Balázs fotókiállítása. Az Elektro ÁBC Kft. modellvasút-kiállítása.

KRESZ GÉZA MENTŐMÚZEUM (V., Markó u. 22.). A magyar mentésügy 100 éve.

LAKÁSMÚZEUM (III., Fő tér 4.). Kun Zsigmond néprajzi gyűjteményéből rendezett kiállítás.

LENGYEL INTÉZET (VI., Nagymező u. 15.). Krzysztof Glass grafikus és festőművész kiállítása.

LORD-MAJOR GALÉRIA (Városmajori Szabadtéri Színpad). Naiv festők kiállítása.

LUDWIG MÚZEUM (Budavári Palota, A épület). Klimó Károly festőművész és Manfred Wakolbinger (Bécs) szobrászművész kiállítása.

MAGYAR ELEKTROTECHNIKAI MÚZEUM (VII., Kazinczy u. 21.). Az erősáramú elektronika története.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (Budavári Palota). Farkas István-emlékkiállítás. Csiky Ti-

MŰVÉSZGALÉRIA (VII., Dohány u. 47.). Japán fametszetek, XVIII. sz. – Fehér László, Galambos Tamás, C. Kiss József kiállítása.

NÉPRAJZI MÚZEUM (V., Kossuth tér 12.). Az őstársadalomtól a civilizációkig. A magyar nép hagyományos kultúrája. Magyarok Kelet és Nyugat közt – nemzeti legendák és jelképek. Reguly Antal-emlékkiállítás.

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA (III., Fő tér 1.). Sárkány Sándor festményei.

ÓBUDAI TÁRSASKÖR GALÉRIÁJA (III., Kiskorona u. 7.). Máriás Béla kiállítása.

ORSZÁGOS MŰEMLÉKVÉDELMI HIVATAL (I., Táncsics Mihály u. 1.). Pincegalériában: Art-Őr alkotó csoport kiállítása. Aulában: Weichinger Károly- és Rimanóczy Gyula-emlékkiállítás.

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR ÉS KIÁLLÍTÓTEREM (Budavári Palota, F épület). A kézirattárban: Művészkönyvek. Térképtárban: Térképek Erdélyről. Vitrintárban: Válogatás az ünnepi könyvhét könyveiből.

PATAKY GALÉRIA (X., Szent László tér 7–14.). Kőbányai művészek kiállítása.

PETŐFI CSARNOK (XIV.

RÓZSA GALÉRIA (I., Szentháromság u. 15.). Naiv képzőművészeti alkotások árusítással egybekötött kiállítása. Régi magyar népszokásokat, népviseleteket, a tanyavilágot ábrázoló képző- és iparművészeti alkotások bemutatója és árusítása.

RUTTKAI ÉVA EMLÉKSZOBA (II., Keselyű u. 6/A). Szeptember 30-ig látható péntek 15–18 óráig.

SEMMELWEIS ORVOSTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Apród u. 1–3.). Képek a gyógyítás múltjából.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM (XIV., Hősök tere). Márványcsarnok: XVII. századi olasz barokk festészet. Metszettár: Lucas Van Leyden grafikai kiállítása.

SZOBORPARKMÚZEUM (XXII., Balatoni út). Szobrok és emlékművek a szocializmus időszakából.

TAM-TAM GALÉRIA (XIII., Csanády u. 19.). Fiatal ismeretlen művészek munkáinak kiállítása megtekinthető csütörtökön 18–22 óráig, pénteken 20–23 óráig.

TELEFÓNIA MÚZEUM (I., Úri u. 49.). A távbeszélő története a felfedezéstől napjainkig.

TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM (Nemzeti Múzeum épületében). Magyarország ál-

tőművész kiállítása. Békéscsabai Alkalmazott Grafikai Biennále anyaga.

BULI VAN

AZTEC CLUB (VI., Mozsár u. 9.). 12-én Karaoke, 15–16-án rock and pop party.

BAMBOO TROPICAL CLUB (VI., Dessewffy u. 44.). Hétközben programok 21 órától. Belépő nincs! 13-án Zeus Band.

BUDAVÁRI LABIRINTUS KÁVÉZÓ (I., Úri u. 9.). 12-én (19.00) Musical és Ók, (21.30) Pscyche. 13-án Jack Jack.

CRAZY CAFÉ (VI., Jókai u. 30.). 12-én Karaoke: Toni. 13-án Dániel Annah. 14-én Sugár-Braum Sol Blues Gitár Duó.

E-KLUB (X., Népliget.). 15-én Sámson rockcirkusz.

FRANKLIN TROCADERO CAFE (V., Szent István krt. 15.). 12–13-án Modern latindiszkó. 14-én Salsa Fresa modern latin zenekar és latindiszkó. 15-én Latin Combo és latindiszkó.

KAMARAERDEI IFJÚSÁGI PARK (XI., Kamaraerdei út 12–14.). 14-én Cadillac rock and roll gardenparty. A zenekar tagjai: Kaktusz (ének), Puding (ének), Kölyök (dob), Johnny (basszusgitár), Alex (billentyűs), Pixi (szaxofon), Zivatar (szólógitár).

LUCKIES (II., Moszkva tér 3.). 13-án Latin est – Corcovado. 14-én Hevesi Tamás.

MADE INN (VI., Andrássy út 112.). 12-én Karaoke. 13-án Acid Jazz, Exit 2 Eden Party.

ÓBUDAI JAZZ KLUB (III., Hídfő u. 16.). 12-én (21.00) Szakcsi Seisson Group. Közreműködik: Bódy Magdi. 13-án (21.00) Vukán György Trió. Közreműködik: Bontovics Kati.

PENNY KLUB (VII., Kertész u. 16.). 13–14-én Régi zenét kedvelők klubja. 15-én B. I. T. klub.

PETŐFI CSARNOK, PECSA CAFÉ (XIV., Zichy út 14.). 12-én Coda, 13-án Sing-Sing, 14-én Török Ádám és a R. A. B. B, 15-én (20.00) Gerendás Péter Társaság. Minden alkalommal szalonnasütés.

PICASSO POINT PUB (VI.

Gál Vera

Virágzó fa, 1969., repr.

Gál Vera textiljei
Szolnok – Budapest, 1974.

Gál Vera

Parasztbaba, 1972., repr.

Gál Vera textiljei
Szolnok – Budapest, 1974.

Gál Vera, [iparművész:]

● *TEXTÍLIÁK. A zalaegerszegi ifjúsági és úttörőházban ma délután kezdődik Gál Vera textiltervező kiállítása.*

– :o Textíliák

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. márc. 22.

Gaál Vera, textiltervező

Kiállítása nyílt meg
Zalaegerszegen.

— :Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. március 23

MDK

Gál Zoltánné, dr.

(Az általa tervezett ruhákról fényképes repr.)

Szép estéink lesz.

Nők Lapja, Bp. 1958. november 20. [15.l.]

Gál Vera iparművész

1975.I.12.Petőfi 12.oo Gné

Láttuk-hallottuk

Egy fiatal textiltervező nagysikerű bemutatkozásáról beszél Pogány Ödön Gábor.

- Mindenképpen indokolt, hogy fokozódik az érdeklődés a Nagytétényi Kastélymuzeum kamara kiállításai iránt. A Rudnyánszkiak egykori rezidenciájában látható az Iparművészeti Muzeum páratlanul gazdag, bútor történeti anyaga. A földszint két bolthajtásos helyiségében egyuttál egy-egy kisebb időszaki tárlat is várja a közönséget. Volt itt már kiállitás Mationi Eszter hines köveiből, Csontos László kis plasztikáiból, Somogyi János falkép vázlataiból, a Hollóházi Porcelángyár étkészleteiből. A napokban pedig Gál Vera iparművész textiliáinak bemutatására került sor. Gál Vera most jelentkezik először nagyobb kollekcióval a nyilvánosság előtt, azért, hogy számot adjon a művészet barátainak, mit végzett az alatt a 8 év alatt, amióta az Iparművészeti Főiskola textiltervező tanszékének diplomájával a kezében önálló igényü alkotó munkába kezdett. Beszámolója megnyugtató, biztató és ~~g~~ elgondolkoztató is egyben. Megnyugtató annyiban, amennyiben meggyőzi az iparművészet értőit, hogy az egyetemi fokú szakfőiskola eredményesen oktatja a falikárpitok jövendő művészeit. Biztató

Gál Vera tanuságtevése azért, mert a jólfelkészültségü tehetség útkeresésének a lehetőségeiről, helyes tájékozódásáról tudósit e tárlata. Elgondolkoztató pedig nem másért, mint müveinek a szellemisége miatt, amiben országunk müvelődésének szép sajátságai is felfedezhetők a nemzeti karakternek azok a vonásai, melyek a legnemesebb hagyományt épitik be a korszerü környezet kulturába, a népmüvészet hangvételét, a célszerü diszitőkedvet, a kipróbált izlést. Sokszor elhangzott már és még sem lehet elégszer ismételni, hogy Erdélyi János, Kálmányi Lajos, Vikár Béla Kodály és Bartók, Győrfi István Kiss Lajos, Lajta László hazájában, a népi müveltség fennmaradt emlékeinek páratlan jelentősége van, a legujabb kor szemléleti problémái megoldásában. Érthető, hogy ez a gazdag örökség, a tárgy alkotó müvészeti ágazatok fejlődésében is fontos helyet foglal el. A fiatal iparmüvész nemzedék rendkivüli érzékenységet tanusit a tömör ornamentumok iránt, érti a népmüvészet lényegét, az anyag és szellem a funkció és igény, a vágy és kényszer dialektikáját. Gál Vera kárpitjai is azért modernek, mert a kor szellemet éppen ebben a forradalmi folyamatban képviseli. Akár a francia goblein a torontáli szövés, akár a görög szunák technikáját alkalmazza, mondanivalója kommüké, melyben kezdeményezés és tradició, szerkezet és diszitmény, szin és idom konstruktiv rendben illeszkedik, ami megfelel az uj épitészet jellegének, épp ugy, mint az egyes emberek, a társádalmi boldogulás utján járó tömegek esztétikai érdekeinek. Holott Gál Vera motivumai nem érintenek sorskérdéseket. Nem akarják megrenditeni a közvéleményt, nem illusztrálnak szólamokat, de még müvészet elméleti elképzeléseket sem. Csupán arra szolgálnak, hogy kisebb-nagyobb felületeket festőien gazdagon, formailag áttekinthetően a kompozició tekintetében indokoltan dekorláljanak. Azokat a tereket, szobákat, helyiségeket , melyeknek falain gyapju fonalból megvalósitottan megjelennek, hangulattal töltsék meg. Esetleg képzetek láncolatát inditsák el, vagy akár csak egy pillanatra felélénkitsék a rájuk eső tekintetet, hangsulyozzák a hely szellemiségét. Stilizált piros fa, nyiló tulipán, kedves vásárfia sorakozik fel kiállitásán, de mindig is a mai textil müvészet árnyalt eszközeivel a hivatásos iparmüvész körültekintő szakszerüségével. Mind ahány kárpit megjelenésében viszont szinte észszerütlenül és mégis áthatóan vissza-vissza szól a népi szőttesek értelmes érvelése, értelmes egyértelmüsége, a közlendő közvetlensége mellett. Fel-fel tünik a madonna jelkép, és az emberi kapcsolatok más meghitt jelenete, helyenként a bibiliai történetek folklorisztikus átirásában, máskor a

népdalok költői képeinek naivitásával, Gál Vera a mértanias egyszerüsités közben is figyel az emberi sziv sérülékenységére, a tartós érzések példázatára, müvei megint csak azt bizonyitják, hogy az iparmüvészéti alkotás is képes bensőséges mondanivalók kifejezésére.

KIÁLLÍTOTT MŰVEK

1. ANYA GYERMEKÉVEL 1969.
francia gobelin, 90× 50 cm
2. PIROS FA 1969.
francia gobelin, 120× 70 cm
3. TULIPÁN 1972.
francia gobelin, 60× 40 cm
4. PARASZTBABA 1972.
francia gobelin, 80× 50 cm
5. TAVASZ 1973.
francia gobelin, 120× 70 cm
6. MADARAK 1973.
francia gobelin, 120× 70 cm
7. ÜDVÖZLET 1974.
francia gobelin, 90× 50 cm
8. VIZITÁCIÓ 1974.
francia gobelin, 90× 90 cm
9. HAJNAL AZ ERDŐBEN 1974.
francia gobelin, 110×160 cm
10. VIRÁGZÓ FA 1969.
torontáli szövött faliszőnyeg, 110×150 cm
11. MÉZESKALÁCS 1972.
torontáli szövött faliszőnyeg, 120×100 cm
12. HAL 1969.
csomózott faliszőnyeg, 70×120 cm

Szegedi Nyomda 74-4676

Gál Vera iparművész

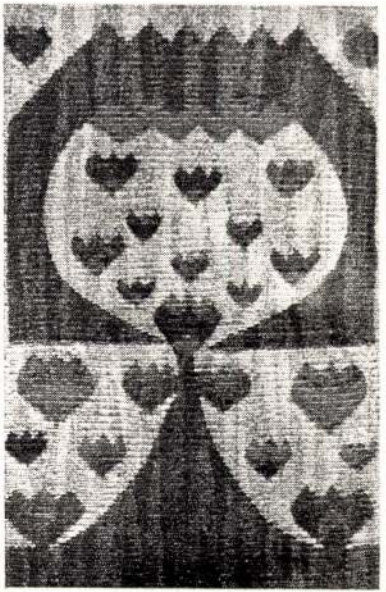

MEGHÍVÓ

GÁL VERA

1942. március 15-én született Makón.

Tanulmányait a Magyar Iparművészeti Főiskola Textiltervező Tanszékén, a szövött anyag tervező szakon végezte, ahol 1966-ban diplomázott.

Mestere Gerzson Pál volt.

Tanulmányai elvégzése után a Mezőtúri Háziipari Termelő Szövetkezet tervezője lett.

KIÁLLÍTÁSOK

A Budapesti Nemzetközi Vásáron a Háziipari Szövetkezet szőnyegbemutatói

1972 Baja

1973 Frankfurt, Bierut

1974 Budapest, Szolnok

CÍMLAPON: TULIPÁN

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
ÉS A JÓZSEF ATTILA MÚZEUM

MEGHÍVJA

1974. ÉVI OKTÓBER HÓ 25-ÉN 12 ÓRÁRA
A JÓZSEF ATTILA KÖNYVTÁRBA

GÁL VERA

IPARMŰVÉSZ

kiállításának megnyitására

MEGNYITJA:

POGÁNY Ö. GÁBOR,
a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója

MEGTEKINTHETŐ:

1974. NOVEMBER 10-IG
A KÖNYVTÁR NYITVATARTÁSA ALATT

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Nemzet

Gál Vera textilművész

1974 SEP 10

1021

Gál Vera textiljeiből kiállítást rendeznek a szolnoki Damjanich János Múzeumban. A tárlatot ma délután négy órakor dr. Pogány Ö. Gábor nyitja meg.

1021

Gál Vera iparművész

1975.I.12.Petőfi 12,oo Gné
Láttuk-hallottuk

/40/

A kiállitótermekben.
- Mai adásunkban Bán András, a miskolci művészeti élet néhány eseményéről számol be, Toma Ádám, a Gyermekpályázat eredményeiről beszélget Bánszki Pállal és Zelnik Józseffel, a fiatalok népmüvészeti studiójának titkárával, Gál Vera iparművész bemutatkozásáról szól Pogány Ödön Gábor. A Corvina Könyvkiadó müvészeti könyvkiadványairól Balabán Péterrel beszélget Végh Alpár Sándor. Végül néhány aktuális kiállitásra hivjuk fel majd figyelmüket.

1021 GÁL VERA

Hajnal az erdőben

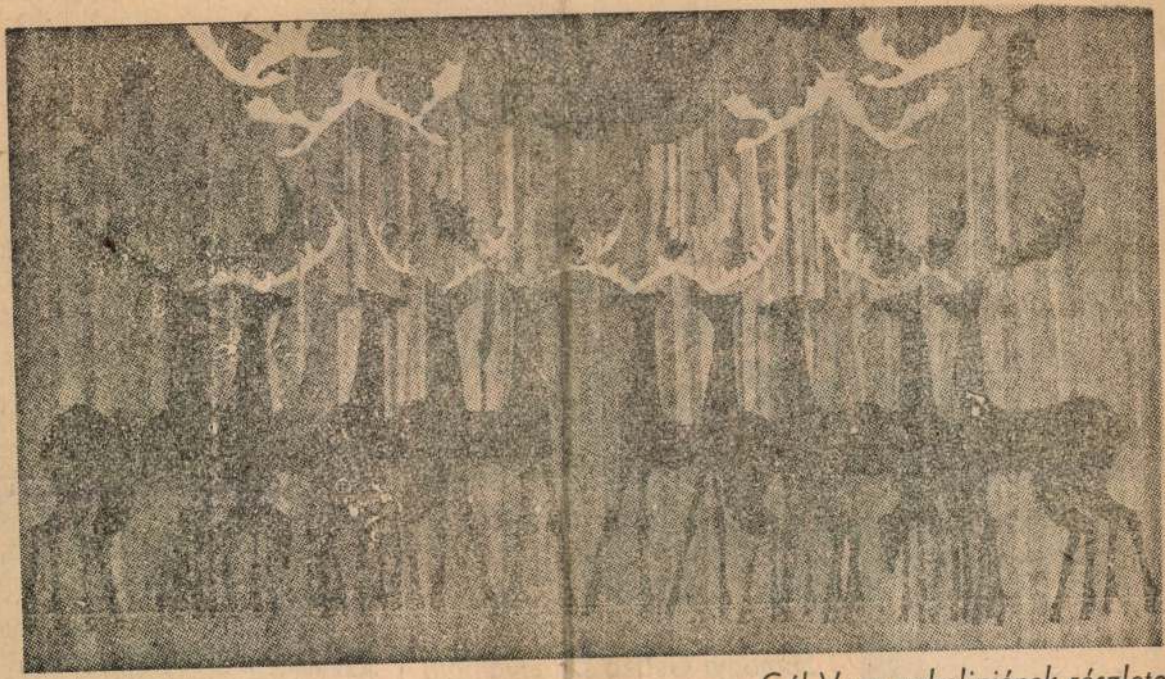

Gál Vera gobelinjének részlete

...itágadás, jót csak ott gyártottak. Márpedig Pest megyének lassan idegenforgalmi nevezetessége lett az igazi, finom, a ropogós kenyér — többségében a Nyugat-Pest megyei Sütőipari Vállalatnak köszönhetően.

LÁNG ZSUZSA

...itálbeit és a rendőrfogda között ingázó haverokat és addig talpal, kérlel, bizonykodik, míg a gyereket *idő előtt* be nem vonultatják katonának?! Példa az apa, aki felnevel három gyermeket, de példa-e a férfi, aki utolsó fillérig *elveszi* a kamaszodó fiúk keresetét és naponta tíz forintot ad vissza ételre, italra, ci-

a gyár adta segítő kéz is, kedvezményekkel a munkaidőnél, helyben szervezett tanfol... mal, ám szükségeltetett hoz... ...ikorgató *akarat*, de mib... ...ite ...yanezt Hid... ...dolom én. Mert ... ...kkenv... ...r-di vissza, *fogcsikor...atva?* De... ...y! *Tudja, nagyapámtól tanultam egy mondást, így hangzik, gyer... ...lág, fütyülj a markomba! Hát e... ...ajtogattam mindig, ez volt ...em a miatyánk, az üdvözlégy, a hiszekegy. ...ki másra számíthattam?! A testvérem, ahogyan én, egy ...yben ment neki az életnek, az ő küszöbüket rugdossam, ... adjál? Miből? Mire nekik ...ekünk is lett; a nincshez rös...érni az ember, a vanhoz meg ...?!*

...zófia? Ebben a körben nem ...álnak. Magatartást testesíte...eg, hol tudatos, hol ösztönös ...ket elegyítve, magatartást, ... sokkal inkább alakít a szár..., a gyermekkorból hozott min...vetése, mintsem múlékony ér...ségű győzködések érvrend... Ahogy apjuk, úgy a fiúk is ... követtek; *apjukét*. Ezt a min...onban már átalakította, átala...a a világ; ők nem felnőtt fej...ultak szakmát, hanem apjuk ...rkának engedve gyerekként. ... volt a legközelebb apjához, ...nzervmester lett, ment a gyárba. Ifjabb István már picit távolo-

A város széle...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HIRLAP

1982 MAJ 1

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Gál Vera építművész
Szolnokmegyei Hirlap
1974 SEP 15
1021

Gál Vera gobelinjei a Damjanich Múzeumban

Fiatal iparművésznő első jelentősebb bemutatkozásának biztosított teret a Damjanich Múzeum földszinti kiállítóhelyiségeiben. A rangos tárlatot, amelynek megrendezését és megnyitását dr. Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója vállalta, szeptember hónapban tekinthetik meg az érdeklődők.

Gál Vera 1966-ban végzett az Iparművészeti Főiskola textiltervező tanszékén, ahol Gerzson Pál volt mestere. Kezdettől fogva a szövött technikákkal elérhető művészi hatások, hangulati lehetőségek érdekelték. Maga is szőtte ő készítette a kiállítás egyik legszebb darabját a Nemzeti Galéria tulajdonában levő, 110×160 cm méretű „Hajnal az erdőben" című gobelint. A kifejező egyszerűségében, elegáns színkultúrájában megragadó faliszőnyeg a szarvassá változott fiúk legendáját dolgozza fel lírai gyengédséggel és a témaismételt megfogalmazása után is megragadó ötletességgel. A háttér erdőidéző függőleges játéka előtt áll a kecses büszke, hatalmas agancsú szarvasfiúk két szimmetrikus, egymással szemben álló sora. A kompozíció középpontjában vöröslő napkorong előtt a szőnyeg teljes szélességében az agancsok igen közeli formavariánsaként madarak röppennek. A lábak, testek, fejek agancsok és madárszárnyak dekoratív ritmikája bizonyítja Gál Vera érzékenységét a gobelintechnika lehetőségei iránt. Ugyanúgy a „Madarak" árnyékaik foltjával együtt repülő kecses-elegáns röpte a festőileg megmozgatott, színgazdag pasztell háttér előtt a művész lírai fogékonyságáról tanúskodik. Ide tartozik az erősebb, piros-lila színvariációjú „Piros fa", s Gál Vera lírát, gazdag formavilágot s népi ihletést egyaránt hordozó művészi sajátosságainak szép együttese: „Üdvözlet, Vizitáció és Anya gyermekkel" triptichonja.

Alapszíneiben a három munka a sárga, kék, piros árnyalataira épül. Jellemzője ennek a kompozíciósornak is a formai egyszerűsége. Az egymáshoz hajló, egymással szemben álló alakok vörös foltjait a legszűkszavúbb domborulatok alakítják emberré, ahol például a Vizitáció fejformáiban sárga virágmotívum, a törzs vonalában pedig néhány folttal stilizált virágzó fa motívuma kelti éppen a kompozíció biztonsága miatt az egymással szemben álló két hosszú ruhás nőalak képzetét. Gál Vera kitűnően variálja egy-egy kompozíciójához kiválasztott elemét. Itt ebben a három szorosan összefüggő munkában a piros-

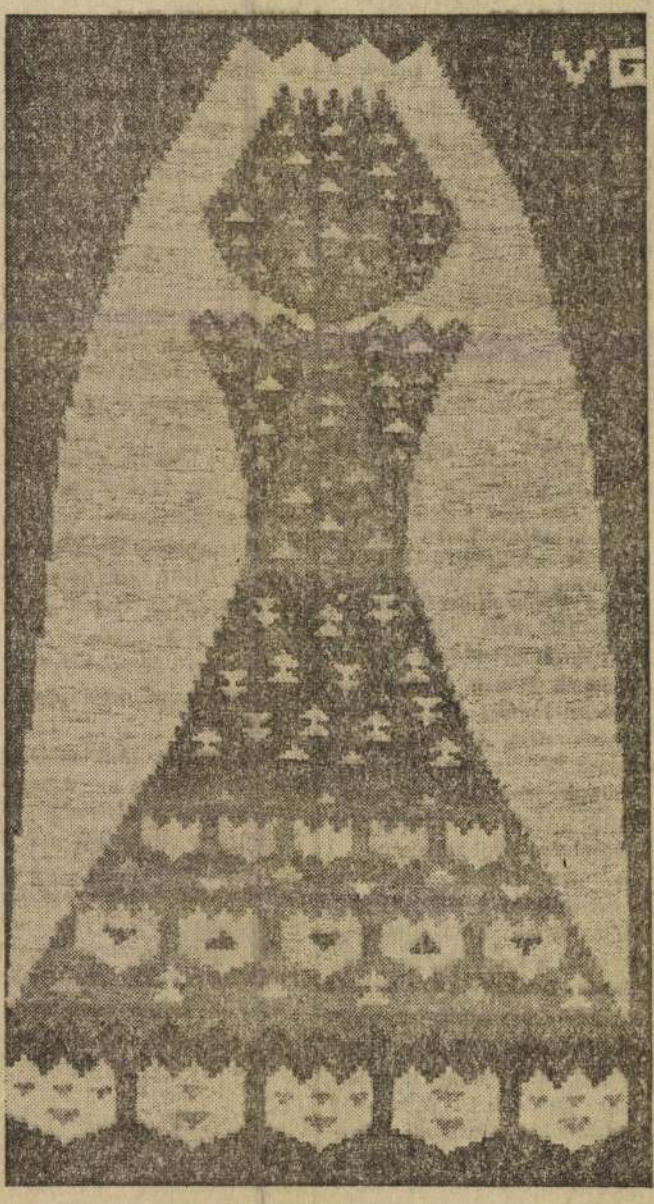

kék-sárga foltocskákkal nemcsak növények élettelenségét képes biztosítani, de a ruha díszítését, sőt az anya gyermekével kompozíció két alakjának egymáshoz való viszonyát, összetartozását, szeretetét is. Alapjában véve Gál Vera absztrahált formákkal dolgozik. Vázlataiban követhető az a folyamat, melynek kapcsán a művész egy-egy konkrét növényi formától, például paprikától, mákgubótól eljut annak absztrakt rajzáig. Már csak ezek a színben leegyszerűsített, elvont formák kerülnek leszövésre. Összességében azonban a textíliák egy virágoskert gazdagságával terítik élénk a természet színes varázsát, s az apró geometrikus, vagy játékosan hajló formák színe, ritmusa, összecsengése szemünkben erdővé, virágzó mezővé, gyümölccsel gazdag fákká áll össze.

Gál Vera a francia gobelin technikája mellett a torontáli technikát is szívesen alkalmazza munkáinál. Ez a számunkra is ismertebb szövésmód rusztikusabb alapokat követel, geometrikusabb, szabályosabb tervezést igényel, mint a gobelin. A művésznő anyag- és technikaismerete ebben a vonatkozásban is érzékelhetően érvényesül. „Parasztbaba" kompozíciója egységes formák ritmusából épül, s alakul a szemlélő előtt bájos, színes ruhás, főkötős kislány figurájává.

A fiatal művész a főiskola elvégzése után tervezőként dolgozott először Szarvason, majd a mezőtúri Szőnyegszövő HTSZ-ben. Jelen kiállításának 7 darabja is Mezőtúron készült. Örömmel fogadtuk és mutatjuk Gál Vera ánvagát ezért is, de különösen azért, hogy képzőművészeti kiállításokkal bővelkedő közönségünknek ebből a nálunk kevésbé ismert dekoratív műfajból is ízelítőt adhatunk.

Egri Mária

...SEATO! ítéletre várva

A ciprusi válság és az annak nyomán kibontakozó események előtérbe állították a legnagyobb agresszív katonai tömbön, a NATO-n belül dúló ellentéteket. S közben a messzi háttérben, Ázsiában csöndes agóniával „ünnepelte" megalakulásának 20. évfordulóját egy hasonszőrű szövetség, a Délkelet-Ázsiai szerződés Szervezete, a SEATO.

Az 1954 szeptemberében megalakult, nyolc országot (Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Franciaország, Ausztrália, Új-Zéland, Fülöp-szigetek, Pakisztán, Thaiföld) tömörítő paktum erjedése-bomlása régen megkezdődött. Franciaország már a hatvanas évek közepén úgy döntött, hogy felfüggeszti a tevékenység részvételét a tömb „munkájában". A pakisztáni—indiai háború után Iszlamabad is távozott — az ajtót azért nem csapta be maga mögött —, azzal az ürüggyel, hogy nem kapott a szervezettől kellő támogatást. Az utóbbi években jelentősen változott Ausztrália és Új-Zéland korábban szélsőségesen hidegháborús külpolitikája is. Mindezek betetőzéseként még a Fülöp-szigetek betonszilárdnak vélt antikommunizmusa is repedezni látszik: ezt jelzik Manila óvatos diplomáciai lépései a szocialista országok felé. Az ázsiai változások láttán az Egyesült Államok szenátusa is napirendre tűzte a SEATO-val kapcsolatos problémákat.

A nemzetközi enyhülés kényszerítette a SEATO vezetőit, hogy erőfeszítéseket tegyenek a szervezet „szalonképesebbé tételére". Ennek jegyében jelentették be, hogy csökkentik katonai tevékenységüket, a helyébe mindinkább gazdasági, fejlesztési programokat állítanak. Mindenki előtt világos, hogy a hangzatos bejelentések mögött a „módosítva átmentés" terve húzódik meg.

A térség országai közötti kapcsolatokban valóban gyökeres változásokat biztosítana viszont az ázsiai kollektív biztonsági rendszer megteremtése. Az ezt célzó szovjet terv — amelyet öt évvel ezelőtt terjesztett elő Leonyid Brezsnyev — alapelvként szögezi le: a béke és térség biztonsága megköveteli az erőszakról való lemondást az államok közötti kapcsolatokban; az egymás belügyeibe való be nem avatkozást; az ázsiai államok szuverenitásának és történelmileg kialakult határainak tiszteletben tartását; a gazdasági és egyéb területekre vonatkozó együttműködést.

B. R.

[illegible]

Viktor Krotov, a földrajz professzor rajztudományok d neves szibériai köz egyike, akivel Ir alkalmam volt tal következőket mond

— Szibéria e kincseit az ország részéhez kapcsoln jelent, mint olyan ipari csomópontot létesíteni, amelyet a világ eddig nem ismert. Az ország európai részének ipari kapacitása jelenleg a Szovjetunió nemzeti termelésének háromnegyed részét adja.

Szibériában, a 66. szélességi fokon, az északi sarkkörtől 100 kilométernyire terül el egy új város: Nadim, ahol a hatvanas évek közepétől kezdve a geológusok egymás után tárták fel a rendkívül gazdag földgázlelőhelyeket: a nadimi, jubilejniji, jamszoveji, medvezsjei, jamburgi, urengoji lelőhelyeket. A már felderített készletek meghaladják a 15 trillió köbmétert.

Tyumenyben a kőolajkitermelés az előzetes számítások szerint 1975-re eléri a 130 millió tonnát évente.

Jakutföld földgázlelőhelyei a szakemberek becslései szerint 1 trillió köbméter gázt tartalmaznak, ehhez fogható nincs a világon.

Jelenleg Nyugat-Szibériából két nagy kőolajvezeték indul ki.

Közülük az első, az Alekszandrovszkoje — Anzsero-Szudzsenszk olajvezeték 1220 milliméter átmérőjű csövekből áll. A világon gyakorlatban első ízben építettek kőolajvezetéket ilyen nagy átmérőjű csövekből. Ezen a vezetéken eddig már többtíz millió tonna kőolajat szivattyúztak át. Az olajvezeték hossza 800 kilométer.

Olajfúró tornyok a Kaszpi-t

A másik kőolajvezeték, amelynek útvonala Szamotlor—Uszty—Balik—Kurgan—Ufa—Almetyevszk, szintén 1220 milliméteres csövekből készült. Keresztül halad Nyugat-Szibéria mocsaras területein, átszeli az Ural hegységet, Baskíria rengetegeit. Útján mintegy 200 vízmedret, 30 vasutat és több mint 80 műutat keresztez. Hossza meghaladja a 2000 kilométert.

Üzembe helyezték az Usa—Irkutszk közötti transzszibériai olajvezetéket.

Munkálatok folynak olyan hatalmas olajvezetékek építésén, mint a közép-ázsiai Omszkot és Csardzsout összekötő, valamint Alekszandrovszk és a csendes-óceáni kikötő, Nahodka közötti, a világ legnagyobb kőolajvezeték-rendszerének üzembeállításán. E rendszer vezetékeinek együttes hossza meghaladja a 6000 kilométert.

A földgáz szállítása céljából 1973-ban megépítették az egyik legnagyobb, az Északi fény nevet viselő gázvezetéket, amelynek hossza több mint 1500 kilométer. Csöveinek átmérője 1220 milliméter. Ezt a gázvezetéket összekapcsolják majd a KGST tagállamaiba gázt szállító tranzit vezetékekkel.

Több mint 7800 kilométer olaj-fővezetéket és 7300 kilométer gáz-fővezetéket helyeztek üzembe az 1973-as év folyamán.

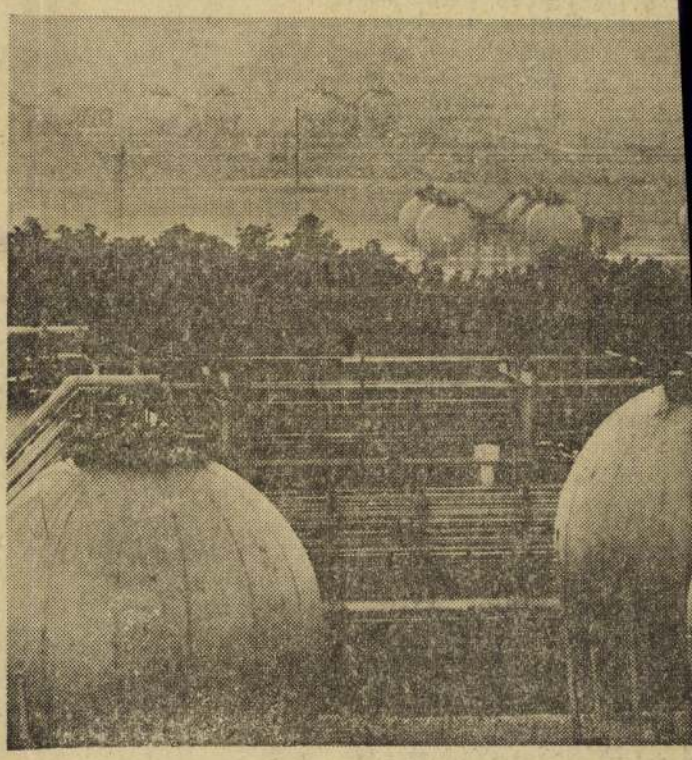

Nyizsnyekamszk. Kőolajfeldolgozó

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 DEC 10

Magyar Hirlap

Gál Vera iparművész

A NAGYTÉTÉNYI KASTÉLYMÚZEUMBAN vasárnap kiállítás nyílt Gál Vera iparművész textiljeiből. A tárlatot dr. Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója nyitotta meg.

CHILÉBEN INDEXRE TETTÉK Pus-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

Gál Vera
textilművész

1976. április 1.

ZALAI

Prózai technika, szárnyaló művészet

1021

Gál Vera egerszegi textilkiállításáról

Nem tudom, volt-e már kortárs alkotótól gobelin-kiállítás Egerszegen, most viszont mindenképpen látható egy kiváló bemutatkozása ennek a magymúltú iparművészeti ágazatnak az Ifjúsági és Úttörőház falai közt. Gál Vera hozta el néhány pompás munkáját, sok gobelinterv és féltucat, vegyes technikájú kistextil társaságában, így kerek egész bemutatót kínálva mai iparművészetünk híveinek.

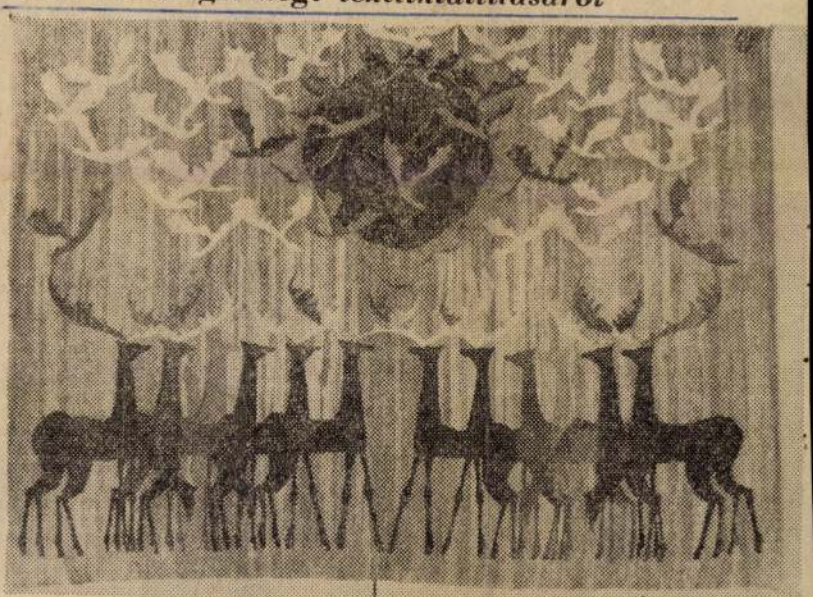

Gál Vera: A hajnali erdőben

Közhely, hogy a gobelin a textilművészeteknek amolyan királynője, hiszen a középkorban is jobbára csak királyok kincstára tudta megfizetni e mérhetetlenül sok munkával, energia- és időbefektetéssel készülő falikárpitokat. A gobelin ma sem igen rokonítható még más, tömegigényeket kielégítő iparművészeti formákkal. Egy-egy műremek múzeumok gyűjteményébe, vagy reprezentatív középületek díszhelyére kerül. Gál Vera Egerszegre hozott alkotásai közt is találni ilyen gobelineket, terveket.

A művésznő nem törekszik monumentális művekre, inkább az intimebb, líraibb hatáskeltés áll közel hozzá. Óriási türelemmel készült gobelinjei azonban kitörnek a prózai technika — a hajdanvolt mesterség — kereteiből, s egy szárnyaló tehetségű alkotót mutatnak be. Szinte minden munkája példa erre. A Madarak című textilen stilizált, a horizontot beborító madárraj kelti a felszabadultság, a végtelenség képzetét, Triptichonjának első darabja pedig a gyermeket virágként ábrázolja anyja ölében. Szakítva a műfaj klasszicizáló hagyományaival, textilképein modern hatások állnak a gobelinkészítés formavilágát megújító szándék szolgálatában.

Élettel és mindennapjaink jelképeivel telnek meg gobelinjei, erőteljes színhatásokat alkalmaz például a tavasz és a virágzás örömét láttató, kék, illetve piros-variációkból felépített kompozícióiban. Legköltőibb — e bemutatón kiállított — műve mégiscsak az ébredő erdő megörökítése, amely a Nemzeti Galéria tulajdona. Ezek az alkotásai sorra példázzák a tradíciók újjáértékelésének, korszerűsítésének mai iparművészetünkben tapasztalható folyamatát.

Tervei ugyanerről árulkodnak, s e műhelytanulmányok láttán joggal feltételezhető, hogy nagyléptékű alkotásai is értékes, műfajt-megújító vállalkozások lehetnek. Vegyes technikájú, kisebb munkái pedig arra utalnak, hogy szívesen törekszik a műfaj hozzáférhetőségére, a modern lakáskultúra igényeinek — lehetőségek szerinti — kielégítésére is.

Igényes-szép kiállítása nyilván sokakban ébreszti fel a szándékot, hogy mind közelebbi kapcsolatba kerüljön a nagy változások korát élő kortárs textilművészettel.

T. A.

sport— sport sport—

Miközben készülődtek a játékosok, a tartalékcsapatok salakos edzőpályán zajló mérkőzésén (4:0-ra nyertek a fehérváriak), a nézők között felfedeztük a két együttes egy egy kényszerpihenőre ítélt kiválóságát. Nyomban meg is kértük őket, hogy árulják el tippjüket.

— Minden meccs előtt borúlátó vagyok, most meg különösen — mondta az influenzából nehezen kilábaló Balemányi. Amikor azonban megtudta, hogy a másik megkérdezett. Karsai sem játszik, egy kicsit felderült az arca... A hazaiak bokasérüléssel bajlódó karmestere egyébként így vélekedett: — Természetesen győzelmet várok, legalább egy vagy két gólosat.

Nos, mind a ketten csalódtak — az egerszegi kapus persze kellemesen, mert:

Videoton—ZTE 1:1 (1:1)

ehezen tisztáznak Déri és az
l: Déri, Mihalecz, Nagy II.,
Gáspár.
(Kiss Ferenc felvétele)

hetett akciót három fehérvári védővel szemben, de Gáspár, majd Rácz sem adta le időben a labdát, amelyet végül Baranyi egy határozott közbelépés után elrúgott Csepregi elől. A alaiak középpályása a földön maradt (a térdén sérült meg), s már nem is tudott visszatérni a pályára. A zöld-fehérek már saját térfelük közepén rendre meghiúsították a gyámoltalan Videoton-próbálkozásokat, többet is birtokolták a labdát, de — bár lehetőségük bőven lett volna rá — kapuratörésre nem akadt vállalkozó. Jankovics lőtt fölé, a másik oldalon meg Mihalecz fejelte mellé Filó beívelt szabadrúgását. Később az összjátékban ügyesen résztvevő Szatmári pontos átadását a

gódva várta a még a bajnoki címre is aspiráló Videotonnal vívandó mérkőzést a ZTE szurkolótábora. A zöld-fehér csapat azonban — feledtetve az említett gyenge produkciókat — alaposan felborította a papírformát. Nagyon fegyelmezetten, lelkesen harcolva az egerszegiek tulajdonképpen biztosan szerezték meg az egyik pontot, sőt a győzelem kivívására is reális esélyük volt. Tagadhatatlan, a Videoton jócskán elmaradt szokott teljesítményétől, a tavaszi négy 1:1-es eredmény közül azonban még ennek ellenére is ez a mostani a legértékesebb.

A ZTE-ben Déri a gólnál hibázott, viszont bravúrt is láttunk tőle. A védelem jól zárt. Különösen Antoni és Mihalecz vert vissza sok támadást, de Filó is szinte teljesen semlegesítette a hazaiak üdvösképét, Májert. A középpályások — főleg Rácz és Gáspár — döntő részt vállaltak a pontszerzésben. A két „ék" közül Bogáti elveszett labdát nem ismerő harcosságért, Soós pedig mindenekelőtt a gól előkészítéséért érdemel dicséretet.

A Videotonban csak Baranyi teljesítményével voltak elégedettek a fehérvári drukkerek.

(Kovács Ferenc: „A fiúk ezúttal csak küszködtek, ami mindössze az X-hez volt elég." Szőcs János: „Nagyon fegyelmezett, odaadó játékkal, úgy érzem, teljesen megérdemelten szereztünk egy igen értékes pontot.")

Tarsoly József

Bajnokverés Győrött

A labdarúgó NB I. további eredményei

Rába ETO—Ú. Dózsa 2:0 (2:0)

Győr, 6000 néző. **Góllövők:** Glázer, Horváth L. **A hazaiak akár nagyobb arányban is nyerhettek volna.**

Tatabánya—Kaposvári Rákóczi 1:0 (1:0)

Tatabánya, 3000 néző. **Góllövő:** Radics. **A tatabányaiak sok helyzetet hagytak ki.**

Diósgyőr—Salgótarján 0:0

Diósgyőr, 6000 néző. **A vendéglátók közelebb álltak a győzelemhez.**

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR KÖZLÖNY
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 MAJ
TISZATÁJ

1021 Gál Vera

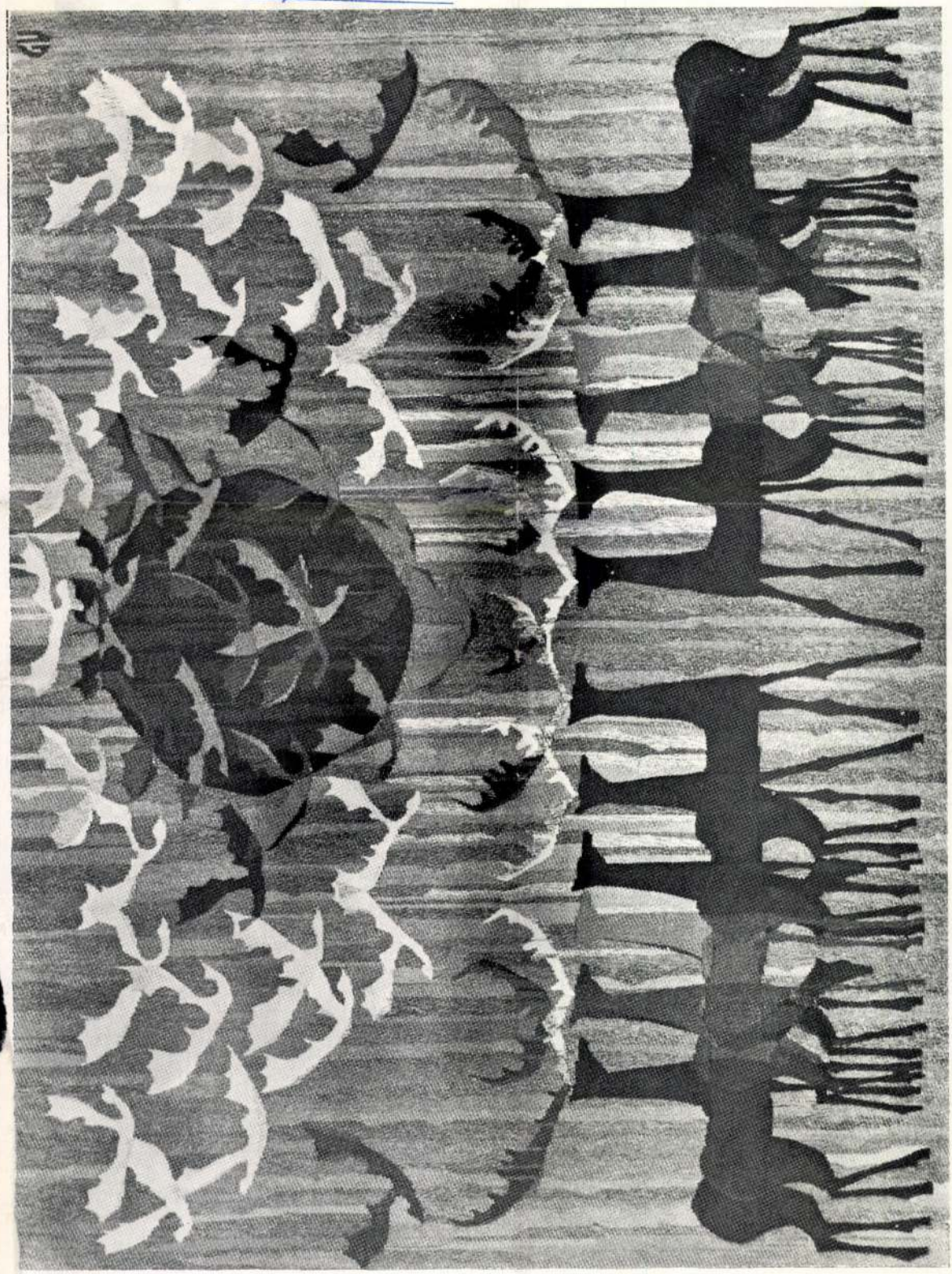

GÁL VERA: HAJNAL AZ ERDŐBEN

GÁL VERA: VIRÁGZÓ FA

GÁL VERA: VIRÁGOK

Gál Vera

iparmüvész alkotásaiból nyilt kiállitás II7-én
a nyiregyházi mezőgazdasági főiskolán.

Magyar Hirlap 1975 39/8

Gál Vera, iparművén

holnokon nyílik meg textiljei-
nek bemutatója. (szept. 10-én)

—: Hír 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. szept. 10.

Gál Vera textiltervező
iparművész

Műveinek bemutatója december
29-én nyílik a Nagytétényi Kastély-
múzeumban

Magyar Nemzet 1974

december 24
4. old.

Gál Vera

9, Hajnal az erdőben, 1974, 110×160 cm

10, Virágró fa, 1969. 110 × 150 cm

Gál Vera textiljei
Szolnok – Budapest, 1974.

Gál Vera

7, Üldvözlet, 1974. 90×50 cm
8, Vizitáció, 1974. 90×90 cm

Gál Vera textiljei
Szolnok – Budapest, 1974.

Gál Vera

11, Térszerkezet, 1972. 120×100 cm

12, Virágok, 1972. 80×220 cm

Gál Vera textiljei
Szolnok – Budapest, 1974.

Gál Vera

31, Tavasz, 1972. 25 x 13,5 cm
32, Visitáció, 1973. 16 x 17,5 cm

Gál Vera textiljei
Szolnok – Budapest, 1974.

Gál Vera

13. Lány, 1972. 120×70 cm
14. Virág, 1972. 120×70 cm

Gál Vera textiljei
Szolnok – Budapest, 1974.

Gál Vera

15, Vitorlás, 1972. 120×28cm
16, Virágos fa, 1972. 80×220cm

Gál Vera textilei
Szolnok – Budapest, 1974.

Gál Vera

17, Virágos szőnyeg, 1972. 80×220 cm
18, Hal, 1969. 70×120 cm

Gál Vera textiljei
Szolnok–Budapest, 1974.

Gál Vera

19, Hullámzás, 1966. 25 x 73,5 cm

20, Anya gyermekével, 1968. 16,5 x 11 cm

Gál Vera textiljei
Budapest – Budapest, 1974.

Gál Vera

21, Anya gyermekével, 1968. 55×30 cm
22, Hal, 1967. 15,5×20,5 cm

Gál Vera textiljei
Szolnok – Budapest, 1974.

Gál Vera

23, Erdő, 1967. 20×18 cm
24, Univerzum, 1968. 16,5×41,5 cm

Gál Vera textilje
Iskolai – Budapest, 1974.

Gál Vera

25, Mozgás, 1968. 11 × 31 cm
26, Mozgás, 1968. 16,5 × 50 cm

Gál Vera textiljei
Szolnok – Budapest, 1974.

Gál Vera

27, Termés, 1969. 27×27 cm
28, Virágos mező, 1972. 12×27 cm

Gál Vera textiljei
Szolnok-Budapest, 1974.

Gál Vera

29, Térerőhatás, 1972. 23×20 cm
30, Tulipán, 1972. 19×11 cm

Gál Vera textiljei
Szolnok – Budapest, 1974.

Gál Vera

33, Bimbórás, 1973., 24 x 24,5 cm
34, Babák, 1973., 24,5 x 23,5 cm

Gál Vera textiljei
Szolnok – Budapest, 1974.

Gál Vera

35, Hajnal az erdőben, 1974. 30×65 cm
36, 2 db Varlat, 1967. 27×14 cm.

Gál Vera textiljei
Galéria - Budapest, 1974.

Gál Vera

38, Varlat, 1968. 17 x 40 cm
39, — " — , 1969. 57 x 23 cm

Gál Vera textiljei
Szalmat - Budapest, 1974.

37

Gál Vera

40, Vászlat, 1969. 43×30 cm
41, Vászlat, 1968. 21×30 cm

Gál Vera textilje
Szalmai - Budapest, 1974.

Gál Vera

42, Várlat, 1968. tus, 20,5×30 cm

Gál Vera textilje
Budapest — Budapest, 1974.

Gál Vera

Vizitáció, 1974., repr.

Gál Vera textiljei
Szolnok – Budapest, 1974.

Gál Vera

Hajnal az erdőben, 1974., repr.

Gál Vera textilja
Szolnok – Budapest, 1974.

Gál Vera

Méresfalács, 1972., repr.

Gál Vera textiljei
Szolnok–Budapest, 1974.

Gál Vera

Anyag formelével, 1969., repr.

Gál Vera textiljei
Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1979.

Gál Vera

Vinogel, 1972, repr.

Gál Vera textiljei
Iparművészeti Múzeum, 1974.

Gál Vera

Piros fa, 1969., repr.

Gál Vera textiljei
Szolnok-Budapest, 1974.

Gál Vera

1.) Anya gyermekével, 1969. 90×50 cm
2.) Piros fa, 1969., 120×70 cm

Gál Vera textilja
Szolnok-Budapest, 1974.

Gál Vera

3, Tulipán, 1972., 60×40 cm
4, Paravántbaba, 1972, 80×50 cm

Gál Vera textilje
Szolnok-Budapest, 1974.

Gál Vera

5, Tavasz, 1973. 120×70 cm
6, Madarak, 1973. 120×70 cm

Gál Vera textiljei
Szolnok – Budapest, 1974.

Gál Vera

Madarak, repr.

Gál Vera textiljei
Szolnok – Budapest, 1974.

Gál Vera

Tavasz, 1974.

Gál Vera textiljei
Szolnok – Budapest, 1974.

Gál Vera

Tulipán, 1972, repr.

Gál Vera textiljei
Iparművészeti Múzeum – Budapest, 1974.

Gál Vera, iparművész textiltervező

Beszámoló táclatairól, munkásságának jellemző vonásairól, történelmi és népi kapcsolatairól, ihletéséről.

Pogány G. Gábor: Gál Vera textiljei

92-93.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. május

XXIX
5.

Gál Vera, textilművén

textilkén: Repr

Gál Vera: Hajnal az erdőben

Mümellék lét: 1.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. május

XXIX
5.

Gál Vera, textilművész

a.) Virágzó ág c. kép: Repr.

b.) Virágok c. kép: Repr.

Gál Vera: alkotásai

Műmelléklet: 2.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. május XXIX 5.

Gál Vera

A bajai Türr István Múzeumban megnyílt népi szőnyegek kiállításán munkája szerepel.

Gató Károly: Népi ihletésű szőnyegek.

Petőfi Népe, 1971. szept. 9

Gál Vera, ipar művész
gobelin művész

Kiállítása nyílt a
nagytétényi Kastélymúzeum-
ban.

—: Hír 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. dec. 31.

Gál Vera

textiltervező iparművész alkotásaiból IX.1o-én nyilt kiállitás a szolnoki Damjanich János Muzeumban.

Magyar Hirlap 1974 7.évf. 25o/8

GÁL VERA

TEXTILJEI

SZOLNOK — BUDAPEST
1974

Felelős kiadó: dr. Pogány Ö. Gábor

74. 8., fnyv 14 7940 – Fv.: Patyi Árpád

MUSÉE JÁNOS DAMJANICH
GALERIE NATIONALE HONGROISE
MUSÉE DU CHÂTEAU À NAGYTÉTÉNY

EXPOSITION
DE

VERA GÁL

SZOLNOK—BUDAPEST 1974

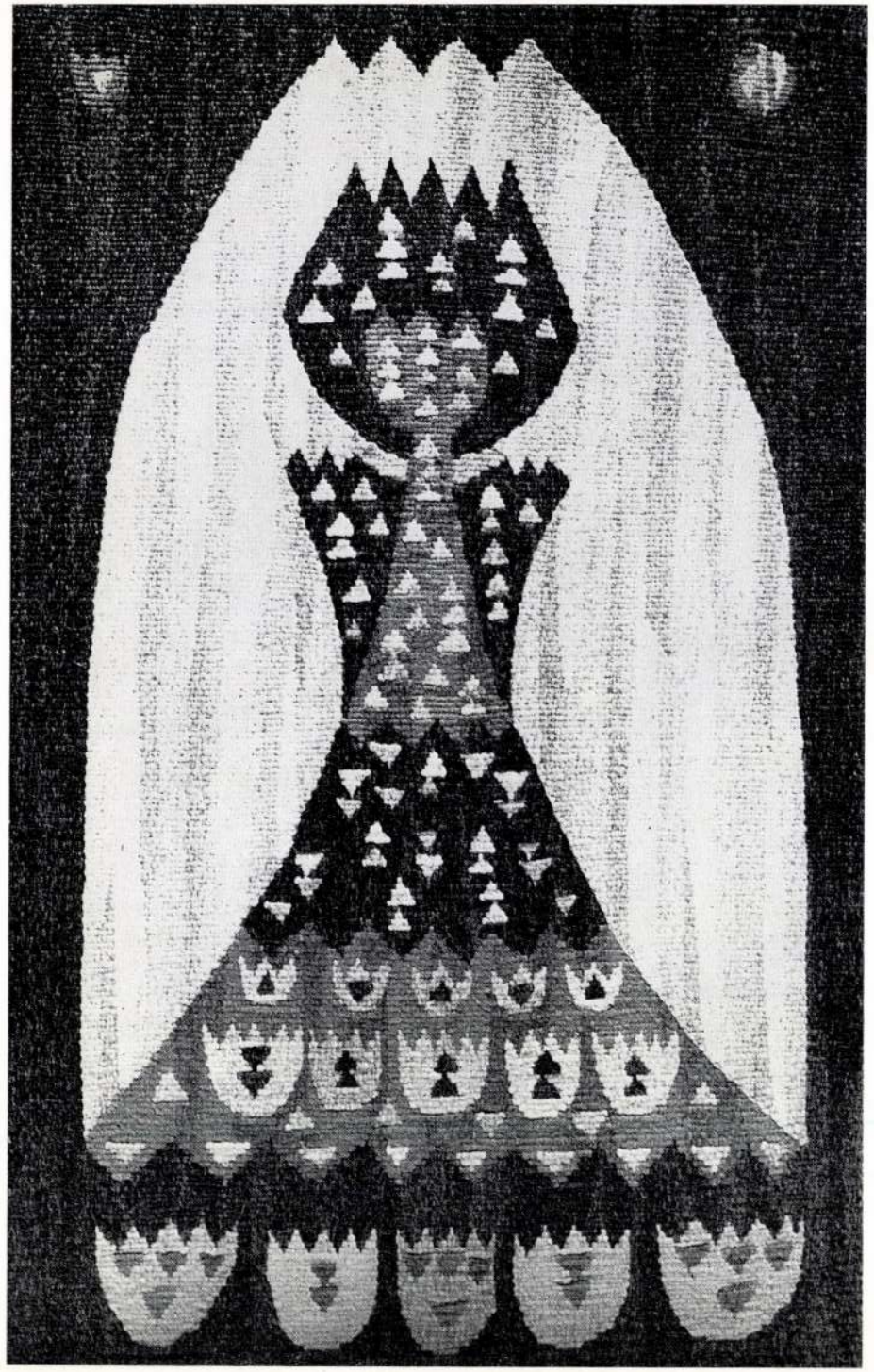

PARASZTBABA. 1972.
POUPÉE RUSTIQUE.

DAMJANICH JÁNOS MŰZEUM
MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
NAGYTÉTÉNYI KASTÉLYMŰZEUM

GÁL VERA

TEXTILJEI

SZOLNOK—BUDAPEST, 1974

A kiállítást

POGÁNY Ö. GÁBOR dr.

rendezte

A fényképeket

KOVÁCS ANDRÁS

készítette

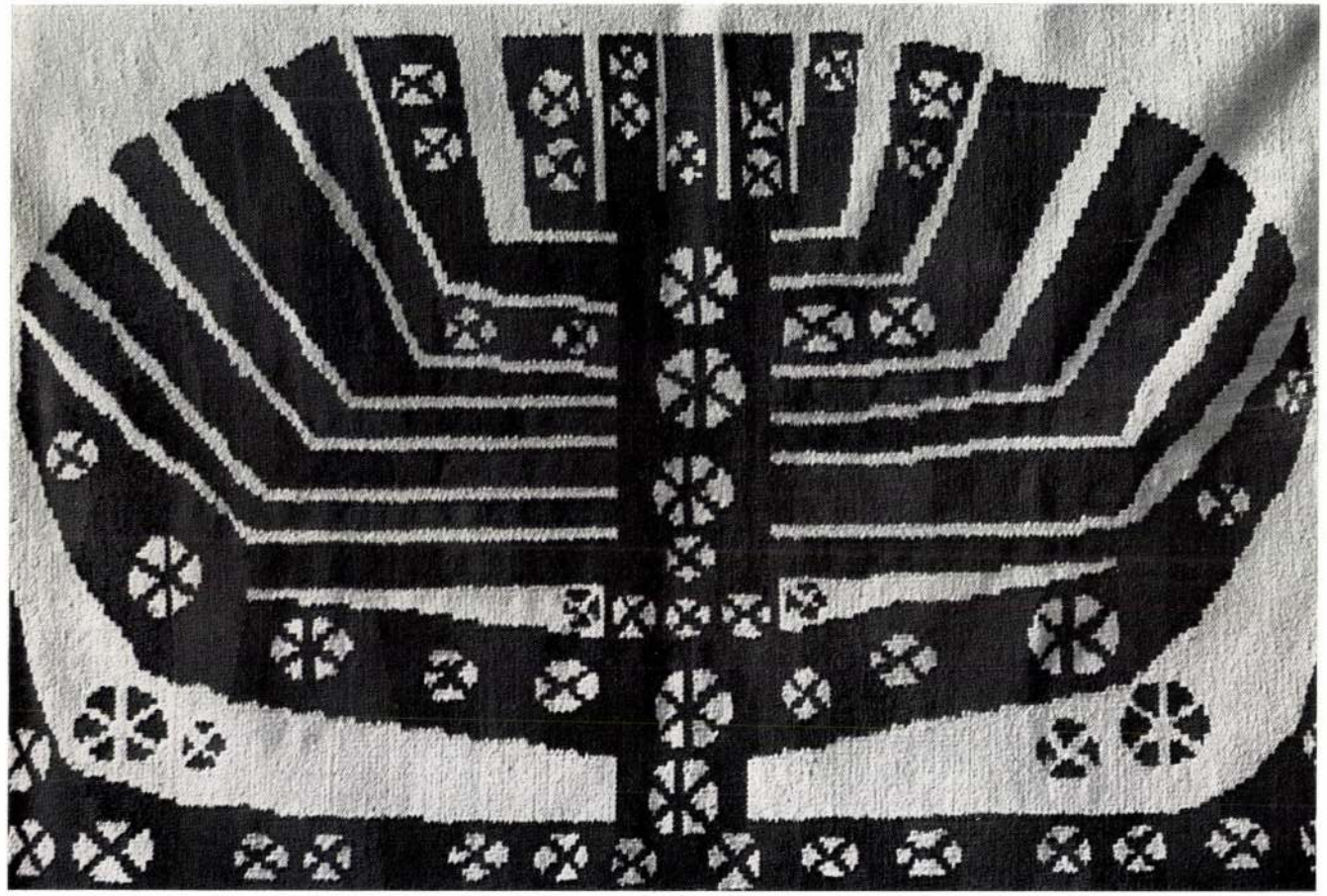

VIRÁGZÓ FA. 1969.
ARBRE EN FLEURS.

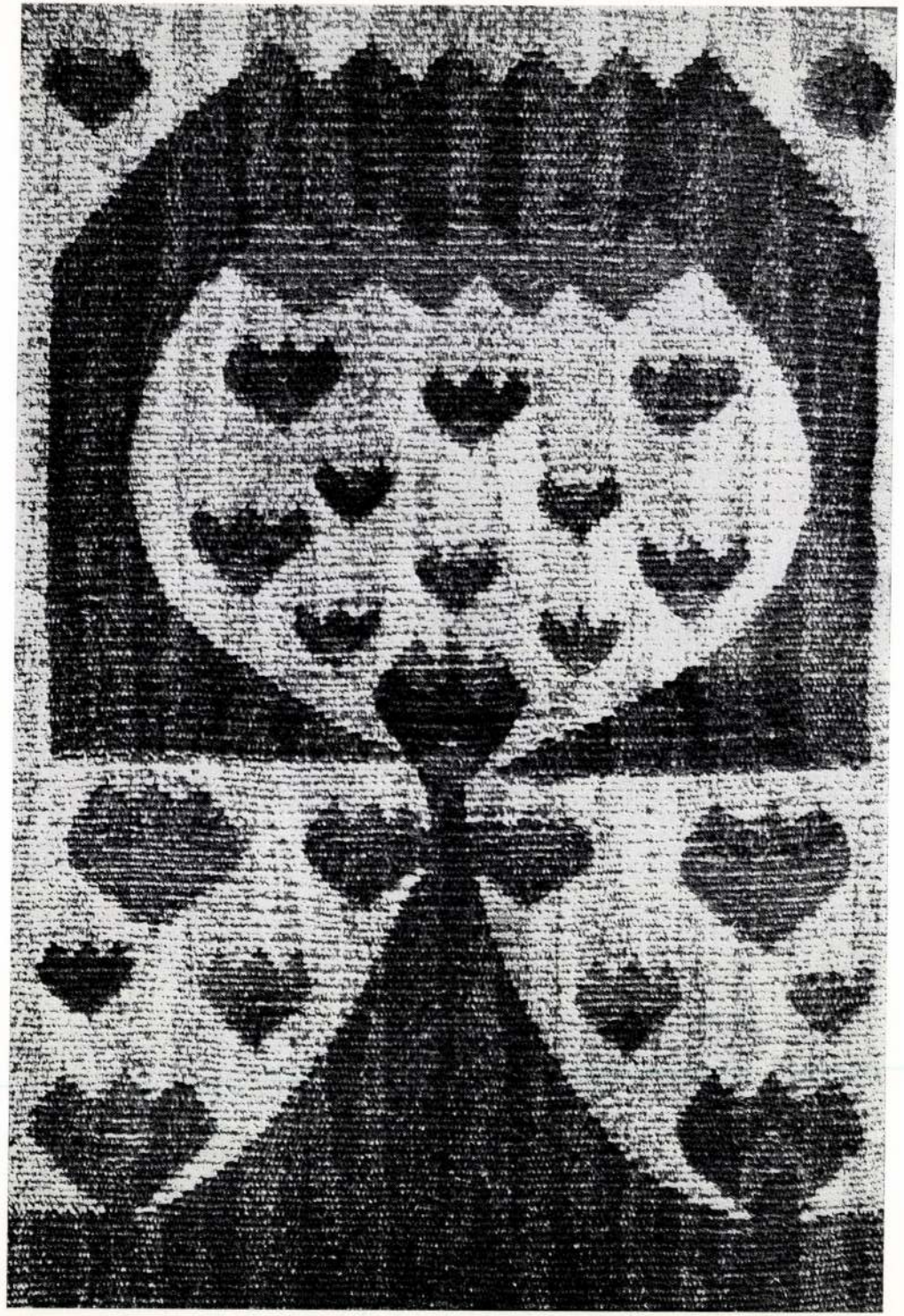

TULIPÁN. 1972.
TULIPE.

Az ember ábrázoló, kifejező ösztönével szinte egy időben keletkezett a tér és a formák díszítésének kívánsága, így született a díszítőművészet. A körülmények – követelmények és lehetőségek – vetik fel az anyagok használatát, de a művészeti alkotás kialakítása is diktálja, hogy ebben, vagy abban az anyagban akar megjelenni. Ki tudná ma már kielemezni, hogy egy művész életművét milyen tényezők rendezték össze. A hagyományok kettőzött sebességgel nőnek: gyarapodnak az idő rétegei és kutató értelmük analízisei mindig világosabbá teszik a mult emlékeit.

A mai művész nem áll tanácstalanul, műalkotások ezrei vonulnak át tudatán, teljes fényben, világosan, érthetően. Éppen ezért nagyon nehéz az avatott szemlélőnek alkotó művésszé válnia. Serkenti az okszerű „miért" biztonsága, de a cél „miért"-jében való tapasztalatlanság visszafogja jelentős energiáját.

Gál Vera annak a fiatal iparművész-nemzedéknek tagja, amely különböző szakmákban együtt képezte magát, megértve és megtanulva, hogy a kor fejlődésének iránya az emberi-lét és alkotás közüggyé emelkedése. Ezt a kollektívizmust irányítva, alakítva elfogadni: ez lenne a dolga a művésznek is, mint mindenkinek sajátos, egyéni adottságai szerint.

Munkáit egy tervező folyamat részeként ismerjük meg, melynek előzménye a 60-as évek újjászületö, optimista kifejezőszándékú iparművészete, a főiskola, de része és vállalt rokonsága egy jelentős képességű generáció alkotásainak is, melyeket nemcsak a közös múlt, a tanulmányévek programja fog össze, hanem a jelen sürgető követelése, az alkalmazás igénye is.

Ha valaki csak steril szakmai kutatómunkát vár a művészettől, vagy eddig nem látott új technikát, vagy csupán szolíd díszítőfunkciót, forduljon más égtájak felé. Gál Vera és nemzedéke többet vállalt a részletek tökéletességénél. Érezve a társadalmi igényt, felmérve ennek adott tényezőit és a jövőt tervezve korszaknyi lépést kell néhány év alatt megtenniük. Szép és nehéz hivatást kell teljesíteniük. Megérdemlik a megbecsülő figyelmet.

GERZSON PÁL

ÉLETRAJZI ADATOK

Gál Vera 1942. március 15-én született Makón. Tanulmányait a Magyar Iparművészeti Főiskola Textiltervező Tanszékén, a szövött anyag tervező szakon végezte, ahol 1966-ban diplomázott.

Mestere Gerzson Pál volt. Tanulmányai elvégzése után a Mezőtúri Háziipari Termelő Szövetkezet tervezője lett.

KIÁLLÍTÁSOK:

A Budapesti Nemzetközi Vásáron a Háziipari Szövetkezetek szőnyegbemutatói,
1972. Baja,
1973. Frankfurt, Beirut,
1974. Budapest.

NOTICE BIOGRAPHIQUE

Vera Gál est née à Makó le 15 mars 1942.
Elle a fait ses études à l'École Supérieure des Arts Décoratifs, Section de textiles. Elle y a obtenu son diplôme en 1966.
Elle y a eu pour maître Pál Gerzson. Après avoir terminé sés études, elle a obtenu un poste de projeteur à la Coopérative Artisanale de Mezőtúr.

EXPOSITIONS:

Présentation de tapis des Coopératives Artisanales Hongroises à l'Exposition International à Budapest.
1972. Baja
1973. Francfort, Beyrouth
1974. Budapest

TAVASZ. 1973.
PRINTEMPS.

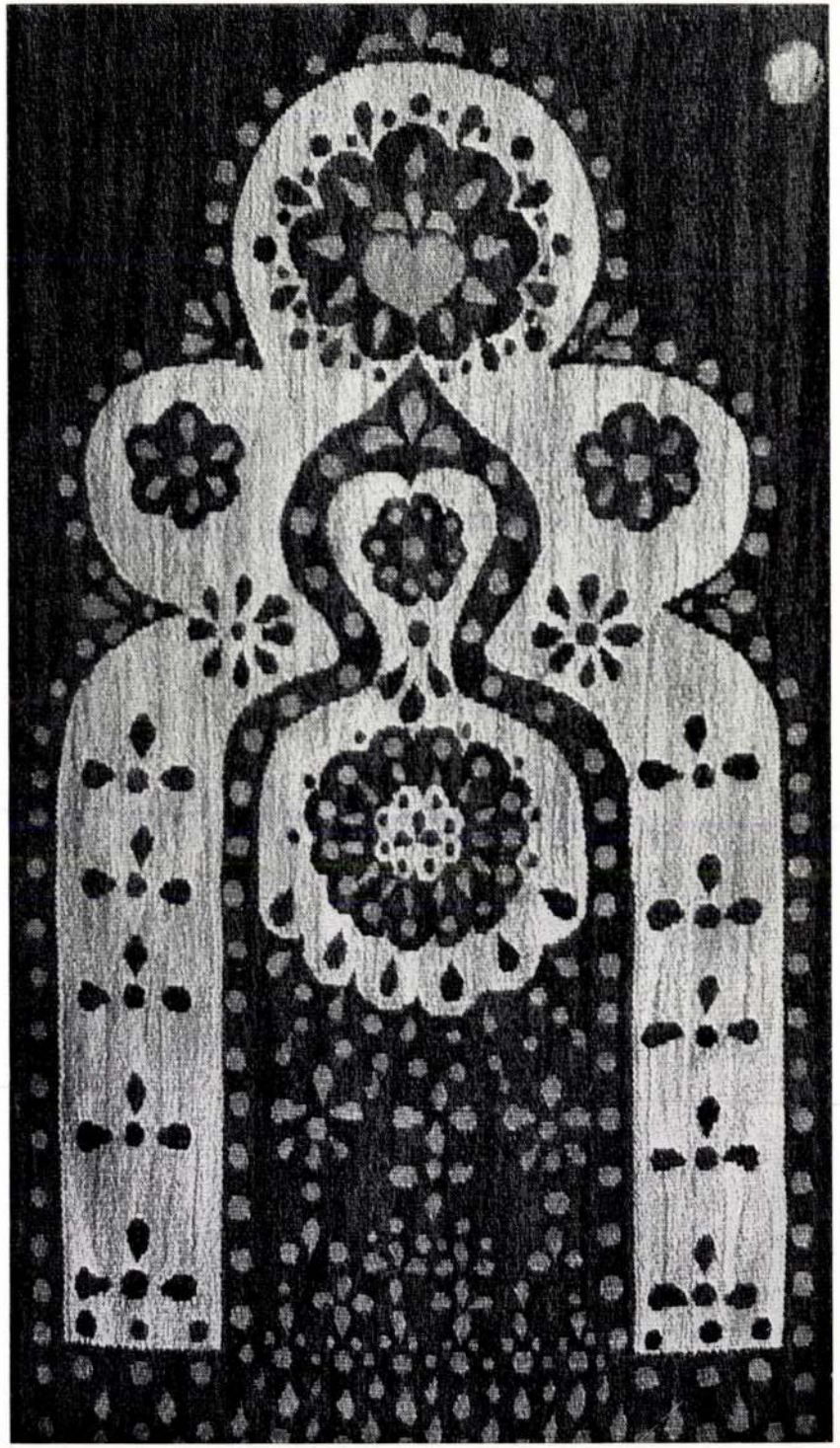

MADARAK. 1973.
OISEAUX.

KIÁLLÍTOTT MŰVEK JEGYZÉKE

1. ANYA GYERMEKÉVEL. 1969.
   francia gobelin, 90x50 cm
2. PIROS FA. 1969.
   francia gobelin, 120x70 cm
3. TULIPÁN. 1972.
   francia gobelin, 60x40 cm
4. PARASZTBABA. 1972.
   francia gobelin, 80x50 cm
5. TAVASZ. 1973.
   francia gobelin, 120x70 cm
6. MADARAK. 1973.
   francia gobelin, 120x70 cm
7. ÜDVÖZLET. 1974.
   francia gobelin, 90x50 cm
8. VIZITÁCIÓ. 1974.
   francia gobelin, 90x90 cm
9. HAJNAL AZ ERDŐBEN. 1974.
   francia gobelin, 110x160 cm
   Magyar Nemzeti Galéria tul.
10. VIRÁGZÓ FA. 1969.
    torontáli szövött faliszőnyeg, 110x150 cm
    MTA Művészettörténeti Kutató Csoport tul.
11. MÉZESKALÁCS. 1972.
    torontáli szövött faliszőnyeg, 120x100 cm
12. VIRÁGOK. 1972.
    torontáli szövött faliszőnyeg, 80x220 cm
    Magántulajdon
13. LÁNY. 1972.
    torontáli szövött faliszőnyeg, 120x70 cm
    OKISZ tul.
14. VIRÁG. 1972.
    torontáli szövött faliszőnyeg, 120x70 cm
    OKISZ tul.
15. VITORLÁK. 1972.
    torontáli szövött faliszőnyeg, 120x28 cm
    OKISZ tul.
16. VIRÁGOS FA. 1972.
    torontáli szövött faliszőnyeg, 80x220 cm
    OKISZ tul.
17. VIRÁGOS SZŐNYEG. 1972.
    torontáli szövött faliszőnyeg, 80x220 cm
    OKISZ tul.
18. HAL. 1969.
    csomózott faliszőnyeg, 70x120 cm
    Magántulajdon

TERVEK — VÁZLATOK

19. HULLÁMZÁS. 1966.
tempera, gobelinterv, 25x73.5 cm

20. ANYA GYERMEKÉVEL. 1968.
ecolin tervvázlat, 16.5x11 cm

21. ANYA GYERMEKÉVEL. 1968.
tempera, gobelinterv, 55x30 cm

22. HAL. 1967.
akvarell, csomózott szőnyegterv, 15.5x20.5 cm

23. ERDŐ. 1967.
akvarell, gobelinterv, 20x18 cm

24. UNIVERZUM. 1968.
akvarell, tus, gobelinterv, 16.5x41.5 cm

25. MOZGÁS. 1968.
tempera, gobelinterv vázlat, 11x31 cm

26. MOZGÁS. 1968.
akvarell, gouache gobelinterv, 16.5x50 cm

27. TERMÉS. 1969.
akvarell, tus, gobelinterv, 27x27 cm

28. VIRÁGOS MEZŐ. 1972.
szövött (torontáli) faliszőnyegterv,
tempera, 12x27 cm

29. MÉZESKALÁCS. 1972.
szövött (torontáli) faliszőnyegterv,
akvarell, 23x20 cm

30. TULIPÁN. 1972.
akvarell, gobelinterv, 19x11 cm

31. TAVASZ. 1972.
akvarell, gobelinterv, 25x13.5 cm

32. VIZITÁCIÓ. 1973.
akvarell, gobelinterv, 16x17.5 cm

33. BIMBÓZÁS. 1973.
akvarell, gobelinterv, 24x24.5 cm

34. BABÁK. 1973.
szövött (torontáli) faliszőnyegterv,
tempera, 24.5x23.5 cm

35. HAJNAL AZ ERDŐBEN. 1974.
akvarell, gobelinterv, 30x65 cm

SZÍNES PAPÍRTERVEK

36. 2 db VÁZLAT. 1967.
tusrajz, 27x14 cm

37. 2 db VÁZLAT. 1967.
tusrajz, 23.5x13 cm

38. VÁZLAT. 1968.
tusrajz, paus, 17x40 cm

39. VÁZLAT. 1969.
filctoll rajz, paus, 57x23 cm

40. VÁZLAT. 1969.
filctoll, rajz, paus, 43x30 cm

41. VÁZLAT. 1968.
tusrajz, filctollrajz, papír, paus, 21x30 cm

42. VÁZLAT. 1968.
tusrajz, filctollrajz, papír, paus, 20.5x30 cm

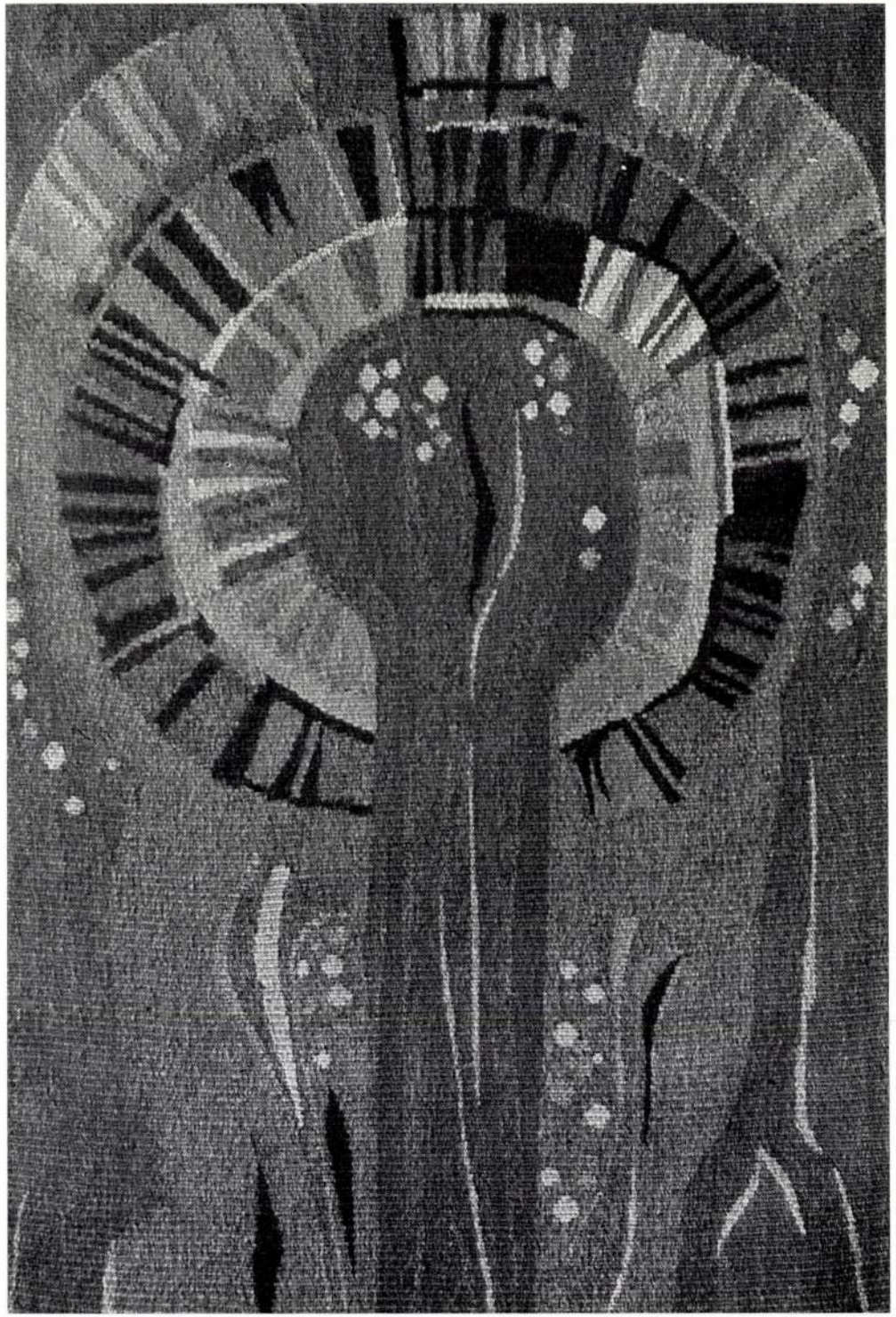

PIROS FA. 1969.
ARBRE ROUGE.

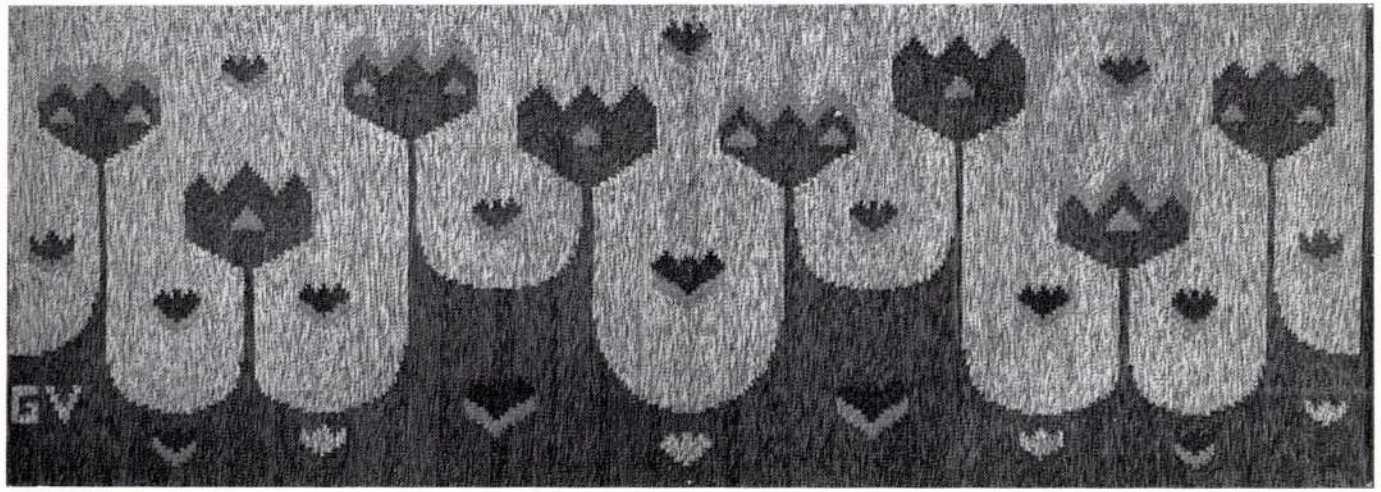

VIRÁGOK. 1972.
FLEURS.

REPRODUKCIÓK

ANYA GYERMEKÉVEL. 1969.
MÈRE À L'ENFANT.

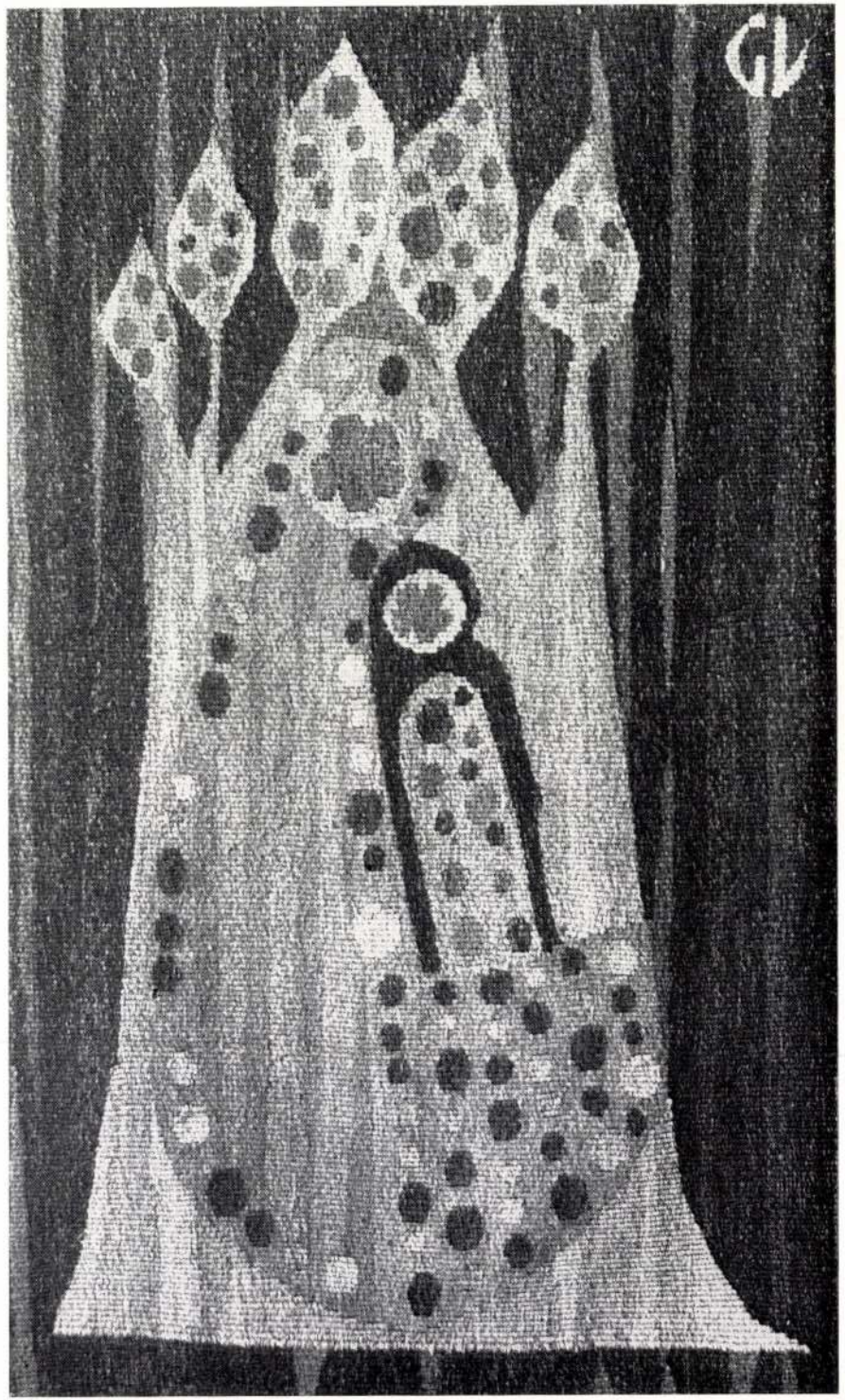

MÉZES-
KALÁCS.
1972.

PAIN
D'ÉPICES.

VIZITÁCIÓ. 1974.
VISITATION.

HAJNAL AZ ERDŐBEN. 1974.
L'AUBE DANS LA FORÊT.

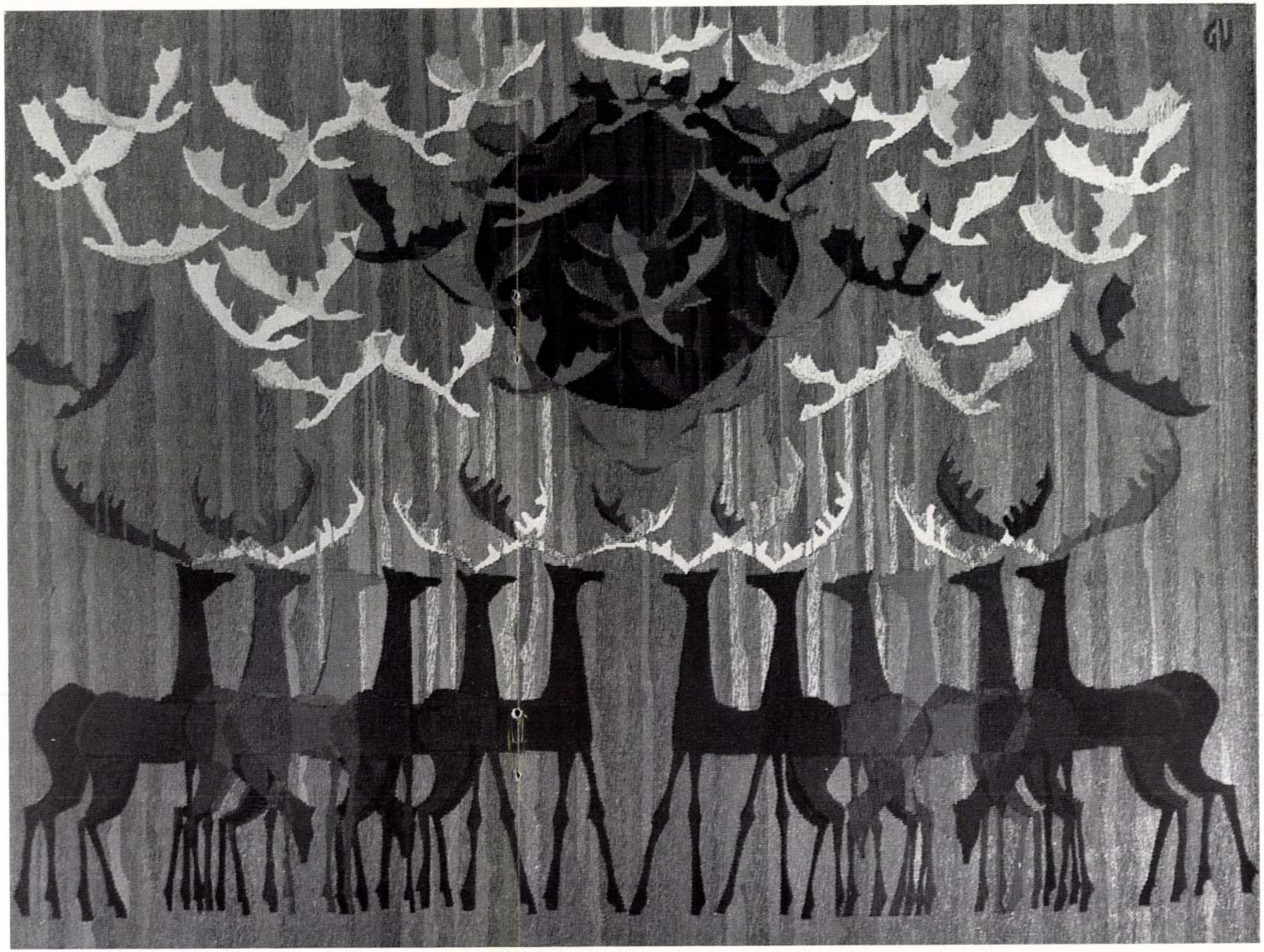

1021

Gál Zsuzsa, textilművész

1980.III.27.Kossuth, 12.00/KJné/

Déli krónika

- Érdekes textil tárlat a Ferencvárosi Pince Kluban. A kiállitásról érkezett Lindtner Sándor és máris halljuk mit látott ?

- Bordó és narancs szinü bugyborékoló lávafolyam ömlik a látogató elé, amikor lebotorkál a lejáratát tekintve szenespincének tünő Ferencvárosi Pincetárlat kiállitására Gál Zsuzsa textilmüvész faliszőnyegeit megtekinteni.

Amél falon hatalmas kép. Ha távolról nézem egy szántóföldről készült szines légi felvétel. Ha megérintem puha textilia. Az eke kifordította föld relief szerü domborítás. Ez az alkotói módszer Gál Zsuzsa müvészetének fő ismérve.
Az ősi mesterséget követve szövőszéken készíti elő müveit és az egyszer már simán megszőtt szalagokat plasztikus hálós szerkezetü térkompoziciókká formálja.
A mindent át meg átkigyózó szalagok szélessége, szinek gyürődéseinek gyakorisága ritmussá alakul a müvészi hatás fokozását szolgálja.

A szinek és formák legtökéletesebb megjelenitője a Rianás cimü kompozició. A villódzó fehér és kék szinek, és az apróbb nagyobb gyürődés szerü feltornyosuló hajtások a töredezett jégtáblák hatását keltik.
A textilmüvészetek kedvelők számára csemegének igérkezik a kállitás, mától április 9-g lesz nyitva, de a husvéti ünnepek idején sajnos záva tart.

Gál Zsuzsa

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Miskolcon, 1975. jún – júl.

GÁLNÉ GALAMBOS DÓRA

Kondor Béla-gyűjtemény; Szalay Lajos rajzai, Miskolci Galéria állandó kiállításai, Miskolc, Hunvadi u. 12. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.

Feledy Gyula állandó kiállítása. Feledy-ház, Miskolc, Deák tér 3. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.

~~**Miskolci Orthodox Múzeum** (Deák tér 7.) Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.~~

Kortárs avantgárde művészet, MissionArt Galéria, Miskolc, Széchenyi u. 14. Nyitva: délelőtt 10-től délután 1 óráig és délután 2-től este 6 óráig.

~~**A Neander-völgyi ősember leleteiből rendezett állandó kiállítás.** Cseréptalu.~~ Suba-lyuk Múzeum. Nyitva: délelőtt 11-től délután 5 óráig.

Bráda Tibor festőművész kiállítása. Lillafüred, Palotaszálló.

Gálné Galambos Dóra képei. Miskolc, TIT Kazinczy-klub.

A XVII. Országos Grafikai Biennálé nagydíjasa, Szabados Árpád grafikusművész kiállítása. Miskolc, Mini Galéria. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.

~~**A Magyar Illusztrátorok Társasága kiállítása.** Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár.~~

~~**A XVIII. Országos Grafikai Biennálé anyaga.** Miskolci Galéria (Rákóczi u. 2.).~~ Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.

Makoldi Sándor festőművész kiállítása. Szerencs, Városi Kulturális Központ. Nyitva: délelőtt 10-től délután 5 óráig.

Macskássy Izolda selyemkollázsai és grafikái illetve Vertel Andrea kerámiáinak kiállítása. Miskolc, Iparművészeti bolt (Zsolcai kapu 1.).

~~**A Diósgyőri Képzőművész Stúdió tagjainak kiállítása.** Miskolc, Ady Endre Művelődési Ház. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.~~

Brózsely Józsefné (Kertész Anna) festőnő képeinek kiállítása. Boldogkőváralja, Görög katolikus templom.

Takács István festőművész életmű-kiállítása, Mezőkövesd, Városi Galéria. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.

Lengyel László pedagógus-képzőművész kiállítása. Putnok, Holló László Galéria.

Acélváros, Ózd – Benkő Imre fotókiállítása. Miskolci Fotógaléria. Nyitva: délelőtt 9-től este 7 óráig.

Kriston Béla festményeinek kiállítása. Miskolc, Tudomány és Technika Háza. Nyitva: délelőtt 9-től este 7 óráig.

~~**A matyó népviselet legékesebb darabja: a surc.** Mezőkövesd, Táncpajta. Nyitva: délelőtt 10-től este 6 óráig.~~

~~**A Sárospataki Népfőiskola dokumentumai (1936–1948) című kiállítás.** Sárospatak, Református Kollégium.~~

Brungelné Kálmán Mária keramikusművész és Demjén István festőművész kiállítása. Miskolc, Signal Galéria (Miskolc, Széchenyi u. 70.) Nyitva: reggel 8-tól délután 4 óráig.

Észak-Magyarország
1996. 09. 24.

GALÀBOCS (kastély) — GALAMB ERZSÉBET

Galàbocs
Galabàndi Zoltàn
Galaccana Efstatita
Galaczi Buda Terèzia
Galaczi Ref. temp.
Galacsik Làszló
Galàcsy
Galàcsy Horvàth Zsolt
Galamb
Galamb Endre
Galamb Erzsèbet

A MAGYAR TV MŰSORA AUGUSZTUS 13-TÓL AUGUSZTUS 19-IG

PÉNTEK

TV-1

6.05 Falutévé - profittal, agrometeorológiával
6.25 Határtól-határig
6.35 Reggeli Mérleg
6.45 Híradó
7.00-
9.00 Napkelte
9.00-
12.00 Napközi
9.30 Talmi és Tódi
9.50 Lottósorsolás
10.30 Dallas
11.20 Telis-televideo '93
11.30 Játék
12.00 Déli harangszó, Déli egyenleg
12.12 Stan és Pan
12.55 Forma-1 Magyar Nagydíj
15.58 Napi műsorismertetés
16.00 Híradó
16.10 Hatalom és szenvedély
16.40 Képújság
16.45 Pénzvilág
17.00-
19.00 Péntek délután
17.00 Évgyűrűk
17.30 Téka
17.40 Ablak melléklet
18.00 Ablak
19.00 Múmin
19.30 Híradó
20.00 Telesport
20.13 Dallas
21.05 Panoráma
22.10 Donizetti: Don Pasquale
24.00 Híradó
0.05 BBC-híradó

TV-2

15.00 Műsorismertetés
15.05 Alpok-Duna-Adria
16.35 Cigánykerék
16.02 Titokzatos aranyvárosok
16.28 Időjárás
16.30 Sztárnyúzó
17.00 Éghódítók
18.00 Délutáni egyenleg
18.10 Körzeti híradók
18.23 Időjárás
18.28 Szafári a levegőben
19.25 Sírkő és kakaó
21.20 Megáll az ész!
21.50 Műsorajánlat
22.00 Esti egyenleg
22.20 Időjárás
22.22 Nézze meg az ember!
22.27 24 óra
22.52 Alain Delon-sorozat: Zsarutörténet

DUNA TV

16.00 Hírek, műsorismertetés
16.05 Évforduló
16.10 Kapásjelző
16.20 Maja, a méhecske
16.45 Egy szoknya, egy nadrág
18.10 Nekem ne lenne hazám?
18.25 Mesesarok
18.40 Dunahíradó
19.00 Közép-európai magazin
20.00 Sipsirica
20.55 Eastern-western: A trombitás
22.25 Évforduló
22.30 Hírösszefoglaló

SZOMBAT

TV-1

6.25 Falutévé - faludoktorral, gyógytornával
6.45 Híradó
7.00 Napkelte
8.15 Jó reggelt adj, Istenem!
8.25 Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer... Amerika
8.55 Cimbória
9.05 Frida
9.35 Halló, itt a Kölyökidő! 1.
9.55 Szezám utca
10.55 Képújság
11.00 Panoráma
12.00 Déli harangszó
12.02 Cimbora
12.32 Stan és Pan
12.55 Forma-1 Magyar Nagydíj
14.20 Tévémagiszter
15.50 Bak-elit
16.20 Tájak, városok, emberek
16.50 Útravaló
17.20 „... az én váram"
17.55 Hazanéző - Szada
18.40 Szerencsekerék
19.12 Jó éjszakát kíván a Disney!
19.30 Híradó
20.00 Telesport
20.10 Top-show
21.30 Rillington Place 10.
23.20 Mesterségem címere
23.40 Híradó

TV-2

8.00 Műsorismertetés
8.05 Gazdaképző
8.35 Frici, a vállalkozó szellem
9.00 Patrin-Üzenet-Vorba
9.25 Nas ekran
9.50 Unser Bildschirm
10.15 Európai kisebbségek
10.45 Ecranul nostru
11.10 Slovenski Utrinki
11.35 Nasa obrazovka
12.00 Sorstársak
12.15 Família Kft.
12.45 Terepjáró
13.10 A fóti templom
13.30 Nagylátószög
14.15 Remekművek
14.25 Szülőföldem a kárpátaljai Tiszahát
15.00 Műsorajánlat - Időjárás
15.05 Azok a csodálatos állatok
15.20 Atlétikai VB
16.25 Szolgálatukra
16.55 Autó 2
17.20 Hupikék törpikék
17.51 Knight Rider
18.43 Műsorajánlat - Időjárás
18.55 Fordítsd oda a másik orcád is!
20.30 Az arab sejk
21.30 Telesport
22.00 Esti egyenleg
22.20 Időjárás
22.25 Csak nézünk, mint a moziban...
23.15 A 9-es kórterem

DUNA TV

16.00 Hírek, műsorismertetés
16.05 Évforduló
16.10 Kánon
16.40 Nils Holgersson
17.05 A kincses sziget
17.55 Az állatokról gyermekeknek
18.15 80 nap alatt a Föld körül Willy Foggal
18.40 Dunahíradó
19.00 Sissi
20.40 Dunasport
21.00 A polip
22.00 Évforduló
22.05 Hírösszefoglaló

VASÁRNAP

TV-1

6.45 Falutévé magazin
7.30 Hagyd aludni a mamát és a papát!
7.55 „Így szól az Úr!"
8.05 Hol-mi?
8.30 Vasárnapi turmix
11.00 Zenebutik - Zenehíd
12.00 Déli harangszó
12.02 Nekem ne lenne hazám?
12.15 Nótatévé
12.45 Torta az égen
13.30 Vázák meséi
13.50 Forma-1 Magyar Nagydíj
16.20 Örömhír
16.45 Walt Disney bemutatja
18.30 Szerencsekerék
19.00 A Hét
20.00 Híradó
20.20 Telesport
20.25 Mária halála
20.35 Góóól
21.15 Európai Filmtár: A postakocsi
23.15 XX. századi portrék

TV-2

7.00 Napra-forgó
8.00 Műsorismertetés
8.05 Juli-suli
8.35 Alfréd, a kacsa
9.00 Mese karosszékben
9.06 Vonat
9.10 Elektor kalandor
9.15 No, megállj csak!
9.25 Tengeri teknősök
9.40 PC abc
10.05 Minibocs
11.00 Svájci magyarok
11.20 Egerszalóki levél
11.50 Ameddig a harang szól
12.00 Cigányzene a Duna-vár étteremből
12.15 Siva karjaiban
12.40 SOrSok
13.20 Gazdaképző
13.50 Műsorajánlat - Időjárás
13.55 ...és még egymillió lépés
14.40 A kegyelmes úr mégis marad
16.20 Tipplista
16.35 Tiszán innen, Dunán túl...
17.05 K+P
17.25 Műsorajánlat - Időjárás
17.35 Delta
18.00 Körzeti tévéstúdiók műsora
18.30 Kölcsey Ferenc: Himnusz
18.34 Műsorajánlat-Időjárás
18.40 Kicsinyek képeskönyve
18.52 Ünnepi ének
19.00 Família Kft.
19.35 Ünnepi ének
19.40 Játék határok nélkül
20.00 Játék határok nélkül
21.15 Hacki Tamás és az Ex Antiquis együttes
22.15 Telesport
23.15 A mentőcsapat

DUNA TV

16.00 Hírek, műsorismertetés
16.05 Évforduló
16.10 Kánon
16.40 Magyar évszázadok
17.00 Történelemóra Burgenlandban
17.45 Fekete Villám kalandjai
18.10 Mesesarok
18.30 Postabontás
18.40 Dunahíradó
19.00 Buffalo Bill és az indiánok
20.40 Grencsó kollektíva
21.25 Évforduló
21.30 Hírösszefoglaló

HÉTFŐ

TV-1

6.05 Falutévé - törvénytippel, agrometeorológiával
6.25 Határtól - határig
6.35 Reggeli Mérleg
6.45 Híradó
7.00-
9.00 Napkelte
9.00-
12.00 Napközi
9.30 Walt disney bemutatja
11.30 Játék
12.00 Déli harangszó

Településlexikon

GALÁBOCS *(Glabusovce)* Kis település az Ipoly menti katlan egyik sekély patakvölgyében, Bussától délnyugatra. 1980-ban mindössze 176 lakost számláltak itt össze (ebből 128 magyar - 72.7 %) alig valamivel több, mint a múlt század kilencvenes éveiben. Akkor 127 magyar és 2 szlovák polgára volt a falunak. A mostani 138 lakosból 86 magyar nemzetiségű. Arányszámuk az előző népszámláláshoz viszonyítva 10 százalékkal csökkent.

A falu neve 1297-ben Galabuch alakban fordult elő. A települést a törökök teljesen elpusztították. 1830-ban Jankovich Vince építtetett ide egy szép klasszicista kastélyt, körülötte pedig angolparkot létesített. Sajnos, mára mindkettőt elpusztította a gondatlanság. A község műemlékjellegű haranglábját a XIX. század közepén emelték. A falunak nincs Csemadok-szervezete és iskolája.

A község polgármestere *Jekkel Béla.*

GYÜRKI *(Durkovce)* Kisközség Ipolynyéktől észak-Keletre. Nevével az 1351-es okiratokban találkozhatunk először Gyiörk alakban. A múlt század elejéig a Gyürky-család birtokolta a falut. Ezután Teleki Lászlónak és báró Majthényi Lászlónak voltak itt birtokai.

A századforduló táján 206 római katolikus és evangélikus lakos élt a faluban. A politikai pártok közül működik az MKDM. A Csemadok-szervezetnek 21 tagja van, elnöke *Rimóci János.* A magyar tanítási nyelvű kisiskola 1974-ben szűnt meg, utolsó pedagógusa *Krnács Borbála* volt.

A község polgármestere *Egri Éva.*

Népszámlálási adatok:

1980: 216 lakosból 132 magyar (61,1 %)

1981: 156 lakosból 107 magyar (68,6 %)

Összeállította: **Csáky Károly**

(Folytatjuk)

Volt ipolysági gimnazisták, figyelem!

Az Ipolysági Magyar Tanítási Nyelvű gimnázium Szondy György Baráti Körének felhívása:

Az Ipolysági Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium Szondy György Baráti Köre 1992. január 15-én megalakult. Alapító tagjai: **Dr. Zlabai Zsigmond, Dr. Huncsík Péter, Molnár Imre, Révész Ferenc, Dr. Csáky Károly, Dr. Zsolnay Ernő, Tenczel István, Csáky Pál,** mérnök, **Dr. Berta Sándor, Varga Imre, Turcsan László, Huncsík Pál, mérnök, Danis Ferenc,** mérnök, **Dr. Kiss László, Dr. Kádasi Lajos, Dobos Péter** lelkész.

A Baráti Kör a volt diákok és a támogató tagok önkéntes társas köre. A Baráti Kör célja, hogy összefogja mindazokat, akiknek szívügye gimnáziumunk jelene és jövője. Összefogja iskolánk volt diákjait, ápolja az alma materhez fűződő kapcsolatukat, anyagi és erkölcsi támaszát képezze ennek a nagy múltú nemzetiségi iskolának. Céljai közt szerepel az iskola volt diákjainak bemutatása a nyilvánosság felé, évkönyvek kiadása, egy enciklopédia összeállítása, iskolánk történetének könyv alakban való megjelentetése. A Baráti Kör szeretné elősegíteni az iskola diákjainak sokoldalú képzését főleg az idegen nyelvek elsajátítása terén, szeretne kidolgozni egy, a tanulást elősegítő ösztöndíjrendszert jelenlegi és majdani diákjai részére. Céljai közt szerepel az iskola volt diákjainak felkutatása a világ minden részében, valamint a világon már létező baráti körökkel való kapcsolat felvétele.

Iskolánk sok diákja ma számos országban jelentős, fontos pozícióban bizonyítja, hogy iskolánk színvonala igenis megyei színvonalon volt és van. Ha csak a Baráti Kör alapító tagjainak névsorára tekintünk, már láthatjuk, hogy napjaink irodalmában, politikájában, tudományában mindenhol ott vannak a volt ipolysági diákok.

Iskolánk szeptember 24-től október 2-ig ünnepli alapításának 80. évfordulóját. A Baráti Kör ezt a kerek évfordulót is szeretné magáévá tenni, hiszen az utóbbi negyven év nem adta meg meg azt a lehetőséget, hogy iskolánk nyíltan, szabadon, a világnak megmutatva önmagát ünnepelhesse, azt a sok évtizedet, amit megélt.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik eddig is támogatták Alapítványunkat. Merjük remélni, hogy a közeljövőben még többen lesznek olyanok, akik szívügyüknek fogják fel iskolánk támogatását. Számítunk minden volt diákunk, ipolysági lakos, áldozatkész ember támogatására. Bankszámlaszámunk: VUB Levice, exp. Sahy, c. ú. 28036-152/0200 ill. Magyarországon a Budapest Bank RT 371-11159 bankszámlaszám.

Révész Ferenc

a Baráti Kör titkára

Az Ipolysági Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium 1993. szeptember 24-től október 2-ig ünnepli fennállásának 80. évfordulóját.

1913. szeptember 4-én a világégés előestéjén a helyi és a környékbeli értelmiség hosszú küzdelmének eredményeként megnyitotta a kapuit Hont vármegye székhelyén az ipolysági főgimnázium.

Fennállásának csaknem nyolcvan éve alatt - eltekintve az 1945-öt követő évektől, amikor a városnak nem volt magyar iskolája, csak 2700 diák érettségizett az intézetben. Az iskola volt növendékeit ma megtaláljuk az Ipolyvölgyében egész Csehországban és Szlovákiában, sokukat a történelem szele Magyarországra vetette, de nem kicsi azoknak a száma sem, akik ma Nyugat-Európában, az Újvilágban, sőt Ausztráliában vallják magukat ipolysági diáknak.

A közelgő évfordulóról iskolánk szeretne méltóképpen megemlékezni. Mivel a háború utolsó évében az iskola gyűjteményei, könyvtára és dokumentumai elpusztultak, illetve szándékosan elpusztították, azzal a kéréssel fordulunk volt diákjainkhoz, hogy a tervezett iskolatörténeti kiállítás anyagához járuljanak hozzá a birtokukban lévő dokumentumokkal /könyvek, tankönyvek, füzetek, bizonyítványok, fényképek, diákegyenruhák, jelvények stb./, hogy teljesebb képet adhassunk iskolánk mai diákjainak a múltról, erősítve a jelent, és példát adva a jövőnek.

Az évforduló kapcsán tervezzük néhány iskolatörténeti kiadvány megjelenését is, amelyhez elsősorban anyagi hozzájárulást várunk mindazoktól, akik szívükön viselik a szlovákiai magyar közművelődés sorsát.

A tárgyi dokumentumokat kérjük az iskola igazgatóságára eljuttatni, illetve ott személyesen átadni. Pénzadományokat az Ipolysági Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium Szondy György Baráti Köre fogad, amelynek bankszámlaszáma: VUB Levice 28036-152/0200, forintszámlaszám Magyarországon: Budapest Bank RT. /BBRT/ 371-11159.

Mindennemű segítséget, hozzájárulást előre is köszönünk.

Az Ipolysági Gimnázium és a Csemadok JÓZSEF ATTILA IRODALMI SZINPADA értesíti régi tagjait, hogy 30 éves jubileuma alkalmából 1993. szeptember 24-én 16.00 órai kezdettel ünnepi bemutatót tart az ipolysági városháza színháztermében. A bemutató után 19.00 órakor ünnepi vacsora. A bemutatóra és az azt követő vacsorára minden volt JAISZ-tagot szeretettel várunk.

Jelentkezésteket 1993. augusztus 25-ig /ha külön meghívót nem is kaptatok, mivel mindenki címét nem tudtuk felderíteni/ a következő címre juttassátok el: Vas Ottó, Vajanského 14,936 01 Sahy. Saját költségen /cc. 55 Sk/ szállást is tudunk biztosítani, ha valaki igényli. A jelentkezéskor tüntessék fel, hogy egyedül vagy férjetekkel /feleségetekkel/ érkeztek-e.

JELENTKEZZETEK!
A JAISZ vár!

A szervezőbizottság

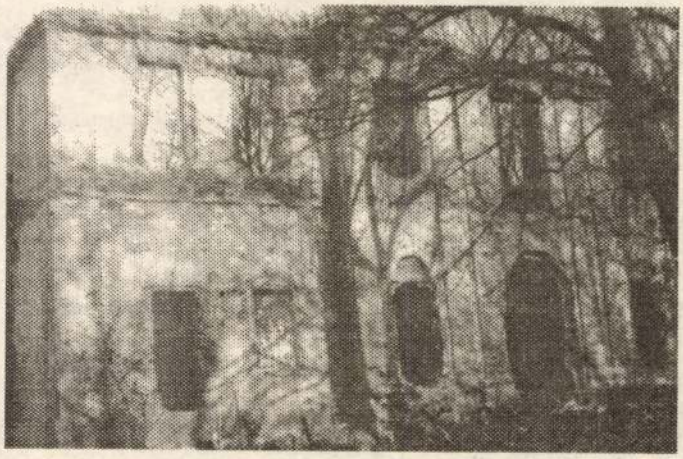

Így fest napjainkban a galábocsi kastély épülete

Fotó: B. Gy.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Galabárdi Zoltán

ÉLET ÉS IRODALOM

1967 MÁJ 27.

1021

Brenner György: IRODALMI ARCKÉPCSARNOK (XXIX)

Galabárdi Zoltán

Hajdu Henrik

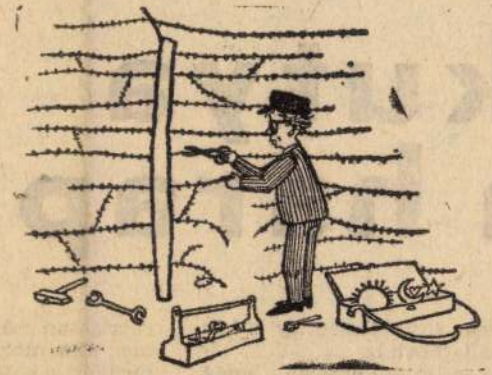

Mezei András

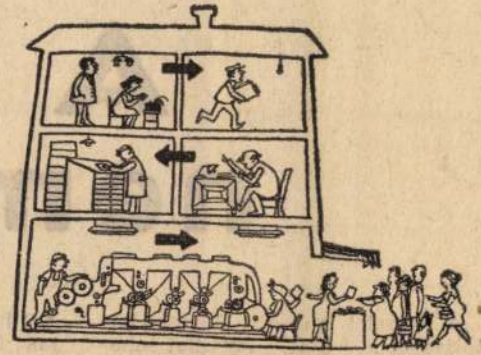

Szilvási Lajos

LÁZÁR ERVIN RIPORTJA:

A kutya nem harap

A szeretet mindig kiszolgáltatottságot is jelent. Az állat sohasem él vissza a szeretettel.

1

Azt hiszem, hivatalosan így is hívják: kisállatkórház.

— Mik a legjellemzőbb betegségek?

— A betegség-skála ugyanolyan széles, mint az embernél. Idősebb kutyáknál gyakori a vesebaj. És a

rátságosan nézett bennünket — és meg sem mozdult. Pár nap múlva megjött a katona, s a kutya nagy buzgalommal hajtotta végre utasításait.

4

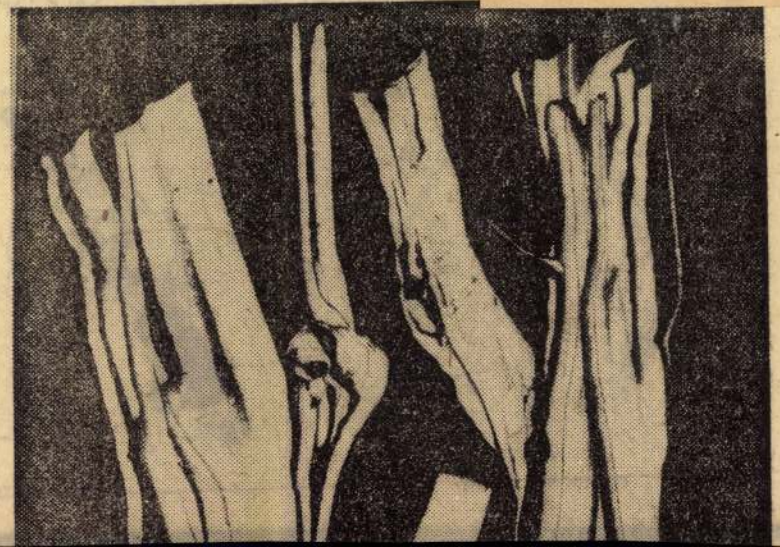

GALACANU EFSTATIA

Nagy Magyarország 1998 szept. 16. (11.)

arisztokrácia reprezentációja közötti egyik leglényege
formáiban is különösen differenciált öntudatára.

Ezzel az öntudattal függ össze az arisztokrácia heraldik
14. századra esik, s kétségtelenül a nagybirtokosok
ösztönzője. A jelvény, a zászló a nagybirtokos által
biztosította; taktikai jelentősége is volt. Külső példák is ös
mindenekelőtt a keresztes hadjáratok hagyománya a keres
tanúja e jelvények következetes alkalmazása mind a Sze
György-ikonográfiában, amely hatott a Szent László-
elterjedésében kimutathatóan nagy szerepe volt a lovagi
Róbert uralma kezdetén. Külföldi lovagokkal való
kialakulásához: így választottak maguknak címert Nagy
katonái, így helyezték el zászlóikat a Nikápolyra készülő
templomban. A konstanzi zsinat idején nagymértékben fe
engednek következtetni, hogy a külföldi érintkezések fok
idegen mintaképei iránt.

Mindez elsősorban a címereknek a heraldika szabályai
században az arisztokrácia címerhasználatában a herold
jelvények uralkodnak, hiszen a címer mindenekelőtt nem
az egy nemzetségből eredő családok azonos címerhasznála
említik. A 14–15. századi országos méltóságoknak n
ábrájával, s nemcsak köriratával jelképezte volna. Mi
gyűrűspecsétjeiken – melyeket az országos bírák egy
párhuzamosan alkalmaztak, hogy uruk távolléte esetén
szerepelt. A hivatali pecsétek – még azok is, amelyeket a m
ítélőmesterek, bírságvégrehajtók használtak – nem elsőso
személyét és nemzetségét reprezentálták. A családi repr
érvénnyel uralkodott.

Galaczi Buda Terézia

1810-ben Eszitett szönyege a M. Nemzeti Muzeum-ban

Repr.

Lyka Károly: Az otthon müvészete. Magyar Müvelődés-történet. V. k. Bp. é. n. 596. l.

FÉNYKÉP, RAJZ

eshely

es

yhár

SZAKCSOPORT

Üvösség

KOR

XV. /2.

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

GMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Galaczi ref. templom

gotikus volt.

nehány műrészlete

gr. Teleki Domokos Garnye-

szegen lévő régi kövei közt.

Galaci ref. rom-templon tár-

lati képei fein zep

utám

Debreczeni László

1930. 118, l.

Ø Galacsik László

festő Pesterzsebet-
lőrinc.

1947. július végén
hazatért orosz.
fogságból

Világ

1947. jul. 23

1. – 180 ll., 1 répertabla

Roma
Tipogr. della Pace 1892

MDK

Galácsy

neve eml.

-r-: 2 festő az Alkotás Müv.házban. Pest, 1944. febr. 26.

Galácy Horváth Zsolt

MARGÓ

Tanácskoznak az expopárti városatyák

A fővárosi képviselők Pro Expo Egyesülete ma tartja ülését a Gellért Szálló gobelintermében. A tanácskozásról előzetesen megtudtuk, hogy várhatóan a világkiállítás megrendezését támogató nyilatkozatot fogadnak el a városatyák. Az ülést követően sajtótájékoztatót is tartanak, amelyen várhatóan részt vesz a KDNP-s volt ipari miniszter *Latorcai János*, az MDF fővárosi frakcióvezetője *Demeter Ervin* és *Kassai Róbert*, a Világkiállítási Fórum elnöke.

Új orvosi műszerek a fővárosnak

A fővárosi önkormányzat egészségügyi ügyosztálya pályázatot írt ki gép- és műszerbeszerzésre. A pályázatok elbírálása lezárult és négy szerződés is köttetett. Az Omker Rt. hét darab intenzív és öt darab nyitott inkubátor leszállítására kapott megbízást. A Piston Hungary 17 darab légzésfunkciós készüléket ad át október közepéig több budapesti kórháznak. Az Anamed és a Medplan Kft.-k húsz darab őrző monitort szállít a kórházaknak szintén október közepéig szóló határidővel, a Novo Trading Kft. pedig 25 darab EKG-készülék beszerzéséről írt alá szerződést a fővárossal.

Új közösségi intézmény Lágymányoson

Ma délután avatják fel a lágymányosi Szt. Adalbert-plébánia új közösségi helyiségét. A szülők és gyermekek számára kialakított helyiség az egyháznak egy fillérjébe sem került, hiszen a termet a XI. kerületi önkormányzat ingyen bocsátotta a plébánia rendelkezésére. A megnyitó vendége *Lakos Imre*, XI. kerületi alpolgármester lesz. A plébánia minden érdeklődőt szeretettel vár a XI. Hengermalom utca 2/D-be.

Széchenyi-szobrot avatnak a Krisztinavárosban

Immáron a negyedik Széchenyi-emlékművet helyezik el még ebben a hónapban a Krisztinavárosban. A mellszobrot Széchenyi 203. születésnapja alkalmából kívánják felállítani a krisztinavárosi római katolikus plébánia és templom előtt. A szobor Galácsy Horváth Zsolt munkája és második példánya a Miskolcon felállított emlékműnek. Krisztinaváros eddig három Széchenyi-szoborral büszkélkedhet. A szokatlanul nagy népszerűség oka az, hogy a gróf annak idején éppen abban a templomban kötött házasságot Seilem Crescentiával, amely előtt emlékművét felállítani tervezik.

Sportfesztivál Csillebércen

gyományos sportfesztiját szeptember 23–24–25-rendezi meg a Csillebérci rmek- és Ifjúsági Közban az Angyalföldi TTE XIII. kerületi polgármesnivatal sportcsoportja. A ezvényen több cég – közz OTP Bank Rt., a Ma-Nemzeti Bank sportkö- Schiller–Opel Kft., a s Kft. – támogatásával ői kispályás foci, röpvegyes páros tenisz és bda, valamint több portágban rendeznek eket. A sportfesztivávevőknek szállást és biztosítanak a szerelentkezni szeptemaz Angyalföldi TTE – XIII. Dagály ut- a 149-7989-es tehet.

Kerületek vagy elöljáróságok?

Nem érthetek egyet a készülő önkormányzati törvénnyel, mivel szakmailag elfogadhatatlan a számomra – hallhattuk *Derce Tamástól*, aki az immár budapestivé bővülő kerületi Önkormányzati Szövetség soros elnöke is. (A névváltoztatás egyébként azért vált szükségessé, mert öt belső kerület jelezte csatlakozási szándékát).

Nem igaz a koalíció azon érvelése sem – folytatta Derce –, miszerint az új törvény négy év tapasztalatain alapul. A jelenlegi fővárosi törvényt ugyanis 1991 májusában fogadták el, míg az új tervezet előkészítését 1992 júniusában kezdték meg. Ez mindössze egy év.

Az viszont igaz, hogy *Pető Iván* 1993-ban arra kérte a kerületeket, mutassák be saját törvényváltozatukat, a Demszky-féle hárommal szemben. A polgármesterek egy része – köztük Derce is – úgy vélte nincs szükség új törvényre, inkább az előzőt kellene pontosítani, főként a hatáskörök meghatározásával. Ennek ellenére le tudták volna tenni javaslatukat az asztalra, ők azonban nem kívánták kenyértörésre vinni a dolgot.

Sérelmesnek ítélte a szövetség elnöke azt is, hogy a törvény előkészítésébe nem vonták be kerületeket, sőt a tizenkilenc polgármester tiltakozását sem méltatta válaszra a főpolgármester. A kerületek sohasem kérdőjelezték meg a főváros egységét, ugyanakkor szükségesnek tartják hangsúlyozni sokszínűségét, ami alatt nemcsak a külső illetve a belső kerületek közötti különbségek értendők. Nem oldhatók meg ugyanazon módszerrel a belső kerületek gondjai sem. Alapvetően más szociális gondokkal kell megküzdeni például a V. illetve a VIII. kerületben. Egy ilyen heterogén összetételű várost nem lehet egységesen kezelni, központi módszerrel szabályozni. Ez ugyanis szükségszerűen magában hordozza a robbanás veszélyét.

A törvénytervezet kimondatlan célja, hogy a polgármesteri hivatalokat elöljáróságokká minősítse vissza. Ez amellett, hogy visszalépés az időben, ellentétes a nyugat-európai fejlődés irányával is. Példaként említette Rotterdamot, ahol egészen a közelmúltig központi irányítást folytattak, de okulva a tapasztalatokból, most térnek át a decentralizált igazgatásra.

A forrásmegosztással kapcsolatban Derce Tamás megjegyezte: a nagy kalap elvének ismételt bevezetése ellentmond a közgazdasági számításoknak. A központi leosztás gyakorlata valószínűsíthetően törvényen kívüli eszközök használatára kényszeríti a kerületeket. Kérésünkre pontosított: ez nem jelent mást, mint a „ma te segítesz nekem, holnap én neked" módszerét.

Mint ismeretes, Újpest polgármestere a közelmúltban kilépett az SZDSZ-ből. Döntésének hátteréről elmondta, hogy az SZDSZ vezetősége nem a szakmai hozzáértést, sokkal inkább a politikai szempontokat tartja mérvadónak önkormányzati kérdésekben. Ezt viszont nem tudta többé tolerálni. Kilépése pozitív és negatív visszhangokat is kiváltott, de ennek ő nem tulajdonít különösebb jelentőséget.

Az előttünk álló választásokkal kapcsolatban jelöltségéről kérdeztük. Derce Tamás megerősítette a helyi lap értesülését, miszerint az MDF és a Fidesz nem állít majd jelöltet ellene, majd hozzáfűzte: további pártok is jelezték támogatási szándékukat. A választásokon egyébként az Újpestért Egyesület jelöltjeként indul, és nem is kíván többé pártszíneket magára ölteni.

Szalai Anna

Esedékes milliárdok

Csütörtökig fizetendő az iparűzési adó

A helyi iparűzési adóból ebben az évben mind a mai napig 6,1 milliárd forintos bevétel folyt be – tájékoztatott *Deli Lajos*, a Főpolgármesteri Hivatal adóügyosztályának vezetője. Hozzátette, a második félévi előleget szeptember 15-ig kell befizetni. Ezt az előleget az idén májusig benyújtott bevallás alapján dolgozzák ki. Az ügyfelek többsége már valószínűleg megkapta postán ezt a dokumentumot, hiszen számos vállalkozó jelentkezett náluk. Ha valaki nem jutott hozzá, keresse fel az adóügyosztály munkatársait – mondta el Deli Lajos, aki azért hívta fel a szeptember 15-i fizetési időpontra az érintettek figyelmét, mert a késedelmes teljesítés mulasztási bírságot von maga után.

Az iparűzési adóból egyébként szeretnék elérni a tavalyi bevételeket, vagyis egész évben 13 milliárd forint beszedését remélik. Az ügyosztályvezető beszámolt arról is, hogy december 20-ig „él" az úgynevezett feltöltési kötelezettség, tehát a teljes évi adó 90 százalékát az év végéig be kell fizetni. Az év végén kapják majd meg az ügyfelek a bevallási egységcsomagot, ezt a következő év elején kell majd benyújtaniuk. Akinek viszont hátraléka van, az erről külön értesítést kap, s ha nem rendezi tartozását, akkor a behajtási, végrehajtási eljárás veszi kezdetét.

Az idegenforgalmi adóból származó bevételek kétmillió forintot tettek ki. Ez csekélynek tűnik – jegyezte meg Deli –, ám ez az adónem július elejétől került a Főpolgármesteri Hivatal hatáskörébe, s Budapest külső kerületeit érinti elsősorban. A belső kerületek többsége ugyanis már korábban kivetett ilyen adót, ezért az év végéig rendelkezhetnek az idegenforgalmi adóbevételekkel, s csak jövőre kerül feladat a fővároshoz.

Bár az ügyosztályvezetőnek nincs pontos információja a belső kerületek által begyűjtött adóról, de úgy gondolja, hogy ez az összeg jelentősen meghaladja a 150–200 millió forintot.

A Főpolgármesteri Hivatalba egyébként mind a mai napig kétezer adózó jelentkezett be, ami mutatja, hogy az egy főre jutó befizetés az ezer forintot éri csupán el. Az ügyosztályvezető kérte a külső kerületek adózóit, hogy minél előbb jelentkezzenek, ugyanis az év végén célrevizsgálatokat végeznek, amelyek esetleg mulasztási bírsággal végződhetnek.

Sz. I. M.

Az MDF nem kivételezne a fővárosi önkormányzattal

Az MDF egyetért azzal a törekvéssel, hogy Budapest egységes főváros legyen. Azt azonban nem tudja elfogadni, hogy az egységesítés az érdekegyeztetés felszámolásával történjen meg – jelentette ki Demeter Ervin, az MDF fővárosi frakcióvezetője, parlamenti képviselő a Városházán tartott hétfői sajtótájékoztatón.

Demeter Ervin aggasztónak nevezte, hogy az új önkormányzati törvény tervezetében a főváros „idegen testként" jelenik meg külön kiváltságokat élvezve a kerületekkel szemben. A frakcióvezető példaként említette, míg minden kerületben a polgármestert helyettesítő alpolgármestereket a képviselő-testület tagjai közül kell választani, addig Budapest főpolgármesterhelyetteseit kívülről is lehetne hozni. Demeter szerint a fővárosi közgyűlés 66 listán választott tagja mellé automatikusan helyet kellene biztosítani a huszonkét kerületi polgármesternek is. Továbbá az Országgyűlésnek meg kellene fontolnia, hogy az önkormányzati törvénycsomag teljes módosítása után csak tavasszal legyenek a helyhatósági választások. A jelenlegi és a jövőbeni önkormányzatok mandátumát hat hónappal meghosszabbítva már közel a parlamenti választások félidejében lehetne tartani hosszú távon az önkormányzati választásokat.

Kiss Mária, a XI. kerület MDF-es alpolgármestere kifogásolta, hogy az új jogszabály erőteljesen korlátozza a kerületi önkormányzatok jogait, különleges hatalmat biztosítva a fővárosnak. Hiszen a kerületek várhatóan nem szólhatnak bele a személyi jövedelemadó elosztásába, a személynevet viselő közterületek elnevezésébe, a címzett és céltámogatásokra benyújtott pályázatok elbírálásába.

Bednárik Imre

Késnek a segélyek az I. kerületben

MUNKATÁRSUNKTÓL

Az I. kerületi képviselő-testület legutóbbi ülésén az önkormányzat költségvetésének első félévi helyzetéről szóló beszámolót vitatták meg a városatyák. Az idei év első hat hónapjának bevételei és kiadásai többnyire időarányosan teljesültek, így a büdzsé miatt nem kell aggódniuk a kerület vezetőinek – tudtuk meg.

A költségvetés kapcsán elhangzott ugyanakkor, hogy a szociálpolitika területén bizonyos elmaradások tapasztalhatóak. Ennek oka az, hogy a szociális szférát szabályozó, újonnan életbe lépett törvény következtében felül kellett vizsgálni az eddigi segélyezési rendszert. Így a támogatásokat is csak később oszthatják ki a rászorulók között.

A képviselő-testület napirendjén szerepelt ugyan, mégis elhalasztották a döntést az Alkotás utcai Shell-benzinkút felújításáról.

A részletes rendezési tervről várhatóan az e heti ülésen határoznak majd a városatyák. A kerületben egyébként négy üzemanyagtöltő állomás található, s ebből nem csupán az említett kút, hanem a Mészáros utcai állomás is rekonstrukcióra szorul.

LAPOZGATÓ

Levél a főpolgármesterhez

PESTSZENTERZSÉBET SOROKSÁR
Budapest főváros XX. kerületének társadalompolitikai és szolgáltató lapja

Tisztelt Főpolgármester Úr!

Ön 1994. július elején – a lakbértörvényben előírt lakbérstop lejárta után – a Magyar Televízióban tett nyilatkozatában felkérte a kerületi önkormányzatokat, hogy ne kövessék a XX. kerület példáját, illetve a lakbéremelés lehetőségével csak azok éljenek, akik megfelelő szociális intézkedéseiket is megteszik. Az 1994. évi költségvetés készítésénél felmerült, hogy a bérlők lakhatási kiadásainak terhét csökkenteni kell, ezért önkormányzatunk hatályba léptette a 13/1994. (III. 28.) sz. rendeletét a szociális ellátásokról, mely havi 400 Ft lakbértámogatás vagy lakásfenntartási támogatást nyújt 800 Ft értékben a rászorultaknak.

Pestszenterzsébet-Soroksár, Budapest XX. kerületének képviselő-testülete 1994. július 1-jei hatállyal életbe léptette a 28/1994. (VI. 22.) sz. rendeletét, melyben az Országgyűlés által 1993. július 2-án elfogadott LXXVIII. törvényben foglaltak alapján új lakbéreket állapított meg az önkormányzati tulajdonú bérlakásokra. Az új lakbérek mértékét a társasházi közös költségekhez igazította az önkormányzat valamennyi komfortfokozatnál. A támogatások összegei megfelelnek a – többnyire alacsony komfortfokozatú – lakások lakbérnövekedésének kiegyenlítésére. Így a rászoruló családok helyzete nem romlik.

Szakértői vélemények alapján a lakások rövid távú fenntartásához is mintegy hatvan százalékkal magasabb lakbérek lennének szükségesek, és hosszú távon mintegy ötször nagyobb összeg kellene ahhoz, hogy a teljes felújításokat is fedezni lehessen. Tekintettel arra, hogy a kerület költségvetése rendkívüli módon feszített, és a lakásfenntartás, üzemeltetés finanszírozása ellehetetlenült a régi lakbérek mellett, Pestszenterzsébet-Soroksár önkormányzata a szociális vonatkozások rendezése után reális mértékben emelte a lakbéreket. (...)

Megjegyezzük, hogy a legutóbbi központi lakbéremelés óta a főváros felügyelete alatt álló közművek jóval nagyobb mértékben emelték a díjakat, mint a mostani lakbéremelés, és ezek igen érzékenyen érintették a lakosságot (például a vízdíj 486 százalékkal nőtt). Ezen díjemelésekkel szemben szociális intézkedések meghozatala nem volt elvárás.

Végezetül kijelentem, hogy Pestszenterzsébet-Soroksár önkormányzata a szociális vonatkozások rendezése után reális mértékben emelte a lakbéreket.

Perlaki Jenő
polgármester

Ujjéée! Új Jéée!
Nyílik az új
Jéée
DISZKONT
Szeptember 15-én a régi Nagycsarnokban,
a IX. ker. Vámház krt. 1-3. alatt nyílik
a Jéée Diszkont áruházlánc legújabb tagja!
Kedvező árak, széles áruválaszték!
Jéée
Mennyi! É
Jéée Diszkont. IX. Vám

Vitáktól volt hangos az önkormányzatok első négy éve 2.

Az elmúlt héten a budapesti önkormányzatok négyesztendős krónikájából a politikai csatározásokat, az ingatlan- és lakásügyeket, valamint a benzinkutak körüli perpatvarokat idéztük fel. Most a fővárosban tervezett, épülő vagy már befejezett beruházásokat, azok környezeti hatásait és a legsúlyosabb ökológiai problémákat vesszük sorra. Természetesen az összeállítás nem a teljesség igényével készült, mégis megállapítható, hogy a környezeti problémák és az egyes beruházások következményei nem a kerülethatároktól függenek, hanem sokkal inkább attól, Budapest külső vagy belső régiójáról van szó. Az egész fővárost átfogóan érinti viszont a levegőszennyezés, amely tavaly olyan veszélyes szintet ért el, hogy a főpolgármester felszólította az autósokat: ha tehetik, ne üljenek a volán mögé. A füstköd „hatása" azóta is érzékelhető: 1993 februárját követően született meg a szmogriadóról szóló fővárosi rendelet.

I. kerület: Különösen a Várlejtő lakói tiltakoztak az elmúlt években beindult építkezések ellen. A Hattyú utca és a Fiáth János utca találkozásánál emelkedő épületet számos bírálat érte a kivágott fák és a teleknek az eredetinél nagyobb arányú beépítése miatt. Ugyancsak protestáltak a környezetvédők a Bem rakparti kertmozi hasznosítása ellen. Az I. kerületi önkormányzat rendezési terve ugyanis lehetővé teszi akár szálloda építését is e területen. Emlékezetes, hogy a képviselő-testületi vita alatt az egyik városatya állítólag megütötte a Levegő Munkacsoportnak az ülésen megjelent aktivistáját is. A Déli pályaudvar mellett tervezett japán irodaház és mélygarázs ellen nem csupán a környezetvédők emelték fel szavukat, hanem társadalmi szervezetek is, sőt népszavazást kezdeményeztek a kérdésben.

II. kerület: A Rózsadomb villáiról kevesen tudják, hogy jelentős részüket nem csatornázták, így az alattuk található, s rendkívüli természeti értéket képező barlangokat, forrásokat veszélyezteti a talajba beszivárgó kommunális szenny.

III. kerület: Óbudán a Hajógyári-sziget hasznosítása kavarta fel leginkább az indulatokat. A fővárosi és a kerületi önkormányzat illetékeseit is győzködték a környezetvédők, mivel „zölden" kívánják megőrizni a terület legnagyobb részét.

A legfrissebb ellentét a Tutto Mobili Szentendrei út közelében tervezett kereskedelmi központja körül alakult ki. Végleges döntés máig sem született.

IV. kerület: A Rekord Áruház a Megyeri út menti lakosság ellenállásába ütközött. Amióta azonban a Rekord üzleti problémákkal küszködik, csökkentek a lakossági panaszok.

V. kerület: Több közteret is parkosított az utóbbi időben a kerületi és a fővárosi önkormányzat. A két hivatal együttműködése azonban korántsem felhőtlen: az Erzsébet tér és a Vigadó tér rekonstrukciója mindmáig várat magára.

VI. kerület: A Vígszínház felújítása idején a társulat zavartalan munkájához szükség volt egy színpadra. A hatóságok hosszas huzavona után végül engedélyezték a Nyugati pályaudvar mellett álló két fa kivágását, amelyek a színházat ideiglenesen befogadó sátor útjában voltak. A vita idén újabb fordulatot vett: most a sátor fennmaradásáért küzdő szervezetek érvelnek – egyelőre minden siker nélkül.

VII. kerület: A városrészt érintő beruházások közül kiemelkedik a nagykörúti vízvezeték fővárosi és központi forrásból finanszírozott cseréje. Emlékezetes, hogy korábban haláltokat is követeltek a főnyomócső törése nyomán bekövetkezett robbanások.

VIII. kerület: Itt sikerült elijeszteni a külföldi befektetőket, így nem valósulhatott meg az Erkel Színház „körülépítése", melytől sokan féltették a Köztársaság tér zöldterületeit.

IX. kerület: Környezetvédelmi vizsgálatok szerint az egyik legszennyezettebb régió a fővárosban a Ferencváros. Elsősorban a hús- és vegyipari üzemek jelentenek veszélyforrást környezetükre, de nagy a zajártalom az Üllői úton és a Ferenc körúton is.

X. kerület: Komolyabb konfliktus az Örs vezér tér rendezése miatt alakult ki. A X. kerületi és a zuglói önkormányzat ugyanis egymástól eltérő elképzeléseket vázolt fel a fontos közlekedési csomópont jövőjét illetően.

XI. kerület: A kerület lakói tiltakoztak a lágymányosi hídról levezető utak nyomvonala miatt, különösen a Szerémi út és a Hamzsabégi út kiépítése ellen, követelték viszont a Bocskai úti kamionforgalom eltérelését. Albertfalván néhány veszélyes üzem bezárását próbálják elérni a környék lakói, ám az önkormányzat hiába támogatja törekvéseiket, nincs pénze a vállalkozások kártalanítására.

XII. kerület: A főváros tüdejeként is számon tartott Szabadság-hegy tövében az irodaház-építkezések váltották ki a legtöbb ellenérzést. Az Alkotás utcában egy tervezett, a Tartsay Vilmos utcában egy félbeszakadt, a Királyhágó téren egy részben már befejezett beruházás ellen emelték fel szavukat a helybeliek.

XIII. kerület: A Margitsziget – a területnek a fővárosi önkormányzat viseli gondját – gépkocsiforgalom előtti lezárása okozta talán a legtöbb problémát, azonban az utóbbi időben már a szállodások és a taxisok is megbékélni látszanak az újfajta behajtási renddel.

XIV. kerület: A Városligetet kettészelő Kós Károly sétány lezárását a környezetvédők évek óta hiába követelik, míg a Főpolgármesteri Hivatal arra hivatkozik, hogy nincs megfelelő terelő útvonal, amely befogadhatná az irdatlan autóáradatot.

XV. kerület: A rákospalotai Hulladékhasznosító Mű számos határértéket meghaladó mennyiségű szennyezőanyagot bocsát a levegőbe. A megoldást csak több milliárd forintos környezetvédelmi beruházás jelenthetné, amire azonban a fővárosi önkormányzatnak egyelőre nincs pénze.

XVI. kerület: Az önkormányzat egyik legsúlyosabb gondja: hol vezessen az M0-ás autópálya nyomvonala. Tavaly például felmerült a népszavazás gondolata is, főleg amikor a közeli Csömör polgárai tiltakoztak a körgyűrű ellen.

XVII. kerület: *Dóci József* polgármesternek elsősorban a főváros és mások által üzemeltetett szemétlerakóhelyekkel gyűlt meg a baja. Egyesek gyanítják, hogy a szabálytalan lerakás miatt komoly ártalmakkal kell például a Naplás úti lakóknak számolniuk. Az évek óta húzódó ügyre végül a szemétbánya bezárása tett pontot. Nem kis vitát váltott ki a botrányba fulladt csatornázás. A rossz minőségű kivitelezést tetézte az, hogy a kerületnek elfogyott a pénze, s végül a fővárosi önkormányzattól kapott segítséget.

XVIII. kerület: A pestszentimreiek az M0-ás nyomvonala ellen tiltakoznak, s a kerület más részein tervezett hulladék-lerakóhelyek, illetve -átrakóállomások is heves ellenérzést keltettek a polgárokban.

XIX. kerület: *Lévay Levente* polgármesternek a legtöbb fejfáját a Kossuth téri piac újjáépítése, s az ekörüli perpatvar okozta.

XX. kerület: Pestszenterzsébet és Soroksár égető problémája a Kis-Duna egykori tisztaságának visszaállítása. Erre azonban nincs pénzük, mindenesetre addig is a kanadai kormány segítségével vizsgálják a megoldási lehetőségeket.

XXI. kerület: A csepeli képviselő-testület még a Budapesttől való elszakadásról is kiírta a népszavazást, amikor kiderült, hogy a Fővárosi Közgyűlés nem változtat a központi szennyvíztisztító tervezett – észak-csepeli – helyszínén. A népszavazáson ugyan a polgárok nemet mondtak Csepel önállóságára, a probléma azonban megmaradt, s kétséges, hogy elfogadja-e a főváros a XXI. kerületiek ajánlatát a tisztítótelep délebbi elhelyezésére.

XXII. kerület: Ez a városrész nem csekélyebb ellenfelet választott, mint a magyar állam. A nagytétényi Metallochemia által okozott ártalmakért kártérítést követelve ugyanis nem csupán a környezetszennyező vállalatot, hanem a tulajdonos államot is beperelte az önkormányzat.

A budapesti önkormányzatok négyesztendős működése során kevés területtel foglalkoztak oly behatóan, mint a piacok problémájával. Kezdetben az MDF-piacok (Újpest, Kispest, II. kerület) szabályozásával telt a hivatalok ideje, majd amikor sikerült az őstermelőkkel kialakult konfliktusokat rendezni, akkor kezdődtek az összeütközések a profikkal: a főváros a Nagyvásárcsarnok kereskedőivel vívott árháborút, a Kondorosi útról csak hosszas vita után sikerült eltüntetnie a XI. kerületnek a vásárt, s heves viták kísérték a Lehel téri piac átalakítását is. A legélesebb ellentét azonban ismét a XIX. kerületben bontakozott ki: az önkormányzat újjá kívánta építeni a Kossuth téri piacot, amelyet a helybeli kereskedők kifogásoltak. A kofák követeléseik válóra váltásáért végül népszavazás kiírását kezdeményezték, ám ez tavaly augusztusban eredménytelenségbe fulladt.

BOROS JENŐ FELVÉTELE

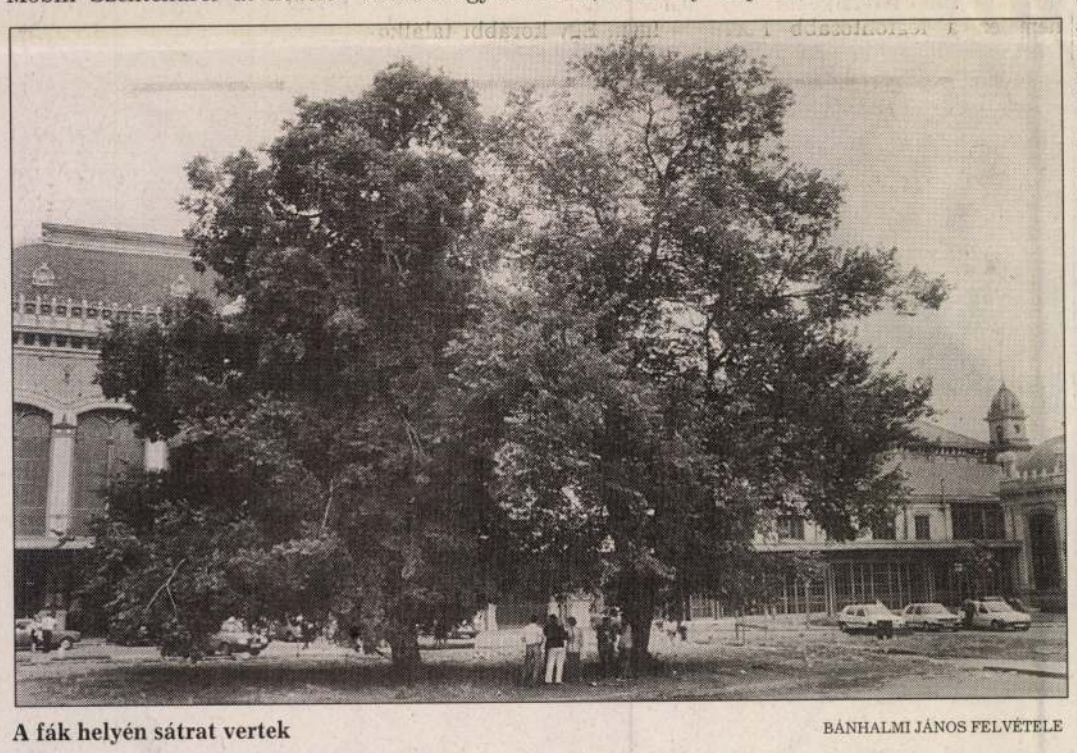

A fák helyén sátrat vertek

BÁNHALMI JÁNOS FELVÉTELE

Régi-új gondok a fővárosi vállalatoknál

A főváros tizennégy közüzemi vállalat tulajdonosa, s ezenkívül néhány száz kereskedelmi, szolgáltató és ipari cégben is részesedéssel rendelkezik az önkormányzat. A gazdasági társaságok körül tapasztalt visszásságok, a felügyelet nehézkessége miatt hozták létre a Fővárosi Közgyűlés tulajdonosi bizottságát és a Vagyonkezelő Központ Rt.-t.

BKV: A Budapesti Közlekedési Vállalat életében a legnagyobb megrázkódtatást talán az 1993-ban tartott figyelmeztető sztrájk jelentette. A dolgozók bérköveteléseit azonban végül sikerült kielégíteni, így elmaradt a kilátásba helyezett tartósabb munkabeszüntetés.

Nagy feltűnést keltett viszont, amikor a vállalat reklámfelületekkel foglalkozó munkatársáról kiderült, hogy – ha nem keveredett is megvesztegetésbe – közeli hozzátartozója üzleti kapcsolatba került egy hirdetővel.

Technomark: 1993 végén derült ki, hogy a Vízművek és a Távfűtőművek bizonyos ingatlanokat apportált a Technomark Rt.-be, illetve kötvényeket vásárolt a cégtől. *Demszky Gábor* főpolgármester az eset kipattanása után a Fővárosi Főügyészséghez fordult, vajon tényleg félmilliárd forintos kár érte-e az önkormányzatot az ügylet során. Az ingatlaneladáskor igazgatói posztot betöltők mindkét vállalat esetében már nyugállományban vannak, illetve nyugdíjazásukat kérték – nem a szóban forgó eset miatt. A Technomark ellen az ügyészség adócsalás gyanúja miatt is vádat emelt, s nemrégiben nyilvánosságra kerültek olyan dokumentumok, amelyek a cégvezetés politikai kapcsolatait sejtetik.

Fiműv: A Fővárosi Ingatlankezelő Műszaki Vállalat átalakulásakor gazdasági társaságokba bevitt vagyonok kapcsán is szabálytalanságokra derült fény. A főjegyző és a tulajdonosi bizottság is megvizsgálta az ügyet, melynek nyomán a cég átalakulását meg kell ismételni.

Aranypók: Míg a fővárosi önkormányzat működésének vége felé az elmúlt négy év visszásságait tárták fel, az új közgyűlés tevékenysége kezdetén még a tanácsrendszer idején elkövetett törvénysértések ellen lépett fel. Így például 1991-ben fegyelmileg elbocsátották az Aranypók Vállalat igazgatóját, mivel az ellene indított vizsgálat megállapította: a vállalat az igazgató közreműködésével nyolcvan üzletének jelentős részét forgalmi értékénél alacsonyabb értéken vitte be vállalkozásokba.

Ápisz: Nem sokkal ezt követően felkérték az Állami Számvevőszéket, vizsgálja ki az Ápisz privatizálásának körülményeit. A Dunaholding Rt. által a közgyűléshez címzett levelet egyébként felolvasták az ülésen, s ebből kiderült, a cég nem támaszt akadályt a vizsgálat elé.

Magisztrál: Ugyancsak 1991-ben döntöttek arról, hogy felfüggesztik állásából a Magisztrál Kft. ügyvezető igazgatóját, s a felszámolási javaslatról is határoztak. Minderre azért került sor, mert felmerült a gyanú, a Magisztrál a tulajdonosnak (a fővárosi önkormányzatnak) kevesebbet fizetett be nyereségként, mint amennyi megillette volna. A kft. vagyontárgyai közé tartozott a Ybl-palota is. A Károlyi Mihály utcai épület most a fővárosi önkormányzat kezében van, s értékesítésére pályázatot írtak ki.

A pénz negatív híreket szül

Az önkormányzatok pénzügyeiről szinte kizárólag „negatív hírek" látnak napvilágot. Ezek elsősorban a polgármesterek és beosztottjaik, illetve a polgármesterek és a képviselő-testület közti viták miatt kapnak nyilvánosságot.

Az V. kerületben 120 ezer forint értékű svájci frankot találtak 1992-ben a felfüggesztett polgármester páncélszekrényében, amit *Mihályi Gábor* azzal indokolt, hogy rokonságától kapta a pénzt temetésre. A VI. kerületben nemrégiben derült fény arra, hogy *Seiler Tibor* polgármester feltehetően szabálytalanul adott megbízást a Lupis Brókerháznak váltók vásárlására. A XII. kerületben *Sebes Gábor* polgármester viszont nem volt hajlandó a Reállízingkötvények vásárlásáról szóló iratot aláírni. Szerinte ugyanis az értékpapírokra vonatkozó szerződést csupán a képviselő-testület hagyhatja jóvá. Azt a hivatalnokot, aki a dokumentumot a polgármester elé rakta, elbocsátották. A XI. kerület csaknem rajtavesztett 150 millió forintján, amelyet az [illegible] Bankban helyezett el, s hosszú jogi procedúra után végül az önkormányzat szára kedvező bírósági ítélet, visszakapja pénzét a kerület.

Pénzügyi szabálytalanság nem csupán önkormányzatnál fordulnak elő. A M[illegible] Színházban végzett re[illegible] vizsgálat szintén visszásságokat tárt fel az intézményben.

Az oldalt írta:
Szegő Iván Mihály

IV. ORSZÁGOS **PEUGEOT TALÁLKOZÓ**
Kamaraerdő 1994 szeptember 17-18.
PEUGEOT 806
Az új csoda.
PEUGEOT KARAVÁN indul 17-én 9 órakor (gyülekezés 8 órakor) a Hősök teréről a Kamaraerdőbe. Hozza a PEUGEOT-ját, [illegible]
PEUGEOT Gablini
PEUGEOT GABLINI Márkakereskedés és Szerviz
1162 Budapest, Mezősas u. 6. Tel/fax: **272 2210**, Tel: 164 4983, Mobil: 06+60 315 227

Galamb Endre

Okl. grafikus mester
az alabb. intézetben
altisztként alkal-
mazták az 1939–40.
tanévben.

U.o. 1939–40. 9. l. 25.
Előmunkás a Sokszo-
rosító osztályon.

STROBILI. római farekasbélyeg

VIII. 134.

Galamb

MDK

Könyvtáblák Gottermayertől, béléspapirok Galambtól és kovácstól... Rauscher Lajos saját rendszerével maratott képei s Morelli Gosztáv fametszetei

az 1906-os Világkiállitáson.

28.o.

Czakó: Milanoi. 1907.

GALAMB ERZSÉBET, GROSSOVA

Galamb Erzsébet, (Grossova) Kassán töltött gyermekkor után a prágai Képzőművészeti Főiskola növendéke, majd a párizsi festővilág tagja, végül honi pikturánk áldozatos és alázatos művelője.

Először állít ki a budapesti közönség előtt. Amit bemutat: három évtized nagyon megszenvedett eredményeinek egy része. Szeretné ha festészete közérthető lenne anélkül, hogy túlmagyarázná mondanivalóját.

Mit mond? Valójában szinte semmi olyat, amit az ecseten kívül más eszközzel is közölni lehetne, s ebben az értelemben „tiszta" festészetnek is nevezhetnénk pikturáját, ám ugyanakkor — éppen az érthetőségre törekvés révén — nagyon is konkrét, emberi és mai tartalom néz vissza ránk képeiről.

A valóság kettős összetételű: egyrészt az — ami, másrészt aminek látjuk. Galamb Erzsébet festészete azt a legmagasabbrendű célt ostromolja, hogy egybeötvözze a kettőt. Igazat mondjon, de nem emberen-túlit, nem emberen-kívülit, hanem személyesen átéltet és személyekhez szólót. Ezt a törekvést számos képe érzékelteti. A „Fehér intérieur" megjelenítése nagyonis valósághű, mégis elvontnak, időtlenül a térben lebegőnek tűnik. Fény szinte sehonnan nem éri, hanem csak — belülről.

Ez a „belső fény" ott dereng egyébként az egész kiállítás felett. Halkszavú de határozott, magasrendű hívatásérzettől fűtött művész képeivel ismerkedhet a látogató.

Csák Gyula

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖNYVTÁRA

kiál

Galambos Erzsébet

Kulturális Kapcsolatok Intézete 1965

(Dombóvár u.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Galamb Erzsébet

MAGYAR NEMZET

1965 FEB 23

1021

Magyar Nemzet

Galamb Erzsébet festőművész kiállítása

Akik ismerték *Galamb* Erzsébet egyik-másik munkáját, bizonyosan némi aggodalommal várták, milyen is lesz első hazai bemutatkozásának összhatása? Mennyit is tud elmondani művészi pályájáról, törekvéseiről néhány régebbi képpel és az utóbbi esztendők magakeresésének kísérleteivel? Nem elképzelhetetlen, hogy egy művész harmincegynéhány képpel is jellemzőt adhat több évtizedes törekvéseiről. De úgy tenni ezt, hogy lényeges munkái hozzáférhetetlenek — bizony joggal okozhat gondot, kelt aggodalmat. Mégis, Galamb Erzsébet tudta, hogy vállalnia kell a bemutatkozást e megkötések ellenére is, ha valóban úgy érzi, hogy otthonra talált itt az elmúlt évek alatt, hiszen a művész nemcsak és elsősorban nem magának alkot.

Galamb Erzsébet Kassáról indult, Prágában tanult, majd 1932-ben Párizsban telepedett le. Ott élt húsz évig és festészetét láthatólag elsősorban ez az akklimatizáció határozza meg. Tagja lett a *Salon de Mai*-nak és a *Salon des Indépendant*-nak. Rendszeresen kiállít (háromszor önállóan), munkásságát elismerik. És ő csodálja, befogadja, megérti és művészi alázattal művelőjévé válik a festészetnek, amely betölti egész életét.

A *Kulturális Kapcsolatok Intézetének* kiállítóhelyiségében most bemutatott anyaga első benyomásra is kettéválik. Egyik részét — a párizsi munkákat — átfonja a magárataláls, a város lüktető képzőművészetének munkára serkentő atmoszférája. Néhány megkapó műve, a zárt formáknak dinamikus deformációjával, mint a *Piros terítő* (1948), a *Mimózacsokor* (1946), az *Önarckép* (1944) című olajképek, vagy a *Fehér székek* (1949), az *Olvasó férfi* (1937), a *Kék kanna* (1949) című gouacheok, őszinte örömet ébresztenek a nézőben. A képzőművészet új kifejezési formáinak szuggesztív hatású úttörőivel, legnagyobb mestereivel egy városban élni, új munkáikkal gyakran találkozni, óhatatlanul befolyásol minden alkotó embert. Galamb Erzsébet munkásságára leginkább Braque és Matisse hatott. Ám ez a szinte alázatosan szerény művész magáévá formálta ezeket az élményeket. Művei mindig érzékeny mérői, mutatói életének, felfedezéseinek és bizonytalanságainak.

A kiállított művek kisebb része az itthoni. 1951 végén, tehát a dogmatikus művészetfelfogás legerősebb időszakában tért haza. Egy olyan világba, amelynek jövőjében őszintén hitt, de amely a legtöbb bizonytalanságot váltotta ki művészetében. Nem egy-két esztendeig, de egy évtizeden át kínlódott, amit nem magyarázhat csupán alkotói lehetőségeinek mostohasága. Legújabb munkáiban a párizsi évek alakította formavilág, a színek határozott bontásával szemben a lírai lágyság és a fehér alapra vázolt mozgástanulmányok kaptak nagyobb szerepet — mintegy a majdan készülő művek gondolatalkként. Éppen ezek, az utóbbi évek kitartó munkásságának eredményei biztatnak azzal, hogy művészi hite és a honi művészetben felvillanó lehetőségek között sikerül a közös nevezőt megtalálnia. Rajtunk is, nézőkön és a képzőművészet ügyének munkálkodóin múlik, hogy megértő segítséggel e magárataláló művész számára termékeny, alkotó esztendők következzenek.

Ritly Valéria

Magyar Nemzet

Az idén tovább korszerűsítik a vasútvonalakat

A MÁV az idén tovább folytatja a Székesfehérvár—Tapolca közötti elavult vasútvonal felújítását. Június 15-ig Révfülöpig korszerűsítik a vágányokat, úgy, hogy az idény kezdetétől Budapesttől Révfülöpig 80 kilométeres sebességgel közlekedhetnek a vonatok. Még az idény kezdetéig átépítik Alsóörs állomást és sor kerül Csajág állomás korszerűsítésére is.

Budapest és Belgrád között évek óta növekszik a személy- és a teherforgalom. Az igények kielégítésére a MÁV tovább korszerűsíti a budapest—kelebiai vonalat, s így az év végén a fővárosból a határig már 100 kilométeres sebességgel haladhatnak a szerelvények.

Az idén befejezik a Győr—Sopron közötti vasútvonal felújítását, továbbá a Nagykanizsa—Szombathely közötti pálya korszerűsítését, folytatják a Kaposvár—Gyékényes vonal átépítését.

Felesleg
belkeresk

Tausz János belker

Hétfő délelőtt az ÉDOSZ nagytermében megkezdődött a *belkereskedelem tanácskozása*, amelynek során *Tausz* János belkereskedelmi miniszter ismertette az idei feladatokat, a kereskedelem-politika, a vállalat-gazdálkodás és a vezetés főbb irányelveit.

Jó kezdeményezés

Ebben az évben a kereskedelem fejlődésének *üteme előre láthatóan mérsékeltebb lesz*, mint a korábbi években. Viszont nagyobbak a követelmények *a minőségi mutatókban, a munka termelékenységének növelésében, a gazdálkodás színvonalának emelésében.* A kiskereskedelmi forgalom idei növekedésének előirányzata 3,5 százalék és a terv biztó-

Értékes vállalások a felszabadulási munkaversenyben

Hazánk felszabadulásának 20. évfordulója tiszteletére egyre több felajánlás, kezdeményezés születik az országban, sok helyen pedig már az eredményei is jelentkeznek ennek a nagyszabású mozgalomnak.

A *Tiszai Vegyikombinátban* mintegy 40 szocialista brigád tett értékes munkafelajánlást. A különböző szerelő vállalatok dolgozói a többi között elhatározták, hogy az üzem ammónia gyárának fejlesztő-*Trőszt* kutatási osztályának 56 dolgozója, aki a múlt évben a fizikai dolgozókhoz hasonlóan szintén bekapcsolódott a szocialista brigádmozgalomba, elhatározták, a többi között, hogy *szeptember helyett április 4-re megszerkesztenek egy porgyűjtő gépet.* Az automata csillepermetező tökéletesítését pedig negyed évvel hamarabb oldják meg.

Jól kamatozik az *Óbudai Házgyár* építése felett vállalt ifjúsági védnökség is. *A fia-*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Galamb Erzsébet

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 FEB 20.

1021

KIÁLLÍTÁSI NAPLÓ

Galamb Erzsébet — Grossova

Suhanó, szubtilis, könynyed, ideges ecsetvonások. Szerkeszt ő is, de a konstrukciót visszaparancsolta a puha, szép színfoltok alá. Nem egységes a kiállítás, sokfajta képet látunk, hiszen életművet mutat be, harminc év alkotásaiból válogatták össze. „Mit mond?" — kérdezi Csák Gyula a katalógus előszavában. „Valójában szinte semmi olyat, amit az ecseten kívül más eszközzel is közölni lehetne... ám ugyanakkor... nagyon is konkrét, emberi és mai tartalom néz vissza ránk képeiről."

Galamb Erzsébet Prágában végezte festészeti tanulmányait — innen a Grossova *cognomen;* így ismerik Párizsban, ahol évtizedekig élt, s ott ezen a néven állított ki, legutóbb 1951-ben, amikor egy nagyobb tárlattal búcsúzva, végleg hazatért Budapestre.

Matisse hatásának mámora érződik a fekete hátterű *Piros terítő* című képen. A *Sárga virágok* csendéletén egy tömbbé mossa a művésznő a szomszédos foltokat, laza híg festéssel, néha le is csorog a festék, s a foltokat széles ecsettel szikkasztja, hogy a sörték nyoma artisztikus játékot adjon — pedig ez nem *tache*-izmus. S eljutott a legújabb munkákig, a tavaly készült *Fehér intérieur*-höz, melyen alig van más, mint az alapozás fehérje, mégis sokat mond, és az (ugyancsak 1964-es) *Kukoricatörők* dinamikus, kusza vonalú, jellemzésben telibe találó árnyszerű alakjaihoz.

Talán még jobban tömörít kis *gouache* festményein. Szépen odatett piros, kék, sárga dekoratív színei mellett mindig visszatérő motívuma a fekete teáskanna.

A kiállítás azért is érdekes, mert a „franciás" festészetet képviseli. Nálunk ez ritka, művészetünk inkább a német hatást tükrözi. Galamb Erzsébet olyan festő, akitől — türelmetlenségéből adódó megoldatlanságai ellenére — sokat lehet tanulni. *(Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítóterme.)*

Az írás művészete

Mindig azt hittem, hogy a közönséget untatják, kifárasztják az úgynevezett dokumentációs kiállítások. Most rájöttem, hogy csak akkor van így, ha a kiállítás rossz, vagy túlhalmozzák szöveggel. Az *Ernst Múzeumban* rendezett UNESCO-kiállításon, a remekül válogatott és gyönyörködtető képanyag — éppen művészi hatása által — szuggesztív: a feliratok terjedelmét pedig korlátozták. S a zsúfolt termekben a közönség mohó érdeklődéssel nézegeti a több egyetemi szemeszterre való óriási anyagot, melyet 50 táblán helyeztek el. Pedig a tablók tervezése végtelenül egyszerű. A grafikus — látszik — szándékosan a háttérben maradt, hogy annál inkább érvényesüljön a bemutatásra kerülő anyag. Épen ezért ízléses.

Úttestre pingált KRESZ-jelzéseket egy hajó oldalára festett nevét vagy villamosjegyeket látunk a kezdő táblán. Címe: *Írás a mindennapi életben.* Utána indul az írás történetének tudományos színvonalú taglalása. A *Mas d'Azil* barlang archeológiai korszakot meghatározó leletegyütteséből kiválasztott kavicsok fényképe, melyekre az ősember már absztrakt jeleket festett. A tablók sora végigvezet a *képírás* kezdeteitől az egyiptomi hieroglifákon át — nem hiányoznak a ma is meglevő képírások, mint a kínai vagy a japán — az első hangírás, a sémi, arameus, héber, utóbb a föniciai, a görög, végül a latin írás formáin. A cirill és gót betűk bemutatása után tiszteleg a kiállítás, a cserélhető betűsor feltalálója, *Gutenberg* előtt. Hatalmas fekete **n** betűkön mutatják be néhány alapvető betűfajta sajátosságait, mellettük pirossal festett töredéken a típusra legjellemzőbbet, a betű „talpát": mikor szögletes, mikor érzésvonalú ez a részlet. *Propaganda a II. században:* a római Traianus-oszlop kígyózó vonalú domborműve, s mellette frappáns szomszédságban a *Propaganda az utcán* című tábla: a legmodernebb neonreklámokkal, a századforduló fabetűs plakátjaival és olasz partécédulákkal.

Milyen artisztikus lehet az autogram is! Különösen ha olyan, mint *Chagallé.* Öreges, de ritmikus betűit felnagyítva, negatívba forgatva reprodukálták. A következő tábla szellemes ötlettel megfordítja a kiállítás főcímét: *A művészet mint írás.* Rajta *Lyonel Feininger* festő, lapot kitöltő dekoratív névaláírása, mellett *Mallarmé* tipográfiai képverse, s *Apollinaire* — kézírású — költeményéből felépített rajza. Végül olyan festmények fotója, melyeket az írásból, illetve jegyekhez hasonló formákból alkotott *Miro, Klee* vagy *Mathieu.*

Ezt a „dokumentációs kiállítást" jelentékeny magyar *eredeti* anyaggal egészítették ki. Feliratos provinciálrégészeti leletek, kódexlapok hasonmásnyomatai, ősnyomtatványok és manuscriptumok mellett ott van a tárló üvege alatt egyik új betűtípusunk, a *Tótfalusi Mediaeval* — a híres Garamond rokona — kézzel festett nagy méretű tervének, kiöntött ólombetűinek és szedésmintáinak kiállítása.

Frank János

Az ostror
yető tűzben
rancsait a

Harmadn

— Tanács
razziát tetsz
S a januárv

— Nézze
ásót, vagy lapátot, és nyújtson segédkezet a ház körüli holttestek eltakarításában, amíg nyakunkra nem jön az olvadás. Holmi feljelentésekkel akkor is ráér!

A tanácsos sejtette, hogy Pluhár úr, a vendég-számba menő pince-lakótárs, a harmadik emelet kettőt szeretné megszerezni.

— Úgy gondolom, a közös sírt a vaskapu mellett ássuk, az épülettől az esik legtávolabb.

A kertben egy tüzér-őrvezető feküdt január harmadika óta. Fogatolt tüzér. A garázsban elszállásolt lovakat jött ellenőrizni hajnalban. Három lovat megettek, negyedikre egy ismeretlen katona tette rá a kezét — sohse látták eddig. — Sörényét fogva elvezette az éhségtől tántorgó párát, de az úton aknatalálat érte. A ló tovább botorkált, a halott fegyvernemét nem lehetett megállapítani.

Nem sokkal odébb egy civil hevert.

A házbeli öregúr, aki tűzszüneti órán a füstcsövet igyekezett megigazgatni az óvóhely konyhája fölött, a fal tövén maradt január 23-án.

S egy ismeretlen nő lilára dermedt teste hasalt az észak-nyugati kerítéstől nem messze: balkeze ujjaival a dróthálóba kapaszkodott, szoknyájával hetekig játszott a szél.

Közös gödörbe szánták őket. Komisz munkát követelt a jeges föld. Tárnoky tanácsos fiatalabb éveiben jéghokit játszott, majd teniszezett, de megállapította: — Kutya nehéz!

— Tessék átengedni nekem a csákányt — szólt Rózsaági Jenő, bizonyos szikkadt fiatalember az óvóhelyről, aki szerénységével tűnt ki eddig. — Én sokkal fiatalabb vagyok.

— Fiatalabb, de gyöngébb — mondta a tanácsos, a csákányt ezért odaadta, s nézte; Pluhár milyen kényelmesen győzi lapátolni a kicsákányozott földet. — Én meg

, v
la
m
tov
ha
ben
C
ki
ragudtak. Férj
gor.

— Ez a nő e

— Én inkább
figyelt fel olda

Jövevén
nyurg
nyilvá
zepén
üres lakásba. C
erdélyi családn
ki, vagy Tel
pince sarkából
szemmel figyel

Ez a Csongor
szilveszteri raz
vezetővel össze
házat!

Január végén
hajtották a fér
lasházba.

Ott, le a pin
dulva, fejük fö
állniok.

A Királyhág
uszoda — lég
maradt.

— A lovakat
völgyi, s a B
gyednap —, a

Tárnokyék é
ban gyalogolt
lakóházuk ker

Talán megl
parancsnokló
senki más nem
parancsoljon:

— Elvtársak
Kórház kertjéb

Katonai kís
kertjéből el is

Mert százszo
az ember lód
mét.

A KÖNYVESBOLTOK
választékából

Arató Károly:	Utcai közjáték	4,—
Barabás Tibor:	Házunk büszkesége	15,—
Földeák János:	Felelned kell!	22,—
Follain, J.:	Az élet képei	28,50
Gárdonyi Géza:	Ida regénye	24,50
Goda Gábor:	Római nagypéntek	17,50
Jékely Zoltán:	Lidérc-űző	12,—
Kassák Lajos:	A tölgyfa levelei	17,—
Nemes Nagy Ágnes:	Vándorévek	28,50
Tornai József:	Jársz és kiáltasz	12,50

Kaphatók
az Állami Könyvterjesztő Vállalat
boltjaiban,
és az üzemi könyvterjesztőknél!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 JUL - 5
PESTI MŰSOR

Galamb Erzsébet festő

mas, rikitóan élénk színű kagylók a homokban izzó forróságot sugalmazzák a szemlélőnek. Képes így, közvetett eszközökkel egész történeteket kifejezni festményein.

Állandóan kísérletezik. Megpróbálkozott absztrakt formákkal éppen úgy, mint a konstruktivista vagy a klasszikus irányzatokkal. Utóbbi műveiben újra visszatérnek régi témái, hogy egyre újabb és újabb nézőpontok és módszerek szűrőin át élje újra, és dolgozza fel őket alkotásaiban.

Galamb Erzsébet

Magyarországon él és dolgozik 1952 óta Galamb Erzsébet, akinek második önálló kiállítását most tekintheti meg az érdeklődő közönség a Műcsarnokban. Milyen elvek alapján állította össze a kiállítás anyagát? — kérdeztem a művészt.

— Életem sora sokfelé elvetett, így vándorlásaim közben sok képem semmisült meg, vagy került külföldre. Így csak a saját tulajdonomban levők közül válogathattam.

— Kassán születtem, ott ismertem meg *Krón Jenőt*. Az ő iskolájában tanultam meg a festő szemével nézni a világot. Tanulmányaimat a prágai Művészeti Akadémián fejeztem be, majd Párizsba, a művészek Mekkájába mentem megismerni az új áramlatokat. Még Párizsban készült legkedvesebb képem, ami túlélte az idők viharát, és a mostani kiállításomon is szerepel, *Jacques Hans* íróbarátom *Olvasó férfi portréja*, melyet újságpapírra festettem. Amikor meghalt, az egyik német újság nekrológjában legnagyobb meglepetésemre szerepelt portréi között az én művem is.

Párizsból még 1935-ben rövid időre hazatértem, akkor ismerkedtem meg *Szőnyi Istvánnal* és *Bortnyik Sándorral*.

1952-ben tértem haza végleg. Hosszabb ideig falun éltem. Akkor nagyon sok rajzot, vázlatot készítettem, és ma is néhaníha visszanyúlok ehhez a témakörhöz. Ennek az élményanyagnak az alapján készült a *Kovácsok* tanulmánysorozatom, a *Cséplés* és a *Kukoricatörők*.

— *Úgy látom, képei sokféle stílusirányt követnek, egyaránt megtalálható közöttük kubista és realista alkotás. Mi határozza meg, hogy éppen melyik stílust használja fel?*

— Nem szeretem, ha be akarnak skatulyázni valamely irányzathoz. Hatással vannak ugyan rám a modern stílusok, de mindegyik képemet úgy festem meg, olyan módon, ahogy belőlem kikívánkozik. Nem dolgozom egy-egy képen sokáig. Ha nem sikerül befejeznem, akkor inkább újra kezdem. Egy-egy alkotás sokszor pillanatok alatt születik, de ezt sokszor sok kísérlet előzi meg. Mivel nem „pepecselek" hosszabban egy képen, ezért hatnak vázlatszerűnek, odavetettnek. Szeretem a természetes színeket. Félek az új, modern festékektől, mert nem tudom, hogyan viselkednek, hogyan hatnak egymásra. Szívesen alkalmazom a keverés nélküli tiszta színeket. Ez nem jelent kevés színt, minden kifejezhető velük. Nem attól színes egy kép, hogy hány csodafestéket, hány színt használtak rajta. Az ősembernek nem állt rendelkezésére a természetes földfestékeken kívül semmi egyéb színezék, mégis olyat alkotott, hogy csodálattal nézzük még most is alkotásait, annyi ezer év távlatából. Sötétebb színekkel festek de szeretem

Olvasó férfi (Jacques Hans portréja)

a vidám tónusokat is. Ez ellentmondásnak hangzik, de ha megfigyeli a *Kanna csendéletet*, láthatja, nekem van igazam. Az olajfestéket erősen higítom, így érem el az akvarellszerű hatásokat.

Alkalmam nyílt nemrégen hosszabb időt töltenem a nagymarosi alkotóházban. Itt olyan élményanyagot gyűjtöttem, amelyre valószínűleg még sokáig vissza fogok térni. Itt készült az *Integető* című képem is. Itt úgy éreztem, hogy a távlatokat csak ezekkel a légies, könnyed pasztellszínekkel tudom kifejezni. Egyik tanár ismerősöm, aki valószínűleg rendelkezett a szín zenéjének felfogó képességével, erről azt mondta: *„olyan, mint egy hegedűszóló"*. Nem zenekar, nem vonósnégyes, hanem egy távolról magányosan szóló hegedű.

— *Nem gondolt még arra, hogy abbahagyja a festést?*

— Soha nem fordult meg a fejemben, hogy nem festek több képet. A kiállítás teljesen más dolog. Az egyik gyönyör, a másik kín.

Kis János

ÚJ TÁJHÁZAK. Új tájházakat rendeznek be a Jászságban és a Kúnságban a népművészeti hagyományok, népi emlékek megőrzése, tovább ápolása érdekében. Mezőtúron például a városi tanács Badár Balázsnak, az egykori híres fazekas népművésznek a házát vásárolta meg, amelyben összegyűjtik majd a népi kerámiaművészet tárgyi emlékeit. Ugyancsak tájházat létesítenek Tiszafüreden; innen indult tulajdonképpen a nagykunsági fazekasipar. Karcagon — az Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség támogatásával — olyan nagykunsági tájházat alakítanak ki, amely bemutatja egy régi kunsági parasztgazdaság tartozékait, a népi bútorzattól, viseleti tárgyaktól egészen a földművelő és állattartó foglalkozás eszközeiig. Erre a célra egy XVIII. századi, a népi építészet jegyeit magán viselő lakóházat jelöltek ki. A Jászságban a Jászárokszállási Hímző- és Szőnyegszövő HTSZ egyik régi épületében létesítenek tájházat; állandó kiállítást rendeznek be itt, s az ügyes kezű jász hímző- és szövőnők művészi alkotásaiból a látogatók rögtön vásárolhatnak is.

A
MAFILM
egyik produkciójának
filmszerepére keres
kicsi, inkább törékeny,
mégis energikus,
mozgékony,
élénk tekintetű, szép
vagy vonzó arcú
lányokat
16—26 éves korig.

Jelentkezni lehet:

VII. hó 3., 7., 10-én 18 órakor
a Magyar Filmgyártó Vállalat
I. számú telephelyének portáján.
(XIV., Lumumba u. 174.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 187-748, 340-726
1978 JUL 11
DAILY NEWS
Erzsébet Galamb

1021

„Französische Malerei" von Erzsébet Galamb

Ein reiches und vielfältiges künstlerisches Oeuvre bietet sich dem Besucher der Ausstellung mit Gemälden von Erzsébet Galamb (Grossova) in der Budapester Kunsthalle (Műcsarnok) dar, die bis zum 16. Juli zu sehen ist.

Die Künstlerin absolvierte die Kunstakademie in Prag, wo sie Schülerin von Obrovsky war, anschließend lebte sie zwei Jahrzehnte lang in Paris. Seit 1952 hat sie ihren ständigen Wohnsitz in Ungarn. Die Jahre in Paris hatten zweifellos eine starke Wirkung auf die begabte Künstlerin. Einem Kritiker zufolge ist die jetzige Ausstellung auch deshalb besonders interessant, weil in Ungarn der sogenannte „französische Maler" eine Seltenheit ist. Mit subtilem Pinselstrich, fast skizzenhaft, mit außerordentlicher Leichtigkeit, jedoch zugleich das Wesen klar und eindeutig formulierend, setzt sie ihre weichen Farbtupfen auf die Leinwand – dies charakterisiert ihre hauchfeinen Interieurs ebenso, wie ihre Bilder, die mit einfachen Ausdrucksmitteln die Atmosphäre unterschiedlicher Landschaften treu wiedergeben, sei es das Donau-Ufer oder eine italienische Kleinstadt. Ihre figuralen Bilder zeugen nicht nur von wohlfundiertem anatomischen Wisssen, sondern auch von der Fähigkeit, das Charakteristische sicher zu erfassen.

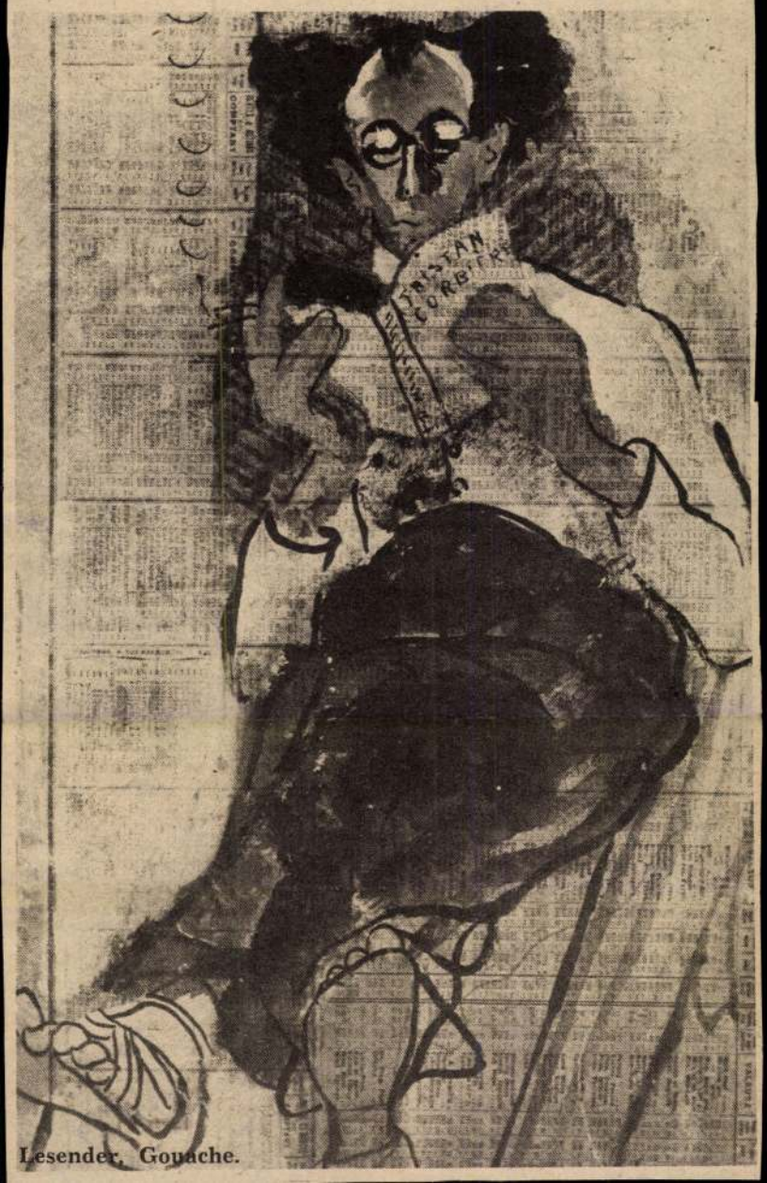

Lesender. Gouache.

Y

der Ungarischen Presseagentur M
BUDAPE

Waldheim, Sadat ko
über Nahost-Entw

INTERFOTO MTI/UPI

Anscheinend haben sich Ägyptens Staatspräsident Sadat (l.) und der israelische Oppositionsführer Peres doch nicht alles gesagt. Was hätte Sadat wohl sonst seinem Counterpart zum Abschied noch zu zuflüstern gehabt?

Wien, 10. Juli (Reuter/APA/DPA) — Zu einem Gedankenaustausch über den gegenwärtigen Stand der Nahost-Entwicklungen trafen am Montag der ägyptische Staatspräsident Anwar el-Sadat und der Generalsekretär der Vereinten Nationen, Kurt Waldheim, auf Schloß Fuschl bei Salzburg zusammen.

Galamb Erzsébet

Galamb Erzsébet festménye

káros emelkedik már a „Száraz tenger" partján, a szikes puszta tőszomszédságában, s hovatovább attól tart a költő, hogy: *körülkerítenek egyszer / kockákkal, panelekkel, / egekig ér a ritka / legű betonkalitka".*

Mindig tudatos címadása — most a *Holdkikötő* — jelzi: érdeklődése a világegyetem új dimenzióit készül átfogni, horgonyt vet a jövőben; „emberhez méltóbb lényeket" invitál földgolyónkra.

Történelmi fény

■ *Mihailo Lalic: Hadiszerencse (Európa, 516 old.)*

A történet színhelye Crna Gora. Néhány évtizeddel ezelőtt még törzsi, nagycsaládi szervezetben élő, független kis állam, amely Jugoszlávia megalakulásáig önálló királyságként létezett. Az idő 1941 áprilisa, a Jugoszláv királyság utolsó napjai, a német—olasz megszállás kezdete. Az utakat ellepik a menekülők, a kószáló fegyveresek, a szélnek eresztett katonák. Egymásnak ellentmondó hírek, rémhírek.

Pillanatfelvételek Crna Gora történelmi fényképalbumából. Az összeomlás zűrzavarában a törzsek képviselői vad és kíméletlen vitákkal, civakodással töltik idejüket. „Lényegesnél lényegesebb" kérdésekben kell dönteniük: melyik törzs kapjon több medáliát, ha véget ért a háború, melyik család tagjai bátrabbak, kik öregbítették jobban a cranográc dicsőséget? A kicsinyes szélhúzást, a kávéházi vitézséget, az ostoba pöffeszkedő kivagyiságot megörökítő felvételek. Illúziókat szétromboló dokumentumok.

Crna Gora történelmi fényképalbumában azonan más felvételek is találhatók. Képek a nép összefogásáról, harci szelleméről. És a tettek erejéről, a szabadságra való törekvésről. Az ellenállás szervezésének képei, a megszállók elleni küzdelem kezdetének retusálatlan pillanatfelvételei.

ÉLET ÉS IRODALOM
Bp. 1978 10 juli. 22.
XXII. évf. 29. sz. lo. lap.

A tuloldalon lásd: Kosnás Roland: "Illusztráció" c. müvét.

kártérítés (igy!) vagy meghosszabbítási igényt nem támaszthat."

Vagyis, ha holnap meghűlnek a kabinos nénik, vagy kiapadnak a források, s ezért bezárják a Rómait és csak jövőre nyitják ki, akkor én *nem* kérhetem vissza a pénzem, *nem* érvényesíthetem a bérletemet jövőre, s *nem* használhatom a Fővárosi Fürdőigazgatóság más strandját sem.

Válaszom: „Ha a jövőben a Római strand kerítésén, az alatt vagy felett történő átmászásom esete forog fenn s nem fizetnék belépődíjat (például nincs kedvem, nincs pénzem stb.), a Fővárosi Fürdőigazgatóság semmilyen kártérítési, felelősségrevonási stb. igényt nem támaszthat velem szemben."

Follinus K. János

kás, divat stb. feketítésétől. Hogy mást ne mondjak: a csábos IBUSZ-utazások még csábosabb reklámjainak korában. Nem szólva a valahavolt kontrasztról, a házunktája lakkozásáról. Ez utóbbi dolgában elég akárcsak szórakozottan is belelapozni sajtónkba. Már régen nem csak a Patyolat, vagy a zsemlye minőségét bíráljuk, de nem ám. Az „országban gondolkodás" illő felelősségtudatával, lehetőleg. Az ál-események (Bálint György zseniális meghatározása) vagyis az *elutazott, megérkezett, megtekintette, az új kenyér,* az *új acélcsapolás* és társainak báva derűje már csak legföljebb a híradókból ásít reánk.

Nézd, barátom, én talán szerény igényű jegyzetkéimben csakugyan többet írtam a mai olasz élet keserveiről, mint örömeiről. De ennek két nyomós oka lehet. Az egyik az, hogy a mai olasz élet általában inkább ke-

magad egyszer: méltatlankodva panaszkodtál, hogy az intézetben egyedül csak te dolgozol, vendéglátóid vagy sztrájkolnak, vagy politizálás címén órjöngve vitatkoznak, szót csépelnek.

Hát hümmögni, fejcsóválni, mondani lehet? Az nem fest feketére? Csak a *leírt* szó? Hát még mindig szakadék tátong a kettő között olykor? amit ráadásul észre se vesz a beszélő?

Eljutunk-e egyszer oda, hogy elvétve sem keresünk mögöttes, sunyi szándékot az írásban, ha örül, ha búsul, ha kárhoztat, ha dicsér? Hogy végleg betemettetik az a szakadék? Mondd velem, barátom, hogy igen, eljutunk. Reméljük, legalább. Végtére a mi nem túlságosan jelentős esetünk kezd azért kivétel lenni.

Telepi György

Kosnás Roland

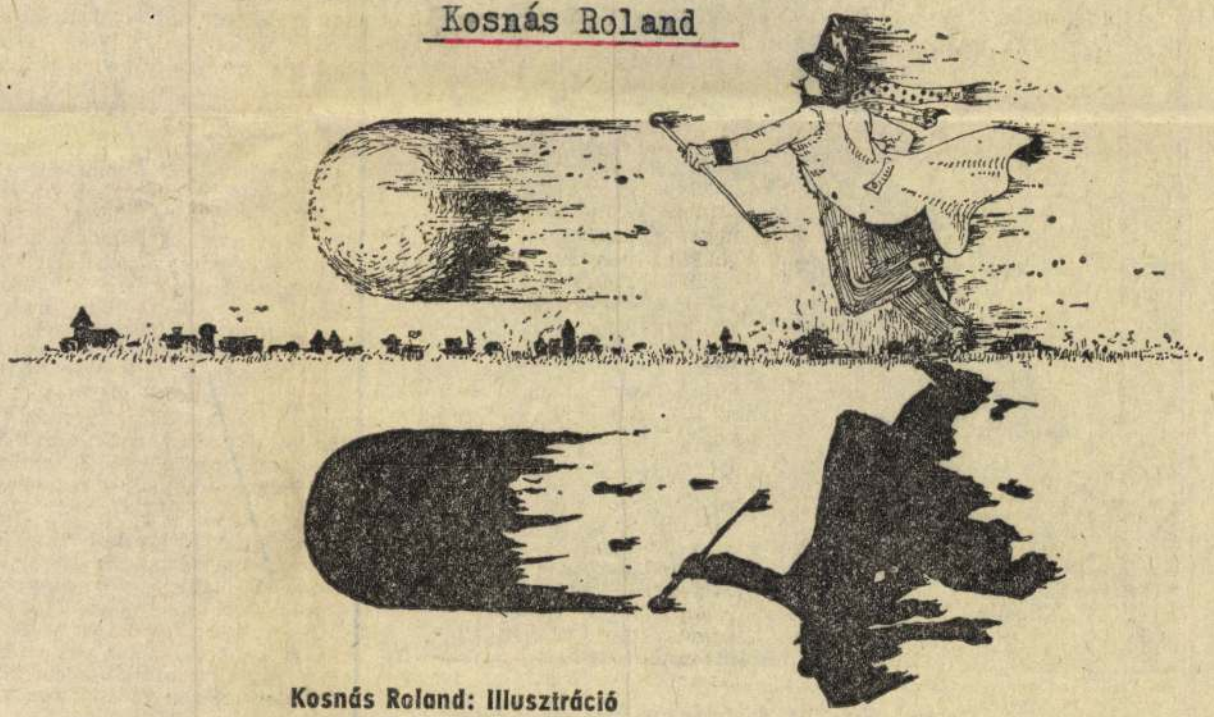

Kosnás Roland: Illusztráció

Galamb Erzsébet Grossova,
festőművésznő

MEGHÍVÓ

4204 fnyv 1.

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK MEGHÍVJA ÖNT

GALAMB ERZSÉBET/GROSSOVA
FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1978. JÚNIUS 23-ÁN PÉNTEKEN
DÉLUTÁN 4 ÓRAKOR

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
KOVÁCS ISTVÁN
KÖLTŐ

MŰCSARNOK BUDAPEST, HŐSÖK TERE

Galamb Erzsébet, festő

(pálffy)

Esti 3

2.

23.

Tárlat előtt

GALAMB ERZSÉBET KIÁLLÍTÁSÁN

Csendélet — falhoz támasztva. Az Olvasó férfi — földön fekve. Nem tudni még, hová függesztik a Sárga-vöröst, hol lesz az asztalsorozat... *Galamb Erzsébet Grossova* festményeit várakoznak a Műcsarnok jobb oldali képtermében elhelyezésre.

— Februárban válogattam ki azt a körülbelül száz képet, amelyből hatvan kerül bemutatásra — mondja a képek rendezgetése, az utolsó simítások idején Galamb Erzsébet. — Tulajdonképpen csupa izgalom ez a mostani, végső szakasz, amikor a képeket helyükre akasztjuk. Az utolsó pillanatban is vitatkozunk, egy-egy képen, hol legyen, itt legyen-e vagy inkább másikat hozzunk helyette...

— *Galamb Erzsébet Grossova. Mit takar ez az utónév?*

— Kassán születtem — szlovák hangzású nevemet később, 19 esztendős párizsi tartózkodásom alatt is megtartottam. Most már

— *Hogyan került Párizsba?*

— Édesanyám kívánságára, a Prágai Festő Akadémia elvégzése után, 1932-ben mentem a francia fővárosba tanulni. Eredetileg egy évig kívántam ottmaradni: egy híján húsz lett belőle. Beleszerettem Párizsba, a Louvre-ba.

— *A mostani — itthon a második — önálló kiállítása a párizsi munkákat mutatja be?*

— Zömében igen, de kiállítok jó néhány arcképet is.

A kiállítást *Herczeg Ibolya* művészettörténész rendezi.

— *Mióta foglalkozik ezzel a tárlattal?*

— Tavasszal kaptam a megbízást, száz festményből válogattam, az itt láthatókat — mondja Herczeg Ibolya. — Nem volt alkalmam az egész életművet megismerni: a lektorátus zsürizett anyaga állt rendelkezésemre. Hogy menynyire szerencsés egy ilyen vállalkozás, az csak utólag derül ki, a közönség ítéli meg. Igyekszem, mint minden kiállításnál, hogy a művész munkásságát a legmegfelelőbben mutassuk be.

A munkásságát, amelyről előzetesen hadd idézzük *Frank János* művészettörténész véleményét: „Elnagyolt, szinte vázlatszerű a festése... figuráinak fölvetése nemcsak árulkodik anatómiai tudásáról, elsődleges tulajdonsága a szakmai ismeretek birtoka... A kiállítás azért is érdekes, mert nálunk ritka az úgynevezett franciás festő."

Ma délután a Műcsarnokban Kovács István költő megnyitja Galamb Erzsébet Grossova festőművész tárlatát.

(pálffy)

MERIKAI
ÁCIAI TERVEK

találkozó annak a folyamatnak a kezdetét jelentené, amelyben az Egyesült Államok „újrakezdi aktív szerepét a béketárgyalások közvetítésében". Washingtonban azt is kilátásba helyezték, hogy a londoni megbeszélések után Vance külügyminiszter **újabb ingadiplomáciába kezd.**

Szadat elnök is nyilatkozott: bizakodóan úgy vélekedett, hogy Izrael előbb-utóbb elfogadja majd Egyiptom javaslatát, amelynek alapján Ciszjordániát visszacsatolnák Jordániához, Gázát pedig Egyiptomhoz.

te, majd Szabó László, az általános iskolai főosztály vezetője mondta el, hogy az új tanévben az óvodákban és az általános iskolákban bevezetik a tizenegynapos tanítási rendet, illetve a kéthetenkénti szabad szombatot.

— Több éves kísérletezés és tapasztalatszerzés után, 1976-ban lehetővé tettük, hogy

az általános iskolák alsó tagozataiban bevezessék a tizenegynapos tanítási

Ezzel a lehetőséggel ország általános iskoláinak mintegy 80—85 százaléka élt.

Mintegy 400 ezer gyermek és 20 ezer pedagógus kapott pihenőnapot minden második hét szombatján.

A felügyelet tapasztalatai szerint a szabad szom-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 JUL 22
ÉLET ÉS IRODALOM
Galamb Erzsébet

1021

Galamb Erzsébet festménye

IBUSZ-utazások még csábosabb reklámjainak korában. Nem szólva a valahavolt kontrasztról, a házunktája lakkozásáról. Ez utóbbi dolgában elég akárcsak szórakozottan is belelapozni sajtónkba. Már régen nem csak a Patyolat, vagy a zsemlye minőségét bíráljuk, de nem ám. Az „országban gondolkodás" illő felelősségtudatával, lehetőleg. Az ál-események (Bálint György zseniális meghatározása) vagyis az *elutazott, megérkezett, megtekintette, az új kenyér,* az *új acélcsapolás* és társainak báva derűje már csak legföljebb a híradókból ásít reánk.

Nézd, barátom, én talán szerény igényű jegyzetkéimben csakugyan többet írtam a mai olasz élet keserveiről, mint örömeiről. De ennek két nyomós oka lehet. Az egyik az, hogy a mai olasz élet általában inkább ke-

elvétve sem keresünk mögöttes, sunyi szándékot az írásban, ha örül, ha búsul, ha kárhoztat, ha dicsér? Hogy végleg betemettetik az a szakadék? Mondd velem, barátom, hogy igen, eljutunk. Reméljük, legalább. Végtére a mi nem túlságosan jelentős esetünk kezd azért kivétel lenni.

Telegdi Vagyis István

s Roland: Illusztráció

GALAMB ERZSÉBET

ESZKÖZE: A JELLEM

Galamb Erzsébet kiállítása a Műcsarnokban

Kiállításokra az embert nem csak a kíváncsiság, a megbocsátható önzés is vezeti. Az ismeretlen vonal- és színegyüttesekben a befogadó szellemének első mozdulatát is kutatja, az időtlenül legendásat, amely valamikor föllebbentett egy függönyt, s érzékelhetővé tette az idegszálakat izzító kis absztrakt dinamókat. Szabatosabban kifejezve: a jó alkotásokban műélvezetünk első meghatározó élményével is szembesülünk, borzongásnyira talán az első szerelem megismételhetetlen csodáját is újraéljük. S ha most vallanom kéne, mi volt az én életem első nagy képzőművészeti élménye, költeményt kell idézzek, Radnóti Miklós két ismert versszorát:

s tudom, hogy mit jelenthet egy nyári alkonyon
a házfalakról csorgó vöröslő fájdalom.

Íme, az én első festményem, amelyet már örökké magamba-feszítve hordok: a fehér vászonra dőlt vörös festék — a falhoz állított égbolt.

Galamb Erzsébet festményei hálás alkotások, nemcsak fellobbantják az emberben az első meghatározó élményt, kihúnyni se engedik. Ezt csak olyan alkotók tudják elérni, akik hűek maradtak az első mozdulathoz, ahhoz, amikor az ecsetet, a vésőt, a tollat először tették le az elégedettség lázával. Tudjuk, milyen ritka ez a halál fölé emelő hűség, amely nélkül a művész mesterember csupán.

Ezért került a *Rizsőr* az eltelt huszonkét esztendőben huszonkétszer is ég és föld szelíden kegyetlen satujába; újra és újra, míg a művész szelleme fogva nem maradt. Mintha a *Kovácsok* mozdulatában nemcsak a kiszolgáltatott évek vibrálnának, hanem a vérköröket feltáró Szervét Mihály érrendszere is ott parázslana kusza rendben, töretlen hűségben. Aladdin lámpása világíthatott oly *Sárga és vörös* színekkel, mint a teáskanna mögötti tér. Talán azért kínálkozó a hasonlat, mert a festmény egyszerre áraszt mesés nyugalmat, történelmi nyugtalanságot. Évtizedek méduzacsillagából lüktet elő a *Német kerámikusnő*. Mintha vékony, átlátszó jéglapon át néznénk, micsoda hőségben dolgozik ez a megejtően nyugodt ember. Figyelme mennyire más, mint az *Olvasó férfié*, holott valahol rokon vele.

„Elnagyolt, szinte vázlatszerű a festése, szubtilis ecsetvonásai suhanóak, szerkeszt, de a konstrukciót visszaparancsolja a puha színfoltok mögé. Nemcsak, hogy remekül rajzol ez a par excellence festő; fölényesen is" — olvashatjuk Frank János méltató szavait. „Érzékeny művész" — ismételjük mi is —, jelentős, maradandó életművel. S az életmű nem igényeli, hogy teremtőjének életéről szóljunk. Mottóul azonban függesszük ki e szellemi csarnok bejárati ajtajára Illyés Gyula két kérdését:

„Nem kívánkozó-e, hogy a *jellem* is bekerüljön, akár a művészi kifejezés eszközei közé? Hogy egy igazi szellem életművének hatásával egyenrangú legyen egy élet példájának a hatása?"

A költői kérdés, tudjuk, szerényen kimondott igen.

Kovács István

(Elhangzott a kiállítás megnyitójaként 1978. július 23-án.)

ÉLET ÉS IRODALOM 12
Bp. 1978. juli. i. XXII.évf.
26. sz. 12. lap.

ból származik; a brazíliai *Minus Gerais* tagállam portugál megnevezése meg tulajdonképpen 'közös bányák'-at jelent, amely arra utal, hogy a drágakő-lelőhelyeken, mivel nem voltak magántulajdonban, a bányászás mindenki számára szabad volt.

A legkülönbözőbb népektől lakott és egymástól igencsak távol fekvő területeken dívó névadási szokások kísérteties azonosságait látva, nem kényszerül-e az ember arra, hogy önkéntelenül is arra a sokat emlegetett, olykor bizony méltatlanul el is koptatott és megmosolygott *mély struktúrára* gondoljon, arra az alapvetően *közös-re*, amelynek minden emberi agyvelőben azonosnak kell lennie. Meg a nyelvi univerzáliákra, amelyeknek a széles körű és világméretekben szervezett kutatása minden kétséget kizáróan hathatósan segíthetne, talán majd fog is segíteni bennünket, vagy még inkább utódainkat a gondolkodási mechanizmus mibenlétének felderítésében. A névadási univerzáliák vizsgálatának Kiss Lajos tudós szótára máris igen jó kiindulópontja lehet.

●

Mert a Földrajzi nevek etimológiai szótára elsősorban és legfőképpen mégiscsak az eljövendő tudományos kutatás számára jelent igen-igen nagy nyereséget. A szerző több évtizedes etimológiai és lexikográfiai munkássága, széles körű általános és szakmai műveltsége, valamint sokuniktól ismert és nagyrabecsült invenciózus és eredeti személyisége *együttesen* tette azt lehetővé, hogy hatalmas anyagának fölébe emelkedve, kellő távolságból rendezze, osztályozza és értékelje azt. Hogy tömör legyen és szűkszavú, ahol a kevés szó is elegendő, de kissé szabadabbra engedje a mesélő kedvét ott, ahol a név eredete csak így közelíthető meg. Szigorú objektivitása teszi lehetővé, hogy olykor szubjektív is lehessen, hogy gyermek- és ifjúkorának színterét, a debreceni *Csapó* és *Péterfia utcát* vagy a *Sestakertet München, Murmanszk* vagy *Washington* egyenrangú szócikkpartnerekként minden további nélkül el tudjuk fogadni.

Mert munkája úgy nemzeti, hogy nemzetközi is, hiszen szervesen és kiváló színvonalon illeszkedik más nemzetek hasonló alkotásai közé. És a szó legnemesebb értelmében ismeretterjesztő, mert a talaj, amelyből a benne összefoglalt eredmények kinőttek, maga a hatalmas nyelvi anyagon személyesen és saját kezűleg végzett, s természetesen az előző korok munkáját is számon tartó és mérlegelő kutatás. Más szóval: maga a tudomány.

nyelvi közeg, a tartós idegen nyelvi környezet állandó tornára serkenti az anyanyelvet. Az embernek nincs jobb alkalma arra, hogy gyakorolja, mint amikor arra kényszerül, hogy csak önmagával társalogva használja... mikor az idegenséget anyanyelvére fordítván (a másikat megértve, önmagát fel nem adva) egyben termékenyen föloldja" — írja.

Kicsit magyarázkodik. Pedig nem kellene: ismerős ez a jelenség. A kis népek reakciója, akiknek fia, ha egy nagy országba vetődik, „kifelé" ugyan a helyi nyelvet beszéli már, de befelé magyarul él és védekezik. Egy amerikai Párizsban nem érezné ezt a kettősséget. Miért nem tanulnak meg angolul, gondolná.

A líra ebből a természetes őszinteségből fogja körül az olvasót: az Amerikából jöttem frójának van bátorsága ámulni a tengeren, a repülésen, természetes gesztussal olvas újságcikkeket (Vietnamról, néger-vezetők peréről) is. Mert ezt a bátorságot a „hazagondolás" élteti, melynek segítségével többet tud meglátni — önmagát is beleértve a látnivalókba — és többet tud megragadni a kelet-európai „kultúra-mániából". De a stressz mindenhová elkíséri. Mint mindenkit, aki a nagy útra vállalkozik; csak kevesen vállalják a gyermeki őszinteség és okosság eme gesztusát Ábel jár itt a rengetegben, amelynek sokféle értelme, felnangja, jelentése van.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1974 MÁR 9

Galamb Erzsébet

1021

Galamb Erzsébet rajza

olcvan kollégista lányt
hannyal becsülték többr
Mondhatnánk biztatóul:
la után következnek a g
t évei. Csakhogy az isko
ég ennél is rosszabb a h
Legalább az elméletet ne
ák verejtékesen!

k- cz

követelményének végrehajtása idején ilyen többletkívánsággal előállani? Válasza jól kifejezi a lényeget: nem újabb és eleve elfelejtésre ítélt ismeretanyagot kell a tananyagba belegyömöszölni, hanem *a szemléletet kell módosítani.* Tehát: lássuk ott Magyarországot, ahol valóban létezik, lássuk abban a közegben irodalmunkat, történelmünket, nemzeti valóságunkat, amelyben élnünk rendeltetett. És ismerjük meg az iskolában *is!*

Tudom — és Kiss Gy. Csaba ugyancsak tudja —, a feladat egyáltalán nem egyszerű. De amikor a jövő iskolájának *tartalmi korszerűsítéséről* gondolkozunk, erről a feladatról sem feledkezhetünk meg. A megoldásnak egyelőre körvonalai sem nagyon látszanak. De ahhoz, hogy megoldást találjunk — egyszer mégis el kell kezdenünk tervezni, gondolkozni.

Az ezredfordulóra Európának e része a szocialista fejlődés eredményeképp — minden bizonnyal — integráltabb lesz, szorosabban élünk majd együtt. Tehát a feladat, hogy érezzük: otthon vagyunk. Itt. Amikor a szocialista hazafiságról vitatkozunk, amikor az iskola és a nemzet kapcsolatát vizsgáljuk — erről a leckéről sem feledkezhetünk el.

Jó lenne, ha a *Köznevelés* felvetette probléma szélesebb körben visszhangra találna.

E. F. P.

A CSODÁLATOS HÁZ

Alpári Gyula utca 22. Egykori szerkesztőségünk hűlt helye úgy áll lecsupaszítva, ajtó és ablakkeretek nélkül, akár egy megcsonkított óriás. Robbantották egyszer, robbantották kétszer, harmadszor is robbantották, de csak áll makacsul. Ablakszemeiből kicsapott a füst, a detonáció minden alkalommal messzire elhallatszott, mind nagyobbak lettek a hézagok, téglák potyogtak, de hiába. A házat nem lehet elpusztítani. Legendák fonódnak köré, a környékbeliek találgatnak. Kire is emlékeztet? Van, aki a Csodálatos mandarint emlegeti a mandarint, akit hiába öl meg háromszor is a három apacs, mindannyiszor feltámad, nem adja meg magát, amíg...

De hát kire vár az épület ilyen makacs szerelemmel?

m. a.

1021

1980. XI. 18. 18.30 Kossuth
Esti Magazin

Galamb Erzsébet festőművész

"Elnagyolt, vázlatszerü festés, anatómiai tudás, úgynevezett franciás festés." Néhány szót idéztem Frank János müvészettörténész Galamb Erzsébetről mondott véleményéből. A festőművész kiállitása ma nyilt meg a Hazafisa Népfront J. Currie Klubjában. A Népköztársaság utja 125 szám alatt. A kiállitást és a müvészet Szathmáry Ilona mutatja be.

- A palettás enteriör negyvenöt évvel ezelött a párizsi Cartie Latenben készült. Egy olcsó kis diákhotel ablaka előtt, teritős asztalon festő szerszámok pihennek. És az üvegen át a kis szálloda belső udvari emeleteit, ablaksorát látjuk. Amikor ezt festette Grossova, azaz Galamb Erzsébet, még 1935-öt irtak.

- És annak a fital orvostan hallgatónak a szobájában készült ez a kép, aki aztán a férjem lett.

- Hogyan és miért került ki Párizsba?

- Kassán születtem, ott érettségiztem. Már gimnazista koromban rajzoltam és festettem. Aztán fölvettek a Prágai Akadémiára és az anyám kérése volt, hogy egy szemeszterre menjek el Párizsba. El is mentem, mikor ott töltöttem egy évet, akkor már nem akartam többé onnan eljönni.

- Belszeretett egye?

- Ott is maradtam. Egy év hiján husz évet töltöttem ott.

- A Hazafias Népfront Budapesti Bizottságának J. Curtie Klubjában huszonöt festményét mutatja be Galamb Erzsébet.

- Ittvan közöttük az Olvasó férfi cimü ... is, amelyik egy holland irót ábrázol.

- Kit?

- J. Hans nevü népszerü holland irót. 1937-ben készült a kép. Pár évvel ezelött küldtek nekem egy holland ujságot. Nem mindjárt értettem, hogy mi közöm nekem ehhez, amikor belelapoztam, akkor csodálkozva láttam ennek a könyvnek a reprodukcióját. Aztán nagy nehezen kisilabizáltam a szövegből, hogy meghalt, és Erzi Grosova készitette ezt a képet. És, hogy sajnos - irja ez a holland ujság - ez a kép jelenleg a vasfüggöny mögött egy múzeumban van.

- Sajnos még nincs múzeumban. Grosszova egyébként Párizsban az 1939-től a háboru végéig illegalitásban dolgozó Francia Kommunista Párt egyik aktivistája volt.

- Két éven keresztül röpplapokat szórtam , ragasztottam falakra.ú Aztán 42-től egészen a felszabadulásig a Francia Kommunista Párt illegális folyóiratának a szerkesztőségében dolgoztam.

- Közben festett.

- Sosem hagytam abban semmilyen körülmények között a festést.

- 1945-től kezdve Párizsban nagyon sok kiállitáson is részt vett.

- Amire nagyon büszke vagyok az az,hogy akkor hozták létre a Szalon dö Mét/fonet./ aminek meghivott tagja voltam. Mert nem is lehetett másként tagnak lenni, mint meghivásra. Nagyon sok magyar rendezésü kollektiv kiállitáson is részt vettem.

- Párizsban?

- Párizsban. Volt például egy olyan, amit a magyar függetlenségi mozgalom rendezett és aminek a bevételéből egy repülőgépet vettünk Magyarország részére. Ez 1945 elején volt. Az egyik ezek közül, akik itt szemmel tartottak engem ezeken a nagyon nagy francia kiállitásokon, ahol ötezer kép közül halászták ki az én képeimet. Az egyik J. Lasen volt, aki jelenleg a párizsi Müzé dö Lár /fonet./ az igazgatója.

- Orvos férjével együtt mikor érkeztek haza Magyarországra, Budapestre?

- 1951 decemberében.

- Kiállitásának legfrisebb két képe 1980 novemberében készült. Az egyiket úgy nevezem, hogy Szlovák szőttes, a másikat Enteriör. A téma ugyanaz. Egy hosszu asztal virágokkal, vázával gyümölccsel.

- Ez a két legujabb képe is könnyed, levegős, játékos.

- Valóban. Erre törekszem.

Galamb Erzsébet (Grossova)

● *MOL Rt. Kutatás-termelési Ágazat*

A gáztermék-termelés és -értékesítés helyzete

A MOL Rt. KTÁ hét bányászati üzemében megtermelt földgázt szállítás és értékesítés előtt, elő kell készíteni távvezetéki szállításra alkalmas állapotra. Ez egyrészt a földgáz víztelenítését, másrészt azon komponensek leválasztását jelenti, amelyek a távvezetéki szállítás során cseppfolyós halmazállapotban lennének. Ezeket a cseppfolyós halmazállapotú elsődlegesen leválasztott anyagokat nevezi a szakma nyerskondenzátumoknak – vág mindjárt a közepébe mintegy szakmai alapvetésként *Pető László* főosztályvezető, akit a gáztermelés és értékesítés ügyében kerestünk meg.

– A MOL Rt. KTÁ-nál két olyan bányászati üzem van, ahol ezek a nyerskondenzátumok további feldolgozásra kerülnek, ami lényegében a nyersanyag komponenseire történő szétválasztást jelenti. A hajdúszoboszlói és szegedi bányászati üzemekben találhatók ezek a feldolgozó berendezések, tehát a többi bányászati üzemből is ide érkeznek az ilyen jellegű nyersanyagok. A szállítás itt minden esetben csővezetéken történik.

● ***Mire jó ez a nyerskondenzátum?***

– A feldolgozás során többféle végtermék képződik, amelyek közül az egyik legfontosabb a mindenki számára jól ismert propán-bután vagy PB. Ezt az anyagot az előállítás után cseppfolyós állapotban, túlnyomás alatt, gömbtartályokban tároljuk. Jelentős mennyiséget tudunk készletezni nagyméretű atmoszférikus propán-bután tartályban is, ahol túlhűtött állapotban áll rendelkezésre a fogyasztói értékesítésre alkalmas propánbután-gázkeverék.

● ***Hogyan jut ez el a felhasználókhoz?***

– A magyarországi PB-palackozók részére a kiszállítás döntő része vasúton, kisebb része – a termelő üzemeink mellé települt palackozók esetében – közvetlen vezetéken valósul meg.

A MOL Rt. fontos feladatnak tartja, hogy fenti termékekből az az év minden szakában kielégítsék az igényeket, s ezért mindent megtesz annak érdekében, hogy az adott időszaknak megfelelően mindig elegendő készlettel álljon szerződéses partnerei rendelkezésére. A már említett két bányászati üzemből évente összesen kb. 200 ezer tonna propán-butánt szállítanak el. Ehhez a mennyiséghez jön még hozzá hazai viszonylatban a MOL Rt. másik ágazatának kb. 100 ezer tonnás termelése. Az ellátás biztonsága érdekében kisebb tételű import beszállításra is sor kerül. E több lábon állás célja, hogy a termelőüzemekben esetlegesen bekövetkező zavarok ne okozhassanak a fogyasztók ellátásában fennakadást.

● ***Miként sikerül biztosítani az egyenletes minőséget?***

– Az ellátás biztonsága mellett a MOL Rt. kiemelt figyelmet fordít a minőségvédelemre is. Korszerű minőségellenőrző laboratóriumok szolgálják azt a célt, hogy mindig megfelelő minőségű termék hagyja el az üzemeket. Az ellenőrzés kiterjed a gyártás, a szállítás és értékesítés egész folyamatára. A propán-bután mellett egyébként számos más termék gyártása is folyik. Ezek közül megemlíthetjük az izobutánt, normálbutánt, izopentánt, normálpentánt, izohcxánt. A vevőkör igényeihez igazodva ezek speciális keverékeivel is rendelkezésre állunk. Termékeink minősége mindenkor megfelel a hazai szabványoknak és előírásoknak, de ezen túlmenően különleges tisztaságú termékek előállítását és értékesítését és vállaljuk.

● ***Ez mit jelent pontosabban?***

– Ebbe a termékcsoportba tartoznak a speciális felhasználási igények alapján kis mennyiségben gyártott kozmetikai hajtógázok, oldószerek, sebbenzin-alapanyagok, valamint bizonyos vegyipari segédanyagok is. A fentieket jelentősen meghaladó mennyiségben állítunk elő szakmai körben gazolinoknak nevezett termékeket, ami döntően a benzingyártás alapanyagául szolgál. Ezeket a termékeket a hazai finomítókba szállítjuk vasúton, illetve csővezetéken. Az ágazatunk által megtermelt és értékesített cseppfolyós szénhidrogének éves mennyisége meghaladja a félmillió tonnát.

(x)

● **Takács Judit laboráns mikrobiológiai vizsgálatot végez ● Fülöp Erzsébet, a laboratórium helyettes vezetője a Kjel–Foss készüléket „faggatja" ● Az elemanalizátor összesen 63 elem vizsgálatára alkalmas. A kezelőasztalnál Gál Sándor, a központi laboratórium vezetője.**

„Ha tanulsz, fiam, paraszt lesz belőled"

Jó táptalaj a vásárhelyi főiskola a gazdászpalántáknak

A főigazgató. (Fotó: Gyenes Kálmán)

Mint azt dr. Mucsi Imre főiskolai tanár, főigazgató elmondta: igazodva a gazdasági élet, közelebbről a mezőgazdaság tevékenységi körében történt változásokhoz, módosítanak az oktatási tematikán. Ennek megfelelően az első évfolyamban alapozó, a második és harmadik tanévben szakirányú tantárgyakból kapnak többletképzést a hallgatók. Ez utóbbiak keretében két állattenyésztési, egy növénytermesztési és kertészeti, valamint ökonómiai szakirányú csoport tanul. Eredményeként pedig az állattenyésztő üzemmérnöki képesítés helyett 1995-től agrárüzemmérnöki diploma kerül a „zsebbe", jelezvén: a hallgatók az eddiginél komplexebb és általánosabb képzést kapnak az iskolában. A szaktantárgyak arányának változtatásán túlmenően növelik a gyakorlati foglalkozások számát is; a korábbi fele-fele arányról mintegy negyven, illetve hatvan százalékra változtatják. Minden bizonnyal segíti a leendő gazdászok talponmaradását az emelt szintű idegennyelv-oktatás és a külföldi tanulmányutak rendszeressége is.

– A részben végrehajtott, részben folyamatban lévő módosításokkal az a célunk – fejtette ki dr. Mucsi Imre –, hogy teljesebb értékű mezőgazdasági vállalkozókat képezzünk. Úgy is mondhatnám – bízva abban, hogy ismét becsülete van a szónak –, az agrárértelmiséghez tartozó, gazdálkodó parasztembereket szeretnénk kiművelni. Kerülöm a farmer kifejezést – tette hozzá –, mert Magyarországon parasztemberek vannak, Amerikában találhatók a farmerek. Ennek megfelelően az a fontos, hogy a leendő szakemberek az itthoni körülmények és gazdálkodási formák között legyenek képesek megfelelni előállított termékeikkel az Európai Közös Piac követelményeinek. Ennek feltétele az is, hogy hallgatóink megfelelő kereskedelmi alapismeretekkel is rendelkezzenek, ami egyúttal már menedzserképzést is jelent.

Ehhez kapcsolódóan mondta még el a főigazgató, hogy az új oktatási rendszerben megnövelték a nyelvi órák számát. A hallgatók a választott tantárgyból a második év végén kollokviumi szintű vizsgát tesznek. Másrészt egyre nagyobb szerepe lesz a külföldi tanulmányutaknak is. A Tempus projekt előírásai szerint azonban ezután csak azok a diákok tanulhatnak a program keretében külföldön, akik az angolt legalább alapszinten beszélik, ugyanakkor rendelkeznek bizonyos szakmai szóismerettel. Amennyiben ebben nincs hiány, úgy a külföldi partneriskolában négyhónapos képzésen vesznek részt. Ennek szellemében ezidáig közel hatvan főiskolai diák szerzett – német nyelvtudással – hasznos ismereteket külföldi intézményekben. Tudásukról vizsgán adtak számot, amelynek jó eredményét itthon is elismerték.

Befejezésként dr. Mucsi Imre azokról a technikai eszközökről beszélt, amelyek a főiskola központi laboratóriumában találhatók, egyaránt szolgálják az oktatást és a közcélokat is. Ez utóbbi keretében a főiskolai fejlesztések és kutatások mellett igény szerint szolgáltatást nyújtanak a régió kis- és nagy gazdaságai számára a kémiai, analitikai, mikrobiológiai és állategészségügyi vizsgálatokkal. A kapott eredményeket szaktanácsadással egészítik ki. A korszerű eszközök között „ász" a Kjel–Foss fehérjevizsgáló műszer, valamint a számítógép vezérlésű elemanalizátor. Ez utóbbi a talaj-, a növény- vagy bármilyen más mintából egyidőben húsz elemet képes kimutatni. Mint ezzel kapcsolatban később Gál Sándor, a központi laboratórium vezetője megjegyezte: „Bár egyelőre még gondokkal küszködnek a kis- és középgazdaságok, megfontolják a szolgáltatás igénybevételét. De remélem, két-három év múlva megerősödnek, és könnyebben jutnak a nélkülözhetetlen információkhoz. Hiszen a technikával kimutatható paraméterek a gazdaságok megmaradásának feltételei."

Mindent összevetve, az az érzésem: a főiskola ma jó talaja a gazdászpalántáknak. Csak rajtuk múlik, mennyi ismeretanyagot akarnak megkaparintani maguknak ahhoz, hogy valóban művelt agrárértelmiségiek legyenek.

JOÓ ERZSÉBET

Klubparlament

Olvasom a Magyar Autóklub nemrégiben formailag megújult lapjában, hogy a most szombatra összehívott küldöttközgyűlésre is a megújulás nagy feladata hárul. A szervezetnek persze tartalmilag kell megváltoznia – olyan cseppet sem zökkenőmentesnek ígérkező lépések révén, mint a vezető-irányító testületek árformálása, a területi szervezetek önálló jogi személyiséggé válása, miközben a klub egységes arculatának megőrzése is kívánatos.

Nagy falat ez, különösen ha meggondoljuk, hogy a magyar autós társadalom érdekvédelmi közösségének taglétszáma az elmúlt három évben 654 ezerről 340 ezerre fogyatkozott, s ezt nem lehet csupán a gazdasági környezettel, a családok anyagi helyzetével magyarázni – bizony, kritika is van ebben...

A „bentmaradtaknak" felvázolandó jövőképről, a visszavártak előtt megcsillantandó tervekről egyelőre nem sokat lehet tudni – majd az új elnökség dolga lesz kimunkálni, miképp is alakulhat a szervezet elkövetkezendő pár esztendeje. (Sajnálatosan zavaró tényező ebbéli várakozásunkban, hogy a Csongrád megyei elnökség által a jelölő bizottság figyelmébe ajánlott, a mi 11 és félezer klubtagunk képviseletére kiválasztott jelöltek nem hogy a listára nem kerültek fel, de nevük állítólag még csak el sem hangzott a jelölő bizottság ülésén! Ezek után úgy gondoljuk, hogy az új elnökség, tehát a klubparlament megválasztásának korrektségében legalábbis kételkedhetünk...)

Mindenesetre kíváncsivá tehet bennünket, mezei klubtagokat, milyen arányú lesz a vidék-Magyarország képviselete az autóklub vezető testületében a tisztújítás és az új alapszabály elfogadása után. (Mint hírlik, már az sem mindegy, budapesti, vagy vidéki lesz-e az új elnök, mert hogy aszerint állíthatja majd maga, pontosabban javaslatai mellé a többieket.)

Érdekes lehet ez például az önállósodás szempontjából: a jogi személyiséggé válás a vidéki szervezetek számára nem csupán azt jelenti ugyanis, hogy a működésük kereteit meghatározó döntéseket önállóan hozhatják, hanem azt is, hogy állami kötelezettségeiket (társadalombiztosítás, adózás, egyebek) maguknak kell teljesíteniük. S ha – tegyük fel – rosszul gazdálkodnak, nem tart az országos szervezet védernyőt a fejük fölé, a nyereséget termelő szervezetek pénzéből segítvén ki a veszteségeseket.

Igen, könnyebb lesz ezentúl csődbe menni, s ami ezzel együtt jár: nehezebb lesz megfelelni a tagság – befizetésekkel is kifejezett – bizalmának. Amit azért mégsem volna illő elherdálni...

PÁLFY KATALIN

A Magyar Hírlap 96 százaléka külföldi tulajdonba került

Jürg Marquard, a Magyar Hírlap többségi tulajdonosa megvásárolta az újság többi tulajdonosának – a Pallas, a Kereskedelmi és Hitelbank, a Magyar Külkereskedelmi Bank és az OTP – részvényeit, így 96 százalékos részesedéshez jutott a Magyar Lap- és Könyvkiadó Vállalatban. A fennmaradó négy százalék részvény tulajdonosa a Magyar Hírlap Újságírói Alapítvány. A részvénytársaság tulajdonosi összetételében történt változásokat Jürg Marquard személyesen jelentette be a szerkesztőség kollektívájának szerdán. A tulajdonos hangsúlyozta: vásárlási szándékában a Magyar Hírlapba vetett bizalma vezette, és a jövőben is azon lesz, hogy az újság független és hiteles orgánumként működjön.

Csongrádon bemutattak egy betétkönyvet...

Csongrádon egy Muskátli utcai lakásból ismeretlen tolvaj a tulajdonos figyelmetlenségét kihasználva ellopott egy bemutatóra szóló, 300 ezer forintos betétkönyvet. Mire jogos tulajdonosa észrevette a hiányt és értesítette a rendőrséget, illetve a kiállítót, a tettes már 270 ezer forintot ki is vett. Bemutatta...

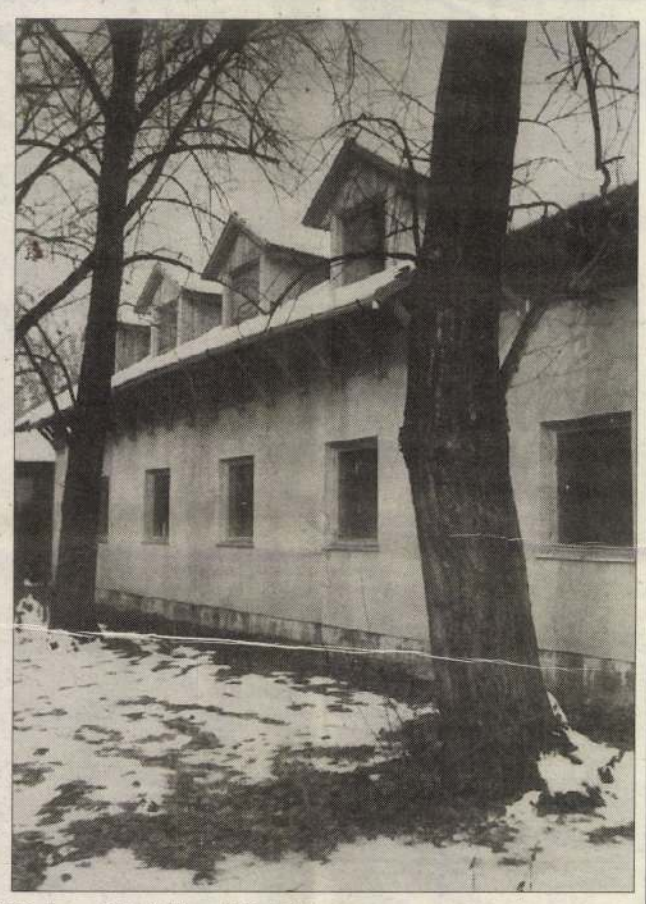

Térszobrászat és gondozóház Fábiánban. (Fotó: Enyedi Zoltán)

Fábiáni meghökkentők

Képletesen szólva: Fábiánsebestyénben nincs béke az olajfák alatt, még ha ez a község nem is fekszik bibliai tájakon. A békétlenség nem borítja fel a lakosság életét, de bizonyos körökben észlelhető egyfajta fásultság és kedvetlenség. Ha az ember társalog a helybeliekkel, akkor pár perc múlva pontosan meg is fogalmazzák problémáikat.

Egyikőjük például azt mondja, hogy nem áll jogában felülbírálni a helyi önkormányzati testület döntését, hiszen ez a teljes önállóság jegyében intézkedik, és hoz olyan határozatokat, amelyeket jónak lát. Viszont az önkormányzat se csodálkozzék azon, ha itt-ott a községben is önálló észrevételek alakulnak ki egyes döntésekkel és fejleményekkel kapcsolatban. Például hónapokkal ezelőtt egy szervezetbe vonták az iskolát, a könyvtárat, az óvodát, a művelődési házat, majd pályázat útján nevezték ki az új vezetőt. Az intézmények eddigi irányítói most már helyetteskén dolgoznak, bár fizetésük megmaradt a korábbi színvonalnál. A kifogás az, hogy „puszta véletlenségből" az a külső pályázó nyerte el a meghirdetett állást, aki ugyanabból a faluból származik, mint a fábiánsebestyéni képviselő-testület egyik tagja. Utóbbi személyről olyan hírek is szállingóznak, hogy túlzottan érvényesíti befolyását a helyi közéletben. Emiatt – de más okból is – az önkormányzati testület egyik-másik képviselője már régóta el-elmaradozik az ülésekről.

Másik beszélgetőpartnerem arra emlékeztetett, hogy jó néhány évvel ezelőtt ugyancsak összevonták az oktatási és művelődési intézmények irányítását Fábiánsebestyénben, de nem vált be. Nem tudni, hogy ennek mostani ismétlése tulajdonképpen miért történt. De az máris látható, hogy az újonnan létrejött intézményi struktúra valójában nem boldogítja az érdekelteket. Ennek igazságát vagy téves voltát természetesen az intézmények munkája igazolja majd az időszakos eredmények megszokott összegzése idején.

•

Mivel a jó és a kevésbé jó jelenségek Fábiánsebestyénben sem különülnek el „vegytisztán", ezért okvetlenül beszélni kell másról is. Többek között arról: jól halad a község központjában a gondozóház építése. Itt a jövő esztendőben már fogadják azokat az idős rászorult és magányos embereket, akik ellátást, gondoskodást igényelnek, és majd kapnak is az új intézményben.

A központi iskola előtt gyarapodott a fából készült szobrok száma, amelyek alkotója Cseh Lajos, a fiatal pedagógus. Az iskola előtti térszobrászat az univerzumot és ennek parányi részét, az ember kívánja kifejezni sok ezer éves szimbólumok segítségével. A szárnyas oszlop mutatja a fő égtájakat, tetején a Nap helyezkedik el világunk közvetlen lényegeként. Ezután következik az erkölcsi központ, Krisztus, végül a Föld, ahol valamennyien élünk. Az oszlopok az emberi alkat négy irányát is mutatják. Ismert a régi görögök felosztása, hogy az emberek között vannak szangvinikus, kolerikus, melankolikus és flegmatikus típusok.

SZ. R.

• *Szentesen*

Óvodai sztori a Gaál utcából

Szentesen már sajátos története van a városszéli Gaál István utcai óvodának, azóta, hogy fizikai és jogi értelemben is megváltozott körülötte a külvilág. Kezdődött azzal, hogy sokan nemcsak a környezet, hanem a gyermektüdők szennyezésének és rongálásának fogták fel az óvoda szomszédságában épült új benzinkutat. A hatóságok megfelelő óvintézkedéseket írtak elő a kicsinyek egészségének védelmére, de ez túlságosan nem csitította le a kedélyeket.

Ott folytatódott az intézmény kálváriája, hogy eredeti gazdája, a szentesi Termál Szövetkezet magántulajdonba adta az óvoda épületét. Mégpedig törvényes eljárás keretében, hogy a szövetkezetből kilépni szándékozó emberek megkapják az őket megillető vagyonrészt. Rövidre zárva a további fejleményeket: az új tulajdonos nem akarja az óvoda működését megszüntetni, viszont bérleti díjat kér az önkormányzattól a használatért.

Ezért és sok más okból többször volt téma képviselő-testületi ülésen az óvoda sorsa. Nemcsak a már említett bérleti összeg, hanem az óvódánál annak idején megvalósított értéknövelő beruházások miatt is. Sokan dolgoztak a városból társadalmi munkában, hogy komfortossá tegyék a gyerekek „otthonát", és ebből a Termál Szövetkezet tagjai sem vonták ki magukat. Tény, hogy korszerűbb lett a gyermekek ellátása, javultak az ott dolgozók munkakörülményei is. Nos, ezt a több százezer forintban kifejezhető értéknövekményt próbálta „behajtani" a város a Termál Szövetkezeten. A mezőgazdasági nagyüzem ezt jogilag nem tartotta elfogadhatónak, hiszen ő maga is segítő szándékkal vett részt az óvoda kialakításában, sohasem volt az események hátráltatója.

Közbevetőleg olyan állásfoglalás született a legutóbbi testületi ülésen, hogy egyelőre önkormányzati kezelésben marad a Gaál István utcai óvoda – a városrészben élő szülők kívánságára is. Ez a fajta álláspont addig tart, amíg nyugvópontra nem jutnak az óvoda körül kavargó jogi, pénzügyi és egyéb kérdések. Azt persze az önkormányzatnak el kell majd döntenie: a továbbiakban fizeti-e a bérleti díjat, vagy pedig más megoldás kínálkozik a jelenlegi problémák megoldására. A szóban forgó legutóbbi testületi ülésen az is megfogalmazódott, hogy a város területén – általában – a gyermekintézmények kihasználtsága nem áll arányban a rájuk fordított pénzösszegekkel.

Mindenesetre a Termál Szövetkezet késznek mutatkozik a kompromisszumra, illetőleg nem zárkózik el a város igényeinek figyelembevételétől. (Ez a magatartás korábban is jellemezte a szövetkezetet, sőt az idén átadott, új repülőtérnél konkrét formában is megmutatkozott támogatása.) A szövetkezettől azt a tájékoztatást kaptuk, hogy a már említett beruházási értéknövekmény „ellentételeként" hajlandók ingatlant átadni a Széchenyi-ligettel szomszédos területen. Ez persze nem érinti az óvoda távlati kérdéseit, de arra nagyon jó bizonyíték, hogy a szövetkezet nem gáncsoskodik ez ügyben. Javaslatát majd az önkormányzati képviselő-testület tárgyalja meg legközelebbi összejövetele alkalmával.

SZ. R.

• *Szentesi képviselő látogatása*
• *Holland szemmel*

Közép-Kelet-Európáról

Dr. Papp Lehel György, Szentes város és környéke országgyűlési képviselője december 4-én a hollandiai Wassenaar városában a holland kereszténydemokrata párt vendégeként és költségvállalásával vett részt az „Eduardo Frei" konferencián. A nagy jelentőségű megbeszélésen a záróbeszédet a holland miniszterelnök, Ruud Lubbers mondta.

A tanácskozás során a meghívott vendégek és a holland szakértők elemezték a „berlini" fal lebontása óta eltelt időszak hatását a közép-kelet-európai országokra csakúgy, mint azok kapcsolatára a Nyugattal. Egyetértettek abban, hogy az eddig eltelt időszakban a reformok véghezviteléhez nyújtott nyugati segítség nem volt elegendő, és annak formája sem szolgálta mindig a legjobban a térség érdekeit. Ugyancsak egységesen jelezték a NATO-támogatás szegényességét, és kifejezték meggyőződésüket, hogy a biztonsági háló kiépítésének hiánya mind a gazdaság, mind az etnikai feszültségek szempontjából roppant káros. Ezért feltétlenül szükséges a legrövidebb időn belül nyugati garanciákat kapni Közép-Kelet-Európa békéje érdekében.

Hollandia a múltban is egyértelműen és pozitívan állt ki a közép-kelet-európai érdekek és így Magyarország érdekei mellett, ezért biztató, hogy az ország legerősebb pártja a továbbiakban is ezt a magatartást kívánja fenntartani. Dr. Papp Lehel György azzal a meggyőződéssel érkezett vissza Magyarországra a vasárnap esti órákban, hogy a következő hónapokban fokozottan érezni fogjuk a holland törekvést Magyarország intenzívebb gazdasági és politikai támogatását illetően.

Utcai közjáték

Torlódik a jónép a szentesi főutcán úgy, mintha bizony aranyat osztogatnának potom pénzért. De nem osztogatnak semmit sem – az utcán legalábbis. Viszont látnivaló az van bőven. Nem is kell érte fizetni, ingyen tárul a járókelő szeme elé. Két asszonyság vitatkozik ugyanis valamely csekélységen, fennhangon emlegetve egymást múltját, életvitelét. Minősítik is a másikat nagynagy ügybuzgalommal. Egyikük bizony nem azt mondja a másikra, hogy az nagyságos asszony lehetett valamikor, s a másik sem azt tartja amarról: titkos apácaként éldegélt lánykorától kezdve.

A jónép előbb csak nevetgél, majd biztatgatni is kezdi a veszekedőket, csak lássák már el egymás baját. Az asszonyságok azonban nem reagálnak a közbeszólásokra, csak csattogtatják protéziseiket, nyújtogatják nyelvüket, meg úgy hadonásznak kézzel-lábbal, mintha bizony süketnémának kellene elmagyarázni, mi is a bajuk.

Ez ugyanis nem derül ki, csak az a világos: valamin összekapott a két asszony. Akiről senki nem mondaná meg, veszekedős természetűek, s öltözetük alapján jól szituáltnak tartanák őket. De a szájuk hatalmas, szidják egymást, ahogy a rossz szomszédok szokták. Aztán az egyik unatkozó járókelő közelebb lép, s csitítaná a feleket, nehogy azok tettlegességre ragadtassák magukat. No, bezzeg! A két asszony egyszerre ellene fordul, s vállvetve mondogatja neki a válogatott jelzőket, melyek közt bizony csak a szép fiú nem szerepel. Aztán a két nő – mint aki kiveszekedte magát – egyszerre elindul. Egyfelé! Mint akik jól végezték dolgukat, cekkerükkel kezükben eltűnnek a Kossuth-kanyarban.

(K)

• *Galamb Erzsébet emlékkiállítása*

Emberi képek

December nyolcadika óta látható a szentesi városi galériában Galamb Erzsébet (Grossova) festőművész emlékkiállítása.

A tavaly elhunyt festőművésznő képeinek egy részével már megismerkedhetett a nagyközönség a megyében is, hiszen az idén a csongrádi Tiszai Galériában már látható volt. A Kassán született művész Prágában járt akadémiára, majd Párizsba, a művészetek fővárosába költözött. 1952-ben Budapestet választotta hazájául.

Grafikái, festményei remek rajztehetségéről árulkodnak, s képein a valóság mögötti tartalom is erősíti a hatást. A szentesi kiállítás anyaga javarészt portrékból áll. Nem csak a magyar történelem nagy alakjainak arcképei (II. Rákóczi Ferenc, Lórántffy Zsuzsanna, Zrínyi Miklós és mások) szerepelnek, de névtelen alakok portréi is, akikben a művészt egy-egy mozdulat varázsa ragadta meg. S természetesen a tájat is ábrázolja színes képein, legyen az egy-egy párizsi utcarészlet.

Galamb Erzsébet sikerrel ötvözte a valóságot s annak mögöttes tartalmát. Nem elvontan, hanem a maga természetes közérthetőségével fogalmazta a vásznakra érzékeny látásmódja kiválasztott színeit.

A kiállítás december 23-ig látható, vasárnap és hétfő kivételével naponta 10–13 és 15–18 óra között.

(KOROM)

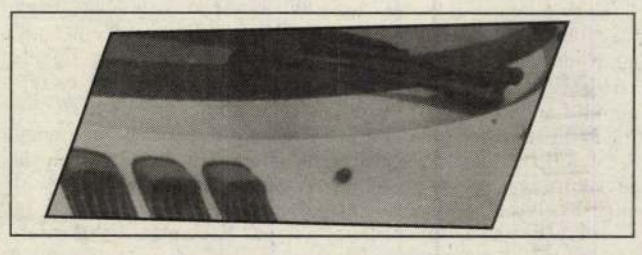

Olvasó férfi (Gouache, 46.7x29.5 cm, 1937) A kép a Hágai Múzeum tulajdona

Tiszai GALÉRIA

MEGHÍVÓ

A kiállítás támogatói:

HUNGAROPANOL
Légtechnikai Berendezéseket
Gyártó Részvénytársaság
Csongrád, Szegedi út 1.

TISZA BÚTORIPARI ÉS KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Csongrád, Fő u. 61.

TRIÁSZ Kft (tel.: 63/ 381-168)
Csongrád, Szentesi út 4.
Lapostetők vízhatlan szigetelése
PIRELLI *gumival*

A kiállítást rendezte:

A -tól Z -ig
SZOLGÁLTATÓ IRODA

Ct: Balga József
6640 Csongrád, Dózsa György tér 4.

Lakástelefon, fax: 63 / 381-210

BELÉPÉS DÍJTALAN

HÉTFŐTŐL - PÉNTEKIG
9-12 és 13-17 óráig
SZOMBATON
9-12 óráig
de augusztus 20, 21, 22-én
9-13 óráig

NYITVA
1993. augusztus 16 - szeptember 10-ig

Megnyitót mond: Losoncziné Piroska Réka
Csongrád város polgármestere

Megnyitó: 1993. augusztus 16-án 15 órakor

emlékkiállítása
Festőművész (1912-1992)
GALAMB ERZSÉBET Grossova

(A NÉPKERT BEJÁRATÁNÁL)
CSONGRÁD, DÓZSA GYÖRGY TÉR 4.

Tiszai GALÉRIA

Galamb Erzsébet, Grossova

1912-ben született Kassán. Prágában járt a Képzõmûvészeti Akadémiára, ahol Obrovsky mester tanítványa volt. Prágából Párizsba ment, ahol csaknem két évtizedet élt. 1952-ben Budapestre költözött.

Elnagyolt, szinte vázlatszerû a festése, szubtilis ecsetvonásai suhanók, szerkeszt, de a konstrukciót visszaparancsolja a puha színfoltok mögé. Nemcsak, hogy remekül rajzol ez a par excellence festõ: fölényesen is. Figuráinak fölvetése nemcsak árulkodik anatómiai tudásáról, a szakmai ismeretek birtoka elsõdleges tulajdonsága. Érzékeny mûvész.
Utolérhetetlen könnyedségével éri el a szó-, vagyis a kész festmény-jogán a telitalálatot. A nézõ maradéktalanul azt a tartalmat kapja meg a kép elõtt, amit a mûvész adni akar.

Mit mond? Valójában semmi olyat, amit az ecseten kívül más eszközzel is közölni lehetne, s ebben az értelemben "tiszta" festészetnek is nevezhetnénk piktúráját. Ám ugyanakkor-éppen az érthetõségre törekvés révén nagyon is konkrét, emberi és mai tartalom néz vissza ránk képeirõl.A valóság kettõs összetételû: egyrészt az - ami, másrészt az - aminek látjuk.
Galamb Erzsébet festészete azt a legmagasabbrendû célt ostromolta, hogy egybeötvözze a kettõt.
1992. augusztus 10-én halt meg.

Egy francia hölgy (gouache, papír, 1945)

Kiállításai

1937. Párizs, Galerie Jeanne Bucher
1940. Párizs, Galerie Beaux-Arts
1945. Párizs, Galerie Beaux-Arts
Amsterdam, Rijksmuseum
1947. Párizs, Musée d´ Art Moderne
Párizs, Galerie de Bussy
Párizs, Salon des Surindé pedants
1948. Budapest, Nemzeti Szalon
1949. Párizs, Magyarház
1950. Párizs, Salon de Mai
1951. Párizs, Galerie Saint-Germain
1952. Budapest, Pécs
1957. Budapest, Nemzeti Szalon
Budapest, Mûcsarnok
1958. Budapest, Téli ill, Tavaszi Tárlat
1959. Budapest, Mûcsarnok
1960. Budapest, Téli ill, Tavaszi Tárlat
1965. Budapest, Kultúrális Kapcsolatok Intézete
1978. Budapest, Mûcsarnok
1987. Szombathely

Galamb-Grossova Erzsébet
hagyatékából rendezett kiállításunk
1999. novemberében látható
hétfőtől péntekig 10-18 óra között,
szombaton megbeszélés szerinti időpontban

ARTE GALÉRIA ÉS AUKCIÓS IRODA
H-1053 BUDAPEST, FERENCZY I. UTCA 14.
Telefon/Fax.: 36-1-317-44-23 e-mail: margyur@mail.matav.hu

GALAMB - GROSSOVA ERZSÉBET

A művésznő 1912. október 4-én Kassán született művelt, polgári környezetben.
Halász Hradil Elemér tanácsára kezdte meg Kron Jenő szabadiskolájában a képzőművészeti tanulmányait.
Prágában a Képzőművészeti Akadémián Obrovsky mester tanítványa.
1932-ben utazott először Párizsba, ahol Vásárhelyinél reklámgrafikát tanult.
1934-ben három hónapot Pesten töltött, felváltva látogatta Szőnyi és Bortnyik szabadiskoláját.
Öt évvel a Párizsba való érkezés után munkáira már fölfigyeltek a művésztársak és a kritika.
1937-ben olyan kiállításon vesz részt - Jean Bucher Galéria rendezte a spanyol gyerekek javára-, ahol a névsor.: Arp, Braque, Chagall, Dufy, Giacometti, Kandinskij, - Picasso és a magyarok: Czóbel, Pór, Peterdi, Szenes, Kolozsváry.
Tagja lett a Salon des Surindependants-nak és a Salon de Mai-nek.
1951-ig élt férjével dr. Schöngut Lászlóval Párizsban.
Sikeres művészeti és aktív társasági életet hagytak maguk mögött amikor politikai meggyőződésük miatt Budapestre költöztek. Beilleszkedése a magyar képzőművészeti életbe nagyon nehezen ment, a kiállítási lehetőségek hiány miatt az életmű itthon alig ismert.
1992. augusztusában hunyt el Budapesten.

Fontosabb kiállítások:

1932	Kassa (kollektív)
1936	Párizs (önálló) - Csehszlovák kolónia
	Kassa (önálló)
1937	Párizs (kollektív
1940	Párizs (Galerie Beaux Arts)
1945	Amsterdam (Rijksmuseum)
1946	Párizs (Musée de la Art Moderne)
1947	Budapest (az Európai Iskola XVI.)
1948	Nemzeti Szalon
1965	Budapest (Kulturális Kapcsolatok Intézete)
1978	Budapest (Műcsarnok)

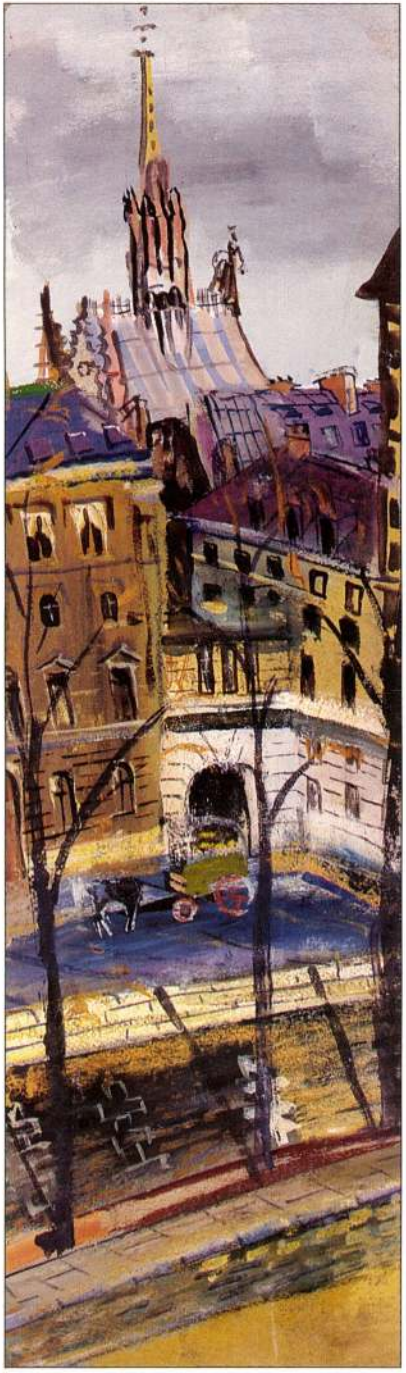

MDK

Galamb Erzsébet, festö

Müterem. Olaj.

Magyarnő.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat. 9.l.

MDK.

Galamb Erzsébet

Kritkka

Müvészet 1965 junius. lap 34.

Galamb Erzsébet (Grossova)

Kiállítás festményeiből a Kultúrkapcsolatok Intézetében.

emlíve.

Népszava, 1965 febr. 13. 6. l.

G alamb Erzsébe t festő M.D.K.

Kassáról indult, Prágában tanult, majd 1932-ben Párizsban telepedett le. Ott élt 20 évig. Tagja lett a Salon de Mai-nek és a Salon des Indépendant-nak

Rendszeresen kiállit / 3-szor önállóan /

Magyar Nemzet 1965. februás 23. 4.1.

·/ ·

Galamb Erzsébet festő M.D.K.

Kiállitása a Kulturális Ka pcsolatok Intézetébe n.

Piros teritő / 1948/

Mimózacsokor / 1946/

Önarckép / 1944/

Magyar Nemzet 1965. februás 23. 4.1.

, /.

Galamb Erzsébet festő M.D.K.

Fehér székek / 1949/

Olvasó férfi / 1937/

Kék kanna / 1949/

1951-ben tért haza

Ritly Valéria: Gylamb Erzsébet festőművész kiállítása

Magyar Nemzet 1965. február 23. 4.l.

Galamb Erzsébet, festő MBK

[Az alcimben: Galambos Erzsébet]

Kiállításán (hol?) több évtizedet átfogva mutatja be műveit:
Cigarettás csendélet (1936), Fehér interieur (1964). Külön említést érdemlő műve az Olvasó férfi és az Eric c.
(i. j.): Cigarettás csendélet — Fehér interieur 2

ESTI HIRLAP bp. 1965. febr. 20.

Galamb Erzsébet MDK

Csendélet pohárral 1945 gouache

Egy francia hölgy 1946 gouache

Fehér székek 1949 goauceh

Kulturális Kapcsolatok Int.1965.febr.Galamb E.

Galamb Erzsébet MDK

Olvasó férfi 1937 gouache

Kártyázók 1938 gouache

Erkélyajtó 1945 gouache

Kulturális Kapcsolatok Int.1965.febr.Galamb E.

Galamb Erzsébet MDK

Piros csendélet, olf.

Vázlat a Kukoricatörőkhöz 1962 olf.
Vázlat
A Kukoricatörőkhöz 1964.olf.

Kulturális Kapcsolatok Int.1965.febr.Galamb E.

Galamb Erzsébet MDK

Herendi váza 1954 olf.

Korsó és napraforgó 1955 olf.

Kék váza 1962. olf.

Kulturális Kapcsolatok Int.1965.febr.Galamb E.

Galamb Erzsébet MDK

Fekete teáskanna 1955 olf.

Kerti szinfoltok 1955 olf.

Este 1953 olf.

Kulturális Kapcsolatok Int.1965.febr.Galamb E.

Galamb Erzsébet MDK

Kovácsok 1962. olf.

Kukoricatörők 1964 61f.

Fehér intérieur 1964 olf.

Kulturális Kapcsolatok Int.1965.febr.Galamb E.

Galamb Erzsébet

MDK

Sárga virágok 1956. olf.

Fekete korsó 196o olf.

Fehér csendélet 1962. olf.

Kulturális Kapcsolatok Int.1965.febr.Galmb E.

Balamb Erzsébet

MDK

Kastély 1947 olf.

Piros teritő 1948 olf.

Körtefaág 1955. olf.

Kulturális Kapcsolatok Int.1965.febr.Galmb E.

Galamb Erzsébet

MDK

A buffet, 1945 olf.

Eric, 1946 olf.

Mimózacsokor, 1946 olf.

Kulturális Kapcsolatok Int.1965.febr.Galmb E.

Galamb Erzsébet MDK

Cigarettás csendélet 1936, olf.

Csendélet palettával, 1937, olf.

Önarckép 1944, olf.

Kulturális Kapcsolatok Int.1965.febr.Galmb E.

Galamb Erzsébet MDK

Önarckép, repr.

Olvasó férfi, repr.

Kulturális Kapcsolatok Int.1965.febr.Galamb E.

Galamb Erzsébet MDK

Kék kanna 1949 gouache

Fekete kanna 1949 gouache

Kulturális Kapcsolatok Int.1965.febr.Galamb E.

Galamb Erzsébet MDK

Müterem, olf.

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Galamb Erzsébet MDK

Szentendrei utca, olf.

Öreg hordás, temp.

Mücsarnok 1958 Magy. Képzőművésznők kiáll.

M.D.K.

Galamb / Grossova/ Erzsébet festő

Kiállitása a Kulturális Kapcsolatok Intézetéb-

ben

Neves hazai és külföldi müvészek alkotásait mutatják be az idei kiállitásokon

Népszabadság, 1965. február 7.

Ga lamb Erzsébet festő M.D.K.

Kiállitása a Kulturális apcs olatok Intézetébe

N apló

Magyar Nemzet 1965. február 10. 4.1.

Galamb (Grossova) Erzsébet, festő MDh

Kassai származású, Prágában tanult, sokáig Párisban élt, a felszabadulás óta Magyarországon tevékenykedik.

Kompozíciói megfogják a nézőt: Olvasó férfi, Kártyázók, Önarckép, Kartély, Korácsok, Kukoricatörők stb. (Kult. Kapcsolatok Intézete)

Murányi-Korács Endre: Galamb Erzsébet (Grossova) festményei 8

NÉPSZABADSÁG

Bu. 1965. febr. 24.

Galamb Ernő festő

A Kult. Kapcsolatok Intézetében
kiállított művei.

– . A hét végi kulturális programból 11

NÉPSZABADSÁG
Bp. 1965. febr. 20.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Golomb Erzsébet

MAGYAR NEMZET

1965 FEB 13.

1021

— **Galamb Erzsébet (Grossova) festőművésznő** kiállítását pénteken a Kulturális Kapcsolatok Hivatalának Dorottya utcai kiállító termében Major Máté akadémikus nyitotta meg.

Galamb (Grossova) Erzsébet, festő MDK

A Kult. Kapcsolatok Intézetében lesz tárlata.

–: Neves hazai és külföldi művészek alkotásait mutatják be az idei kiállításokon 7

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. febr. 7.

Galamb Erzsébet, festő MDK

Kiállítása a Kult. Kapcsolatok

Intézetében tekinthető meg.

– A hét végi kulturális programból 11

NÉPSZABADSÁG

bp. 1965. febr. 6.

M.D.K.

Galamb Erzsébet
festő-

Prágában végezte a tanulmányait
Grossova néven szerepelt Párizsban
is ahol 'nossni ideig lett. Utol-
só tárlata Párizsban 1951-ben
volt.

Frank János: Galamb Erzsébet – Grossova
Élet és Irodalom, 1965. febr. 20 – 9 lap.

P. 114

Galamb Erzsébet
festő-

M.D.K.

A Kulturális Kapcsolatok Intézetében tartott tárlatot. „Piros terítő-" „Sárga virágok", a Fehér intérieur" c. képei szerepelnek a tárlaton.

Frank János: Galamb Erzsébet – Grossova Etát és Srodalom, 1965. február 20 – 9 kep.

M 14

M.D.K

Galamb Erzsébet – Grassova

festő

1964-ben készült a Vialletásban

nereplő Rukoncatörök-et. A

művén a francias festészetet

képviseli

Frank János: Galamb Erzsébet

Élet és Hodalom, 1965. felt 20-9 lap

Galamb Erzsébet

Mütterem, olaj, 118 x 88 cm

Budapest Műcsarnok Kiállítása 1957.
Kat. szerk. Kisdéginé Kirimi Irén.

9.

Galamb Erzsébet

kiállított festménye:
Műterem, olaj, 118 x 88 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

9. l.

Galamb Erzsébet

GALAMB ERZSÉBET GROSSOVA FESTŐMŰVÉSZ papirra, vászonra, farostlemezre festett alkotásaiból nyílt tárlat tegnap a Műcsarnokban.

Magyar Hirlap 1978-147-lo

Galamb Erzsébet

MDK

Csendélet, olf.

Miskarnok 1959 VII. Hegy. Képsőn. Kiáll.

M.D.K

Gahamb Erzsébet

Grossova

festő-

Kulturális Kapcsolatok

Interetében tartott tárlatot „Cigaret-
tás csendélet", „Piros csendélet", „Fehér
interieur" c. műveit állitotta ki.

Fóthy János: Kiállitási krónika
Művészet, 1965. junius - 34 kap

Galamb Erzsébet

Kiválasztt és megragad valamit
a valóság mozzanataiból és
képpé alakítva, teszi általános ér-
vényűvé.

Losonczi Miklós: Galamb Erzsébet festményei.
Új Tükör, 1978. július 9 – 3 lap.

Galamb Erzsébet

Prágában végezte a Képzőmű-
vészeti Akadémiát. Párizsban
kutatta továbbfejlődésének a festészet
lehetőségeit. 1952 óta él és alkot
Budapesten.

Sosonci Miklós: Galamb Erzsébet festményei
Új Tükör, 1978. július 9 - 3. lap.

Galamb Erzsébet

Galamb (Grossova) Erzsébet festményeit bemutatta a Műcsarnokban.

Losonci Miklós: Galamb Erzsébet festményei
Új Tükör, 1978 július 9-3. lap.

Galamb Erzsébet festőművész

Eisenmayer Tibor a Studió Galériában julius 8.-ig,
Dorosz Károly az Ujpalotai Lila Iskolában julius 5.-ig,
Koppány Attila a Győri Muzeumi Képtárban julius 2.-ig,
Drégely László a Velencei Galériában junius 25.-ig,
Boér Ferenc a Keszthelyi Balatoni Muzeumban junius 24.-től,
Galamb Erzsébet /Grossova/ a Mücsarnokban junius 23.-tól,
Pethő Vali a Ferencvárosi Pincetárlaton junius 22.-től mutatja be alkotásait, -közli a kulturális eseményeket tájékoztató rovat.

Elet és Irodalom, Bp. 1978. juni. 24. XXII. évf. 25. sz. 8. lap.

Galamb Erzsébet, festőművész
a Műcsarnokban nemrégen nyílt
meg a művész kiállítása.

Kérdőpont

1948. VII. 25. TV. 21.35 /7./

Galamb Erzsébet

A „Kukoricatörőknél" a művésznő az őszi növényről, a sárgák elágazásaiban nemcsak a kukorica anatómiáját fedeni fel, ha nem az emberi atmoszférát is.

Losonczi Miklós: Galamb Erzsébet festményei.
~~Mai Szemle~~, 1978. július 9-3 lap.
Ujfüllő

Galamb Erzsébet festő

(Kassa, 1912 –

Prágában járt a Képzőművészeti Akadémiára, Obrovsky
tanítványa volt. 19 évet élt Párizsban. 1952-ben
Budapestre költözött.

Kiállítása a Műcsarnokban, Bp. 1978. jún. 23 – júli 16.

– katalógus a könyvtárban –

Gahamb Erzsébet

Méltatás.

Losonczi Miklós: Gahamb Erzsébet festményei
Ug Tükör
~~[illegible]~~, 1978. július 9 - 3 lap.

Galamb (Grossova) Erzsébet

„Interiőr" (vegyes)

Losonci Miklós: Galamb Erzsébet (Grossova) festményei
Új Tükör, 1978. július 9 - 3. lap.

Erzsébet Galamb

Kunsthalle: Gemälde von Erzsébet Galamb.

Ausstellungen.

Daily News, 1948. Jun. 24.

Galamb Erzsébet

Pressoban ülő, kávézó nőt ábrázoló rajz.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. márc. 9.
XVIII. évf. 10. sz. 10. lap.

Galamb Grossova Erzsébet

Interiör

olaj, 50 x 60 cm

Angyalföldi képző- és ipsamü-
vészek kiáll. Műcsarnok 1974

Galamb Erzsébet építész M.D.K.

Díjazva a pályázaton I. II. díj

30000, 20000 Ft

Társtervező: Bálint Jenő ó Jánossy György - Szuhai Géza

Építkészetileg igényes, korszerű és gazdaságos tervek érkeztek az óvoda-bölcsőde pályázatra

Magyar Nemzet 1965. dec. 9. 9. l.

M.D.k.

Galamb Erzsébet épitész

A 60 férőhelyes bölcsőde, 100 férőhelyes óvóda tervpályázaton dijazva

I-. dij / 20ooo Ft /

Társtervező: Jánossy György, Bálint Jenő, Szuhai Géza

Magyar Épitőművészet 1966/1. 2-6. l.

Galamb Erzsébet festő M.D.K.

Önarckép

müve az Állami Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva,
vásárlás a MNG részére.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. MNG anygának vásárlásai 1.1.

M.D.K.

Galamb Erzsébet építész

A 60 férőhelyes bölcsőde, 100 férőhelyes óvoda tervpályázaton dijazva

I. dij / 30ooo Ft /

Társtervező: Bálint Jenő, Jánossy György, Szuhai Géza

Magyar Építőművészet 1966/1. 2-6. l.

Galamb Erzsébet

Galamb Erzsébet - Sándor János: A magyar kórháztervezés fejlődése és irányai.

Magyar Építőművészet, 1972.1.sz.

51. l.

Galamb Erzsébet

Országos Munkaegészségügyi Intézet új szárnyépülete, Budapest, /Ulrich Ferenc építész, Sz. emete Anna belsőé építész, Pretsch Erzsébet kerttetrv./ - Ism: Galamb Erzsébet, Müszaki Tervezés, 1968. 5.sz. 22-25.l. - Magyar Építőművészet, 1968. 3.sz. 4o-42. ll

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. l.

154. l.

Galamb Erzsébet

Komárom, Szakorvosi Rendelőintézet /Ulrich Ferenc építész, Sz. Remete Anna belsőépitész, Schrenk Ágnes kertterv./ - Ism: Galamb Erzsébet, Müszaki Tervezés, 1968. 11.sz. 8-9.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182. l.

155. l.

Galamb Erzsébet

Galamb Erzsébet-Aczél Ildikó: Uj mentőállomás, Pécs. /Töreky Dezső épitész./ - Müszaki Tervezés, 1966. 11.sz. 2o-21. l.

Galamb Erzsébet: Közegészségügyi-Járványügyi Állomás, Kecskemét. /Ulrich Ferenc épitész, Remete Anna belsőépitész./ Müszaki Tervezés, 1966.5.sz. 22-23. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-248-283. l./
248. l.

Galamb Erzsébet építész

M.N.É.

Az Orsz. Testnevelési és Sportegészségügyi Intézet uj épületének tervpályázatán díjnyertes.

20000 Ft-os megvétel

Társtervező : Jánossy György- Bálint Jenő- Balázs László- Tell Mária- Szuhai Géza- Vély Róbert- Szőke Lajos

Magyar Építőművészet 1965/4. 2-7. l.

Galamb Erzsébet

Olvasó férfi, virág, szoba belső sora-
kozik egymás mellett. Szokványos
témák, de mégis mások, mint amit
annyi képen láttunk.

Losonczi Miklós: Galamb Erzsébet festményei.
Új Tükör, 1978. július 9 – 3 lap.

GALAMB GROSSOVA ERZSÉBET

Új művészet

1999/nov.

2.o.

MTAK Kézirattár Ms 4587/239. Megj.: L

Gépírás Szép Szó Szerkesztőség és Kiad

levélpapíron autogr. aláírással és utó

A címzés a levél szövege előtt.

Zengővárkonyba írt levél.

Ignotus Pál ld. 1132/4.

1. A levél nem ismeretes.

2. A Szép Szó szerkesztői és munkatárs
József és Remenyik Zsigmond) 1937.
kiában. Először Pozsonyban léptek
szerepeltek a pozsonyi rádióban is,
pedig Prágában a Pritomnost Klub ir
nek a rendezésében tartottak iroda

Galamb Èva
Galamb József
Galambos András
Galambos Anna
Galambos Antal
Galambos Arthur
Galambos Attila
Galambos Dezsö
Galambos Edit
Galambos Erzsébet
Galambos Ferenc
Galambos Gàbor
Galambos Gyula

Galamb Éva

a Tatán megnyílt Őszi Tárlaton textilmunkáit láttuk.

Jenkei János: Őszi Tárlat '72
Dalgozók Lapja, 1972. nov. 26.

Gy. Galamb Éva
falkárpitjaival vett részt a Tatabánya város 25. évfordulója rendezett képzőművészeti kiállításon.

Havas Lujza: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/296 6 old.

Galamb József

Meghatározó szerepe volt Galamb
József-nek az első futószalagon
termelt gépkocsi létrejöttében. (1913)

Ennyei Gyula: Tiffanytól Moholy Nagyig
Művészet, 1978. október - 38. lap.

Galamb József

Henry Ford vezető mérnöke volt Galamb József, neve szorosan kapcsolódik Ford első sikerével a T modellel. (1908)

Ermyei Gyula: Tiffanytól Mohoty Nagyig
Művészet, 1978. október - 38. lap.

Galamb József

MDK

könyvkötő

Könyvgyüjtés - Könyvkedvelés.
Könyvtári Szemle 1914. 149-153.o.

Jakamb József

A Jakamb József által tervezett Fordson-traktorok hatalmas szerepet töltöttek be az Egyesült Államok mezőgazdaságának gépesítésében.

Somogyi Gyula: Tiffanytól Moholy Nagyig.
Művészet, 1978. október - 38. lap.

GALAMB JÓZSEF
könyvkötő iparművész (1876–1933)

A 20. század elejének vezető magyar könyvkötő mestere. A Fővárosi Iparrajz iskola könyvkötő tanműhelyét vezette. Reprezentatív és bibliofil könyvek, díszoklevelek kötését készítette.

Magyar könyvművészeti törekvések a századfordulón
MTA MKCS és Petőfi Irod.Muz.közös kiadványa Bp.1975.

Galamb József MDK

az 1919 jul- szept.1 -ig tartandó nyária rajztanár és festőművész átképző tanfolyamra kinevezést nyert, mint könykötőműhely oktató.

M.T. Képz. El. Bp. 1960. 183.o.

MDK

Galamb József: Kézi aranyozással diszitett könyvtáblák. 3 db. repr.

Magyar Iparmüvészet 1916. 121-124.o.

MDK

Galamb József, könyvkötősegéd

Magyar Iparművészet, 1906. 31. l.

MDK

Galamb József: Díszfelirat borítólapja. repr.

Magyar Iparművészet 1916. 121-124.o.

mDK

Galamb József

iparművész

két melléklet terve. (Műegyetemi Építész-hallgatók meghívója és egy ujévi cégkártya)
Egy séges hatás dominál. G. Tálamni ösztöndíjjal a lipcsei akadémián tanult.
Zoritékunk és mellékletenik

Grafikai Szemle 1909 évf. 2 z 25 l.

Galamb József műhelyfőnök

A székesfővárosi iparrajziskola Török Pál utcai székházában rendezett iparművészeti kiállításon a könyvkötészet és bőrdiszmüvek osztályából vezetésükkel a régies spanyol- és francia kötések s a Corvin-kodex utánzatok mellett modern kötések és a kisebb használati bőrtárgyak nagy sorozata látható.-

Pesti Hirlap 1931.XII.18.

Galamb József

MDK

bőrdiszmüáru, könyv

O. Iparm. és Háziipari kiáll. Magyar Iparművészet, 1929. 134. l.

Galamb József
könyvkötő

M.D.K

Nádai Pál: Könyv a gyenekről
ennek könyv bőrkötését csinálta
és ugyancsak Nádai Pál „Az élet mű-
veszete" ennek könyv bőrberakását

—: A XX szárad könyv művészete — 47 kgs

M.D.K.

Gelamb József
könyvkötő

Le Sage: Die Gesichte des Gil Blas von Sardellana börkötését, Hock János: Imakönyv pergamentkötését, Molnár Ferenc: Hétágú sip börkötését készítette

—: A XX szinád könyv műveszete — 47 kép

Galamb József
grafikus

M.D.K

Leo Colze: Jugend, pergamenthötés,
Bernát Alexander: Művészet, bőrkötését,
Brunet G.: La Reliure ancienne et moderne, kötését, Ráth György: Az Sparművészet könyve bőrkötését, készítette

—: A XX szánad könyvművészete – 48 lap

MDK

Galamb József, grafikus

ki a lipcsei grafikus akadémiát járta, a fővárosi iparrajz iskolának ez év /?/ folyamán szervezett könyvkötészeti tanmühely vezetője lett Agotai Lajos igazgató kérésére. Szakoktatói állást vállalt.

Könyvkötészeti Tanmühely.
NIP /1914 v.1915?/ 32 l.

MDK

Galamb József

Meghalt 1933-ban.

Magyar Iparmüvészet 1934.3-4.sz.

MDK

Galamb József könyvkötő

az 1927 évi Egyházmüvészeti kiállitáson ezüst-diplomát nyert

Aktuális képzőmüvészeti események. Pesti Hirlap 1927 évi Kincsesháza.

Galamb József, graf.

MDK

1914 óta elsöizben tartották meg ujra a kiállitást.
Magyar részről a kiállitás sikeréhez hozzájárult. Elsörangu, müvészi kötéseivel./

Moldován Béla: A lipcsei nemzetk. grafikai kiáll.
Leipzig. 1927. szept.
Képzömüvészet. 1927. 3. sz. 20. l.

MNK

Galamb József

Missale Romanum
Missale Romanum

Árpádházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállításának Katalogusa. Bpest. 1930. Aug. Nemzeti Szalon.

MDK

Galamb József

Gulyás Pál: A könyv sorsa Magyarországon ...
Magy. Könyvszemle, 1923. 199 l.

MDK

Galamb József
Nádai könyvének kötését és kéziaranyozását végezte

Magy. Iparművészet, 1911. évf. 396 1. képpel

MDK

Galamb József

könyvkötés, terv és kivitel

Könyvtári Szemle, 1914, 5.sz. Képek

MIK

Galamb József

Mózsa Miklós: Modern magy.képtár. Bp.1911. Képpel.

MDK

Legát és a nevéh elhunyt Galamb
tanár műhelyfőnök

kitünő technikával készült könyvkötéseit a nagy reprezántativ teremben találjuk.

Az iparrajziskola kerámiai kiállítása.
Magyar Iparművészet. 1933. 17-18.l.

Galamb Józef

könyvkötő

l.

Corvina 1929. 10. 12

Fenti előadása a
könyvkötészetről

LXV.

1093

GALAMB *József*, könyvkötő-iparművész, a főv. iparrajziskola könyvk. tanműhelyének vezetője, * Németpalánka 1876 jan. 10. Jelentősebb munkái: gr. Andrássy Gyula, gr. Khuen-Héderváry Károly és Prohászka Ottokár egyetemi díszoklevelei, II. Vilmos német császár, IV. Károly koronázási hitlevelei, Ottó királyfi bérmaimakönyve és evangeliuma, Benedek pápa szent evangeliuma és dr. Todoreszku Gyula bibliofilkönyvtárának számos kötése.

E. G. I. 3631

Római castellum V. 57, 58

– castrum V. 58.

Galamb József

a székesfővárosi iparrajziskola könyvkötészeti és bördisznü osztályának műhely főnöke. U. 3348.

Falus Elek: Ki terverte és rajzolta IV. Károly hitlevelét?

Az Est. 1933. jan. 29.

Falus terverte és rajzolta, Galamb csak a vele kapcsolatos könyvkötőmunkát végezte.

Csabai s.k.

Pálinkás s.k.

Szentiványi s.k.

Galamb József

műhelyfőnök a szécsi-
tőv. iparrajziskolába

bördiszmű osztály

Kézdi. Iparművészetünk
fejlődése. Pesti Hirlap
1931. dec. 18.

U. 3037.

Galamb József

könyvkötő

írod

Magyar Iparmüvészet

1912. 38 l.

(Székesfehérvár diszpolgári oklevele Prohászka Ottokár püspök részére.)

Galamb József

Könyvkötő

cród

Magyar Iparművészet

1911. 396. l.

— Főbejáró 262
— A Po felőli homlokzat 263
— A főbejáró részlete 264
— A főbejáró belső részlete 265
— A vízudvar 266, 283
— A vízudvar részlete 267
— A nagy kupola sarokrészlete 268
— Oldalbejáró 277
— A nagy kupola csarnokrészlete 278
— A mezőgazdasági csarnok belseje. 279
— A kis kupola sarokrészlete 280
— A nagy kupola sarokrészlete 281
— Folyosó a vízudvarok között 282
— Bpest sz. főváros terme. Tervezte: Maróti Géza 284
— A főbejáró előcsarnoka 289
— Az iparcsarnok részlete 292

GRAFIKUS MUNKÁK.

Diszítés. Rajzolta: Lakatos Artur 22
Plakátpályázat. Tervezte: Földes Imre 35
" " Mitterszky József és Bárány Nándor 35
" " Petten Sándor és Kovács Pál 35
" " Szekeres Béla .. 36
" " Sándor Béla 36

Galamb József

könyvkötő.

vod

Magyar Tparmüvészet

1916. 119 l.

ont-

en

s-

amelyek (nagyszint 1849-ben hősi halált haltak

ka,

au-

itt

k

gy

a-

Galamb József

könyvkötő

1926. egyházművészeti kiállításon ezüst diploma.

Magyar Katolikus Almanach. Ecp Bp. 1927. 537. l.

de ahhoz hogy ő a
ez által a víz felz
hatok.

Beszterczebánya

Érkezett 1894 December hó 1

Galamb József

könyvkötő

lásd

Magyar Könyvszemle

1913. 187. l.

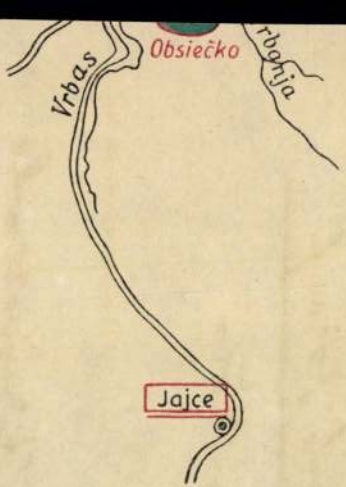

Herkunftsländer der deutschen Siedler:

Rußland (Wolhynien), Galizien

Rheinland, Westfalen, Hannover, Schlesien, Holland

Nordkroatien: Slavonien, Baranja Batschka und Syrmien

Ungarn

Siedlungen mit einzelnen deutschen Siedlern, wo es deutsche Volks- oder Hilfsschulen gab

Alle deutschen Siedlungen sind übersichtshalber überdimensioniert
(Die in der Arbeit eingehend behandelten)

Galamb József

iparművész

l.

Lex Magyarb

180 b. l.

Galamb József

Kőmyvkötő

laid

Művészeti Lexikon

267 l.

Ercsi h. m. VII. 191

Galamb József +

meghalt Budapesten
57 éves korában.
Ő kötötte Ottó főherceg
bérmaimakönyvét és
evangeliumát, XV. Be-
nedek pápa evangeliu-
mát, továbbá Prohászka
Ottokár egyetemi tanári
diszoklevelét.
Meghalt 1933. jan. 26
(?)

Pesti Napló. 1933.
jan. 28. (Halálozás.)

U. 3348

ott összeg terhére számolandó el.

a t.Elnökséget, hogy a fentiekről

tvényképpen értesítse.

,1939.január hó 12.

A miniszter rendeletéből:

miniszteri tanácsos.

ttsága t.Elnökségének,

B u d a p e s t

IX.Hőgyes Endre-u. 10.

Galamb József

iparművész

Said

Revai XX. 282. l.

szintjét

szükséges-

itásával

kben gipsz-

hogy a

g által

szerint

.

Galamb József

iparmüvész

+ Bpest 1933

Rovai XXI. 371. l.

Galamb József

Bőrkötések, kézi aranyozással

Repr.

Szabad Művészet

1912. I. évf. 1 sz.

9 l.

Galamb József

könyvkötései

Végh Gyula: A XX. század könyvművészete. A Magyar Bibliophil Társaság első kiállítása az Iparművészeti Múzeumban. Bp 1924. 47, 48. l.

Galamb József

Galamb, Josef: Leipziger Stempel und ihre Anwendungen. 140 abb. Magdeburg, 1912.

Bélyegvan, könyvtárban.

Megvan az Iparművészeti Múzeum könyvtárában.

Barokk kapu
Eszterházi palota kapuja.
Stornó ház.
Domonkosok temploma.
Bencés templom.
Barokk kapu
A ház ahol Mátyás király lakott.
Régi ház udvara
sfehérvár. Szent-Anna kápolna.
g. Vár udvar.
Régi katholikus templom. /Bencés./
" " " "
Barokk ház.
yős Rom.Katholikus nagytemplom.
Ferenc rendi templom.
templom belső.
füred: Szentléleki romok.
y. Apátság belseje.

Galamb József

Gróf Andrássy Gyula budapesti díszpolgári oklevele.

Bekötését készítette fenti. Repr.

Magyar Iparmüvészet

1910. 247. l.

pe van a mai stilus konszolidá
ban,az uj modern stilus kivivá
A szobrászatban és a festészet
is.Az ut örők,az uj irány vezet
Oppo és Casorati. Casorati por
alakjait egyszerü pózban,s tér
lyezésben állitja elő.Sferikus
ad az alak mögé,melynek tárgyi
tősége nincs,csak az a szerepe
a spekulativ térformára rámuta
Térdeterminálás a célja,amint
Giotto,Cimabue és Piero della
cesca művészetében látjuk,amik
Trecentoban az olasz müvészet
tér megszabaditására törekszik
két dimenzióju falon,képtáblá
vásznon a a mélydég illuzióját
ta kifejezni.

Oppo.Feleségének ar
Leegyszerüsitett,zárt plasztik
formák jellemzik ezt a müvész
aki az olasz Novecento másik
cosa.

A Novecento hatása

Galamb József

könyvkötő

Lód

Moldovan Béla:

A lipcsei nemzetközi

grafikai kiállítás.

Képzőművészet.

1927. 3. 7.

eroi alla nazione e santi alla Chiesa. ~~quali~~
~~S. Stefano, S. Ladislao, S. Elisabetta, e la beata Margherita~~
~~e che~~ ~~Lo stile speciale dell'architettura e~~
~~de~~ Lo speciale stile romanico ungherese, sorto,
sotto impulsi lombardi e francesi, appunto nell'antica
capitale dell'Ungheria, Esztergom, luogo di nascita
di S. Stefano, influì sulla ~~vi~~ architettura della vicina
Austria; ~~e~~ ~~la~~ Ják, una delle più sontuose
abbazie romaniche dell'Ungheria, servì da modello
alla parte più antica, al portone ~~della~~ principale
della cattedrale S. Stefano di Vienna. Sul Hradčin
di Praga si erige ~~il~~ la bronzea snella statua di S. Ge

Galamb József

Könyvkötő

Budapesten tanult mint segéd itt dolgozott. 1907-ben egészte a lipcsei iparmuvéveti akadémia könyvkötő osztalyát.

Született 1872-ben

† Budapesten

1925(?) ben

Aes Géza közlése.

MI NYOMDA
OLTJA
AJOS-UTCA 18
LAPÍTÁSI ÉV 1577
K: 37.473 ÉS 57.124.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA BUDAPEST

BÉLYEGMENTES
(1872/1879. P. M. sz rendelettel megállapított személyes illetékmentesség folytán.)

emlékek Országos Bizottsága

Budapest

CSAK JELEN EMBE	EGYSÉGÁR		ÖSSZES ÁR		ÖSSZES ÁR	
	AP	f.	AP	f.	AP	f.
					8.	--

I. EGYETEMI NYOMDA
NYVESBOLTIA

Galamb József

Bőrkötés kézi aranyozással

Magyar Iparművészet 1928.

64. l.

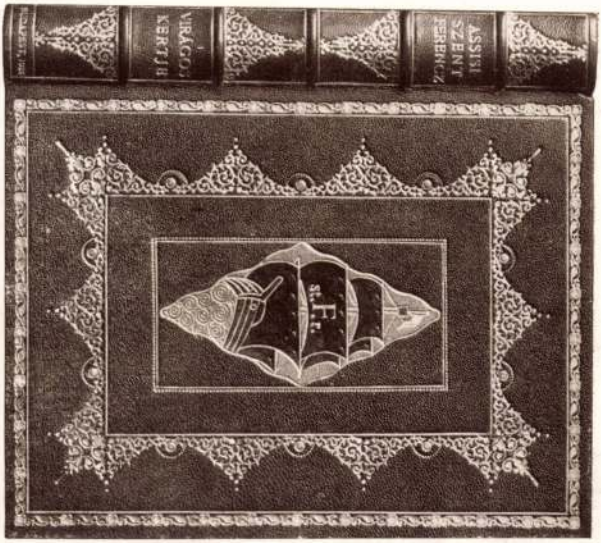

Galamb József †

a'

MAGYAR IPARMŰVESZET

1933. 40. l.

KÉ

• IN MEMORIAM •

GALAMB JÓZSEF. A magyar könyvkötőipar egyik legkiválóbb mesterét vesztette el Galamb József halálával. A Székesfővárosi Iparrajziskola könyvkötészeti és bőrdíszmű-osztályának volt műhelyfőnöke s ebben a minőségében negyedszázadot töltött a magyar iparművészet szolgálatában, s nagy része volt abban, hogy az Iparrajziskola elsőrangú iparoktatási intézménnyé fejlődött. Nagy szeretettel esüggött a mesterségén, nagy öröme volt, ha valamely szép anyagból szépet alkothatott. Művei között sok örökbecsű emléket találunk. Ő készítette többek között IV. Károly király hitlevelét és XV. Benedek pápa evangéliumát. A lipsei könyvkötőszakiskoláról hozta magával azt a vonzalmat és szeretet a könyvkultúra iránt, amelyet oly gonddal és igyekezettel ültetett át tanítványai lelkébe. Társulatunknak 27 éven át volt jeles tagja és kiállítója. Emlékét társulatunk mindig tisztelettel és kegyelettel fogja megőrizni.

KÉ

Galamb József

könyvkötő

irod

Ágotai Lajos: A székesfővárosi iparrajziskola kiállítása a Nemzeti Szalonban.

Magyar Iparművészet

1931. 188. l.

de még nem a legutolsó stilus
melyben már tiszta természeti
mákat alkalmaz.A képein a ter
szemléletet akarja felkelteni
természet elemeiből szerkeszti
képet.Nem ugy,hogy a természet
zatát adja,ami nem felel meg
esztetikai felfogásnak,hanem
a módon,hogy a valóság elemei
maguk redukált lényegére egys
siti le.

Az egész mai olasz
sz tnek egyik fő törekvése az
a síkon három dimenziós formá
akar érzékeltetni.Ez igazi ol
vonás,szemben a francia sikáb
geniusszal szemben.És az olas
centonak az az egyik fő jelen
hogy az olasz müvészetet viss
a térábrázoláshoz,s ebben a t
ben első hely illeti meg Carr
minden tényező erre törekszik
a teret determinálja,plasztik
jon.Uj stilust keres a müvész
csak küzdelem árán tud megval

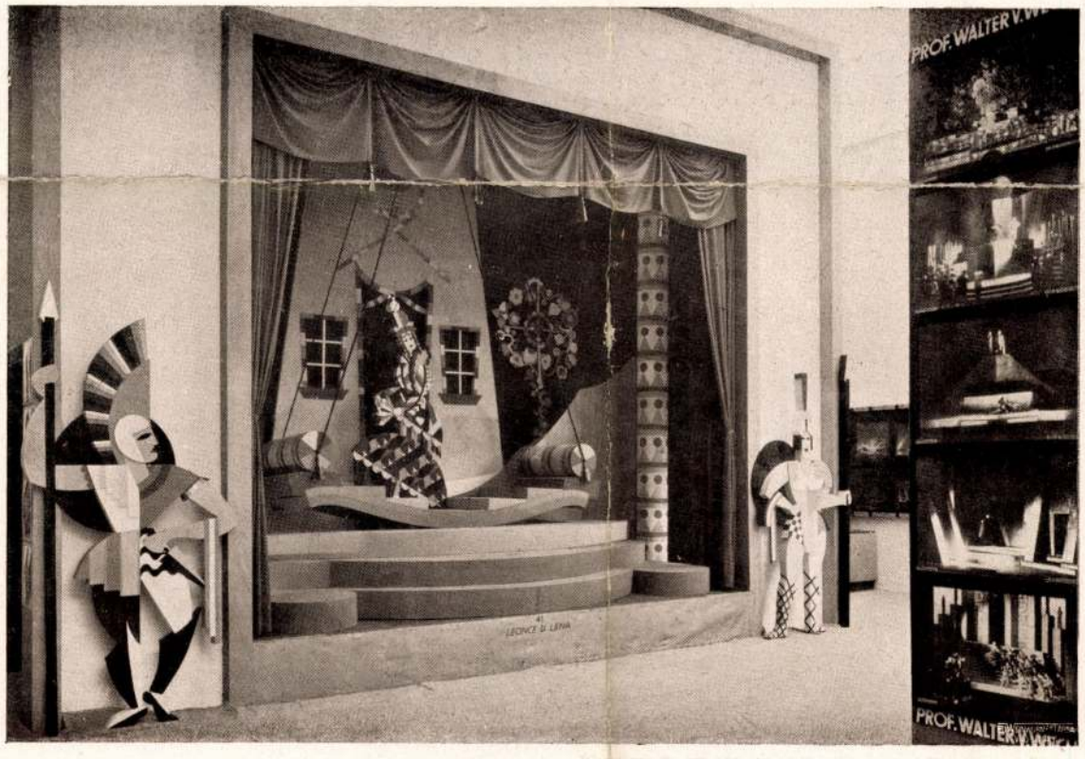

A magdeburgi színpadművészeti kiállításból. A közérdekű- és vándorszínházak csoportja. Alul a düsseldorfi művészeti akadémia színpadművészeti osztályának csoportja. ✦ Aus der Theaterausstellung, Magdeburg. Gruppe der gemeinnützigen und Wanderbühnen. (Unten) Gruppe der Bühnenkunstklasse der staatl. Kunstakademie Düsseldorf. ✦ Exposition de l'art du Théâtre à Magdeburg. Scène et maquettes.

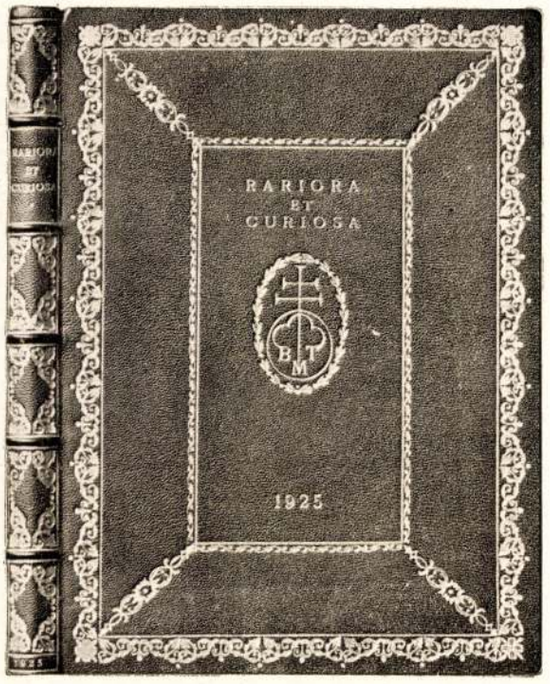

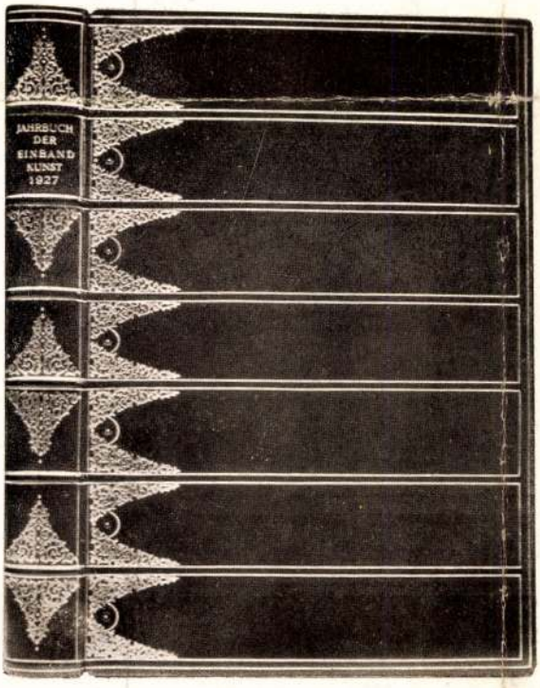

A lipcsei könyvművészeti kiállításból. Kéziaranyozással díszített bőrkötések. 1. Balogh László, 2., 3. és 4. Galamb József művei. ✦ Buchkunstausstellung in Leipzig. Ledereinbände mit Handgoldpressung verziert. 4. teilweise Ledermosaik. ✦ Reliures Exposition internationale de Art du livre, de Leipzig.

A vonatkozó cikk
Kozma Lajosnál.
Magyar Iparművészet
1927. 170. l.

Galamb József

GALAMB JÓZSEF
1876—1933.

A csapás ritkán jár egyedül. Alig kezdte az idő behegeszteni a Voit Ervin halálával lelkünket ért sebeket, mikor a tanév közepén új gyász ért bennünket. Váratlanul elhúnyt Galamb József könyvkötőipari műhelyfőnök. Kora ifjúságától a munkának élt. Németpalánkán született 1876-ban. Újvidéken végezte iskoláit, ott tanulta a könyvkötőmesterség alapelemeit is. Többre törő lelke azonban nem találta helyét a magyar kisváros szegényes könyvkultusza közepette. Budapestre jött, majd Lipcsébe ment ki. A kezdet kezdetén is nagyszerűt kellett alkotnia az ismeretlen vidéki fiatalembernek, hogy a lipcsei Grafikai Akadémián folytatott tanulmányai alatt a magyar állam ösztöndíjjal jutalmazta, majd ott szerzett oklevelét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium nosztrifikálta. Hívják külföldre, Ő azonban nem enged a kecsegtető ajánlatoknak, hiszen azok hazájától szakítanak el.

Visszatért Budapestre s átvette iskolánkban először a női munkaterem, majd a könykötőtanműhely technikai irányítását. A termékeny munka éveinek sora következett ezután. Tanítványait teljes odaadással igyekezett szakmájuk minden tökéletességébe beavatni. Csak a feltétlen értéket ismerte el. A serdülő ifjak talán néha gáncsoskodásnak vélték kifogásait ,de később ráeszméltek, hogy csak a tökéletes munkakivitelt követelte tőlük, amely a régi céhmesterek középkori hagyománya volt, s amelyet megőrizni — ha ismét virágozni akar — a magyar műipar legfőbb kötelessége. Művészi munkái hamar nélkülözhetetlenné tették iparában. A kormány csakúgy hozzáfordult, ha valami örökbecsű emlékkönyv, album vagy hasonló elkészítéséről volt szó, mint ahogy a városháza is számontartotta tevékenységét. Ily megbizatásból végezte IV. Károly király koronázási hitlevelének technikai kivitelezését, II. Vilmos német császár, Prohászka Ottokár, gróf Andrássy Gyula, gróf Khuen-Héderváry Károly díszokleveleinek, Ottó királyfi bérmaimakönyvének és a XV. Benedek pápának küldött evangélium kötését.

Amily elismerő volt a megbizatások tömege, oly arányban járult ez hozzá szervezete lassú felőrlődéséhez. Mindent egész lélekkel, semmit félerővel. Ezt a teljesítményt nem bírja soká senki. Így szakadt meg váratlanul élete fonala teremtőképessége csúcsán s hagyta kielégítetlenül azt a várakozást, amellyel eljövendő munkássága elé mindannyian tekintettünk.

Budipapajzisk.
1932-33, 34. l.

felkészültséggel helyezkedtek el hivatásuknak nagy követelésekkel fellépő állomáshelyein. Hol Berlinből, hol Párizsból érkeztek levelek a tanítványoktól a Mesterhez, amelyekben mindig örömmel és hálával tudatták, hogy Tőle nyert tudásukkal megállják helyüket a világversenynek e két legfontosabb központjában is. Tanárembert ennél jólesőbb elismerés alig érhet.

De mindez csak egy része volt sokoldalú tevékenységének. Emellett tanított az állami Kertészeti Tanintézeten s előttünk feküsznek végtelen odaadással készített finoman színes rajzai, melyeket a „Növényvédelem" számára készített. Nagy kedvvel folytatta ezt a munkáját is, amelyen kora ifjúságától élete utolsó órájáig bensőséges rajongással csüggött.

Az Úr megadta neki azt a kegyet, hogy mikor utolsó órája elérkezett, az ott érte őt kinn a természet ölén, azon a kis darab földön, amelyet oly szeretettel művelt meg, amelynek minden csemetéje, minden fája az ő keze munkáját érezte magán. A kertészollót tette le a kezéből, amikor a Legfelső Bíró elé indult lelke.

A test immár elpihent, hogy eggyé váljon az anyaföldde, de lelke szüntelen itt lebeg köröttünk, kik alkotásainak megőrzését és továbbfejlesztését vettük gondjainkba az ő szeretettel áthatott szellemében.

GALAMB JÓZSEF

Galambóci török

épiténeti emlékek

l.

Genthtörökmüemel

319. l

Téglasír, római VII. 191.

Galambác Columbia

várom.

Kikegárpad

Tárlatikép. 1895.

23.

24.

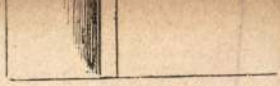

25.

27.

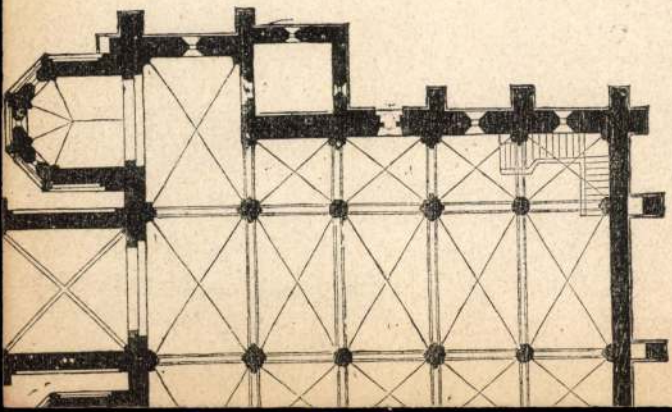

Galambod

fejfák
textiliák ekrüst
régi padfestés)
(1689-bol

Debreczeni L. 1928

190. l.
191.
192.

Galambodi ref.

templom.

Gotikus,
külön álló fa harang-
toronnyal.

Debreceni L.

1928. 55, 56,
57. l.

M.KIR. KÖLPONTI
42 VII. 21
T
BUDAPEST

Galambodi

harangtorony

1690 ?

Repr -

Baloghfatornyok

40. n. Ép

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Galamboki rk. fa-
templom
(Zala vm.)

1757 ben épittette Biró
Márton püspök.
Elpusztult.

Pehm. 460 l.

GALAMBOS ANDRÁS, magyar varga

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két iratát a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old
/ 1,2./ V. magyar varga. 266.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

D Galamboss András

szül. Budapesten 1886 márc.
12. Ref.
1911/12. I. ötödosztálybeli
Oltyai Viktornál.

Libera Augustia VI. 205.

Galambos András

rajzoló

Szül. 1886. Esti tanf.

alakrajz.

Értimisk 1903/4.

43. l.

CHER

ARTHUR RÜMANN

DAS ILLUSTRIERTE BUCH DES XIX. JAHRHUNDERTS IN ENGLAND, FRANKREICH UND DEUTSCHLAND

1790—1860

Mit 235 Abbildungen im Text

In Leinen M 30.—

Dieses Werk füllt eine Lücke in der Kunstgeschichte aus. Es gibt zum ersten Male ein geschlossenes Bild von der Ent-

Galambos András

Fertő

Ert. 1928.

468

1908.

ébol.

ytől körülvett fejét bal válla
z. Nyilt koronája liliomos, vál-
emöldöke szőke, szeme barna. Ma-
éle látszik ~~ki~~ és palástjának
tján~~ak~~ közep~~ak~~ út piros kövek van-
zott.

Marosvásárhelyett 1908 február
szamoltatott 1908. április 27-én
ogadtatott az 1911. márczius 11-ikí

tönkrement kép maradványa látható.

Galambos András

1904/5 – 1907/8, 1911/12 I.

Ferképzőművészeti Főiskola

84. c.

Galambos

MDK

Gyárunk képzőművész studiójának /melyet Luzsicza Lajos festőművész vezet/ tagja. Kiállításukon Pogány Ö. Gábor szerint müveik elérik azt a szinvonalat, amelyet a régóta működő nagyüzemi képzőművészek elértek.

--:Ecsettel és szerszámmal.

Hajóépitő. 1960. jun. 4.

MDK

A.Galambos ,érmész.

a folyó háboru/1915/ német vezérférfiait arcképezi csinos érmein.

Scheen Arnold: Véleménye az 1915-ben megjelent: Magy. képzőművészek lexikona-ról.
Könyvtári Szemle. 1915. ápr.-aug. 105-109.l.

Galambos András

festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.
Kél női fejet.

Pesti Hirlap
1929.IX.8.

Galambos L. András

grafikus

Nemzetközi Plakátkiállitás - Ginzában - Japánban - a tokiói Hoesi Egyeten iparművészeti szakosztálya rendezésében - plakátjával vesz részt.

Nemzeti Ujság
1933.I.27.

Galambos Anna

Szerepel a X. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállításon

H. R.: Kiállítás Miskolcon

Délmagyarország 1968 XII. 4

GALAMBOS ANTAL, kefekötő

Szombathelyen, a Vakok Intézetében 1928 jan.apr. elég munka akadt. kétezer lókefe elkészitésére kapott rendelést. Ekkor ez nagy rendelés volt. Túlóráztattak. Előfordult, hogy napi 13, sőt 17 órát is dolgozott. 1931-33-ban folyamatos volt a termelés, de a követelményeket egyre jobban fokozták. 271.old

DOMONKOS JANOS: A szombathelyi vakok intézetének története 268.old

VASI SZEMLE, XXV.évf. 1971. 2.szám, Szombathely

GALAMBOS ANTAL, kerekkötőmester

Szombathelyen 1925-től 1945-ig dolgozott mint nem látó ember dolgozott a Vakok Intézetében, most nyugdijas. 1926-ban megsappant a munka, nem tudórazhattak. A munka idő reggel 7-12-ig és 13-18-ig tartott. Fárasztó volt, mert a szakma erős szellemi tevékenységet, jó kézügyességet és technikai készséget kivánt. 271.old

DOMONKOS JÁNOS: A szombathelyi vakok intézetének története 268.old

VASI SZEMLE, XXV.évf. 1971. 2.szám, Szombathely

Galambos Arthur
Nobráro

Prokopius Béla
Nyjtéol

Gerhard Szerb ?

A.L.Galambos
Berlin-Steglitz,
Fregestr.42a.

Berlin-Steglitz, den 27.Februar 31.

Sehr geehrter Herr Minister!

Herr Grünthal teilt mir mit, dass Sie einige Daten meines Lebenslaufes für ein biographisches Werk wünschen. Diesem Wunsche will ich hiermit gerne entsprechen, doch bezweifle ich die Eignung meines bisherigen Lebenslaufes und Leistungen für obigen Zweck. Urteilen Sie, sehr geehrter Herr Minister, jedoch selbst!

Vorher bitte ich, mir eine Berichtigung zu gestatten. Goldschmied bin ich leider nie gewesen. Wie viele aus Neigung sich mit bildender Kunst beschäftigen, so befasste auch ich mich seiner Zeit mit der Medailleurkunst und Plastik. Kunstwert haben die so entstandenen Dinge nicht. Folglich ist eine Bewertung meiner Arbeiten bedeutungslos.

Mein Lebenslauf in Kürze ist folgender:

Ich bin der Sohn ungarischer Eltern und naturalisierter Deutsch-Oesterreicher, wurde 1883 in Wien geboren. Nach einer Schulausbildung bei den Benediktinern zu den Schotten in Wien, bestimmte mich mein Vater für den Soldatenberuf. Meine diesbezügliche Ausbildung sollte ich auf der Theresianischen-Militärakademie in Wiener-Neustadt erhalten. Zum Leide meines wohlmeinenden Vaters bezog ich die Militärakademie nicht,

da ich für den Militärismus kein Verständnis hatte.
Vernünftigerweise durfte ich mir nachher selbst einen Beruf wählen. Um die erforderlichen, praktischen Kenntnisse für ein späteres, technisches Studium zu erwerben, praktizierte ich zwei Jahre in einer Automobilfabrik. In meiner freien Zeit befasste ich mich, wie schon erwähnt, zunächst ohne Schulung viel mit bildender Kunst, die vieles in schöpferischer Beziehung mit der Ingenieurkunst gemeinsam hat. Von 1899 bis 1904 war ich Hörer des Maschinenbaus an der Technischen Hochschule und gastierte gleichzeitig in der Spezialschule des bekannten Medailleurs Prof. I.Tautenhayn an der Akademie der bildenden Künste in Wien. Nach Beendigung meiner Studien folgte eine 1½ jährige Europareise. Ende 1906 kam ich nach Berlin, wo ich bis zum Kriegsbeginn frei und unabhängig lebte. Januar 1915 wurde ich zur K.u.K.Fliegertruppe eingezogen, bei welcher ich den Weltkrieg bis 1918 mitmachte.
Künstlerisch bin ich seit 1914 nicht mehr produktiv. Meinen Mitmenschen ist so vieles erspart geblieben, aber mir auch.-
Seit 1925 bin ich bei meinem Freund, dem bekannten Berliner Bronzegiesser Hermann Noack, berufstätig. Vielleicht gelingt es mir trotz der schweren Zeiten noch einmal unabhängig und frei Leistungen zu vollbringen, die eine biographische Behandlung verdienen.

Schliessend bitte ich Sie höflichst zu entschuldigen, dass ich erst heute Ihren geschätzten Brief beantworte. Leider habe ich nur sehr wenig freie Zeit. Das Leben muss hier jeden Tag neu erkämpft werden.
Indem ich Ihnen, sehr geehrter Herr Minister, für das mir gewidmete Interesse herzlichst danke, zeichne ich mit dem Ausdruck meiner

vorzüglichsten Hochachtung
Ihr ergebener
Arthur Galambos.

GALAMBOS *Artúr*, éremművész, * Bécs 1883. Ugyanitt Tautenhaynnál tanult. Másfélévi európai tanulmányút után 1906. Berlinben telepedett le s jelenleg is ott működik. 1914-ig számos plakettet mintázott.

É. G. I. 363. l.

Raák János, kórházi ellenőr V-61.

Galambos L. Arthur.

als Sohn ungarischer Eltern in Wien, im Jahre 1883 geboren, sind naturalisierter Deutsch-Österreicher, war G. für den Soldatenberuf bestimmt, für den er jedoch keine Neigung empfand. Um die für derlichen technischen praktischen Kenntnisse zu erwerben, praktizierte G. zwei Jahre lang in einer Automobilfabrik, sich in seiner freien Zeit zunächst ohne Schulung viel mit bildender Kunst beschäftigend. Von 1899 bis 1904 Hörer an der Technischen Hochschule in Wien in der Abteilung für Maschinenbau, besuchte G. gleichzeitig die Specialschule des bekannten Akademikers Prof. Tautenhayn an der Akademie der bildenden Künste in Wien. Nach Beendigung seiner Studien und einer anderthalbjährigen Studienreise durch ganz Europa, liess sich G. Ende 1906 in Berlin nieder wo er, 1915 zur k. u. k. Fliegertruppe einberufen, bis 1918 den Weltkrieg mitmachte. Forditz

Künstlerisch seit 1914 nicht mehr produktiv, is G. bei dem bekannten Bronzegiesser Hermann Noack in Berlin berufstätig.

8505.

Hu Pmagyérem 232. l.

s szuronyos puskáját balvállán tart-

anal Regiment.

u Glina in Kroatien.

resia. Die Gränz
giments Inha-

rrr.

6: 9.4 cm.

31-904
04-6.

11 műve
felsorolva

Galambos L. Arthur

von

Hu Pr magyarem

XXXV. tábla

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ezek
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger Mik
királyság megváltó eszméjének. És fegy
nyugalmat, békét, becsületes demokráciát

Ezért fordulok barátaimhoz, hiveim
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkhoz.
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonomiá
sok ezer embertársamon, joggal kérhete
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen.

És kérek mindenkit, akit közös eszm
nek semmit, amig igazolt embereim
Griger Miklós és az én nevem sze

Budapest, 1935 március havában, a

Márkus-nyomda, Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

M Á S O L A T.

Der Polizeipräsident.
Abteil.IA.Fremdenamt
Tgb.Nr.2498 IA Fr.A. 1/1929

Berlin, den 27.November 1929.

An die

Königlich Ungarische Gesandtschaft

B E R L I N

Auf das Schreiben vom 23.Oktober 1929 - Nr.13123 - beehre ich mich ergebenst mitzuteilen, dass die beiden Personen Baranyai und Galambos hier nicht zur Anmeldung gelangt sind und nicht ermittelt werden konnten.

Im Auftrage:
gez.Heinisch

MAGYAR KIRÁLYI KÖVETSÉG
KÖNIGL. UNGARISCHE GESANDTSCHAFT
BERLIN

Berlin, 1929 november hó 29-én.

~~14475.szám~~.

Igen tisztelt Barátom!

Mellékelve küldöm a berlini rendőrfőnök átiratát, amelyből kitünőleg sem Galambos, sem Baranyai cimét és tartózkodási helyét nem sikerült megállapitani. Baranyai folyó évi julius hóban járt ugyan a követségen utlevél ügyben. Állandó lakhelyül akkor Budapest, I.ker. Bertalan utca 24. számot adta meg.

Galambos a követség nyilvántartásában egyáltalán nem szerepel.

Sajnálom, hogy ennyi ideig tartott mig érdemleges negativ választ tudtam adni.

Sokszor üdvözöl

igaz barátod

Vadai Ervin Imre

Nagyméltóságu

PROKOPIUS BÉLA Urnak

rendk.követ és megh.miniszter

BUDAPEST

Galambos

nobrair

Galambos A.

Érendiall Eat.
1924. 731

~~Bögre IV. 120.~~

Galambos A

[illegible]

lásd

Cs-szám 73.l.

16684-88. Posner, Budapest.

Galambos Arthur L. Berlin-Steglitz, Fregestrasse 42/a

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

MDK

Galambos Arthur, éremvésö

Perlinben müködik.

Dr.Procopius Béla: A Magyar [illegible]-és Plakett-művészet. MI.1934 125-127.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Galambos Attila

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 DEC 25

1021

Galambos Attila: Ketten

Y LÁSZL

ermekbetegségek

– netán évek? — kába csömöre, tétova révülete után Winkleként kívánni se lehetne derűsebb és zavarba t, mint a mozizsöllyében megdörzsölni a szemünk, a *ségek* című új magyar film vetítésén. Egy ködízű de- tt, gémberedett lábakkal, fölhajtott gallérral a ta- ünk. S ha korábban mulasztottunk volna valamit, ez hiánytalanul elénk hozza: elénk majd az egész film- liés bohó varázslataitól és az ősburleszkektől Tati ráig, a Zazi-sorozatig, a spontán kamera ravasz rög- g a két fiatal, frissszemű rendezőnek, *Kardos Ferenc- Jánosnak* legkevésbé sem volt szándékában efféle ösz- étlést tartani. Valószínű, hogy még a stílusparódiát eglepett kritikus látja bele e szokatlan és mégis oly orozatba, tudálékosan törekedve a látottak valaminő Az alkotók, ha jól sejtem, valami egészen mást akar- eni rég feledett életünkkel, rég feladott álmainkkal. . amikor még elválaszthatatlanul egybeesett a kettő: üde tarkaságával, minden lehető szabadságával.

ékenyek voltak erre a különös világra, megsejtették gazságát. A gyerektéma reneszánszát éli a filmvász- n láthattuk, óvodisták és kisiskolások szemszögéből, is lennénk, mi felnőttek, míg másutt ravaszul ki- us programok és bölcseleti féligazságok igazolója ként léptették elénk a gyermeket. Kardos és Rózsa

M.D.K.

Galambos Attila
Grafikus

„Bohóc"

Élet és Irodalom, 1967. jan. 21 - 9 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Galambos Attila

ÉLET ÉS IRODALOM
1967 JAN 21

1021

Galambos Attila: Bohóc

ember gondolkodik el saját
ronka gondosan készülődött. Időzíteni is
ötkor fellép a zsámolyra és öt órára, m
gérkeznek, már be is fejezte élete legnag
A kis Sopronka, a fia, csak este tíz fe
ni ment. A szomszéd lányának udvarol.
művel az élet. Hiába, jók azok a görög tra
nte vágyódott utána, hogy amikor haza
, Hadd lássa... Miféle indulatok ezek?
indent annak rendje-módja szerint. Fölk
melyről úgy érezte, hogy az életnek tartoz
ődött. Vajon írjon-e búcsúlevelet? A
rint rossz fogalmazványok. Fölületesek, n
alál igazi okát. Mégis úgy határozott: röv
k. Csak ennyit: „Édes fiam, felkötöm m
m a legjobb. Ne utánozz engem, ne légy

hang. 44. Nem, ne — angolul. 46.
Mária. 52. Skálahangok. 54. Szótag
összecsengése. 55. Kíván. 57. Ritka
németül. 59. USA-állam. 61. Ész
amerikai indián törzs. 63. Mosókony
— franciául. 64. Tojásdad — angolul.
Jugoszláviai folyó. 67. Új-zélandi kikö
hely. 70. Franciaországi helység. 71.
dulatszó. 74. Barna bőrű nép. 76. Pu
tító. 77. Áll alatti zsírpárna. 78. A „
mény vitéz". 80. Angol sör. 82. Mű
tető képző. 84. Év — franciául. 87.
font!

Jíró Zso

Az idézet és a novella címét 12 nap belül kérjük megírni.

A megfejtők között tíz példányt s solunk ki Palotai Boris: „A színész és az oroszlán" című kötetéből.

Megfejtés az 1. számból:

... azért írtam meg, hogy az utó ilyen küzdők legyenek egy emberse társadalomban. — Tetőn — Kistefu.

JUTALMAZOTTAK:

Bor Ambrus: „Üvegszekrény" c novelláskötetét nyerték:

Fogarasi Béláné, Bp. II., Márti útja 7. — **Hollós Attila**, Bp. VII., D janich u. 12. — **Kiss József**, Bé csaba, Szerdahelyi u. 3. — **Nagy Má** Szeged. Tanácsköztársaság u. 1. — **delka Krisztina**, Nagyatád, Aradi 9/B. — **Paál Ottóné**, Tapolca, Ke gyártó u. 13. — **Schacherer Frigye** Bp. XI., Karinthy Frigyes u. 12. **Stéhli Ferenc**, Bp. XVIII., Nyitra u — **Tímár Rozália**, Bp. VI., Ó utca 4 **Tóth Gyula**, Kaposvár, Lenin u. 7.

A jutalomkönyveket postán küld el.

ág. 35.
l név.
l imp-
lt. 40.
öltség.
ak ci-
Csapat
Olasz
része.
tárán.
afélék
t: mű-
Béke
alcium
folya-
fi-vers
zándé-
Vég-
ja. 81.
. Len-
sinyító

idítés.
tó nö-
5. Fél
tül. 7.
Svájci
ánium
Drava
dsen.
idézet
észnő.
v. 24.
t hal-
ikötő-
3. Az
Újság.
: szá-
Óra-

GALAMBOS ATTILA

GALAMBOS ATTILA

1941-ben született Budapesten. A Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban, majd a Dési Huber Körben festészetet és grafikát tanult. Első önálló kiállítása 1972-ben volt Budapesten. Kőbányán él.

Művészetbarátok 2003. kiállítás a Pataky Galériában

2003. OKT. 20 – NOV. 15.

Galambos Attila a mesterség alapjait a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban, majd a Dési-Huber Képzőművészeti Körben sajátította el. Talentumának festészeti és grafikai irányultságát hatékonyan segítették a művészpályára felkészítő tanárai: Fenyő A. Endre, Gacs Gábor, Gráber Margit, Németh László (nem a nagy magyar író, hanem a kiváló művészpedagógus) és Tamás Ervin. Önálló kiállítást eddig háromszor rendezett - Budapesten (1972, 1980, 1998); hazai kollektív tárlatokon hétszer vett részt, Szentendrén (1971, 1972, 1973, 1975, 1976, 1978), Budapesten a Pataky Galériában 1998-ban, de a franciaországi Menet-ben is szerepel 1997-ben. Ezen túl számos rajzművét közölték az Élet és Irodalomban, a Magyar Nemzetben és egyéb napilapokban, folyóiratokban, miközben évekig dolgozott a Budapest Grafikai Alkotó-közösségnek, alapító tagja a Kőbányai Képzőművészek és Iparművészek Egyesületének.

A Madách Imre Művelődési Központ
(Vác, Dr. Csányi L. krt. 63.)

szeretettel meghívja Önt
és kedves Családját
1999. június 4-én, pénteken
18 órára a Kassai Vidor Galériába

GALAMBOS ATTILA

festőművész

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

A kiállítást megnyitja:
Lóska Lajos
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:
1999. június 20-ig,
naponta 10 - 18 óráig

MDK

Galambos Attila

grafikus

- Asszonyfej" (repro)

" "

Élet és Irodalom, 1963. március 9 – 2 lap

Az elvont képépítés és a látványfestés határán

Galambos Attila kamaratárlata Kőbányán

NAPI MA.
1998.09.11
GALAMBOS ATTILA

Mielőtt összegezni próbálnám e kamarakiállítások kategóriájába épphogy beilleszthető kis kollekciót, szükséges kiemelni, hogy méltó, a műalkotásokat megillető hangulatos miliő fogadja és tárja az érdeklődők elé *Galambos Attila* szellemi teremtményeit. Igen, elsőként a Pataky Művelődési Központ felújított könyvtárát illeti dicséret, amely alighanem minden vonatkozásban példásan tölti be hivatását (esztétikus belső kiképzés, nagyszámú olvasóhely és könyvállomány) az utóbbi évek ízlésromboló, szellemleépítő kórságának bűzölgésében. Summa summarum: már a várható látogatottság tekintetében se került méltatlan helyre az öreguras-an őszült szakállú, ám élete delén alig túllépett, bohém lelkületű festőnk zsenge hajtású képsorozata.

Mivel nem gyakori kiállító, s nem tülekedik a szerepléseként, kívánatos Galambos művészéletrajzának alábbi összegezése. A mesterség alapjait a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban, majd a Dési-Huber Képzőművészeti Körben sajátította el. Talentumának festészeti és grafikai irányultságát hatékonyan segítették a művészpályára felkészítő tanárai: *Fenyő A. Endre, Gacs Gábor, Gráber Margit, Németh László* (nem a nagy magyar író, hanem a kiváló művészpedagógus) és *Tamás Ervin.* Önálló kiállítást eddig kétszer rendezett – Budapesten (1972, 1980); hazai kollektív tárlatokon hatszor vett részt – kizárólag Szentendrén (1971, 1972, 1973, 1975, 1976, 1978), de a franciaországi Menet-ben is szerepelt 1997-ben. Ezen túl számos rajzművét közölték az Élet és Irodalomban, a Magyar Nemzetben és egyéb napilapokban, folyóiratokban, miközben évekig dolgozott a Budapesti Grafikai Alkotóközösségnek.

Galambos Attila jelen környezetben kiállított képei láthatóan absztrakt, más ismert szóval nonfiguratív indíttatásúak. Tételesen absztraktnak azért nem mondhatók, mert mi sem áll távolabb tőle, mint az elvonatkoztatás dogmákba merevített, természeti élményt és látványt elutasító értelmezése. Nála is egyértelműen érvényesül az az esztétikai axióma, hogy az absztrahálás eleve a művészi formába öntés, megkomponáltsága evidenciája még az úgynevezett naturalista, ha úgy tetszik, természetelvű ábrázolásnál is. Mert az alkotó művész már első

FOTÓ: KURUCZ ÁRPÁD

rátekintéskor preformáltan látja a tárgyi valóságot, így természetes, hogy ennek artisztikai eredménye csak elvonatkoztatott műtárgy, transzformált szellemiművi produktum lehet. E felismerés alkotói törvényszerűségéből vezethetők és mérhetők le a látványvilágtól és tárgyi valóságtól elvonatkoztatott különféle fokozatok – kezdve a szerkezetes összevonástól a nagyvonalú stilizáláson át az asszociatív motívumokig, vagy a mindezekkel szöges ellentétű, minden valóságelemet tagadó végső, semmit sem ábrázoló, semmire nem emlékeztető végpontig. Ez már a minden pozitív értéket tagadó kozmopolita „nihil art" – először általam megnevezett – kategóriája.

A művészetekre és a szakirodalmakra odafigyelő tájékozott emberfők tudják, hogy a nonfiguratív alkotómódszernek meg a vele foglalkozó tanulmányoknak számtalan ellenzője és igenlője van. Mindkét tábort hagyjuk meg hitében. Az viszont az iménti gondolatsorból bátran konkretizálható, hogy Galambos Attila e helyt bemutatott kisszámú képanyaga igaz és őszinte emberi-művészi érzéseket fogalmaz meg a festészet specifikus nyelvezete által – gyökerezzenek azok akár valamely látványélményben, netán a fantáziadús képzettársítás talaján vagy bármi másban. Ha a festményein látottakat összevetjük azok címeivel, egyértelművé válik: itt nincs mellébeszélés, öncélú széptani álprobléma; látható viszont a teremtés misztériumának meg a lényegkutató látásmódnak igaz festői megjelenítése, továbbvihető-építhető ethosza! Kell ennél biztatóbb cél és lehetőség manapság?

ECSERY ELEMÉR

New York Times, és kínai emberjogi szervezetektől kapott adatokra hivatkozik. A látványos csökkenés oka elsősorban az új büntető törvénykönyv életbeléptetése volt, mely lényegesen korlátozza a halálbüntetés kiszabhatóságának lehetőségét a bíróságok számára. Kínában ezzel együtt még mindig több a kivégzettek száma, mint a világ bármelyik országában. Az Amnesty International becslései szerint 1997-ben mintegy 3000 elítélt kivégzésére került sor, az 1996-os év adatai szerint ez a szám 4367-re tehető. Az Amnesty International szerint a számadatok nagyságrendje nem tekinthető százszázalékosan elfogadhatónak, mivel a kínai kormány ezeket szigorú államtitokként kezeli.

A büntetőügyekben eljáró tanácsvezető bírók saját döntési körükben határozhatnak a halálos ítélet kiszabásáról, a legtöbb halálos ítélet a mai napig nemi erőszak, rablógyilkosság, kábítószer-csempészet és nemegyszer súlyos gazdasági bűncselekmények miatt születik meg.

John Kamm amerikai jogász és társadalmi aktivista maga is csolatban lefolytatott bírósági eljárásokkal. Megítélése szerint az eddigi joggyakorlat alapján a bíróságok sokszor szabtak ki halálbüntetést olyan esetekben, amikor ez nem állt arányban az elkövetett bűncselekmény súlyával.

Az új büntetőkódex állásfoglalása szerint halálbüntetés a jövőben csak minősített esetekben szabható ki, mint például szervezett bankrablás, előre kitervelt, különös kegyetlenséggel elkövetett rablógyilkosság, vagy nagy értékű, nemzeti műkincsek elrablása vagy kicsempészése miatt. Mindenképpen szakítást jelent a múlttal, hogy halálos ítéletet sem terhes nőkön, sem fiatalkorúakon nem lehet végrehajtani.

John Kamm több mint hét éve tart állandó kapcsolatot a kínai hatóságokkal, és figyelemmel kíséri számos olyan fogoly sorsát, aki vagy politikai, vagy pedig vallási nézetei miatt került börtönbe.

A kínai részről megmutatkozó együttműködési készség javulása kétségtelenül összefüggésbe hozható a közelmúltban *Jiang Zemin* kínai és *Clinton* amerikai elnök találkozásával.

Kiscsibe mellé tett tojáshéjban fekszik a világ legkisebb és legkönnyebb merevlemez-meghajtója, amelynek lemeze akkora, mint egy nagyobb érme FOTÓ: MTI – KÜLFÖLDI KÉPSZERKESZTŐSÉG

-afgán kapcsolatok

A tálibok elismerték, hogy 30 iráni kamionsofőrt valóban fogságban tartanak, de tagadják, hogy bármi közük lenne az afganisztáni Mazar-Sharif városában lévő iráni konzulátus diplomatáinak eltűnéséhez. Nagy a valószínűsége annak, hogy a diplomaták és újságírók már rég nincsenek életben.

Teheráni források szerint Irán minden bizonnyal végre is fogja hajtani az afgánok elleni katonai akcióját, már csak erőfitogtatás miatt is, de ezzel egyidejűleg szeretné visszaállítani, ha kell katonai eszközökkel, erős politikai befolyását is, melyet diplomáciai úton eddig nem sikerült.

A két ország hosszú ideje tartó viszályának egyik alapvető oka abban keresendő, hogy Irán a síita muzulmán hitet vallja, míg a tálibok a szunnita vallási mozgalom követői.

Az adott politikai helyzetben Iránra is érvényes a régi kínai bölcselet igazsága, mely úgy szól, hogy „az ellenségem ellensége a barátom". Az iszlám fundamentalista tálibok elleni gyűlölet Irán kapcsolatait lényegesen javítja mind Amerikával, mind pedig Oroszországgal, hiszen a két nagyhatalom sem szemlélheti hosszú időn át tétlenül a térségben egyre növekvő háborús feszültséget.

AZ OLDALT SZERKESZTETTE:
B. GY.

Galambos Dezső, iparművész

M.D.K.

elismerésnek nyert a kaposvári iparművészeti kiállításon.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.

dec. 30. sz. 8. old.

Galamboo Ernő

aranyműves

I.

Milano 1906

79. I.

nk ki hozzád .amariskais megy

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Galambos Erzsébet

TEXTILÉLET

Budapest

1971 DEC 18

1021

GALAMBOS ERZSÉBET
Önarckép (grafika)

elemzése."
téma, különös
hogy a követk
terv küszöbén a
tal lebecsült „
üzemet jelentőség
tón a „helyére"

A felszabadu
tíznél is több vig
volt az országban, ma ösz
szesen kettő, és mindkettő
a vállalathoz tartozik. S
hogy szükség van munká-
jukra bizonyítja, hogy
szükség van továbbra is
alacsony fonálszámú — ol-
csó — ruházati és haszná-
lati cikkekre. S a divat ha-
tására, van amikor foko-
zott igény az ilyen
fonalszámok iránt. Már
pedig a finomfonodák-
ban a 13—14-es fona-
lak gyártása — mely a
vigonyfonodában már ma-
gasnak minősül —, nagy-
on sok vesződséggel jár,
és nem is gazdaságos.

goz fel, hogy az anyagi le-
hetőségeket figyelembe
lehessen venni. A be-
nyújtott munkát most lek-
torálják, értékelik, s majd
a jövőben kerül sor a
megvédésre. Az egyetemen.

A gyakorlatban hogy
lesz, mint lesz? — ez nem-
csak rajta múlik. Illetve
rajta is. Ha megvédi dip-
lomamunkáját, nemcsak
végzettsége nő, hanem a
felelőssége is, hogy a szer-
zett képzettséget felhaszná-
lja.

S hogy jól használja.

— kgy —

Pamutkikészítőgyár:

Munkába állt
csomagológép

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Galambos Erzsébet

ESTI HIRLAP
1965 FEB 20.

Cigarettás csendélet – Fehér interieur

Galambos Erzsébet kiállítása

1021

Érlelő évek, évtizedek festői eredményeit és egy rokonszenves művészegyéniséget mutat be Galamb Erzsébet kiállítása, amely a sors szeszélyéből egyszerre bemutatkozás és visszatekintés, egy emlékezetes pálya és egy stílus demonstrációja. Galamb Erzsébet képei évtizedeket fognak együvé, hiszen a *Cigarettás csendélet* 1936-ban, a *Fehér interieur* 1964-ben készült; a dátumok nem stílusrétegeket, hanem művészi felfedezéseket, festői elmélyülést jeleznek, a saját hang egyre biztonságosabb kezelését. Bensőséges, finom lírai hang Galamb Erzsébeté, színeiben, kompozícióiban mesterien tudja a tárgyak lelkét érzékeltetni, élménnyé tenni, a párizsi iskola formakultúrája és bensőséges hangja érződik művein, intim csendéletein éppúgy, mint hangulatos tájképein.

Színvilága eredeti és érdekes, a fehér és a kék hangsúlyos kompozíciós szerepe az atmoszféra-teremtés szép példája. Külön említést érdemelnek íróniát, játékos kedélyt, együttérző fölényt kifejező jellemet, magatartást ábrázoló képei, mint például az *Olvasó férfi* című gouache vagy az *Eric* című olajkép.

(i. j.)

VIETNAMOT IL

Couve de ...
washingtoni tárgyalásait

WASHINGTON

Couve de Murville francia külügyminiszter tegnap este befejezte tárgyalásait az amerikai kormány képviselőivel. *Johnson* elnöknél tett látogatása után újabb megbeszélést folytatott *Rusk* külügyminiszterrel.

párttalálkozó

Ville Pessi, a Finn Kommunista Párt főtitkára és a finn pártküldöttség más tagjai vettek részt a találkozókon, amelyek *a két párt kapcsolatait jellemző testvéri barátság, őszinteség és teljes bizalom légkörében zajlottak le.*

Oszlopfő, *Poreč, Szent Euphrasius-bazilika (VI. sz.), fotó: Szűcs Gergely*
Capital, *Poreč, Basilica of St. Euphrasius (6th c.), photo: Gergely Szűcs*

Hallstatti hangulat mohos fával, *fotó: Görbe Katalin*
Hallstatt atmosphere with moss-covered tree, *photo: Éva Galambos*

Malkocs bej dzsámija *(XVI. sz.), Siklós, fotó: Dienes Judit*
Djami of Malkoch bey *(16th c.), Siklós, photo: Judit Dienes*

GALAMBOS ÉVA

KŐBŐL, FÁBÓL, ARANYFÜSTTEL

Közép-európai műemlékek restaurátorszemmel

STONE AND WOOD WITH GOLD LEAF

Central European monuments as seen by restorers

Vízcseppentő, *Magyarvalkó (Väleni)*
Water-spout, *Magyarvalkó (Väleni)*
Fotó: Galambos Éva

Közép-európai Kulturális Intézet
1088 Budapest, Rákóczi út 15.,
327-0005, info.keki@ella.hu,
www.ceci.hu

The exhibition includes photographs of landscapes, village church interiors adorned with colourful embroideries, carved wooden grave-posts and finely wrought altarpieces, sculptures, panel paintings and cathedrals with lierne vaulting and frescoes from Austria, Croatia, Romania (Transylvania, Moldavia) and Hungary. Despite the diversity, a characteristic church spire here, a carved angel head or an embroidered pattern there, remind one of kindred motifs seen elsewhere in the region, awakens the "regional psychology", revives memories of similar relics, the intricate network of associations that are evoked when one revisits a familiar place.

The photographs were taken by students of restoration and their instructors, specialists who need the skills of artists and craftsmen alike, and must also know the substance, the physical, chemical properties of the object, its reagency with other materials, to heat, climate, etc.

In Hungary, restorers and conservators are trained in the Institute of Restorer Training within the University of Fine Arts. Every year the lecturers in this special subject, which requires such a wide range of skills and experience, join their students on a study tour organised by Katalin Görbe. First of all they visit monuments at home and in regions that are important for the restoration of Hungarian relics: Transylvania, Austria and Croatia. The aim of these trips is to study the specific features of the region on the one hand, and to become acquainted with the art and restoration practices of the given country, on the other. Their itineraries, like the wanderings of medieval masters and workshops, do not respect political frontiers, but lead to the great art centres of past times, drawing a map of our joint cultural heritage.

The 120 or so photographs in the exhibition were taken during such study tours. The criteria for selection were not dictated by art history or conservation, or even by the importance of the monument. It was the quality of the photographs and the presentation of our present-day Central Europe through relics of the past that governed the choice of items. Nevertheless, the photographs by both the teachers and the students reveal a special approach, a distinct interest in material and techniques. In addition to medieval frescos, gothic wooden statues and baroque altarpieces, the photographers focussed on unusual details: the natural grain of the wood, a carefully polished surface or old sections of wall. The landscape studies suggest a sensitivity to the placing of a building in harmony with its environment, shared by the creators of yore and those of the present day, notwithstanding the centuries that separate them.

Let us try to turn a fresh eye to these familiar or unknown monuments and the details that the camera reveals, observing how the old masters struggled with the material, conscious of the difficulties and joy of expression and creation - and of the fact that we are living in this common natural and artistic environment, whose preservation is a duty for us all.

Katalin Gellér

A kiállítás fotóin ausztriai, horvátországi, romániai (erdélyi, moldvai) és magyarországi tájakat, színes hímzésekkel díszített falusi templomokat, fejfákat és míves oltárépítményeket, szobrokat, táblaképeket és hálóboltozatos, falfestményekkel díszes katedrálisokat látunk. A sokféleség ellenére a közép-európai országokat jól ismerők számára egy-egy jellegzetes templomsisak, faragott angyalfej, hímzésminta felidézi a régió más vidékein látott rokon motívumokat, működni kezd a „térbeli lélektan", a már látott vagy csak hasonló emlékek újraéledése, kapcsolatok finom hálózata, mely akkor lép általában működésbe, amikor ismerős tájakon járunk.

A fotókat restaurátorhallgatók és tanáraik készítették, akiknek a művész és a kézműves kvalitásaival kell rendelkezniük, s természetesen ismerniük kell a restaurálandó tárgy anyagát, fizikai, kémiai tulajdonságait, reagálását más anyagokra, a hőmérsékletre, időjárásra.

Magyarországon a Magyar Képzőművészeti Egyetemen belül, a Restaurátorképző Intézetben folyik restaurátorképzés. A széles körű tudást, tapasztalatot kívánó szakmát oktató tanárok diákjaikkal – Görbe Katalin szervezésében – minden évben kirándulásokon vesznek részt. Elsősorban a hazai emlékeket és a magyar anyag restaurálása szempontjából legfontosabb régiókat, Erdélyt, Ausztriát, Horvátországot keresik fel. A tanulmányutak célja egyrészt a régió speciális jegyeinek a tanulmányozása, másrészt az adott ország művészetének, restaurálási gyakorlatának a megismerése. Útvonalaik, ahogy a középkori mesterek és műhelyek egykori állomásai, nem igazodnak a mai országhatárokhoz, elmúlt idők nagy művészeti központjaiba vezetnek, közös kulturális örökségünket térképezik fel.

A kiállításunkon bemutatott mintegy százhúsz felvétel e tanulmányutakon készült. Nem művészettörténeti, s nem restaurálási szempontból történt a válogatás, sőt nem is az emlékek fontossága volt a döntő, hanem a fotók minősége és a közép-európai régiónak a régi emlékekben napjainkról is tanúskodó bemutatása. Ennek ellenére mind a tanárok, mind a diákok által készített fotók speciális megközelítésről, tömören fogalmazva anyag- és technikaközpontú szemléletről tanúskodnak. A fotókon a középkori freskók, a gótikus faszobrok, barokk oltárok mellett szokatlan részletek, a fa természetes erezete vagy gondosan megmunkált felületek, régi falak kerültek fókuszba. A tájfotók a korábbi korok művészeinek és mai megörökítőinek - az évszázados távolság ellenére is létrejövő - közös érzékenységét mutatják az épületek tájba helyezése, a környezettel való szoros összhangja iránt.

Nézzük hát e jól ismert vagy soha nem látott emlékeket és a kamera által feltárt részleteiket egy kicsit más szemmel, figyeljünk az egykori művészek anyaggal való küzdelmére, a kifejezés, az alkotás nehézségére és örömére – s egy kicsit arra is, hogy ebben a közös természeti és művészi közegben élünk, melynek megőrzése a mi kötelességünk is.

Gellér Katalin

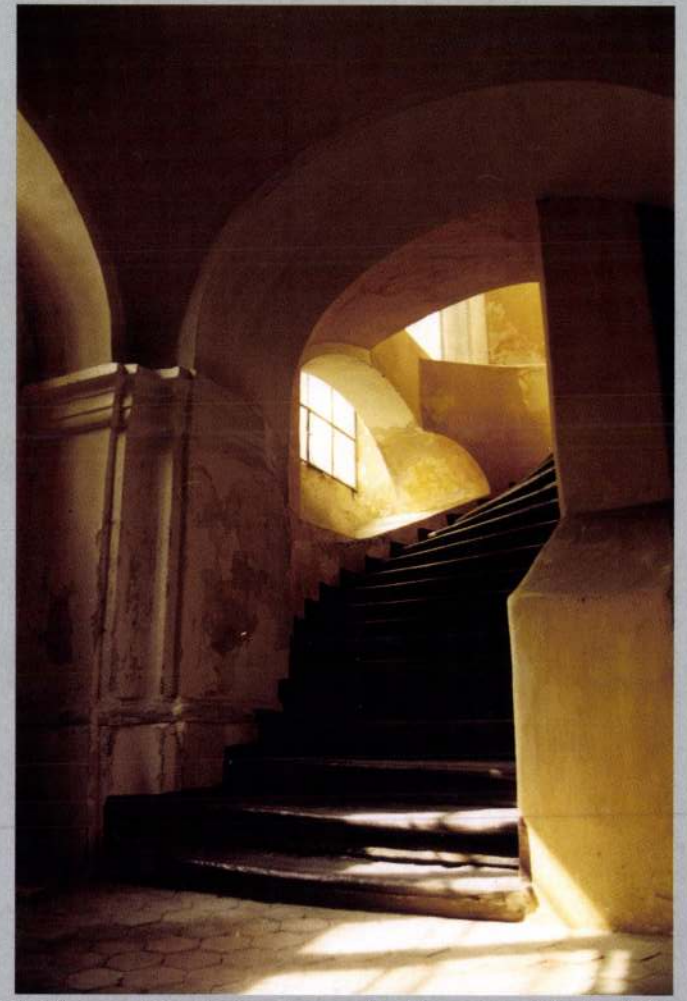

Karzatfeljáró, *Nagyenyed (Aiud), református templom (Vártemplom, XV. sz.), fotó: Molnár Margit*
Entrance to the choir, *Nagyenyed (Aiud), Calvinist church (Castle church, 15th c.), photo: Margit Molnár*

Galambos Ferenc

rajza
A Gombáspatak új hídja

Pest megyei Hírlap 1967. dec. 1. (Vác)

~~Cs. Nag Lóránt~~

Galambos Ferenc építőművész

Városterv (rajz) terveste G. F. és Lombár Pál, dr. Péczely Béla, Sedlmayer János, Sedlmayr Jánosné és Simányi Frigyes. (144. l)

Benámoló a Balaton fejlentésének egyéves munkájáról. Bérczes István, Farkas Tibor, stb. Bp. 1958. 137-166 l. [Klny. a Magy. Építőművészetből] 144.

M.-D.-V.

GALAMBOS Ferenc építész

Lásd:

Ilonczay Ly. - Tessényi Ly. - Galambos Bogyiszló, újjáépítési terv

Farkas Tibor - Polonyi K.: Beszámoló a délmagyarországi árvízsújtotta területek újjáépítéséről
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 272 l

Galambos Ferenc

MINDIG AZ ÜGY FONTOS, AMIT SZOLGÁL AZ EMBER

Beszélgetés a Kisgrafika Barátok Köréről

Az előszobafalon öreg mézeskalács-matricák, a szobában mennyezetig érő könyvfalak és sok-sok grafika. Agyonnyomná a belépőt, ha nem érezné, hogy ezeket a könyveket naponként kézbe veszik, ezek a grafikai lapok talán havonta cserélődnek a falon. Egyszóval eleven részesei az itt lakó **Galambos Ferenc** életének. Így azután nem kell keresni a beszélgetés apropóját, magától adódik.

Galambos Ferencet a **Kisgrafika Baráti Körének** egyik nesztoraként ismerik. Azt talán már kevesebben tudják róla, hogy kiváló bibliográfus is. Mindezt rendes napi munkája mellett végzi. Csupán kedvtelés lenne? Nyilván az is, de jelentőségében jóval több annál. Úgy, melynek szolgálatába szívesen szegődött.

— Gyerekkori szerelemnek indult. Hamar ráéreztem a könyv varázsára, s innen már egyenes út vitt a kisgrafikáig. 1945—46 óta tartozom a rendszeresen gyűjtők közé. 15—16 000 darabból álló kisgrafikai gyűjteményem van, gazdag magyar és külföldi anyaggal. De talán nem is ez a fontos, hanem ami legalább ilyen öröm nekem, hogy nálunk mintegy kétszáz szervezett gyűjtő van. Monterótól, egy nálunk járt olasz építésztől és gyűjtőtől tudom, Olaszországban nincs ennyi.

— Beszéljünk tehát a mozgalomról inkább! Talán megtudhatnánk, milyen előzményekre tekinthetünk vissza?

— Az indulást a századforduló táján kell keresnünk. 1909-ben alakul meg a Szent György Céh. Ennek Olgyai Viktor a vezetője. Egyébként ő honosította meg újra az egészen elfelejtett nemes grafikai eljárásokat nálunk. 1913-ban egy exlibris kiállítást rendeznek itt Pesten. Az első világháború elsöpri a mozgalmat, de a gyűjtés tovább folytatódik. A húszas évek végén két egyesület is alakul: a MEGE, melynek Lyka Károly a díszelnöke és a debreceni Ajtósi Dürer Céh, Dr. Soó Rezső vezetésével. Ez a kiváló botanikus maga is szenvedélyes gyűjtő, 80 000 lapból álló gyűjteménye van. Kiállításokat rendeznek, kiadványaik vannak. A MEGE folyóirata: a „Kisgrafika", a debrecenieké: a „Magyar Exlibris". Ekkor ismét közbeszól a történelem: e törekvések végére a második világháború teszi ki a pontot.

— Am a szenvedély, az ügyszeretet átmentődik a háborús éveken. Új formát keres. Mikor kezdődik a legújabbkori története a mozgalomnak?

— Az ötvenes évek elején verbuválódunk ismét össze. Különben mindenről már írtam a Szocialista Művészetértben, de talán nem árt az ismétlés. A Kisgrafika Baráti Körének létrehozásában nagy szerepe volt a szakszervezet elnöksége meghízásából Stettner Bélának, aki jelenleg is a kör művészeti vezetője. Mint már mondtam, a tagság száma körülbelül kétszázra tehető. Így nincs semmi meglepő abban, hogy az idei krakkói kongresszusra a mi országunk küldte a legnépesebb delegációt: 26 fővel vettünk részt rajta. Olyan ez a mozgalom, mint az eszperantó, világrészeket kapcsol össze a közös szenvedély, a közös nyelv, Új Zélandtól a Szovjetunióig. A Szovjetunióban egyébként a Gorkij Intézet fogja össze, évenként rendez kiállításokat hazai és külföldi gyűjtők anyagából.

— És nemcsak a jelenlegi eredményekre lehetünk büszkék. Nagy propagandát lehetne itt csinálni az exlibrisnek. Sok a könyvgyűjtő, olcsó a könyv, csak fel kell hívni az emberek figyelmét arra, hogy kevés pénzért komoly művészetet kaphatnak. S a saját exlibrisszel ellátott könyvtár öröme és értéke mellett — cserével — szép gyűjteményre tehetnek szert. Nem igaz, hogy ez az igény csak kivételesekben él, és eleve adott. Tagságunk nagy része lateinerekből áll ugyan, de van nekünk bányász tagunk is, akinek gyűjtőszenvedélye átminősült. Rájött, hogy gyufacímkék helyett nemes művészetet kaphat. Nem akadna, teszem azt: a szakszervezeteknek, a szakszervezeti könyvtáraknak, a szakköröknek e téren számos tennivalójuk?

— Hogyan adnak hírt magukról?

— Van egy kis folyóiratunk, a KBK Értesítő, melyben hazai, és külföldi eseményekről adunk hírt. Ennek francia nyelvű melléklete is van. A szovjetek például oroszra fordíttatják a folyóiratot. Így külföldön is tudnak rólunk. Én magam a lap szerkesztése és írása mellett évek óta írok külföldi lapokban is. Hírünk nagyon jó a világban: ismernek bennünket, színvonalasnak tartják a magyar kisgrafikát. Egyébként kiállításon is hallatunk magunkról. 1961-ben a Széchényi Könyvtárban rendeztünk egy kiállítást „Magyar írók, művészek, tudósok exlibrise" címmel.

— Az igazság az, hogy kevés a propagandaeszközünk. Hiányzik az a bizonyos hetilap is, amelyről már évek óta hallunk, de még mindig csak terv. A „Művészet" kevés helyet tud biztosítani a napi vonatkozású, szélesebb közönséget érdeklő művészeti kérdéseknek, nem is csak ez a feladata. Azután lehetne vidéki vándorkiállításokat rendezni, ahol 20—30 grafikai lapot mutatnánk be egyszerre, megfelelő rövid szövegkísérettel. És még egy: intézményeink, társadalmi szerveink is felfedezhetnék a kisgrafika lehetőségeit. Művészi üdvözlőlapokat, meghívókat készíttethetnének. Az alkalmi és családi grafika széles társadalmi igény lehetne, ha volna, aki napirenden tartsa.

— Talán a szakszervezet segíthetne ebben. A SZOT és egy-két minisztérium már tett lépéseket: művészeknél rendelik meg újévi lapjaikat.

— Igen. De akadna más, sokrétűbb tennivaló is. Megérné. Hiszen ennek a gyűjtésnek népművelési funkciója van. Mert a gyűjtés személyes öröm a gyűjtő számára. De van ennek egy szélesebb, társadalmilag fontos vonatkozása is: megszerettetni az emberekkel a szépet, hozzászoktatni őket a minőséghez, igényükké tenni a művészit. Mi büszkék vagyunk arra, hogy a mi kis baráti körünk kulturális missziót teljesít a világban. Miért ne tehetnénk meg itthon is?

SZABÓ ÉVA

Szöc Művészet 1961 nov

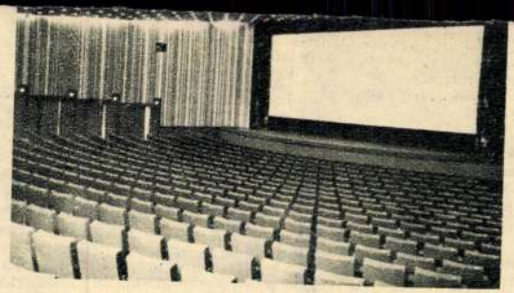

2. ábra

A mozgóképüzemi vállalatok műszaki osztályainak egyik legnehezebben megoldható feladatát képezi a régi, korszerűtlen mozik átépítése, korszerűsítése. A szerkezetében elavult és a mai kinotechnikai—esztétikai követelményeknek meg nem felelő filmszínházak átépítése még akkor is komoly probléma, ha történetesen a rekonstrukcióhoz szükséges pénzügyi fedezet rendelkezésre állna. Az átépítés **(teljes rekonstrukció)** során a következő fő szempontok betartása kötelező jellegű:

1. Az építkezés előkészítése lebonyolítása során a beruházások és felújítások rendjéről szóló 45/1961. Korm. sz. rendelet **(Beruházási Kódex)** és annak végrehajtására kiadott 1/1961. OT—PM—ÉM. sz. együttes rendeletnek megfelelően kell eljárni.

a) A saját ingatlanon végzett rekonstrukció felújítási keretből, MFA vagy községfejlesztési alapból (Köfa) végezhető;

b) Az idegen ingatlanon végzett felújítás MFA vagy Köfa terhére történhet, az ingatlantulajdonos bevonásával;

c) Tatarozási munkák a karbantartási keretből végezhetők.

A Beruházási Kódex építési felújításokra vonatkozó végrehajtási utasítása a következőkben tisztázza a felújítás fogalmát: (Vhr. 3. §.) **Építési felújítás az épület (építmény) állagának helyreállítását szolgáló tevékenység,** amelynek során sem az eredeti hely (elhelyezés), sem az eredeti alapterület

vel konzultálni. Mindezeket figyen ajánlatos, hogy a műszaki veze- a **Beruházási Kódex** idevonatkozó san tanulmányozzák.

zihálózat nagyarányú fejlesztésével zükséges országszerte a városok, yedek, valamint a mozival ezidáig nem látott községek részére új beruházásokat rendszerint (és heházási vállalatok végzik (Művelődés- Fővárosi Beruházó stb.) mégis a ől az üzembehelyezési eljárásig tők és műszaki ellenőrök állandó csadása elengedhetetlen feladat. Ez gű segítés természetesnek vehető. os moziépítkezések egyik hiányossen olyan **speciális tervezőintézet, oport,** amely filmszínházakkal fog- a legtöbb tervezőnek a tervkészi t kell „megtanulni" a moziépítkeai sajátosságait.

snek érezzük, hogy a Filmfőigazgyei tanácsi szervek bevonásával — a műszaki vezetők és az építkevel megbízott műszakiak részére elkedő eredménnyel átépített mozik Ez úgyszólván elengedhetetlen felogy a műszaki dolgozók látóköre szerzett tapasztalatokat hasznosít-

orít" szakmánkban a **külföldi tanulmányutak** csekély száma, és ezek szervezési nehézségei. Az Optikai és Kinotechnikai Egyesület például 1964 októberére egy igen hasznos, programban gazdag tanulmányutat szervezett Lengyelországba, amelyre a moziszakmából 15 műszaki kiküldetését hozták javaslatba (az utazáshoz 30 fő kiküldetése lett volna szükséges), és így az egyesületnek a lengyel filmszervekkel már megtárgyalt tanulmányútat le kellett mondania.

A továbbiakban bemutatunk néhány új és felújított filmszínházat:

RÁBA Filmszínház, Győr (1. ábra). 1960-ban épült, 14 millió forint költséggel, befogadóképessége 760 személy, vászonszélessége 12 méter, kinotechnikai berendezése: Dresden—FITE. A filmszínház teljes mértékben kielégíti a korszerű kinotechnikai és esztétikai követelményeket.

KŐBÁNYA Filmszínház, Budapest (2. ábra). 1964-ben épült, 15 millió forint költséggel, az IPARTERV tervei alapján. Befogadókepessége 800 személy, vászonszélessége 12,6 méter. A filmszínház terveinek készítési időpontja 1959—1960. Kinotechnikai berendezése Dresden 21—Douphon, 200 Amperes szelén.

VÖRÖS CSILLAG Filmszínház, Türkeve (3. ábra). Épült 1964-ben, 5,5 milliós építési költséggel. Vászonszélessége 11 méter, kinotechnikai berendezése: FITE.

KULTÚRA Filmszínház, Budapest (4. ábra). 1964-ben került átépítésre. Költsége 2200 m/Ft, befogadó képessége 260 személy, kinotechnikai berendezése: FITE. Tervező: BUVÁTI.

FÓRUM Filmszínház, Budapest (5. ábra). 1964-ben került átépítésre. Költsége 3,5 millió forint. Befogadóképessége 600 személy, kinotechnikai berendezése E. VII. B—Duophon. Tervező: BUVÁTI.

MÜLLER FERENC
főmérnök

KOMLÓS VILMOS EMLÉKVERSENY

nevét írta fel, majd gon
renc, a Madách Színház
jelenlevő színészek és
tel meredtek a kalapra, é
ötödik éve lefutásra ker
színész-amatőrhajtók kal
hajtani fognak . . .

Szeptember 26-án, a v
köszöntötte az ügetőpály
Az istállóknál pedig nem
nes kavalkád. Fotósok h
a rádió, meglátszott, ho
által, hogy indult **Gisel**
belső munkatársa, az isn
ként ő volt az esélyes.
mást mutatott.

Kétezer méter volt a t
Lázár Gida, nyomában
sal közvetlen mögöttük
maradó **Zenthe** — Email
Rózsi lova: Gólkirály so
András: Jupiterrel feljö
közben az élen változott
thével — élre került, és
át a célvonalon. Második

Az első három helyeze
ságától gyönyörű tisztel
pedig zúgó tapssal ünne
sze a győztest: **Zenthe**
érdemelte a győzelmet.

Komlós Vilmos, elhuny
zett ügetőversenyre, évr
társak. Későn fekszenek,
pesi úton. Ha helyezett
szomorúak. Sportembere
is nagyon szeretik a lo

FANYAR Ő

A PEN CLUB ülésére érkező
című új művét az ÚJ SZÍNPAD mu
előtt) hozta Angliából ezt a tréfát:
lord ül. Az egyik dúsgazdag, a r
a következő játékot ajánlja:

— Találós kérdéseket adjunk f
felelni a kérdésedre, fizetek 100 fo

Galambos Hédi, grafikus

Karikatúra-sorozat:

Repr.

—: Tél 36.

[Hátsó-külső-borító.]

Gyermekünk, Bp. 1972. február XXIII/2.

Galambos Ferenc bibliográfus

Tudományos szintén foglalkozik kisgrafikával (ex librisekkel)

(cikk: Algyai Viktor grafikusművész
címszó alatt

Kövesi József: Ex libris.

Magyarország, 1978. nov. 19.

Galambos Ferenc

cikke:

Galambos Ferenc: Székesfehérvár, Arany János utca 7.számú lakóház tervpályázat a, 1971.
Magyar Építőművészet, 1972.2.sz. 2-7.1.

Galambos Ferenc

Tihany műemléki területének végleges rendezési programtervét Mendele Ferenc készítette /munkatársak Anda Judit, dr.Erdélyi Zoltánné, Sisa Béla/. Felhasználták dr.Tóth Kálmán 1954-es városképi-műemléki vizsgálatának anyagát, Román András és Galambos Ferenc helyszini fel mérését és felhasználási javaslatát /1966/, Bajmay Zsolt idegenforgalmi-műemléki javaslatát, és "Tihany félsziget fejlesztési tanulmányát" /Báder Éva, 1969/.

Mendele Ferenc: A népi műemlékek védelméről, helyreállításáról.

50-57.l.

Magyar Építőművészet, 1972.2.sz.

Galambos Ferenc

és Riedlmeyer Gyula tervei alapján

állitották helyre a soproni Lenin krt. 55. sz.

a. épületet.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László

stb. Magyar Műemlékvédelem I. (1949–

1959) Budapest, 1960. 74 l.

Galambor

ötvös

nevét a Képzőmův. Főiskola alapitásától számitott első harminc évben végzettek közül kiemelve emliti

Rónay György: Intézkedések és tervek a művésznevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Ért. 1970.2.sz. 141-147. l.

146. l.

Galambos Ferenc

Galambbs Ferenc - Román András: A Balaton környék népi épitészeti együttesei. - Müemlékvédelem, 1967. 11.évf. 1.sz. 14-2o. l.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

77. l.

Galambos Ferenc,

A moszkvai Bor'atság Házában önálló kiállítást rendezett German Rodner, az ismert ex libris rajzoló és festő, magyar témájú munkáiból. Másfél értizeddel ezelőtt a magyar múzeumok és gyűjtők Moszkvában tartózkodó küldöttségével megismerkedett: Galambos Ferenccel, Réti Istvánnal, Semsei Andorral és Bordás Ferenccel.

Alla Zajicova: Kapcsolatom Magyarországgal.

Fáklya, 1983. aug. 7.

M.D.K.

Galambos Gábor,fazekasm.

A pápai anyakönyvekben szerepelt 1841-ben,mint korsós.
239.o.

Kéry Bertalan: A pápai keménycserépgyár története.
235.o.

m A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.
Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága
Veszprém.1965

GALAMBOS Gyula épitész

Új Ember 1990. január 7. 4.p.

A KMÉM ÚJ ELNÖKE

A Katolikus Magyar Értelmiségi Mozgalom (Pax Romana) Nürnberg melletti közgyűlésén november 11-én új vezetőséget választottak. A KMÉM elnöke Galambos Gyula bázeli építész lett, aki 1990 húsvétján, a Münster közelében rendezendő IV. Magyar Ökumenikus Találkozón veszi át hivatalát.

no. 3-4. F. 1987: tom. 62.
no. 1 F.

x Címváltozás: ACTA PHYSICA HUNGARICA

1955: tom. 1. 1956: tom. 2.
1957: tom. 3. 1958: tom. 4.
1959: tom. 5. 1960: tom. 6.
1961: tom. 7. 1983: tom. 29.
1984: tom. 30. fasc. 1-2.
1984: tom. 30. fasc. 3-4.-1985:
tom. 31. fasc. 1-2. Koll. 1-2.
1985: tom. 31. fasc. 3-4. F.
1986: tom. 32. F.

1950: tom. 1. fasc. 1. F.
1950: tom. 1. Suppl. F. 1951:

BOS JENŐ - GALAMBOS SZILVESZTER

Galambos Jenö
Galambos József
Galambos Kamilla
Galambos Lajos
Galambos László
Galambos Margit
Galambos Márton
Galambos Pál
Galambos Péter
Galambos Szilveszter

Galambos Tamás

Wagner Ilván: Galambos Tamás
állatkatal. = MH 2005. ápr. 15. 21. ill

Kiáll.: Volksbank Rt. Galéria. 2005.

BORSODI PORTRÉ

Az illusztrátor

Fotó: Zsó

Rudabánya (ÉM – P.J.) – A mérleg jegyében Sajószentpéteren született, 1965. október 16-án Vaszil Csaba, s az eltelt nem egészen három évtized alatt számtalanszor módosult már életútja, szinte csak a rajzoláshoz maradt hűséges. Felsőtelekesen nevelkedett, így az általános iskolát is ebben az apró észak-borsodi faluban végezte, s már itt felfigyeltek tanárai a rajzszeretetére (nem volt nehéz, mivel minden órán rajzolt – a pad alatt), s ennek köszönhetően Kazincbarcikára került a gimnáziumba rajztagozatra. Pechjére egy év után megszűnt a rajztagozat, s ezek után inkább elment szakmát tanulni a 105-ösbe, vegyésznek. Majd az érettségit is letette.

A katonaságnál már hasznosította rajztudását: dekoratőr lett, s gyárthatta az ünnepi plakátokat minden mennyiségben. Ezt követően a BVK-ban helyezkedett el 1984-ben, mint vegyész a kutató laborban. Egy évre elkalandozott Rudabányára a bányához, ahol laboránsként, majd bányászként dolgozott a külszínen. A bánya azért nem lehetetett élete netovábbja, mert visszatért a BVK-ba, igaz most már mint dekoratőr, azóta egyfolytában itt dolgozik. Készítheti a feliratokat, a vásári anyagokat.

1987-ben elvesztette függetlenségét (a szabadságát azért nem), mivel megnősült, s élete párjával Rudabányára költöztek. Rövidesen jött a gyermekáldás is, Viktor már 6 éves, a húga, Flóra pedig másfél éves, s állandóan az apja nyakában lóg, ha teheti...

Akármerre vetette is a sors Csabát, a rajz mellett mindig kitartott. Először Szerdahelyi István mellett tanult, majd Mezey Istvántól próbálta ellesni a grafika csínját-bínját, mivel számára a grafika az „isten". A nagy elődöket idézve ezt azzal magyarázza, hogy a művészethez elég két szín: a fekete és a fehér.

Rendszeresen készített versillusztrációkat a sajtó számára, most pedig az Ács Balla László által gyűjtött rudabányai és máshonnan származó ércbányász meséket, mondákat illusztrálja. Korábban már elkészítette egy verseskötet illusztrációit, de az nem jelent meg, mivel közbeszólt a pénzhiány. Most bizakodóbb a könyv sorsát illetően.

Felénk is hódít a biokertészet

Nyékládháza (ÉM – P.J.) – Nemzetgazdaságunk mélyrepülése még nem ért véget, ám sokan kedvező tendenciaként tüntetik fel, hogy ennek ellenére egyre több a magánvállalkozó Magyarországon. Arról már ritkábban esik szó, hogy ezen vállalkozók egy része nem a jó lehetőségek miatt váltott, s lett vállalkozó, hanem kényszerből.

Egy ilyen kényszervállalkozóval beszélgettünk Nyékládházán, Bardóczné Musset Johannával, a Larix Bt. faiskola lerakat-vezetőjével.

● Már harmadik éve csinálom ezt a faiskolai vállalkozást. Korábban egy kisszövetkezet alkalmazottja voltam, amely csődbe ment, s ekkor úgy határoztam, hogy ha másnak tudok dolgozni, akkor minden bizonnyal saját magamnak is menni fog. Ráadásul mindig is jobban szerettem a kertészkedést, mint a hivatalt, így amit most csinálok, az számomra a valóságos földre szállt gyönyörűség. Különösen azért, mert megvalósíthatom régi vágyamat, a biokertészkedést. Nem permetezek, vegyszert nem használok, gyomirtókat sem, mivel itt vannak a közelben a tavak. A vegyszerek helyett csalánlével, zsurlólével permetezem a csemetéket.

❑ *Ennek milyen hatása van a növényekre?*

● Fő előnye, hogy az így nevelt facsemeték sokkal ellenállóbbak, szívósabbak társaiknál. Igaz, a vegyszerezés elmaradása miatt a gombabetegségek könnyebben jelentkeznek, de a természetes anyagokból készült permetek ezek ellen is hatékonyak.

❑ *Az őszi szezonban milyen növényekkel lepik meg a kertészkedőket?*

● Nagy tételben, az ország legkedvezőbb árán kínáljuk majd szeptember elsejétől a kertészkedőknek a konténeres facsemetéinket cseresznyétől az almáig számos fafajtából. Ezek a csemeték konténerben, azaz egy 20 literes zacskóban vannak földlabdával. A gyökeres csemeték befoganása gyakorlatilag 100 százalékos, s a többsége már egy év eltelte után teremni kezd. Szeptember közepétől örökzöldeket is árusítunk majd.

❑ *Említette, hogy az ország legkedvezőbb áraival várják a vevőket. Ezt hogyan sikerült elérni?*

● Örülök, ha terjednek ezek a strapabíró, jó minőségű fafajták.

A kereskedelmi részéről pedig az alacsony árrés, nagy forgalom elvét vallom. Így a vevőink rendre visszatérnek, sőt gyakran hozzák magukkal a szomszédot is.

A zászlókat ugye ellopják?

Kazincbarcika (ÉM) – Természetes elvárás a polgárok részéről a településük önkormányzatától, hogy az állami ünnepek alkalmával a nemzeti trikolorunk (és ha van, akkor a helyi közösség zászlóival együtt) zászlóerdőbe öltöztessék a középületeket, fontosabb utcákat. Ezen elvárásnak akart megfelelni Kazincbarcika is, amikor augusztus 20-a közeledtével 300 nemzeti és 200 önkormányzati zászlót helyeztek el a városban. Egyeseknek annyira megtetszettek a vidáman lengedező lobogók, hogy a kihelyezés négy napja alatt 60 nemzeti és 102 városit „privatizáltak" belőle. Így vált a köztulajdonból magántulajdon. Ez már korábban is rendszeresen megtörtént, csak az elkövetők maradtak az ismeretlenség jótékony homályában. Az idén azonban másként alakult – a polgárőröknek köszönhetően. Az éjszakai őrjáratok során 15 (nem elírás, 15) zászlótolvajt fogtak meg! A jelentések összesítése után kiderült, hogy a zászlótolvajok 14–21 év közötti diákok. Egyikük sem tartozott az etnikai kisebbség kategóriájába. Rendezett körülmények között élő családokból származnak. Gyakran testvérpárok közösen indultak az éj leple alatt zászlóbeszerzésre... Remélhetően ma már tudják mi a különbség a magántulajdon és a köztulajdon között.

Gyerekek honi rajzasztala

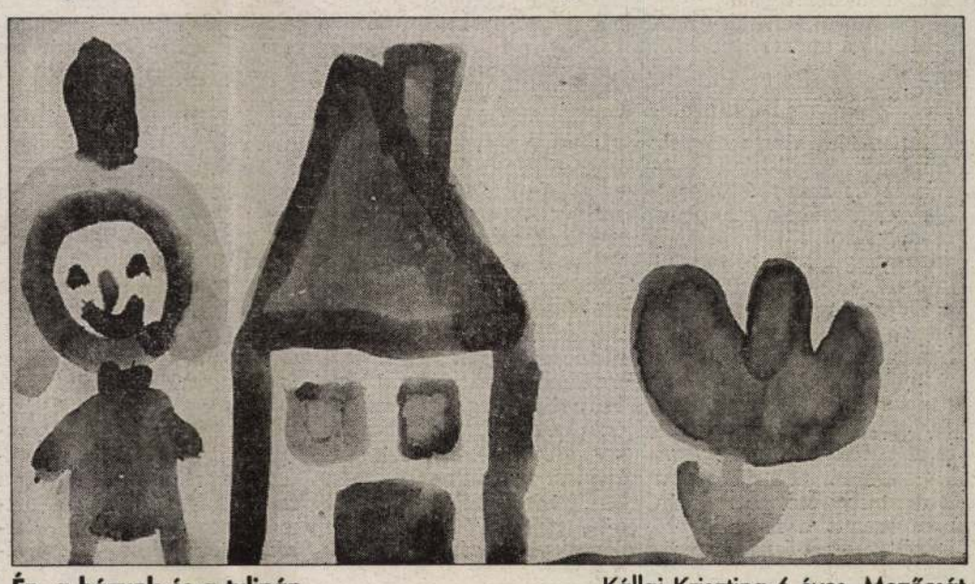

Én, a házunk és a tulipán — Kállai Krisztina 6 éves, Mezőcsát

Jubileumi túra a Magas-Tátrában

Kazincbarcika (ÉM – Cs.L.) – Az idén nyáron a szlovákiai Magas-Tátrában ünnepelték meg a szervezett magyar természetjárás születését, mivel 120 évvel ezelőtt alakult a Magyarországi Kárpát Egyesület 1873. augusztus 10-én a Tátra alján. Annak idején a 250 lelkes sportember a világ hetedik és Magyarország első turista egyesületét hozta létre.

Most Jeszenszky Géza külügyminiszter fővédnökségével (és aktív részvételével) szervezték meg a jubileumi rendezvénysorozatot július 31.–augusztus 12. között, amelyen augusztus 7–12. között kazincbarcikai természetjárók (13 gyerek a Kertváros II. általánosból és 5 felnőtt) is részt vettek. Mint Máté Zsolt testnevelő tanártól megtudtuk, sikerült meghódítaniuk a 2499 méter magas Tengerszem (Rysy) csúcsot, azon az útvonalon haladva, ahol annak idején az első hódító, Blásy Ede is feljutott. Igaz, őt annak idején nem a táj, hanem a zergevadászat lendülete ragadta magával, s egyszer csak a csúcson termett...

A barcikaiak a Podlesom alatti kempingben sátraztak, s innen indultak a túrákra. Eljuttottak a 2015 méter magasan található Théry Ödön turistaházba, az 1670 méter magasságban található Sziléziai házhoz, sőt még az ótátrafüredi (Stary Smokovec) Grand Hotelbe is, az ünnepi rendezvényre, ahol az egyik gyerek még interjút is készített a külügyminiszterünkkel, aki köztudomásúan a téli és magashegyi sportok szerelmese, és aktív résztvevője is (egy másik gyerek, mikor meglátta Jeszenszky urat, felvisított örömében: Jé, ezt az embert már láttam az Uborkában! – mit tesz a népszerűség...).

Szóval a túra minden tekintetben jól sikerült, s ebben nem kis része volt Dobóczy Sándornak, a Barcika étterem vezetőjének és Ludányi Attila kazincbarcikai polgármesternek az anyagi támogatásért. Volt sikerélmény is bőven, az egyik fiú még begipszelt kézzel is elment a hegyi túrára, mert nem akart kimaradni egy ilyen jó buliból máris.

A jövő nyári terv is megfogalmazódott már: irány az Alpok! S ott sem a kisebb hegyecskék, mivel szeretnének 3000 méter fölé kerülni – amihez további segítséget, támogatást kérnek a hegyek szerelmesei. Egy alapítványuk is van a túrázóknak, így a számukra átutalt támogatást mindenki leírhatja az adóalapjából.

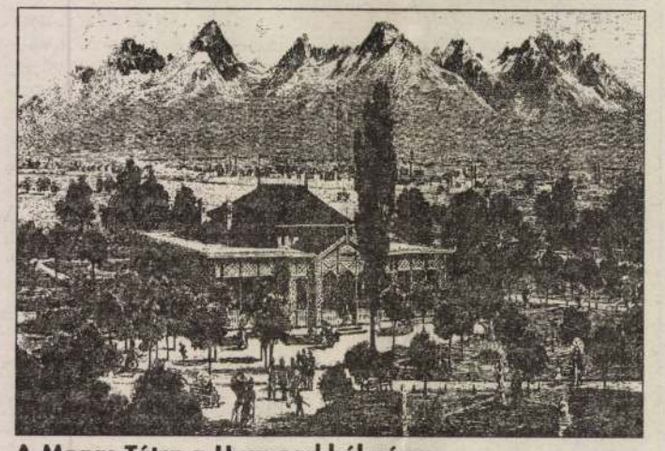

A Magas-Tátra a Husz-parkból nézve

Edzésben Bruce Lee követői

Hejőkeresztúr (ÉM – Cs.L.) – Mostanság ha a Hejőkeresztúr határában található Debrecenitó neve szóba kerül, szinte mindenki a közelmúltban tragikus körülmények között elhunyt könnyűbúvárokra gondol, pedig más is történt, történik errefelé. Például augusztus 23–25. között 22 wing-tsung kung fus táborozott a tóparton. Gyakorolt együtt, amelyet egy három órás, kemény vizsga zárt le. A miskolci Szigili László instruktort (7. fokozat) kértük meg, hogy mutassa be a keleti harci művészetek közé tartozó wing-tsung kung fut olvasóink számára.

● Először is le kell szögezni, hogy a wing-tsung nem sport, hanem több százéves hagyományra visszatekintő kínai harcművészet, amelyet a híres Saolin kolostor egyik mesternője alapozott meg. A lényege, hogy olyan koncepciót hozott létre, amely alkalmazása során nem számít a fizikális erő nagysága, mert ésszel és technikával próbálja legyőzni az ellenfelet.

❑ *S a wing-tsung miért nem sorolható be a küzdősportok kategóriájába, mint például a karate?*

● Számos eltérés van. A wing-tsung viszont a kiütési pontokat támadja teljes intenzitással. A fejet, nyakat, stb., olyan helyeket, amelyeket nem védenek vastag izomkötegek. Ez azért hatásos, mivel az ellenfélnek nem marad ideje a reagálásra. A sport szabályok közé szorítja a cselekvést. Itt viszont az a szabály, hogy nincs szabály... Az egyén a magának megfelelő stílusban, technikával küzd. Ez rendkívül fontos lehet egy váratlan (utcai) támadás elhárítása során is.

❑ *Mivel telt el a tóparti táborozás három napja?*

● Célunk a gyakorlás volt. Szabadtéri tréning folyt napi 6 órán keresztül, amely alatt sor került harci-, forma-, bázis gyakorlásra, valamint erősítésre is. Bár igazából az előbbieken volt a hangsúly. A táborozást pedig egy vizsga zárta le.

❑ *Kérem mondja el, milyen részekből áll egy vizsga?*

● Két fő részre lehet bontani: elméletre és gyakorlatra. Az elméleten belül számot adnak a vizsgázók kung furól, a wing-tsung és a tradicionális harcművészetek ismeretéből (az első fokhoz is tudni kell ezek kialakulását, elterjedését, általános jellemzőit). Ezt követően a kínai és a wing szakkifejezések ismerete kerül sorra, s a technikai repertoár ismerete sem marad ki. A gyakorlati vizsga során bemutatásra kerül a formagyakorlat, amely a technika pontos kivitelezése miatt fontos. Ezt a bázis, majd a páros gyakorlatok követik (az utóbbin belül harci, tradicionális és kézgyakorlat). Végül az állóképességi gyakorlat jön...

❑ *Mint minden tevékenység, ez is hierarchiára bontható. A wing-tsung hogyan épül fel?*

● Tizenkét tanuló és 12 mesteri szint van. Hét éve honosodott meg nálunk, és jelenleg a második legnépszerűbb harcművészet az országban. Borsodban Miskolcon, Tiszaújvárosban és Kazincbarcikán lehet minket megtalálni.

Osztályt ismételt

Tiszaújváros (ÉM – HIS) – A napokban Szabó Rolandot kerestem a Tisza-parton, aki a Tiszai Erőmű Rt. SC kajakozója és a legutóbbi ifjúsági világbajnokság kajakkettes számában ezüstérmes lett. Az edzője, Jancsár László készségesen állt a rendelkezésemre, mivel tanítványa még hetekig Dél-Afrikában versenyez.

Ki ismerheti őt a legjobban, ha nem az edzője, aki nap-nap után vele van a vízen és a vízparton. Így hamar megtudom, hogy Szabó Roland 18 éves és a helyi Eötvös József Gimnázium és Szakközépiskola 4. osztályos tanulója lesz most szeptembertől. Tízévesen ismerte meg ezen vízi szakág, a kajakozás alapjait és szorgalmasan járt az edzésekre. Ám egy napon – 15 évesen – nézeteltérése támadt az előző edzőjével, és több mint fél évig kerülte a Tisza partját.

E hosszúnak számító kihagyást követően kezdte el szinte a nulláról indulva a munkát Jancsár László keze alatt, aki hamar meglátta az igazi tehetséget az érzékeny lelkű fiúban. Roland az új edzője bizalmát úgy hálálta meg, hogy gyakran rádolgozott az edzésekre, mert mint hangoztatta: komoly tervei vannak. Céltudatosságára jellemző, amint esélyt látott arra, hogy kikerülhet az idei VB-re, direkt megbukott az iskolában, vállalva az osztályismétlést, mert zavartalanul akart készülni az első komoly versenyére. Belátta, hogy az érettségire és a VB-re egyidőben nem képes felkészülni, hiszen az külön-külön is egész embert kíván! (Bár vannak, akiknek sikerült már – a szerk.) Amikor Roland ezt az elképzelését edzőjének a Trabantjában felvetette, Jancsár László azt sem tudta hirtelenjében, hogy fiú vagy lány! A közel kétórás beszélgetés alatt az edző próbálta meggyőzni a tanítványát, de Roland nem engedett az elhatározásából egy cseppet sem. Így osztályt ismételt, amelyet jó tanulmányi eredménnyel fejezett be és ha már kiharcolta Roland a VB-részvételt, párjával, Almási Péterrel, a Bp. Honvéd versenyzőjével majdnem bearanyozták az eget, hiszen az elképzelhető minimális különbséggel kaptak ki a német hajótól.

A VB ezüstöt szinte az első összeülésre nyerték meg! Edzője kiemelte Szabó Roland hihetetlen gyorsaságát és jó technikáját, de egyben féltette is őt, mert ebben a korban nagyon kell vigyázni a fiatal tehetségekre. Sajnos sokakat elkábít a korai siker.

Remélhetjük, hogy Szabó Roland megmarad olyan céltudatosnak, mint eddig volt.

Mert ha ez a továbbiakban is párosul nagy szorgalommal, akkor sokra viheti még a sportpályafutása során. Legalábbis az edzőjével közösen kitűzött terveikhez nagy kitartásra van szükségük mindkettőjüknek.

Galambos János

az 1919 júniusában szervezett epreskerti rajztanárképző tanfolyam oktatója volt.

Rónay György: Intézkedések és tervek a művésznevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Ért. 1970.2.sz. 141-147. 1.

147. 1.

Galambos Jenő

GALAMBOS JENŐ. Azok, akik az iparművészeti kiállításokat már a világháború előtt is figyelemmel kísérték, még jól emlékszenek egy fiatal, tehetséges iparművész fémmunkáira. Galambos Jenő mint az Iparművészeti Iskolának volt Herpka-növendéke kitűnő vas-, réz- és bronz-munkákkal vett részt kiállításainkon. Csillárai, kovácsoltvasból való épületmunkái, templomi felszerelései a nagyközönség körében is népszerűekké váltak. A háborút követő évtizedekben nagyarányúvá fejlesztett műhelye főleg világítótestek gyártásával ért el sikereket. Ötvenhat éves korában hirtelen ragadta el a halál. Emlékét kegyelettel őrizzük.

MAGYAR IPARMŰVESZET
1939. 222. l.
- 56
1883 h.

ilding made already „un-ornamental“ by
ıdency of modern architectural style, how
ıusly could be enhanced the importance of
well-composed „modern portico“ enriched
reations of the decorative arts !
he other hand I am sorry to state that many
public buildings but also some of our big
constructions are widely yawning with
bare halls, lobbies and labyrinths of passages.
magnificent possibilities to develop in out-
ıg places, protected from rough weather
t — especially in public buildings — acces-
› and frequented by the great public a new
scence of decorative Arts and Crafts. The
l and educational effect of such creations
be downright desirable especially today when
ral mercantilizing tendency of our age is so
avourable to creative Art.
l it would pay to learn from those old Genoese
s ; let us open the doors of our modern
gs to the decorative arts, let us receive them
ir architectonical sanctuaries as the true
of Architecture !

Galambos Jenő, kovácsművész

Sarádi Kalman: művészi kovácsolás, c. könyvének II. kiadásából hiányzik: Aguiar Viktor, Burghardt Antal, Galambos Jenő, Győry Károly/a Gerő és Győry cég társtulajdonosa/Jablonszky János, Korompay Ágoston, Ludvig Ede, Polgár Károly stb. neve. 68. old.

Perhácz Károly: Sarádi Kalman: Művészi kovácsolás c. könyvének kritikája 66. old.

Mív. Tört. Ért. 1976. XXV. 1. sz. Bp

Galambos Jenő

Művészi érlésnek sem bíján
kiváló kovácsiparos.

Koczogh Ákos: Mai kovácsművészek.
Művészet, 1977. julius - 30. oldal.

Galambos Jenő

Hamutartó bronzból, repr.

Magyar Iparmüvészet

1911. 234. l.

Telepy Károly, festő, VI., Városligeti-fasor 26. (456—458, 725.)
Telcs Ede, szobrász, VI., Munkácsy-utca 14. (89, 90, 134.)
Telkesy Valéria, festőnő, I, Disztér 16. (189.)
Thein Miksa, festő, V., Bálvány-utca 17. (157, 158.)
Tölgyessy Artur, festő, VIII., Lónyai-utca 22. II. 18. (197.)
Tornai Gyula, festő, VII., Hermina-út 35/b. (145—149.)
Tóth István, szobrász, I., Várkert-bazár. (127.)
Tull Ödön, festő, VI., Nagy János-utca 2. (93, 421, 423.)
Udvary Géza, festő, VI., Bajza-utca 23. (462.)
Ujházy Ferencz, festő, VIII., Gyöngytyuk-utca 3. (466, 484.)
Ujváry Ignác, festő, Kis-Oroszi. (29, 30.)
Vadas Béla, építész, VI., Aradi-utca 16. (394, 397.)
Vajda Zsigmond, festő, VI., Munkácsy-utca 14. (100, 104, 208, 246, 252, 555.)
Vastagh Géza, festő, IV., Váczi-utca 84. (79, 234, 280, 281.)
Vaszary János, festő, I., Úri-utca 64. (192, 212, 213.)
Verő László, szobrász, IX., Ferenc-utca 32/b. (108.)
Vidor Emil, építész, VI., Bajza-utca 28. (385, 387, 388, 390, 391.)
Wolff Károly, festő, II., Tölgyfa-utca 4. (150.)
Zemplény Tivadar, festő, I., Fehérvári-út 38. (207, 253.)
Zilzer Antal, festő, VI., Podmaniczky-utca 71. (142.)

Galambos József

Galambos József kertész. kert-
építő, II. Bimbó-út 55. **367-279**

Bptávb 1940 szept.

Nyakperecz bronzból VI. 17.

Esztergom.

Az ~~háttérben van az~~ ostro
Gocheren látszik. Az ostromló
nak megnevezve. ~~és~~ A háttérben
le figyelmünket. Felirata fölü

és az előtérben küzdő

Die Stat vnd schlos G

a kép alatti vers kezdete: Was
és befejezése: Der vns den
jelzése alól jobbra: Anno domi
den 4t A

Szines rm., mér. arl. 21.

Bptávb 1940 szept.

Galambos József,
kertész, kertépítés és
gyümölcslagondozás. II.
Bimbó-út 55. 867-279

Galambos József

és a jegyzőkönyv hitelesítésére Fittler Kamill választmányi tagot kéri fel.

Elnök jelenti, hogy elmaradásukat kimentették Alpár Ignác alelnök, Ágotai Lajos, Bachruch Károly, Forreider József, báró Forster Gyula, Gelléri Mór, Gyalus László, Kriesch Aladár és Péterffy Lajos. Tudomásul szolgál.

Elnök meleg szavakkal üdvözli Fittler Kamill és Morelli Gusztáv választmányi tagokat abból az alkalomból, hogy Ő Felsége Fittler Kamillnak az udvari tanácsosi címet, Morelli Gusztávnak pedig az Iparművészeti Iskola igazgatója címet adományozta. Indítványozza, hogy a választmány a kitüntetés feletti örömének a mai ülés jegyzőkönyvében adjon kifejezést. A választmány az elnök indítványát egyhangúlag elfogadja.

Főtitkár a következő jelentéseket terjeszti elő:

a) A vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratban közölte a Társulattal, hogy előterjesztésére Galambos Jenő műötvösnek utazási ösztöndíjat adományozott;

b) a kereskedelemügyi miniszter leirattal értesítette a társulatot, hogy javaslatára

Galamb József könyvkötősegédnek és Fürlinger Rezső zománcolónak utazási ösztöndíjat,

Tarján Oszkár műötvösnek és Urr György kassai egyházi szobrásznak munkagépeket adományozott.

Ezzel kapcsolatban főtitkár jelenti, hogy tudomása szerint a Ferencrendiek budai templomában gyűjtés folyik új oltárra, amelyet külföldi cégnél szándékoznak megrendelni. Tekintettel arra, hogy az egyházi

A múzeumban a folyó esztendőben összesen 9 ismeretterjesztő előadás rendeztetett a művelt közönség részére. Az előadást sűrün látogatta a közönség, ami bizonysága azok népszerűségének.

A téli időszakban 15 népies előadás is volt a muzeumban az ipari munkások részére, akik évről-évre fokozódó előszeretettel keresik fel ezeket. Összesen 4854 munkás hallgatta az előadásokat, 2492-vel többen, mint 1904-ben.

Az elmúlt évben 165.864 látogatója volt a muzeumnak, 4385-tel több mint tavaly. Megnyitása óta 1,511.199 ember volt a muzeumban.

Az intézet könyvtárának összesen 6156 látogatója volt, 1812-vel kevesebben mint az előző évben. Ennek oka abban keresendő, hogy a könyvtár a javitási munkálatok miatt hosszabb ideig hozzáférhetetlen volt a közönségnek. Állandó látogatásra szolgáló igazolványt 595-en váltottak. A kikölcsönzők száma 562 volt. Ajándék és vétel folytán 187 kötet könyvvel és 5730 műlappal szaporodott a könyvtár, melynek állománya az év végén 5508 kötet könyv és 75.625 drb. műlap volt.

Galambos (Grosz)

Jlus

ötvös

1896–1900

Éimisk

1930. 83. l.

L'ungherese è un popolo di missione, di missione religiosa, politica, ma anche di missione culturale ed artistica. Sono ben conosciuti e riconosciuti, in parte anche all'estero, i meriti dell'Ungheria cristiana e cattolica nella difesa della fede e della civiltà europea contro i pagani, ~~contro~~ Tartari, ~~contro~~ Turchi, e peggio, contro i bolscevichi! Nell'epoca delle guerre contro il turco (si è formata addirittura una pubblica opinione nel 500 e nel 600 europea che chiamò l'Ungheria "baluardo del cristianesimo". Meno è conosciuta invece la sua missione artistica, che

GALAMBOS JENŐ

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, úgymint: lakásberendezési dísztárgyak, csillárok, úgy modern, mint stilusbeli kivitelben, verseny-díjak és egyházi tárgyak.

IPARMŰVÉSZETI MŰHELYE

BUDAPEST

V. KER., CSÁKY-UTCA 17. SZ.

Magyar Építőművészet

1907. 7. szám

Igazgatóság

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

IV 1

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

GALAMBOS JENŐ

vas- és fémipari műhelye
BUDAPESTEN
Csáki-utca 15. szám.
Kandalló, csillárok és egyházi tárgya.

Mű- és épület-lakatos vasszer-kezeti munkák. Portálok vörös és sárga rézből.

Milanói ezüst-
- érem --

Telefon 103—23.

Pécsi orsz. áll.
- ezüstérem, -

Telefon 103—23.

Magyar Építőművészet

1908. 5. 7.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Galambos Jenő

ötvös

állami vörtön díjjal

München.

Eötvösmisk 1901/2. 24 l.

Párisi hitelesítő bélyeg VIII. 48.

Galambos Jenő

1906 milanói kiáll. erüstercin.

Értimisk 1906/7, 10. l.

Galambos Jenő

vas és réz dombormű munkák

ród

Magyar Iparművészet

1911. 255. l. (A turini világkiállítás magyar háza.)

Galambos Jenő

120 k ötvös az izr. kér-
mű és földmiv. egyléttől

Értimisk 1899/1900
39. l.

120 k. m. attól.
Jó eredménnyel végbi-
zonyitványt ugyan.

Értimisk 1900/1901. 23. l.

1992

négysiögletes alapon tojásdad medaillon-
ajat és szakált s hosszú bajuszt hord. In-
ható, köntöse be van gombolva s pré-
gyapjas rend jelvénye lánczon látható.
tos globus van fölül a kétfejű sassal s
kereten:
P. Rom. Imp. Semper Avg."
"
acato Octavius orbe
nomen habere Patris.
stemate inaxime Caesar
diceris esse PATER."
Namens der Erste. Philippi deß ersten
yser."
dię: „vil Koste" kendettel s „7. Mag-"
s olvasható.
14.6: 11.8 s a réilapnak 17.2: 12 c/m.

működésével külön és részletesen foglalkozzunk; csak utalunk úgy az iskola, mint az Iparművészeti Társulat kiállításaira, amelyeken a növendékek újabban figyelemreméltó, előkelő sikerrel szerepelnek. Kiemeljük különösen a textilművészeti, a grafikai és a szobrászati osztály fényes eredményeit, amelyek közül az utóbbival nemrég bőven foglalkoztunk. Utalunk továbbá különösen arra a nagyon üdvös tényre, hogy az iskola működése nem is maradt meg az iskola falain belül, hanem kiterjedt az életre is. Az értesítő egész sorát említi meg a vállalkozásoknak, amelyekkel a gyakorlati szükséglet kielégítését szolgálta, rendeléseket fogadott el és rendeléseket elégített ki, amelyeknek értékéről alkalmunk volt meggyőződni. Az iskola nem akadémikus intézmény többé, hanem a magyar művészi életnek eleven részese. És végül utalunk magára az értesítőre, mely úgy kiállításában, mint mellékleteiben a virágzás állapotáról tesz tanuságot. A mellékletek fényes bizonyságát adják a növendékek képességeinek, az értesítő artisztikus, ízléses kiállítása pedig szintén a növendékek munkája. Mindkettő amellett tanuskodik, hogy az iskola vezetése jó kezekben van s hogy rövid időn belül a legteljesebb fejlődés magaslatára emelkedhetik.

BÉCSI KIÁLLÍTÁSOK. Kedves szerkesztő úr! Bécsben jártomban elnéztem a stubenringi palotába. Nekünk magyaroknak akkora tekintély a testvérállam fővárosának kultúrája, hogy minden megnyilvánulását kötelességszerűen tudomásul vesszük, sőt fenyegető öklünket zsebbe rejtve titokban lelkesedünk is érte.

Különösen áll ez az iparművészetnél; azzal szemben szinte kritikátlan az elfogódottság. Pedig a szigoruan vizsgálódó könnyen megállapíthatja, hogy odaát a modernségnek nincs is olyan mély gyökere. A külföld jobban számon tartja, mint hazájának fogyasztó közönsége. Ereje csak abban van, hogy egyrészt 100 esztendős élő eleven ipari gyakorlat áll a háta mögött, abba ágyazta bele magát, másrészt pedig azért látszódik olyan diadalmasnak sikere, mert kitünő szervezkedés révén nagy síppal-dobbal tartja felvonulásait.

A mostani tavaszi kiállítás három részre oszlik. Bemutatkozik az iparművészeti iskola, külön vannak kiállítva Čižek tanár rajzoktatásának eredményei s végül össze van gyüjtve a bécsi iparművészet újabb termésének java. Mindhárom csoportozat azonos törekvések példáit mutatja, azonos módszereknek a kifejezője s szokatlanul őszintén enged betekintést a bécsi iparművészek — sokak által még mindig boszorkányosnak tartott — konyhájába.

Közös bennük az őszinteség hiánya. Legfontosabb szerepet játszik az installáció és a tárgyak bemutatásánál a szervirozás módja. A külsőségek mellbe lökik a látogatót már a belépésnél s ki sem engedik többé fehér-fekete ornamentummal díszített körmeik közül. Pompás az alaprajz s a téralkotó ötletek is fényesek, ezen belül azonban a harsogó ékítményekkel telehintett falak, a nagyképű magyarázó feliratok s a jelentéktelenségeknek fontoskodással való feltálalása csupa számítás, csupa reklám, — csupa bluff.

A látszat keresése az, ami nem őszinte. Minden tárgy elárulja, hogy készítője előtt nem az otthon, nem az ipari kultúra, nem a feladat igazi célja lebegett, hanem a kiállítási falra és a kiállítási vitrinára gondolt. A szoba látványosság, de lakni benne borzasztó volna. A műipari holmik sem használatra, hanem mutogatásra vannak alkotva.

Čižek tanár összegyüjtött harminc 8—14 éves tehetséges gyermeket s egy évig oktatta a rajzra. Mindig kiváncsi voltam, hogy a budapesti elemi iskolai rajzoktatásának mi lehet a folytatása. Čižekről már sokat hallottam és Čižektől sokat vártam. Kiállításán azonban láttam, hogy mikor a gyermek hozzákerül, még dadogó a technikája, de érintetlen a fantáziája, mikor pedig „kitanítva" távozik, rajza csupa rutin s művészete mások művészetéből van kivonatolva és variálva. Čižek elsikkasztja a gyermek egyéniségét. Hihetetlen készséget olt beléjük, de azok morzsái csak Klimt vagy Moser modorának. Szajkómódra reprodukálják mások eredményeit: a japán csataképekbe, a Wiener Werkstätte levelezőlapjaiba, Gerlach mesekönyveibe nézik el magukat s azt adják megemésztetlenül és lélek nélkül.

A kiállított rajzlapok látszatra nézve bámulatosak, azonban ez nem folytatása a gyermeki lelket jól megértő rajzoktatásnak, de nem is előzménye semminek. Csúcspontja egy hamis irányzatnak, ahol a tanuló mintegy a tanár hipnozisa alatt dolgozik. Jaj neked szegény médium, ha felébredsz vagy Svengalidtól elszakadsz; saját képességed elnyomták, minden tudásod kölcsönbe van nálad, — összeomlik, mert nem rád van épitve. Ismét egy dokumentum, hogy művészeket programmszerűen tenyészteni nem lehet.

Éppannyira nem őszinte az iparművészeti alkotások sora sem a kiállításon. Itt is a diktandó és az akarni akarás vezet. Klimt, Hoffmann, Moser s még néhány kiváló ember tőkéjét kamatoztatja mindenki. Az iparművészeti iskola növendékei — bármily elegánsan is, — de csak tanáraik frázisait recitálják. A vezetőmesterek elindultak a vásznon és papiroson s ornamentum-szisztémákat alakítottak ki, amelyek azonban mindvégig megmaradtak papirosízüeknek. Még ha direkt tőlük kapjuk, akkor is modorosak, elgondolhatjuk mi lesz belőlük másod- és harmadkézbe jutva.

Tagadhatatlan, hogy ízlésük s bátorságuk az van. Leginkább az illik rájuk, hogy műveik „mondvacsináltak". Hoffmann a régi angol ezüstök kalapált síkját és domborított éleit átiktatta a falra és a fára; epigonjai üvegben és cserépben is formálták, tekintet nélkül arra, hogy az homlokegyenest ellenkezik a korongolás, fúvás vagy köszörüléssel kiadódó formákkal. Épp ilyen jogon fekete csipkeornamentumba öltöztetik a fehérmázas szobrokat, ahol az ornamentum tobzódása öli a plasztikai formát. Nem kevésbbé szomorú sorsra jut az anyagok respektálása.

Maga Klimt, az ornamentáló bujaság főpapja, a bruxellesi Stoclet számára falinkrusztációt tervezett. A kiállított tervezetén ceruzajegyzetek vannak, utasítások az iparos számára. „Irgend ein weisses Material" . . ., ide valami sötétet stb. stb. Szóval, amikor Klimt tervezett, fogalma sem volt milyen anyagból fog az készülni. Az anyagérzés távol állott tőle, csak rajzol és rajzol s aztán másra bízza, hogy irgend-etwas-ból megcsinálja.

Amint látjuk, amit mi a bécsi iparművészetben könnyedségnek látunk, az sokszor könnyelműség, keresése a látszatnak, vadászása a hatásnak s ezenközben elhanyagolása az iparművészet igen sok és örök-

érvényű principiumának. Ez a gyöngesége az, ami divatban tarthatja, de állandósult tekintélyt számára nem szerezhet. Aki ma megnézi Hoffmann postapalotáját, az a felszögelt márványfalakat utálatosnak fogja találni, óriási gőzkazán szögecselt lemezei jutnak eszébe, — pedig öt évvel ezelőtt primadonnasikereket aratott vele. Így fordul az egész bécsi iparművészet sora is, elfakul minden külsőséges siker élénksége, mint a bécsi rongygyal pirosított arc. Lármázni ellene nem érdemes, de vigyázni nem árt. Főleg pedig a magyar iparművészet, melynek alapjai most rakódnak le, erős figyelmeztetést kaphat Bécsből, hogy nem a mütyürkékkel való porhintés adja meg a művészet savát-borsát, hanem a szolid anyag, a becsületes munka és a célratörő alakítás. Mélyen tisztelt szerkesztő úr! nem árt, ha erről még sok betüt nyomat le a lapjában.

Igaz híve SZENTIVÁNYI GÁBOR.

AZ ÖTVÖSSÉG TANÍTÁSÁNAK REFORMJA.

Az Iparművészeti Iskola ötvösipari szakosztályának működése és a működés reformja, amelyről nemrégen emlékeztünk meg egy hozzánk beérkezett memorandum kapcsán, állandóan élénken foglalkoztatja az ipari közvéleményt. Ez mindenesetre annak a jele, hogy az ötvösség tanitásának reformja sürgős érdeke a magyar ötvösiparnak, amely ettől a reformtól várja újabb fellendülését. Legújabban Galambos Jenő juttatott el hozzánk egy terjedelmes memorandumot, amelyben igen helyesen és a viszonyok éles ismeretével összefoglalja azon szempontokat, amelyekre a reformnak iparkodnia kell. Mindenekelőtt utal arra a szomorú statisztikára, amelyről már mi is megemlékeztünk s amely az 1904-ben kiadott iparfejlesztési emlékirat adatai alapján kimutatja, hogy műipari fémárugyártásunk a hazai fogyasztásnak 33·09 %-át, csillárszükségletünknek 38·09 %-át, sárgaréz és bronzárufogyasztásunknak 39·09 %-át fedezi csak és általában véve az idetartozó cikkek igen tekintélyes része nem is készül Magyarországon. A hajdan híres magyar ötvösség lehanyatlásán, véleménye szerint — és ebbeli vélekedését szívesen aláírjuk — a következő hármas irányú működés segithet leginkább. 1. a fogyasztás irányitása, az ízlés nevelése, 2. a fogyasztás ellátásáról, a kereslet kielégítéséről való gondoskodás, 3. a mai és a jövő nemzedék kiképzése vagyis a megfelelő szaktanitás. Ez az utóbbi pont a legfontosabb, mert hiszen tulajdonképpen ettől függ az első kettő is. A közízlés nevelése ugyanis csak akkor lehetséges, ha a magyar ötvösipar nemes ízlésű, artisztikus dolgokat produkál, amelyeket példák, minták gyanánt lehet a publikum elé állítani. Egészen egyszerűen kifejezve: a fogyasztás csak akkor hódolhat az ízlés törvényeinek, ha a termelés is ízléses, ami viszont majdnem kizárólag az oktatás kvalitatív jellegének az eredménye. A kvalitatív termelés mellett azonban a kvantitatív is jórészt a szakoktatáson múlik, mert hiszen a mai siány helyzetnek oka legnagyobbrészt a szakképzett munkások hiánya. Ha a mesterek és a gyárosok az iskola végzett növendékeiben megfelelő szakerőkre találnak, akkor egészen kétségtelenül fel tudják majd emelni termelésük nivóját a tökéletesség olyan fokára, amelyen a versenyt a külfölddel felvehetik. Ezekből világos, hogy minden figyelmünket a szakoktatásra kell irányozni, de világos az is, hogy a szakoktatás reformja csak gyakorlati irányú lehet, mert csak úgy képes az említett célóknak megfelelni. Az ötvösipari szakoktatásnak műhelyoktatásnak kell lennie, hogy a növendékek teljesen tisztába jöjjenek mesterségük anyagával és technikájával. Csak ilyen módon lehetséges, hogy a mestereket megfelelő segéderőkkel ellássuk, másrészt pedig, hogy a végzett növendékeket azonnal tisztességes kenyérkeresethez juttassuk. Ezen célból az iskolának fel kell ölelnie az ötvösség összes alfajait. Szükséges, hogy az iskola a mintaintézmény jellegét öltse fel és állandóan figyelemmel kisérje a technika fejlődését, megszerezzen minden újabb gépet, kisérletezzen az új eljárásokkal, mert ilyen módon az iskola minden újabb vívmányt bevezethet a magyar ipari életbe. Szükséges továbbá, hogy az iskola megfelelő elméleti oktatást is nyujtson és a művészi szempontokat egyesítse a mesterségbeliekkel. Azonkívül az iskola feladata volna az is, hogy az ízlés változásait nyomon kövesse és az ötvösségnek megadja az irányt, amely az uralkodó közízlésnél, a fejlődő művészi szempontokra való tekintettel elfogadásra számithat. Mindezekhez természetesen az szükségeltetik, hogy az iskola ne legyen a világtól elzárva, hanem ellenkezőleg szoros kontaktusban maradjon az élettel és főként a kereskedelemmel. Sőt az iskola maga is vállalkozhatik bizonyos munkákra, amint azt pl. a zalatnai kőfaragó- és kőcsiszolóiskola teszi, amely csak azóta tud megállani a maga lábán. A gyakorlati és elméleti szempontoknak ilyetén üdvös összeegyeztetésétől függ a sinylődő magyar ötvösipar talpraállítása is.

PÁLYÁZATOK.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT általános nyilvános eszmei pályázatot hirdet egy polgári esketőszobának berendezésére a következő feltételek mellett:

1. Tervezzenek egy **polgári esketőszobát** a hozzávaló berendezéssel együtt.

2. A szoba nagyságát, arányait, az ajtók, ablakok számát a tervező szabadon állapithatja meg, mert nem meghatározott épület részére kivánja a Társulat a szobaberendezés tervét, hanem ötleteket, megoldási módokat, amelyek későbbi konkrét feladatok alkalmával esetleg felhasználhatók legyenek. A tervezők tájékoztatása végett megjegyezzük, hogy általában 5×7 m. alapterületű és mintegy 4 m. magas szobákat használnak a polgári esküvők céljára.

3. A bútorzatot, úgymint asztalt, irópolcot, székeket, padokat stb. a mesterséges világitás és a falak, padló, mennyezet megoldásának módját, az esetleg alkalmazandó képek nagyságát stb. a tervező szintén egészen szabadon állapithatja meg. A főtörekvése az legyen, hogy a tervezett szobaberendezés nemesen egyszerű ízlésű, nyugodt harmónikus hatású, azaz rendeltetéséhez méltó legyen.

Magyar Iparművészet
1912. 5 sz. - L 7

MDK

Galambos Jenő

A turini világkiállitás magyar pavillonjainak dombormüves vas-és rézmunkái Galambos Jenő műhelyéből kerültek ki.

Cikk: A turini világkiállitás magyar háza.

Magyar Iparművészet,1911.évf.253-257.l.

Galambos Jenő műkovács
(1881 - Bp. 1939 okt. 14)

1907-1939-ig működött

A turini világkiállítás (1911) magyar házának dombormüves vas és rézmunkáit kovácsolta magyaros ornamentikával, egy sor budapesti épület kapuin kívül.

Pereházy Károly: A szecesszió vasmüvességének formái és mesterei a fővárosban

Müvészettörténeti Értesitő 1977/1

17. old.

Galambos Jenő műlovács

Külföldi rajzisolában is fejlesztette tudását

– említette

Pereházy Károly: A szecesszió vasmüvességének formái és mesterei a fővárosban

Müvészettörténeti Értesitő 1977/1

11. old.

MDK

Galambos Jenő

A kerepesi-uti izraelita temető szertartási termének fali gyertyatartója, öntött bronzból, r epr.

Magyar Iparmüvészet 1914. 136.l.

MDK

Galambos Jenő
keresztelőkut készitése

Lukács Zs.: Egyházművészeti kiáll. Magy. Iparművészet 1908. 257-258 l.

MDK

Pápai tárlat. Pápa és Vidéke, 1942. szept.13.
1 l.

Galambos Jenő iparmüvész

Egyházmüvészeti kiállitást rendezett az Iparmüvészeti Társulat a Mücsarnokban.
Tövis: "A templom müvészete" cimmel számol be a tárlaton szereplő müvekről és kiemeli "a fiatal, nagytehetségü müvész munkáját", a - Dékáni Árpád iparmüvész által tervezett- keresztelő medence elkészitését.

A HÉT, Bp. 1908. szept. 13. XIX. évf.
37. sz. 598-599. lap.

Galambos J/enö, MDK

az ötvös-szakosztály jeles növendéke.
Tanára Herpka Károly.

Hanvay Ödön: Az iparművészeti iskola jubileuma.
Művészi Ipar-r.1905.nov.15. I.évf. 3.sz. 36. l.

MDK

Galambos Jenő iparmüvész

Magyar Pályázatok 1907. 5.sz.

MDK

Galambos Jenő müötvös

Az Ipm. Társ. választmányi üléso. Magyar Iparművészet 1906. 46. l.

Galambos Jenő

bronzmüdes,

a régi magyar bronz-
öntő mesterek cizelláló
képességével alkotja

Vádai (?) 80. l

Az iparm. Mortz-on 1921.

meg keresztelő me-
dencéjét és oltári
felszerdéseit

MDK

Galambos Jenő

Keresztelő medence; tervezte Lajta Béla, rézből domboritotta fenti. Repr.

Magyar Iparművészet 1908. évf. 233.l.

MDK

Galambos Jenö, ip.müv.

209. Hamutartó bronzból. Kép.

Ujabb hazai iparmüvészeti munkák.
Magyar Iparmüvészet. 1911. 233.l. 234.l.

MDK.

Galambos Jenő fémdiszmüves.
Pécsi Kiállitás V. All. ezüstérem.

Magyar Iparmüvészet 1907. 300. l.

MDK

Galambps Jenő

két br. ~~xxxxxx~~ kandeláber

Sz.C: Iparmüvészetünk a wieni vadászati kiáll.
Magyar Iparmüv. 1910, 7.sz. 222-223 l.

Galambos Jenő

lámpák, kovácsolt vasmunkák

Uj Magyar Otthon Kiállitás, 194o. katalogusa
30. lap

M.N.K.

Galambos József festö

kiállitása a Mednyánszky-termben

Napló

Magyar Nemzet 1966. május 1. 11. 1.

MDK

Galambos József könyvkötő

Az Ipm. Társ. választmányi ülése. Magyar Iparművészet 1906. 46. l.

Galambos Kamilla, építész MDh

A párizsi Magyar Intézetben okt. 22-én megnyitott építőművészeti fotokiállításon előadást tartott a francia vendégeknek.

—: Hír 8

NÉPSZABADSÁG bp. 1964. okt. 23.

Galambos Lajos

MTI SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

pipatárlat megnyitója

DÉLI HÍRLAP

1962 OKT 15

1021

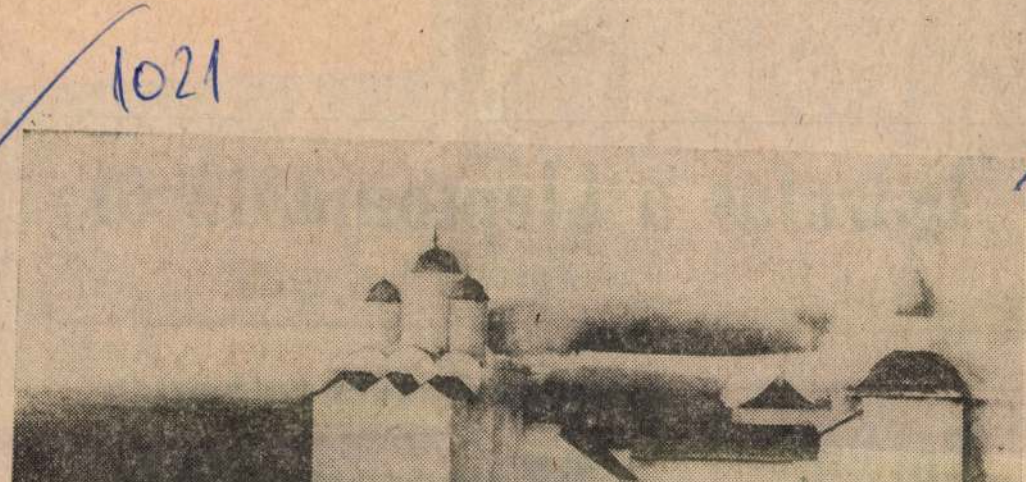

✶ *Vologdai emlék — Fehér templomok III. Pető János kiállítása ma délutántól látható a Miskolci Galériában.*

Hét végi kalauz

PETŐ JÁNOS KIÁLLÍTÁSA ◆ ZENÉS TÁRLATVEZETÉS ◆ DZSESSZ A ROCKWELLBEN ◆ VENDÉGVÁRÓ NÉPTÁNCOSOK ◆ TÁNCVERSENY AZ IFIHÁZBAN ◆ TÚRA ISTÁLLÓSKŐRE

✦ Pető János miskolci grafikusművészek nyílik tárlata ma délután 5 órakor a Miskolci Galériában. A művész korábban készült rajzai, litográfiái és festményei mellett legújabb munkái — vologdai képei — is szerepelnek a sokszínű, mégis egységes kiállításon, mely teljes keresztmetszetében megmutatja az igen tehetséges Pető János festőigrafikusi világát. A kiállítást Kövér Árpád, a megyei pártbizottság osztályvezetője nyitja meg. A tárlat november 21-ig tekinthető meg, hétfő kivételével, naponta 10-től 6 óráig.

✦ **Egy másik — hamarosan bezáró — kiállításra hívjuk fel a figyelmet: a nagy mesterek vázlatait bemutató tárlat a Mini Galériában a jövő hét közepéig látogatható. Akik most vasárnap délelőtt 11-től nézik meg, zenés tárlatvezetés keretében ismerkedhetnek meg a művekkel és alkotóikkal. Dr. Végvári Lajos művészettörténész kalauzolja a közönséget. Közreműködnek a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola hallgatói, akik Weiner-, Bartók- és Kodály-műveket szólaltatnak meg.**

✦ Úttörőket, kisdobosokat várnak vendégségbe a Szinvavölgyi Néptáncegyüttes tagjai. A Molnár Béla Ifjúsági és Úttörőház most induló sorozata — a Szakkörök napja — tagtoborzó is, de egy-egy hét végi programnak is megteszi az érdeklődő gyerekeknek. A nyílt nap holnap délután 2 órakor kezdődik. Ifjúsági házbeli rendezvény a következő is: vasárnap délután 2-kor E- és D-osztályos táncverseny kezdődik.

✦ **Könyvkiadásunk egyre szorgalmasabban tesz eleget annak a feladatának, hogy hazánk történelmét mind több kortársi műben, emlékiratban ismertesse meg az olvasókkal. Ugyanakkor nem hanyagolható el a külföld történelme sem, azon belül is a szintén kortársi megemlékezések forgatása. Ebből a szempontból nagyon hasznos művet jelentetett meg az Európa Könyvkiadó a napokban. Maurice Paleologue A cárok országa az első világháború alatt című könyve a két világháború között már megjelent magyarul. A diplomata szerző művének új kiadását ajánlja ezen a héten Máté Iván. Paleologue az első világháború alatt Franciaország pétervári követe volt, a francia—orosz szövetség létrehozásában nem kis szerepe volt. A háború kitörésétől kezdve naplót írt a cári Oroszországban tapasztaltakról, és ez bombaként hatott, amikor először megjelent, már a szovjet forradalom után. A cári udvar belső intrikáit, életképtelenségét, korruptságát, botrányait olyan plasztikusan írja le, hogy a polgári politikus Paleologue szinte logikusan vezeti rá az olvasót arra, amit végeredményben a diplomata nem akart: Oroszországban forradalomnak kellett létrejönnie.**

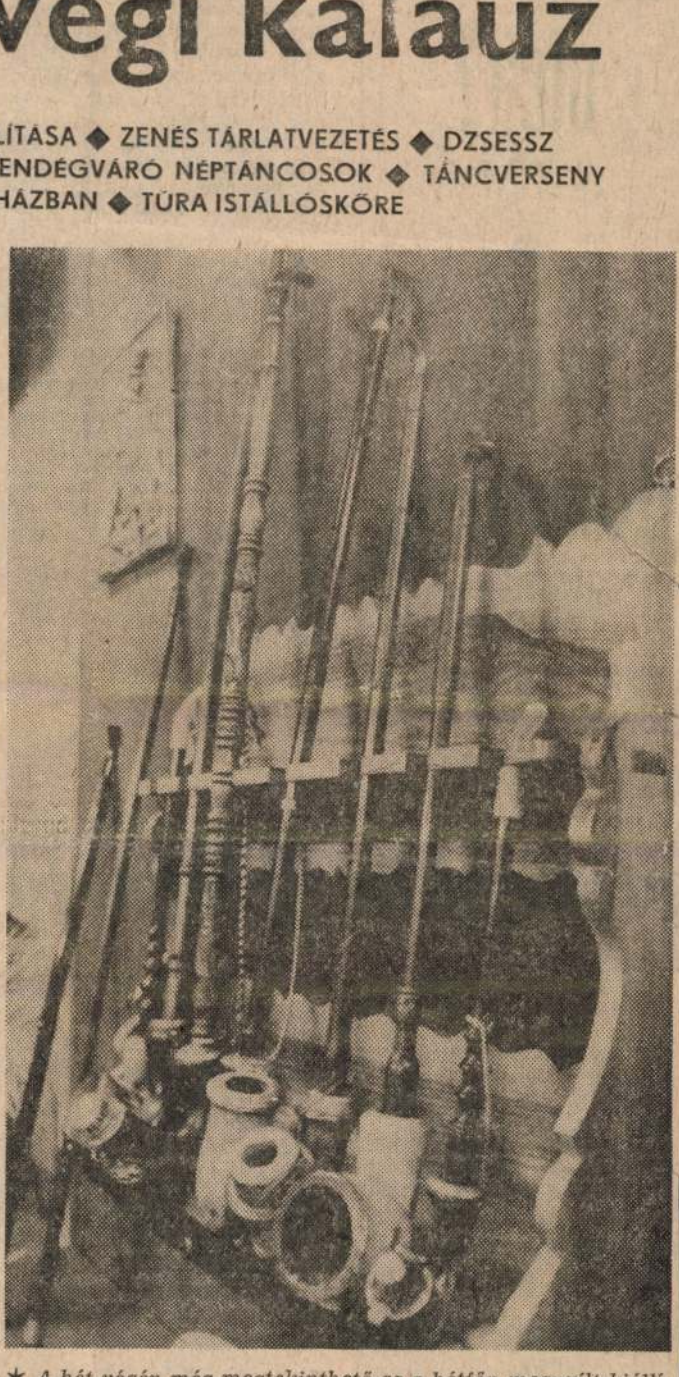

✶ *A hét végén még megtekinthető az a hétfőn megnyílt kiállítás, melyen Galambos Lajos pipakészítő népművész alkotásait láthatják az egyetemisták, illetve az odalátogatók. A pipatárlat az E/2-es klubban kapott helyet.*

✦ Az egyetemi Rockwell-klubban a Balogh—Dandó—Kőszegi trió játszik vasárnap. A dzsesszkoncert 8 órakor kezdődik.

✦ **A Bükk legmagasabb részére, Istállóskőre indít túrát vasárnap a DVTK természetjáró szakosztálya. Az útvonal: Ómassa — Vadászvölgy — Bánkút — Faktorrét — Szállás-őrház — Istállóskő — Cserepeskő — Barlang-szállás — Őserdő — Tarkő — Háromkő — Répáshuta. Indulás a Majális-parkból 7.47 órakor közlekedő 15-ös autóbusszal. Túravezető: Barnai Béláné. — Vasutas természetjáróink Kékmező, Kisgyőr térségében rendeznek 12 kilométer távolságú minősítő túrát. Az útvonal: Miskolc-Tapolca — Várhegy — Juhdöglő-völgy — Bagolymező — Kékmező — Hársaskút — Kisgyőr. Indulás a 2-es busz tapolcai végállomásáról 8 órakor. Túravezető Zámborszky Zoltán. — Az Express Ifjúsági és Diák Utazási Iroda szeretettel várja az érdeklődőket hét végi túrájára. Találkozás holnap, a majális-parki autóbusz-végállomáson. Az útvonal: Közép-Garadna — Hárskút — Csókásrét — Kovácskő — Dolka-gerinc — Szeleta-barlang — Bűdöspest-barlang — Forrásvölgy — Diósgyőr. Túravezető: Bánkuti Károly.**

✶ *Hosszú évek után ismét Miskolcon, a Szőnyi István-teremben állítja ki munkáit Kalló László festőművész, városunk szülötte. A kiállítást tegnap délután 5 órakor Papp László festőművész nyitotta meg. A tárlatot két hétig (28-ig) láthatja Miskolc közönsége.*

Összeállította:

Sz. G.

Igazolás a kleptomániáról

(CIKK A 3. OLDALON)

Sétáló- vagy bevásárló-utca?

(TUDÓSÍTÁS A 3. OLDALON)

Szőlő-dömping

(PIACI JELENTÉS A 6. OLDALON)

A Minisztertanács határozata

Nagyobb önállóság a boltoknak

1983. január elsejétől nagyobb önállóságot kaphatnak, s az eddiginél ösztönzőbb anyagi érdekeltségi rendszerben működhetnek a kereskedelmi hálózat közepes kategóriájába tartozó — általában 10—50 dolgozót foglalkoztató — üzletek, a Minisztertanács tegnapi ülésén hozott határozat értelmében.

A kisüzletek szerződésbe, illetve bérbeadása — bár a folyamat még nem fejeződött be — az eddigi tapasztalatok szerint jól bevált. A Minisztertanács most hozott határozata az országban mintegy 5 ezer ABC-áruházat, éttermet, cukrászdát és iparcikk-üzletet érint. Bár arányuk az állami és szövetkezeti hálózat 10 százalékát sem teszi ki, mégis meghatározó jelentőségűek, mert a forgalom több, mint 40 százalékának lebonyolításával a kiskereskedelem gerincét képezik.

A jövedelemérdekeltségű üzemeltetés bevezetése nem kötelező, de érdekük mind a vállalatoknak, mind a kereskedelmi dolgozóknak, s nem utolsósorban a fogyasztóknak és az egész népgazdaságnak. Az új lehetőség lényege, hogy az arra vállalkozó szakemberek nagyobb önállóságot kapnak az üzletek áruforgalmi és gazdálkodási feladatainak végrehajtásában, s fokozottan érdekeltek az eredményes működésben. Az önállóság mértékét, és esetleges korlátait a vállalat határozza meg, s ezt a dolgozókkal kötött megállapodásban rögzíti. Az önállóság kiterjedhet az árubeszerzésre, a beszerzési források megválasztására, az értékesítés megszervezésére, a létszám- és bérgazdálkodásra, az eszköz- és készletgazdálkodásra, s a választék kialakítására. A későbbiekben mód lesz arra is, hogy — az árpolitikai intézkedések betartásával — a helyi ismeretek birtokában az árusított termékek 5—10 százalékának fogyasztói árát is a boltvezetők állapítsák meg. A vendéglátásban mintegy 70 helyen már bevált ez a módszer, a kiskereskedelemben azonban még nem volt rá példa. Jelentősége különösen abban lesz majd, hogy a kiárusításokhoz, időszakos engedményekhez nem kell a boltvezetőknek külön engedélyt kérniük.

Az új formában az önállóság adta lehetőséget hatékony anyagi ösztönzés támasztja alá. Azok a boltvezetők, helyettesek, vagy akár egész üzleti kollektívák, akik vállalják az új ösztönzési rendszerrel együttjáró kockázatot, az üzlet eredményes működésétől függően jelentős többletjövedelemre tehetnek szert. Az eddigiektől eltérően nem forgalmi jutalékot kapnak, hanem — amennyiben a vállalat által előírt eredményt teljesítik — olyan összegű prémiumot, amely az alapbér 50—100 százalékát is elérheti. Ha az előírt követelményeket túlteljesítik, a többlet meghatározott — általában 10—30 százalékát — az érintett dolgozók munkabéren kívüli juttatásként megkapják. Így összjövedelmük az alapbér két-háromszorosa is lehet. (A munkabéren kívüli juttatásként kapott többletet általános jövedelemadó terheli.) Ha a bolti dolgozók munkájukat hanyagul, felületesen végzik, csupán alapbérüket kapják meg, s még a korábbi forgalmi jutaléktól is elesnek.

Az új érdekeltségi forma bevezetésétől a kereskedelmi dolgozók jövedelmének jelentős differenciálódása várható. A jövedelemérdekeltségű dolgozóknak elsőrendű érdeke lesz, hogy a vásárló elégedetten távozzék az üzletből, ezért fokozott figyelmet kell fordítaniuk a munka megszervezésére, a hatékony eszköz- és költséggazdálkodásra, egyszóval a forgalom eredményes lebonyolítására. A nagyobb forgalom és a kisebb ráfordítás növeli a kereskedelmi dolgozók jövedelmét, s egyidejűleg a vállalatok és szövetkezetek, valamint az egész népgazdaság bevételeit.

ttak

rtmunkás-delegáció

Vlagyimir Makszimovics Zaikin, az SZKP külügyi osztályának munkatársa — tegnap délelőtt *Varga Imre*, az MSZMP KB munkatársa kíséretében megyénkbe érkezett.

A szovjet pártmunkásküldöttséget a pártszékházban *dr. Havasi Béla*, a megyei pártbizottság titkára fogadta, s tájékoztatta Borsod lakosságának élet- és munkakörülményeiről, gazdasági és kulturális életünkről. Jelen volt *Kovács Zoltán*, a megyei pártbizottság osztályvezetője és *Dudla József*, az MSZMP Miskolc városi Bizottságának első titkára. A tájékoztatót követően a szovjet pártmunkásküldöttség a Diósgyőri Gépgyárat kereste fel, délután pedig a Tiszai Vegyi Kombinátba látogattak. Útközben Nagycsécsen megtekintettek két háztáji gazdaságot is.

pártbizottságon
(Kerényi felv.)

Ma reggeli telefon

Dörgött, villámlott

Az e heti időjárás nagyon változatos volt. Hétfőn dörgött, villámlott, sőt jégeső hullott Miskolcon. Tegnap pedig nem mindennapi méretű csapadék esett. Mi jellemezte időjárásunkat a héten? — kérdeztük Görgényi Lászlótól, az Országos Meteorológiai Intézet miskolci főállomásának technikusától.

— A hét csendes esővel kezdődött, ám a hidegfront hirtelen betörésének következményeként megzendült az ég. Több helyen borsószem nagyságú jégdarabok pásztázták a várost. Feljegyzéseink bizonyítják, hogy októberben nagyon ritka és szokatlan a mennydörgés és a villámlás. Különösebb népi megfigyelés vagy babona nem fűződik ehhez, ezért ebből nem sokat következtethetünk a következő napok időjárására. Kedden száraz napunk volt, szerdától azonban tartós, csendes eső áztatta a várost. Tegnap rekordmennyiségű csapadék hullott, meghaladta a 14 mm-t. Úgy látszik, hogy az idei szárazság, amely a tavaszt és a nyárt jellemezte, megszűnőben van. Most pótolja a természet az erre az évre járó esőmennyiséget. Sajnos, a hét végére nem várható kirándulóidő. A napi átlaghőmérséklet az évszaknak megfelelő lesz. Ma reggel is igazi októberi reggelre ébredtünk, a hőmérő higanyszála csaknem megközelítette a 12 fokot.

Felszakadozó felhőzet

Ma időnként felszakad a felhőzet, de továbbra is várható eső, zápor. A legmagasabb nappali hőmérséklet általában 11, 16 fok között valószínű. Távolabbi látások keddig: felszakadozik a felhőzet, s a reggeli párásság, köd feloszlása után több órás napsütésre számíthatunk.

Galambos Lajos, népi iparművész

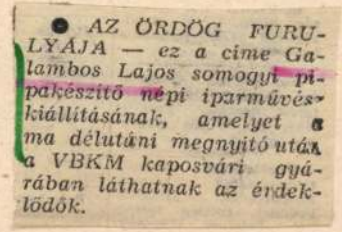

● AZ ÖRDÖG FURULYÁJA — ez a címe Galambos Lajos somogyi pipakészítő népi iparművészkiállításának, amelyet a ma délutáni megnyitó után a VBKM kaposvári gyárában láthatnak az érdeklődők.

–:o Az Ördög furulyája

Esti Hírlap, Bp. 1980. szept. 23. 12.

GALAMBOS LÁSZLÓ, festő

1968-ban időszaki kiállítása volt Pécsett. 331.old.

A Baranya Megyei Múzeumok 1968.évi működése 329.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,-XIII.-1968.
Pécs, 1971.

Galambos Margit

vajzoló

l. M. Bibl. Kemle

1925. 71. l.

85	361.888 85	68.210	68.210	87.2
	150000	4.566 40	4.566 40	3.6

9750

161.21831

922.

9750

9750

3.18683

161.21831

Galambos Margit

Plakátterveket, ~~mekanik~~ kereskedelmi grafikai rajzokat kérjük.

Magyar Grafika
1923. 169. l.

~~Győr vármegye VI. 226.~~

Galambos Margit

l.

Rovó Aladár:

A betűn. Bp. (1930).
II. kiadás
Cimlap hatán

Nagytekintet

Bátor vagyok Buczek J
várhoz tartózó "Huszárvár
tási munkáknak 1915. decem
beterjeszteni, azzal a ké
kor. 557.16 összeget neve

Egyidejüleg kérem a m
ben indokolt két számlána
épitésének költségeire, /
vagyis ezen a cimen össze

Galambos Margit

Ívód

Rosner Károly

A csomagolás utja –

MAGYAR IPARMUVESZET

1934. 43. l.
46. l.

Mors eques. szerzői. Repr.
Művészet, 1903. 376. l.

~~Preusser~~

fes

~~Lut 1845. Mgh. 1903. Dresde~~

Galambos Margit

MAGYAR MŰVESZET

~~1926. 538.~~

1927. 52.

MDK

Galambos Margit

Modern plakátrajzolók. Magyar Művészet 1927. 52.l.

MDK

Galambos Margit

Dobozcsomagolások. Terv.: Galambos Margit. Repr.

Magy.Iparművészet, 1934. 3-4.sz. 46.l.

MDK

S.Galambos Margit, graf.-ip.m.

sorozata a San Thomé-csokoládégyár részére
zárt egységet alkot.

Rosner Károly: Reklámgrafika , -MIP.1934.94.-96.l.
Az IpM.Társ. kiáll.-a.

MDK

Galambos Margitta

N.P: Irásmüvészeti kiáll. Magy.Müvészet, 1926,
538 l.

Galambos Margit grafikus

Magyar Művészet, 1927

52.0.

Modern plakátrajzról.

MDK

Galambos Margit

Készitett érdekes csomagolássorozatot a San Thomé csokoládégyár részére.

Rosner Károly cikke.

Magy. Iparmüvészet, 1934. 3-4.sz. 42-44.lap

MDK

Galambos Márton

Tatár tipus, of.

Arabs fej, of.

N.Szal. őszi kiáll. 1921. szept. 8 l.

MDK

Galambos Márton

Cserkesz, rajz

Hadviselt művészek kiáll. Mücs. 1919. márc.

31 l.

MDK

Galambos Márton

Mongol tipus, paszt.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.

MDK

Galambos Márton

Árva, paszt.

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll. N.Szal.
1921. IV 8 l.

MDK

Galambos Márton

A mult árnyai, of.

N.Szal. őszi tárl. 1920. szept. 13. 1.

Galambos Márton MDK

Mongol tipus, pasztell

Mücsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Galambos Márton, festöm. MDK

80.	Kozák.	Pasztel.
79 és 81.	Kozák.	Rajz.
	Kirgiz.	"
	Mongol tipus.	Pasztell
	Kirgiz.	"

Nemz. Sza.- A MAPE VI.kiáll. Kat. 1919.febr. lo.l.

Galambos Márton MDK

Cserkesz,rajz

Mücsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

MNK

Galambos Márton, festöm.

Doni kozák.	Olf.
Cigány.	"
Arab.	"

Nemz. Szal. okt. kiáll. 1919. Kat. 5.1.

MDK

Galambos M.

Szignet. Repr.

Magyar Grafika, 1929. 3-4.sz. 92.lap

Galambos Márton

Erdélyi menyasszony, olaj

Erdélyi kiállitás. Nemz. Szal. 1922. márc.

9 l.

Nők munkája

SIMONYI ZOLTÁN: A NŐEGYESÜLETEK ÚJ FELADATAI

A magyar-zsidó kultúrélet föllendítése, az erők tömörülése régi vágya felekezetünk jobbjainak és zsidóérzésű, szebblelkű nőinknek. Ezen nemescélú törekvéseket a háború kitörése érzékenyen sujtotta. De a szellemi és erkölcsi kultúra fenntartása a háború alatt is kötelességünk, még ha nagy erőfeszítéssel jár is, és valóban nem korai a háború negyedik évében hazafias, erkölcsi és vallásos szellemű, politikától távoleső *kulturális tevékenységünk hathatós* kifejtéséről beszélni.

A *zsidó* nőegyesületekről van szó; ezen intézményeknek létjogosultsága kívánja meg, hogy necsak a feledés árnyéka ne boruljon zsidó jellegükre, hanem sugáregyenesen fényes megvilágításba jusson. A fényerősség növekedni fog, ha a helyi, elszigetelten lobogó lángokat a fényszolgáltató középponti telep is fogja éleszteni. A zsidó nőegyesületek szövetségének eszméjét a Mult és Jövő már 1912-ben hirdette és azóta is terjesztette. A háború nem lehet akadálya megvalósulásának, sőt éppen a háború jelenségei és tanulságai követelik a tervek gyors kivitelét.

A háború messzire kimagasló tanulságai közé tartozik a szervezés óriási jelentőségének mélyebb felismerése, az erkölcsi szellem fölényes hatalmának újabb igazolása, a nők közérdekű munkásságának magas értéklése és a közegészség életbevágó fontosságának meg gondozásának általánosabb és gyorsabb cselekvésre buzdító méltánylása.

Tehát éppen a háborúnak irtózatos áldozatok árán megszerzett tanításainak mellőzése volna, ha a nőegyesületek magasztos céljainak megközelítésére irányuló szervezésről lemondanánk. A női lélek gazdag kincseinek, eszményi finomságának gyönyörű perspektivája után meg kell nyernünk a zsidó nőket a zsidóság hivatásának, eszméinek és világnézetének küzdő és győzelmes őrszemeivé. A finom női lélek sajátságait kell csak megérteni és érvényesülni engedni zsidó kulturális téren, akkor jelentős, fényes eredményeket várhatunk, olyanokat, miket csak nők érhetnek el.

Az ő szavuk fogja megelőzni az eldurvulást és a gyöngédebb érzelmek eltompulását, ők segítenek megtörni a belső közömbösséget és a felekezetet ért külső alaptalan támadásokat. A nőegyletek által rendezett zsidó kultúrestélyeken, előadásokon, szociális kurzusokon belekapcsolják átértett és átérzett multunkat a lüktető jelenbe, ők fognak rámutatni sok nemes zsidó koreszmére, ők egy szebb, boldogabb jövő elkészítésének szervezői.

A jövő: *az ifjúság*. A nők vallásos buzgalmán az ifjúság is épülni fog, a szeretett anyákon át és által az intelligens gyermekek is meg fogják szeretni zsidó irodalmunkat, történetünket; a zsidó ünnepek jelentőségének ismeretében és megtartásukban kimüvelt vallásos, jó szivükkel a hitélet bensőségét és értékességét emelik; magasabb szellemi világba vágyó lelkük a zsidóság fönséges szellemi világában fog kielégülést és megnyugvást nyerni, a lelkesülésre hajló ifjú lélek lelkesedni fog az igazságért, ránevelődik a társadalmi igazságos gondolkodásra.

De a magas színvonalon álló gyülések, kultúrestélyek nem merítik ki a nőegyesületek programmját. Nemcsak eszméket, elveket hirdetünk, hanem cselekszünk is a vallási, társadalmi feladatok terén.

Itt csak röviden érintek több olyan kérdést, melyek vonatkozásba hozhatók a nőegyesületek működésével.

Szervezendő volna az országos nőegyesületi szövetség védőpajzsa alatt *női pályaválasztási tanácsadó* decentralizálással. A szülők legnagyobb része tájékozatlan ebben a tekintetben, a leányok többnyire a kereskedelmi irodákba tódulnak, „mintha minden nő csak számolásra és levélstílushoz született volna", pedig az ipar, mely inkább ügyességet kíván, általában véve, de különösen egyes ágaiban alkalmasabbnak mutatkozik a nők számára. Ezt a kedvező tapasztalatok is igazolják. Atyjuk mesterségét vagy üzletét is éppúgy folytathatnák sokszor, mint a fiúk. A kézi ügyességet, ízlést kívánó női pályákra való előkészülést megkönnyíthetjük a nőegyesületek ellenőrzése alá helyezett izr. *leánytanoncotthonok* alapítása által. (Budapest. Pozsony, Győr stb.) Tehetséges leányok *ingyenes szakkiképzését* kellene előmozditani. A nőegyesület összeköttetést tart fenn *az iskolákkal* is. Ugyanis a szegénysorsú tanulók előmenetelét gyakran károsan befolyásolják kedvezőtlen szociális életviszonyaik; itt nőegyesületeink áldásos keze sokat lendithet; sok szunnyadó, senyvedő tehetséget lehetne megmenteni és kifejleszteni hazánk és felekezetünk javára.

Figyelemreméltó, hogy más női egyesületek, melyek szociális alapon szervezettek, mily célszerű intézményeket létesitettek. Példák:

a) *Lakáslátogatás*. Tapintatos, képzett, kézi gyógyszertárral fölszerelt gondozónők (mindegyik a maga körében) meghatározott időközökben meglátogatnak minden lakást, ahol kisgyermek van, kitanítják az anyákat a modern követelményeknek megfelelő csecsemő- és gyermekvédelemre és az orvosi rendelések pontos követésére. (Különböző kötések stb.)

b) *Családgondozó*. Szegénysorsú családot alig érhet nagyobb csapás, mint az, ha az anya beteg. Ebből ered sokszor a családi otthon elhanyago-

lása; a gyermekek az utcára szoknak, az atyát kenyérkereset köti le. (Néha el kell utaznia.) A családi otthonnak ez a veszedelme készteti sokszor a szegény anyát arra, hogy a gyermekágyból időnek előtte felkeljen, vagy ha betegnek érzi is magát, ne dűljön ágynak, hanem tovább vonszolja a baját, ameddig csak bírja. Így a kis baj elhatalmasodik rajta és aláássa az egészségét.

Ennek a bajnak elejét veszi a nőegyesület azzal, hogy ápolónőt: családgondozót küld a házhoz, aki a beteget és a háztartást is ellátja. A családgondozót az egyesület fizeti. Ha ez a segedelem egy-egy családnál 20—40 koronába kerül, nagyobb eredményt érünk el vele, mintha a családi élet felbomlása után téli ruhával vagy más könyöradománnyal igyekszünk a már romlásnak indult család tengődését meghosszabbítani. Németországban ez az intézmény igen elterjedt. (Szántó M.)

Minthogy vallásunk előírása szerint a betegek látogatását és ápolását eddig is szívbeli kötelességünknek tartottuk és gyakoroltuk is, ősi hagyományaink szellemében járnánk el, ha minden nőegyesületnél alkalmaznánk hivatásos, szakértő gondozónőket is.

A szegények anyagi érdekeit egyéb módon is támogatjuk. (Kis gyermek biztosítása, hogy serdülő korára valamelyes pályán való kiképzésének meglegyenek az anyagi előfeltételei; kamatnélküli hitelnyujtás, ingyenes jogi tanácsadó és orvosi kezelés, lakbérpótlék, népkonyha, téli felruházás.)

Tudjuk: ezen feladatok legnagyobb része valósággal állami feladat. A magyar zsidóság és benne a nőegyesületek, melyek már a háború alatt is tevékenységük körét kiterjesztve, híven vallásunk szelleméhez és áthatva a haza- és emberszeretet eszméitől, lelkes, felülmulhatatlan buzgalommal fáradoznak a háború által ejtett sebek gyógyításán, most és a háború után is munkakedvvel meg áldozatkészséggel kérnek részt a nemzeti épitő munkából, a reánk váró óriási nemzet-társadalmi feladatok terén. Hiszen mind az állam, mind felekezeti intézményeink erkölcsi célok felé törekszenek és a sokágú szociális tevékenység fájának növekedésével, lombosodásával a gyümölcsök érlelése is mindnyájunk munkája.

Nagy körültekintést kivánó és megnövekedett feladataink a nőegyesületek szervezetének újjáalakitását is megkivánják. A vezetőségben helyet nyer a nemesszivű emberbarátok oldalán az orvos, tanár, tanitó, pap, ügyvéd, szociálpolitikus, esetleg kedvező körülmények között a közigazgatási tisztviselő, a fiatalkorúak bírája stb. Ez utóbbira és a lelkipásztorra már csak azért is szükség van, mert a nyomor nemcsak létfenntartási szükségletek kisebb-nagyobbfokú kielégítetlenségét jelenti, hanem többé-kevésbbé a lelki nélkülözést, lelki lefokozódást is.

Vallási és felekezeti szempontból erőgyarapodást látok abban, ha felvértezzük magunkat a haladás eszközeivel, hogy mennél eredményesebben teljesíthessük a mi korunkban a mi feladatainkat.

M. Galambos: Studie

Galambos M.: Cserkesz. Tanulmány

A felekezet már fölismerte, hogy pl. a hadiárváknak valláserkölcsi nevelése és ezáltal a felekezet iránt való hűségük megóvása a mi kötelességünk. A jövőben mindinkább világosabb, erősebb és általánosabb lesz az a köztudat, hogy vallási szempontból is felekezetünk szilárdságát biztositjuk, ha magunk serénykedünk minden olyan szociális ügyben, mely a zsidóság létérdekeivel összefügg. Jobb, ha mi teljesitjük a foganatositást, mintha az ügyek jelentőségét föl nem ismerve, a felekezeti tevékenység körének szükreszabása és más területektől való éles elhatárolása (— a társadalmi jelenségek között kölcsönhatás van és nem szigetelhetők el! —) által ezeket az ügyeket tisztán az állam hatáskörébe utaljuk. Ismétlem, felekezeti szociális tevékenységünk erősebb kifejtése az állam érdekeit is szolgálja, mert erkölcsi irányba esik. Azért vagyok hive a nőegyesületek céltudatos, tervszerű társadalmi (szociális) munkássága kifejlesztésének.

A nőegyesületeket új feladataik teljesitésében hevitse lánglelkű prófétáink társadalmi igazságosságra és nemes cselekvésre buzdító szelleme, a szegények védelmezésének ősi hagyománya, történetünk sok ragyogó női példája, a hitélet bensősége, vallási és erkölcsi eszméink meggyőződéses ereje annyi szenvedésen és megpróbáltatáson átment hőn szeretett hazánk és vallásunk üdvére!

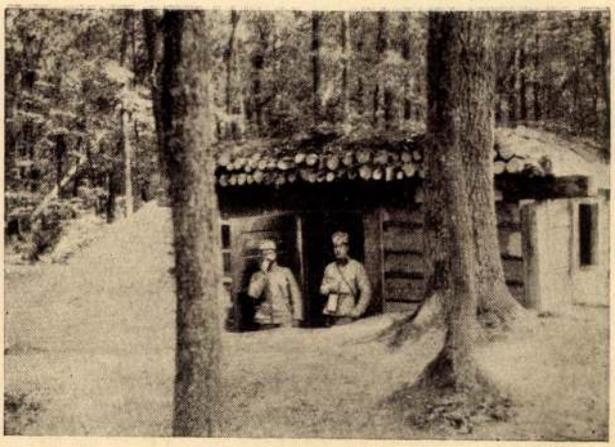

Dr. Lemberger tábori rabbi „lakása" Brest-Litowsk előtt
„Wohnung" des Feldrabbiner Dr. Lemberger vor Brest-Litowsk

Sátort és ajkai zsoltárt mormoltak, mintha még utolsó lágy búcsúszavakat küldene a Sátor felé... Aztán megfordult és gyors léptekkel sietett a túlsó oldalon nagy ünnepi fényben ragyogó zsinagóga felé, hol, még mindig a Sátorra gondolva, sóvár epedéssel mondotta az esti imát:

— Oh terjeszd fölénk a te Békéd sátorát...

És a hívek is lehangoltan mondották a fohászt:

— Oh áldott, ki a Béke Sátrát vonja fölénk, Izrael és a szent Jeruzsálem fölé...

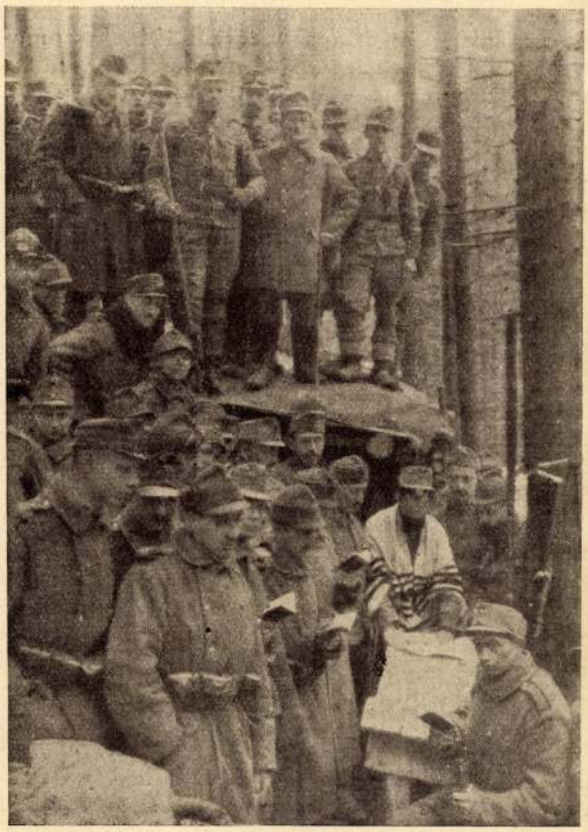

Feldgottesdienst Dr. Fischer tábori rabbi istentisztelete a fronton

DR. LEMBERGER SAMU: TÁBORI RABBIK A FRONTON

Sokan önök közül, olvasóim, bizonyára felvetették már a kérdést, mit is csinálnak a tábori rabbik a fronton, hol tartózkodnak ottan, hogyan, mi módon végzik kötelességüket stb. Kíváncsiságukat akarom egy kissé kielégíteni, midőn röviden vázolom a fronton levő tábori rabbik működését és az izr. tábori lelkészet ezidőszerinti szervezetét.

A tábori rabbi rendesen egy hadosztályhoz — áll 4 gyalogezred, 2—3 tüzérezred és a hozzátartozó műszaki és segédalosztályokból — van beosztva. Tekintve híveinknek az ország összlakosságához képest aránylag csekély százalékarányát — tudvalevőleg nem egészen 5% — és tekintve, hogy csak akkor rendelnek az ezredhez külön lelkészt, ha az egyazon valláshoz tartozó hívők száma 50%-nál több, ezredhez beosztott tábori rabbi nincsen. Megtörténhetik ugyan, amint már meg is történt, hogy ideiglenesen oda lesz vezényelve. Viszont az is előfordul, hogy egy rabbi két hadosztályt kap pasztorációra. A hadosztály tábori rabbija vagy a parancsnokságnál, vagy pedig, ami gyakoribb, a kötözőhelyen — egészségügyi oszlop — lakik. Ez utóbbi a legcélszerűbb és leghelyesebb beosztás, mert a kötözőhelyen rendesen minden sebesült és beteg katona megfordul. Ütközetek idején itt találja meg a rabbi vigaszra szoruló híveit, itt láthatja el a vallás szabványai szerint a nehezen megsebesülteket, beszélget velök, ír helyettük haza, segédkezhetik ápolásukban, esetleg — nálam többször megtörtént — végrendelkezik előtte. Sajnos, elég gyakran kell itten temetni is.

A kötözőhely rendesen a parancsnokság közelében van. Személyes érintkezés vagy telefon útján állandó összeköttetésben van a rabbi közvetlen fölöttes parancsnokával, a hadosztályparancsnokkal, ill. annak vezérkari főnökével, akitől működésére vonatkozólag utasításokat kap. Rendszerint a lelkész terjeszti eléje programmját, amelyet — ha a harci viszonyok megengedik — a parancsnokság jóváhagy és parancsban kiad.

Legtöbb helyt úgy alakult ki a helyzet, hogy a rabbi közvetlen összeköttetésbe lép az ezredparancsnoksággal — csak 2—3 kilométernyire van tőle, esetleg még közelebb — és megkérdezi telefonon, tartható-e a holnapi nap folyamán istentisztelet az ezred zsidó vallású katonái részére, avagy — ha nagyon kiterjedt a front és az egész ezredből nem vonhatók egy helyre a katonák — az egyik zászlóalj részére. Ha igenlő válasz jön, akkor a délutáni ezredparancsban megjelenik: „Holnap, május 8-án, délután 2 órakor az első zászlóaljparancsnokság mellett, a 4. század körletében, a 978.* magassági ponton, izr. istentisztelet lesz, melyhez az 1., 2. és 3. zászlóalj izr.

tainkat és boldogok vagyunk, hogy a szférák magasaiból sugarak villannak szemünkbe és összekötnek a legfelsőbb gondolat örök fényforrásával, de jönnek a rossz gondolatok démonai és erőszakkal elszakítanak bennünket és visznek, ragadnak vissza a test, a kenyér, a vágy birodalmába. Csak egy pillanatra magasztosítja fel testünk egyegy tagját a szentcselekedet. Ám a Sátrak ünnepén belemegyünk egész testünkkel a szentcselekedetbe és a Sátor szent levegője körülöleli és megszenteli egész testünket, minden tagunkat...

— A szent Sátor titka ez! — lelkesedtek a hívek, a caddik pedig folytatta:

— És körüllegeltetjük szemeinket a Sátorban és érezzük, körülöttünk a falak ingó ponyva, mit a szél behorpaszt és kidagaszt, mint a vitorlát; talán ha kedve kerekedik, felkaphatja az egész Sátort és elsodorja a végtelenbe, a semmibe... És feltekintünk a Magasba és érezzük, a fedőnk hervadó lomb, hulló gally, mín áttör az eső és a napsugár. A vihar szárnyaira bízva életünk vitorlája, mégis érezzük, a Teremtő szárnyai lebegnek itt felettünk és a Sechina borul fölénk szent oltalmával... A Világ Ura a mi Sátorunk, és az Ő Sátra biztosabb menedék a föld minden bástyás váraínál és palotáinál...

— Az Irgalmas építse fel Dávid düledő sátorát — sóhajtott fel hirtelen egy mély hang. A hívek felneszeltek, majd gyorsan ismét a caddik köré bujtak, aki behunyt szemekkel folytatta:

— És ha behunyjuk szemeinket és látjuk, hívó szavunkra ősi szellemek jönnek vendégül a Sátorba, a hét pásztor, az ősatyák, kik pusztákon kóborolva meglátták Istent szent látomásokban, és Mózes, ki örök törvényt hozott tűzből és lángból a menydörgő lobogó Színájról, és Áron a szentek szentélyének főpapi palástjában, és József és Dávid királyi dísszel, koronával és lanttal... „Jertek magas vendégek, jertek, szent vendégek, kérünk benneteket..." És ők jönnek és mi büszkélkedve tudjuk, ők a mieink, a sátorlakók királyi ősei, ki vehetné el őket tőlünk?... És sokezer esztendő sűrűsödik össze a Sátor mélyében, sok ezer esztendő, mely a mienk, sokezer esztendő bántásokkal és alázásokkal, de prófétákkal és vértanukkal, sokezer esztendő hullámokkal és örvényekkel, de gyöngyökkel és világítótornyokkal...

Künn leszállt az alkony. Piros sugarak szűrődtek be a fedél gallyainak résein át és a sátor homályában a csillagdíszekbe vésett aranynevek, az égi vendégek, patriarchák és királyok nevei ragyogó fényben tündököltek.

— Itt az Alkonyi ima ideje — szólt a caddik elmerengve —, vegyünk búcsút a Sátortól...

— Fűzzünk láncot, testvéreim, — hangzott hirtelen többek ajakáról. Egy pillanat alatt a hívek kezei erős lánccá kulcsolódtak a caddik körül, aki egy darabig mozdulatlanul állott a kör közepén, majd szomorúan körülnézve szólt:

— Ha a vőlegény búcsút veszen menyasszonyától, arcának vidámságával takarja szívének szomorúságát, nehogy az Ara fájdalma nagyobbra növekedjék. A Sechina kerüli a szomorúság helyét. Búcsúzzunk a Sátortól tánccal, testvéreim...

M. Galambos: Russischer Rabbiner — Galambos M.: Orosz rabbi

A hívek ajkán hirtelen megzendült a zsoltárének, melynek ritmusára az ősz caddik táncba lendült a Sátor alkonyi homályában. Amerre kitárt karjaival és lejtő lépésével fordult, ott sebtében kitágult a köréje fonódott lánc, amely a caddik lépésének távolodásával ismét gyorsan összefutott és előrehullámzott, mintha a kezek lánca is a tánc és ének ritmusára ringana ki- és befelé, mint parton táncoló hajó után a zengő hullámok... Az egész rengő mozgás szinte öntudatlan volt már és a hívek alig vették észre, hogy a caddik már áll a kör közepén és magába merülve víziósan néz a sátor szőnyegeinek hímzett jeleneteire, mintha a Messiás, az örök béke ideje megelevenedve állna előtte, fürtös bárányka együtt legel a farkassal a füves réten, oroszlán és őzike együtt hajtja fejét a jászol fölé, kis fiú tigrist vezet és lábai előtt vipera hever... A próféta látomásai rajzottak eléje a sátor falairól. Nem kell bástya, nem kell majd várfok, az Úr sátra leszen minden oltalom...

Mikor a Sátor lombfedelén keresztül beragyogtak az első esti csillagok, a caddik bánatosan indult kifelé, az ajtónál megfordult és híveitől körülvéve hátráló lépésekkel ment egy darabig, hogy minél tovább láthassák szemei az ünnepi

PATAI JÓZSEF: BÚCSÚ A SÁTORTÓL

Sátrak ünnepének nyolcadik napján a blazsovi caddik egy pillanatra sem hagyta el az ünnepi sátort. Mind a nyolc napon át bent a sátorban csillapította le testének és lelkének éhségét, ott mélyedt bele híveivel a Tan titkaiba és az imák rejtelmeibe, és ott hajtotta pihenésre fejét, ha rászakadt az álom. Itt-ott mégis eltávozott a sátorból egy-egy órára estefelé, hogy künn a szabadban, a réten, a mezőn, az erdőben gyönyörködjék a Teremtő műveiben. Az utolsó napon azonban, mint a szerelmes vőlegény, aki búcsúzás előtt minden percét menyasszonyánál akarja tölteni, átszellemülten ült a sátorban és megmámorosodva nézett a falakról és a lombmennyezetről lecsüngő díszekre, mintha a szépséges Ara ékszerei és fülönfüggői volnának, miken gyönyörűséggel elandalog a szem. A szürke ponyvafalakat patyolatfehér drapériák vonták be, miken nagy színes arabeszkek köré kihímzett zsoltárversek pompás girlandokat alkottak. A középen háziszövésű szőnyegek ábrázolták a próféták jövendölte messiási idő jeleneteit: fürtös bárányka együtt legel farkassal a füves réten, oroszlán és őzike együtt hajtja fejét a jászol szénája fölé, kis fiú tigrist vezet és lábai előtt vipera hever. Fából faragott, beezüstözött csillagok közepén a Sátor szellemvendégeinek aranybavésett nevei ragyogtak, Ábrahám, Izsák, Jákob, Mózes, Áron, József és Dávid. Fönt az illatos fenyő- és tölgyfalombmennyezetet hosszú színes papirláncok metszették keresztül-kasul, hatalmas íves Dávidpajzsokká fűződve, miknek sarkaiból szentföldi virágok és gyümölcsök és hebroni olajjal, karmeli borral és sároni datolyamézzel teli apró üvegek csüngtek alá.

A caddik mámorosan szívta magába a Sátor illatos levegőjét. Majd megittasult lelkének boldog helyhe kicsordulván, hirtelen híveihez fordult:

— A leggyönyörűségesebb szentcselekedet ez, testvéreim. Egész éven át a gond, a bánat és szenvedés hajszolja Izrael fiait és hiába akarunk magasba emelkedni, hiába tör a lelkünk égi csúcsok felé. A gondok súlya a földre nyom, a bánat sara befreccsenti lelkünk ünnepi ruháját és a szenvedés eltávolítja a szivet Istenétől. Egy pillanatra, egy percre, egy órára felemelkedünk egy-egy szentcselekedet szárnyain. Jön a reggel és imaszíjat kötünk karjainkra és úgy érezzük, mintha karunk megszabadulna a hétköznapi munka láncaitól és kezeink mintha össze volnának kötve a magassságokkal és emelkedni és lebegni tudnának a végtelenbe; de testünk súlya reánehezedik és lehúz a földre, sokszor az ingoványba . . . És mikor a homlokunkra kötjük Isten igéjét és érezzük, a Világ teremtőjének szenteltük fejünket, gondola-

M. Galambos: Studie

Galambos M.: Orosz zsidó. Tanulmányfej

M. Galambos: Studie

Galambos M.: Kisorosz. Tanulmányfej

M. Galambos: Russische Typen

Galambos M.: Orosz típusok. Harctéri tanulmány. (Dr. Tetétleni Ármin tulajdona)

szívével, ízmaival, erélyével nagyobbat, hasznosabbat tud alkotni, több örömforrást nyitni, több gyászárkot betömni, több könnyet letörölni: az járjon elől, vigye a zászlót, mely köré csoportosul a küzdésre, előretörtetésre kirendelt tömeg. A vezetők, kormányzók, bírák, tisztviselők ne azért neveztessenek ki, mert őseiknek vagy apjuknak voltak érdemei. Hisz nemcsak Sámuel próféta fiai, mert méltatlanok voltak az apai tisztség betöltésére, nemcsak Éli főpap gyermekei — mert kiváló családjukhoz nem illő viselkedést tanusítottak, részesültek szigorú büntetésben, de még Mózes fiai sem vehették át apjuk szerepét — mert nem volt rátermettségük. Még király sem lehetett valaki, akit nem „testvérnek" tekintettek. A legelső király, Saul, egyéni kiválóságánál fogva, („ifjú, derék, senki Izrael fiai közül sem alkalmasabb nálánál, vállal magasabb az egész népnél") — válik érdemessé a királyi hatalommal való felruházására, de midőn cselekedetével magát erre érdemetlennek mutatja, elveszti trónját és olyannak adatik, aki „a nyájat jól őrizte, tehát a népet is szeretettel fogja gondozni" — és aki csak ezért lehetett megalapitója a dinasztiának. A nép gondozói, képviselői, ügyeiknek intézői a „zékénim" — a vének voltak, kik részint korukkal járó tapasztalatukkal tudtak életbölcsességre inteni, buzditani, példájukkal tanitani, vagy pedig, mint a talmud jellemzi: az „a zóken", az öreg, aki bölcsességet, tudást szerzett magának, mégha napjaira nézve fiatal is. A biblia mindig a néphez — tehát az egyenlőrangú emberekből álló összességhez szól. A nép boldogitása, a szó legszebb értelmében, volt a cél, amely felé minden intézkedés, minden törvény törekedett.

Küldesse a Mult és Jövőt a harctéren levő hozzátartozójának. Tudassa velünk tábori postai címét és pontosan küldjük neki.

PETERDI ANDOR: KÖNYÖRGÉS

Te, ki a sors nagy intézője vagy,
Uram, ó, el ne hagyj!
És teljesitsd én régi, koldus-vágyam.
Plántálj oda, ahol mindig csak nyár van,
Ahol nem bánt se hó, se fagy.

Söpörj, akár mint pelyhet, innen el,
Hova? tudnom se kell,
Egy csöpp szigetre, hol ősi fák
Zúgják feléd az esteli imát,
Mikor a hold az égre kel.

Legyek ott ember egyedül, magam,
Elhagyott, társtalan,
A sziget vadját majd megszeretem,
Magamhoz szoktatom, melengetem,
Hisz oly szelid minden szavam.

A madarakkal, ó, velük talán
Az élet asztalán
Szintén megférek s megosztom velük
A kenyerem, ha nem lesz kenyerük
És épülünk egymás dalán.

És ismerősöm lesz minden faág,
Minden bokor, bozót.
S megértem áldott némaságukat,
Mert az én lelkem is csak úgy mulat,
Ha megfojtják a zajt az éjszakák.

Lásd itt az életem olyan nehéz
És csak a bú becéz.
Szúró tövis sebesre tépi lábam
S magam vagyok e népes, nagy világban,
Ki szivvel az egekbe néz.

Magam vagyok, itthon is idegen
S a gond önsúlyát cipelem,
Végy szárnyaidra, hisz az ég alatt
El tudsz még rejteni egy madarat,
Teremtőm, Istenem!...

DR. FLESCH ÁRMIN: DEMOKRÁCIA

Sokan szeretnék a mostani demokratikus áramlatot zsidónak bélyegezni, csupán csak azért, mert az eszme propagálásában nagy arányban vesznek részt zsidók. De a zsidók maguk is kevesen tudják, hogy nem a politikai „konjunktura" eredménye, hanem ősi örökség a zsidóságnál a demokratikus haladás eszménye, melyet már a biblia oltott a zsidó lélek mélyébe.

Aki az ókor pszichéjét ismeri, csodálkozva tekinthet a biblia tanításaira, hogy az egyiptomi kasztrendszerrel, vagy a görög és római népben oly rikitóan egymással szemben álló néprétegekkel ellentétben, a zsidóság mily demokratikus elvek szerint kormányozta a társadalmát, ahol holmi „misera plebs contribuens"-beszéd nem hangozhatott el, az ennek szellemében hozott intézkedés nem állhatott fenn, mert ellenkezett azzal a demokráciával, mely „egyenlő jogot mindenki számára" hirdetett alapelvül, mely a tudományforráshoz nemcsak egyes kiváltságos osztálybelieket vezetett, míg a többieket a tömegek ezreit a tudatlanság sötétségében hagyta lelki nyomorúságban, erkölcsi alantasságban: ellenkezőleg a mai kort is túlhaladó jogegyenlőséggel követelte: „Így szólj Jákob házához — az asszonyokhoz és hirdesd Izrael fiainak" az igét, hogy ismerjék a társadalom fennmaradhatásának feltételeit. Tehát a nép jólétének első követelményeképp a magasabb kultúrát állítja fel a biblia, még pedig férfira és nőre, kicsinyre, nagyra, gazdagra, szegényre, tudósra, előkelőre, szellemi és testi munkásra. Nem zárta el a biblia az érvényesülhetés útját senki elől, jellemző a talmud szava: „Vigyázzatok a szegények gyermekeire, mert tőlük ered a tudomány" — ők is felemelkedhetnek a társadalom legmagasabb fokára. Mert a zsidóság csak egyféle arisztokráciát ismert és ez a szellemi felsőbbség volt, amelynek előjoga: kiérdemelhetni a köztiszteletet, az elismerést és emelni a nép jólétét, erkölcsi nívóját. Aki elérte azt a gradust, annál mellékes volt a születési, vagyoni, társadalmi rang, amit a talmud oly félremagyarázhatatlan módon juttat kifejezésre, hogy kizár minden kétséget: „a fattyú, ha tudós, rangban előrébb helyezendő a főpapnál, ha tudatlan."

A papi osztály bizonyos születési arisztokráciát képezett ugyan, amennyiben csak Áhron ivadéka lehetett tagja, de ezen kiváltság csak arra adott előjogot, hogy „Isten szolgálatát végezzék", „a Kohen ajka terjesszen tudást, erkölcsöt; jogot, szeretetet az ő szavai valósítsanak meg, mert Isten küldötte ő." Ők az áldás terjesztőiképp szerepeljenek, békét hozzanak a néplélekbe, a vétektől tartsák vissza a tömegeket, tanítsák őket, erkölcsi és testi bajaikat is orvosolják, nehogy azok elhanyagolható objektumoknak tekintessenek, kiknek butaságából sok „arisztokrata" hasznot meríthet és munkaerejüket a saját kényelmükre és vagyonuk gyarapítására kiaknázhassák. Az igazi zsidó szellem, a biblia tana azt kívánja: „ti mindannyian, a nép összessége legyetek papok birodalmává és szent néppé." Nemcsak egyes születésbeli kiválasztott, hanem mínthogy ugyanaz az Apánk, egy és ugyanazon Isten teremtett mindannyiunkat, tehát veleszületett előjog nem létezik, mind mint testvérek vegyék fel a versenyt — és aki több tudást, több erőt, több előkelőséget, nagyobb erkölcsi munkásságot tud kifejteni, ki agyával,

M. Galambos: Die Heimatlosen

Galambos M.: Hazátlanok. Orosz harctéri tanulmány

Jubál (dühösen): Nyelved fulánkján egy kígyó
szíszeg,
de kitöröm a kígyó fogait...
Khám: Gyenge legény vagy ahhoz, hogy kiszedd!
Jubál: A hegyi pásztor szava óva int,
de karja, mint a kő repül feléd.
(Nekirohan Khámnak; birkózni kezdenek.)
Naháma: Hagyjátok el egymást — elég, elég!
Khám (Jubál karjai között vergődve): Vigyázz...
a lelked... kiszedem ezért...
(Jubál leteperi a földre Khámot.)
Naháma (Jubált rángatja): Ne öld meg őt,
Jubál...
Jubál (lihegve): Ne védd, ne védd!
(Pillanatokig még irtózatosan hemperegnek egymáson, azután Jubál felkel a földről. Khám már ott fekszik holtan. Jubál elmegy mellőle és egy fához dűl. Pihegve, fáradtan, szomorúan beszél.)
Jubál: Szívem se védted, mikor elraboltak,
pedig a szívem haldokolt...
Naháma: Tudom.
Fejedre száll az átka majd a holtnak.
ott fogsz feküdni vérben az úton...
Jubál (kérően): És itt maradsz, míg átka megfogan?...
A rétre többé nem mehetsz már vissza...
Naháma (irtózva): A láz kiver, összevacog fogam,
szemem a Khám torz arca rémét issza...
(halkan) és mégis érzem: a hegy kell nekem.
Jubál (melegen): Te vagy a szívem, vágyó
énekem,
te vagy az éjem, nappalom s az estem,
te vagy a zengő, fiatalos testem.
Naháma (önfeledten, szinte magának mondja): A
völgyben hallottam a hegy dalát
és hívtam őt... (Khámra néz) szegény, szerelmes Khámot.
Jubál (mind melegebben): S én hallottam ujjongó
trallalád
és láttam élni, eljönni az álmot!
(Meggyőződéssel, hittel:) Naháma, ezt a hegy
tette veled.
Naháma: És Khámnak érte kellett így meghalni?...
Jubál: Látod a zöld, virító levelet
s hallod a messzi dalt... (balra, a hegy csúcsa
felé mutat) a régi dal hí...
Naháma (mindenről megfeledkezve): Fujd meg a
sípod, Jubál... hallgatom...
(Jubál leül a földre és az előbbi dalt újra eljátssza
a sípon. Nemsokára Naháma is leül melléje.
A dal első szakaszának eljátszása után Naháma
mámorosan beszélni kezd.)
Az éjszakát hívod... az éjszakát.
(Elhallgat — kis szünet.)

Süvölt a mély, a völgy kiáltozik,
már érzem ó a rengeteg szagát...
A hegyi Isten vígan áldozik... (Kis szünet.)
Be szép is ez, Jubál...
(újra elhallgat s csak a dal utolsó hangjainál kezd
megint beszélni.) Megrészegít,
a csillagok felett az égbe szállok...
egy férfi karja tart, repül, repít:
a végtelen ez...
Jubál (bevégzi a dalt, leteszi a sípját s halkan
folytatja a verset): Az! mert véled szállok.
Naháma (szinte bűnbánóan): Ó, mért is vágytam
én a rétre le...
Jubál (benső tűzzel): Hogy sípom hangja hívjon
vissza onnan,
mert örömökkel volt a dal tele,
míg itt remegtél némán két karomban.
Naháma (halk boldogsággal): S most visszajöttem...
Jubál (kitörő örömmel): s az enyém leszel
s új dalt dalolva nyugszol mellemen...
(Lassan újra felveszi sípját a földről és játszani
kezd. Naháma lassan Jubál ölébe hajtja a fejét
s énekelni kezd a síp hangjaira.)
Naháma: A messzeség új vágyakat terem
s a hegytetőre álmot küld a fűvös
és fönn a hegy örök és végtelen
s a rengeteg magábarejtő, hűvös.
Zengő a dal, ha szellő sem beszél
s a lomb alatt öledbe nyughatom
és hív a dal, ha messziről a szél,
a rét fölött elillan altatón.

Zengő a dal, ha sípod sírja nékem
és mézet rejt a hang, ha száll felém,
a szikla és az erdő kincses ékem
s az álmom szárnya föl az égig ér.
És visszahív és el sem enged többé,
ha láthatatlan karja átkarol
és elzsongit és itt maraszt örökké,
amíg ölelni vágyik két karom... (Szünet.)
Jubál (leteszi sípját a földre, Nahámára néz, azután felmutat a hegytetőre):
Nézd, már a nap a sziklacsúcsra hágott
s tüzes ezüstbe öltözötten megy...
Naháma: Be szép, Jubál... most újra odavágyok,
ahol örökké engem vár a hegy.
Jubál (teli szerelemmel): Gyere, Nahám', a lejtőt
megkerüljük
és szállunk — nézd a csúcs hogy hív, hogy kér...
Naháma (halkan, nagyon melegen): Jer, jer, Jubál, ott mámorba merülünk.
(Messziről a szél hangját hallani diadalmasan és fenségesen.)
Gyerünk... hallod, hogy könyörög a szél!
(Ujjongón az ölébe kapja Nahámot s szalad vele
a hegytető felé. — Balra el mindketten.)
Naháma (szédülő aggyal, végtelen boldogan már
a színfalak mögül):
Jubál, Jubál, érzed, ahogy repülünk?!...
(Kis szünet — messziről a szél hangja még hatalmasabb lesz — hirtelen:)

Függöny.

M. Galambos: Studie

Galambos M.: Harctéri tanulmány

modern zsidóság számára, minthogy a cári kormány rabbiszeminárium felállítását nem engedélyezte, néhai báró *Günzburg Dávid* jeles zsidó tudós „Orientális kurzusok" cím alatt alapított rabbi-szemináriumot.

Nem is oly régen a galiciai modern zsidóság, a wieni „Israelitisch-theologische Lehranstalt" dacára, külön szeminárium felállításával foglalkozott, melynek székhelye Lemberg lett volna. Ahova nézünk, ugyanazt a jelenséget látjuk: rabbiképző után való törekvést. A különböző országok zsidó közösségei nem beszéltek össze, a fejlődés logikája hajtja őket. A zsidó vallásnak, jámborságnak, tudásnak, öntudatnak a modern kultúrán belül kell alapjait megvetni, megszilárditani, biztositani. E nagy célok a művelt zsidóknak az összes országokban a nyilvánvaló tényekben megnyilatkozott gondolkozása szerint elsősorban rabbiképző által érhetők el, azon iskolatípus által, amely a modern műveltség és iskola eszményének megfelel. A rabbiképzők a művelt zsidóság szükségszerű és történeti erők alkotásai, az idők kerekeinek visszafordítása hiába való kisérlet. A régi állapot helyreállítása egyértelmű a világi műveltségnek a zsidó népből való kiküszöbölésével. E nélkül sohasem fog sikerülni. Akik ezt nem akarják, vonják le belőle a rabbiképzőkre vonatkozó tanulságot.

SZÁSZ MENYHÉRT: VALAMI BÁNAT

Valami mindent elöntő bánat ömlik a szivemből.
Bús hegedűknek alt zokogását hallom a csendből,
A szomszédomban altatódallal dajkál egy dajka
S katonáékról, bús nótafoszlányt küld ide ajka...
Kivül az utcán katonamars megy dübörgve, hallom,
Ezen az éjjel imával számon, meg kell majd halnom.
...Elromlott csapról csurog a viz künn, monoton, gyötrő,
Halk csobogással...

Mintha egy nagy Pók, szőné köröttem a Bánathálót,
Most látom tisztán, a délceg ifjút, előttem állót,
Mikor a mércén, hideg szavak közt, megmérték testünk...
S most sírom messze: — merre szaladtunk?
Élünk? Elestünk?
Rozzant pamlagom fogja a testem, kopott gödrébe.
Volt egy szerelmem... versesjátékom... talán öt éve...
...Elromlott csapról csurog a viz künn, monoton, gyötrő,
Bús csobogással...

Sok ezeréves bánatom úsztat, mint egy fa törzsét,
A Mississippi... S a parton nézik kis embertörpék.
Hajóknak sodra, dobál morogva s szikláknak éle
Kérgemet vájja — sikit a kánya — s a szivem vére
Karminnal fodroz csipkét a vizre... s hámlik a kéreg...
Hogy mi visz engem, mit tudják ezek: sok hitvány féreg.
...Elromlott csapról csurog a viz künn, monoton, gyötrő,
Halk csobogással...

Mellemen ül már, szemembe réved, kezem lefogja
Valami bánat... S mind halkabban ver szivemnek dobja.
Soha még ilyen csöpögő, folyó, szomorú csöndet...
Meg kell itt halnom, senki sem ordit, senki sem csönget.
Visz a bánatomnak nagy, ömlő árja s zuhatag hátán
Esem a mélybe, az örök éjbe, bitangul, árván...
...Elromlott csapról csurog a viz künn, monoton, gyötrő,
Halk csobogással...

Művészi kivitelű
BEKÖTÉSI TÁBLÁK
a Mult és Jövő
1916-iki évfolyamához
valamint az előbbi évfolyamokhoz
Ára portóval együtt 2 korona 60 fillér
A díszkiadáshoz portóval együtt 3 korona

Dr. Blau Lajos,
a Ferenc József Országos Rabbiképző igazgatója

Bloch Mózes,
a Rabbiképző volt igazgatója

Dr. Bacher Vilmos,
a Rabbiképző volt igazgatója

A zsidó nép belépése a modern kultúrába szükségszerűen maga után vonta a rabbiképzés átalakítását is, amint a modern kultúra átalakította a régi zsidó nemzeti tudományt. A zsidó tudomány fődiszciplínái azelőtt is megvoltak, de részben csak csírájukban, mint például a történettudomány, részben félhomálytól környezetten, mint például a bölcselet. A skolasztika tartotta hatalmában a bibliai és talmudi tudományokat, a műveletlenség a gettó hatása alatt olyan méreteket öltött, hogy régi nagybecsű exegétikai és rabbinikus irodalmunk mintegy teljesen feledésbe ment. A modern műveltség terjesztette világosság ezekre ismét fényt derített és megszüntette az egyoldalú talmudizmust. *Rappoport S. L.* örökfényű alkotásaihoz az ösztönzést Bayle francia Enciklopédiájától kapta, a németzsidó tudósok azonban. *Zunz Lipótot* is beleértve, az egyetem bölcsészeti fakultásaitól. A modern zsidó pap művelődési menete a mult század első felében a gimnázium, egyetem és talmudiskola volt, amely művelődésmenet részben a boroszlói szeminárium felállítása után is megmaradt, különösen Ausztriában és Magyarországon.

A magyar Rabbiképző első Értesítője egyebek közt ezt mondta:

„A tanári kar az intézet fontosságától és feladatának nagyságától mélyen át van hatva. Lelkesíti azon törekvés, hogy az országos rabbiképzőből olyan férfiak kerüljenek ki, hogy ellátva a zsidó vallás teljes ismeretével és a hagyományhoz való hű ragaszkodással, hitünk és összetartozóságunk erősítésén, valamint a községekben a béke biztosításán fognak fáradozni. Működésünkben fő figyelmet arra fordítunk, hogy a tudományos fegyelmezettség és okulás szellemét a tanulókban fejlesszük és az intézetet a mindjobban előretörő zsidó tudomány hazájává tegyük. A hazai nyelv gondos ápolásában az intézet biztosítékot lát arra nézve, hogy működése — a hazai szellem emelése által a zsidó iskolákban és Magyarország zsidó községeiben — a hazának üdvére fog szolgálni. *Meg voltak ugyan nálunk már korábban is megosztva az alkalmak azon tulajdonságok megszerzésére, melyek nélkül egy rabbi el nem lehet, de ezek egyesítésének lehetősége és biztosítása Magyarországon csak most lett megteremtve és leginkább ebben látja lételének jogát az országos rabbiképző.*"

Mindez a lefolyt negyven évben valóra vált. A rabbiképzőiskola teljes mértékben teljesítette vallásos, hazafias és kultúrális céljait. De az általunk aláhúzott mondat végső szavai kiváló példa „a tradíció hatalma" ismert tételre. A művelődés és iskola történeti logikája és „nem az egyesítés lehetősége és biztosítása" az országos rabbiképző lételének joga. A modern művelődés és iskoláztatás, amely felekezetünk híveit bűvkörébe vonta, szükségszerűen maga után vonta a modern papképzést és megteremtette a modern főiskolák mintájára az ennek megfelelő iskolatípust. A művelt német ortodoxia szintén rabbiszemináriumot állított fel Berlinben és hogy a másik véglet se hiányozzék, az orosz karaiták szeminárium felállításával szeretnék felekezetüket emelni. Az orosz

A Ferenc József Országos Rabbiképző-Intézet
Das Landesrabbinerseminar in Budapest

KOHUT ADOLF DR. berlini író, magyar királyi tanácsos, hatvankilencedik életévében elhunyt. Kohut 1848-ban Mindszenten született és 1889 óta Berlinben lakott. Különböző német lapok szerkesztője volt. Mint a „Berliner Zeitung"-nak — a mai „B. Z. am Mittag"-nak — szerkesztőjét 1884-ben Poroszországból kiutasították. Később Bismarck visszahívta. Kohut igen termékeny író volt, aki az irodalomnak csaknem minden területén ténykedett és a magyar kultúrának nagy szolgálatokat tett Németországban. Lefordította *Jókai*, *Mikszáth*, *Herczeg* Ferenc regényeit és novelláit, *Petőfi* prózai munkáit. Ezek elismeréseül a Petőfi-Társaság külső tagjává választotta. Legutóbb lefordította *Patai* József „Jeromos" című történeti elbeszélését, amely a berlini „Allgemeine Zeitung des Judentums"-ban jelent meg több folytatásban.

GYŰJTŐI JUBILEUM. A palesztinai zsidóság ügye eddig zsidó ügy volt pusztán, melyben — igaz — emberbaráti és nemzetgazdasági, vallásos és kulturális, konzervatív és modern, eszményi és anyagi érdekek találkoztak és egyesültek. Mióta azonban ez az ország, mint majdnem minden zsidólakta centrum, belekerült a világvihar forgatagába, az egységes front szempontjából nézve a Szentföld egyúttal politikai kérdésünkké is vált. A volt és a tán leendő Zsidóország most éli válságos hónapjait: lakóinak, szervezeteinek anyagi erősödése mindenképen a mi érdekünk.

Jól esik ilyenkor megemlékeznünk egy általánosan nemzetközi, önkéntes és mégis szabályozott segélyakcióról, mely e sorok megjelenésekor éppen 40 éves multra tekinthet vissza. A mozgalmat az 1877-iki nagy palesztinai éhség alkalmával egy magyar születésű német rabbi, dr. *A. Salvendi*[1] indította meg néhány lelkes felhívással. 1877 július 31-én jelent meg az első „Rechenschaftsbericht"-ja, mely 8000 K-ás eredményről tudott beszámolni. Az adományok azonban tovább is bőven folytak, úgy, hogy Salvendi szükségét látta, hogy a „Spenden-Verzeichnis" hétről hétre egy zsidó lap mellékleteként külön megjelenjen és az adakozóknak beküldessék. Az alkalmi érdeklődés mind szélesebb rétegekre terjedt és mind nagyobb, immár organizatorikus tevékenységre buzdította a lelkes vezetőt. Irodalmi harcot kezdett a vándorkoldusok, a könyöradománygyűjtés visszaélései ellen; iskolák, kórházak, árvaházak alapítására ösztönzött, anélkül, hogy valamelyik létező zsidó irány vagy párt kifejezett hívének vallotta volna magát. Nagyrészt az ő propagandájának köszönhetők a híres jeruzsálemi Sáare-Cedek-kórház, a német-izraelita árvaház ugyanott, a többfelé épült zarándoklakások és az ő nevére létesítették tisztelői Fedje-ben, Pethach Pikva mellett a Salvendi kolóniát, külön Beth-hamidrással és árvaházzal. Összesen majdnem másfél millió márkát gyűjtöttek össze és mutattak ki ezek a röpülőlapok: tán a legnagyobb összeget, melyet minden társadalmi kényszer, tagdíjak és szervezet nélkül zsidó célokra összehoztak.

A „nagy gyűjtő" munkáját halála után épp oly önzetlenséggel és lelkesedéssel folytatja a fia, dr. H. Salvendi, ki — maga is aktív katonaorvos — a háború okozta sebeket akarja gyógyítani, azon a drága és szent testen, melyet mindnyájan a miénkének mondunk. Jubiláris kimutatást csak a háború befejeztével szeretne kiadni, addig is kéri a nemeslelkű emberbarátok cselekvőleges érdeklődését a Szentföld ügye iránt. (*Dr. Fürst.*)

[1] Halála alkalmával dr. J. Kramer-Karlsruhe méltatta „A nagy gyűjtő" egyéniségét a Mult és Jövőben.

CIONISTA MINISZTER. Nemrég húnyt el Rómában Raffaele *Ottolenghi* volt hadügyminiszter, aki zsidó létére három kormánynak volt tagja. Életének utolsó éveiben lelkes propagálója volt a cionista eszmének, amelyért írásban és szóban, beszédekben és cikkekben küzdött. A volt miniszter cionista írásait most gyűjtik össze.

HÍMEN. Dr. *Klein* Miksa, a Ferenc József Rabbiképző tanára nőül vette *Rechnitzer* Margitot Székesfehérvárott. *Vajda* Leát, dr. Vajda Béla losonci főrabbi, kiváló munkatársunk leányát eljegyezte *Róna* Sándor máv. mérnök.

ADOMÁNYOK. *Gábor* Dezső, Debrecen, 40 koronát küldött be hozzánk az Omike-menza javára. *Róna* Sándor, Homonna, 20 koronát küldött be hozzánk a szegény zsidó egyetemi hallgatók segélyezésére. Az összegeket rendeltetési helyükre juttattuk.

HALÁLOZÁS. *Schlesinger* Lipót, az ipolysági hitközség nyug. igazgató-tanítója, hitközségi jegyzője f. évi szeptember 2-án, élete 69. évében váratlan elhunyt. Négy évtizedet meghaladó, a tanításnak egész szívvel-lélekkel, nagy tudással és végtelen nagy szeretettel szentelt élete, a hitközség ügyei intézése körüli lelkiismeretes munkássága szép emléket biztosítanak részére.

NEVELŐNŐI ÁLLÁST keres egyetemi hallgató teljes ellátásért 1—2 középiskolai leánytanuló mellett, kizárólag vallásos zsidó családnál. Értesítés a kiadóhivatalba kéretik.

Alkalmi ajándékul születésnapra, barmicvára, konfirmációra és ünnepi ajándékul rendeljük meg fiainknak, leányainknak, rokonainknak a **„REMÉNYT"**, a magyar-zsidó ifjúság lapját, mely egész éven át oktat, művel és szórakoztat.
Előfizetési díj az összes kedvezményekkel együtt egész évre 10 korona
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Podmaniczky-utca 6.

„Hunnia" női kalap-ipar
Villanyerőre berendezett női kalapgyár, Budapest, VI., Király-utca 14. Félemelet. Állandó modell-kiállítás. Művirágok, üres formák, tolldíszek. Gyári árak nagyban és kicsinyben :: Alakítások minden formára.

ALAPITÁSI ÉV 1862
· CHRONOGRÁPH ·
· REPETITION ÉS ·
ZSEBÉBRESZTŐK

CUENDET CONSTANT
Svájc és Németország zseb-, inga- és díszóragyárainak lerakata.
BUDAPEST, IV., KIGYÓ-TÉR 5

KARCSATORÁK, GYŰRŰÓRÁK JAVITÁSOK
INGA-ÉS ÁLLÓÓRÁK RAKTÁRON ÉS RENDELÉSRE
KÜLÖNLEGESSÉGEK

Használt zongorát, pianinót, cimbalmot és harmoniumot vagy bármely egyéb hangszert új hangszerre becserélünk vagy készpénzért megveszünk Telefon József 60-68
STERNBERG hangszer-gyár, Budapest, VII., Rákóczi-út 60. szám.

Toll-hegyről

KIVÁGOTT ÚJSÁGSZELETEK érkeznek hozzánk gyakran; pesti és vidéki lapokból kiszedett „antiszemita szemelvények", miket egyegy felháborodott olvasónk küld be „megcenzurázás" végett. Elraktározzuk a küldeményeket, de csak nagyritkán reagálunk reájuk. És pedig először azért nem, mert, úgy véljük, nem kell minden verébre ágyúval lőni és minden csipogásra vészharsonákkal felelni. Másodszor, úgy véljük, hogyha valaki nincs a zsidóktól elragadtatva, akkor ha a zsidók kitapossák az illetőnek a beleit, még kevésbbé lesz tőlük elragadtatva. Harmadszor nem vagyunk már annyira a gettóban, hogy megfélemlítsen bennünket minden zizzenő falevél, ahogy a bibliai átok mondja, tehát nincs szükségünk sem gyáva gettóbeijedésekre és ijesztésekre, sem hősies gettógesztusokra és gettóátkozódásokra. És végül ötödször, minden külső antiszemitizmus „visszaverésénél" fontosabbnak tartjuk a belső antiszemitizmus, a zsidótlan szellem elleni harcot, mert bizonyos, hogy a diaszpora kétezeréves antiszemitizmusa nem ártott annyit a zsidóságnak, mint ez az utolsó ötven év, amelyben, különösen nálunk, meggyőződésnélküli hitetlen emberek nagy és üres hangon hitet prédikáltak.

CIONIZMUS ÉS FESZÜLET. „Tudjátok-e, rabojszim, mi az a cionista? A cionista olyan ember, aki egyik kezében fehér-kék zászlót tart, a másikban meg feszületet és míg Ciont emlegeti, a kis Krisztust csókolgatja." Ezt írja a varsói „Das Jiddische Wort" és meg kell adnunk, hogy az összes együgyű rémmesék közül, miket eddig a cionizmusról feltálaltak, a varsói zúglapé a tromf. A háború előtt leggyakoribb volt a vád, hogy a cionista, mert zsidó kultúrát és Palesztina zsidó telepitését propagálja, „hazát árul". A háborúnak sok cionista hősi halottja és kitüntetettje azonban elnémította a „hazaffyas" szájhősök és drükkebergerek eme vádját. És most jön az új mentő idea — a feszület. „Még néhány ilyen együgyűség — írja egy berni anticionista lap — és minden jóizlésű anticionista cionistává lesz."

POSENBŐL ÉS BRESLAUBÓL kiutasitottak sok osztrák zsidót, akik már évtizedek óta laknak a szövetséges birodalom városaiban. Scheidemann és Bauer szociálista képviselők meginterpellálták emiatt a német kancellárt, de választ nem kaptak. Úgylátszik, a német antiszemitizmus nemcsak hogy nem lanyhul a háború alatt, de még aktív szerepet is játszik. Kissé korai volt tehát a néhány német zsidó tiszti kinevezésnek örvendezni, mert amire ezeket a tartalékos tiszteket hazahozza a béke, vagy a rokkantság, kiutasíthatják őket azon a címen, hogy egy negyedszázaddal ezelőtt a szüleik a szövetséges Ausztriából vándoroltak be.

(Secundus.)

Krónika- és szemle

ELŐFIZETŐINKHEZ ÉS OLVASÓINKHOZ

A háború negyedik esztendejében is a Mult és Jövő épp olyan gazdag irodalmi tartalommal és épp olyan művészi nivójú kiállításban jelenik meg mint azelőtt. Pedig az előállítási költségek az utóbbi időben 300—400%-kal emelkedtek, míg előfizetési díjaink majdnem a régiek maradtak. A Mult és Jövő finom műnyomó papirosa, rézkarcszerű művészi kliséi, tónusos festéke és egyéb technikai eszközei, amelyek a Mult és Jövőt országszerte elismerten a legművészibb magyar folyóirattá emelték, sőt mint zsidó orgánumot a külföldön is páratlanná tették, a háború alatt aránytalanul nagyobb áldozatokat követeltek, mint bármely más lap technikai kiállítása. Némely anyag 1000 %-nál is magasabbra emelkedett. De amint az irodalmi tartalomban meg kellett maradnunk a legmagasabb mértéknél, művelt olvasóink kultúrigényeinek megfelelően, a művészi nivóval sem szállhattunk alább, hanem viseltük a terheket nagy áldozatkészséggel, erőt merítve a lelkesítő tudatból, hogy napról napra növekvő hatalmas táborunk, a zsidóság elitjének finomult ízlését elégítjük ki és a zsidóságot a kultúra, művészet és örök szépség glóriájában mutatjuk be.

A kiadások óriási többletének csak éppen kis részét hárítjuk át olvasóinkra, úgy hogy az újabb horribilis anyagdrágulás dacára az előfizetési díjakat csak aránytalan csekélységgel emeljük és reméljük, hogy a művelt magyar zsidóság, amelynek lelkes szeretete oly rövid idő alatt a legelterjedtebb magyar zsidó orgánummá tette a Mult és Jövőt, ezután is híven kitart folyóiratunk mellett, amely békében és háborúban egyaránt lankadatlanul teljesíti nagy kulturális hivatását az egész magyar zsidóságnak örök dicsőségére.

A Mult és Jövő előfizetési díja október hó 1-től kezdve egész évre 25 korona, Omike tagsági díjjal 30 korona; a diszkiadás ára 35 korona, Omike tagsággal 40 korona.

GALAMBOS MÁRTON KÉPEI. Aki József főherceg erdélyi hadikiállítását megtekintette, figyelve állott meg a tatárpavillonban, ahol a falakról életteljesen és szuggesztív művészi erővel megrajzolt különböző orosz fejek tekintenek le. *Galambos* Márton magyar származású gráci művész munkái, amelyek a típusrajzolás legpompásabb alkotásai közé tartoznak és nemcsak művészi, hanem néprajzi szempontból is kiváló értékeket jelentenek. Érdekes tanulmány ezeket a különböző orosz, tatár, kisorosz, cserkesz stb. típusokat összehasonlítani Galambos orosz zsidó fejeivel, amelyeken gyakran, amint mai számunkban közölt képeiből is látjuk, oly félreismerhetetlenül megérzik az egy föld és egy levegő átidomító hatása. Galambos zsidó fejei meleg szeretettel és a zsidó lélek finom átérzésével vannak megrajzolva és bizonyára sűrűn fogunk találkozni ezentúl a nevével, amelyet az erdélyi kiállítás alkalmából a napi sajtó is annyira kiemelt. Tatártípusai iránt, amint értesülünk, az állami gyűjtemények vezetői is érdeklődnek és legközelebb kollektív kiállítást akarnak rendezni Budapesten Galambos műveiből.

HÉBER NYELVET tanít kiváló módszerrel *Rédlinger Szidi* Budapest, VIII., Német-utca 41. III. 16.

386, 398-401, 408, 411. l.
Mult és Jövő
G. M. képei, képekkel
1917. Okt. 11.

Álmában a tornácon állott és végignézett a vidéken, amelyet most vékony őszi hóréteg borított. A varjak megelégedetten szállottak jobbra és balra és a messzeségben három szánkó csilingelt. Az egyikben Olgácska ült és arca elé tartotta szürke karmantyúját, a másikból Aglája nézett rá, havas szempillái alól, míg a harmadikban Flórika durcásan ült és félrefordította nagy, szőke gyerek-fejét. De míg a három szánkó lassan közeledett a házhoz, a kopasz ákácok közül egyszerre, váratlanul, mint egy szemrehányó gondolat, Borbála lépett előre és így szólt a ház urához:

— Megöregedtünk és ideje, hogy a vallásra meg a halálra gondolj, Atalay!

Tatár néprajz magyar földön

Tatár tömegeket telepített le nálunk a világháború szeszélyes forgataga. Messze ázsiai földeknek hömpölygtek elő néprajzi sokadalmai, és a mongoloid emberfajtáknak ezrekre rugó változata tarkítja immár fogolytáboraink exotikumát. A krimi partoktól a Kaukázusig és Volgától az Urálokig indult meg az újfajta népvándorlás, és a kárpáti bérceken özönlöttek át hozzánk az ural-altáji rokontörzsek ezernyi tömegei. Az orosz nagy államtestnek mohamedán tatárjai külön-külön nagy táborokban nyerték el fogolybeli elhelyezésüket. És hosszú esztendők ide-oda hányattatása, törzsekbeli elrendezkedése új otthont teremtett a hontalanoknak, új foglalkozásokat a dolog nélkülieknek, és új életmódokat idegen éghajlatok és idegen kultúrák nomád szülöttjeinek. Kaukázusi leventéknek törött meg szilajkodó délcegsége, türkmen lovasoknak apadozott portyázkodó hajlamossága, és békés tatárok ezreire szállott alá a testiekben és lelkiekben való megnyugvás érzete.

Allah megváltozhatatlan akarata teljesedett be rajtok. Sorsdöntő kiszmetjükbe immár teljesen belenyugodva, az elhagyott otthon távoli ködképein elmerengve, egykedvű lemondással és egyre bizakodóbb reménységgel lesik iszlám hazájuk igérkező újjáébredését és állambeli szabadságuknak pirkadozó távlatát. Cári nagy kastélyok kháni szerájokká fényesednek és rombadőlt mecsetjeikre félholdak ragyogtatják sugaraikat. És terjeng a keleti áfijom érzékeket bódító illata, és szolgai sorban élők nagy tömegei szabad földekről, szabaddá lett életek szabad akaratáról álmodoznak. Az etnos kutatója pedig, élvén a világtörténeti alkalommal, rávilágít a belső életükre, a tatár piszché lelki megnyilatkozására, és gyüjtve jegyezgeti a rokon törzseknek eleddig rejtve maradt népi sajátosságait és lelki világuk értékességeit.

A tatár folklórnak magyar földön nyilott meg a kincsesbányája. Sorra kerül elő, ha itt-ott csiszolatlan foglalatban is, nem egy oly megnyilatkozása a tatár népléleknek és világfölfogásnak, melyekből ősi hagyományok és eltemetett kulturkapcsolatok nyomai lesznek kihámozhatók. Gyüjtő-eszközeink lemezei ázsiai dalokat hangoztatnak és népi legendáknak dús sorozata mintha ősi magyar emlékeket sejtetnének. A tatár népnyelvnek tarolgatjuk hazánkban nyiladozó virágait. Ám suhannak a visszaemlékezések borongó árnyai, és fogolybéli kötelezettségek követelik rendezkedő jogaikat. Ezrei a dolgozóknak feszítgetik izmaikat és míg a földet művelő a mezők illatait szimatolja, műhelyeket barkácsol a mesterember és szerszámok után kutatgat a kisiparos. Kiki megtalálja békeidőkbeli foglalkozásának háborús idegenben való folytatását. Községivé élénkül a fogolytáborok munkarendje és szervezetekbe tömörülnek a dolgos kezek, a mindennapi életmód és az együvé való tartozás szükségletei szerint berendezkedve.

Kozák-tatár tipus. Galambos M. rajza

A nagy tatár közösség egyébként is közlékeny és dolgos természetű. Jobbára kertészkedő és földet művelő sorban élvén, összes házi szükségleteit is maga készítgeti, és ipari rátermettségével, kezebeli ügyességével csak nagy ritkán ha rászorul idegen erők segítségére. Emellett józan az életmódja és megfontolt a cselekedete. Gondolatvilágának különbözőségében, iszlám hitének elzárkózottságában nevekedvén, saját régibb kultúrájának éli életét, úgy irodalmi mint művészeti és népipari megnyilvánulásában. Innen van, hogy néprajzi megvilágításában egyénileg különleges és különlegességében egyéni. Régi tatár kulturának és ősidőkbeli hagyományoknak a jellegzetességével fúrjafaragja még mai napság is mindazokat a házi szükségleteket és életrendbeli fölszereléseket, melyek a tatárság mai etnikumát a körülötte és közötte élő más népfajokétól olyannyira megkülönböztetik.

A gyüjtő munka eközben megindult és szorgoskodó elmék kutatják a halaványuló emlékeket. Otthonról hozott ügyességek mesteremberi csoportozatokká verődnek és tudatára ébredező sok hajlandóság ipari foglalkozásokká valósul. Nem műhelyekbeli iskolázottság avagy kézipari gyakorlottság szerint, hanem kinek-kinek a maga kedve telésére vagy szabad akarata folytán. Akár a magyar paraszt, kinek barkácsoló, fúrófaragó ügyeskedése a tatár parasztban találja meg a párját.

Sorra jelentkeznek, főleg krimi, kazáni meg baskir-tatárok, akik részint iszlám rituáléjok megszokásainak, részint pedig házi és népipari szükségleteiknek dolgozzák föl folklorisztikus alakzatait. Elsőkül tatár házak, fürdőépületek, fészerek kerültek elő az ügyeskedő kezekből, belső berendezéseikkel, a mindenkori szükségletnek ügyesen kifaragott eszközeivel egye-

Uj Idők 1918. XXIV. 30. sz.

A Keleti Akadémi tatárműhelye

temben. Sátorházaik gondos kényelmessége nomád kulturának a maradványa, és vizi meg szélhajtó malmaik a földművelésig való előrejutásnak a határjelzője. Majd meg gazdasági eszközöket, kocsikat, trojkákat, különféle alakú szánkókat, cséplő- és szántó-vető-eszközöket és olyanféle belsőségeket farigcsálnak, melyek vásárokra járó és kertészkedő életmódoknak a hozzátartozói. Kocsijára, lovára különösképpen rátartó a tatár. És míg nagykerekű szekerének szinte paraszti egyszerűséggel szerkeszti össze a hozzávalóját, díszesen faragott fedélzettel és puhára párnázott ülőkékkel hivalkodik a hintó. Nem puszta véletlenség, és nem is kereskedői ötletesség, hogy a tatár díszhintónak madzsar (magyar) a neve.

A kígyókészítő orosz már-már tipusává jegecződött forgalmasabb utcáinknak. És furfangos találékonyságuk, kenyérkereső rákényszeredésük, tarkánáltarkább faragványokkal gazdagitották gyerekeknek kedveskedő játéktárgyainkat. Botokat formálgatnak jellegzetes tatárfejekkel meg kígyószárakkal, dobozokat esztergályoznak finomra vésett falevelekkel meg virágdiszitésekkel, és se szeri, se száma azoknak a forgó játékoknak, melyek muzsikokat táncoltatnak és különféle állatokat mozogtatnak. Megannyija a fegyelmezett kigondolásoknak és keleti motivumoknak a bélyegével.

A vallási élet legfőbb megnyilatkozása a mecset és vele kapcsolatosan az iskola: a medresze. Mily áhitatos hangulattal és istentisztelő buzgalommal látott alkotó munkájához a Trojszki községebeli tatár, Ahmedsin-Nigmetdzsán, hogy helysége kettős minárejü mecsetjének, a legapróbb részletekig is hü mását varázsolja elénk. Biszmilláh (Allah nevében) fohászával kezdte meg nagy művét és Allah dicséretével fejezte is be. A medreszét, gyermeki éveinek hol derüre, hol borura emlékeztető színterét rovogatván össze, hitéhez való hűséges ragaszkodása töltötte be férfiúi énjét. Egy másik tatár, a baskir Minnigali-Usijarof szinte a műiparosi képességig ügyeskedik remekbe való készítményeivel. Mintha ifjúsága összes visszaemlékezéseit, lakóháza csinja-bínját és kicsiny falujának szokásosságait, otthoni foglalkozásának megannyi megtörténéseit formálná össze a keze. Bölcsőt ha megfarag, otthon hagyott kisdedéhez epedez a vágyódása; házikóját ha megrögzíti, hitvesének mereng el az emlékezetén, és ha balalajkájának billegteti meg a húrját, fájóan sikong elő sóvárkodó panasza. Testük megfáradtatásához lelkük panaszait öntik a munkájukba.

Egész kis néprajzi gyüjtemény alakult ki a tatár kezek szorgalmaskodó munkájából.* Emlékezetére a világdúlás okozta nagy népvándorlásnak, és megörökítésére annak a kulturális mozgalomnak, mely a turáni népek faji, néprajzi és művelődésbeli közösségeit kutatja.

Kúnos Ignác dr.

* A gyüjtemény, mely a m. kir. Keleti Akadémia Keleti Múzeumának a tulajdona, ez idő szerint a margitszigeti hadikiállítás tatár-kioszkjában van kiállítva.

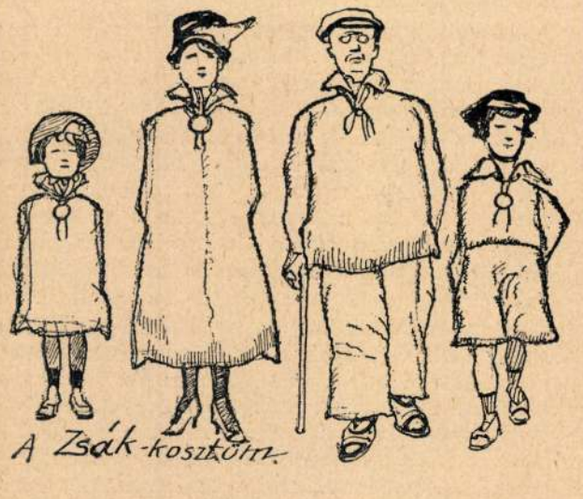

Galambos Márton

1919. feb. MAPE kiáll. N. Halon

○ Kozák, rajz 200.–

— Kozák, pasztell 500.–

○ Kozák, rajz, 150.–

○ Kirgiz, rajz 150.–

— Mongol típus, pasztell 400.–

— Kirgiz, pasztell 600.–

1919. okt. kiáll. u. o.

Doni kozák, olaj. 1800.–

Cigány, olaj. 1000.–

Arab, olaj. 800.–

Szepesmegyei tört. Sorsulat.

Locse.

Numeri V. 250

Galambos Márton

1920 jan. - febr.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Portrait tanulmány, olaj. 1000.-

Cigány leány, olaj. 5000.-

1920. szept.

kiáll. Nemzeti Szalonban

A malt árnyai, olaj. 8000.-

1921 ápr. (NAPE) Árva, pehl.

1921. szept. n. o.

Tatár típus, olaj. 1200.-

Arabs fej, olaj. 1500.-

Veszprém vármegyei Múzeum

fejlődése 1910-ben V. 193-195

Galambos Máton

1922. erdélyi

kiáll. Nemzeti Szalonban

Erdélyi menyasszony. olaff.

1000.–

Lelet, lovasberenje VI. 15.

Galambos Márton

Műcsarnok

1919. hadviselt muv-
kiall. 441, 598.
nem volt harc-
téren

Mongol tipus, part.
Cserkesz, rajz

Gábor Nandor † 1915

Ottavai plébániadenplom bronz
Herersteldnedenreje VI. 246
1650-ből

:"-nak átkötés czéljából bekivánt
részhez hasonló kötéssel ellátva
:ármaztatom.
'os tisztelettel
ár hó 11-én

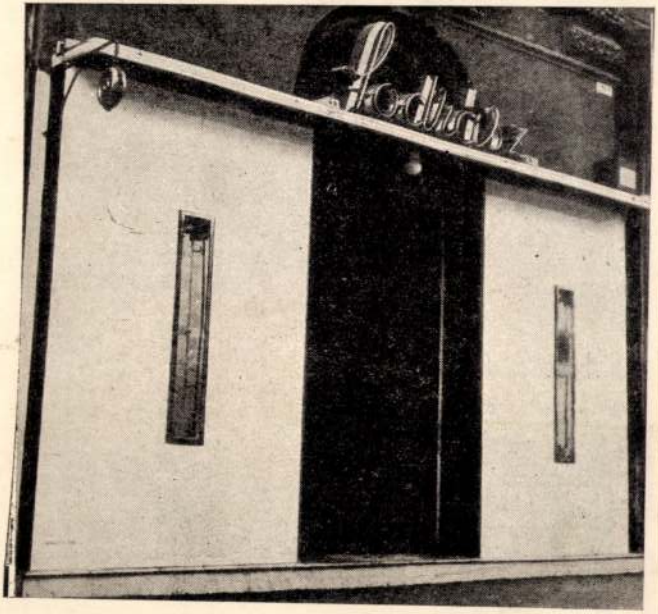

Portál

Tervezte: Galambos Pál Kivitelezte: Tamássy Emil

18

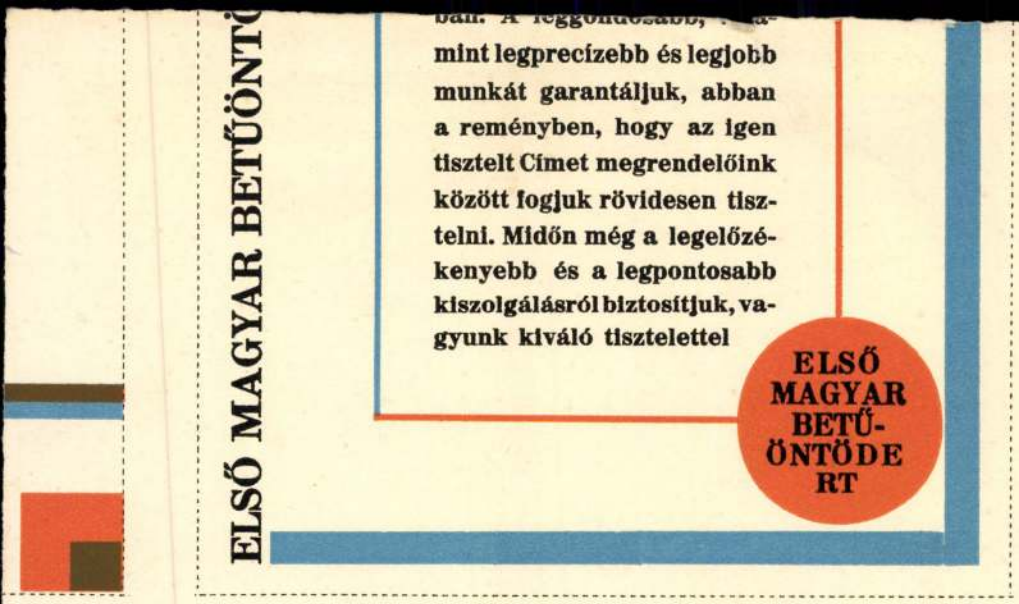

sist Ignác (Biró-nyomda)

Galambos Péter gyermekrajzoló

NEMZETKÖZI GYERMEKRAJZVERSENY

Díjak, nyertesek

Dr. Hanga Mária miniszterhelyettes ma délben az Oktatási Minisztériumban kiosztotta a *Shankar Nemzetközi Gyermekrajzverseny* díjait.

M. R. P. Shankar indiai újságíró 1949-ben kezdeményezte az első rajzversenyt, akkoriban még hazája gyerekeinek részvételével. 1950-ben az első nemzetközi gyermekrajzversenyen már 13 ország gyermekeinek hatezer rajzából válogattak a kiállításra, 12 korcsoportban, 5 évestől 16 évesig. A hetvenes évek elején *több mint száz ország,* mintegy 160 ezer pályaművel jelentkezett a Shankar-rajzversenyre. Magyarország 14 éve nevez a versenyre, s *háromszor nyert magyar gyermek Köztársasági Elnök aranyérmet.*

A Delhiben ez év januárjában megrendezett gyermekrajzversenyen *Galambos Péter* budapesti, a 12—13 évesek korcsoportjában és *Krekács Márta* csomori tanuló, a 14—15 évesek korcsoportjában *Nehru-díjat* nyert. A versenyen tíz ezüstérmet, 18 emléktárgyat és 49 oklevelet nyertek még magyar gyerekek.

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. apr. 16.

TAMÁS

Metro 2005. ápr. 1. 10. l.

• **FESTÉSZET** Galambos Tamás festőművész kiállítása a mai naptól május 8-ig tekinthető meg a Magyarországi Volksbank Rt. Istenhegyi úti galériájában. A festés számomra örökös szellemi kötéltáncot jelent a fikció és a realitás, a szép és a rút között. A mese csak kifejezési forma, hogy annak segítségével minél több ember számára érthetően beszéljek – vallja a művész. METRO

.Ft, azaz .....

MDK

Galambos Péter Pál, építén

Véleménye és javaslatai.

— : Vita a Kossuth Lajos
térről 4

ESTI HIRLAP Bp. 1866. sept. 30.

M.D.V.

Galambos Szilveszter

grafikus

A gyermekrajzok fantáziájával igyekszik a Kertészeti Főiskola életét szemléltetni seccojain

ugel István: A Sorokszár-péteri seccopályázatáról
Művészet, 1969 május – 24 lap.

GALAMBOS TAMÁS

GALAMBOS TAMÁS

Az esélytelenebb csapatok jutottak tovább

Chelsea–Liverpool, Eindhoven–Milan elődöntők a Bajnokok Ligájában

A gól nélküli döntetlennel továbbjutó Liverpool már arra készül, hogy a hazai pofonokért revánsot vesz a Chelsea-n a labdarúgó Bajnokok Ligája elődöntőjében. A tizenegyespárbajban győztes Eindhoven pedig minden bizonnyal a Milant kapja ellenfélül az UEFA mai döntésével.

mh-összeállítás

A liverpooli Traore szereli Nedvedet a Juventus–Liverpool meccsen

fotó: reuters – Giampiero Sposito

A két esélytelenebbnek tekintett csapat jutott szerda este a BL-elődöntőbe, és mindketten a régi szép időket eleveníthetik fel. A Liverpool 1977 és 1984 között négyszer nyert BEK-et, aztán a Heysel-katasztrófa a csapatot is leamortizálta, jött a hosszú eltiltás és a még hosszabb útkeresés. Most is meglepő volt némileg, hogy a Juventust 2–1-re verte egy hete odahaza, annál már talán csak az volt meglepőbb, hogy a szerdai, torinói visszavágón képes volt tartani a 0–0-t kilencven percen át. Ehhez persze kellett a Juventus bénasága is, szinte érthetetlen, hogy mire vártak és számítottak az olaszok, igaz, mindenki annyira focizik, amennyire hagyják. A visszavágók amúgy is gyakran nehezen indulnak be – még a keddi Bayern–Chelsea is döcögött egy ideig, pedig ott aztán volt mit ledolgozni –, de a torinói meccs egyáltalán nem is kezdődött el. A Liverpooltól Barosnak volt tuti helyzete, a Juvéból Ibrahimovic fejelt kis híján gólt, a többit meg el lehet felejteni.

A Liverpool edzője, Rafael Benitez nem is sokat foglalkozik vele, már a Chelsea elleni elődöntőről beszélt, és leckét adott az abszolút választott. Úgy határozott, hogy igen szoros védekezésre állnak be, és a csapat kiválóan betartotta az utasításokat. Kis helyet hagytak nekünk, így lehetetlen volt [illegible] helyzeteket [illegible] nem [illegible]

molyabb bunyó. A hazaiak egy ötvenfős csoportja összecsapott a rendőrökkel, a két szurkolótábor petárdákkal lövöldözte egymást, egy rendőrautó leégett, de ezen kívül nagyjából béke volt.

Angliában pedig kaján érdeklődéssel várják a nagyjából semleges futballbarátok is, hogy mire megy majd egymás ellen a portugál Jose Mourinho és a spanyol Rafael Benitez mint edző a fontosabbik európai kupaelődöntőben.

A PSV Eindhoven 1988-ban nyerte meg a BEK-et, most pedig máris várakozáson felül teljesített. A Lyonnal szemben, vagyis a két kisebb csapat közül a holland számított a valamivel még kisebbnek, nem is volt semmi meglepő abban, hogy az első találkozón a Lyon idegenben 1–1-et ért el. Sőt voltak, akik azon csodálkoztak, hogy nem a francia csapat nyert. De az 1–1 mindenképpen kényelmes eredmény volt, megfelelő alap a Lyonnak a folytatáshoz, aztán, amikor Wiltord megszerezte a vezetést, megnyugodtak a franciák. Csakhogy a szünet után Alex egyenlített, aztán jött a hosszabbítás, testvériesen elosztva, az első felében a Lyon, a [illegible] volt

és sárgult fotóval, előtérben [illegible]

HIRDETÉS

Galambos Tamás állatkertje

KRITIKA. TÁRLAT

A koronás-címeres grupp virágait kíméletlenül lelegelik a telhetetlen rovarok a Sáskajárás (1993) című vásznán, a Mementó (1994) törött gyermekjátékok garmadájából rakott szemétdombján viruló növényt is ellepik a sáskák. Galambos Tamás festőművész másik kedvenc állata a kaméleon. A középkori haláltáncot modern környezetben parafrazáló Danse Macabre (1996) monumentális vásznán, a budapesti Hősök terén is kaméleon trónol az égig érő oszlop tetején, tövében pedig farsangi maskarás kortársaink ropják a morbid körmagyart, csontvázakkal karöltve. Most külön kaméleonkamrát rendeztek be a Volksbank tárlatán, itt a kaméleon képei köré kartonból kivágott állatformák kúsznak fel a falakra, a mennyezetről pedig fonálon lógnak alá és tolakodnak a vásznak elé.

Galambos szívesen használ jelképeket aktuális üzeneteinek humoros közvetítésére. Bár mostani tárlata az utóbbi húsz esztendőt öleli fel, nekem az utóbbi évtized termése tűnt érdekesebbnek, abból is közelmúltunk történelmének feldolgozása. A tiszai vízszennyezésnek állít emléket a Requiem (2000) a kavicsos partra vetett haltetemekkel, papírcsónakkal

Galambos sok művében szerepel kaméleon, a kiállításon kialakítottak egy kaméleonkamrát

a szívós bogánccsal, de mindezek fölött reménykeltően röpköd a szivárványszínekben tündöklő szitakötő. Az Egri szüret (2002) vérbő férfiak, telivér nők dajdajos mulatozásának mai színtere – talán a birtokot elivó, virradatig tartó egykori dzsentri tivornyázásokra is hajazva –, a Boszorkányok a Gellért-hegy felett (2003) pedig annak rendje és módja szerint seprűkön röpdösnek, de mögöttük itt-ott egy-egy reverendás pap vagy rőt szakállú rabbi is ott lovagol. Végül az Előszezon (2004) nem más, mint kirakodóvásár, a sátortetőn európai uniós zászlócskákkal és trikolóros pántlikákkal. Ezen a végkiárusításon minden eladó: paprikafüzértől a mézeskalácsbábig, Lenin gipsz büsztjétől a tarka kerti

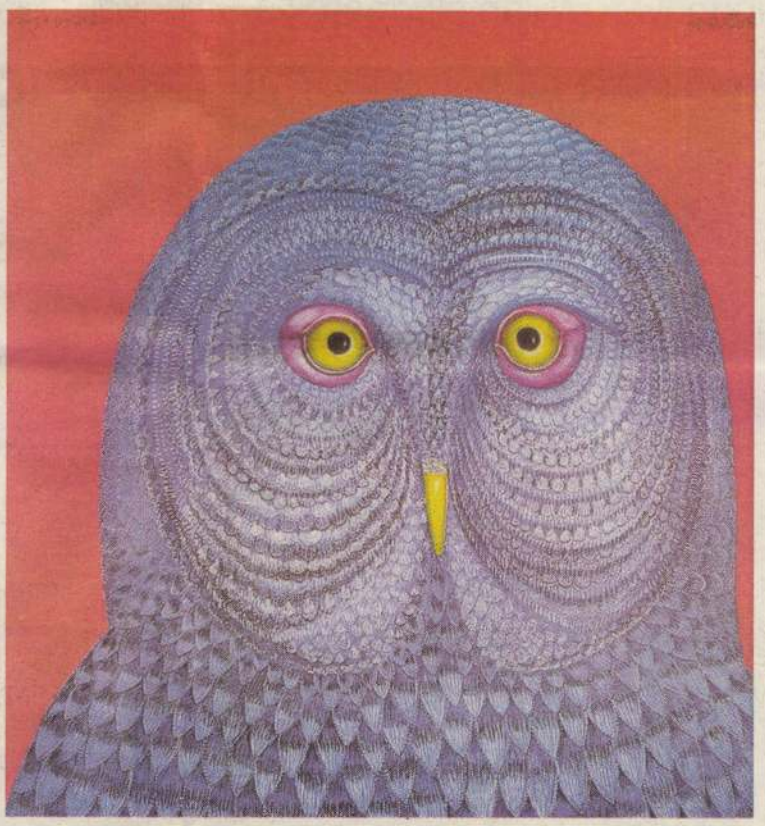

A festő állatkertjének egy másik tagja: egy szuggesztív bagoly

törpéig, kakaslopó rókától a lesipuskás nyúlig vagy a cseréppersely malacig. Ám a tizenkét csillagos sztárszakács egyelőre még megíratlanul maradt menülapot tart potrohos hasa elé.

Wagner István

Galambos Tamás kiállítása
Magyarországi Volksbank Rt. Galéria (Bp. XII., Istenhegyi út 40/A)
Megtekinthető hétköznapokon május 8-ig
H–Sz–Cs: 10.15–19.15, K–P: 7.45–13.00

Holland filmhét az Örökmozgóban

Marleen Gorris holland rendező a ma kezdődő, április 25-ig tartó holland filmhét díszvendége Budapesten, az Örökmozgóban. Öt játékfilmjét mutatják be, Gorris holnap 20 órakor találkozik a közönséggel Antonia című filmjének vetítése után. *(mh)*

Transzperszonális szimpózium

A Magyar Transzperszonális Egyesület ma és holnap Metamorfózis címmel szimpóziumot szervez az Aranytíz Művelődési Központban (Bp. V., Arany János u. 10.) A rendezvény hazai és nemzetközi előadók részvételével az élet fontos állomásait, átalakulásait veszi sorra, a pszichológia, a filozófia, a mesék és szimbólumain keresztül: Karátson Gábor a Változások könyvéről, a Ji Kingről tart majd előadást, Jankovics Marcell Az ember tragédiája című készülő filmje alapján beszél Ádám átváltozásairól, Polcz Alaine beszédének címe Kapcsolatunk az eltávozottal és a Teremtővel. *(mh)*

EGYMONDATBAN

Nyolcvanéves korában elhunyt Johnnie Johnson amerikai rock and roll- és blueszongorista, neki ajánlotta Chuck Berry a Johnnie B. Goode című dalát. *(mti)*

Megjelent József Attila Szép-

A kiállítás megtekinthető:
1999. május 7 - június 27.
naponta 10-17 óráig
(kedden 10-15 óráig, hétfő szünnap)

F.k.: dr. Vörös Gabriella

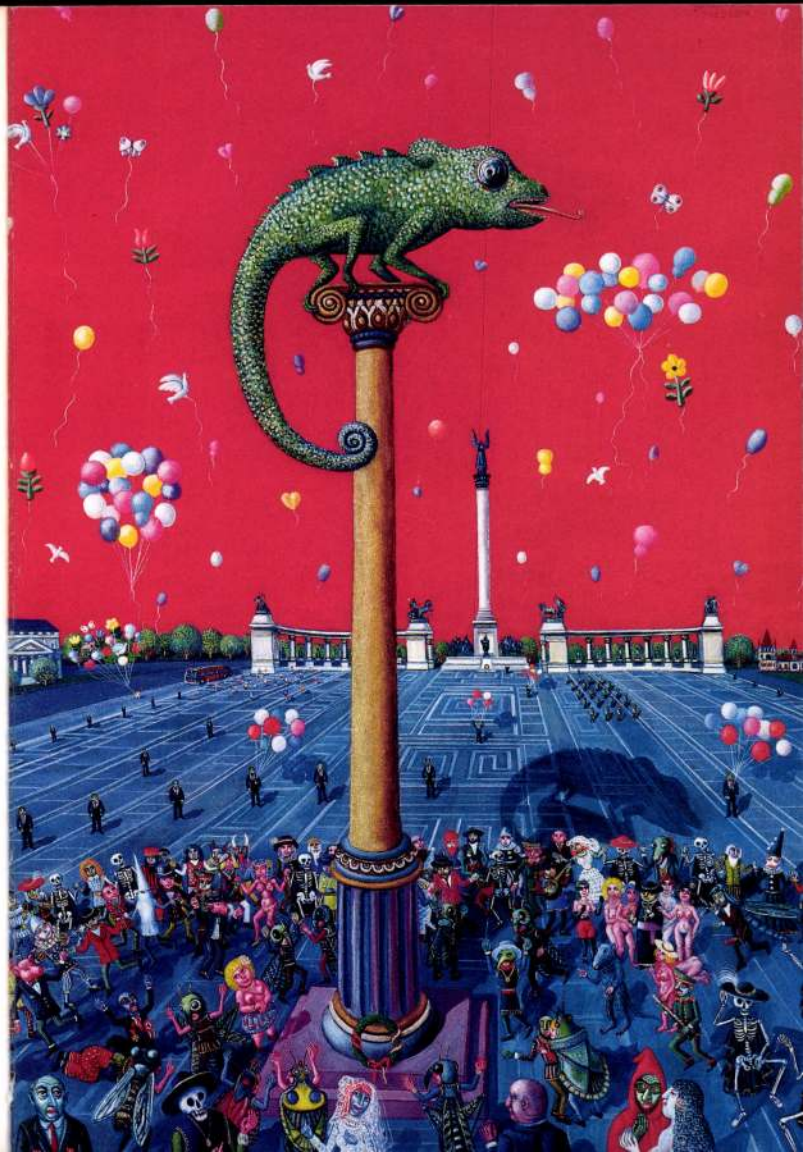

A Móra Ferenc Múzeum
tisztelettel meghívja Önt és Barátait a Képtárba
(Szeged, Horváth M. u. 5.)

GALAMBOS TAMÁS

festőművész
kiállításának megnyitására

A tárlatot
1999. május 7-én, pénteken du. fél 5 órakor
KISZELY GÁBOR író nyitja meg

Bevezetőt mond
NÁNAY SZILAMÉR képzőművész

Gál Tamás

P. Szücs Julianna: S termelni eladhatót?
Jegyzet a Mucsarnokból

Népszabadság, 1984. IV. 14.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Galambos Tamás

ÚJ EMBER
1966 MAJ 15.

Fiatal festőművész, GALAMBOS TAMÁS 27 képét láttuk a fővárosi Medgyaszky-teremben. Ugyanannyi éves a művész, ennek ellenére máris teljesen kiforrott egyéniség jellegzetes egyéni stílussal, amelynek legfőbb jellemvonásai: az emberiség mitológikus aranykorát idéző gyermekded primitívség, mese- és álomszerűség. Pompázó tarka színei derűs, tiszta lelkivilágról tanúskodnak. Vonzódik a bibliai témákhoz, amint ezt a „Háromkirályok", „Bűnbeesés"; „A tékozló fiú" kompozíciói bizonyítják. Igen érdekesek és megragadók a templom-portréi is. Érdeklődéssel várhatjuk további fejlődését.

Jézus pere

Kétszáz éve annak, hogy Reimarus, a keleti tudományok hamburgi professzora felvetette a Jézusról szóló evangéliumi elbeszélések hitelességének

GALAMBOS TAMÁS

Tisztelettel meghívjuk Önt

GALAMBOS TAMÁS

festőművész

kiállítására a

VIGADÓ GALÉRIÁBA

1997. április 30-án 17 órára

Megnyitja:

LAKATOS ISTVÁN

költő

Megtekinthető: 1997. április 30-tól május 25-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

GALAMBOS TAMÁS

1997. JÚNIUS 10., KEDD, ORSZÁG KRÓNIKA

JÁSZKUN

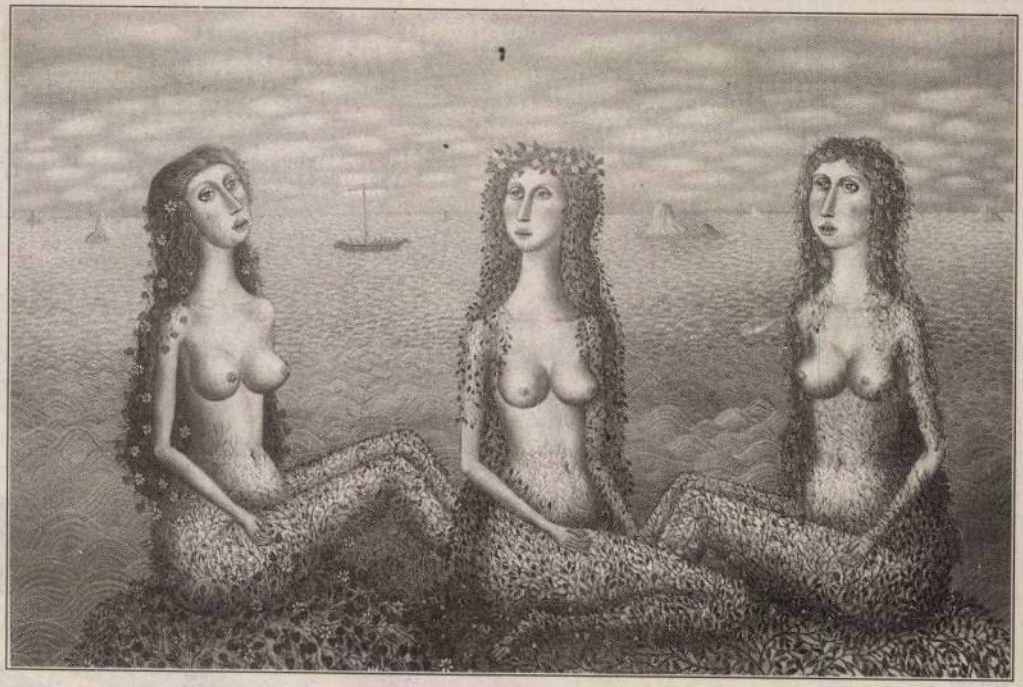

Tegnap nyílt meg a szolnoki Hozam Klubban az ÁB-Aegon Biztosító által szponzorált vándorkiállítás. A tárlatot bemutató képeket független zsűri válogatta ki, végül 13 kortárs magyar művész 37 képét tekinthetik meg — szerdáig — az érdeklődők. A biztosító azt tervezi, hogy a 13 legszebbnek ítélt alkotásból év végére naptárt ad ki. Felvételünkön Galambos Tamás Odüsszeusz és a szirének című képe látható

FOTÓ: B.N.

BONTÁSBÓL származó anyagok eladók. Tégla, gázkazán + keringető szivattyú csövekkel, fürdőkád csempékkel, konyhai gáztűzhely, ajtók. Érd.: 56/413-318

ÚJSZERŰ állapotban 5 elemes, 2,4x4,3-as pácolt, középbarna szekrénysor, fargagott ülőgarnitúra, csillárok, „Garzon" áthidalós szekrénysor eladó. Tel.: 56/377-142

☎ ELADÓ 15x15x30-as új kiszáradt állapotú vályogtégla, 18.000 db, 30 Ft/db egytételben. Érd.: 06-59/355-435 telefonon, 12-15 óráig, 20-22 óráig.

OKTATÁS

☎ VÁRJUK gyerekek jelentkezését iskolánkba a környék településeiről is. Kis létszámú osztályok 1—6-ig, tenisz, informatika, angol oktatás első osztálytól. Jelentkezni: Sági István igazgató ÁMK Általános Iskola Mezőhék, Mártírok u. 9/b. Tel.: 56/314-017 vagy 56/314-027

KIADÓ NYARALÓK

ABÁDSZALÓKON a Pacsirta út 6. szám alatti nyaralónak átalakított paraszthéz nagy udvarral, kerti pihenővel, garázzsal, csen-

GYÁSZHÍR

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

PAPP LAJOS

69 éves korában elhunyt.
Szeretett halottunk hamvait 1997. június 12-én 12.30 órakor búcsúztatjuk a szolnoki Kőrösi úti ravatalozóból.

Gyászoló család

Hálás szívvel mondunk köszönetet azoknak, akik

SZABÓ ISTVÁN

temetésén részt vettek és osztoztak családja gyászában.

Gyászoló család

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik szeretett testvérünk és édesapám

CSABAI JÓZSEF

temetésén részt vettek és fájdalmunkat részvétükkel enyhíteni igyekeztek.

A Csabai család

A Pfister Galéria szeretettel meghívja Önt

LENGYEL BALÁZS

író **„Origó"** című könyvének bemutatójára és

GALAMBOS TAMÁS

festőművész kiállításának megnyitójára
2002. december 9., 17.00h-ra.

▪

A művészeket köszönti
Lator László író,
a könyvet és a képeket bemutatja
Szabó István filmrendező,
valamint várjuk az

▪

ÚJ-GRESHAM KÖR

évzáró kiállításának megnyitójára
megnyitó: 2002. december 11., 18.00h
2002. december 11. – 2003. január 19.

▪

A kiállítást megnyitja:
Pfister István
galéria tulajdonos

1065 Bp., Révay u. 14., Tel.: 302-2390 • www.uj-gresham-kor.hu
Nyitva: h-p: 10.00h-19.00h, szombat: 10.00h-16.00h, vasárnap: zárva

A túloldalon: **Csernus Tibor** – Atalanta és Hippomenész, (olaj, vászon, 165×200 cm)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Galambos Tamás

1960. NOV 30.

1021

Galambos Tamás: Város

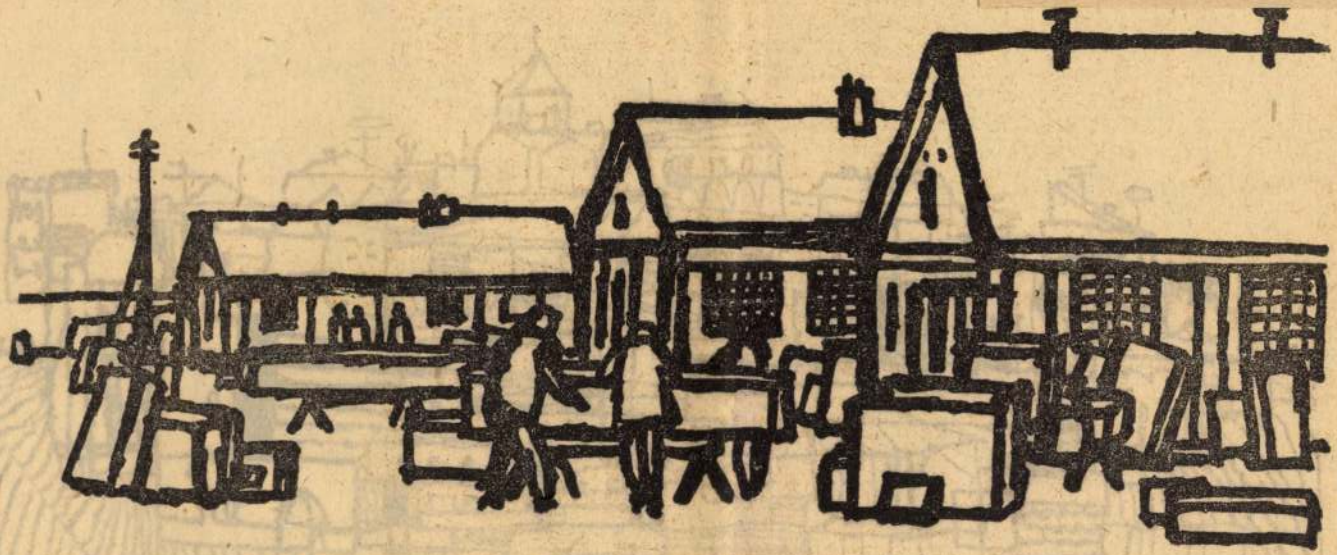

Kováts Albert: Kőfaragók

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Galambos Tamás

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 APR 19

1021

Galambos Tamás: Női fej

EBB

nye

tette fel, amelyek egyszerre idézik Puskin közéleti líráját, Nyekraszov publicisztikai hangvételű poémáinak hangvtéelét, de Jeszenyin „szovjet korszakának" hatását is. Tvardovszijnál ez a törekvés nem új: első nagy elbeszélő költeménye, a *Hangyák országa* tudatosan „modernizálta" Nyekraszov boldogságkereső muzsikjait; kevesen tudják a *Vaszilij Tyorkin*ról, hogy figurája már a századforduló óta benne él az orosz irodalmi köztudatban, egy bizonyos Bo-

...ak volna és abban nézegeti dolgokra kíváncsiskodón az ég

A Szeretet az emberi életne értelme, színe. A Szeretet az ami soha, semmi körülmény hágy el se téged, se engem, s jóban sem, rosszban sem, nem nak olyan vésze, tragédiája Szeretet cserben hagyhatná Szeretet a materializmus egye csa, amellyel kinyithatja. egyetemes emberi világhoz ját. De a Szeretet zene is. A folyók, völgyek, síkok és telek vizek és viharok zenéje is. Csak egy pillanatra állj meg, valami régen elveszett dolg tálnál és azonnal meghallod s távoli idők mélye egyre f zsikál.

A Szeretet.

A Szeretet hozott el enge ócskatemetőtől és a vál tegnap betöltött hetven évem anyám szeretete, a hasonló k ráim szeretete, de a szeret nem lehet tartósan egyoldalú, gem ért szeretet bárkitől is zódva visszhangzott reá vissza

Óh, be nagyon sokan szeret óh, be nagyon szerettem én retőket, hanem igen, éppen

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Galambos Tamás

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

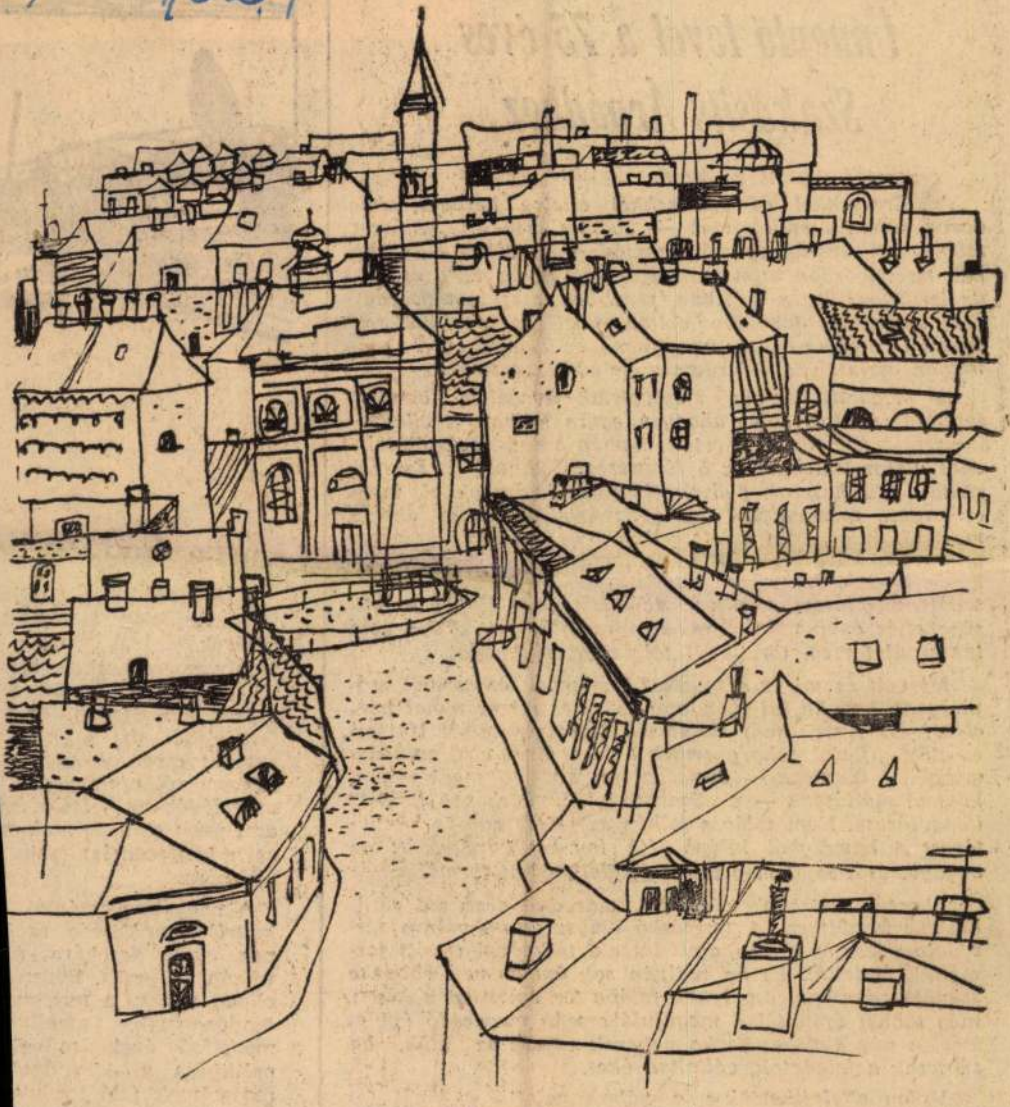

Galambos Tamás: Eger

Ünneplő levél a 75 éves Szakasits Árpádhoz

Szeretve tisztelt barátom.

Érzésekkel és emlékekkel eltelve kezdem, akadozva fűzöm mondataimat — bocsáss meg érte. Először szólok a nyilvánosság előtt hozzád — és rólad —, pedig hát, ha szigorúan utánaszámoljuk, majdnem négy évtized de ismerlek. De a múltban, régebben, szerkesztőm vagy még magasabb főnököm voltál, feszélyezett volna hát Téged is, engem is, ha ünnepi megemlékezésben — bármilyen őszintén is — érdemes életedről beszélek.

A megalázottak és megtiportak árnyékba borított soraiból indultál el és ahogyan egyre feljebb, a világosság felé törtél, az ő követük, keménykezű szószólójuk, okos, bátor tettekkel az ő fényteremtőjük voltál. És maradtál. Aki harccal, győzelmekkel és kudarcokkal, megcsikorgató szenvedéssel teli évtizedeid történetét akarja megírni, az egyúttal a felemelkedni vágyók, az elnyomottak nehéz küzdelmét kell, hogy feljegyezze. A nagy birkózás közben hányszor vetettek börtönbe magyarságodért, háromszor, négyszer, nem is tudom. De Te a rabság nehéz évei után újra és újra talpra ugrottál, nem tántorodtál meg, töretlenül folytattad munkádat.

Mi volt és mi ez a munka? Régimódi, elhasznált szóvirágnak hat, ha ezt mondom: tollal és szerszámmal harcolni? De hiszen már indulásod is ezt mutatja! Hatvan év előtt a fiatal, félig gyermek kőfaragóinas első munkásmozgalmi tisztsége — variálhatom: közéleti megbízatása, közjogi méltósága — a „Szabadság Munkásképző Egylet" könyvtárosa. Nem világos jelkép ez? Kőfaragó és könyvtáros! A homályból kilépő ifjú így kezdi pályáját: az anyagot és a saját meg társai gondolkodását formálja.

A hosszú évtizedeken át hű maradtál a század eleji, hőskori kezdethez. A terméskő helyett most már a társadalom lesz az anyag, amit társaid tudatával együtt formáltál, építettél. És ha nyilván sok épület van ebben a szépülő városban, amelynek falába Te építetted a követ, még többet építettél e megújuló ország magasodó épületébe, a nép életébe. És ha nehezek voltak az idők, ha súlyosak a feladatok, vállaltad őket.

Vajon elfelejthetjük-e a háború alatti [illegible] Helytállásodat, együttműködésedet az illegális kommunista párttal, a Népszava karácsonyi számát 1941-ben és azt, akkor, amikor odakünn Hitler csillaga a legmagasabban ragyogott, idebenn Szállasiék és társaik a leghan-

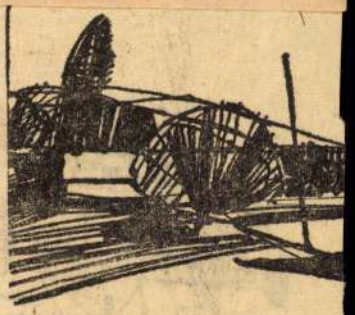

Egy konfe

A műkedvelő irodalm
színpadok vezetőin
tanácskozásáról van s
amely novemberben, hat
országos szerv rendezésé
zajlott le Szegeden. A k
ferenciáról írt a sajtó,
keveset magáról a tág
folyamatról, jelenkori
művelődésünk fejlődés
amelynek ez a mozgalom
ez a konferencia) csak
állomása.

A nagy hagyományú
kedvelő színjátszás az
nes évek derekára a
válságba került. Része
ebben annak a maxim
tendenciának, amelly
megelőző évek művel
politikája a közművel
mozgalmak felé fordult
része volt a megváltozo
lóságos művelődési hel
nek, a falu bővülő kult

Galambos Tamás

festőművei:
Dániel próféta, Trójai faló
korábbi kiállítása a Medvyánszky-teremben volt.

Perneczky Géza: ~~[illegible]~~ Galambos Tamás és Gilágyi Aldikó kiállítása
Kolyó Nemzet 1968. jan. 25. 4. o.

Galambos Tamás

Képekkel

szerepel az alábbi tárlatos

Rózsa Gyula: Fiatalok tárlata?

A Studió 58-68 kiállításról

Nagyabadság 1969 I.10

Galambos Tamás

kiállítása ma nyílik a Pécsi Janus
Pannonius Múzeumban. Megnyitja
Tolnay Károly művészettörténész

Magyar Nemzet 1968. febr. 11. 11. o.

Galambos Tamás

Szerepel a Studió tárlatán
a hűvösnek ban

Tasnádi Attila: A Kilencek és
a Studió

Kortárs 1969 TV n. 666 old.

Galambos Tamás

3 műve nézejtel az anyagalföldi művészek tárlatán

-is-: Tamás köztárgyaság az anyagalföldi művészek szemével

Elzett 1969 IV. 20.

Galambos Tamás

Célkövölde c. műve (eml.)

szerepel a Fiatalok Studiója

kiállításán a Művszaknokban

Pernecky Géza: A pátosztól a groteszkig

Élet és Irodalom 1969 I. 4 gold.

Galambos Tamás

„Trójai faló", „Szövőnő" c. művekkel (eml.

szerepel a miskolci kiállításban

Horváth György: A Tf. Miskolci Orsz.
Kép. műv. Kiáll

Magyar Nemzet 1969 I. 8

Galambos Tamás

festőművész kiállítása a Medgyaszay kamrában
május 14-ig tekinthető meg.

Pestmegyei Hírlap. 1966. máj. 3. 5. o.

MDK

Galambos Tamás

olaj:

Háromkirályok

9. szegedi nyári tárlat. Móra F. Muz.
1968. aug.

MDK

Galambos Tamás

Kiállitási kritika

Magyar Hirlap 1968 aug.lo.

965. 5000. FNyV. 4. 3233.

M.D.K.

Galambos Tamás
festő

„Fehér szarvas legendája" pompázik a kilencedik teremben.

Vidos Loltán: A Fiatal Képzőművészek . . .
Művészet, 1969. október - 21 lap.

Galambos Tamás

a naiv festészet tudatos és tudós parafrázisát adó dekorativ olajképe szerepel a XI. M. Képzőmův. Kiállitáson

Képzőmův. Almanach Bp. 1969. 31. o. Frank. Jegyzetek

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Galambos Tamás festő

Szerepel az alábbi folyóiratban

Kovács Gyula: Studio 1958–68

Művészet 1969 IV. é. 3old.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Galambos Tamás

3 műve

szerepel az alábbi tárlaton

Gy. Gy.: Az angyalföldi művészek
tavaszi tárlata

Hajtónű, 1969 IV. 8.

Galambos Tamás

résztvett a XI. Magyar Képzőművésztei Kiállításon

Horváth György: A XI. Magyar képző-
művészeti kiállítás
Magyar Nemzet 1968. ápr. 21. 11..

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Galambos Tamás

Kezepel a IX. szepedi Nyári
Táslatok

Szelesi Zoltán: A IX szepedi Nyári
Táslat

Tiszatáj 1968 IX. n. 824 old.

MDK

Galambos Tamás, festő

Eredeti, de még nem állandósult tehetség. Szerepel a miskolci országos kiállításon.

Rózsa Gyula: Harmincévesek művészete 7

Népszabadság. Bp. 1968. dec. 12.

MDK

Galambos Tamás

Szövőnő, o. gobelinterv

Dolgozó emberek között képzőm. kiáll.

Ernst Muz. 1968. jan.

MDK

Galambos Tamás

Ikonőr, o.

Szegedi nyári tárlat Móra F.Muz. 1967.jul.

MDK

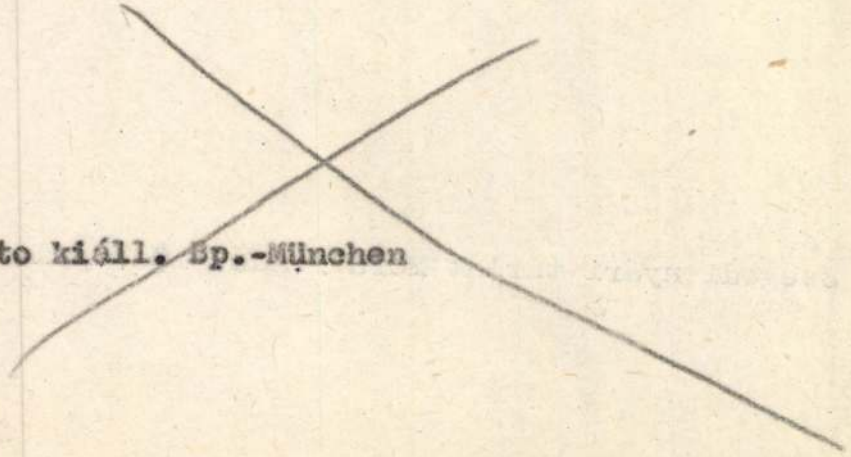

Foto kiáll. Bp.-München

Galambos Tamás

Pemecky G.: Studió 67. Fiatalok kiállítása az Ernst Múzeumban.

Magyar Nemzet, 1967. V. 17. 4. o.

Galambos Tamás
festő

M.D.Y.

Torinóban a Viotti galériában
25 festményéből rendezett kiál-
lítást. Most a firenzei Gallina
Arnoban van kiállítása

Frank János: Galambos Tamásnál.
Élet és Irodalom, 1968. szept. 28-8 kap.

Galambos Tamás
festő

M.D.Y

Két évvel tanulmányainak
befejezése után rendezte első
kiállítását a Mednyánszky
Teremben

Frank János: Galambos Tamásnál
Élet és Irodalom, 1968. szept. 28 - 8 lap

M.D.V.

Galambos Tamás
festő

A Főiskolán Stinci Gyula tanít-
bánya volt már főiskolás korá-
ban jait a Szovjetunióban és
megismerte a paraszkáo múemlé-
hehet és ikonokat.

Frank János: Galambos Tamásnál.
Élet és Irodalom, 1968. szept 28-8 lap.

M.D.

Galambos Tamás
festő

Az egyi Utlörőháiban megnyert
egy rajzversenyt, majd a Képző-
művészeti Gimnáziumba került,
ahol Sebestyén Ferenc tanította

Frank János: Galambos Tamásnál
Élet és Irodalom, 1968. szept. 28-8 lap.

M.D.K.

Galambos Tamás
festő

Képeiben a magyar folklór van
benne és valami általános hatás.

Frank János: Galambos Tamásról
Élet és Irodalom, 1968. szept. 28 – 8 lap.

M.D.K

Galambos Tamás
festő

1966-os kiállítása „Stálna
igérctében fogant" mondja
a festő.

Frank János: Galambos Tamásnál.
Élet és Irodalom, 1968 szept 28 - 8 lap.

MDK

Galambos Tamás
festő

Bemutatja a művész Franciaországot, Németországot Skandináviát, Jugoszláviát és Olaszországot.

Frank János: Galambos Tamásról.
Élet és Irodalom, 1968. szept. 28-8 lap.

Galambos Tamás
festő

M.D.V.

Bejárta a művész NDK-t,
rajzolhatott Naumburgban
és Magdeburgban, a katedrálistokat,

Frank János: Galambos Tamásnál
Élet és Irodalom, 1968. szept. 28-8 lap.

Galambos Tamás
festő

M.D.K.

Feleségével Szilágyi Sidikó ötvössel
az újpesti Mini Galériában közös
tárlatot rendeztek.

...ek János: Galambos Tamásnál
...et és Szabadom, 1968. szept. 28 - 8 lap -

M.D.

Galambos Tamás
festő

„Kiepolo"
(pepsi)

Frank Janos: Galambos Tamásnál,
Élet és Irodalom, 1968. szept. 28 - 8 lap.

Galambos Tamás
festő

M.D.

Képei méltóságteljesen szimpozi-
pásak, dekorativak és konstruktivak
~~[illegible]~~ megjelenésükben gondosan felépí-
tettek.

Frank János: Galambos Tamásnál
Élet és Irodalom, 1968. [illegible] szept. 28-8 lap.

Galambos Tamás
festő

M.D.V.

Szerepel nagyobb tárlatokon,
voltak kiállításai vidéken,
idén az év elején az ugyszólt
Mini Galeriaban. Nyáron Olasz
országban rendezett tárlatot.

Frank János: Galambos Tamásnál.
Élet és Irodalom, 1968. szept. 28-8 kap.

Gabanchos Tamás
festő

M.DK

A „Harónkirályok" cinnü
képet mutatta be a tárlaton.

Pernéczky Géza: Szegedi tárlat
Élet és Irodalom, 1968. aug. 10 – 8 lap.

mdk

Galambos Tamás

rajza

Uj Szás 1962. 2. sz 164. l

Galambos Tamás

grafikus

M.D.K.

„Nőr fej" rájz

Élet és Irodalom, 1963. április 13 - 8 lap

MDK

Galambos Tamás

Kiállitási hir

Szabad Föld 1968 juli.28.

SZETVÉDELMI HIVATAL
EGYETEM TÉR 5.
)N: 385-179

Tárgy: _____

_____

_____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

MDK

Galambos Tamás, festő

Neki is jelszava: „El a természettől!" A Medgyessy Teremben állított ki. Művei jórészt a Bibliából, mitológiából, meséből, népművészetből táplálkoznak: Ádám és Éva, Jericho, József és Putifárné, Trójai faló, Kékszakállú herceg vára, Méreskalácsos bolt, Bábszínház, Jelmezbolt, Zsuzsanna és a vének.

Tóth Béla: Két kiállításról 95-96.

ALFÖLD, Debrecen. 1970. aug. XXI/8.

Galambos Tamás
festő

"Nem a ruha teszi az embert"
mondja művében.

Vidos Zoltán: A "Studio 70" -
Művészet, 1970.november - 34.lap

Galambos Tamás

festő -

Kiállításán bemutatta a „Bábszínház" c. képet, valamint az „Átkelés a Vörös-tengeren" -t.

Tóth Ervin: Mozgás és nyugalom - -
MŰVÉSZET, 1970. szeptember - 34. lap

Galambos Tamás

festő -

A debreceni Medgyessy Teremben rendezte kiállítását. 21 képét mutatta be a fiatal fővárosi művész.

Tóth Ervin: Mozgás és nyugalom - -
MŰVÉSZET, 1970.szeptember - 34.lap

Galambos Tamás

festő

Majdnem minden képén megcsillan a humor. Jellemző művészetére a képfelületek aprólékos megmintázása. Képein gyakaré a zsúfolt cselekmény.

Tóth Ervin: Mozgás és nyugalom - -

MÜVÉSZET, 1970.szeptember - 34.lap

Galambos Tamás

festő

„Bábszínház. 1970"

(repro)

Tóth Ervin: Mozgás és nyugalom - -

MŰVÉSZET, 1970.szeptember - 34.lap

Galambos Tamás

festő

Kiállításán bemutatta a „Szuzsanna és a vecsek" című művét, valamint a „József eladják testvérei"-t.

Tóth Ervin: Mozgás és nyugalom - -

MŰVÉSZET, 1970.szeptember - 34.lap

Galambos Tamás

festő

A munkat beiktatás ával rokonszellemű

Gross Arnoldal, Kolorit kerdést

egyéni.

Tóth Ervin: Mozgás és nyugalom - -

MŰVÉSZET, 1970.szeptember - 34.lap

Galambos Tamás

Kiállítása volt a Medgyánszky-teremben.

B.S.: A Medgyánszky-terem; „Ügyvédi", 1970. I. sz., 4. l.

Galambos Tamás
testő

Réntvett a $\bar{X}$. miskolci országos néprőművészeti kiállítás.

Somos Miklós: A $\bar{X}$. miskolci ...
Északmagyarország 1968 dec. 15. 4.

Galambos Tamás

az Ady Endre Művelődési Otthonban 1968.
jan. 14-27ig állította ki műveit. Budapest.

„Művészet" folyóirat, 1968. március

3. p. Faller László öspzeállítása

47 f

Galambos Tamás

festő" műveit mutatta be a pécsi Janus Pannonius Múzeumban 1968. febr. 11 –
/: Faller László őszeállítása :/

„Művészet" folyóirat, Budapest, 1968.
márc. 3. sz.

48 f.

GALAMBOS TAMÁS

„BÁBSZÍNHÁZ, 1970"

FESTMÉNY, REPR.

MŰVÉSZET, 1970. SZEPTEMBER.

Galambos Tamás

Nem a ruha teszi az embert

olaj 90×100 cm

Studió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.

Bev.: Bereczky Lóránd.

Galambos Tamás

"..Kedves, ironikus festménye a próbabábukra aggatott "civil", "katona", "pap" stb. ruhákkal.." a kiállitás legjobb képe, -irja Perneczky Géza: "Fiatalok?" cimmel készült kritikájában az Ernst Muzeumban rendezett, -Fiatal Müvészek Studiójának- kiállitásáról.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. ápr. 18.
XIV. évf. 16. sz. 12. lap.

Galambos Tamás

fiszö-

"Nem a ruha teszi az embert"

" (repro)

Ujvári Béla Studio 70

Műveszet, 1970. julius – 32 lap

Galambos Tamás

festő.

„Nem a ruha teszi az embert"

„ciniü képével szerepel.

Ujvári Béla: Studio 70

MÜVÉSZET, 1970. julius - 32. lap

Galambos Tamás

Trójai falò
Szörönö c. művei emlitve

„A X. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás"
Magyar Wenszet 1969 jan 8

Galambos Tamás festő

Studió tag volt, neve említve

„Studio 58-68"

Magyar Nemzet 1969 jan 7.

Galambos Tamás:
Jestő

Beki Viola művésete sokorátható vell
Olmosmágban jart néhány éve

Demmitúli Nypló, 1968. febr. 18.
Tölgyes János: Két Kiállítás

Galambos Tamás

1. Arnold műterme olaj 60×80

2. Vörös veranda olaj 40×50

Szegedi nyári tájlat

Galambos Tamás

Szerepel az alábbi tárlatok.

Tasnádi Attila: Fiatalok kiállítása

Kortárs 1970 VII. sz. 1172 old.

Galambos Tamás

művei szerepelnek a

XI. Országos Képzőművészeti Kiállításon

Nápszava 1968 április 14

7. old.

Galambos Tamás festőművész

kiállítása ma nyílik meg
a debreceni Medgyessy-teremben

— Napló —

Magyar Nemzet 1970 május 8
4. oldal

Galambos Tamás

neve emlitve a

„Studio 70" Ziállitáson az Ernst Múzeum-
ban

Magyar Nemzet 1970 április 17
5. old.

Galambos Tamás

„Óriásbolt" c. Zipe szerepel
a Fiatal Művészet Studiója Ziállitásán
a Műcsarnokban

Képzőművészet

Vigilia 1969 március
205. old

Galambos Tamás

Szabó György: "Fa és erdő" cimmel ir a Műcsarnokban rendezett, "Uj müvek" c. kiállitásról, s dicséri a művész költői derüjét müvében.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. márc. 6.
XV. évf. lo. sz. 13. lap

Galambos Tamás.

Festményének reprodukciója.

Kortárs, 1969/8. 1344. l.

Galambos Tamás

Említve

Tasnádi Attila: A Kilencek és a Stúdió
Korunk, 1969/4. 667-668. l.

Galambos Tamás

Emlitve _1970.

Tasnádi Athl. Fiatalok kiállítás
Korlán, 1970/7. 1172. l.

Galambos Tamás

Művével részt a X.

Miskolci országos Képzőművészeti

Kiállításon

Nyíregyháza 1968 december 8

7. old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Galambos Tamás

1963 MÁJ 25
1021

ÜNNEPI KÖNYVHÉT 1963

Galambos Tamás: Udvar

Évad vége az Ope

GONDOK ÉS EREDMÉNYEK

Két-három év előtt még számok, adatok bizonyították, hogy nálunk valamennyi művészi rangú műfaj között *az opera a legnépszerűbb*. Két-három esztendő óta Európa hangos *az operát elparentálók* jajongásától.

A műfaj válsága?

Két-három év előtt még boldognak és szerencsésnek érezte magát, aki nálunk operabérlethez jutott. Mostanában fő a fejük a bérletezőknek. Ha azonban egy *Margarete Tynes* művészetét megismeri a közönség minden fellépésekor megostromolja a pénztárt, hogy láthassa hallhassa. Ha *Miroslav Cangalovic* énekli Fülöp király és Borisz szerepét, újraéled a régi rajongás, s legközelebb már aligha lesz üres szék, ha fellép nálunk. *Bruno Prevedit* elég volt egyetlen kisebb szerepben, kezdőként hallani — az Olasz Staggione tavalyi Nabucco produkciójában — s a mostani fellépésére már özönlöttek az emberek (egy kicsit magunkénak érezve a nyilvános felfedezés, az első viharos elismerő tapsok dicsőségét). S ha *Gardelli* betanításában azok alakítják a Manon Lescaut főszerepeit, akik a korszerű életérzések szférájába transzponálták Puccini hőseinek a drámáját, akkor a hazai művészek is lelkes sikert aratnak.

Itt a probléma gyökere. Az idő halad, ami tegnap még izgalmas és vonzó volt, mára poros rommá válhatott, és senkit sem érdekel többé. Hiába minden tegnap tanult bölcsesség. Puccini partitúrájának minden instrukcióját kívülről ismerheti valaki, a századeleji tempójelzések és dinamikai utasítások követése unalmat és mosolyt kelt a szuperszónikus repülők világában. De ha *Gardelli* mai érzésekkel fűti át a romantikus dallamokat, arra az új nemzedék is rezonál. Az opera megújhodása és jövője nem a zeneszerzőktől függ elsősorban, hanem a színházaktól, mert több száz éves darabot is lehet aktuálisan játszani, s a legsikerültebb modern alkotás is elszürkül, ha avult érzelgősséggel tolmácsolják. Örökérvényű szabályokat legfeljebb egy örökké változatlan világban lehetne elképzelni.

Mostanáig a közönségnek Az ő szerepformálásuk modernsége nem jelent semmiféle bizarr bukfencet: egyszerű és természetes, a hagyományok iskolájából indult, és elérkezett az érzések és indulatok *mai* hullámzásának az ábrázolásához.

Egyes előadásaink, melyekben hasonló partnerekre találtak, jobban érvényre juttatták ezeket az adottságaikat, mások kevésbé. *Bodurov* megnyerő Don Joséja mellett ott volt *Komlóssy Erzsébet* nagyszerű Carmenje, és az egész előadást újjá varázsolta *Ferencsik János* izgalmas és szuggesztív irányítása, szabadjára eresztett muzsikáló kedve. Akárcsak azt a Turandotot, amelyben *Prevedi* bemutatta a Carusók és Pertilék hagyományain nagggyá lett, olasz mesteriskola eredményeinek modern hajtását, s amelyben néhány partnere — a három minisztert alakító *Melis, Kishegyi* és *Réti*, valamint Liu szerepéber. *Orosz Júlia* — megcsillogtatta a lehetőségeket, melyek a saját operajátszásunk előtt állnak. (Vendégek nélkül is lezajlott néhány előadás, amellyel a megújítás koncepciója — ha lesz ilyen — számolhat: a Manon mellett a Tit_kos házasság majd minden előadása; az az Othello, amelyet *Gardelli* vezényletével *Moldován Stefánia, Simándy* és *Palócz* énekelt; és az a Varázsfuvola, amit az új Pelléas fárasztó főpróbája és premierje közti napon *Ferencsik* vezényelt, *Ágay Karola, Mészáros, Bartha* és *Radnay* kitűnő közreműködésével.)

Persze az olyan súlyos színpadi személyiségek, mint *Cangalovic* vagy *Margarete Tynes* sikerre segíthetnek néhány kimerült előadást is, amilyenné a Don Carlos is vált, de az Aidát már sem a nemrégiben lezajlott, Gardelli vezette részleges felfrissítés, sem Tynes csodálatos alakítása nem tudta a zavartalan élmény színvonalára emelni.

A sűrű egymásután színpadra lépő vendégek azonban sokat nyomtak az Operaház évad végi mérlegén, a műfaj lelkes és kitartó barátai alig győzték a programot nyomon követni. És az eseményes estéknek ezzel még nem szakadt vége. A jövő hónapban világhírű honfitársaink érkeznek haza vendégszereplésre: Ernstett szépségét tárja elénk; és *Mikó András* főrendező, aki felismerte a darab realizálására alkalmas pillanatot és légkört, s aki a mélyebbről szóló érzelmek színpadi realizálásában már emlékezetes eredményeket és sikereket ért el. Ezúttal egy kitűnő tervezőművész: *Forray Gábor* közreműködésével oldotta meg józanul, szélsőséges elrugaszkodások nélkül, de gazdag fantáziával és a lereagálható érzelmek alapos ismeretével a feladatát.

Ferencsik János nem a zenetörténet álláspontjáról ragadta meg Debussy muzsikáját, hanem az aktualitásánál. Mit jelentett a Pelléas és Mélisande a századeleji Párizs számára; milyen szerepet töltött be a francia opera magáraeszmélésében a hódító Wagner-kultusszal szemben? — nekünk mindez alig fontos, ha leülünk a nézőtéren. Amit bennünk megrezdít, amerre bennünket ragad, az biztosan különbözik a hatvan év előtti hatásától, ám a zene nem a műemlék varázsával, hanem az élő érzelmek megszólaltatásával tölti be jótékony szerepét az életünkben. Gondos munkával, az erősen igénybe vett zenekar alapos felkészítésével szólaltatja meg Ferencsik János a szimfonikus hangzás érzelem- és hangulat-szimbólumait.

A premier szereplői kitűnő művészek, s ha itt mégsem egyforma a teljesítményük, az egyéniségüknek kisebb vagy nagyobb ellenállásából eredt a szereppel szemben, amit formálniuk kellett, s amelyet előzetes elképzelés szerint másokra sem lehetett volna nagyobb biztonsággal kiosztani. A szinte maradéktalan megoldásig csak *Sándor Judit* jutott el, aki itt bőségesen gyümölcsöztetheti dalokon finomított énekkultúráját, intelligenciáját és lélektani érzékét, s aki az eddigi színpadi működéséből szerzett annyi felszabadító rutint, amennyi a mostani női címszerep megformálásához éppen kell. Minden tekintetben megfelelő partnere lenne *Palcsó Sándor* Pelléasa, ha hangjának karaktere és énektechnikája nem egészen más irányba fejlődött volna. A deklamáló középfekvésben nincs is semmi különösebb baj, de a két legforróbb jelenetben ép-

Galambos Tamás

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Debrecen

1970 MÁJ 19

1021

GALAMBOS TAMÁS KIÁLLÍTÁSA A MEDGYESSY-TEREMBEN

Ikonok, bábszínpadok, bádogszerűen alakított építészeti részletek, aprólékos díszletezés, kétdimenzió, keleti öltözékek, mesék és mítoszok, élesen elhatárolt formák, geometria és matematikai megtervezettség, időszakok összevegyítése egy-egy képmezőn, díszek, ornamens keretezések őszinte naivsága, ugyanakkor egy mindent tudó képíró 21 festményének összképe fogadja a Medgyessy terembe belépő érdeklődőt. A reminiszcenciák kavargása már az első percekben pontos és pedáns logikai rendszerré kristályosodik a figyelmes néző előtt. A művek felépítettsége, a motívumok ismétlődése valami sajátos ritmust bizonygat s Galambos Tamás piktúráját a szellemi rokonítható hatások révén áttételesen kapcsolatba hozza a népi hímzések, a fémet véső, kalapálgató ötvösök, a keleti szőnyegek s antik kerámiák alkotóival. Galambos Tamás első igazi nagy élménye a szovjet tanulmányútján megismert ikonművészet, Rubljovék szellemisége. A képfelület aprólékos megmintázása, felbontása valamelyest az op arthoz is közelíti, de festőnk sohasem nonfiguratív. Sőt képein gyakori a zsúfolt cselekmény, a mesevilággá tárulkozó botanika, s mindez élesen elhatárolja az op arttól. Amellett képeinek cselekményei különös humort is hordoztak s ebben rokonszellemű grafikus barátjával: Gross Arnolddal, hiszen eme aprólékos mívesség s több-kevesebb szarkazmus mindkettőjükre jellemző. (Nem véletlen, hogy egyik képén meg is festette Arnoldot műtermében. (S éppen e mívességből következik, hogy képeinek minden négyzetcentiméterét kimunkálja, s igyekszik minden részletébe izgalmat s feszültséget teremteni. Galambosnál a játékosság, a varázslat, a mesevilág felidézése mélyebb tartalommal is társul. A képíró segíti a nézőt abban, hogy felszínre emelje az öntudat mélyén lappangó gyermekkori képzetek színes kavargását. A megértés is könnyű, hiszen a történetek zöme ismert (Jerikó falainak leomlása, Józsefet eladják testvérei, József és Putifárné, Zsuzsanna és a vének, Átkelés a Vörös-tengeren, A trójai faló históriája, bábszínházi gyermekélmények stb.) s mindez a szemlélőt egyben felmenti a tartalom, a cselekmény firtatásától, s a néző figyelmét azonnal a hogyanra, a megfestés módjára, a képszerkesztés logikájára tereli.

A 31 éves művész Egerben járt iskolába, majd a képzőművészeti gimnáziumban s később a főiskolán — főleg Hincz Gyula irányításával — érlelte tudását. Tanulmányait 1964-ben fejezte be, s már 1966-ban megrendezte első önálló kiállítását a Mednyánszky teremben. Hazai és külföldi tárlatok következtek ezután, s a fiatal művész neve ma már országosan elismert. Bár sokféle művészet érdekelte, mégis a festészetnél kötött ki, de pl. a textil- és ötvösművészethez való vonzódását le sem tudná tagadni, aprólékos gonddal kidolgozott felületein, gótikus katedrálisainak stb. fémdomborítással is rokonítható megmunkálásában.

Galambos Tamás sokat fest és rendszeresen dolgozik. Tudja, hogy egy festőnek már az önmegbecsülése miatt is egyéni úton kell járnia, természetesen nem úgy, hogy ami már volt, azt elveti, hanem „dialektikus tagadással, a jót megtartva, s a szubjektumot beleépítve." Fejlődésére nézve elhatározónak érzi, hogy Hincz Gyula hagyta egyéniségét kibontakozni, s a főiskola elvégzése után azonnal utazhatott. Az ikonművészet már kezdetben annyira megragadta, hogy képes volt ikonokat „improvizálni". De mívességéből nem csinált önmagáért való kultuszt, ahhoz ragaszkodott, hogy a kép faktúrája, felülete érzékeny legyen, s olyannyira míves, hogy közelről is szemlélhető legyen s akkor is újat mondjon, a nézőnek többletet jelentsen.

Galambos Tamás művészete rendkívül vonzó s állásfoglalásra kényszerítő. Mélységet biztosító arany és ezüst színei, rétegesen, néhol szövésre, horgolásra emlékeztető, s optikailag is izgalmas színezése, absztrakt, de mégis figuratív, alakokat, cselekvést a mítoszi világon belül is valóságosan bonyolító ecsetkezelése egy olyan fiatal művészt mutat be most városunknak, akinek kiállítását őszinte örömmel üdvözölhetjük.

Dr. Tóth Ervin

Hajd
Épít
felvé

kőműves, ács, burkoló, asztalos szakmunkásokat, kubikosokat és rakodókat. Munkásszállás és főétkezés biztosítva. Jelentkezés a munkaerő-gazdálkodáson, Debrecen, Kálvin tér 11.

olgozókat alkalmaznak

szerelő, vízványozó, fesásokat, építőépítőipari és ásokat debrere, épületgéhnikust több ervezői műteJelentkezés: ri Vállalat, ., munkaügyi

Raktári kiadókat és segédmunkásokat alkalmaz az AFIT XIII. sz. Autójavító Vállalat, Debrecen, Szabadság útja 27.

Magyar Pamutipar Budapest, IV. ker., Erkel u. 30. felvesz szakképzett szövőket, fonókat, továbbá lányokat 15 éves kortól betanulónak.

Az Országos Szakipari Vállalat azonnali hatállyal felvesz lágyszigetelő, festő-mázoló, hidegburkoló, kőműves, villanyszerelő, lakatos, vízszerelő, ács-állványozó szakmunkásokat szállító-rakodó munkásokat, raktári, telepi munkásokat, valamint 18 éven felüli segédmunkásokat. Felvétel: Budapest, V., Báthory u. 12. II. em. 229. munkaerő-gazdálkodás.

Azonnali belépéssel felveszünk gyakorlott gép-gyorsírót. Jelentkezés 21—22-én a Tégla- és Cserépipari Vállalat, Debrecen, Kálvin tér 9. III. em. 309. szoba.

Szerszámgépek elektromos vezérlésének felújításához nagy gyakorlattal rendelkező villanyszerelőket, valamint gépfestő szakmunkásokat felvesz a Fémfeldolgozó Ktsz, Debrecen, Vágóhíd u. 3. a.

Ruházati kereskedelmi szakmunkást, áruátvevőnek férfi segédmunkást, érettségizett fiatalt raktári dolgozókat felvételre keres azonnali belépéssel a Debreceni Ruhagyár. Jelentkezés a munkaügyi osztályon.

A Magyar Gördülőcsapágy Művek felvételre keres 4—5 év gyakorlattal rendelkező esztergályos, köszörűs és szerszámkészítő szakmunkásokat, valamint férfi betanított munkásokat és segédmunkásokat, fiatalkorú fiúkat és lányokat (vidékieket is). Jelentkezni lehet a vállalat debreceni gyárában, Debrecen, Szabadság útja 113.

A 31. sz. Állami Építőipari Vállalat 18. sz. fő-építésvezetősége tuzséri és kemecsei almatároló építkezéséhez felvételre keres nagy gyakorlattal rendelkező művezetőt. Bérezés megegyezés szerint. Jelentkezés Berentén, a 18. sz. fő-építésvezetőség munkaügyi csoportjánál.

A Debreceni Műszaki Erdészet felvesz asztalosokat, ácsokat, kőműveseket és kőművesek mellé segédmunkásokat. Jelentkezés; Műszaki Erdészet, Kartács u. 13.

Ipari tanulókat felveszünk kőműves, ács-állványozó, lakatos, bádogos, üveges szakmákba. Debreceni Építőipari Ktsz, Hatvan u. 43., munkaügy.

Autószerelőket és autóelektromos szerelőt felvesz a Tejipari Szállítási Szolgáltató és Készletező Vállalat kirendeltsége, Debrecen, Vágóhíd u. 10. C.

MEDICOR felvételre keres fényező és géplakatos szakmunkást, férfi betanított és segédmunkást orvosi műszerek gyártására, valamint férfi öltözőőrt. Jelentkezés a gyár munkaügyi osztályán. Debrecen, Hámán Kató u. 98.

Gyakorlott gyors-gépírót felvesz a MEDICOR MŰVEK Debreceni Orvosi Műszergyára. Jelentkezés: Hámán Kató u. 98. Személyzeti osztály.

MGV készletellenőrt keres anyagismerettel, lehetőleg mérlegképes könyvelői gyakorlattal, Debrecen, Szoboszlói út 50. Anyag-Áruforgalmi Osztály.

Férfi-női fodrászsegédet gebinesnek hortobágyi üzletünkbe, valamint raktári segédmunkásnak fiatal férfit felveszünk. Jelentkezés: Széchenyi u. 8., fszt. 5. szoba. Debreceni Fodrász Szövetkezet.

Gyár és Gépszerelő V. keres vidéki szerelési munkahelyeire: Ajka, Pét, Lábatlan, Tiszaszederkény, Kazincbarcika, Diósgyőr hegesztő, csőszerelő, lakatos, betanított munkásokat és segédmunkásokat. A vállalatnál eltöltött 1 év után külföldi szerelési munkát is biztosítunk. Jelentkezés személyesen vagy írásban Gyár és Gépszerelő V. Budapest VI. Paulay Ede u. 52. Személyzeti osztály.

A Debreceni Tejüzem azonnali belépéssel felvesz meghatározott időre két fő adminisztrátort. Jelentkezés: Postakert u. 2.

Lakatos, asztalos, esztergályos, hegesztő szakmunkásokat és segédmunkásokat alkalmaz a MÁV Járműjavító Üzem.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963

KORTÁRS 12

Galambos Tamás

1021

GALAMBOS TAMÁS RAJZA

ebben az esetben nem szeretnék semmiféle
lógiai irodalom jelentkezését éppenúgy megfi
mokban, mint Nyugat-Németországban (első
és Dahrendorf munkáira gondolok).

A tudományos „stílus" és a népszerűsítés
két véglettel, a két írásmód egyikének, vagy
nyem szerint éppen úgy hiba lenne lekicsin
jol betöltő elvontabb és viszonylag szűkebb
lentőségét, mint ahogyan nem szabadna kéz
amelyek a szociológiai kutatások eredmény
formában adják elő.

Ez a gondolatmenet szorosan kapcsolódik az irodalmi-szociográfia létjogosultságáról kialakított elképzelésekhez. A „vagy-vagy" szemlélet alapján könnyen el lehet jutni olyan állásponthoz, hogy nincs létjogosultsága annak a sajátos marginalis területnek sem, amit irodalom-szociográfiának neveztünk, s ami — az előzőekben kifejtettek alapján — az irodalom és a szociológia, illetve szélesebben a társadalomtudományok között foglal helyet, de a lényeget tekintve az irodalom szerves része.

Véleményem szerint az irodalmi szociográfia műfajának éppen úgy megvan a létjogosultsága, mint a szociológiának, vagy az irodalomnak. A kifejlődéséhez azonban többek között megfelelő kritikus nemzedék kialakulására is szükség van, olyan kritikusokra, akik e műveket az irodalmi-szociográfia sajátosságának megfelelően tudják elemezni és értékelni, s akik ily módon alkotóan alkalmazzák a marxizmus társadalomelméletét és esztétikáját. Igényes irodalom-szociográfiai kritika kifejlesztéséhez szükség van többek között arra is, hogy vitában tisztázódjék a társadalmi valóság szociológiai, irodalmi-szociográfiai megközelítése közötti azonosság és különbözőség.

Az irodalmi szociográfia kifejlődését éppen úgy, mint a szociológiáét mindenekelőtt a dogmatikus szemlélet akadályozza, amely a szocialista irodalom megújulásának a lehetőségeit a romantikában, mégpedig az álpatetikus romantikában látja, és éppen ezért szükségszerűen idegenkedik a társadalmi valóság megközelítésének mind a szociológiai, mind az irodalmi-szociográfiai módszerétől.

A revizionizmus viszont csak a felszínen megragadó, a társadalmi fejlődés lényeges vonásaitól eltekintő irodalom-szociográfiai műveknek tapsol, a szociológiai kutatást viszont a szűk empirizmus irányába ösztökéli és ezzel elszakítja azt a marxizmus társadalomelméletétől.

De fenyeget más veszély is. Az a szociológiai elv — hogy ismerd meg a társadalmi valóságot — ha nem párosul a marxi felfogással — a társadalom megváltoztatásának eszméjével, illetve a mi konkrét helyzetünkben a szocialista társadalom

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Galambos Tamás

1963 SZEP 2 1

1021

Galambos Tamás: Női fej

ugrik a plafonig. De így? Ha az ő apja tizenöt éves korában csak egy kerékpárt hozott volna neki, azt sem bánta volna, ha összetöri minden csontját. Vagy összebeszéltek ezek ketten, hogy mindenképpen elveszik az ő kedvét? Valami epés megjegyzésen törte megint a fejét, de eszébe jutott az orvos. Úgy látszik, ezek mindketten klimaxosak.

Józan, kiszámított nyugalommal kezdett beszélni, vigyázott, hogy hangsúlya könnyed, nemtörődöm legyen. Elsorolta, hová járnak ezentúl: a Mecsekbe, meglátogatják az asszony nővérét Szegeden.

— És kicseréljük a konyhabútort is. Veszünk egy frigidaire-t, úgy berendezzük a lakást, majd meglátod! Vagy egyszerűen elcseréljük, mennyibe jöhet az? Egy tizes? Vagy tizenöt? — Kicsit maga is megütődött azon, hogy milyen könnyedén dobálózik az ezresekkel, bár időközben úgy beleizzott a beszédbe, hogy nemcsak mondta, látta is maga előtt ezt az alaposan megváltozott konyhát, az egész megváltozott életüket. Tízezer... hány óra is az? gondolta hirtelen. Hartai, a maszek, tizenkét forintot fizet óránként: tízezerben a tizenkettő.... De most nem bánt semmit. Új lakás vagy lábasok: egyremegy, kikeresi ő. Erősnek és nyugodtnak érezte magát, s ebben a megváltozott hangulatában egészen másképpen látta azt is, ami az előbb a kapu előtt történt. A fenébe is, nem lehet kellemes, egy fiatalember, és a nyílt utcán majdnem megpofozzák. Erre gondolhatott volna! — Neked meg szerzünk egy olyan elektronikus micsodát, csak beleteszed a házi feladatot, kimész, fordulsz egyet a kocsival, viheted a kislányokat is, na! Mire visszajössz, a gép már azt is kiadja, mit kérdez másnap a tanár.

Nevetett, hangosan, kicsit erőltetve. Megfogta Sanyi túlsó vállát, s a karjának egy gyors mozdulatával felütötte az állát, mint még gyerekkorában. Akkoriban nagyon kedvelte az ilyen játékokat a fiú.

— Jó lesz? — S azzal a megbocsátó, bocsánatkérő dörmögéssel tette hozzá, amivel térdigérő korában szokta vigasztalni, ha va-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Galambos Tamás

ÉLET ÉS IRODALOM

1964 JUL 11

10 1021

Galambos Tamás: Templom

ni ugyanazon a színpadon, ahol, nem is olyan rég, még Székely Mihály lépett fel ugyanebben a műben, akkor Ütő Endre produkcióját kétszeresen is meg kell dicsérnünk. Talán még nem találta meg teljesen ennek a figurának színpadi megformálását; éneklése egy-egy ponton talán még nem érte el a kellő hangbeli fölényt és kiegyensúlyozottságot — mégis olyan élményben részesítette a hallgatóságot, amely nem egy vizsga, de egy „igazi előadás" becsületére is válhat.

A vizsgaelőadás nagy meglepetése volt a még csak első operai évfolyamát bevégző *Kovács Eszter* fellépése, aki Judit szerepében méltó partnere volt Ütő Endrének. Ez a fiatal művésznő tulajdonképpen csak most lépett először az Opera színpadára, de máris igen komoly, igényes művészetéről tett tanúbizonyságot. Igen nagy mértékben neki köszönhető, hogy a Bartók-mű ilyen teljes értékű, fűtött légkörű előadásban szólalt meg.

Bartók egyfelvonásosa után az operavizsga műsorán egy-egy részlet szerepelt Massenet és Puccini *Manon*jából, *Verdi Aidá*jából és Händel *Eziój*ából. Ezekről való benyomásaink, sajnos, már nem voltak ennyire kedvezőek. Az idén végző *Andor Éva* kétségtelenül szép, bár nem nagy volumenű hanggal rendelkezik, és azt muzikálisan, olykor poétikusan használja — a *Manon* zárójelenetéből

[illegible] vállalkozás, mi[illegible] ilyesféle barokk opera előadása nemcsak föl technikai tudást követe amellett nehezen tölthet elfogadható színpadi mo sal. A tehetséges ifjú b nista valóban mindent tett a siker érdekében, k terszerepekre predeszt egyénisége azonban hasztalan küszködött a barokk színpadi pátosz béklyóiban. (A nehéz hangszerszólamok egyébként a zenekarnak is problémát okoztak; sajnos, így az sem „vizsgázott" kitűnő eredménnyel.) Kedvezőbb képet nyújtott Bordás György Massenet Lescaut-jának szerepében.

A műsorszámokat *Lukács Miklós* tanszakvezető, az operai szerepgyakorlat tanára vezényelte — művészi gonddal és felelősséggel. A rendezés és az általában kielégítő játék eredményei pedig *Mikó András*t, a játékgyakorlat tanárát dicsérik. Ki kell emelnünk a *Kékszakállú herceg várának* a szokásostól kissé eltérő, árnyaltabb és mégis egyértelműbb beállítását. Csupán azon aggályunknak kell kifejezést adnunk, hogy a Massenet-részlet előadásával tanárjaik nem állították-e ezeket a fiatal művészeket hálátlan feladatok elé. Egyetértünk a repertoár bővítésével, de csak a legértékesebb muzsika irányában. Vagy olyan szegény lenne az operairodalom, hogy a gyenge művekre is szükség van?

Kárpáti János

ÁLA

ADON?

NE FELEDJÜK: a darab elmegyógyintézetben játszó- radalom fáklyahordozója, jóllehet 1793-ban, a 24 éves Charlotte Corday a fürdőkádban leszúrta? Peter Weiss nem ad feleletet, az olvasóra bízza a választ, ki-ki maga kell hogy eligazodjon az élet értelmének kutatásá-

[illegible] születnek. Utcaképeiken azt a sajátos „vásárhelyiséget" érezzük, amely nem hasonlítható egyetlen más város atmoszférájához sem.

Számát és jelentőségét tekintve is kiemelkedő a bemutatott festészeti és grafikai anyag. A lokális jelleg is itt mérhető le legjobban. A festők közül *Kurucz D. István* képeit említjük elsőként. A *Kútnál*, a *Csévlés*, a *Vásárhelyi utca*, a *Kendős fej* már-már fogalomteremtés e vidékről és népéről. Minden képén az élmény friss, töretlen továbbadását érezzük. Modelljeit a művészi látás végsőkig való leegyszerűsítésével emberközelbe hozza. Alak és környezet nála szerves egységben, elválaszthatatlanul jelenik meg. Kurucz D. mellett még *Almásy Gyula Béla*, *Szalay Ferenc*, *Kohán György*, *Vecsési Sándor*, *Német József* emelhető ki. Kohán harsányabb színeivel, oldottságával ellentéte Kurucz D. higgadtabb felfogásának.

A grafika első számú képviselője a tárlaton *Kajári Gyula*, aki nagyméretű rajzait, a Werbőczy-sorozatot állította ki.

A kiállítás szobrászati anyaga jelentőségében elmarad a festmények mögött. Kivétel *Samu Katalin* és *Szabó Iván* munkássága. Samu Katalin kedves, esetlen állatszobrai érzékletesek, jó megfigyelőkészségről tanúskodnak. Nagyon szépek, líraiak Szabó Iván kisplasztikái. A *Lóitatás*, a *Ballada*, vagy az *Elégia*, finoman [illegible] nőalakjai egy új

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Galambos Tamás

KORTÁRS

1964 – 5.

1021

GALAMBOS TAMÁS *rajza*

élményével, tehát egy jellegzetes esztétikai
olvasót. Lehet-e ezt az élményt „objektiválni"
a műalkotás megközelítésének alapkérdései
mindig válaszolnak a régi válaszok.

Mindjárt egy fontos mozzanatot ragadné
hogy műve marxista esztétika. Maga a kritik
a marxista tájékozottság és szóhasználat vékon
lehántsa, hogy kiderüljön, mennyire más szándékú és értelmű eszméket, indulatokat
és reflexeket takar a ravaszkodás. Nos, erről itt nincs szó, a minősítést az író maga
végezte el. Bóka László, az előszó avatott tollú, értő és érző írója csak össze kell fog-
lalja a vallomást: „Nyilvánvaló, hogy Füst Milán kísérlete nem „fejleszthető" marxista
esztétikává".

S ezzel már-már tovább is lépnénk, ha egy spätreflex nem villantaná az eszünkbe:
az önvallomás és a meghatározás között mégiscsak van egy stiláris rés. Füst Milán
a maga szándékairól, az adott mű szellemiségéről vallott, Bóka László már prognózist
is nyújtott.

Holott hát ennek a nehézségeit ő maga tudja a legjobban. Tudja is, mondja is.
„Rendszeres marxista esztétika nincs még" — írja más helyütt. S itt a két idézet
formai kontrasztja valami effélét látszik sugározni, hogy Füst Milán műve nem azo-
nos valamivel, ami még nem is létezik.

Ellentmondás ez, amit nem „feloldani", azaz felvizenyősíteni kell, hanem még
jobban sarkítani, mert a kérdés erősebb megvilágításától a könyv anyagának helyes
megítélését reméljük, másfelől meg olyasmit, ami több egy-egy mű értékelésének
rész-igazságánál, és a *minden egyes mű elbírálásánál potenciálisan jelenlevő teljes
igazság* kérdését, az értékelés és az ideológia viszonyát érinti.

Magunk is abból indulunk ki, hogy Füst Milán műve nem az a munka, amely
a marxista esztétika előmunkálatait foglalja össze. A szerző sem ígérte. Idealista
tehát? Miután részben az, egészében is az. Valami *más, s nem ugyanannak csök-*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KORTÁRS
Budapest

1969

1021

képzőművészet

Mesetájaktól Gibellináig

A város arca a földrengések után mint a többhetes halott emberé a napon. Vonásait a pusztulás töri át, meg át. Csonkok, sötét üregek átkozódnak fel az égre a törmelék közül. A város neve, a volt városé: Gibellina. Ejtése dallamos, szájnak, fülnek kellemes. Lakói nincsenek. Azaz; kiköltöztek a puszta földekre, de vonásaik ott is tükrözik kicsiben a város fájdalmát. Mert a fájdalmat az emberek viszik tovább, a dolgok csak kifejezhetik. A fényképeken olyan a város, akár egy őslelet. Az is. Inkább, mint lebombázott település. Ezt a képet festette meg Galambos Tamás, és kiállította az elmúlt nyári torinói tárlaton. A cél nemes, borzongatóan szép, de különleges emberi, festői erőfeszítést követel. Mit lehet ott még megfesteni a megrázó fényképek után? Szicília amúgyis kemény, sötét tekintetű táj, vonásain elkeveredve hatnak a nyomor, a kegyetlenség és a romantika ráncai, jegyei. Smindez kopár kavics-ékkőként szorul a tenger kék foglalatába. Galambos Tamás pedig még sosem festett igazi kék eget, igazi tájat, igazi tengert. Képeinek színei és alakjai a mesékből surrantak elő, figurái a bibliából, a mondákból. A mai világ csak sűrített gondolati törekvéseiben mutatható ki, a dolgok egymáshoz való viszonyaiban. Elődei között Henri Rousseau szertelensége éppenúgy megtalálható, mint Csontváry nagy levegőjű terei, vagy akár a pingáló asszonyok magyaros színburjánzása. De csak a gondolatok sajátos közegeiben, mert egyéni világ Galambos Tamásé. Nemcsak a szokásos udvariasság iratja ezt, hanem a fiatal festő eddigi művei. És most eljutott ahhoz a ponthoz, amikor nem a festészet eszközi része jelenti a legnagyobb problémát, hanem mindaz, ami az ecsetkezelésen, az ábrázolt vízen, égen, földön, levegőn, fényen-árnyékon túli: az ember. Eddig meg akarta festeni a városokat, a tájakat, kifejezni a mondákat. Megfestette és sikerrel ki is állította képeit. Első önálló tárlata 1966-ban volt a Mednyánszky-teremben. Legszebb darabjai a *Bűnbeesés*, *A fehér szarvas legendája*, a *Három királyok*, a *Város púpja*, *Talán Róma* és az *Ősz* címűek, valamint a csipkepalotákat bemutató sorozat és a *Katedrálisok*, stb. voltak. Vakító falú házai már akkor Olaszországot, alakjai keletet és a Balkánt, tájai az ősidőket, — de a paradicsomi idillen is ott sötétlő emberi alázatot is — idézték. Az akkor még 26 éves festő önkéntelenül, a színek önfeledt játszadozásával ért el sikert. Most fordulóponthoz érkezett. Az újpesti, rákoshegyi, pécsi, stb. önálló kiállításai után (némelyeken sikerrel szerepelt felesége Szilágyi Ildikó ötvösművész, akivel együtt készültek olaszországi közös bemutatkozásra) nagy várakozások gyűltek össze benne. Az alkotói készenlét igen kedvező állapotába jutott. De nemcsak gondolatban, hanem már a vásznon is. Az utóbbi időben festett képein többnyire összegzi eddigi útját. Egyik legszebb példája ennek a *Dániel*, valamint a *Ragadozók* című. Az előzőn minden ott van, ami korábbi tájain és alakjaiban megvolt külön-külön: a színgazdagság, amelyen a színek sokfélesége adja az árnyalást is, a dombok emberi púpja, a táj, a sziklák és állatok emberszerűsége. De ott ragyog fenségesen az ablakok, kövek homlokán az ember esendősége, és egyúttal próféta volta is, aki uralkodik a dolgokon, de mindvégig azok kiszolgáltatottja marad. A *Ragadozók* című képen pedig ott van mindaz összegezve, ami városi képein annyira különös volt. A házak díszítéseinek, a rácsoknak és kő-csipkéknek cizelláltsága, a jellegzetes, több sík egymásutánjából való térhatás — itt már bizonyos kompromisszummal, a három dimenzió felvillantásával — de még nem a kompozíció egészén. Úgy tűnik, több egysíkon ábrázolt kép van egymásra és egymás mellé helyezve, s egyik-másikon át is lehet pillantani az alatta lévőre. De igazi összegzést a mostanában befejezett *Célló-völde* című képe ad. Ezen a képen Galambos Tamás a megfelelő színekkel festett céltáblákon vonultatja fel eddigi alakjait, a szarvast, az ikonőrt stb. Önmagát kínálja a célbalövőknek. Ez az a pont, amelytől kezdődően már nem maguk a kifejezési eszközök adják az elsődleges problémát, hanem mindaz, amiért azokra rátalált. Ezt erőteljesen és világosan fejezi ki, ez az önironikus fogantatású kép. Innét már el lehetett rugaszkodni Gibellina irányába, a jelképeken túlra: azok

Galambos Tamás

értelméig, születéséig és haláláig. Hisz
ember a szépség szülője és temetője is. G
bos is eljutott oda, ahonnan már belát
lan a tennivalók sokasága, megsejtette,
az emberi vágy és képzelet festette kék
eget, zöldtől a kéken át a sötétig: mindig
zóra a vizeket, és azonosra a vért, meg
lobogást. Valajdonképpen itt kezdődik
sőben a művész, a mágus. Eddig csak ig
vagy olyan mestere annak, amit csinált.

Következik tehát *Gibellina*: az igazi fájdalom, a dolgok igazi értelme és értelmetlensége, amikor a jelképek is valamennyien emberszabásúak, emberből szakadtak, és emberbe hullók. Valami szükségszerűen lezárult tehát, és törvényszerűen elkezdődött. Galambos eddigi képein az álom és mese ötvöződött a színek fegyelmezettségében össze, és ez adta meg az ősi gondolat, téma maiságát, örök érvényének sajátos kontúrjait. Ebben a világban az ember még motívum volt, éppen úgy, mint a dombok valószínűtlen íve, a virágok, a fák sorakozása, házak leselkedése egymás mögül. Gibellinánál már a táj az ember fájdalmát hordozza, s minden az embernek rendelődik alá. És itt beszélhetünk valójában önálló festői világról, mert itt a mesterség a gondolat szolgálója. A mesék, álmok, csodálkozások után meg kell festeni a városok nyomorúságos borviszát, emberi magaslatokra. Hatását megközelíteni csak szimfóniák képesek. Ez a megvalósulás áldozat és felajánlás is a pusztulás megrendítő oltárán. De addig még a Céllövöldétől is nagy az út, még részben a jövő ismeretlenségében vár felfedezésre, rátalálásra. Ennek ellenére az elmúlt nyári és őszi, három kiállítása (Torinó, Firenze, Milánó) minden tekintetben sikert jelentett. A torinói *La Stampa* című lap többek között ezt írta: „Ezek, az ezeregyéjszaka meséi, azonban befejezett technikával komponáltak és majdnem tudományos szigorral készültek." *A Stampa Sera* a következőket állapítja meg: „... a szigorú geometriai formák mindenkor képesek lírai varázslatot kelteni." A kiállított negyven képről hasonlóan emlékeztek meg a többi lapok is. A fiatal magyar festészetnek hasznos követe volt Olaszországban is Galambos Tamás.

KISS DÉNES

GALAMBOS TAMÁS festménye

1021
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

L'UNITA
Galambos János
26.11.65

Mostre d'arte a Torino

Un «primitivo» ungherese e un giovane «romantico»

Tamas Galambos, giovane pittore ungherese, espone per la prima volta in Italia alla galleria «Viotti». Ha 29 anni e, a differenza di tanti suoi coetanei, non protesta contro la civiltà dei consumi esponendo bottiglie vuote di Coca-cola o fumetti di James Bond; protesta alla rovescia: riscoprendo cioè un primitivismo ricco di ingenua e, a volte, sottilmente ironica poesia. Nascono così le sue favole incantate con i giardini pieni di mille fiori, gli alberi fatti a palla e il pavone bianco che fa la ruota; l'arca di Noè con gli animali che sporgono la testa dalla finestra e il patriarca che, a braccia spalancate, saluta la fine del diluvio. Favole da «Mille e una notte» costruite però con una tecnica consumata e un rigore quasi scientifico che le rende un po' fredde, ma non per questo prive di fascino.

— Walter Musso, allievo di Cesare Maggi, espone, alla galleria «La Conchiglia» (via Vanchiglia, 40), una ventina di dipinti fra olii e tempere. Chi conosce l'artista torinese, sa del suo amore per i cavalli «*personaggi* — dice lui — *la cui bellezza e nobiltà è incomparabile*». Nessuno stupore, dunque, se il tema centrale di questa mostra sono appunto i suoi «amici» che ritrae con segno rapido scatenati nelle praterie, tesi nello spasimo della corsa, impennati o plasticamente distesi nel volo di un immaginario ostacolo. La mostra comprende anche alcuni dipinti del 1958: paesaggi coperti di neve, interni di povere case, ballerine: temi romantici pervasi da una calda atmosfera.

Alla galleria «Luna 2» collettiva di artisti contemporanei. Espongono Grignani, Carmi, Regisa Laubies, Pinto, Moreni, Rinaldi, Guerreschi, Van Haardt e Bruning.

a. m.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM
1968 SEP 28

1021 Galambos Tamás

GALAMBOS TAMÁSNÁL

MŰTEREM

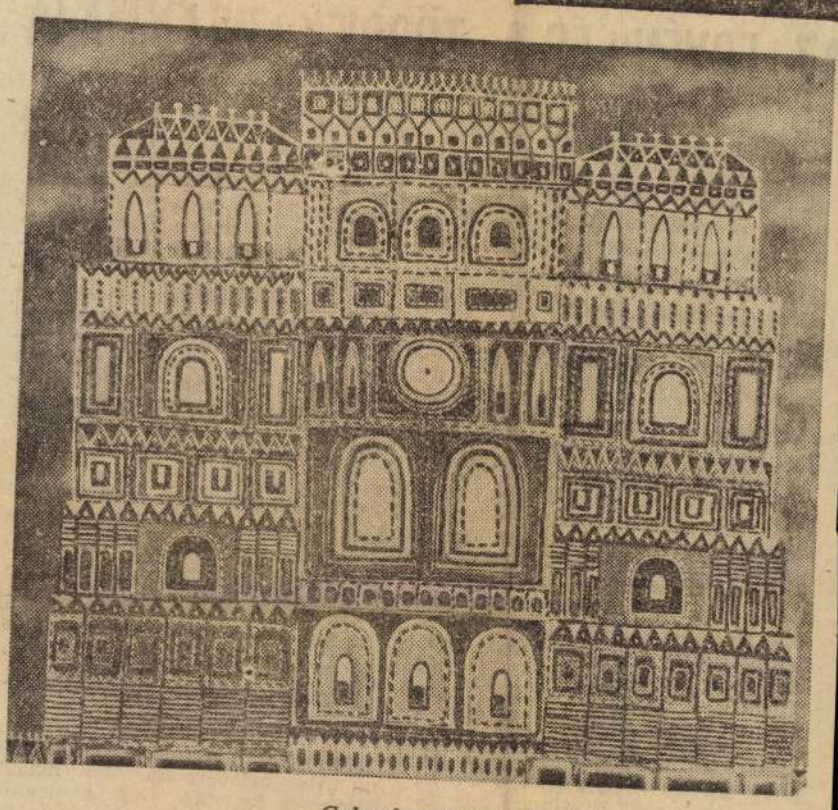

Galambos Tamás: Kupola

Fiatal festő, igen hamar „kiugrott". Mindössze két évvel tanulmányainak befejezése után rendezte első kiállítását a Mednyánszky Teremben; a kritika, a szakmabeliek és a közönség feltűnő rokonszenvvel fogadták. Azóta szerepel a nagyobb tárlatokon, voltak kiállításai vidéken, idén az év elején az újpesti Mini-galériában, a nyáron pedig Olaszországban.

— Torinóban a *Viotti* galéria rendezett tárlatot huszonöt festményemből. Valamennyit megvették. Most pedig a firenzei *Galleria Arnóban* van, másik húsz képemből kiállítás.

— Ez kétségtelenül nagy siker. Mi tetszett műveiben az olasz közönségnek?

— Amit én festek, nem Nyugatról importáltam. Igaz, nem ismeretlen ott sem az ilyenfajta festés, megvannak a hagyományai, már a „vámőr" Rousseau óta. Mindenképpen érdeklődést keltett munkáim folklorisztikus jellege. Talán nem is magyar ez a folklór, hanem valami általánosan keleti, de ebben a magyar néprajz elemei is benne vannak. Mindig vonzott Kelet, az ikonfestés, a bibliai téma. Úgy gondolom, nem véletlen, hogy Csontváry is Keletre utazott. Azt, hogy festészetem „keleti", úgy értem, hogy szemben áll a hidegebb praktikus-racionalizmussal.

— Korán kialakult ez a sajátságos Galambos-féle piktúra. Mi volt eddigi fejlődésének útja?

— Az egri *Úttörőházban* megnyertem egy rajzversenyt. Aztán a *Képzőművészeti Gimnáziumban* kitűnő tanárom volt, *Sebestény Ferenc*. A Főiskolán *Hincz Gyula* tanítványa voltam, ő szabadjára hagyta a növendékeit. Már akkoriban a mostaniakhoz hasonló képeket kezdtem festeni. Hincz mester azt mondta, ha nem volnék főiskolás, helyeselné, amit csinálok. Ezt a diplomatikus bírálatot biztatásnak vettem.

— Számomra az utazás döntő dolog. Már főiskolás koromban jártam a Szovjetunióban, megismertem a pravoszláv műemlékeket, az ikonokat és jártam az NDK-ban is, rajzolhattam Naumburg, Magdeburg gótikus katedrálisait. Ott rajzoltam, itthon transzponáltam. Először csak a katedrálisokat festettem, csak magát az architektúrát, de még sokáig nem tudtam benépesíteni, illetve nem tudtam úgy megfesteni az emberi alakokat, hogy abból Galambos-kép legyen. Később utaztam Franciaországban, Németországban, Skandináviában, Jugoszláviában. És Olaszországban. Hatottak rám a múzeumok remekei, de elsődlegesen az olasz élmény, az olasz táj, a városképek. A színhatások, *az* a kék ég, *azok* a fehér házak megszínesítették a képeimet. 1966-os kiállításom — hogy fellengzős legyek — „Itália igézetében fogant". Első bemutatkozásom volt ez, még nem ismertek, én sem ismertem senkit. És — a legnagyobb örömömre — egyszerre nagyon sok ismerősöm lett.

— Ez után a kiállítás után elölről kezdődött a küzdelem, amíg eljutottam újabb képeimig, melyeket a Mini-galériában mutattam be.

— Feleségével, Szilágyi Ildikó ötvösművésszel együtt állított ki ott.

— A feleségem nagyon sokat segít nekem. Ő a kontrollom. Művészi féltékenység nincs, és nem is lesz közöttünk. Szemléletünk azonos, de az is nagyon jó, hogy egészen más művészeti ágakkal foglalkozunk.

— Galambos Tamást „naiv festőnek" is szokták nevezni.

— Lehet, hogy naiv vagyok, mert jóhiszemű vagyok, hiszek az emberekben, az emberi jóságban. De nem vagyok naiv festő, a gondolataim nem naivak. Ami a festészetemben rokon a „naivakkal", az választott formanyelv nálam.

Valóban, meseszerű és bibliikus témájú festményeiben elsőre talán észre sem vesszük az iróniát, a bíráló tendenciákat. Galambosnak egyik előképe a naív, a primitív festészet, kis ecsetet használ, a quattrocento egyes festőinek ötvösi aprólékosságával dolgozik, festi, dúsítja — sőt szinte hímezi olajképeit. Képei méltóságtelijesen színpompásak, dekoratívak, és konstrukciójukban gondosan felépítettek. Betartja az „előtér-középtér-háttér" klasszikus szabályát, de míg az elő- és a hátteret szuper-plasztikással gömbölyíti, a középteret (az épületeket, katedrálisokat, a Bábel tornyát) szigorúan a síkban festi meg. Nem hagy kétséget, hogy ez csak játék, kulissza.

— Tervei?

— A hosszú nyári utazás nagyon kifárasztott, most egyáltalán nem festek. De a tervem annál több. Talán képeim konstrukciója, belső szemlélete is meg fog változni. Szabadabb konstrukciót szeretnék, és azt, hogy kevesebb motívummal többet tudjak mondani. Mint ahogyan az ikonokon megvoltak a szentek attributumai, szeretném figuráimat a környezet tárgyaival karakteresebbé tenni. Hogy a kép minden részlete vonatkozzék egymásra, tartalmilag erősítse egymást.

— Lehet, hogy most robbantanom kellene. A statikus helyzetet mozgássá alakítani, abból aztán több utat is találnék. Tudniillik nem szeretnék megállni.

Frank János

KOROKNAI ZSUZSA:

AZ „EGYÉN" ÉS A „TÖBBIEK" DILEMMÁJA

„Azt hiszem — mondja valahol Sartre —, hogy a filozófia ma: drámai műfaj." Színművei ismeretében akarva-akaratlan megfordítjuk ezt a szellemes, bár aligha általános érvényű megállapítást. Nem is csak „hisszük", hanem egészen bizonyosak vagyunk benne, hogy a dráma Sartre-nál: filozófiai műfaj.

Különösen világossá válik ez, ha Sartre drámáit nemcsak nézzük-hallgatjuk, hanem olvassuk is. (Amire most csábító alkalmat nyújt az a két, igen szép külsejű kötet, amely nemrég jelent meg az *Európánál, Pór Judit* szerkesztésében, *Bajomi Lázár Endre* utószavával, ez utóbbi, valamint *Benedek András, Hegedűs Zoltán, Hubay Miklós* és *Rónay György* fordításában, és amely — az egyetlen Piszkos kezek kivételével — Sartre valamennyi eddig írt drámáját tartalmazza.) Ezek a drámák ugyanis elsősorban olvasnivalók. Míg —, hogy korban közeli, s ha elkötelezettségének nem is minden mozzanatában, de irányában és intenzitásában rokon szerző példáját említsük összehasonlításul — Brecht színművei színpadra teremtődtek, a színpadon kezdenek igazán *élni*, Sartre drámáinak természetes közege, valódi „élettere": a könyv. Két kötetnyi Sartre-drámát végigolvasva már megkockáztathatjuk a kategorikus véleménymondást: Sartre-nál a drámai forma olyasféle funkciót tölt be, mint Platónnál a dialógus. Vagyis: alkalom, lehetőség valamilyen probléma dialektikus kifejtésére.

De mi ez a probléma?

Köztudott, hogy Sartre meglehetősen izgatott, nyugtalan, politikus alkat. „Felháborodó", a szónak Bálint Györgytől származó, közéleti-humánus értelmében. Drámái is mind ilyenek, felháborodásban fogantak, és többnyire valami politikai aktualitáshoz kötődnek. Még akkor is, ha témájuk — mint *A legyek*-é, *Az Ördög és a Jóisten*-é, az *Altona foglyai*-é — látszatra nem a ma, hanem a távoli vagy közeli múlt. (Az Altona foglyai-hoz Sartre maga adja kezünkbe a kulcsot, amikor ismételten hangsúlyozza, hogy e drámájának fő mondanivalója nemcsak a náci múlt német felelősségének, hanem az — akkori — algériai jelen francia felelősségének, minden egyes francia személyes felelősségének megállapítása.)

És köztudott, hogy Sartre egzisztencialista filozófus. Márpedig az egzisztencializmus — még abban az esetben is, ha, mikéńt Sartre már hosszabb ideje, nem tagadja, csupán „kiegészíteni" kívánja a marxizmust, s még abban az esetben is, ha valóban szolgáltat értékes részadalékokat a modern személyiség filozófiájához — elsősorban és lényegénél fogva: *a magány filozófiája*. Tudományosabban szólván: a modern ipari társadalom atomizálódott emberének filozófiai megfogalmazása. Nem az egyetlen, de az egyik leglényegesebb és legnagyobb hatású.

A pokol: a többiek ... olvassuk a *Zárt tárgyalás*-ban. Mármint a többi ember, mindenki más, személyválogatás nélkül. De hogyan egyezhethető össze ez az annak idején szállóigévé vált, híres mondás Sartre drámáinak közéleti töltésével, Sartre társadalmi felelősségvállalásával?

Semmiképpen sem. Az ellentmondás nyilvánvaló. És magát Sartre-ot foglalkoztatja a leginkább, végig, valamennyi drámájában. Az „egyén" és a „többiek" dilemmája néha valami furcsa, ateista krisztianizmusban oldódik (A legyek-ben például, ahol Oresztész, magára vállalva a bűnt, mintegy Krisztusként szabadítja meg zsarnokától az elbambult, méltatlan tömeget), olykor az értelmes cselekvés reménységét ígéri (Tisztességtudó utcalány; Temetetlen holtak), máskor valami szomorú rezignációba olvad, mondván: be vagyunk a magunk világába zárva, s ebben a világban nem sokat ér a választásnak az a bizonyos, olyannyira igényelt, ám újra meg újra, mindig lehetetlenülő immanens szabadsága. (Az Ördög és a Jóisten; Altona foglyai).

●

Nem célom — nem is volnék képes megtenni —, hogy alaposabban értékeljem, elemezzem, vagy bíráljam Sartre filozófiáját. Csupán drámáira, mint olvasmányélményre szeretném felhívni a figyelmet. Ezek a drámák olykor kissé szárazak, néha hosszadalmasak is. De mindig tele vannak izgalmas és aktuális kérdőjelekkel. Szellemi aktivitásra ösztönöznek. Úgy érdemes őket olvasni, hogy elfogadjuk kihívásukat, hogy olvasás közben magunk is belekapcsolódunk a Sartre és hősei folytatta vitákba.

DENKI SZERET

gával kapcsolatban fegyvert emlegetni? —, csodálatos újítást vagy hivalgó patentírozást nem találok; Mikszáth hagyta ezt ránk, a drámaibb Móricz inkább csak a stílusán fodrozott, és az ötvenes évek elejének-közepének Sarkadija, s másfelől Illés Béla egyeztette az új valóság új konkrétumaival. Igen jó megfigyelőkészség, természetes mesélőkedv, a hajdan volt zsurnaliszta s a látens költő könnyed-szép szövetkezése, a „fránya modernizmus" gondos, vagy talán inkább ösztönös elkerülése; ennyit mondhatna a tekintetét a szövegre kon-

is, mint kellene; ettől oldódnak róluk szóló szatírikus igényű írásai idilli hangulatú anekdótákká.) S ebből a szívós szenvedélyből következik a többi: az író szokatlanul antropomorf tájszemlélete, az emberi erényekkel felruházott hegyek-vizek, dombok és ósdi házak átélt dicsérete; nekik is kijár, nekik is bőven jut ebből a fényforrásból. Szebb, jobb, s legkiváltképpen szelídebb világ ez a valóságosnál, az igaz. De Szeberényi nyomán megerősödik az a hitünk, hogy amit ábrázol, az a való világ látens *lehetősége* Nem hazugság, hanem a dolgok képzeletbeli meghosszabbítása. S a Napsugár utca és lakói egy drámaibb feldolgozásmód igényét is felcsillantja. A lényeg azonban ez az ember-centrikusság, érzelmes, de nem érzelgős ragaszkodás az emberiség rangjához. Az ítéletek barátságos optimizmusa, a színvonalas jóindulat.

S az igazán nagy — tehát önzetlen, s teljes érzelmi tartalékaikkal tárgyukra irányuló, és tárgyuk *érdekében* égő — szenvedélyek, úgy látszik, kiprovokálják a viszonzást, a kölcsönösséget. A Szeberényit szeretők alighanem ezt érezték meg íróból és szövegéből, s erre reagálnak viszontszeretetükkel: hálával, meghatódva, némi bűntudattal, őszinte rokonszenvvel. Nem tudjuk, és nem tudhatjuk, *meddig* jut el Szeberényi. A kritikus nem jós, ne is próbálkozzék effélével. Inkább következtessen Abból, hogy merre tart az író Szeberényi jó irányba indult el: nagyon sokan állunk az út mentén, sikeréért szurkolva.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Élet és Irodalom

1969 FEB 8

Galambos Tamás

1011

KÉPZŐMŰVÉSZET

PERNECZKY GÉZA:

MI KERÜL A FALRA?

Dicséretes őszinteségű bemutatókiállítást rendeztek a *Fészek*-klubban azokból a secco-tervekből amelyeket a *Soroksári Kertészeti és Szőlészeti Főiskola* tanácsterme számára készítettek a művészek. A pályázati felhívásra, mely két — egyenként 44 és 27 négyzetméteres — kompozíció terveire szólt, 25 pályázó 54 műve érkezett be. Miután a zsüri kiválasztotta azokat a művészeket, akik egy szűkebb keretben tovább pályázhatnak, az egész anyagot az érdeklődők elé bocsátotta. Ezzel lehetőséget adott a demokratikus ellenőrzésre, s további vélemények kialakítására.

Nem visszaélni, csak élni akarok az alkalommal, amikor véleményemet én is igyekszem itt őszintén elmondani. Egyrészt ez az őszinteség a kritikusi hivatás próbaköve, másrészt pedig a zsüri döntése már megszületett, s így e vélemény úgy is csak kommentár, külső reflexió marad. A kiállított anyag és a további munkára kiválasztott szűkebb keret ugyanis megdöbbentően alacsony színvonalú. Mintha a magyar festőknek és zsüritagoknak fogalmuk sem lenne a faldíszítő művészet törvényeiről, lehetséges stílusairól és technológiai problémáiról. Mintha egyszerűen csak felnagyított táblaképekről, negyven négyzetméteres életképekről vagy csendéletekről kellett volna itt dönteni.

Sopánkodás helyett azonban inkább azon érdemes gondolkodni, vajon történhetett volna-e másképp. Hiszen a magyar festészetből a monumentális faldíszítés képessége és gyakorlata Lotz Károllyal kihalt, s azóta csak olyan művek születtek, mint Aba-Novák felnagyított grafikái, vagy Szőnyi győri templomfreskója, amely halvány atmoszférafestmény, de nem faldíszítő kompozíció. Kétségtelenül nehéz helyzetben vannak most azok, akik a falfestés új, korszerű útjait igyekeznek kitaposni. Hiszen a faliképnek a síkhoz simulónak, architektonikusan tagoltnak kell lennie, és színekben, formákban egészen másképp stilizáltnak, mint ahogy azt a kis olajképeken a művészek megszokták. A most kiállított anyagban is *Galambos Tamás* kiérlelt, szép képe inkább mozaiktechnikára jó, mint seccora, *Záborszky Viola* síkbakomponált terve pedig határozottan gobelin-jellegű, s még leginkább *Tilles Béla*, *Kovács Albert*, valamint *Fajó János* stilizált növényi formákat és elemeket felhasználó foltszerű, geometrikus képtervel járnak közel a lehetséges megoldáshoz.

A szűkebb keretbe azonban nem ők kerültek be. A kiválasztottak közül csupán *Óvári László* Picasso- és Miro-elemekből összegyúrt terve felel meg a falfestés elemi törvényeinek (ez is lehetne önállóbb ihletésű), a többi négy munka azonban figurák és csendéleti, vagy tájelemek kusza, bizonytalan halmaza, olyan tervek, amelyek teljes tanácstalanságot, a műfaj elemi követelményeit nem ismerő kezdetlegességet mutatnak. Az ilyen zsúfolt, tagolatlan kuszaság a falra festve csak piszokként hat, s még piszkosabb lenne egy cigarettafüsttel borított tanácsteremben. A soroksári főiskolán ugyanis az ENSZ élelmezési szerve, a FAO fogja a jövőben üléseit tartani.

Talán már a secco-műfaj kirírásával kezdődhetett a baj. Ez a halvány, kényes technika csak tengerparti országokban terjedt el, ahol a kötőanyaghoz kevert tengervíz sója különleges kristályosodásával védelmet adhatott a színeknek. Ez a vegyi folyamat nálunk nemcsak tenger hiányában, de az időjárásnak az itáliaitól eltérő karaktere miatt sem alkalmazható sikerrel. Nemes anyagból, mozaikból, gobelinből, vagy kerámiából kellett volna a díszítést tervezni, diszkrét, szerény méretekben, s nem az egész falat betöltő zsúfoltságban, hiszen a tanácskozások terme munkaterem, ahol nem a falképről fognak a résztvevők tanácskozni. A faldíszítés korszerű törvényeit persze a pályázatot kiíró szervek is ismerhetnék, de ennek elismerésével el kellene fogadniuk az építészet és társművészetek szintézisének, a stilizáltság korszerű formáinak a törvényeit is. Ez ellen pedig a táblakép kizárólagosságát és autonómiáját védő előítéletek még máig is hadakoznak.

Nem akarom azt mondani, hogy e pályázat tipikus példája képzőművészetünk szakmai bizonytalanságainak és vitatható érdekeket védő belterjességének. De a rossz tradíciók és a műfaji kérdésekben való nyilvánvaló járatlanság bizonyára közrejátszottak. Pedig szakmai műveltség nélkül ez a pályázat is könnyen végződhet úgy, hogy a néző arra a következtetésre jut majd: mennyivel elegánsabb, ízlésesebb és olcsóbb lett volna a falat egyszerűen fehéren hagyni.

KÖNYVEK A KIRAKATBAN

Az időszakhoz képest elég sok könyv jelent meg az elmúlt napokban. Két

fiatal magyar költő

jelentkezett egyszerre a mostanában meglepően sok újdoságot produkáló Új Termés sorozatban. Csala Károly a *Vers boldognak, boldogtalannak* és P. Horváth László *A márciusi hold* című kötettel.

Meglehetősen szép számmal jelentek meg a héten

prózaíróink

művei. Bor Ambrus *Fejezetek a fiúért* című regénye (tévéfilmváltozata a *Beszélő* volt) a Kozmosz újdonsága. Új kiadás — mégpedig a hatodik! — Berkesi András és Kardos György *Kopjások* című kalandos regénye (Magvető). Újra megjelent a Szépirodalminál Dallos Sándor Munkácsy-életregényének első része. *A nap szerelmese.* Lengyel József válogatott elbeszéléseit tartalmazza az *Igéző*, a Szépirodalmi Diákkönyvtárának újdonsága. Harmadik kiadás Somogyi Tóth Sándor nagy kritikai vitát kavart regénye, a *Próféta voltál, szívem* (Magvető). Székely Júlia *Chopin Párizsban* című zenei életregénye a Zeneműkiadó újdonsága.

külföldi szépirodalom

friss kiadványaiból elsőnek — és nagy örömmel — említjük, hogy hosszú idő után végre megjelent egy terjedelmes Majakovszkij-válogatás. A nagy költő *Válogatott művei*-t (mely verseit, poémáit, színműveit és a Hogyan készítsünk verset? című híres esszét tartalmazza) az Európa jelentette meg két kötetben. Henry James *A csavar fordul egyet* című kisregénye, Engel Tevan István illusztrációival, a Helikon Kiskönyvtár újdonsága. Az Olcsó Könyvtár sorozat kettős kötete A. I. Kuprin híres regénye, a *Párbaj*. Világszerte nagy sikere volt John Fowles angol író meghökkentő témájú regényének, *A lepkegyűjtő*-nek, mely most az Európa gondozásában magyarul is megjelent. Valéry Larbaud kisregényét, és novelláit is az Európa adta ki, *Boldog szerelmesek* címmel.

Hosszú várakozás után most végre meglepően sok

ifjúsági

mű is megjelent. A Móra Kiadó *Hősök voltak* című szép gyűjteménye elbeszéléseket tartalmaz a magyar és nemzetközi munkásmozgalom történetéből. Kertész Erzsébet *Vilma doktorasszony*-a — az első magyar orvosnő életregénye — második kiadás. A Sirály Könyvek újdonsága Katkó István *Történelmi társbérlet* című regénye. Tatay Sándor nagy sikerű könyve, a *Puskák és ga*

s a tengert lezár
s a látóhatárt lez

Táj. Fakérgek. Csigák.
Acél emelőcsigák forognal
Nem nézi a nő, emlőjébe
Nézzük őt, ez az ő magán
Mi pedig a dombról beszé
ahonnan folyton felröppe
disznóállkapocs-súlyosan
mert súly nélkül repülni
míg test az ember és a m

A dombon túl
valamit elrejt a látóhatár.
Ezt a valamit jeleníti meg
a festő és a nézőgyerekel
Mert nézni csak gyereksz
Mert látni egyáltalán sel
csak vélik a szemüveges
ettől oly komolyak és dü

Fordul a fény, v
nem tudni melyi
s az embert lezá
s a látóhatárt lez

de a domb mégis valami

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÓGRÁD
Salgótarján

1971 MÁJ 8.

Véleményünk 1021 és ajánlatunk

A Tv Galériája csütörtökön Galambos Tamás festőművészt, Hincz Gyula tanítványát mutatta be a nézőknek. Szimpatikus fiatal festőművészt ismerhettünk meg, akinek munkásságára elsősorban a mítoszok feldolgozása, a népmesék világának szürrealista megjelenítése jellemző. A magyar képzőművészetben egyébként a jelenkorban erősen él egy úgynevezett folklorisztikus irányzat, amely a népi motívumok erőteljes alkalmazása, a modern kor mondanivalója kifejezésének kutatása jegyében munkálkodik. Képviselőit elsősorban a grafikában találjuk, de a festészetben is él az irányzat, amelyre Galambos Tamás munkássága is példa. A Tv-Galériája a Magyar Televízió népszerű műsorai közé tartozik, örülünk annak is, hogy törekvés történik a kiállítások nyitvatartásának meghosszabbítása érdekében.

A Minden kilométerkőnél... című bolgár kalandfilmsorozat új epizódja a Szembejövő vonatok volt. A két vonat közül viszont csak egyet láttunk, így a cím körül némi baj volt. Nem is ez okoz elsősorban gondot. Inkább az, ami egyébként az egész sorozatra jellemző, hogy gyakran bizony baj van a valószerűség körül. Ez elsősorban női-rendezői hiányosság, hiszen Stefan Danailov színészi játéka rokonszenves. Hogy a sorozat mégsem válik azzá, az a sok „véletlenszerűségen" múlik. A gyorsvonat ablakából való szökés például ebben a részben ugyancsak irreális, szerencsére ezt a jelenetet nem is láttuk, csak végeredményéről értesültünk a film kissé érzelgős befejezésekor.

A Riporter keresetik! különkiadásából megtudtuk, kik jutottak tovább a középdöntőbe.

Szombaton változatos műsort láthatunk. A Telesport az Arsenal—Liverpool angol labdarúgókupa döntőjét közvetíti Vitray Tamás Londonból. Az Egy óra Alfred Hitchcockkal amerikai filmsorozat Láttam mindent című része könnyű, és izgalmas szórakozást ígér. Székely Mihályról portréfilmet mutatnak be.

(te)

Galambos Tamás

dást
óta
csop
belü
lyez

A
lába
tek
Emi
belü
letkezett, másuti viszont hiányzott a munkáskéz.

Az idén eddig a létszámmozgás általában kiegyenlített volt az üzemnél. Olyanok mentek, akiknek rövid idejű volt a munkaviszonyuk, és nem a törzsgárdatagok. Többen az építészeti üzemhez kérték áthelyezésüket, ami viszont a vállalat szempontjából is kívánatos dolog.

IGEN jelentős intézkedés volt a túlóráztatás szabályozása is. Hosszú idő után először

égszintje
ugyan-
, gazda-
terméket

dményeit
már a
gálatával
vételi és
t határ-
roztak meg. Az igazsághoz tartozik, hogy az üzemrészek belső irányítása az új szabályzóknak megfelelően még nem volt tudatos az elmúlt időszakban. A tájékoztatás sem volt elég alapos és minden intézkedés felülről történt, irányított volt. A középszintű vezetés kellő informáltság esetén az alulról jövő kezdeményezéseket hatékonyabbá tehette volna.

Most az elemzés során arra is fény derült, hogy a

Kollektív szerz
kollektív mun

Az állami mezőgazdasági üzemekben a közelmúltban értékelték az elmúlt két évben érvényes kollektív szerződések tapasztalatait. A tapasztalatok összegezését szolgáló beszámolók rendkívül hasznos olvasmánynak bizonyulnak valamennyi gazdaságban. Az nyomban szembeötlik, hogy a gazdasági vezetők szinte kivétel nélkül elismerték: a kollektív szerződésben megfogalmazott szabályok rendkí-

pasztalatok azt bizonyítják, hogy a termelési feladatokat mindenütt megoldották, s nem csökkent a dolgozók keresete sem.

A negyedik ötéves tervben a munkaidő további csökkenésével számolnak a gazdaságokban. A további rendezésnek az az alapja, hogy mindenütt megoldják a most még szorongató gondokat. A rendkívül mostoha időjárást, a munkaidő kellő kihaszná-

on

Galambos Tamás

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÓGRÁD

Salgótarján

1971 MÁJ 20

1021

— **Kiállítás nyílik vasárnap Balassagyarmaton** a Mikszáth Kálmán Művelődési Központban. A kiállításon Galambos Tamás festő- és Szilágyi Ildikó ötvösművész mutatkozik be a város dolgozóinak.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

PESTMEGYEI
HÍRLAP

Galambos Tamás

1021

1971. MÁJUS 11., KEDD

TV-figyelő

Nehéz dió a szórakoztatás

Egyre jobb nyomon jár a kifejezésmód sokrétűsége tekintetében a *Századunk* című sorozat. Érdekfeszítő téma, ügyes, leleményes feldolgozásban; könnyedén vegyíti a dokumentumanyagot a rekonstruálással és a történet még élő szereplőinek megszólaltatásával. Sikerült, és tovább fejleszthető ötvözet.

Kezdi kinőni magát a *Tévé galéria* is. Az eleinte mindenáron erőltetett álközvetlenséget felváltja lassan egy természetesebb, könnyedebb s mégis tartalmasabb hangnem. Hogy így van, az köszönhető *D. Fehér Zsuzsa* művészettörténész közreműködésének is, akiben rendkívül kellemes előadót, értő tárlatvezetőt, fesztelen csevegőt talált a tévé. Hát még ha a vezető riporter végre átérezné, hogy a tévé maximálisan vizuális műfaj, s a *beszélő* látványánál sokkal fontosabb annak láttatása, *amiről* szó van!

Galambos Tamás — a Galéria kiállítóművésze — rokonszenves riportalany, s még a riporterkedéstől sem riad vissza (mint a kis betétfilm dokumentálta). Jó festőt ismertünk meg képeiből — de a szuperlatívuszokat célszerűbb a valóban legnagyobbakra tartogatni.

Sehogysem akar sikeredni az *Ön például hogy folytatná?* című folytatásos műsor. Már jogelődje, a *Mit tenne ön az én helyemben?* sem hozott felpezsdülést sem ötletben, sem feldolgozásban. Annyi életképes, népszerű s ugyanakkor jó értelemben véve korszerű — azaz időtálló — szórakoztató műfaj van! Nem a mindenáron kipréselt „új" forma a döntő, hanem az igazi, ötletes szórakoztatás. Ezt várja el a tévénézők serege a tévétől.

A pénteket a szobrászok napjává avatta a múlt héten a tévé. Szép igyekezet, de ilyen tömény adagolásban célját téveszti. A délután látott kisfilm *Thorvaldsent* mutatta be; pontos, alapos munka — de vajon fontossági sorrendben épp Thorvaldsen nem ismerése a legsürgetőbb hiány a tévéközönség körében? Alig hihető. Ellenpélda az aznap este látott dokumentumfilm, amely *Goldman Györgyről*, a fiatalon mártírhalált halt tehetséges szobrászról adott hírt. Bemutatásával adósságot rótt le a tévé, méghozzá becsületes, lelkiismeretes, értő munka keretében.

Ez esetben valóban *Hitchcock* fémjelezte az *Egy óra Alfred Hitchcockkal* című műsort. Ezúttal ő rendezte a krimit gördülékenyen. A *láttam mindent* című film értéke mégsem a rendezés, hanem jó emberismeretre valló, ötletes történet s annak különösen frappáns befejezése volt.

A szombatonként játszott sorozat, a *Jó éjszakát, felnőttek!* eddig minden esetben remekül mulattatott.

Péreli Gabriella

Békegyűlés Százhalombattán, Szigetszentmártonban

Kék zászlón fehér

(Folytatás az 1. oldalról.)

dasági integráció fejlesztéséért. Kitartóan munkálkodunk valamennyi szocialista ország egységéért.

A nagy tapssal fogadott beszédet követően *Bokodi Béla*, a DHV szocialistabrigád-vezetője és úttörők adtak ajándékokat a vendégeknek. A forró hangulatú gyűlésen szót kértek a külföldi vendégek is. Tapsoktól többször megszakított felszólalásaik után *Horváth György*, a DHV szocialistabrigád-vezetője felolvasta a Pest megye dolgozóihoz intézett békefelhívást.

A gyűlés után a vendégek a hallgatók közé vegyülve tapsoltak a KISZ Központi Művészegyüttes rajkózenekara fergeteges műsorának. Az emlékezetes nap kulturális műsorral, MHSZ-bemutatóval ért véget, majd a delegációk békefát ültettek el a lakótelep parkjában.

★

Vasárnap délután. Máskor kihaltak Szigetszentmárton utcái, de most ünneplőbe öltözött emberek siettek a művelődési otthon felé. Szinte mindenki egyszerre lépett, mivel a helyi fúvószenekar vi-

Megalakult Cegléd város tanácsa

1021

Galambos Tamás

1971. V. 6. TV. 18.3o /11/ Ár

A TV. Galériája

Sorozatunk eddigi ötödik adását látják.

Galambos Tamás fiatal müvész. 32 éves. Pesten járt iskolában, és én nem is tudom, hogy ilyen fiatalember, mesék és játokok közt szivesen él, de világa, tulajdonképpen szigorú itélet a világ fölött, vagy pedig ennyire biztosnak talál mindent ?

- Hát ém kritikát gyakoroltam ezzel. Hadd mutatkozzam be, angedd meg először, mert én Egerben születtem és Egerben jártem az általános iskolámat. És tulajdonképpen Bányászi Adrienn tanárhő volt, akinek a biztatására elkezdtem rajzolni, azután a Képzőművészeti Gimnáziumba kerültem, aztán pedig a Főiskolára Hincz Gyula lett a mesterem.

Ennyit magamról, és atöbbit mondják el helyttem saját képeim.

- Galambps Tamás azt hiszem örökké ilyen diák marad, aki szeret beszámolni, ezt tanitott, és ez tükröződik, ez játszik vissza a képein is.

Hát hogy milyenek ezek a képek és tulajdonképpen a müvészettörténész szemével, az esztétikus szemével mit tartanak, Zpuzsa kitünő kalauzolása nagy segitség lesz ebben.

- Én talán kiegésziteném a bemutatkozást, elsősorban azzal amit már régóta hitelesnek könyvelhet el a fiatal müvész, külföldi müvésztelepek, hazai tájak kiállitás, ilyen vonatkozásban nagyváros, kis falu, egymást követik, mindössze, 1965 óta pontosabban 66-ban volt az első bemutatkozása a Lágymányosi teremben.

1963-ban végzett, és ott állt az oklavelével mindazzal amit a

ott a látványról, a látvány megragadásáról, az élményközlésről mint útlevelet magával hozott.

Mikor beszélgettünk a pályakezdésről, akkor mondta, hogy valami egészen mást és egészen ujat akar, csinálni, csak még ~~Ő~~zt nem tudta hogyan, és milyen formavilág legyen az, amivel gondolatait végelegesen kifejezze.

Nem akármilyen gondolatok ezek, talán pályatútsai közül ő az egyetlen ez a világ volt ami őt foglalkoztatja.

Nos az első mondhatnánk egy utazás volt, régi ikonokat, látott, sokáig foglalkozott az ikonokkal, aztán az európai utazás, és ez volt az első korszak, mindegy hogy hogyen nevezzem a pályakezdés első lépései.

Itt van már egy határozott szemlélet.

Itt állunk, a beszélgetés háttere ez a nagyméretü kép, amely közvetlenül Eger élményét dolgozza át, éspedig abban a sajátos rendszerben ami mondhatnám hogy stilizált, vagy botanikai pontosságú gazdag ornamentikában elrendezett felefogása, a domboknak ez a kedves lágy hajlata, amely Eger környékére annyira jellemző, a világosak a fehérek erősen dominálnak, nem valódi ez ugyan a szónak igazi értelmében, mégis egy ujrateremtés.

Most még itt mebert nem látunk ezen a szép, tiszta szövevényre emlékeztető bajzon, a fáknak a szép ~~kerek~~ köralakú formavilága, ez volt aze gyensúly, az a nagy változás ami minden fiatalember elpusztithatatlan öröme az életben.

Örül a természethek, ide már belépett az elöbb emlitett fehér szarvas, vagy a nagyon egyedülálló és nagyon érdekes nagyon dekorativen felhasznált figurája, és a két settenkedő alak, talán már van valami a képen, nem mozgás,

nem heves gesztikuláció, csak ebben a mozdulatlan, cukorsüvegre emlékeztető tájban, megjelenik a mondák alakja.
De még mindig a természet az elsődleges ihletője, még mindig az áhitat, a mely beleolvad a nagy szines, virágos derüs természetben.
Az Éden c. képen, pontosabban az Édennek a pár darabja, ugyanez a kompozicios elrendezés, a Judás csókja már valamiféle szindifferenciát szerzett a bibliai történetek, és egyáltalán ezeknek az embereknek a szürke merev szemekkel a világba néző és a figuráknak az egymás közötti kapcsolata, már azt a világot sejteti ami az emberek körében a keleti mitoszok, akár a mondák, és mindenféle más történetek világában, erősen belejátszik ebbe a nagy harmóniába.
Érdemes megfigyelni, hpgyan stilizál és most az Ádám- Éva, egy arcát, ugyanez a stilizációs módszer ez a furcsa mozdulatlan, szinte merev arcberendezés, és a képben meghatározott helyét elfoglaló kompozicios részlet látható. Éden cimet adta, kérdőjellel. Tehát a kétkedés, a rácsodálkozás után, már észrevehető, hogy az Éden nem olyan hely mint ahogy azt az ember elképzelte magának, itt a kép hátterében is látni már, hogyan küzdenek egymással naponta emberek a létért.
A virágok és a növények, kiegyensályozzák valamilyen módon, mégiscsak helyrebillentik ezeket az apró kis epizódokat, amik már a tartalmi változásra utalnak.
A tartalmi változás, az ami erőteljesen a képzelet világába a kódexek irott, a lineáris a vonalakban megfogalmazott és a természeti háteret egy kicsit erősebben épitim a Bábel torhya látható,

ami messziről szinte mozdulatlan függönyként teriti ki szereplői mozdulatlan, és különféle épitészeti stilusban összehozott épitészeti elemekeż.

A figurák, ugyancsak mint láthatják, mintegy bábfigurák módjára a kép első harmadába csúsztak, azzal is, hogy a kép főszereplője, tulajdonképpen ahogy az irreális valóság amint a katedrálisnak is beillő háttér vetit mügéjük.

Egyik kritikusa irta, hogy semmi sem valódi ak képen, de minden igaz. Igaz, a müvek komponálásának azzal a módszerével, amelyek már esen a képen, különösen megfigyelhetünk, mert a sorsvezetettség vonul előre, wgy olyanfajta ornamehtika diszitőelem, helyezkedik el amit inkább a népmüvészetben találhatunk meg, tehát nem formaképpen hanem amint a szoborról is látni a kép felépitésének egy olyan ritmusa, amely a természetes embernek ma egy szinte vonulatrészéből kiemelve vetiti e néző elé.

Itt különösen érdekes itt a képnek a ritmusát és hát teljesen kiteritett játékának vonalritmusa.

A szövőnő alakját látjuk itt, itt is a különféle fonalaknak, szövedéke, érdekes már-már matematikai képlethez hasonló jelü diszitmény

- Az ő képrendszerében minden fiatalmál megfigyelhető olyanfajta értesüléseknek, élményeknek, a látott és olvasott dolgoknak, ezeknek pedig mind egy valamiféle új varázslat szellemében, történt összeállitása, amelyek a képein rendre megfigyelhetők.

Ez a minta aminz már mondtam ebből a csodálatos ikon gazdagságból szövődött össze, és vált képpé. Hanem ennek a süritett ikonfalnak a megszagadásával a mozdulatlan a történések egy egy jelenetjhez

süritett ikon ábrázolások leszürése, összefoglalása.
Az ikonoknak az aprólékos, gondos megmunkálása, a személytelensége, az megváltozik később, mégpedig elsősorban, ha nézzük a Kékszakállú herceg várát, ábrázoló képet, szinte teljesen magába olvasztja a figurát a főszereplőt, szinte elönti a váraknak, tornyoknak keleti erőditményeknek bibliabeli, fantáziabeli képeknek ez a szövevénye, amely itt a félelmet, a magáramaradottságot, és az embernek azt a küzdelmét van hivatva ábrázolni, amely az irodalom felé viszi a fiatal müvészt. Mert az irodalmi előzményekről beszéltem, rácsodálkozások, sajátos szimbólumok, akkor beszélhetnék arról is, hogy hogyan válik ez a diszitményes, játékos mesevilág az emberi elesettségnek, az ember magáramaradottságának jelévé.
És itt van a biblia, ahol itt van az ismert történet, ahol Józsefet eladják a testvérek, a trilógiának ez az izgalmas képi eleme, képi emléke, amely az elesett és magáramaradt, kifosztott, és megcsalt Józsfet is, végeredményben egy olyan furcsa szinómiának, az együttérzésnek egy olyan furcsa nézetében adja, hogy az ember szinte látja a világitó szemet, amelyek őrzik azt a szinben rendkivül szines vörös alaptónusú képet, amellé, amint látják, világos tisztasággá vált.
Ez a fiatal müvész elismeri azokat a dolgokat amelyeket kell az embernek megtanitani élete során.
Megint előléptt a csodaszarvasnak ez a hegyvonulata, és a Háromkirályoknál pedig ez az igen igen kedvelt , furcsa titokzatossággal teli megfejthetetlen rejtélyekkel teli világában, visz el.

Megint előlép a Csodaszarvasnak ez a hegyvonulata és a Három királyoknál pedig ez az igen,igen kedvelt téma, nála a kiteú ritett szőnyegnek megintcsak a játékosságon túlmutató furcsa, titokzatos fákkal, titkokkal, megfejthetetlen rejtélyyekkel teli világába visz el.

- Itt az ikon tér vissza ezekben az arcokban, mert hüséges az alakjaihoz és szándékosan használja mindegyiknél ezt a személytelen, középkori mivesmesterek, kodex-illuminátorok és a régi, névtelen nagy mestereknek müveire emlékeztető stilizációs formát.

Beszélgettem vele arról, hogy a ..... például, hosszú tanul mányokat is végez, de azután sohasem ugy kerülnek át a képre, ahogyan az a mintakönyvekben van, hanem az ő gondolatainak szolgálóiként.

- Az Állatkert. Ez a többször is megfestett,kedves témája.

- Nézőink láthatják, a sikra irott formák törvénye változik. Sürübben, a motivumok egymásnak jobban felelgetőek lesznek és kiszélesedik hátrafele a kép, erőteljesebb a perspektiva.

- Az a lényeg , hogy bemutassuk, tehát amint látjuk az országút. Itt volt az adás megkezdése előtt két vendégünk

- igen.

- Végignézték, azt mondták rém vicces.

- Kérdem, miért.

- Azt mondják, hogy járókában van az országút.

- Viszont nem vitás, hogy ezek a kövek, amelyek egymásra épitve, tehát a környezetét adják ennek a "járókának", nevez zük most már mi is igy, ugyanakkor a játékosság a visszata-

szitó, mert az orrszarvuban mindég van egy félelmetes is. A körülötte lévő virágoskertnek ezek a ..... az egésznek azt a részét bontják ki számomra, amit egy Állatkert az embernek jelent, vidámságot, szórakozást. Az állatoknak különben a természetét ő jól ismeri és kissé irónikusan is bemutatja őket, majdnem azt mondtam, hogy az emberek rovására. Az állatok nyugodta, higgadtak, kevesebb bennük a félelem és igy né pesitik be ezt a csodavilágot, ahogyan a fák meg a virágok. Meg ahogyan tualjdonképpen Galambos is gondolom szeretné, hogy az emberek is ilyen természetes módon élve, beleomoljanak a környezetbe, a természetbe és olyan nyilvánvaló legyen minden az életükben, mint a marmdarknál, vagy a virágoknál No de ezekből a kedélyesebb formáktól hamarosan elfodult egy más világba, mondtam már, hogy a bibliai jelenetet a keleti mitoszoknál is erősen ilyen bábszerü,majdnemhogy alig élő, furcsa stil,izált emberek szerepeltek. Most a Bábszinház, ami mint téma nagyon-nagyon régóta foglalkoztatja őt, megjelenik eleven valóságában a képen, még pedig ugye azzal az egyértelmü jelentéssel, hogy a gondolkodó ember hogyan veszi hát birtokába valamiféle félelmetes és hogyan lesz annak kiszolgálója és saját cselekedéteinek nem ura. Itt a figura erősen valamiféle ilyen, hgyancsak az ikonért, vagy valamilyen furcsa keleti szertartásnak a papja, de ugyyanezt a témát feldolgozta ő más képekben is, mint itt ezen. Talún időben ez a korábbi úgyye, ahol még varázsosabb a dolog, a csillagok zavartalanul fénylenek és ez a kis paprikajancsi ám meg a Pegazus is nagyon békésen megférnek itt egymás

mellett. A fogamzás alakoknak ez a szerepe, ez is persze egy teljesen Galambos félegyenruha, amit ő eszelt ki. Tulajdon képpen, a gondolataikat szabadon nem érvényesitő emberek egy kicsit mindig a külső behatás ellen tiltakoznak. Mondta, hogy nagyon sokszor egy-egy olvasmány, vagy egy hir az, ami erre inspirálja őt, egy olyan képnek a megfestésére, amin azután nagyon jól látni, hogyan változott meg az ornamentika a diszitő része a dolognak. Tehát az, amit én nagyon erősen a népmüvészettel rokonnak érzek és itt a "Dávid lázadásán" ami talán a legösszetettebb tartalom ebben a bábsorozatban, ahol, mint látom megragadják, leteperik, összekötözik az őtet gyötrő bárdos figuráját, elöttük a gyerekek sorát, akik ezt közömbösen nézik, mint bizony nagyon sokszor az életben is. Tehát itt az alakoknak külön-külön talán órkáig lehetne be szélni a jelentéséről, mind arról, amit ezekben az apró fi gurákban tuljadonképpen sürit. Véleményt, állásfoglalást, egyfajta megbocsáttó vagy számonkérő szellemet és a sti lizálásnak azon a módján, amelyről még nem ejtettem szót,ed-dig, de el kell mondanom, az a fajta festőszak, amely a sik nak a törvényeit veszi elsősorban a legfontosabbnak, a klasz szikus perspektivát elhagyja, az egyszerüsitést, a majdnem egyformán rutinosra épitett figurákat, valamint a régi, a régi müvészetnek a stilizáló módszerét alkalmaz egy mai té-mára, a modern müvésznek, a 2o-ik századi müvésznek egy ilyen szabad válogatása az eszközök .....legerősebben mégis csak az ugynevezett naiv felfogáshoz áll közel. Egy tudatos naiv .... tudatos naiv realizmusnak nevezhető. Itt most éppen a

Régi birósági tárgyalás" cimü képet láthatjuk, a Konstanti zsinat, ahol megintcsak azt a kérdést feszegeti, hogy a ha talommak az exponensei és egyáltalán ez a nagy, sok figurát mozgató szervezet, hogyan áll szembe egy ilyyen védtelen és az elveiért küzdő alakkal, Megintcsak nagyon érdekes itt, hogy a ruhák, a fegyverek, az öltözet, azután ezek a bábos korlát itt a bíróság elött, ez már teljesen naiv. A naiv és régi elemeknek olyanfajta keveredése, ami természetesen utal arra is, hogy ez a kettő nála a képen úgy találkozik, hogy olyan kifejezési formában, ami nagyon sok módot ad a gondol kodásra még a nézőnek is, mert elindit egy folyamatot, egy csomó gondolatot, de nem kényszeriti rá teljesen a következ tetést.

- Céllővölde. Variációk két .... erre a témára és azt hiszem, a ..... itt hág a tetőpontra, hogy saját kedves régi figu rái tulajdonképpen célpontnak teszi ki úgye. Ott a Háromki rályokból egy darab, ott látható az Ádám is Éva és mindenféle olyan kedves alakok, a Szarvasnak is egy részlete az a világ, amiben ő él tulajdonképpen, de ezt sem hagyja ki abból a le hetőségből, hogy a céltáblája legyen az emberenek, mindazok nak, akik aztán ezen tálmenően ebből az egész furcsa világ ból hát könnyedén átválthatnak a kedvük szerint végül is egy vidámabb, könnyedebb, derüsebb tartalmat éreznek meg ben ne, vagy pedigérzik azt a közvetve érvényesülő iróniát, kri tikát, amely a festészet nagyjainak egy ilyen csodálatos, ...fényes világgá alakul át. Itt a virág már fő szereplővé lép

elő, mert mpndanom sem kell, hogy legkedvesebb barátai Ga lambosnak a tárgyak elsősorban. Élőlények, virágok, tárgyak Azok a "Csendéletnek" nevezett, csandéletnek, közhasználatu szóval, kénytelen vagyok igy mondani,- hiszen a képen is jól látni, hogy itt mésról van szó, ezek a rendbe sorolt, rutinos, szinte csatasorba állitott, ugyyanakkor a sikra kiteritve kü lönféle virágok többet jelentenek,, sokat fejeznek ki, mint amit a csendélet, a hagyományos csendélet kifejezhet, akár csak az "Órás"-ból, ahol az óra, az idő jelképeként és sokfé le furcsa, izgalmas, dekorativ forma hordozójaként jelenik meg képein, mert ezt a vitát, hogy a képek tartalmi lényegü lése és .....Arnoldnak a müterme, ez egy különös müterem, ahol nagyon sok játékvonat van és rengeteg kulisssza, minden féle tárgyakkal és ahol Galambos játéka kitárul a néző elött egymásfölé sorakozva ezek a tárgyak, virágok, tehát az ember nek a környezete, élete, mindaz, ami ebben a tárgyak sokaságá ban megragadta a szemet, nagyon erősen a formai, y a ritmus neli ráhatás és az a lehetőség, amit ő élvez a megfogalmazás ban, az viszi el a témát a különleges összesitéstől a külön leges csoportsitásához.

- Én azt hiszem, hogy igy a csendéletet ..... surolja a szürreálizmusnak a határát, de nem szürrealizmus abban az é értelemben, hogy ne lenne tökéletesen fölismerhető az össze függés, tehátnem mint valamiféle szabad asszociáció. Ez az a bizonyos ruhásbolt, amire utalt az elején, a kölcsönző, ahol függnek a ruhák és különféle állványok ácsorognak,

egy adott képváltozat is van itt, egy nagyobb és egy kisebb méret. Korhü-szinüek a ruhák, teljesen személytelenek ugyye. Minden esetre sokkal többet árulnak el abból az iróniából, egy kicsit a külső, az öltözködés megvetéséből. És erről nekem mindig az jut eszembe, hogy a müvész már egy kicsit a karrikatura határát is surolja a passziv elemek ezzel a megfogalmazásával. Ugyan a képnek a szinvilága,vörösei, kékjei, teljes mértékben egy festői élményt nyujtanak, de hát óhatatlan az ugyye, felvetni, megjegyezni és egy kicsit el is gondolkozni a világnak ezen a .....as jellegén.

Körülbelül mindent elmondtam, amit gondoltam Galambos Tamás ról. egy ilyyen röpke, - kissé hosszúra sikerült, de röpke bevezetőnek szántam, de azt hiszem mi egy kicsit otthon érez zük magunkat az ő világában és talán még majd valamit ő is mond magáról, kiegésziti mindazt, amit én itt első pillantás ra elmondtam.

- Amit elmondott, abból azt következtetem, hogy ugyanezt ő jobban érti, mint Ön, majdnem ez jött belőle és az jutott eszembe, hogy ..... láttam a képeket, hogy azért érdekesek és azért nagyszerüek, mert a lényeget mutatják. Valahol olvas tam, hogy talán az a legérdekesebb és a legkomikusabb, ha azt látjuk, hogy az ember kétlábon jár, hogy milyen bukfenc dolog ez. Tulajdonképpen ezek az alakok, ezek a kifundálások szemekkel és mindenekkel, bizonyára a lényeget mutatják, legalább is a lényegnek képzelt játékot.

Most nem tudom kedves Galambos Tamás, hogyha ehhez a mesevi láshoz idevarázsolnék egy szőnyeget, és belevetném ezekbe a

meseképekbe, mesevilágba.

- Be rosszul éreznéd magad. De ezek az emberek közöttünk jár nak, én biztos vagyok, nem pontosan igy néznek ki, de a karakterek, amit próbáltam a képeimen ábrázolni, feltétlenül valahol élnek. Bennem is, benned is, egy félő ember is van, /itt egyyszerre ketten beszélnek, nem érteni/

.... mindenki fél valakitől, hát ezt próbáltam én a bábszin házaimmal /közbevág/

- apropos bábszinház, hát ott belementél a mesébe.

- Hát ott belementem.

- ..... nem akárki .... Galambos Tamás és ezt a nevet leg alább-is Pest históriájának, vagy a magyar vásártörténetnek olvasgatói nyilván tudják, Kemény.... illik familiájához. Különben tiszteletzel kellene mondani ezt a nevet, mert ez egy régi mutatványos, vásári bábos dinasztia. Elmondtuk, hogy riporter volt Galambos Tamás és filmet készitett arról a különös világról

- /itt Galambos valamit közbeszól, de nem érteni/

- .... hát azt nem lehet tudni, az majd kiderül, de minden esetre meg smerkedett Vitéz Lászlóval, meg ezekkel,a csudás figurákkal, amelynek annyit tapsoltak és annyit nevettek a vásárokon, a ponyva alatt, meg a kisvárosok főterén.

- És ami ma is Szent Endrón ugyc a Theatrum játékain nyaran ta visszatérő figura. Kérem a filmet és egy kicsit visszakanyarodunk ebbe a régi különös világba.

/ vetitik a filmet/

- Vitéz László, a környező országokhoz hasonlóan, Magyar

országon népi bábhős, testvére ..... Vonyonak, Petruskának, Vitéz László a szabadságharc idején született, akkor harcolt és élt egészen 1950-ig, amig hát a Népligetben teret engedtek számára. Ma már csak a régi bódéja áll itt, ez rövidesen lebontásra kerül sajnos, mert felszámolták az egész népligetet, ami majd valamikor talán újra fog éledni. Remélem helyet kap Vitéz László ismét az új Vurstliban.

- Ezek a bábok, a Vitéz László, /közbevág/

- Nekem nagyon tetszenek, különösen ez a legrégebbi figura.

- Igen, ez a legrégebbi Vitéz László figura, ezt még édesapám több, mint 50 évvel ezelött készitette.

- Igen, ezek mind múzeális remek darabok.

- Igen, mind egyéni elképzelés és alkotás, hát ez mind majd a Szinháztudományi Intézetbe kerül és kiállitást fog belőle a nyáron rendezni.

- Hát engem - feltétlenül meg fogom nézni a kiállitást - különösen azért érdekel, mert én festőművész vagyok, azt talán tudod. És engem a bábszinház, az érdekel. És az érdekel különösképpen, hogy ez a formanyelv, ez az általatok faragott, a családban öröklődött bábuk, tehát ez a formanyyelvet, hogy lehet felhasználni,gondolatok kifejezésére. Gyerekeknek is próbálok mondani, de főleg a felnötteknek.

- Ugyanúgy, mint ahogy a mai müvészetben fellelhetjük a népmüvészet különböző motivumait, ágait és kifejezési formáit, ugyanúgy a bábok formái is megjelenhetnek a vászon falon is. Természetesen hát a mai modernebb kornak megfelelően, egy kicsit ugye átformálódik, átalakul, de azért

a gyökere, a nyoma, azért csak fellelhető és az Állami Bábszinházban fel is használják a népi figurákat és alkalmazzák is.

- Én is azt mondom, hogy meg kell menteni. Ami .... XX darab, mindent meg kell menteni. Ez részemről nem nosztalgia, már a korom miatt sem lehet nosztalgia, mert mondjuk én már ezt nem élvezhetem olyan értelemben, ahogy mondjuk te. Ebben nőttél fel és mondjuk a szüleid is. Itt én, magát, mint a formakincset, mint népmüvészeti produktumot, nagyon-nagyon magasszintü produktumot szeretném, ha ezt sikerülne átmenteni.

/folytatódik a film/

- Igen jó nézni igy a bábokat, igy nevettünk és erről ál modtunk. Arról, hogy mégiscsak győzött Vitéz László és a gonoszságot elüzte és mi is egy kicsit, olyan nagyon hősnek éreztük magunkat. Hát ez a vonzalom útja. És a vonzalom útja az is, amikor egy ilyen tárlatra megyünk, és egy kicsit a barátok összejövetele is. A kiállitó Galambos Tamás meg hivja néhány barátját, vagy eljön valaki azért, mert éppen erre jár.

- Bemutatom Önöknek Kis Dénes költőt.

Felmutatok egy verses kötetet és megkérem Deák B. Ferencet, aki a Madách Szinház kitünő müvésze és idelátogatott hozzánk, mutassuk fel ezt a kötetet. Harmadi kötete már a szerzőnek, akire azt mondom, hogy ..... nem mondok semmit,

- Zalai

- Zala megyei, a hegyes, völgyes zalai. Tulajdonképpen ezzel

nem mondtam semmit, mert vitorlázó repülő volt, meg ejtőernyős. Már 12 éves él Budapesten.

- Igen.

- Mit mond számára ez a világ?

- Számomra a boldogságot mondja ez a világ, a gyermekkornak azt a boldogságát, amit valamennyien szeretnénk megőrizni,. Én magam is a versekben, de amikor megismerkedtünk Tamással, ezt a boldogság állapotot éreztem sugározni a képein és azóta is ezt érzem a képein és ezt szeretném a továbbiakban is megőrizni.

- Ez adta az ajándékot a verseskötetben, azt a verset, amelyet a festőművésznek és feleségének dedikált. Deák B.szerint és és most mix azért is..... hiszen lényegében osztálytársak. Mosz lehet elárulni a titkot.

- Hát igen Ferivel együtt jártunk a Képző és iparművészeti gimnáziumba, aztán ő másfelé vette a vándorbotot.

- Megbánta-nem bánta, ezt most már nem kérdezzük. Nyilván, hogy megmaradt a vonzalma és szeretete.

- Nem árulom el, hogy megbántam vagy nem, mert ez nem illik,

- De nem is lenne szabad elárulni.

- Nem is tudom.

- Emlékszem a Rómeodra néha.

- Mi volt ez a Rómeó?

- Ó hát ez egy óriási /egyszerre beszélnek a többit nem érteni./

- Hát olvassál egy verset, azt a verset, amelyet a szerző Galambos Tamásnak és feleségének ajánlott.

Változatok. - Galambos Tamásnak és Ildikónak.

- Elmondja a verset.

- Köszönöm szépen. Igazán nem akarok meghitt családi hangu latot kelteni, de szeretném bemutatni még Szilágyi Ildikót.

- Kedves Ildikó úgy is, mint Galambos Tamás felesége és ki tünő ötvösmüvész, nem családi hangulat, de arra lennék csak kettőnk között kiváncsi, hogy az ötvös művész mégis csak egy szigoru világban dolgozik. Mit mond a maga számára ez a mese? Ez a varázslatos, rajzos, érdekes szép világ?

- Nagyon sokat, de sem perben, sem haragban nem állok a vád lottal, úgyhogy nehéz most valamit mondani és véleményem úgy ----

- És a férje?

- Gyakorlatilag inkább a gazdagságát és azt a szigort, ami vel felépiti Tamás a képeit azt nagyon tisztelem és tény- leg higgadtan tudom nézni, mert bizony az az én munkámban is nagyon sokszor elkelne. Egy kicsit irigylem is, hogy olyan kicsi kis ecsettel dolgozik és olyan végtelen türelemmel szövögeti ezeket a képeket, nekem bizony nem jut az a kala pács, ami kellene, hogy sokat dolgozzakés nagyon sokszor ülök és nézem, hogy Tamás dolgozik, ahelyett, hogy én dolgoz nék.

- Nehezen dolgozik, vagy könnyyen?

- Tamás? Hát több képet fest, kezd el egyszerre. Azt hiszem hogy aki egy kicsit a dolgok technikájával foglalkozik az érzi is, mert ilyen sürün és mondjuk gazdagon telefestett

teljes egészében végigfesteni, talán magának is unalmas le hetne. Igy ha egyikbe belefárad, vagy esetleg problémái vannak én ugy látom, akkor mindég kéznél van egy másik, amit ő előbb bemért, azon föltette a dolgokat.

- Köszönöm szépen. Idegesitik egymást otthon?

- Én nem tudom, talán ő inkább /egyszerre beszélnek, nem érteni/..... amikor ilyen ketreceket fest és nagy gonddal vonalazza és nekem rettentő sok munkám van, akkor bizony egy kicsit idegesit és akkor szeretnék már valamit odacsap ni, hogy hogy lehet ilyen türelme, mikor körülöttünk annyi minden.....

- Köszönöm széepn.

- Kedves nézőink, egy kicsit talán felvillantott ez a beszélgetés abból is valamit, hogyhogy is élkét más müfajban, két más látásmódban is a müvészvilág.

- Befejezésül vers motoszkál azért bennem. Adynak a soraira gondoltam, /idézi a verszakot/

Legközelebbi alkalommal a jövő hónapban jelentkezünk, amikor Rátonyi József szobrászmüvészt mutatjuk be Önöknek.

Kedves nézőink, kedves vendégeink a viszont látásra.

- A Tv Galériája cimü müsorunkat látták.

- A müsorvezető : Papcsányi László volt.

-o-o-o-

Emeljük ki a hét programjából Vásárhelyi Zoltán nagyszerű dirigálását a Bartók-esten. A „Négy szlovák népdal" (Szabóky Márta zongorakíséretével) és a „Magyar népdalok" mesteri tökéletességű megszólaltatása mintát adott minden karvezetőnek a helyes Bartók-értelmezésből. A Magyar Rádió és Televízió Énekkara (karigazgató: Sapszon Ferenc) telt hangzásával az „á capella" stílus legmagasabb mércéjét állította föl azon az estén.

*

Túl a vetélkedésen, túl a zsüri döntésein mindenki elraktározhatta magában a számára legkedvesebbet Debrecenből. És ezt ismét Bartók sorainak szellemében tehette:

„Aki szebbet teremt, elsőség is azé,
Elsőség is azé, azt választom én is."

LUKIN LÁSZLÓ

187

Két kiállításról

GERZSON PÁL ÉS GALAMBOS TAMÁS MŰVEIRŐL

„Vissza a természethez!" – volt hajdan Rousseau és egy egész korszak jelszava. Ma viszont legtömörebben így jellemezhetnénk az új művészi törekvéseket: „El a természettől!". Ha Gerzson Pálnak az Egyetem tárlatán bemutatott és nagyjából időrendben elhelyezett képeit nézzük, nagy vonásokban szintén ennek az útnak mérföldköveit látjuk. Az 1962-es *Kislány* és az 1964-es *Kisfiú arcképe* még bátortalan kísérletet mutatnak a natúrától való eltávolodásra, akárcsak a *Műterem* (1964) s a *Madarak* (1964). A szintén 1964-es *Család* viszont már bátor lépés a geometrikus kubizmus felé. A későbbi lehetőségeket legjobban talán ez a kis kép jelzi, s mellette az 1964–65-ös *Szabadban* és az 1966–67-es *Önarckép*. Tudniillik, ha a kiállított művek során végigtekintünk, azt látjuk, hogy Gerzson Pál egyre erőteljesebben megnyilvánuló törekvése az, hogy a valóságot többnyire síkformákba konstruálva, az egészet egy mozgalmas, dekoratív egységgé alakítsa (pl. *Holdfogyatkozás*). E téren aztán egész széles skálán mozog. Néha megmarad egészen valóságközelben, mint a két *Tanulók* vagy *Földmérők* c. képén, máshol viszont odáig megy, hogy a jelenségeket valósággal a színek örvénylő kavalkádjává oldja, mint pl. a *Madárvilág*ban. Olykor viszont elmegy a tiszta geometriai absztrakcióig, mint a *Kompozíció* II-nél s a legkisebb méretű *Szobor*nál. A képek zöme azonban azt mutatja, hogy művészünk a színek világában a legotthonosabb. Erre a hajlamára utalt a már említett *Önarcképe* is. Legjobb művei azok, amelyekben sikerül a dinamikus színek és kavargó formák egységét megteremtenie, mint pl. a már említett *Madárvilág*ban, a *Nyáréjszaká*ban, s a *Forradalom*ban. A sok madaras kép a maga örvénylő színvilágával csak aláhúzza ezt a megállapításunkat. S a vérbeli koloristára utal az is, hogy művészünk rengeteg színt használ. Szinte minden képét más-más színek összhangjára építi, s a színeket önmagukban is árnyalja. Ritkán használ tiszta, vegyítetlen színt. Viszont ahol a színeknek ez a friss kavargása hiányzik, a kép fáradtnak, élettelennek hat (pl. a két nagyobbik *Szobor*). Gerzson Pálnak ezek a sajátságai némileg mestere, Hincz Gyula indítására mutatnak, bár Hincz rajzosabb, többet bíz a vonalra.

Ez a két alapvető tulajdonság: a sík, geometrikus formák alkalmazása és a gazdag színvilág teremti meg a lehetőségét annak, hogy Gerzson Pál művészete a gobelinek és a montázsszerűen megépített faliképek irányába is gazdagodjék. Különösen a gobelinek megoldása megkápó.

Minden művészetnek van egy mesterségbeli része, az, hogy a művész, amit csinál, technikailag hogyan csinálja, milyen szinten oldja meg. E szempontból is van fejlődés és némi egyenetlenség is a kiállított képek sorában. Magas szintű pl. a *Nyári éjszaka* vagy az *Erdő, mező*, *Madárvilág*, viszont kevésbé a *Földmérők* vagy az *Ablak I.*

Bevezető szavaink *Galambos Tamás*nak a Medgyessy-teremben kiállított képeire is vonatkoztathatók, csak Galambos más irányban indul el távolodó útján. Ő az egy szóval naiv festészetnek nevezhető hagyományok sajátságaira épít, a primitív szentkép- és ikonfestők, falusi templomfestő mesterek, festegető gyermekek, mézeskalácsosok, bábjátékosok szemléletére, mesterségbeli fogásaira, hagyományaira, s ezeknek a tulajdonságoknak a felhasználásával kialakított magának egy rendkívül egységes, dekoratív és szuggesztív művészi világot. Ő ugyan gyakran a természeti formákat építi bele képeibe, de a naivságig leegyszerűsítve, többnyire perspektíva nélkül, a hátteret egyetlen színnel kitöltve, illetve a naiv perspektíva alkalmazásával, vagyis az egymás mögött levő jelenségeket egymás fölé helyezve. Részletkidolgozása is a formákat pepecselőn rajzolgató s a festéket apró pöttyökben vagy nagy, sima, árnyalás nélküli foltokban felrakó primitív mesterek technikájára, vagy a kezdetleges mozaikok technikáját utánzó eljárására emlékeztet. A képek szerkezete, a részletek montázsszerű zsúfoltsága, egy síkban való elhelyezése szintén a régi naiv művészek vagy gyermekek módszerét idézi.

Szerencsére Galambosnak kitűnő érzéke és képessége van ahhoz, hogy ehhez a festési modorhoz egy vele harmon
dozó témavilágot é
gyobbrészt a Bibli
Jerichó, József és [illegible], Júdás csókja stb.) a mitológiából *(A trójai faló)*, a meséből *(Kékszakállú herceg vára)*, s a népművészet, gyermekjátékok világából táplálkozik (*Mézeskalácsos bolt, Bábszínház* stb.).

A művész nem mindennapi adottsággal rendelkezik ahhoz, hogy témáit a kifejező eszközök, formák, színek, szerkezet – teljes harmóniájával jelenítse meg. E tekintetben szinte lehetetlen egyetlen képet kiemelni vagy elmarasztalni, ami nyilván a művész alkotói gondosságát, a kidolgozás egységének magas színvonalát is jelzi. Mint számomra legmegkapóbbakat megemlítem mégis a *Mézeskalácsos bolt, Zsuzsanna és a vének* s a *Jelmezbolt* c. alkotásokat.

Megemlíthetjük még a képek jellegzetes színvilágát. A többnyire árnyalatlan, tisztán felrakott színek közt dominál a piros, ami a többi ráhangolt színnel együtt többnyire valami derűs, nyugodt, tiszta jelleget is kölcsönöz a műveknek.

Persze, lehetne itt még elmélkedni arról, hogy a két művész a valóságtól való eltávolodás két különböző útján mégiscsak a valóságnak, a külső és belső világnak egy darabját fejezi ki, áttételesen, de ennek kifejtése már messzire vezetne.

TÓTH BÉLA

Galambos Tamás

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1981 MÁJ. 81

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

Galambos Tamás kiállítása Debrecenben

1021

Galambos Tamás festőművész alkotásaiból nyílik kiállítás ma, pénteken délután 5 órakor a Medgyessy teremben. Megnyitót mond Józsa János festőművész.

Galambos Tamás Budapesten él, alkotásaival több kollektív és egyéni tárlaton ismerkedhetett a magyar közönség, de Helsinkiben, Rothenburgban, Torinóban, Firenzében is kiállított már. Debreceni kiállításán legújabb alkotásait mutatja be. Galambos Tamás tagja a Fiatalok Stúdiójának.

délután 5 után.

Kitűnő Zastawa 750-e eladó. Megtekinthető va sárnap 9—16 óráig. Jóka u. 17.

Skoda Octavia Super el adó. Hatvan u. 60.

Riga moped eladó, ga rancia időn belül. Érdek lődni délután. Vörös Had sereg útja 10. I. em. 1.

Kifogástalan Danuv motorkerékpár eladó. Bél útja 31.

Ez évben befizetett Wartburg de Luxe utalvány árában átadó. Érdeklődni Hajdúszoboszló, Tóvendéglő felszolgálónál.

Vennék jó állapotban levő tengeri morzsolót. Huszár Gál u. 67.

400-as szalagfűrész, kétszárnyas és egyszárnyas aj-

hály u. 3., Nagy Gyula.

Rekamié, szobaasztal igényesnek eladó. Erdély u. 36., Rokkanttelep.

Eladó festett háló, sez-

Bontott targonca, adók. Gyö

Eladó tűzhely.

1970 MÁJ 10.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Galambos Tamás

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1021

A debreceni Medgyessy teremben május 8-án, pénteken este nyitották meg Galambos Tamás Budapesten élő fiatal festőművész kiállítását. Megnyitót Józsa János festőművész mondott. Galambos Tamás első debreceni kiállításán húsznál több alkotását mutatja be a legutóbbi időben készültek közül.

Annak ellenére, hogy Galambos Tamás a legfiatalabb festőnemzedék tagja, művészetének hangvétele meglepően egyéni, eredményei pedig méltán váltották ki a szakértők elismerését és a közönség tetszését. Több európai nagyvárosban és hazánk több városában vett már részt kollektív tárlatokon, és rendezett egyéni kiállításokat. A képen Józsa János és Galambos Tamás a kiállítás megnyitásán.

lya, 15 óra: DASE—BEAC (férfi NB II.).

Labdarúgás

Vágóhíd utcai pálya, 16 óra: DVSC—GANZ-MÁVAG. Barátságos mérkőzés. — *Egyetemi sporttelep, 17 óra:* DEAC—Szegedi VSE (Miksztai). NB II-es bajnoki mérkőzés. — *Téglagyári pálya, 10.30 óra:* D. Téglagyár—Egyek (Görög, Széll). Megyei II. osztályú bajnoki mérkőzés. — *Építők pálya, 9 óra:* D. Építők II—D. Honvéd Bocskai II. (Lámer, Bagi). — *Elektromos pálya, 10,45 óra:* TITÁSZ Elektromos II—DEAC II. (Pálfi, Zsákay). NB-s tartalékbajnoki mérkőzések. — *MGM-pálya, 9 óra:* MGM Vasas—Hajdúböszörményi Bocskai (Szilágyi, Simon). — *Elektromos pálya, 9.15 óra:* TITÁSZ Elektromos—DVSC (Darabos, Bogdándy). NB-s ifjúsági bajnoki mérkőzések.

Vidéken. NB III.: Püspökladányi MÁV—Mezőtúri Szabó Lajos SE (17, Kundrák, Fuchs, Ladányi), Hajdúszoboszlói Bocskai—Hajdúböszörményi Bocskai (17, Tóth B., gázbányász. — *Vörös Hadsereg útja 24. szám, 9 óra:* D. Fazekas—DVSC. Megyei csapatbajnoki mérkőzések.

Teke

Előre pálya, 8 óra: MGM Vasas II.— Nyíregyházi Dózsa (Kanyó). — *Hajdúnánás, 8 óra:* Hajdúnánás —D. Postás (Trungel). Összevont megyei csapatbajnoki mérkőzések.

Úszás

Nagyerdei uszoda, 14 óra: Területi gyermek seregszemle, fiúk és lányok részvételével.

Vízilabda

Nagyerdei fürdő, 12 óra: DVSC—MTK. OB II-es bajnoki mérkőzés.

Tájékozódási futás

Bánk, 11 óra: Az iskolai tanévi bajnokság negyedik, befejező fordulója és a megyei felnőtt III. osztályú bajnokság második fordulója, a megyei szakszövetség rendezésében.

A Vrnjacka Banjan folyó nő. sakkvilágbajnoki zónaverseny 13. fordulója után Ivánka Mária 7,5 (1) ponttal a negyedik helyen áll.

***

Az országos sakkbajnokság vidéki döntőjének budapesti csoportjában hat hajdú-bihari versenyző vesz részt. Közülük — két forduló után Szilágyinak 1,5, Kalmárnak 1, Sőreghynek pedig 0,5 pontja van.

mérkőzésre kötelesek
rosiak szövetségi
Egyébként ebben az
zésenként húsz-húsz k
dező állítását határ
mazújvároson a meg
szövetség elnöksége.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ — A Magyar Szocialista Munkáspárt Hajdú-Bihar megyei Bizottságának lapja — Főszerkesztő: Pallás I
let: 14 193 — Kiadja a Hajdú-Bihar megyei Lapkiadó Vállalat Debrecen, Tóthfalusi tér 10. — Telefon: 13 925 — Felelős kiadó: Ba
Előfizethető a helyi postahivatalokban és kézbesítőknél — Index: 25 027 — Alföldi Nyom

Galambos Tamás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1977 MÁR 9

GUMIIPARI HÍRLAP
Budapest

GUMIIPARI HÍRLAP

Negyedszázad alkotásai

1021

Miért szép?

Galambos Tamás művészete

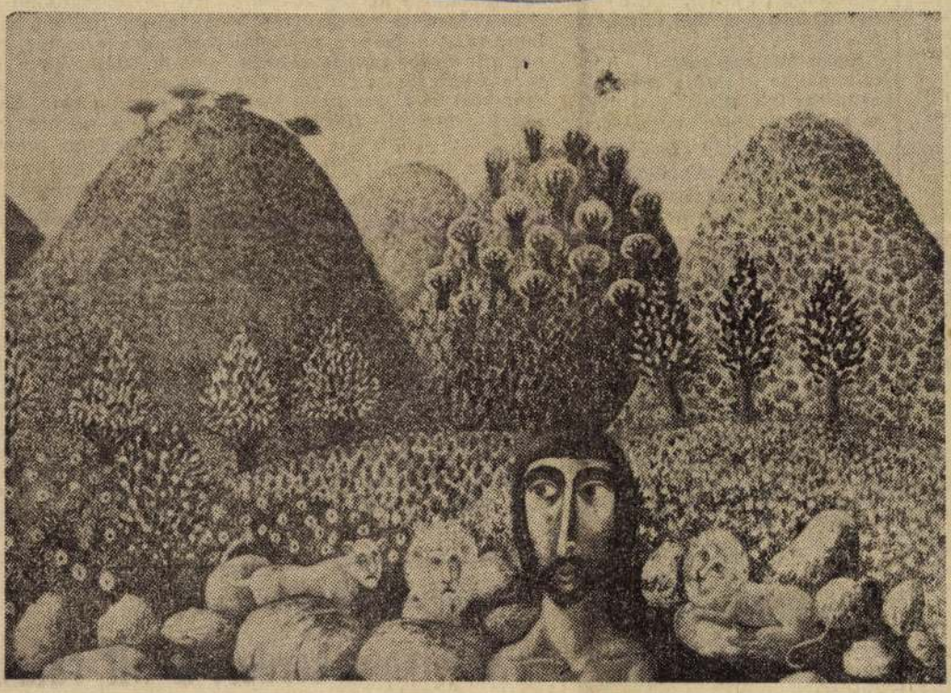

Az új festőnemzedék egyik legfiatalabb legegyénibb kifejezésmóddal jelentkező képviselője *Galambos Tamás*. 1939-ben született Budapesten. A képzőművészeti gimnázium után a Képzőművészeti Főiskolán tanult mestere *Hincz Gyula* volt. Viszonylag korán, huszonhat éves korában, 1966-ban rendezték meg első önálló — és tegyük hozzá — sikeres kiállítását a Mednyánszky-teremben. Azóta több önálló tárlata is volt, Pécsett 1968-ban, majd feleségével *Szilágyi Ildikó* ötvösművésszel közösen Újpesten és ezt követték az olaszországi kiállítások. Az egyik legnagyobb Torinóban volt ugyancsak 1968-ban, majd más olasz városokban is bemutatták képeit. Az olaszországi tárlatokon kiállított valamennyi művét megvásárolták, híre eljutott a tengeren túlra is. Mostanában az Egyesült Államokból érdeklődnek képei iránt.

Mi a titka annak, hogy szinte az első jelentkezésétől kezdve sikeresnek nevezhető *Galambos Tamás* festői tevékenysége? Ugyanis maga a „siker" kifejezés olykor félrevezető. Gyakran nem nagy műveket jelent, nem igazi maradandóságot, hanem divatáramlatot. Ha valaki ebbe belekerül a hullámok hátukra kapják, és egyszercsak mélybe ejtik. A művészeti sikerek jórésze kétes értékű. *Galambos Tamásnak* azonban nem kell ettől tartania, mert az ő festői élettere: a mesevilág. Témáiban helyet kap a csodaszarvas legendától, a Noé bibliabeli mondájáig minden, amely alkalmas arra, hogy a szépséget, a humanitást megjelenítse. Festett képet a néhány éve földrengés sújtotta Gibellina, szicíliai város tragédiájáról is. Pedig nem alkalmas megrázó művek ábrázolására. Mindenen átragyog a gyerekkor, a mesék múlhatatlan varázslata, a tájra, a fákra, a virágokra való rácsodálkozás.

Képei, fessen bár katedrálisokat, városokat, virágba borult fákat vagy dombokat, akár dúsgazdagon díszített színek tűzijátékát zúdítják a nézőre. A házak, utcák formái is valóságon túliak, de naivsága is megkapó és szelíden kényszerít az örömre. Épületei is mesepalották, amelyeken a díszítések összhangja, azt is mondhatnánk burjánzó gazdagsága lepi meg a nézőt. Sikerének titka: az örök gyermekkor, a mesékhez való vissszatalálás élménye. Képei virágba borult ékszerek, amelyben az ember mint szervesen beletartozó ékkövek meghatározza a művek egyensúlyát. Mert akármennyire is mesetájakra tévedünk, emberszabású vidékek azok és nemességre, a világ csodálására buzdítanak. A virágok parázslanak, a fák lángba borulnak és a köveken belső fény tetszik át. Minden él, a tájnak nem tartozékai, hanem érző púpjai a dombok, és lobogástól duzzadó hajtásai a fák.

Város vasbeton és kőrengetege agyonnyomja az embert. A természethez való vágyakozás valóságos felszabadulást ígér. *Galambos Tamás* ezt az utat nyitotta meg képeivel. Lapunkban a Dániel című festményét tesszük közzé, bár csak fehér-fekete változatban, így is az ember, állat, a fák és a dombok együttese szelíd összhangba olvad. A paradicsomi legenda kel életre, amelyben a békeség és a tűnődés, mint örök lehetőség valósul meg. Ugyanakkor az időben való távolodás, csak látszólagos messzeség, hiszen színeiben ott bujkál a pingáló asszonyok egyszerű varázslata és a mindannyiunkban megfogalmazatlanul és élő sóvárgás a mesék, a gyermekkori fák, játékok és a tiszta öröm után. A siker titka tehát a művészet és a gyermek találkozása.

Kiss Dénes

Emelt sz[illegible]

Nem valami új találmányról van itt szó. A Fejlesztő és Kutató Intézet Technológiai osztályán az egyik nap azt mondták:

— A raktárhelyiségből ki kell mindent üríteni, mert ott egy új hengerszéket állítanak fel.

Egész álló nap tartott a hurcolkodás, s ki tudja már hányadszor találtak új otthonukra a témavezetők keverékei.

Másnap aztán bejelölték, pontosan kimérték, hogy hová kerül a hengerszék. Fölbontották a kőlapokat s majd óriási munkába kezdtek. Egy hatalmas gödröt kellett „ásniok" — a betonlap helyét. Alattunk az üzemlaborban sem volt nyugodt a légkör.

Acélsínekkel erősítették meg a mennyezetet.

A szabály értelmében a földtől ötven centi magas szögletes „U" alakú betonállványt kellett készíteni és csak erre jöhetett a hengerszék. Senki sem tiltakozott az ellen, de hiszen miért is tette volna, ha már egyszer szabály, akkor biztos, hogy úgy jó.

Néhány nap múlva ez is elkészült. A betonállványt gondosan öntözgették egy hétig, hogy jól megkössön — megtartsa majd a hengerszéket.

Elérkezett a várvavárt pillanat. Jött a daru, a nehézgépet a levegőbe emelte, s letette a volt raktárterembe. Ott már várt rá a kéziemelő szerkezet, amivel fölhúzták a „végleges" helyére.

Ekkor jött, jött a nagy fölfedezés.

— De hiszen ezt föl sem érem! — mondotta megdöbbenten a Technológia egyik meglehetősen magas hengerszékes dolgozója.

— Hogy lehet ezen keverni, amikor a „szalált" se látni? Majd jött, nem is jött, hanem összecsapott az elmélet és a gyakorlat ember.

— Hogy lehet ekkora marhaságot elrendelni? Az egész üzemben nincs rá példa.

— Elég szomorú. Ez mind arra utal, hogy nem vették figyelembe a balesetvé szabályokat.

— De hát így nem rajta dolgozni, egysz képtelenség fölérni! Va lán csináltassunk fado Az biztonságosabb lesz bármely pillanatban f annak a veszélye, hogy lenül lelép róla a rajta dolgozó és kitöri a n És mondja meg, ha az átmegy a szembe forgó gerre, hogyan veszik onnan, hiszen ez Kutat zet és az ilyesmi könnye fordul az újonnan kíse zett keverékeknél.

Ez így ment egy hétig gül az lett az eredmén nagy vitatkozásoknak, újra vésni kezdtek, de már nem kőlapokat, ha jól megkötött betoná négy sarkát.

Leereszkedett hozzánk minc centivel a henge De még így is magas és is ott áll kecsesen, hogy mikor lesz szám elérhető, használható, h termelési eszköz.

Szakfolyóirat-szemle

A Műanyag és gumi című szakfolyóirat 1970. januári száma közli **dr. Szőr Péternek** az OGV Fejlesztő és Kutató Intézet tudományos főosztályvezetőjének a kémiai tudományok doktorának, **Séra Jánossal** az OGV FKI tudományos osztályvezetőjével közösen írt: Fém-gumi kötés III. A kötési szilárdság függése a fém, a gumi és a kötőanyag minőségétől." A szerzők megvizsgálták különböző fémminőségek (kis és nagy szén tartalmú acélok, öntött vas, bronz, öntött és húzott alumíniumok) hatását a kötési szilárdságra, természetes és polikloropén műkaucsuk alapú keverékek és különböző kötőanyag-típusok esetében. Kúpos vizsgálattal kimutatták, hogy a fém- gumi rendszerek kötési szilárdsága milyen mértékben függ a fém minőségétől, a keverék és a kötőanyag típusától.

Felhívjuk a figyelmet az ugyancsak ebben a számban található „Szintetikus abroncsszövetvázak használatának néhány szempontja" című cikkre, melynek szerzője **Fritz Mikula, a Du Pont Company** (Anglia) Limited, Elastomers Research Laboratory munkatársa. A tanulmányt az 1968. április 24—25-én Budapesten tartott előadássorozatból rendezte sajtó alá **Nándory György,** az OGV FKI munkatársa.

A szerző kimutatja, hogy a gumiabroncsok minőségjavítása fontos lépcsőjét jelentette a nylon kordbetétek alkalmazása. Az itatás utáni egy- vagy többlépcsős nyújtás és hőkezelés a nylon kordjellemzők javítását, a vulkanizálási hűtés módja pedig az abroncsok méretváltozását befolyásolja. A poliészter előnyös tulajdonságai révén a jövőben nagyobb szerepet kap a gumiiparban.

Mit mond a paragrafus

Az olvasó kérdez, a GH válaszol

Nem mindig tudjuk a törvényeket, a szabályokat, amelyeket értünk, vagy éppen vétkünk miatt foganatosítanak. Azt szoktuk mondani: „kérem, ezt én nem tudtam", márpedig a törvény nem ismerése nem mentesít senkit annak alkalmazása alól. A törvények, szabályok nem ismeréséből gyakran hátrányunk is lehet. Így van ez például a munkaügyi miniszternek a „dolgozók egészsége vagy testi épsége sérelméből eredő károk megtérítéséről szóló „rendeletével kapcsolatban is. Arra nincs módunk, hogy a rendeletet teljes egészében, illetőleg annak módosítását ismertessük, inkább csak felhívjuk a figyelmet arra, hogy érdemes áttanulmányozni.

Az említett rendelet megtalálható az 1964-es, a rendelet módosítása pedig az 1967-es Munkaügyi Közlönyben (az utóbbi az 1967. június 15-i számban). Az alábbiakban röviden és vázlatosan ismertetjük e rendelet módosításának főbb fejezeteit.

A második paragrafus például Elmaradt jövedelem cím alatt a következőket mondja: *„Elmaradt jövedelemként azt a kárt kell megtéríteni, amely a dolgozót azáltal éri, hogy a sérelemből származó munka-*

gozónak mindazt a kár kell téríteni, ami a s folytán ruházatban, h lati tárgyaiban, vagy levő egyéb dolgaiban k zett". A rendelet mód kitér arra is, hogy míly kell a baleset után a geket és kiadásokat m teni, természetesen akk nem teljes mértékben gozó a felelős a bale Meghatározza azt is, ho lyen mértékben vár kártérítést, illetőleg jár a hozzátartozók. Meg hogy mennyire befolyáso kártérítést a megváltozo rülmények, a fiatalko illetőleg felsorolja a k tést csökkentő tényezőket úttal azonban a mód 12. §-a világosan les hogy *„A vállalat — ha a lemért felelős — a zó bejelentése alapjá teles a kárt meg ni. A vállalat köte bajjelentés megtételére gozó figyelmét felhívni, dig a sérelem bekövetk illetőleg munkaképtelen lás esetén legkésőbb a gyulást, a körülmén bekövetkezett lényeges zás esetén pedig legké változást követő 30 nap lül".*

Közleményünknek az célja, hogy felhívjuk a

A MŰ ÉS AL

TOK

A világ már akkor elcsodálkozott kissé, amikor Johnson elnök decemberben, vatikáni látogatásakor, a saját mellszobrát ajándékozta VI. Pál pápának. A képzőművészet iránt, úgy látszik, fogékony elnök azóta annyira megszerette Jimilu Mason szobrásznő alkotását, hogy néhány másolatot mindig magánál tart az elnöki különgépen.

Elvégre sosem tudhatja az ember, mikor akar valakinek igazi, nagy örömet szerezni.

...g
készenlétbe

Athén, január 18.

Tegnap este olyan hírek terjedtek el a görög fővárosban, hogy az *ország egész területén készenlétbe helyezték a hadsereget és a rendőrséget.* Szalonikiben a rádió és távközlési hivatalok épületeinek őrségeit megerősítették, katonai egységeket szállítottak a fontosabb pontokra. Az intézkedések okai azonban *ismeretlenek* maradtak. Az AFP tudósítója előtt egy magasrangú kormányhivatalnok *megcáfolta* a készenléti állapot elrendelését.

Az AFP athéni tudósítója részletesen ismerteti a görög katonai diktatúra alkotmánytervezetét, amelyet hivatalosan nem hoztak nyilvánosságra, de amelybe egy hiteles másolat alapján a tudósító betekintést nyert. Megállapítása szerint ez a tervezet nagymértékben *megnyírbálja az*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

Galambos Tamás
Szilágyi Ildikó

1966 JAN 18

1021

Házastársak kiállítása

Élénk érdeklődés mellett nyílt meg az a kiállítás, amelyet az újpesti Ady Endre művelődési otthon rendezett egy fiatal művészházaspár, Szilágyi Ildikó ötvös és Galambos Tamás festő munkáiból az újpesti Miniatür Galériában.

Szilágyi Ildikó anyaga az ezüst, a réz, a bronz, ezekből kalapálja, csiszolja könnyed vázáit, edényeit, elegáns, finom ékszereit, s képzeletdús figuráit.

Galambos Tamás képei a csodák birodalmát, az álmok, mítoszok világát idézik. Színekben gazdag, formában, kifejezési módban ódon, és mégis friss, mai, modern. Közös vonása a két művésznek, hogy minden darabjuk belső derűt, harmóniát jelez.

Képünkön: látogatók Galambos festménye előtt.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.
Galambos Tamás
1968. JAN 25
MAGYAR NEMZET

1021

Csütörtök, 1968. január 25.

Galambos Tamás és Szilágyi Ildikó kiállítása

az újpesti mini-galériában

Szabad-e annyira szabadjára engedni fantáziánkat, hogy asszír csemballók zizegéséről beszéljünk, vagy dominókockákból épített katedrálisok harangjátékáról? *Galambos* Tamás képei ugyanis ilyen mesebeli hallucinációkra emlékeztetnek; — az érzelmek és az emlékek szabadon, szinte csillogó gyöngysort alkotva fűződnek egymáshoz, s ugyanakkor a festményeket mégis áthatja valami naivul matematikus rend, a feszes húrok és a tiszta kompozíciók fegyelmezettsége. Szinte látjuk magunk előtt a művészt, amint kockán veti ki, milyen színű téglával növelje képét — új és új ecsetvonásokat, formatöredéket illeszt a régiekhez. Ám e látszólagos szabadságot a kockadobás matematikai törvényei szabályozzák: csak hat variáció van, az anyag tehát nagyon kötött, és a kép is végül ugyanilyen kötött szimmetriát és stílusegységet mutat.

Galambos Tamás egyéni hangját, markáns karakterét ez a fegyelmezettség biztosítja. Hiába fest Bábel-tornyot, nem zavarodik össze, bibliai történeteket idézhet, s mégsem válik soha nosztalgikus bibliamagyarázóvá. Szellemének racionálisabb rétegében minden téma mintegy szitán pereg át, s ezért kissé fanyar humorú, a szitahálók négyzetes rendjét követő vetületet ad a vásznon is. *Ragadozók* című festményén a rács mögött lustálkodó nagyvadak és a rács előtt sétálkodó kis hölgyek mozdulatlan lényekké merevedve; minden életképi kedélyességet nélkülözve válnak képzőművészeti kompozícióvá. *Dániel próféta* csak egy képkeret alól kidugott bábu, melyet szőke sziklák és napraforgóként sörényes oroszlánfejek vigyáznak. *A trójai falovat* mozaikkockákból rakták csintalan gyerekek, és most a bölcs Laokoon figyelmeztető mutatóujjával mit sem törődő felnőttek rajongják mégis körül.

Az »ál-tájképek«, a »mintegy-városképkompozíciók« és a »látszólag-ikonok« között akkor mi is tulajdonképpen a valódi? Galambos a modern lírának ahhoz az ágához kapcsolódik, amely a mágus hegyes sapkáját teszi fejére, álszakállt ragaszt, s mindezt csak azért, hogy a mesebeli köntösben mai problémákra adjon tanulságos választ. A babiloni mozaikkövek a mai nagyvárosok utcakövei is lehetnének — valahol vágyaink, békésebb és derűsebb ritmust igénylő idegrendszerünk tükrében. A csillogó levélzetű fák nem fák, hanem a fákról alkotott ideális álomképek, és realitásukat az adja, hogy ezt az álmot mindenki jól ismeri.

Valódi tehát Galambos reagálása a mai ember érzelmi életére, és valódi a hunyorgó, racionális okosság is, amivel nemcsak az álmok szépségét, de gyakori banalitását is megmutatja. Némi szúrós mellékízt, »repülősót« mellékel mindig a meséihez, hogyha netán már-már ájuldoznánk ennyi csoda láttán, hát fel is ébredhessünk. Ez az okosság, ez a billegés mese és annak kritikája között speciális tulajdonsága Galambos Tamásnak — ez különbözteti meg rokonától, az ösztönösebben mesehivő Berki Violától. S e kiállítás azért is figyelemre méltó, mert a Mednyánszky-teremben látott művek óta festett képeit mutatta Galambos most be, és ezeken már új műfajokkal — így csendéletekkel — gazdagodva látjuk ennek a vibráló játéknak a határozottabbá válását.

Szilágyi Ildikó apró ékszerei és kis fémplasztikái vagy dísztárgyai még éppen elfértek a mini-galériában a festmények alatt. A házaspár művészi munkájában a különböző műfajok ellenére is sok rokonság fedezhető fel — Szilágyi Ildikó ötvöstárgyain is a mezopotámiai kultúrák formaritmusa, apró négyzetei, ornamensei és kavicsocskái térnek vissza. A kavicsok egyébként valódiak; — fémbe foglalva, a Dunaparti barangolások emlékeit őrizve kapcsolódnak a megmunkált felületek vagy füzérek ritmusába. A vörösrézből domborított edények és tálak peremén az archaikus görög művészet geometrizált állatalakjait, stilizált emberfiguráinak újabb változatait ismerjük fel. A bronztárgyak — kocsizó istenek, lovas figurák alakzatai — is az ősi fémművesség arányait és időtlen nyugalmát elevenítik fel. Ez utóbbi munkákon Szilágyi Ildikó szinte túllép az ötvösművészet megszokott keretein, és a kis méret ellenére is monumentális súlyú, a szobrászat dimenzióiba kívánkozó kompozíciókat hozott létre.

A két művész kiállítása az újpesti mini-galériában (Árpád út 55.) január 26-ig tekinthető meg.

Perneczky Géza

A Bács megyei képviselők

szót érteni a lakos

Kállai Gyula, az országgyűl a megyei képviselőcsoport

A képviselői munka múlt évi tapasztalatainak összegezésére és a feladatok továbbfejlesztésének megbeszélésére ültek össze szerdán Kecskeméten a Bács megyei képviselők. Megjelent a képviselőcsoport értekezletén *Kállai* Gyula, az országgyűlés elnöke is.

A múlt esztendő az új gazdasági mechanizmus előkészítésének esztendeje volt, s éppen ezért jelentős helyet foglalt el a képviselők munkájában. *Hogyan, miként tevékenykedtek, és hogyan sáfárkodtak a nép bizalmával?* Az a bizakodó hangulat, ahogy a lakosság az új gazdaságirányítási rendszert várta, mutatja: alapos munkát végeztek a közvélemény formálásában. Jó munkájuk eredményét tükrözi a megye fejlődése is.

Bács-Kiskun megye ipara a múlt esztendőben *28,3 százalékkal termelt többet, mint 1966-ban, exporttermelése 15 százalékkal növekedett.* Csaknem 5000 fővel nőtt a szocialista iparban foglalkoztatottak száma és az idén újabb 3000 fiatal kap munkát.

A termelőszövetkezetek fejlődése

Az ország egyik legnagyobb megyéjének gondjai és problémái, de ugyanakkor a fejlődés lehetőségének nagyszerű távlatai bontakoztak ki a szenvedélyes hangú vitában, amelyből minden képviselő kivette részét.

Természetesen legtöbbet mezőgazdasági kérdésekkel foglalkoztak, hiszen Bács megye mezőgazdasági jellegű terület. Szóba került a nagy községek további fejlődésének fontossága, a kommunális kérdések és a lakáskérdés, egyszóval mindaz, ami a választói gyűléseken elhangzott, s amire most a képviselők visszatértek beszámolójukban.

Növekedett a mezőgazdasági termelés, de ezen belül csökkent a sertéstenyésztés — hangoztatták. Kiváló eredményeket értek el a búzatermesztésben, a megye átlaga 16,8 mázsa volt. Viszont gyönge volt az aszály miatt a kukoricatermés. A termelőszövetkezetek tovább fejlődtek, *bevételük 250 millió forinttal növekedett,* s míg 1966-ban 14 980 forint jutott egy tsz-tagra, addig ta- *meghaladta* vállaltak kisegítőként valahol. Vagy öreg nyugdíjasokkal, akiknek fontos volt az egy hold háztáji? Van sok kisiparos is a falvakban, aki beadta három-négy hold földjét, de nem dolgozik a tsz-ben. Azok most attól tartanak, hogy elveszik a háztáji földjüket, mert nem tudják ledolgozni a termelőszövetkezetben a kötelező munkaegységet.

Fontos, hogy a törvény végrehajtását a képviselők segítsék a gyakorlatban, de ilyen esetekben ugyanolyan fontos, hogy *szót értsenek a lakossággal. A termelőszövetkezetek vezetői ne csak a paragrafust nézzék, hanem az embert is a törvény szellemében.*

Okoz ennek a kérdésnek a megoldása más feszültséget is. Elmondotta *Oláh* Pál, a hartai Lenin Tsz elnöke, hogy a volt pártoló tagok közül *sokan jelentkeznek belépésre.* A tagság viszont úgy nyilatkozik: *»Most jönnek? Mért nem gondolták meg előbb?«* Ez helytelen nézet, *a jelentkezőket fel kell venni a tagok sorába.*

Többen szóvá tették az elavult lakástörvényt, ami helyett újat kellene már hozni. *Mészáros* Béla képviselő, a tiszakécskei Tiszagyöngye Tsz elnöke nem tartja ösztönzőnek az árrendszer alakulását a zöldség- és gyümölcstermelésben. Szerinte *le kellene kötni fix áron az ország ilyen irányú szükségletét a termelőszövetkezeteknél.*

Többen felszólaltak *a homoki szőlők védelme érdekében,* mert a szőlőkultúra fejlődését is gátolja az új árpolitika.

A képviselők munkája

Lakásépítkezésekről (3136 család költözött új lakásba tavaly a megyében!), utakról, járdákról, vízvezetékről, üzlethálózatról, iskolákról, tanyai villamosításról esett még sok őszinte szó, s a felmerült kérdésekre nyomban választ is kaptak a képviselők dr. *Varga* Jenőtől, a megyei tanács elnökétől.

Felszólalt a vitában Kállai Gyula is, aki örömének adott kifejezést, hogy megismerhette ebből a vitából nemcsak a képviselők munkáját, hanem a megye életét is, amelynek helyzetét és fejlődését jól kidomborították a felszólalások. Kiemelte, a képviselőknek

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1968 FEB 1 1

MAGYAR NEMZET

Galambos Tamás kiállítását ma 11 órakor nyitja meg Tölgyesi Miklós művészettörténész a pécsi Janus Pannonius Múzeumban.

Magyar
SAJTÓFIÓ
Budapest V., Petőfi
Telefon: 188-296,
Galambos
ÉLET ÉS IRODALOM
1968 FEB 3
1021

FRANK JÁNOS:

KIÁLLÍTÁSOKRÓL

Galambos Tamás
Szilágyi Ildikó

Nem tudom miért idegenkedünk attól a megjelöléstől, hogy *neoprimitív*? Pedig pontos ez a kifejezés, például *Galambos Tamás* esetében. Művészeti rokonai *Berki Viola* és *Gross Arnold*. De ha jobban odafigyelünk, meglátjuk, hogy inkább csak a *témáik* rokonok. Galambos szárazabb, kritikusabb. Igazi rokona, „*őse*" talán a jugoszláv *Emerik Fejes* lehetne. Igenám, de *Fejes* naív művész, aki képes levelezőlapok nyomán fest, *Galambos* viszont *pictor doctus*. Az ő számára a mesék világa, a romantika, csak formanyelv. Keret. Városokat, állatokat, bibliai jeleneteket fest aprólékosan, símán, ecsetheggyel. Színes, tarka dekoratív képeket, de semmi sem áll oly távol az öncélú dekoratívitástól, mint az ő művészete. A képet síkban tartja, konstruktív is a maga módján. Szószerint is az, amikor épületeket fest, olyan homlokzatokat, mint a *firenzei* templomok színes, márványberakásos falai.

Szilágyi Ildikótól, ettől a modern ötvöstől ne várjon a néző „modern" tárgyakat. (Ilyesmit találhat bizsuüzletekben eleget). E művész ihletője az archeológia, az ősrégészettől a népvándorláskori régészetig. Archaizál, de nem másol. Kópiát talán akkor sem tudna csinálni, ha akarna; markáns egyénisége meggátolná ebben. Persze nem ő fedezte fel, ékszereinek, és — bátran a kisplasztika körébe sorolható — tárgyainak ezeket a tradicióit, de kevés művésznek sikerült az ilyen értékes hagyományokat, ennyire *pózmentesen* követni, mint *Szilágyi Ildikónak*. *(Mini-Galéria, Újpest.)*

Hencze Tamás
Csiky Tibor

Hencze, a konstruktivista iskola követője, annak fegyelmét, nyugodságát vállalja, mindamellett festményeit mégis a maga képmására formálja, lágyítja a kemény folthatárokat, beszéde líraibb lesz. *Hommage á L. Kassák* című lapján Kassák Lajosnak a huszas években készült avantgarde kollázsaival hasonló hangot csendít meg, mégis önálló.

Ritka műfaj művelője *Csiky Tibor:* fa-reliefek szobrásza. A keményfát, ezt a legkevésbé képlékeny, nemes, de makacs és önfejű anyagot mindig a hatalmában tartja. Technikája virtuóz, kifejezésének érdekében válogatja meg a különböző fákat, váltogatja a rusztikus, vagy hullámos felületű megmunkálást, *dur*, vagy *moll* hangzásokat éreztető módon. A fát nyersen hagyja, vagy csak alig-alig kezeli, ezzel az anyagszerűséggel kompozícióit őszinteségét hitelesíti. *(Vásárhelyi Pál Kollégium, Bartók Béla út.)*

MIKLÓS PÁL:

A MECÉNÁS PORTR

Már hagyománynak számít nálunk az a fajta képzőművészeti kiállítás, amely dolgozó népünknek, munkás életünknek a megörökítését jelöli meg célként, mintegy a szocialista művészet mecénását — így szokás mondani — tisztelik meg ezzel a művészek.

Az bizonyos, hogy mindig a mecénás jogos igényei közé tartozott, hogy önmagát megörökíttesse művészeivel. Itt, a mi kiállításaink esetében is ennek az igénynek az újjáéledéséről van szó, s ez első pillantásra ter
Csakhogy a
szokottnál is j
cénás — a nag
lami megfog
fiktív személ
műveltsége és
hetséges vál
irányban is
De viszonya a
közvetlen és a
nak is csak r
ilyen fiktív s
ban — csak az

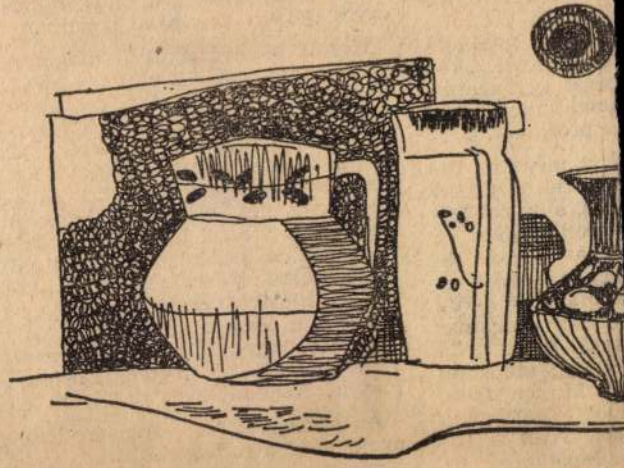

Koppány Attila: Csendélet

MÁS:

DÉRY HÉT SZÍNPADA

KÖNYV

egeti Thomas
és hűvös.
és istene Apol-
világos lehet,
. Mi történik
ha odatéved
ba? Mi törté-
ionüszosz borá-
? A prózaíró
rügyén mindezt
lni. Hét darab-
epikus remekei-
z is ijesztő, már-
lóságú véletlenre
ényt írt eddig.
sz tehát felelget-
Mindegyik „ko-
ozást egy szatír-
imai megfogal-
a prózának.

éryt mégsem tu-
vezte el. A játék-
oda, s ez fel-fel-
munkájában is.
ondat" igazán le-
nagánbeszéd és
tábrázolás — de
olykor drámai
tnek. Főként, ha
ny legjátékosabb
vi. Milyen friss,
ide! Csakugyan
zik. S fel is tű-
színpadán. Itt
vják. Nevének
ével elnehezült
zdulatművésznő.
ba, de az ugrás

dernséget jellemzi. Idegen példa, mégis idevaló: Picasso találmánya. A művenkénti újulás, a minden művön keresztül húzódó azonosság. Kék korszak, kubizmus, absztrakció, Guernica: mind más és mind egyetlen egy.

Így Déry egész művében. Így a drámáiban. Az egyik a magyar abszurd dráma előfutára. A másik vad komédia. A harmadik színmű, a negyedik történelmi tabló. Mindegyik igazi, mindegyik más, mindegyik Déry, s vele a mi korunk.

Közöttük lélegzetállító meglepetésként hat az „Óriáscsecsemő". Nem azért, mert az első, teljes bemutatható abszurd dráma Magyarországon. Hanem azért, mert jó, eleven és friss maradt 1926 óta. Ezt azért bocsátom előre, mert félek tőle, hogy épp „elsőségéért" fogják ünnepelni. S ezzel lebecsülnék, félreértenék. A szabadalmi hivatalnál bejelenthető érdem aligha irodalmi. A stíluskirányzatok kezdése pedig ritkán azonos az értékkel. Az első tudatregényt Angliában nem James Joyce írta, hanem Dorothy Parker. Ki emlékszik rá?

Az elsőség kétes sporteredményeit tehát nem jegyezzük az „Óriáscsecsemővel". Inkább arra fordítjuk a figyelmünket, hogy az abszurd dráma csakugyan később, a második világháború után divatossá vált nyelvét Déry ebben a munkában találta meg. Ez a nyelv Déry útjait. Nemzedékéből költőként is utolsónak fordult el az expresszionizmustól. Drámaíróként pedig, ez a kötete bizonyítja, annyi próbálkozás között, egyedül tudta művé érlelni a szándékot.

Más kérdés, hogy ez a kezdemény miért nem érhetett be Magyarországon. Jellemző, hogy a művet Déry emigrációban írta, s törvényszerűen a fiókban őrizte máig. Nem lett volna színpada, visszhangja. S az „elsőség" megőrzése nem lehetett fontos Dérynek. Kivárta, amíg külföldi úttörők, a Ionesco-divattal nagy érdeklődést keltenek abszurd drámák iránt. S még az is kérdés, akad-e vállalkozó most, hogy mindez egy kissé történelem. Déry már 1926-ban hibátlanul beszélt egy nyelvet, amit színpadjaink nem tudtak meghonosítani máig.

Mert még az olyan kísérletező és magányos műhelyekben dolgozó művésznek is, mint Déry, a színpad adhat ihletést. A „Tükör" és az „Itthon" a magyar Nemzeti Színház fényes korszakában született, a felszabadulás utáni esztendőkben. A két világháború között „elmaradt" realizmus korszakát akarta pótolni *Gellért Endre* és *Major Tamás* színháza. Így született az „Uri muri" páratlan előadása, így egy brilláns *Kassák* mű, az Akik átlépték a küszöböt" gyományaira talált rá. A rögtönzéses komédia elemeit használta egy jellegzetesen mai történetben.

Az összegyűjtött drámák hét darabja változatos műsort kínál. Az „Óriáscsecsemő", a „Tükör" és a „Talpsímogató" pedig repertoárra kívánkozó műveket is. Déry Tiborban, mint annyi íróban még, hatalmas szövetségest nyerhetett volna a magyar színház. Alkotó esztendei közül azonban csak egyetlen évtizedben vált valóra ez a szövetség. A drámát, még Déry Tibor szintjén is, társadalmi igény szüli, s ennek az igénynek egyetlen közvetítője a színház. Ritka az olyan süket csendben született remek, mint az „Óriáscsecsemő" — s így hatását, üzenetét sem fejthette ki. A drámák kötete ebben az értelemben az elmaradt lehetőségeké. A darabok ugyan így is, önmagukért beszélnek. De termékenyítő példájuk gyakran nem érlelődhetett tovább írónemzedékekben és közönségben.

Hősies erőfeszítés. Déry Tibornak is sokáig a lelke színpadára kellett írnia. S ebben sem ő az első. Füst Milán nagyszerű remekeit harminc esztendős késéssel ismerhette meg színpadról a közönség. Németh

1968 FEB 13

1021

plô

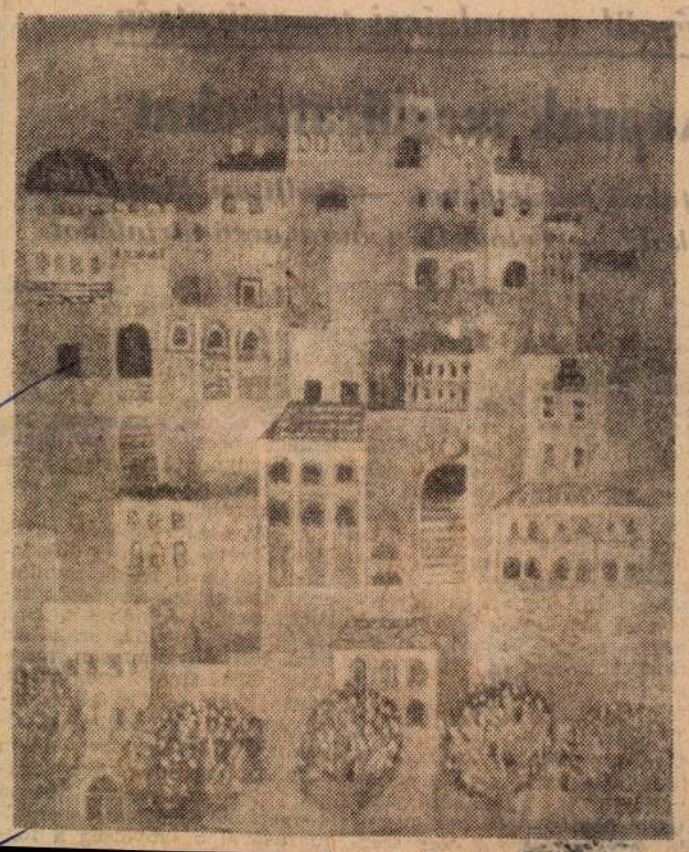

Galambos Tamás kiállítása

Vasárnap délelőtt 11 órakor megnyílt Galambos Tamás, fiatal budapesti festőművész kiállítása a Janus Pannonius Múzeum Rákóczi út 15. szám alatti kiállítóhelyiségében. A viszonylag kisszámú közönség előtt Tölgyesi János művészettörténész mondott meleg szavakat a fiatal festő életútjáról, eddigi sikereiről és festészetének jellegzetességeiről.

Galambos Tamás a Képzőművészeti Főiskolán Hincz Gyula tanítványa volt, első önálló kiállítását a Mednyánszki teremben 1966-ban rendezte, majd nemrégiben Budapesten tartott feleségével, Szilágyi Ildikó ötvösművésszel közös kiállítást. A Pécsett most kiállított képeket a közönség nagy érdeklődéssel tanulmányozta, hiszen egyéni és a figyelmet felhívó képeket láthatott. Mint a megnyitó szövegében elhangzott: „az ősi teremtő erőt érezzük, amely a mitoszok tarka és néha komor szőttesét, a népmesék tűnemények, szürrealista világát teremtette: ezt a feltörő erőt érezzük ezekben a képekben is.". S idézzünk még a pécsi kiállítás katalógusából, Perneczky Géza rövid, de a lényeget érintő értékeléséből egy mondatot Galambos Tamásról: „Nem Picassot és nem Pollockot fedezte fel, hiszen őket könnyű és divat észrevenni, hanem azokat a forrásokat, amelyek közelebb állnak egy lehetséges kelet-európai atmoszféra mesés, derűs feldolgozásához."

A kiállítás március 11-ig tekinthető meg.

A képen a Vörös torony c. alkotás látható.

nap

észül a mohácsi tsz-szövetség

kapnak megbízatásokat

fekvő készleteknek — Szállítási kooperáció
kal? — Felmérik a munkaerő-tartalékot

ból találtak jelentős készlete-
ket. Ezt az árumennyiséget igyekeztek mindenekelőtt a megyén belül elhelyezni, ezért több baranyai kereskedelmi szervvel vették fel a kapcsolatot. A Baranya megyei Vendéglátó Vállalat 6000 liter fehérborra, az Élelmiszer Kereskedelmi Vállalat 80 tonna élő baromfira, 200 tonna halra, kétmillió tojásra és 50 mázsa füstölthúsra jelentette be azonnal az igényét. A Kiskunfélegyházi Általános Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet nagymennyiségű bort, burgonyát, zöldséget és bárányhúst rendelt. Az országos piacok felkutatására a szövetség a TÁSZI-t kérte fel, amely a tsz-ek zöldség, gyümölcs- és borfeleslegeinek értékesítésére vállalkozott, a belvárdgyulai tsz-el például 1500 mázsa szőlő értékesítésére kötött szerződést.

Az áruforgalmi részlegtől a tsz-ek naponta megkaphatják a legfrissebb ártájékoztatót Budapest és az ország legnagyobb ipari városainak piaci árairól, a felhozatalról és a keresletről. Több tsz-nek van Budapesten árudája, ahova naponta szállítanak árut, visszfuvar azonban rendszerint nincs. A szövetség ezért most egy szállítási kooperációt szorgalmaz az ipari vállalatokkal, akik viszont többnyire odafele nem visznek árut, így a szállítási kapacitást ésszerűbben lehet kihasználni mindkét részéről.

Minőségvizsgáló laboratórium

És két újabb figyelemre méltó kezdeményezés. A szövetség apparátusa megkezdte a termelőszövetkezetek géptípusainak felmérését az anyag- és pótalkatrészellátás biztosítására. A cserkúti és palotabozsoki gépjavítókkal történő megállapodás alapján a szövetség területén gazdálkodó tsz-eknél kialakítanak egy szervizláncot. Ennek különösen a nagy mezőgazdasági munkák időszakában lesz igen nagy jelentősége, amikor mozgó szervizkocsik keresik fel rendszeresen a tsz-eket. A szervizhálózatot a Duna Völgye Tsz szervezi majd ki, amely a közelmúltban megvásárolta a hosszúmorudi gépjavítót, átvette annak szakmunkásokat.

Megkezdődtek a tárgyalások a két tsz-szövetség és az állami gazdaságok baranyai központja között egy közös megyei minőségvizsgáló állomás létrehozásáról. Ebbe olvadna bele az állami gazdaságok jelenlegi pécsi laboratóriuma, mely szűknek bizonyult, s ma már nehezen birkózik a sok megbízatással.

A szövetség vezetősége egyik soronkövetkező fontos feladatának tartja a tsz-ek munkaerőtartalékának és épületkapacitásának felmérését. Sok tsz az év jelentős szakában nem tud folyamatosan munkát biztosítani tagjainak, ugyanakkor sok a kihasználatlanul álló épület, mely alkalmas különféle ipari jellegű munkák végzésére. A gyárakkal, ipari üzemekkel történő kooperációs formák szorgalmazásával a szövetség a fog-

Félgőzzel

1021

TÖLGYESI JÁNOS

GALAMBOS TAMÁS KÉPEI

Galambos Tamás sajátos festői világot teremtett az alatt az alig öt év alatt, amióta a Főiskolát elhagyta. A Képzőművészeti Főiskolán Hincz Gyula mellett tanult, de a mester hatását még főiskolás stúdiumain is hiába keressük. A tanulóévekből a mesterség tudását, feltétlen tiszteletét hozta magával. Képeinek minden részletét megfesti, mentesen a technikai bravúroskodásoktól, gondos részletességgel, de nem a részletek túlhangsúlyozásával; minden négyzetcentimétert külön szemügyre vehetünk, mégis a képek összhatásából áradó szuggesztív erő tart fogva bennünket. A bizánci ikonfestők monumentális nyugalma, vagy a naiv mesterek becsületes aprólékossága, elfogulatlan szemlélete példa Galambos előtt, képeinek sajátos ízeit azonban valami több, az iskolázottság és az egyszerűség, a rácsodálkozás első pillanatában fogant festői élmény ötvözete adja.

Galambos Tamás fiatal művész, de már túl van a világgal ismerkedés első lényeges élményein. Többfelé járt külföldön, leglényegesebb élményét olaszországi utazása jelentette. 1966-ban a Mednyánszky-teremben rendezett kiállításán mutatta be azokat a képeit, amelyeket az olasz táj, a napfény, a tenger, a városok harmonikus együttesei sugalltak. Velence, Római domb, A város púpja, Szicília c. képek jelzik az élmények forrását. És ekkor keletkezett a katedrális-sorozat is. Furcsa, jellegzetesen Galambos-képek ezek. Arany, ezüst, bronz, kék katedrálisok, sőt nem is épületek, csak homlokzatok, homlokzatrészletek, amelyek a egész képteret betöltik. Tulajdonképpen dekoratív sorokba fűzött épületelemek, leegyszerűsített csúcsíves, vagy kör alakú ablakok, pillérek, párkányok, kapuzatok, timpanonok, mint valami mintakönyvben. Később ezek a katedrálisok már nem szerepelnek önállóan, hanem csak hátteret alkotnak a képeken, a görög, az asszír, babilon és keresztény legendák hőseinek környezetét, akik az épületek előtti szűk téren, mint valami természeti színpadon jelennek meg. Zsúfolt városkák, egymás hegyére-hátára épített házakkal, zárt világú kertek, sétáló hölgyekkel, tengeröböl, mértani potosságú szökőkút tűnik elénk az olaszországi élmények nyomán készült képeken. Ezeken, ha áttételesen is, de még nyomon követhető a valóságos élmény, a látott olasz városkák, kertek, templomok emléke.

De Galambos Tamás nem állt meg itt. Már ezekkel párhuzamosan is festette képeit a mítoszok furcsa, sohasem-volt jeleneteivel, legendákat, bibliai történeteket. A meséhez fordult, a képzelet tiszta, és megtisztító világához, és ez nem volt nehéz, mivel már az olasz városkákban is a sejtelmes titkokat, a gyermeki fantázia nyomán életrekelő fekete macskát, vagy az ünneplőbe öltözött királyi párt, a mesék hangulatát kereste. Ezek az új képek hozták festészetének kiteljesedését, olyan képek, mint a Három királyok, a Bűnbeesés, vagy A fehér szarvas legendája. Felszabadultak benne olyan erők, amelyek a modern embert az ősi mítoszok, legendák mélyén rejlő végsőkig csiszolt, mondhatnánk örök tartalmak felé vonzzák. Nem bibliai illusztrációkat látunk a Bűnbeesés, a Három királyok, vagy a Jónás c. képeken, hanem líraivá oldott, a színek nyelvén fogalmazott költeményeket. Szituációt, amely csak utal a bibliára, valójában szuverén törvények szerint alkotott kompozíció. Galambos Tamás szabadon merít a mesék, a mítoszok tarka, néha komor, néha vidám, tüneményesen szürrealista világából, abból a bőséges kincsestárból, amit az emberi fantázia évezredek alatt szinte kimeríthetetlen gazdagsággal halmozott össze. Elfér ezek között a bibliai bűnbeesés, az ószövetségi próféták legendája, az asszír, babilon mítoszok elemei, és a görög eposzok jelenetei, középkori bizánci szentek, lovagok, királyok alakja, a tékozló fiú, a csodaszarvas, és a csodává emelt páva, furcsa vénkisasszonyok, szakállas pópák. Galambos Tamás újra fogalmazza ezeket a mítoszokat, újra teremti

ÁLMOS ISTVÁN

Nem felejtem el őket

Ott mennek most is
a csontokkal kikövezett dülőkön,
dögkutak büzében,
nyakukban penészes dudájuk:
gúlába verődött csordák bőgése.
Válluk jármába fogják a napot.

A kocsmaudvaron bicskájuk pengéje villog,
köröttük fekete csizmában bokáznak
kugligolyó-fejű vasárnapok,
a kerítések nótákat harmonikáznak.

Nem felejtem el őket,
kocsioldal hátukat,
balta tenyerüket,
mellyel tisztást ritkítottak
jövőjüknek.

Lépteimben hordom szikárságukat,
ünnepre meszelt házak fehérsége
emlékembe tetoválja arcukat.

Nem felejtem el őket.

Átváltozás

A házak ablakai levetik sötét kötényüket,
a patakok árvizén vályogbárkában
elúszik a mestergerendákra feszített szegénység,
a petróleumlámpák máglyáin ég a tudatlanság.

hőseiket, színekkel, formákkal képein, úgy, hogy egyszerre hirdeti a nemzedékek formálta tartalom igazságait, és a mai, XX. századi igazságokat, amit a festő, korunk művésze ad hozzá újrafogalmazásaihoz. Itt, ebben a többletben kell keresnünk Galambos piktúrájának értelmét; abban a sajátos viszonyulásban, amellyel felmutatja a bibliai történetet, kissé mosolyogva, ironikusan, de ugyanakkor nosztalgiával, az elmúlt, a letűnt és visszahozhatatlan iránt. Mert Galambos tudja, hogy csak akkor van értelme a mítoszok idézésének, ha a mai ember számára is sikerül velük valamit mondania. Képein olyan világot varázsol elénk, ahol az ember derűsen, nyugodtan él, sétál, vagy szemlélődik, szervesen van jelen környezetében, vele egybetartozóan, akár a fantasztikus, cukorsüvegszerű hegyek övezte mesés tájakon, vagy a városok kövezett utcáin, vagy akár a középkori katedrálisok előtt jelennek meg. Dániel, Jónás, az erőszaknak kiszolgáltatott bibliai hősök tünődő, gondolkodó bölcsek, az oroszlánok, a vadállatok békésen, szelíden szemlélődnek, vagy nyugodtan pihennek a rácsos ketrecben, mintha tudomást sem vennének az előttük sétáló hölgyekről. (Ragadozók). Békés, szelíd és játékos, mesékből ismert világ ez, erőszaktól, gonosz hatalmaktól mentes, emberszabású, vagy inkább emberi álmokra szabott. Nem baljóslatú, végzetet idéző mítoszok kelnek életre a vásznakon, hanem csak apró furcsa démonok, megszelídített vadállatok, néha egy túl nagyra festett macska, napraforgó-fejű oroszlánok, vagy hihetetlen formájú játék-cethal alakjában.

Ha formai oldalról közelítünk a képekhez, feltűnik egyfajta, gyakran visszatérő kompozíciós elrendezés. A Csodaszarvas, a Bábeli bölcsek, a Judit és a körhinta, vagy a Dániel egyaránt kiindulásul szolgálhat. Jellegzetes az elrendezés ezeken a képeken; az, hogy a háttér valamiféle lezáró sávval állja utunkat, ami mögé már nem hatolhatunk, úgy áll szemünk elé, mint a színpadi díszlet, elzárja a mélybe hatolást. Ez a háttér lehet táj, kúpos hegyek láncolata beborítva parányi fákkal, vagy épület, egy katedrális homlokzata, városrészlet, és újabb képein szobabelső, polc, vagy teleaggatott fal. Ez előtt a háttér előtt többé-kevésbé sík középtérben és az előtérben foglalnak helyet a figurák, többnyire nyugodtan, heves gesztusoktól mentesen, már-már állapotszerűen. A képkivágás szinte minden esetben úgy van megkomponálva, hogy ne a teljes emberi alak, hanem csak egy része kerüljön a képtérbe. Térdből, deréktól, melltől vagy éppen nyakuktól levágja őket a keret. Ez a formai megoldás látszólag érdekesség, valójában tartalmi körökre utal: arra, hogy honnan ez a mesevilág. A bábszínházak elhúzott függönye mögött tárulhat elénk ilyen látvány, ahol az emberi figurákat alulról mozgatják, ezért nem látjuk a lábukat, hangjuk kölcsön-hang, arcuk egyetlen érzelmet rögzít, gesztusaik szűkszavúak, kimértek. Vagy akár a meséket termő karácsonyi időszak kedves népszokására, a betlehemezésre is gondolhatunk. A három királyok úgy vonulnak a képen előttünk, jobbról bal felé, mint a tétova betlehemesek. A menet élén fekete koronás fejedelem halad, vörös szakállához emeli kezét, előre mutat, a bizonytalan felé, és kérdőn fordul hátra. A középső, láthatólag a legöregebb király szamárháton prémes köpenyben talán sejti az útirányt, legalábbis mozdulatából ez derül ki. A harmadik az állat faránál, mint öreg mágus, fején vörös süveggel, titkokat tudóan tekint az elöl haladókra. A legendás csoport az apró fákkal teleszórt dombos vidéken halad keresztül, fehér hegycsúcsok árnyékában, térdig virágmezőben.

A csodaszarvas hasonló beállítású, még a mozgás iránya is hasonló. Itt is megfigyelhető a figurák többértelmű gesztusa; tétovaság, töprengés, tanácstalanság látszik az alakokon. Az egyik szakállához emeli kezét, a másik a füléhez, mint aki a suttogott szavakat védi az avatatlan fülektől, félve, hogy az állat elriadhat; másik kezével hívó, tétova önkéntelen mozdulatot tesz az állat felé. A szarvas aránytalanul nagy, faszerű fehér agancsaival uralja a kompozíciót, de így sem félelmetes, inkább szelíd, ős-istenséghez hasonló.

Galambos Tamás jellegzetes figurái tűnnek fel itt, ahogy minden képen ugyanazokat a fejeket látjuk viszont, akár szakállas, bajuszos próféták, szarvasra leső ijedt vadászok, Bábelt építő bölcsek, vagy trójai harcosok, mindig ugyanazok a típusok, ikonok világát idéző sárga, zöld bőrükkel, időtlen tekintetükkel; talán ha önarcképet festene Galambos Tamás, ilyennek ábrázolná önmagát is. Ezeken az arcokon nem az

egyéni jellegzetességek a fontosak, hanem emberi jellegük, ahogy a bizánci ikonok szentjei sem egyéniségek.

Önarckép festésére még nem vállalkozott Galambos, de hogy keresi festői világának tágítási lehetőségeit, azt bizonyítják legújabb képei, az Órásbolt, a Madárkereskedés. Birtokba veszi a belső tereket, csendéletszerű részletekkel gazdagítja az interieuröket, új lehetőségeket teremtve festészete számára.

Rokonszenves művészet Galambos Tamás piktúrája; útja, úgy tűnik, járható, és eredményei érdekes színfoltját alkotják jelenkori festészetünknek. Képein olyan szépségeket mutat, ami a XX. századi ember rohanó tempójú életében csak mint a múlt egy-egy felködlő részlete, mesékből, legendákból épített világ részleteként tűnik fel, a vásznakon pedig a képzőművészet nyelvén újrafogalmazva szemlélhetjük.

KOLTA FERENC

ÉLETSZERŰBB IRODALMAT AZ IFJÚSÁGNAK

A weimari nemzetközi kollokvium margójára

Az ifjúsági irodalom problémái egyre gyakrabban válnak nemzetközi viták és konferenciák tárgyaivá. Legutóbb – november 19-től 25-ig – Weimar adott otthont íróknak, esztétikusoknak, irodalomtörténészeknek az ifjúsági irodalommal kapcsolatos nézeteik és problémáik megvitatására. Tizenkét ország delegációi találkoztak ezen a kollokviumon, Európa csaknem minden részét képviselve.

A tanácskozás egyik örvendetes tapasztalata az volt, hogy a problémák boncolgatása egyre elmélyültebben történik, az ifjúsági irodalom kérdései ma már Európaszerte tudományos vizsgálódás tárgyai. Jellemző, hogy amíg 1964-ben, a prágai konferencián többségben írók és kiadók jelentek meg és szólaltak fel, a vitát bevezető referátumot is a csehszlovák ifjúsági könyvkiadó főszerkesztője mondotta, addig Weimarban a három vitaindító előadást élvonalbeli egyetemi tanárok tartották, és a megjelentek, a felszólalók nagy részt is elméleti szakember volt. Nem véletlen tehát, hogy a weimari kollokviumon elsősorban elvi, elméleti kérdésekről esett szó.

A vita alapját képező három előadás is ilyen problémákat feszegetett. A bevezető nagyelőadást Hans Koch professzor tartotta *Történelem és kortörténet a gyermekkönyvben címmel*, a második napon Nadesda Ludwig professzornő ennek a problémakörnek szovjetunióbeli vetületét vizsgálgatta *Kortörténet és irodalmi tendenciák a szovjet ifjúsági irodalomban* című előadásában, végül a harmadik napon Iselotte Welskopf-Henrich professzornő *A kaland szerepe az emberiség történetében, és irodalmi ábrázolásának problémái* címmel olvasta fel rendkívül érdekes értekezését. A vita során az idevágó, valamint a felszólalók által felvetett egyéb problémák természetesen egybefonódtak. Az előadások és a sokféle hozzászólás mögött azonban kirajzolódott egy központi probléma, amely mindenütt megoldást sürget: miképpen lehetne és kellene korszerűbbé, ezáltal tartalmasabbá és megformálásában is színvonalasabbá tenni, az ifjúság mai világképéhez jobban illeszkedő művészetté fejleszteni az ifjúsági irodalmat. Más szavakkal: hogyan lehetne a jelenleginél korszerűbb, modernebb ifjúsági irodalom kibontakozását segíteni?

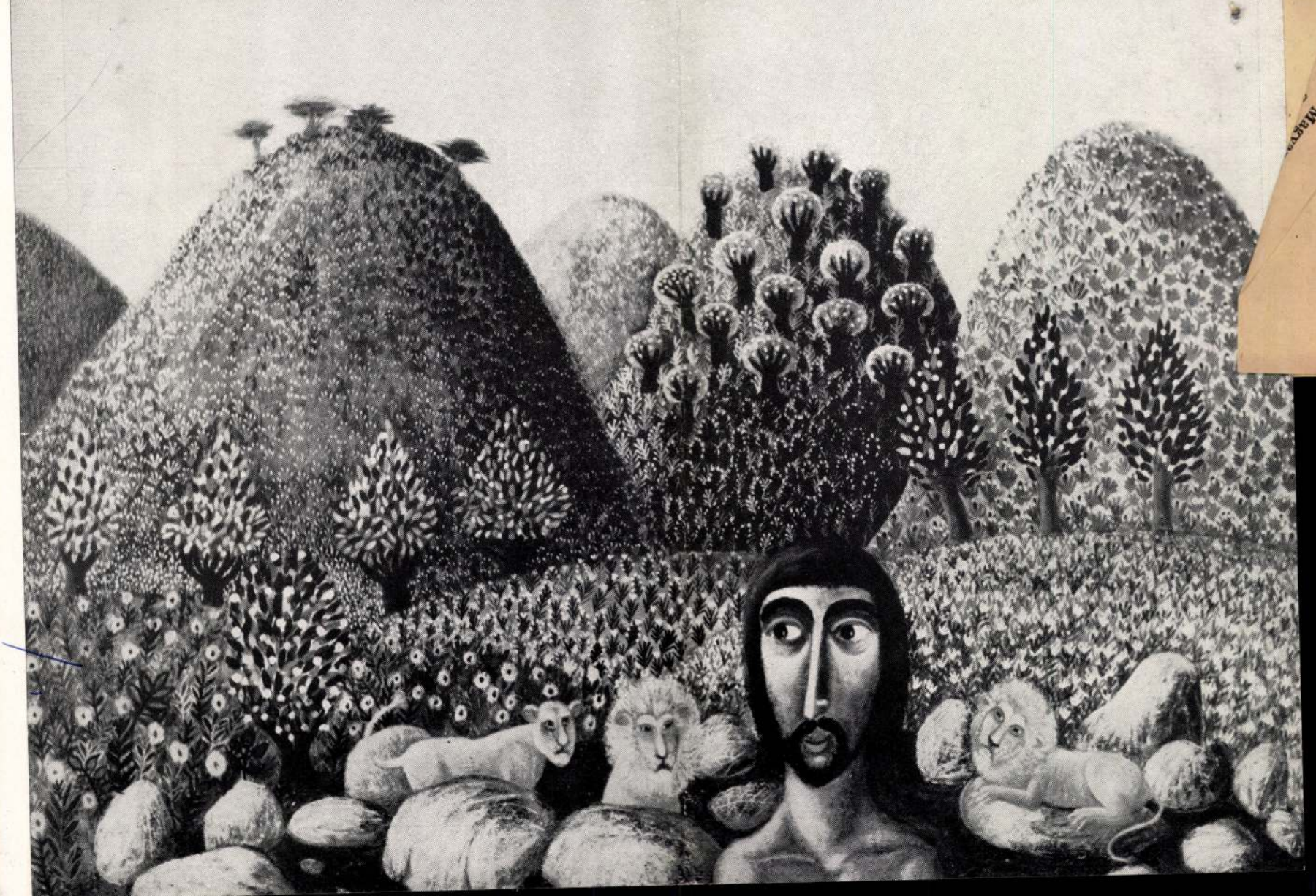

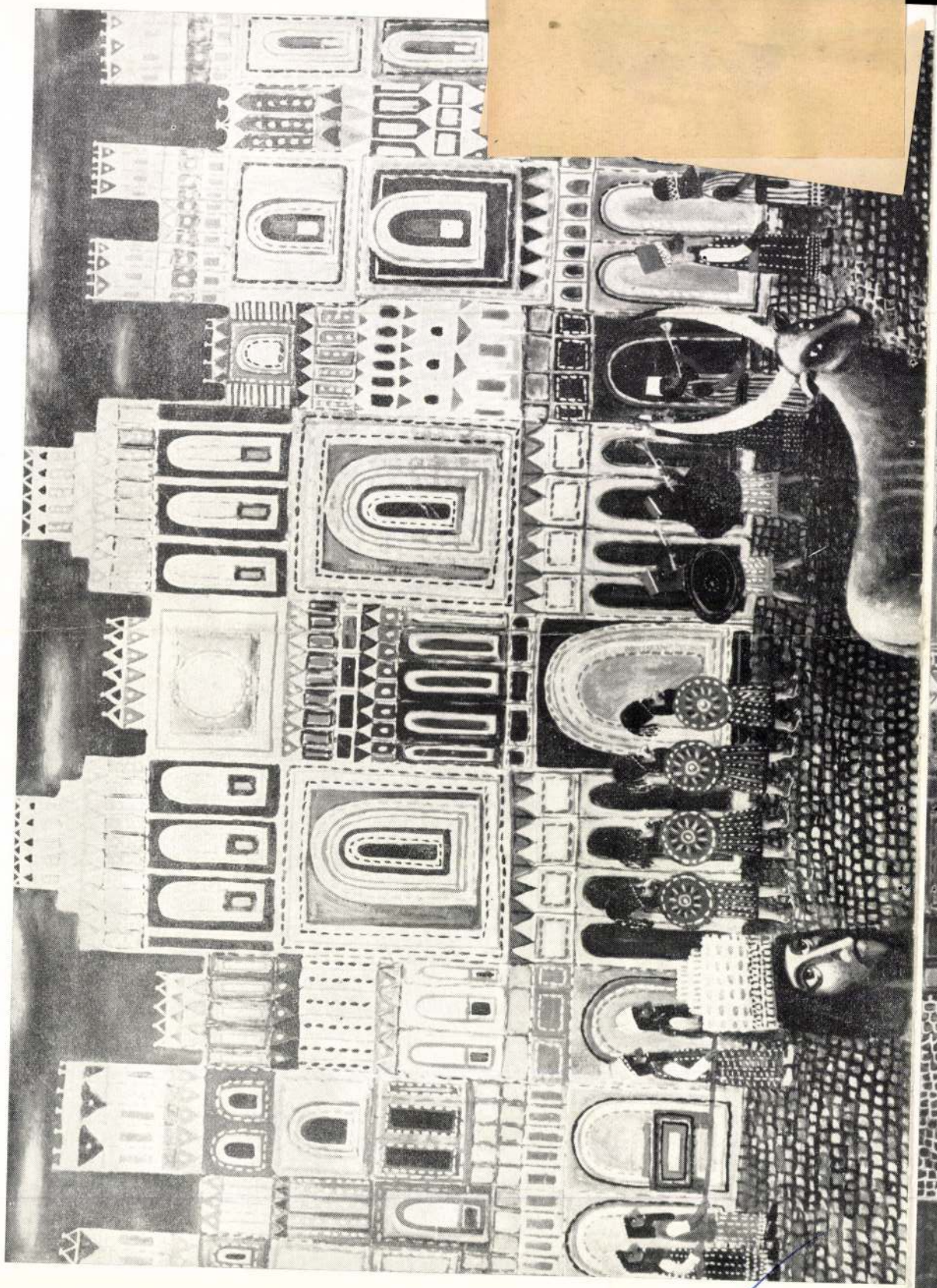

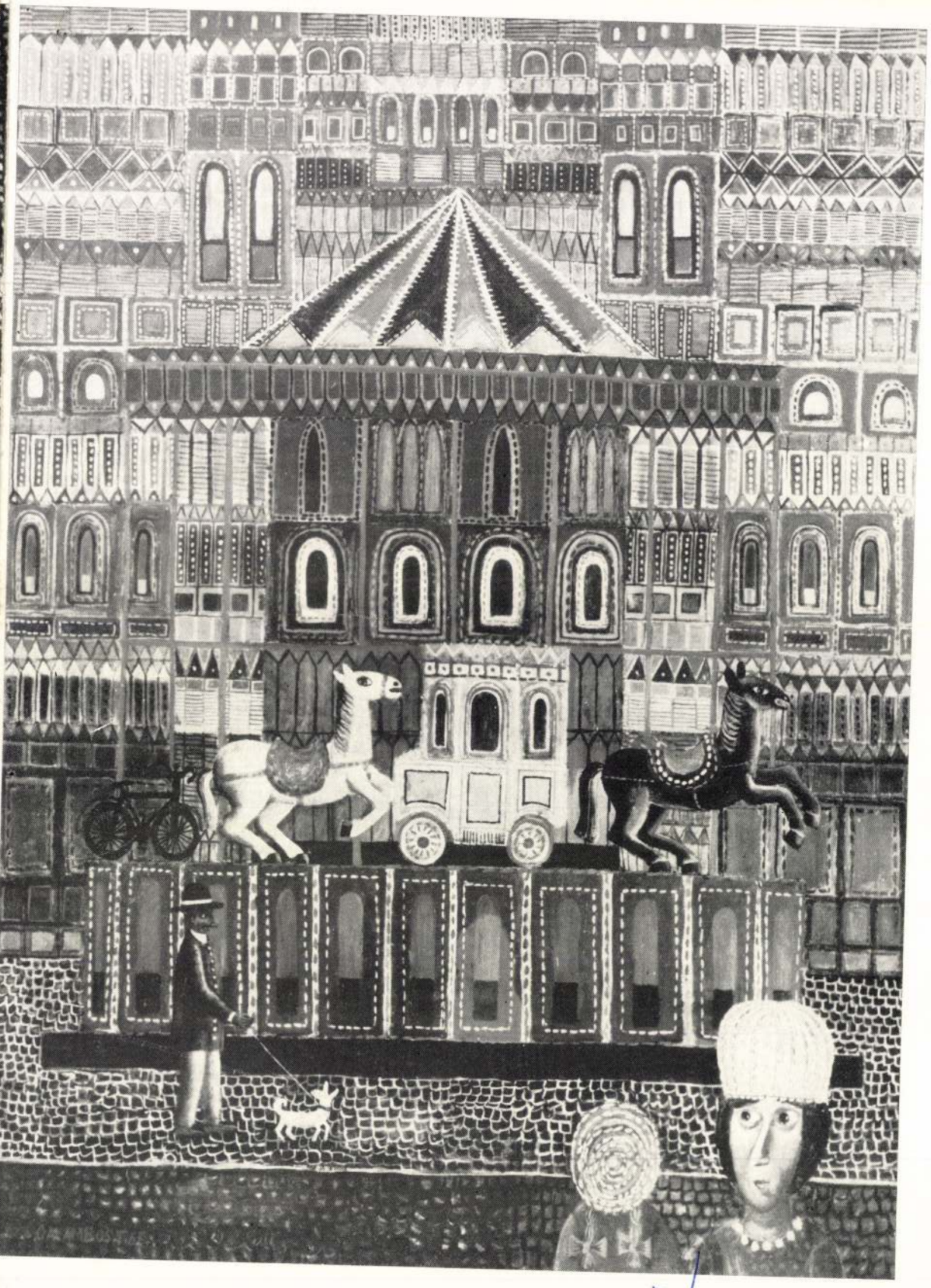

Galambos T., Jenő

- Judit és a ringlispil c. neoprimitivista képe a Stúdió 67 c. kiállításon

Ujvári Béla: Stúdió 67.
Magyar Ifjúság, 1967. V. 20.

Galambos Tamás

A kiállítási naptárban szerepel (Debrecen, Medgyessy Terem, V. 8 – V. 23.).

Műgyűjtő, 1970. 1. sz.

Galambos Tamás

Bölcsek postréja

c. műve (eml.) szerepel az

alábbi tárlatok

N. N.: Fiatal művészek Studiója

III. Nagykanizsai kiállításáról

Zalai Hírlap 1971 II. 7

Galambos Tamás

Szczepel a Fiatal Művészek Studiója
táslatán az Ernst Múzeumban

Pezneczky Géza: Fiatalok?

Élet és Irodalom 1970 IV. 18

Galambos Tamás

„Háromkirályok" c. iróniái festménye
szerepelt a Fegedi Nyári Tárlaton.

Fegedi Nyári Tárlat, 1968 (Rideg Sándor)
(Kultura - Budapest)

Magyar Hirlap, 1968 augusztus 10 G.L.

Galambos Tamás

Arnold mütermé olaj 60x80

Magyar Művészet 1945-1969

Műcsarnok

Galambos Tamás

Emlitve

Passuth Kristina: Műhelyek és galériák

Tükör, Bp. 1970. ápr. 21.

Galambos Tamás

festőmüvész kiállitása. Bp. Medvyánszky Terem. – Ism. K.D. Esti Hirlap, 1966. máj. 4. – Kirimi Irén, Kisdéginé, Müvészet, 1966. 7. évf. 8. n. 45. l. – Rózsa Gyula, Nepszabadság, 1966. máj. 13.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l/

266. l.

Galambos Tamás

Debrecenben nyílik kiállítása

Napló
Magyar Nemzet, Pf. 1970. máj. 8.

Galambos Tamás
festő

Résztvett a Stúdió 58-68 kiállitáson a Műcsarnokban

M. Kiss Pál: Hazai kiállitások
Látóhatár 1969 V-VI. 554.

MDK

Galambos Tamás, festő

Szerepel az Ernst Múzeum ban.

Rózsa Gyula: Stúdió '70

N. 7.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 12.

Salamba Tamás

Emlitve /Stúdio 70/

Szabadiskő

Magyar Ifjúság, Bp. 1970. ápr. 3.

Galambos Tamás

Egy képe szerepel az előbbi kiállításon az Ernst Múzeumban

Borsa Gyula: Studió 70

Nyíregyháza 1970 IV. 12

Galambos Tamás festő

Szerepel a „Studió 58-68" c. tárlatban a Műcsarnokban

M. Kiss Pál: Hazai kiállítások

Látóhatár 1969 VI sz. 553 old.

Galambos Tamás

Szőttesei szerepeltek a tárlaton

Rozványi Márta: t X. Szeredi Nyári Tárlatról
Tiszatáj, Szeged 1969. XI. 1018.

MDK

Galambos Tamás festő

Velence II., o.

Szicilia, o.

Ezüst Katedrális, o.

G.T. kiáll. 1966. ápr. Mednyánszky terem

MDK

Galambos Tamás festő

Arany Katedrális, o.

Bronz Katedrális, o.

Kék Katedrális, o.

G.T. kiáll. 1966. ápr. Mednyánszky terem

MDK

Galambos Tamás festő

Királyi pár /szőnyegterv/ collage

Város I. /mozaikterv/ o.

" II. /ker.falképterv, o.

G.T. kiáll. 1966. ápr. Mednyánszky terem

MDK

Galambos Tamás festő

Sárga templom, o.

Római domb, o.

Velence I., o.

G.T. kiáll. 1966. ápr. Mednyánszky terem

- 1

ADAT

/akiknél nincs felt

KA

MDK

Galambos Tamás festő

Fekete macska, o.

A fehér szarvas legendája, o.

A város pupja, o.

G.T. kiáll. 1966. ápr. Mednyánszky terem

MDK

Galambos Tamás festő

A tékozló fiu, o.

A vörös torony, o.

Náoolyi háztetők, o.

G.T. kiáll. 1966. ápr. Mednyánszky terem

MDK

Galambos Tamás festő

Orosz templom, o.

Bünbeesés, o.

Szökőkut, o.

G.T. kiáll. 1966. ápr. Mednyánszky terem

MDK

Galambos Tamás festő

Kutyás hölgy, o.

Páva, o.

Három királyok, o.

G.T. kiáll. 1966. ápr. Mednyánszky terem

Galambos Tamás
festő

MDK

Részt vett a tárlaton.

Miklós Pál: A XI. Magyar Képzőmű vesszeti Kiállítás
Élet és Irodalom, 1968. ápr. 20 - 7 kap.

MDK

Galambos Tamás

Kiállitási kritika

Szolnokmegyei Néplap 1968 febr.2o.

MDK

Galambos Tamás

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1968 febr.19.

MDK

Galambos Tamás

Kiállitási kritika

Nógrád 1968 febr.8.

MDK

Galambos Tamás, festő

21 festményét állították
ki Pécsett, a Janus Pannonius
Múzeumban.

— : Hír

8

ESTI HIRLAP Bp. 1968. febr. 12.

MDK

Galambos Tamás festő

Fehér kócsag, o.

Galambos Szt.Ferenc, o.

Talán Róma, o.

G.T. kiáll. 1966. ápr. Mednyánszky terem

MDK

Galambos Tamás

Szicilia, o.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Galambos Tamás, festő

Kiállítása nyílt meg
Kijevben, a Miniatűr Galériában.

— : Házastársak kiállítása

6

ESTI HIRLAP Bp., 1968. jan. 18.

Galambos Tamás

Beszélgetés a „Studió 1966" c. kiállításon az Ernst Múzeumban.

Kortárs 1966 VIII. sz. 1337 old

Galambos Tamás
festő

M.D.K

Méltatás.

Mihályi Pál: A mecénás portréja.
Élet és irodalom, 1968 febr. 3 – 8 lap

Galambos Tamás
festő

M.DK

Az ujpesti „Mini-Galériában"
rendezett tárlatot. Kiállításán
bemutatta neoprimitiv műveit.

Frank János: Kiállításokról.

Élet és Irodalom, 1968. febr. 3 - 8 lap.

MDK

Galambos Tamás, festő

Szövőnő c. képe az Ernst Múzeumban látható.

T. Á.: Dolgozó emberek között 7

Népszabadság, Bp. 1968. jan. 26.

Galambos Tamás, festő

MDH

A fiatal festő (26 éves) első önálló kiállítása a Medvyánszky Teremben tekinthető meg. Festészetében a gyermekkor elevenedik meg témáiban, nemléletében, hozzáállásában.

(Bűnbeeset, A fehér narvas legendája, Három királyok katedrálisok...)

K.D.: Mesetájak, csipkepaloták 2

ESTI HIRLAP. Bp. 1966. máj. 4.

M.D.K

Jakabos Tamás
grafikus

Udvar

Élet és Irodalom, 1963. május 25-i lap

MDK

Galambos Tamás

Kiállitási kritika

Élet és irodalom 1968 ápr.2o.

MDK

Galambos Tamás festő

olajf.:

Nápolyi háztetők

Fekete macska

Galambos T. kiáll. Mednyánszky terem, 1960.ápr.

MDK

Galambos Tamás festő

olajf.:

A fehér szervas legendája

A város pupja /

Galambos T. kiáll. Mednyánszky terem,

1966. ápr.

MDK

Galambos Tamás festő

olajf.:

Sárga templom

Római domb

Galambos T. kiáll. Mednyánszky terem,

1966. ápr.

MDK

Galambos Tamás festő

olajf.:

Velence I.

Velence II.

Galambos T. kiáll. Mednyánszky terem,

1966. ápr.

MDK

Galambos Tamás festő

olajf.:

Szicilia

Ezüst Katedrális

Galambos T. kiáll. Mednyánszky terem,

1966. ápr.

MDK

Galambos Tamás festő

olajf.:

Arany Katedrális

Bronz Katedrális

Galambos T. kiáll. Medgyánszky terem,

1966. ápr.

MDK

Galambos Tamás festő

olajf.:

Kék Katedrális

Királyi pár /szőnyegterv/, collage

Galambos T. kiáll. Medgyáczay teren,

1966. ápr.

MNK

Galambos Tamás festő

olajf.:

Város I. /mozaikterv/

Város II., /kerámia falképterv/

Galambos T. kiáll. Mednyánszky terem,

1966. ápr.

MDK

Galambos Tamás

Magyar Nemzet 1968 ápr.21.

Kiállitási kritika

MDK

Galambos Tamás

Judit és a ringlispil, o.

Studió 67. Fiatal képzőm. kiáll. Ernst Muz.1967.

Galambos Tamás, festő

MDK

Szerepel; emlékezetes művekkel.

Tamás István: A IV. Balatoni Nyári Tárlat 7

Népszabadság, Bp. 1968. júl. 9.

Galambos Tamás

Kiállítása nyílt a pécsi
Janus Pannonius Múzeumban

Jelenkor 1968 IV. 384 old.

Galambos Tamás

A Kép. Mův. Főiskolát – Hinch Gyulánál – 5 éve fejezte be. Többször járt külföldön, többek között Olaszországban is. 1966-ban kiállítása volt a hedmyánky tekemben. („Velence", „Római dombi" „A városzúpja", „Sicilia" c. képek eml.)

Judith és a körtinta, Rogadozók, Dániel, Jeriko /reprók/ Bünbeesés, Háromkirályok, Jónás, Csodaszarvas, Bábeli bölcsek /eml.

Tölgyesi János: G. T. képei.

Jelenkor 1968 V. 446 old.

Galambos Tamás

Szövőnők c. műve (eml.)
szerepel a „Dolgozó emberek körött"
c. kiállításon

Kovács Gyula: Dolgozó emberek körött

Kortárs 1968 VI. 992 old.

Galambos Tamás

Szövő c. műve szerepel a „Dolgozó emberek között" c. kiállításon az Ernst Museumban

Szabó György: Dolgozó emberek között

Kritika 1968 III. 51 old.

M.D.K

Galambos Tamás
fiető

Méltatás.

Pernecky Géza: Annua Margit bábszekvénye
Élet és Irodalom, 1968. jun. 15 - 8 lap.

MDK

Galambos Tamás

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1968 márc.

MDK

Galambos Tamás

Kiállitási kritika

Kritika 1968 márc. p.55.

Galambos Tamás
festő

M.D.Y.

Kiállításán bemutatta „Szent György", a „Ragadozók", „Dá-nice" a „Balga szűr" című műveit.

Losonci Miklós: Az ujpesti Mini-Galeria kiállítása
Művészet, 1968. ápszlis – 42 lap.

galambos Tamás

Tamulmány (rajz, rajzó)

Magyar Ifjúság 1962 I. 20

Galambos Tamás

a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállításán festményei, képei szerepelnek.

Sík Csaba: Stúdió 41.

Tükör, 1941. dec. 21.

Galambos Tamás

1. Bábrek Láradása olaj
100 x 240 cm

2. Kékszakállú olaj
140 x 100 cm

Studió 71

Galambos Tamás

A Fiatal Müvészek Studiójának téli kiállitásán az Erst muzeumban festményeit kiállitották.

D.I. Képzőmüvészet
Vigilia 1972/2 138.old.

Galambos Tamás, [ ]

Kiállít Kenthelyen.

R. Gy.: Balatoni nyári tájlat

7.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 19.

Galambos Tamás

„Szövő" gobelinterv, olaj

60 × 80

Dolgozó emberek között kiállítva.
Ernst Múzeum 1968. jan.

Galambos Tamás

Szörnő gobilentero
olaj 60x80

Dolgozó emberek között
képrőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Galankos Tamás
festő

Szövőnő" (Gobelinfeso
"részlet) (repro)

Dutka Mária: Seta a X. Magyar Képzőművészeti...
Nők Lapja, 1968. május – 18 szám

Galambos Tamás
festő.

Részt vett a tanulmányban

Dutka Mária: Séta a K. Magyar Képzőművészete...
Nők Lapja, 1968. május – 18 oldal

Galambos Tamás

a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának
tárlatán, - melyet a KISZ VIII. kongresszusának tiszteletére rendeztek az Ernst
Múzeumban, - képei szerepeltek.

Rideg Gábor: Stúdió '71

Népszava, 1971. dec. 12.

Galambos Tamás

Bemutatott műve:

"Szövőnő" / Gobelinterv/, olaj, 60 x 80.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás,

Budapest, 1968.

Galambos Tamás

Az Ernst Múzeumban megnyílt Stúdió '71 c. tárlaton festményei szerepelnek.

Harangozó Márta: Stúdió '71

Esti Hírlap, 1971. dec.

Galambos Tamás

a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállításán „a bábuk lázadása" c. műve szerepelt. (emlékezve.)

Szabó Gyárfás: Fiatalok, öregek.

Élet és Irodalom, Pécs, 1991. dec. 18.

Galambos Tamás

Bemutatott művei:

„Bábuk lázadása", olaj, 100×240 cm;

„Kék szakállu", olaj, 140×100 cm.

Rozványi Márta: Studio 71.

Budapest, 1971.

Galambos Tamás, festő

Szerepel az Ernst Múzeumban.

Haranszó Márta: Stúdió '71.

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. dec. 18.

Galambos Tamás

festőművész, műveit láthatta a két-ezer látogató a Horváth Endre Galéria nyári programjában Balassagyar-maton

N. Zs. Egy nyár - sok tanulság

Népművelés 1971/12 39 old

Galambos Tamás

Részt vett a Studio 58-68 c. kiállításon 1968-ban.

Péter Imre: Kiállításról kiállításra

Népművelés 1969/2 31 old.

Galambos Tamás

„Bábszínház" a Zépe szerepel a „Studió 71" Ziállításon az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1971 december 10
4. old.

Galambos Tamás

neve említve, lépe szerepel

a Studió 71 Kiállításon az Ernst

Múzeumban

Népszava 1971 december 12

9. old.

M.D.K

Galambos Tamás

festő

Gobelinkesszeivel vett részt a tailatban. – „Szörönő"

(repr)

Dutka Mária: Séta a XI. Magyar Képzőművészeti ...

Nők Lapja, 1968. május 4 – 16 lap.

MDK

Galambos Tamás

Szicilia, o.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Galambos Tamás

Kiállitási hir

Müvészet 1968 márc. p.48

MDK

Galambos Tamás festő

olajf.:

Kutyás hölgy

Páva

Galambos T. kiáll. Mednyánszky terem, 1966.ápr.

MDK

Galambos Tamás festő

olajf.:

Három királyok

Orosz templom

Galambos T. kiáll. Mednyánszky terem, 1966.ápr.

MDK

Galambos Tamás festő

olajf.:

Bünbeesés

Szökőkut

Galambos T. kiáll. Mednyánszky terem, 1966.ápr.

MDK

Galambos Tamás festő

olajf.:

Tékozló fiu

A vörös torony

Galambos T. kiáll. Mednyánszky terem, 1966.ápr.

MDK

Galambos Tamás festő

olajf.:

Fehér kócsag

Galambos szent Ferenc

Talán Róma

Galambos T. kiáll. Mednyánszky terem, 1966.ápr.

M.D.K.

Galambos Tamás
grafikus

Női fej (rajz)

Élet és Irodalom, 1963. szept 21 - 10 lap

Jakabos Tamás
grafikus

M.D.K

Tanulmány

Élet és Irodalom, 1963. dec 14 - 1 lap

M.D.K

Galambos Tamás
grafikus

Eger (rajz)

Élet és Irodalom, 1963. dec 7 – 1 lap

Galambos Tamás
grafikus

M. D. L.

„Templom."

Élet és Irodalom, 1964. július 11. - 10 lap.

Galambos Tamás: művei

Borító 1
Borító 2
Borító 3
Borító 4

Új írás. 1972. 12. szám

Galambos Tamás, [ ] MDG

Kiállítása lesz a Medvyánszky Teremben.

–: Változatos Kiállítási program Budapesten 9

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. jan. 15.

MDK.

Galambos Tamás

Kiállitási hiradás.

Népszabadság 1966 jan.15.

Galambos Tamás
festő

M.D.K.

Olaszországi ihlenyeként
készült „Szicilia", „Velence"
ciszi képei.

Kisdégine Kerimi Szen: Galambos Tamás képeiről
Művészet, 1966. augusztus - 45 lap

M.D.V

Galambos Tamás
festő

Figurát: Bimbecsés, Három
kiralyok, A csodaszarvas legen-
dája lájjal, naivitással festi.
„A fehér szarvas legendája"
(repro)

Kisdégine Kirimi Irén: Galambos Tamás képeiről
Művészet, 1966. augusztus – 45 lap

M.D.V.

Galambos Tamás
festő

Egerben, 1939-ben született.
Az érettségi után a képzőmű-
veszeti Főiskolára iratkozott be.
A főiskola elvégzése után a
Fiatal Művészek Stúdiójának
lett a tagja.

Kisdéginé Kirimi Sren: Galambos Tamás képéről
Művészet, 1966. augusztus - 45 lap

Galambos Tamás

festő

M.D.K.

1965-ben hat hónapra szóló
ösztöndíjat kapott. Több
alkalommal jart külföldön.

Kisdégine Kirimi Irén: Galambos Tamás képeiről
Művészet, 1966. augusztus – 45 lap

Galambos Tamás

Cikk Kisdégné Kirimi Irénből.

Kép: A fehér narvas legendája.

Művészet 1966. aug.

M.D.K.

Galambos Tamás festő

kiállitása a Mednyánszky-teremben

Napló

Magyar Nemzet 1966. ápr. 28. 7.1.

M.D.K.

Galambos Tamás festő

Kiállitása a Mednyánszky-teremben

Napló

Magyar Nemzet 1966. ápr. 28. 7.1.

Galambos Tamás

M.D.K.

A fehér szarvas legendája,
A város pupja,
Fehár kócsag,
Három királyok ,
Talán Róma és Arany katedrális,
Ezüst katedrális,
Bronz katedrális,

Perneczky Géza: Galambos Tamás képei a Mednyánszky teremben

Magyar Nemzet 1966. máj. 6. 4.l.

M.D.K.

Magyar Nemzet 1966. máj.

Galambos Tamás

M.D.

Részlet a fiatal képzőművészek
kiállításáról

Szabó György Stúdió 67.
Élet és Irodalom, 1967. május 6 – 7-ei

Galambos Tamás

Részt vett a fiatal képzőművészek "Studió 67"
tárlatán az Ernst Muzeumban
"Judit és a ringlispil" c. művével.

Vigilia 1967. VII. 492.l.

MDK.

Galambos Tamás

Kiállitási hir

Vigilia 1967 juli.

Galambos Tamás festő

Kiállítása nyílt a hedvigánszky tekemben

Nagyvonal 1966 V. 1 10 old.

Galambos Tamás

Müvét 1966-ban az állami intézmények megvásárolták ezért került 1967 nyarán a Mücsarnokban kiállitásra.

Vigilia 1967. X. 707.l.

Golarnbos Tamás

Rajz (repró)

Kortárs 1964 Ü.n. 811 old.

Galambos Tamás

Lajr (rajzó)

Kortárs 1963 XII. sz. 1852 old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dél-Magyarország

Galambos Tamás

1966 OKT 9

1021

GALAMBOS TAMÁS: SZICÍLIA

Elutazott a jugoszláv szakszervezeti küldöttség

A Jugoszláv Közszolgálati Dolgozók Szakszervezete Elnökségének küldöttsége, amely Zvonimir *Ilicsnek*, a JKDSZ Központi Bizottsága titkárának vezetésével tanácskozásokat folytatott a Közalkalmazottak Szakszervezete elnöksége, valamint a Közalkalmazottak Szakszervezete Csongrád megyei bizottsága képviselőivel, befejezte több napos látogatását Szegeden. Magyar részről a tanácskozást *dr. Jókai* Loránd, a Közalkalmazottak Szakszervezetének főtitkára vezette.

A tanácskozáson *kölcsönösen tájékoztatták egymást a két szakszervezet tevékenységéről*, s megállapodtak abban, hogy kapcsolatukat a jövőben tovább építik. A jugoszláv vendégek megismerkedtek Szeged nevezetességeivel, látogatást tettek a kábelgyárban, ahol *Halász* Árpád igazgató tájékoztatta őket az üzem életéről. Tegnap délben a jugoszláv szakszervezeti küldöttséget fogadta hivatalában *Török* László, a Csongrád megyei tanács vb elnöke. A vendégek a délutáni órákban a Juhász Gyula Művelődési Otthonban párt-, állami- és szakszervezeti vezetőkkel találkoztak. A küldöttség ezután visszautazott Jugoszláviába.

A téglagyárak korszerűsítése

Az építkezéseken az utóbbi években sok nehézséget okozott a téglahiány. Ezért az iparág 16 gyárában tervezett gyorsított beruházást és az üzemeknek csaknem a felében most már megkezdődött a korszerűsített munka.

Az előzetes számítások szerint jövőre 52 millió téglával és 4,5 millió tetőcseréppel bővül az iparág termelési kapacitása. Később már évente 149 millió téglatermelési többlettel fizetnek a gyorsított beruházások.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Galambos Pál

NÉPSZAVA

1966 MÁJ -1

+ **Galambos Tamás** festőművész alkotásaiból szombaton kiállítás nyílt a Medgyánszky-teremben. Kiállításán 27 műve látható. A tárlatot május 14-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

tanította Marikát, hogyan
hánni, a szemet rájuk vetn

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Galambos Tamás

NÉPSZABADSÁG
1966 MÁJ 11.

— **Galambos Tamás** festőművész munkáiból szombaton kiállítás nyílt a Mednyánszky Teremben.

— **Egry József halálának** 15. évfordulója alkalmából kiállítás nyílik május 15-én a tihanyi múzeumban a festőművész legjobb műveiből. A tárlat anyagát magángyűjteményekből s a keszthelyi Balaton Múzeum képeiből állítják össze.

— **A Fővárosi Fürdőigazgatóság** közli:

tyó község egyike. 31. Kedvelt üdülő- és fürdőtelep a fővárosban. 32. ..... köszirt; mit a hegyről a völgybe / Eget-földet rázó mennydörgés dönt le . . ." 33. Az utolsó spanyol királyné. 35. Baráti állam

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Galambos Tamás

NÉPSZABADSÁG

1966 MÁJ 13.

/102/

Jegyzetek KIÁLLÍTÁSOKRÓL

Fiataloké a főszerep ezúttal Budapest kiállítóhelyiségeiben; stúdiójuk kollektív tárlatával egy időben két fiatal festő első önálló bemutatkozására is sor került: Galambos Tamás a Tanács körúti *Mednyánszky Teremben* mutatkozik be a közönségnek, Lieber Éva műveiből a Rákóczi úti *Fényes Adolf Terem* rendezett kiállítást.

Galambos Tamás

képei érdekes és meglehetősen ritka irányzattal jelentkeznek mai piktúránkban. A fiatal festő következetesen törekszik arra, hogy a világ jelenségeit érzékeny naivitással, gát nélküli ösztönösséggel ábrázolja, hogy az élet benyomásaira a hagyományokról, elődökről nem tudó (vagy tudni nem akaró) „őstehetség" elsődleges érzékenységével reagáljon. Többnyire mesés-mitologikus témát, jelképes motívumokat választ; képein jól érvényesülnek a naiv örömmel megtalált színek, az iskolázatlan perspektíva, a figurák szabálytalan esetlegessége, mindazok az elemek, amelyek egy tragédiákat és örömöket egyaránt teljességükben megfogó egyéniségre utalnak.

Alkotásain formai szempontból elsősorban az eleven, de az ízlés határát ösztönösen érző színkezelés és a kompozíció biztossága a figyelemre méltó. Ám a kétségtelenül érezhető tehetség ellenére sem meggyőzőek mindig a képek; mintha nem lennének elég „önfeledtek": jó néhányon érzünk valamifajta mesterkéltséget, a naivitásnak ellentmondó kiszámítottságot.

A stílusbeli bizonytalanság alighanem magatartásbeli törés következménye. Úgy tűnik, ez a naiv ösztönös hang nem annyira belülről fakadó és spontán, sokkal inkább elhatározott szándékból fakadt. A szándékosság, a kimódoltság pedig éppen ennél a felfogásnál a legzavaróbb. Hiszen lehet létjogosultsága a naiv művészetnek, amely a maga áttétel nélküli elsődleges érzékenységével sok mindent másképp láttat a világból, mint a tudatos alkotás, ahhoz azonban valóban ösztönösnek, őszintének kell lennie.

Galambos dekoratív érzéke, tehetsége így is érzékelhető, s kiállítása további lehetőségeit is mutatja. Egyelőre két út áll előtte: a *Talán Róma* című műben érezhető kötetlenebb, kevésbé görcsös érzelmi festés, vagy a *Királyi pár* álnaivitástól mentes tudatossága, gondolati fegyelme. Hogy melyik út vezet célhoz, ezután dől el. Nagyon fiatal, és figyelemre méltóan tehetséges művész, minden bizonnyal megtalálja önmagát.

Lieber Éva

önálló kiállítása meglepetést kelt eddigi, kollektív tárlatokon látott művei után. Egy-egy képe eddig csak arra utalt, hogy a fiatal festőknek ahhoz a csoportjához tartozik, akik az érett reneszánsz művészet tapasztalatait korszerű módon használva, monumentális nyugalommal és „nagyrealista" látványszerűséggel ábrázolják a világot. E stílus néhány képe most is látható, így a *Szénásszekér* hagyományos kompozíciója, s néhány portré, amelyek azt bizonyítják, hogy — a többször tapasztalt nyerseség, formai megoldatlanság ellenére — a képek egységes nyelven beszélnek a festő élményeiről. Annál inkább, mert nyugalmukat a látszólagos kiegyensúlyozottság ellenére megmozgatja egy-egy váratlanul élénk szín, érzelmileg valami borongós-szorongó, szelíd fájdalom.

Újabban ez a két vonás felszabadul, s függetleníti magát a hagyományos fegyelmezettségtől. A színek felfokozott lírája kiteljesedik, eleven mélységük megtölti a képet érzelmi-hangulati teljességgel, anélkül, hogy öncélúakká válnának. Az *Alkony* markáns vörös mezője és néhány csendélet még az átmenetet láttatja, de a *Viaskodók* zöldvörös feszültsége, a *Vörös ég* hatásos tónusellentétei és még egy sereg újabb alkotás meglepő színkompozíciója már ennek a lírának az erejét tükrözi.

Az oldódás az érzelmi érzékenység fokozódását is magával hozta, ám a művész nem elégszik meg a színhatásokkal: legújabb képein esetlegesebb és formailag is bizonytalanabb modellállásra, s főleg jelképes, legtöbbször irodalmias témák megjelenítésére törekszik. Az eredmény az új műveken ezért kettős: a valóban figyelemre méltó festőiségnek ellentmond a nem mindig meggyőző jelképrendszer, a novellisztikus vagy didaktikus ábrázolás.

A stílusváltás nemrégiben zajlott le, sőt láthatóan még nem is fejeződött be Lieber Éva művészetében. Ez a változékonyság és az eleven festői érzék (amely az egyenletesen jó színvonalú kerámiaképeken is érezhető) azt ígérik, hogy egységesebbé, érettebbé is válhat a fiatal művész munkássága.

Rózsa Gyula

— 22.13: Operarészle-

URH-RÁDIÓ

Operarészletek. — 19.00: zene. — 19.40: Könnyű- 20.27: Beethoven-hang- — 22.00: Rákóczi. Dal- zletek.

KOSSUTH RADIÓ

8.20: Lányok, asszonyok... — 8.40: Népi zene. — 9.10: Hol történt? — 9.20: Operarészletek. — 10.10: Bányászdalok. — 10.20: Orvosi tanácsok. — 10.25: Liszt-zongorafantázia. — 10.44: Beolv nők a rettrés gatás Két Hírde giero Mi t

EDD Iskola-tv: 8.05: Környezetismeret, olvasás (ált. isk. IV. oszt.). — 9.00: Orosz nyelv (ált. isk. VI. t.). — Iskola-tv (ismétlés): 13.35: rnyezetismeret. — 14.30: Orosz lv. — 16.18: Koreográfiai miniak (közvetítés Minszkből). — 0: Hírek. — 17.05: Kisdobosok kö- . — 17.25: 100 kérdés, 100 felelet. 8.05: Napló. — 18.10: Falusi doltról. Csak korszerűen!? — 18.35: ilág térképe előtt. — 18.45: Esti e. — 18.55: Keresztúri Dezső házi jegyzete. — 19.05: Madách e: Mózes. Drámai költemény két ben (közvetítés a veszprémi Pe- Színházból). — Kb. 20.20: A szüben: TV Híradó. — A hét könyv — Kb. 22.00: TV Híradó, 2. kis.

ZERDA 17.50: Hírek. — 17.55: Anyagbörze. — 18.10: Magyar Hirdető. — 18.25: A laser. — : Csajkovszkij, Muszorgszkij, mint Puskin és Lermontov műből — 19.20: Esti mese. — 19.30: Híradó. — 19.50: A száguldó rier elindul. Szatirikus irodalmi eállítás. — 20.50: Parabola. — : Prágai tavasz (közvetítés Prából). — Kb. 22.00: TV Híradó, 2. lás.

CSÜTÖRTÖK Iskola-t Környe ret, olv isk. I—I — 9.05: Élővilág (ált. isk. VII. oszt.). — 9.55: Magyar nyelvtan (ált. isk. V. o.). — 10.15: Üresjárat (magyarul beszélő szovjet film). — 11.40: Rajzfilmek. — Iskola-tv (ismétlés): 13.35: Környezetismeret, olvasás. — 14.35: Élővilág. — 15.25: Magyar nyelvtan. — 17.45: Hírek. — 17.50: Hétmérföldes kamera. — 18.05: Magyar Hirdető. — 18.20: A képzőművészet története. IX. rész. Gótikus művészet. — 18.55: Telesport. — 19.20: Esti mese. — 19.30: TV Híradó. — 19.50: Zenélő órák. — 21.00: Halló, fiúk! Halló, lányok! (Műsor 14—18 éveseknek!) — Kb. 22.00: TV Híradó, 2. kiadás.

PÉNTEK Iskola-tv: 8.05: Orosz nyelv (ált. isk. V. oszt.). — 8.20: Angol nyelv (középisk. II. oszt.). — 9.05: Élővilág (ált. isk. V. oszt.). — 9.25: Bolondos história (csehszlovák film). — 10.45: Telesport (ismétlés). — 11.00: A képzőművészet története. IX. rész. Gótikus művészet (ismétlés). — Iskola-tv (ismétlés): 13.35: Orosz nyelv. — 14.30: Élővilág. — 16.45: Angol nyelv. 17.10: Fizika (középisk. II. oszt.). — 18.10: Az Iskola-tv postája.

SZOMBAT 16.55: Hírek. — 17.00: Miért szép? (kisfilm). — 17.10: Nemzetközi Mezőgazdasági Magazin. — 17.30: Tessék kérdezni, a nyelvész válaszol. — 17.55: Az ember felfedezése. V. rész. Az Enciklopédia kora. — 18.35: A TV jelenti... (Aktuális riportműsor.) — 19.15: Esti mese. — 19.30: TV Híradó. — 19.50: Derűs percek: Az ezerarcú detektív (jugoszláv rajzfilm). Hoffnung: Zenei karikatúrák. — 20.05: Bemutatjuk... (Dalkoncert közvetítése Varsóból.) — 21.05: Garfunkel és társai (játék Gádor Béla műveiből). — 22.45: TV Híradó, 2. kiadás.

zépisk. III—IV. oszt.). — 10.00: Játszszunk bábszínházat. — 10.40: Bemutatjuk az úttörővasutat. — 11.10: Foxi Maxi kalandjai. — 11.35: A Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekarának hangversenye (ismétlés). — 16.08: Bemutató a III. miskolci filmfesztivál díjnyertes filmjeiből. — 17.20: Napló. — 17.25: A Pécsi Dózsa

A BRATISLAVAI TV

HÉTFŐ 16.15: A kerékpáros békeverseny közvetítése. — 17.20: Hová tűnnek tízmilliók? (Kisfilm.) — 17.40: Családi posta. — 18.05: Filmriport a híradástechnikai szerelőkről. — 18.35: Telesport. — 19.00: TV Híradó. — 19.30: Szerelők (filmriport). — 20.00: A kristálytiszta folyó partján (tv-játék). — 21.50: Kamarazene.

KEDD 10.20: A kristálytiszta folyó partján (tv-játék, ismétlés). — 11.45: Találkozás 22 év múltán (riportfilm, ismétlés). — 12.05: TV Híradó. — 17.55: A kerékpáros békeverseny közvetítése. — 19.00: TV Híradó. — 19.30: Tv-vetélkedő a CSKP XIII. kongresszusa alkalmából. — 21.30: TV Híradó.

SZERDA 16.45: A Csehszlovákia —Szovjetunió labdarúgó-mérkőzés közvetítése. — 19.00: TV Híradó. — 19.30: Ideiglenes világ (tv-játék, csak 14 éven felülieknek!). — 21.10: Prágai tavasz, 1966.

CSÜTÖRTÖK 16.20: A kerékpáros békeverseny közvetítése. — 17.45: Kicsinyek műsora. — 18.30: Képek a kelet-szlovákiai kerület életéből. — 19.00: TV Híradó. — 19.35: A film története (a szovjet filmgyártás a Nagy Honvédő Háború éveiben). — 21.00: Arcképcsarnok: Janko Král. — 22.20: Dokumentumfilm az antik és a reneszánsz műemlékekről.

MEGHÍVÓ

Fk.: Köteles István

7120 66 FNyV 6

A KÉPCSARNOK
MEGHIVJA ÖNT

GALAMBOS TAMÁS

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1966. ÁPRILIS 30-ÁN,
SZOMBATON D. E. ½1 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

KISDÉGINÉ KIRIMI IRÉN dr.

MEDNYÁNSZKY TEREM,
BUDAPEST, V. TANÁCS KRT. 26.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Galambos Tamás
ÚJ IRÁS
1964 FEB
1021

A KILENCVENÖTÉVES LYKA KÁROLY ÜDVÖZLÉSE

Nagy idők nagy tanúja — kevesekre illik e jelző annyira, mint őrá, a magyar művészettörténetírás pátriárkai korba lépő mesterére. Ott volt Torinóban Kossuth Lajos halottas ágyánál, és ez nem csupán életrajzi kuriózum, nem is puszta életre szóló élmény, hanem szimbólum is. Lyka Károly élete és munkássága élő kapocs a nagy nemzetébresztő nemzedék, majd a Tanácsköztársaság előtti évtizedek forradalmi szelleme és a mi korunk között. Mennyit látott és mily sok harcot harcolt végig! Neve összeforrott a modern magyar művészet egyik élcsapatának, a nagybányai mozgalomnak a megszületésével és győzelmével; ő szerkesztette a máig is legjobb magyar képzőművészeti folyóiratot, a „Művészet"-et; talán a legtöbbet ő tette a Képzőművészeti Főiskola modern szellemű megreformálásáért; mint főiskolai tanár a képzőművészek százait, mint művészeti író pedig az olvasók ezreit nevelte a valódi művészet szeretetére. Ebben máig is ő az utolérhetetlen példa: hogyan lehet ötvözni a tudományos igényt és a művészet szeretetére nevelő pedagógikus szándékot, hogyan lehet úgy kritikát, tanulmányt írni, hogy azt egyforma érdeklődéssel olvassa és tanuljon belőle a művész, a szakember és a laikus közönség. Mert Lyka Károly bárhol is dolgozott, mindig elsősorban tanár maradt. Még az új művészettörténeti adatokat feltáró könyveiben, a modern művészeti mozgalmak elfogadtatásáért írt vitacikkeiben is a tanítani akarás hőfoka izzott. Nem is tett senki annyit a magyar művészettörténet megismertetéséért, mint ő. Mindnyájan, kik szerény kismesterként gazdagítani igyekszünk a magyar művészettörténeti irodalmat, mesterünknek valljuk őt.

Lyka Károly mindig tudta, hogy tevékenysége kultúrmisszió. Tudta, hogy olyan korban, amikor nagyon nehéz sora volt a valódi művészetnek, neki őrködnie kell, szüntelenül agitálni, vitázni az igazi művészet érdekében, és nevelnie kell a közönséget, mert azt is tudta, hogy a művészet Anteuszának csak a társadalom, az együttérző, megértő közösség adhat erőt. Mint tudós is a művészetet mindig a társadalommal való korrelációjában szemlélte. „Minden műremek meg van határozva a művész fizikumától, a környezettől, egyszóval az egész milieu-től" — idézte 1892-ben barátjához Réti Istvánhoz írt levelében a nagy francia művészetszociológust, Taine-t, és hozzáfűzte: „Az én doktrinám kiegészítené Taine-ét, sőt, ha jól vesszük, hát éppen azt üti helyre, amiben Taine nézetem szerint még hibázott." Csakugyan egész életműve e fiatal korában maga elé szabott célkitűzésen alapult. Nem elégedett meg a puszta szociológiai szemlélettel, vallotta, hogy a művészet nemcsak kultúrtörténeti jelenség, mindig szem előtt tartotta a sajátos esztétikai problémákat is. Ugyanakkor sohasem tekintette a művészetet elvont esztétikumnak, formajátéknak, mindig hangsúlyozta társadalmi felelősségét. Ezért juthatott el ő maga is olyan művészeti irányok megértéséig, amelyek formamegoldásukban messze túlhaladtak a nagybányai elveken. Hiába volt épp ő ezeknek az elveknek az egyik megfogalmazója, a tudós Lyka mindig tudta, hogy a szüntelen változás, az új kor új tartalmi és formai problémákat fakaszt, nyitott szemmel kereste mindig az újat, a haladót.

Tanár, kritikus, tudós, esztéta és írói tehetségű esszéista — ritka adottságok egy emberben. Lyka Károly mindvégig etikusan sájárkodott tehetségével. Ezért is példa mindnyájunk előtt, s köszöntjük őt kilencvenötödik születésnapja alkalmával tanítványi tisztelettel.

NÉMETH LAJOS

gel, hanem gondolatokkal, elvekkel, tervekkel is, or
iránt, ami ez esetben a szocializmus. Az értelmiség
kötelezettséget, akik önmagukra nézve az el nem k

De mi történik, ha valaki kötelezettségekkel a
kötelezettség elvét, az abszolút individualizmust val
életében, hazugság a munkájában. Nem, barátaim:
szocialisták, az életünk mindenképpen elkötelezett: *a szabadság és szükségszerűség dialektikus viszonyában determinált.* Elkötelezettek vagyunk a szüleinknek, akik a világra hoztak, a népnek, nemzetnek, országnak, amely felnevelt és az eszméknek, amelyekkel ez a közösség él vagy élni próbál. Ez a becsület parancsa is. Csak a parazita nem vállalja.

Már elmondtam egynehányszor, de ez alkalommal újra hangsúlyozom: én csak annak a pesszimistának hiszek, aki felakasztja magát és nem fáradozik azzal, hogy a többieknek az élet hiábavalóságát bebeszélje vagy prédikálja.

Ilyen pesszimista azonban kevés akad, s ha akad is, az nem ír. A pesszimista írók azonban éppúgy halhatatlanságra törekednek, mint az optimisták és boldogtalanok, ha az akadémia nem elég korán ismeri el az érdemeiket. Ez bizony, akárhogy kerülgessük a kérdést, — tisztelet a ritka kivételeknek — hazugságba-esés.

Én megvallom, rongy embernek érezném magam, ha nem törődnék azzal, mi lesz az enyéimmel, népünkkel, országunkkal és mi lesz ezzel a mi szocializmusunkkal. Szeretném tudni az életem végén, ha már eddig hadakoztam érte, hogy csakugyan jó lesz-e hát? Sőt, még azt is, habár ez túl nagy kívánság, hogy csakugyan ez lesz-e az emberi nem felnőtt korszaka, a végleges együttélési rend és forma? Bátorkodom azt hinni, hogy ezekben a gondjaimban itt e teremben és kinn az országban még sokan osztoznak.

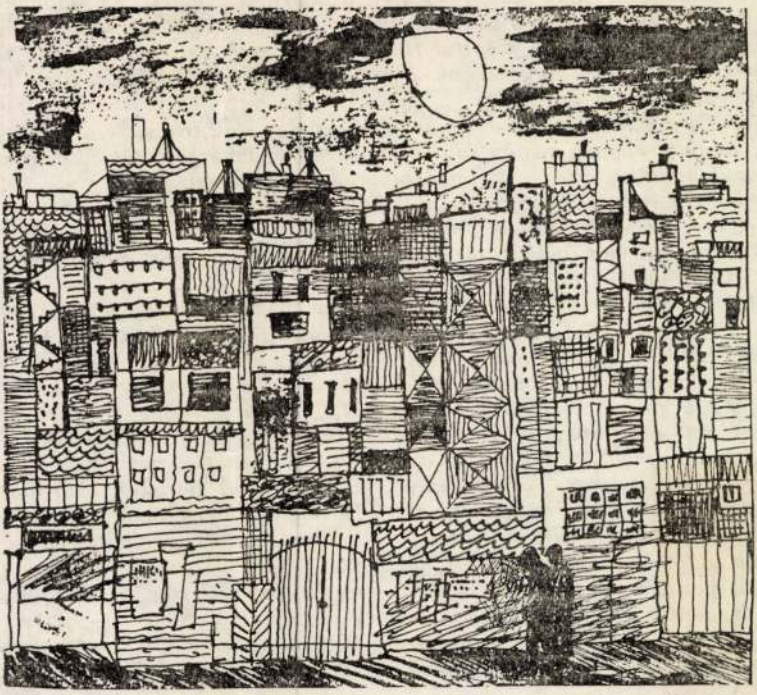

Galambos Tamás: József Attila: Külvárosi éj

1021

Galambos Tamás festőművész

1971. X.16. /petőfi/ 21.51. Ka. /6/

Alkotóműhelyben

- Kedves hallgatóink, Galambos Tamás festőművésszel beszél get Ambrus Tibor..

- Galambos Tamás festőművész Hincz Gyula festőművész növendékeként 1963-ban fejezte be foiskolai tanulmányait. Az azóta eltelt 8 esztendő alatt itthon és külföldön is ismert művvvésszé vált. Hogyn indult el pályáján?

- A kezdet nagyon nehéz volt. Egy fiatal festőművész számára, aki kikerül a főiskolára, feltétlenül az első feladat, saját formanyelvét ki kell teremtenie. Számomra is ez volt az első, hogy megtaláljam a saját világomat. Az első képek tulajdonképpen tulajdonképpen rácsodálkozás volt a világra, és útkeresés volt.

- Innen datálódik, hogy én naiv festő vagyok. Ma már nem tartom magam naivnak. Abban az időben.

- Azt mondja, hogy ma már nem tartja magát naivnak. Hát volt idő, amikor annak tartotta?magát?

- Az első idő, amikor a szárnypróbálkozások ideje volt, én ténylegesen naivan festettem. Ez olyan volt, mint a gyermek, aki megtanul beszélni, először keresem a betűket, amikből szavakat tudok magamnak formálni, majd később mondatokat. Ez még csak csupán az érzéseknek a kifejezése volt. Ma már úgy érzem, ott tartok, hogy megtanultam a nyelvet, tehát ki tudom fejezni, amit szeretnék. Ma már megfordult a dolog, ma a környező világról a véleményemet szeretném elmondani.

- Próbáljunk ezt az időrendiséget néhány művel, néhány képpel, ezek felemlitésével valahogy illusztrálni.

Mondjuk a Mednyánszky terembeni kiállitásán azt hiszem a legemlékezetesebb kép a "Fehér szarvas" volt. Ezt hova so rolja?

- Igen, ez volt az első rátalálás számomra. Itt volt, amikor valamiféle olyasfélét találtam, ahol a fantasztikus ke veredett a naiv, gyermeki kifejezésmóddal. Ezt én a naiv korszakomhoz sorolom mindenképpen.

- Na de annak gondolom egy fejlettebb, tudatosodott részé hez, illetve periodusához.

- Bizonyos fokig tudatosabb volt, mert hiszen, aki elvégzi a főiskolát néz, olvas, lát és gondolkodik, mindenképpen vé leménye van a dolgokról, de úgy érzem, hogy abban az időben mindenképpen naiv módon festettem, tehát a hozzáállás,ahogy én elkzedtem a képet mindig olyan volt, mintha akkor-~~kató~~-kezdenék először ecsethez nyúlni. Azonban elébb-utóbb egy festő elér egy olyan stádiumba, amikor úgy érzi, hogy ezt nem lehet tovább csinálnia, tehát a stilusnak a lehetőségeit számára már kimeritette, új utakat kellett keresnem. Én meg találtam a Céllővöldét, a Vurslit világában. Az a meggyőző dés, hogy ha én valahol olyat akarok csinálni, ami Magyar országnak is, tehát a magyarságnak is adjon valamit, de másrészt, hogy internacionális legyen, feltétlenül karakte rében magyarnak kell lennie. Tehát a magyar népmüvészet, de lehet, hogy a városi folklor is annak a felhasználásával valami általánosat mondnni, ami mindenki számára érdekes lehet.

- Amikor megjelentek a képei a kiállitásokon, akkor általá-

ban az a vélemény alakult ki, hogy az a piktura, amit Ön mivel Lyka Károly szavával, egy ilyen mesélgető festészet. Egyetért ezzel a véleménnyel?

- Hát feltétlenül mesélő, de nem anekdotázó.

- Hát szóval a mesélgető, ezt jelentette volna, ezt az anekdotázót, és ehhez még az is hozzájárult, hogy a képek tartalma, az amit mondjuk egy be nem avatott néző kiérez, vagy kilát vagy kiolvas a képből, az ezt a véleményt feltétlenül alátámasztotta, de azért én azt hiszem, ~~az~~ hogy ennek a véleménynek látszólagos igazsága ellenére a szándék is több volt és azt hiszem a megvalósításban is több sikerült ennél.

- Hát én egyrészt nem akartam anekdotázó lenni. Amit én mondani szerettem volna, mindenképpen valami irónikus dolog volt, tehát hogy világosabban kifejezzem magam, nagyon komikus , ha akár egy művész, vagy más ember túl komolyan veszi önmagát. Tehát csak úgy érezten, hogy én úgy tudok legjobba beszélni komoly dolgokról is, ha bizonyos iróniát viszek a képeimbe és ha önmagamat is azért kigunyolom. A naiv és a tudatosabb festés közötti különbség stilárisan ott jelentkezett hogy egyre inkább közeledtem a konstruktivebb, szigorubb felfogás felé. Tehát a szövött, virágos, hegyes-völgyes tájak helyett, megjelentek a szigorubb, ikonszerü, arannyal átszőtt házak, figurák. A következő lépés ahol vvviszont bábuszerü emberi alkkok mozogtak és az ő mozgásukban, vagy egymáshoz való kapcsolatukban szerettem volna kifejezni a mondanivalómat. A következő lépésként megforditottam ezt a dolgot és azt mondtam magamban, ha már én bábuszerü figurá

kat festek, mért ne festenék egyenesen bábukat? Ekkor kezd tem el festeni a bábszinházakat. Ez másfél évvel ezelőtt kez dődött ez a bábszinház sorozat, aminek már néhány darabja elkészült. Voltaképpen ezt érzem igazán sajátomnak és úgy érzem, hogy a továbblépést is ezek a képek hordozzák.

- Az előbb a képeket nézve mutatott egy "Józsefet eladják testvérei" címűt. Tehát a bibliai jelenetet festette meg, amit én különös érdeklődéssel néztem azért, mert Ferenczy Károlynak is van egy hasonló című és témáju képe. A kettő közötti különbség nyilvánvaló. Ferenczynél egész bizonyos, hogy a bibliai történetnek egy aktualizálását, egy Ferenczy korabeli aktualizálását látja a néző. Önis aktualizált vala mit ezen a képen, - az az érzésem legalább is - kolott ezt a képnek csak a hangvételéből érzem. Ebből a bizonyos iró nikus hozzáállásból. Tulajdonképpen mit akart ebben a kép ben elmondani?

- Hát tulajdonképpen ez Thomas Mann inspirációja, inspiró ciója kép. Mondanivalója semmi más, mint a kisebbik fiu, vagyis a gyengébbnek az elesettsége és a kiszolgáltatottsá ga. Hogy bizott valakikben, akik őt megcsalták. Na most ezt bizonyos irónikus módon, József kissé groteszk ábrázolássá val próbáltam. Számomra sohasem heroizálás a cél. Tehát a testvérek között is, egyik a másikra mutat, egyik a másikat okolja, van a testvérek között, aki nem akarja eladni Jó zsefet, félrehúzódik. Az embercsoport és az egyénnek ezt a bonyolult kapcolatát, kapcsolatával próbáltam valamit kifejezni.

Említette a folytatsát, a Bábszinház sorozatot, a Fiatalok Studiójának legutóbbi kiállitásán ezt sokan látták is, a "Ruhásboltra" gondolok. Beszéljünk talán erről. Ez aztán igazán bábos kép, mert itt nem is mozgatható marionettekről hanem egész egyszerüen mozdulatlan, arcnélküli kirakatbabák ról van szó. Mit jelez, mit jelent, mit mond ez a festmény? - Hát ez az új korszaknak legelső képe. Tulajdonképpen a bábos képeknek ez volt az inspirálója ez a kép. Itt egy szen tenciát szerettem volna megfesteni, hogy nem a ruha teszi az embert. Azonban túl patétikusnak éreztem és ezért keresz teltem át a "Ruhásbolt" cimre. Itt arról van szó, hogy tény legesen akár milyen ruhát adunk rá, bármilyen vallásba öltöztetjük az egyént, ha nincs elég emberi becsülete, akkor ugyanúgy báb marad. Ennek egyenes folytatása volt a Bábszin ház. Itt egy uniformisba öltöztetett figura mozgat egy Pega zust és egy bohócot. Teljesen nyilvánvaló a szándéka, mert mindenféle terror és erőszakot gyülölök és azt hiszem,min den jóérzésü ember igy van ezzel.

Most a következő studió kiállitáson szerepel egy képem,ami nek az a cime, hogy a "Bábok lázadása". Azt próbáltam meg festeni, hogy mi történik akkor, ha a bábuk megelégelik a mesterük mozgatását és irányitását és ha fellázadnak. Fel tétlenül bosszut állnak, de itt is különféle módon nyilvá nul meg. Ha valaki hatalmi pozicióba kerül, egész más mó don használja fel az eszközeit. Egyik figura kiszúrja a mes terének a szemét, a másik csak örömmért ül, a harmadik

önfeledten végre a játékainak szentelheti az idejét.

- A művészetnek, vagy talán mondjuk úgy, hogy a művészi munkának, a perspektivája tulajdonképpen a folytonos fejlődés. Most ebből az önként vállalt stáléris kötöttségből, ami az Ön képeiből nyilvánvaló, hogy látja a további útat? Tehát a fejlődés és a továbblépés lehetőségét?

- Én nem stiláris korlátokat látok, hanem a mondanivalónak a határait, amelyek bilincsbe köthetik egy festőnek a kifejezés módját. Itt szintén arról van szó, hogy a gondolat visszahat a stiláris eszközökre. Na most énnálam, amit szeretnék én. Kritikai képeket szeretnék festeni. Ez a sorozat, ez a Bábszinház sorozat tuljadonképpen gyermekszájjal elmesélt igazságok. Én igazságokat szeretnék mondani. A továbblépés, ez voltaképpen nagyon nehéz. Ki szeretnék lépni a síkból és plasztikus képeket szeretnék készíteni, tehát ezek a célló völdék és ringlispilek megjelennének a térben is, mozgathatóak lennének és szeretném, ha nagyon naivakká válnának. Tehát,ha ma valaki látja,őket, megértené az én gondolataimat a világ ról,alkotott nézeteimet és esetleg rádöbbentenné valami igazságra az embereket.

- Elhangzott: Alkotóműhelyben.

- Galambos Tamás festőművésszel beszélgetett Ambrus Tibor.

-o-o-o-o-

A KIÁLLÍTOTT MŰVEK JEGYZÉKE

1. Fehér kócsag, olaj, 80x120
2. Galambos Szent Ferenc, olaj, 60x80
3. Talán Róma, olaj, 30x50
4. Kutyás hölgy, olaj, 40x80
5. Páva, olaj, 30x50
6. Három királyok, olaj, 70x110
7. Orosz templom, olaj, 60x80
8. Bűnbeesés, olaj, 100x120
9. Szőkőkút, olaj, 40x69
10. A tékozló fiú, olaj, 38x47
11. A vörös torony, olaj, 46x56
12. Nápolyi háztetők, olaj, 30x55
13. Fekete macska, olaj, 30x40
14. A fehér szarvas legendája, olaj, 120x180
15. A város púpja, olaj, 60x80
16. Sárga templom, olaj, 60x70
17. Római domb, olaj, 50x60
18. Velence I., olaj, 60x90
19. Velence II., olaj, 50x60
20. Szicília, olaj, 45x70
21. Ezüst Katedrális, olaj, 50x60
22. Arany Katedráiis, olaj, 31x51
23. Bronz Katedrális, olaj, 30x50
24. Kék Katedrális, olaj, 40x50
25. Királyi pár (szőnyegterv), collage, 25x38
26. Város I. (mozaikterv), olaj, 35x55
27. Város II. (kerámia faliképterv, olaj, 50x80

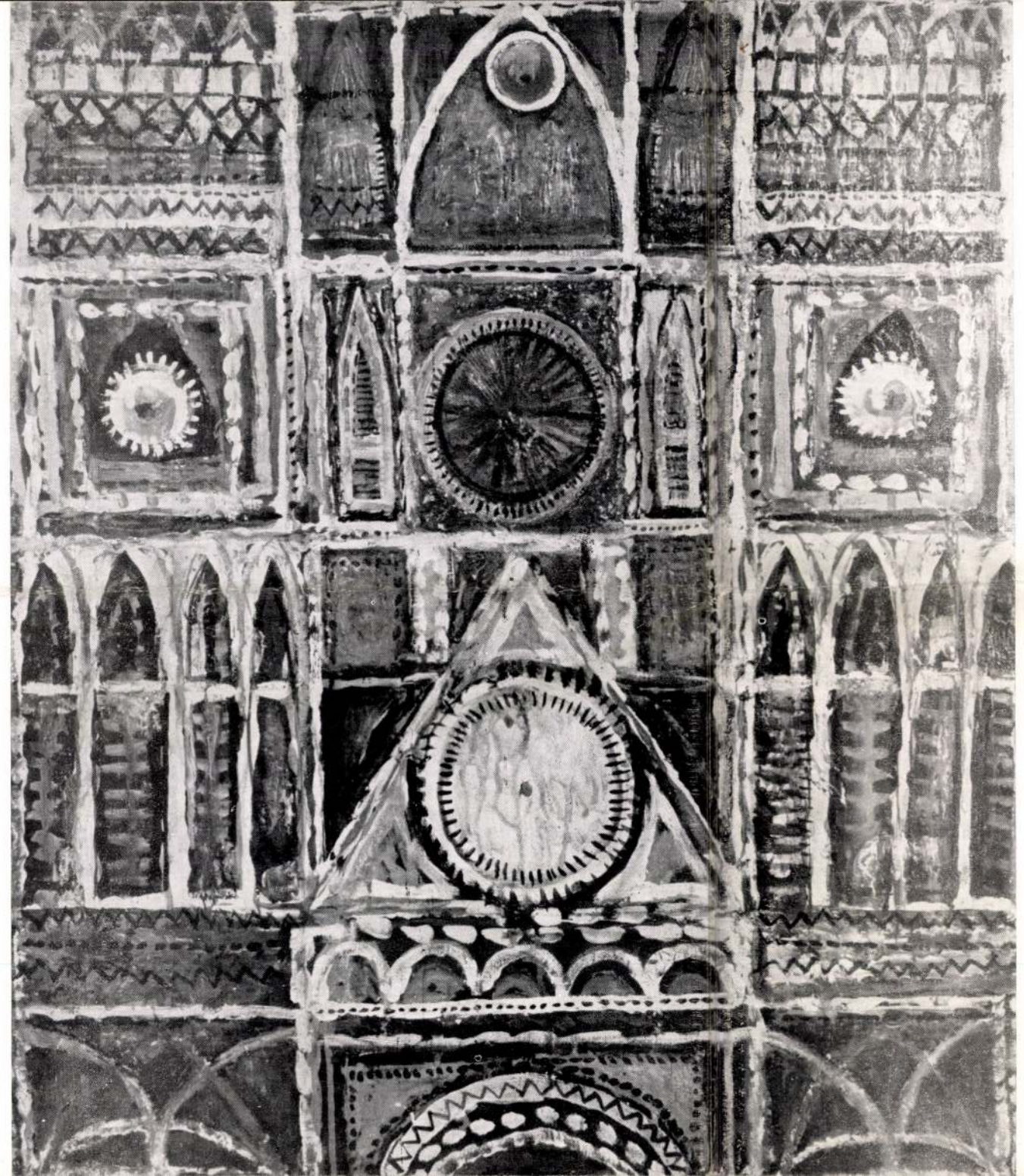

Galambos Tamás

MEDNYÁNSZKY TEREM

BUDAPEST, V. TANÁCS KÖRÚT 26.

*

GALAMBOS TAMÁS

FESTŐMŰVÉSZ

kiállítása

1966.
április 30-tól május 14-ig

Felelős kiadó: Köteles István
66-3 400 db — FMNYV d. t. 1429

GALAMBOS TAMÁS

KÉPEIRŐL

A túlfinomult városi kultúrától való szabadulni akarásra a festők két utat látnak: a szigorú, lemeztelenített konstrukció félreérthetetlen képszerkezetét, vagy a mesevilág gazdagságát. Nem vitatkozunk azon, hogy egyik vagy másik vezet-e célhoz, avagy esetleg mindkettő elhibázott, inkább örülünk annak, hogy mindkettőből szép művek születnek.

Galambos Tamás derűs, életvidám színekkel festett képei nagyszerű tanúságai annak, hogy e fiatal művésznek mennyi mondanivalója van egy fának, egy tájnak, a világnak szépségeiről, s hogy érzései, gondolatai palettájának színein keresztül kérnek kifejezést. Képeinek szemlélete közben az az érzésünk, hogy a művész a „bűnbeesés előtti naivság" szerelmese. Gazdag fantáziával festi váltakozó témáit. Minden ecsetvonásán látszik, hogy iskolázott festő, aki egyforma becsületességgel dolgozza meg képeinek minden négyzetcentiméterét. Nagy szerencséje, hogy képein mégsem az iskolázottság lesz úrrá, hanem kedvesen közvetlen, mesélő kedve. Ha összehasonlítjuk két évvel ezelőtt festett képeit a maiakkal, úgy látjuk, egyre lendületesebben fest, s az élmény döntő tényező művészetében. Figuráit (Bűnbeesés, Három királyok, A csodaszarvas legendája) valami kimondhatatlan bájjal, naivitással festi, a környező tájat igen nagy gonddal, annyira, hogy botanikai ismereteinkből szinte mindenik növényre örömmel ismerünk. Nála minden részlet fontos, képeit tudatosan szerkeszti, mondanivalóját gondosan építi fel, az esetlegesség, a véletlen nagyon kevés szerepet kap művészetében.

Szicília című képén a lángoló törzsű fák, a vakítóan fehér házak a csodálatosan kék egű háttérrel, mesélő hangulatukkal a táj atmoszféráját tükrözik, s megéreztetik velünk a szikrázó napsütésben ragyogó sziget szépségét. Másik festményén a víz vibráló zöldje, az épületek csipkeszerűsége teljesen a ragyogó várost (Velence) idézik. Élménye olaszországi útja után egészen rendkívüli volt, s ez az élmény oldódott fel később síkszerű alkosásaiban is. Szeret mindent megfesteni, tisztán fogalmaz. Képeinek témáit belső élménye, a látvány átélése adja. Kultúrált mértékkel fest, s a síkszerű műveiből a murálisra való hajlam, a mozaik és kerámia felé való vonzódás is kicsillan olykor.

Nem hasonlítjuk őt senkihez az úgynevezett primitívek közül, mert legfeljebb bátorítást kapott abban az irányban, hogy ne a látvány, hanem a valóság hímes szőnyegét álmodja meg képein. Álmodozásának elhihető erejét mutatja, hogy tudatosan kerüli az anyaggal való felszínes virtuózkodást, a különböző eszközök közbeiktatásával kicsikart vibráló faktúrát. Ő nála is vannak gazdag felületű falak, mezők, fák, de ezeket m e g f e s t i. Fiatal emberben ritkaság az álomvilágnak és a fegyelemnek az a különös keveréke, ami Galambos Tamás képeit olyan rokonszenvessé teszik. A pályáján induló művésznek meleg együttérzéssel szemléljük kiállítását s további működését örömmel kísérjük figyelemmel.

1939-ben született Budapesten, s középiskolai tanulmányait a Képzőművészeti Gimnáziumban végezte. Az érettségi vizsga után a Képzőművészeti Főiskolára iratkozott be, ahol Hincz Gyula volt mestere. A főiskola elvégzése után a Fiatal Művészek Stúdiójának lett tagja, s itt 1965-ben hat hónapra szóló ösztöndíjat kapott. Több alkalommal járt külföldön, s az ott szerzett impressziók festményeiből finoman tükröződnek. Talán legnagyobb élményt Olaszország világa jelentett neki, egyrészt a táj szépsége, másrészt az olasz múzeumok látogatása, s a nagy elődök tanulmányozása.

KISDEGINÉ KIRIMI IRÉN DR.

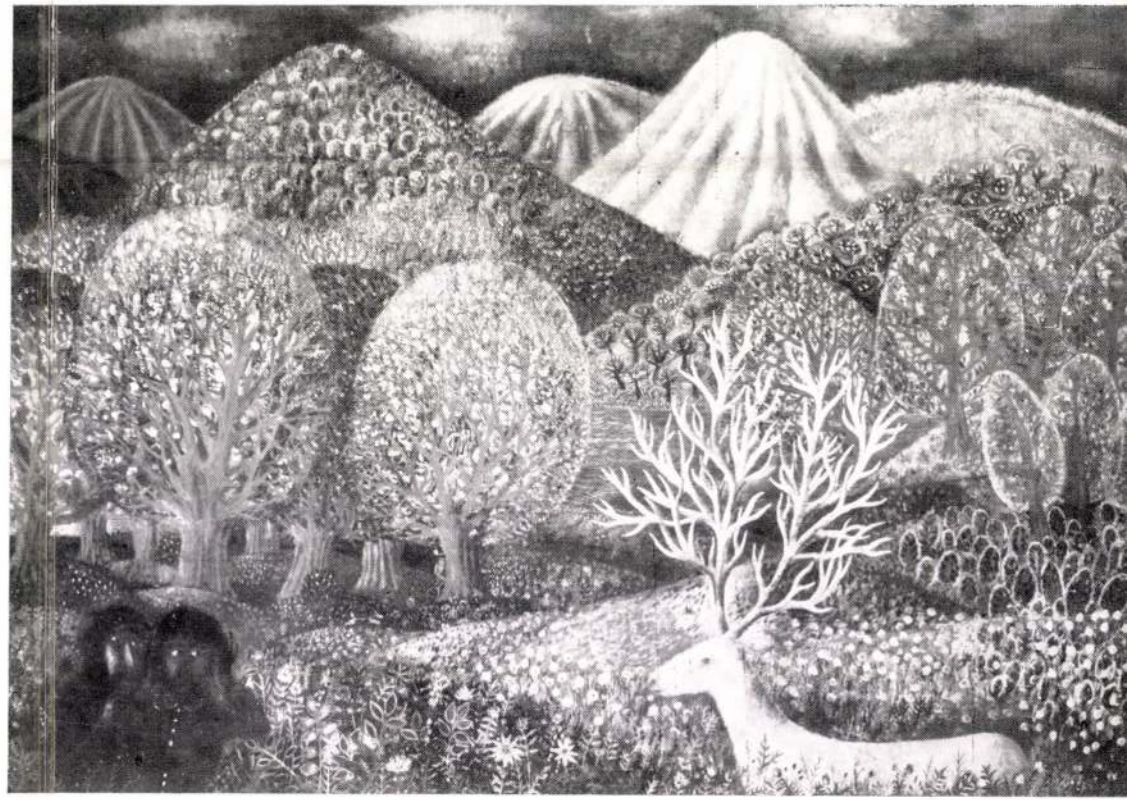

MDK

Galambos Tamás, festő

Ápr. 30-án kiállítása nyílik meg
a Medgyaszay Teremben.

— : Hír

10.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. ápr. 28.

Galambos Tamás, festő

MDK

Ápr. 30-án kiállítása nyílt
meg a Medgyaszay Teremben.

— : Hír

14

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. máj. 1.

Galambos Tamás, festő MDK

Kiállítása a Medvyá nszkey Teremben tekinthető meg.

-: A hét végi kulturális programból 8

NÉPSZABADSÁG, 1966. máj. 7.

Galambos Tamás, festő MDh

A Medgyánszky Teremben nyílt meg kiállítása.

A fiatal, nagyon lehetséges művén fejlődésének egyik lehetséges útját a Talán Róma c. kép, a másikat a Királyi pára c. mutatja.

Rózsa Gyula: Jegyzetek kiállításokról 9

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. máj. 13.

MTA.

Galambos Tamás

Kiállitásának hirdetése

Pesti Müsor 1966 máj.5.

MDK.

Galambos Tamás

Kiállitásának hiradása

Népszabadság 1966 máj.7.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 MÁJ 3

PESTMEGYEI HÍRLAP

Galambos Tamás

— Galambos Tamás festőművész kiállítása a Mednyánszky teremben május 14-ig tekinthető meg.

A KÉPCSARNOK
MEGHIVJA ÖNT

GALAMBOS TAMÁS

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1966. ÁPRILIS 30-ÁN,
SZOMBATON D. E. ½1 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

KISDÉGINÉ KIRIMI IRÉN dr.

MEDNYÁNSZKY TEREM,
BUDAPEST, V. TANÁCS KRT. 26.

Galombos Tamás
festő

KÉP CSAR NOK

MEGHÍVÓ

Fk.: Köteles István

7120 65 FNyV 6

Galambos Tamás festő

Emlitett mű: Sicilia

/ A „Studio 66" kiállitásról /

Zalai Kiskapu 1966 máj 6

Galambos Tamás

Illusztráció József Attila
„Külvárosi éj" c. versékez.

Rajz, reprodukció

Új Tvás, 1964 2. szám, 231. kgs.

Galambos Tamás, festőművész

A Brestí Tavaszi Fesztivál keretében márc. 16-án a Műcsarnokban megnyílt az Országos Képzőművészeti Kiállítás. Szabó György művészettörténész nézte meg a kiállítást, ő szól róla. — Galambos Tamás „Békebazár" c. művét látjuk a kiállításon. /említve/.

Képzőművészet '84.

1984. III. 29. TV 2-műsor /Ezné/.

Maler Tamás Galambos

Das Budapester Frühlingsfestival bietet den Rahmen für den Versuch, Rechenschaft abzulegen was die Maler Bildhauer, Grafiker und Medailleure Ungarns in den vergangenen zwei Jahren schufen.

Tamás Galambos bietet auf seinem „Friedensbasar" je nach Wahl militärische Orden und Auszeichnungen oder hübsche Friedenstauben an.

V. Rösicke: Spiegel des Hier und Heute?
Daily News, 1984. März. 24.

Galambos Tamás
festő

Kiosztották a Művészeti Alap 1988. évi díjait

Kiosztották a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja 1988. évi díjait hétfőn a *Vigadó Galériában.*

Az irodalmi díjat *Simonyi Imre* költő, az írói díjat *Németh Lajos* művészettörténész, a zenei díjat *Bárdos Kornél* zenetörténész kapta. A kiállítási nívódíjban hárman részesültek: *Galambos Tamás* festőművész, *Somos Miklós* festőművész és *Körösényi Tamás* szobrászművész. Ugyancsak hárman kapták meg a művészetszervezői nívódíjat: *Probstner János* keramikusművész, *Kernács Gabriella* művészeti író és *B. Farkas Tamás* televíziós rendező. A művészeti írói nívódíjat *Fitz Péter* művészettörténész, a Péterfi-plakettet pedig *Breuer János* zenetudós kapta. (MTI)

Népszabadság, 1988. dec. 13.

GALAMBOSI TAMÁS (festő)

*

Galambos Tamás festőművész kiállítását november 27-én Gyönkön Lakatos István József Attila-díjas költő nyitotta meg.

*

December más

Dunatáj, 1987.1. sz. Borító/3.

arországon a nagyszombati jezsuita
terházy Miklós nádor, a katolikus
s stukkátorok, /Antonio és Pietro
stb/. olaszok. Homlokzata, alaprajzi
csi templomának, távolabbról a

további jezsuita épitkezéseknél,
o./ majd a további szerzetesi és
szerviták, Léka augusztinusok,
A mecenások az akkor nemrég
rtént csatlakozással vagyunukat
terházyak, Pálffyak, Nádasdyak,

az épitkezéseknek csupán egy
részleges ujjáépités, régebbi templo-
, kápolnasorok kialkitása

kor kétségkivül az egyházi müvé-
osan csatlakozik a világi épitészet

Galambos Tamás

A debreceni Medgyessy-teremben kiállítása
nyílt.

Magyar Hírlap, 1970. V. 9. 8. l.

Galambos Tamás

A Studió 70 kiállításon (Ernst M.) szereplő képével (Schwarcz és Tsa ruhakölcsönző) bizonyára nemzedéke útkeresését akarta kifigurázni.

Bojár Iván: Kiállításról – kiállításra; Magyar Hírlap, 1970. IV. 7. 6. l.

Galambos Tamás

A debreceni Medgyessy Teremben egyéni kiállítása volt, a tizedik (1970. V. 18-23.). Külföldön is jól ismerik. Mesefigurái megnyerőek.

Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 66. l.

Galambos Tamás

a keszthelyi múzeumban megrendezett Balatoni Nyári Tárlat-on (július hó) „Alkotás a Vörös-tengeren" című festményével vett részt.

D. T.: Képző művészet.

Vigília 1972/9 634 old.

Galambos Tamás

Részt vett a „Táblakép '72" pályázaton

A népi hagyományok világához a modern szemléletben az expresszivista kifejezésmód is célravezetőbb, mint azok az álnaiv kiszélletezések, amelyet Galambos Tamás „Éden"-e (Th. Rousseau nyomán újjá költve), reprezentál.

Kadár Zoltán: A III. Debreceni Országos Nyári Tárlat.

Alföld 1972/8 69 old

Galambos Tamás

Részt vett a Studió 1970. évi kiállításán.

Kortárs 1970/7 1172. old.

Galambos Tamás festménye

Kortárs, 1969./8. 1348. o.

Galambos Tamás

1968-ban résztvett a nyári torinói tárlaton.

Első önálló tárlata 1966-ban a Mednyánszki Teremben volt.

Felesége Szilágyi Ildikó ötvösmüvész.

Kortárs, 1969./8. 1343.o.

Galambos Tamás

Tasnádi Attila " A Kilencek és a Studió" c. esztetizáló cikkében szerepel.

Kortárs 1969/4 666. old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 MÁJ. 4.

ESTI HIRLAP

1021

Mesetájak, csipkepaloták

A 26 éves *Galambos Tamás* első önálló kiállításán gyermekkorunk útjaihoz kapunk kísérőket, s megtorpanva állunk meg drága mesék múlhatatlan birodalmában. Galambos tájai paradicsomi részletek, üde gyönyörködés szülöttei, s maguk is szüntelenül gyönyörködésre buzdítanak. Kiemelkedik a *Bűnbeesés*, *A fehér szarvas legendája*, a *Három királyok* és a *Katedrálisok*. Galambos örök virágzástól duzzadó nyarakat fest, vagy ha őszt, mint egyik legjobb képén, az *Ősz* címűn, a múlás évszaka hamvadásában is teljes, nagy távlatokat átölelő. Más képein csipkepaloták aprólékos színezése, a falak síkjához tört utcák merész vetítése az egyiptomi festészetig visz bennünket. Katedrálisai mesések és valószerűek, mert kecsességükből tömböt mutat csak, azon részletezve a faragott kövek vonaljátékait. Dombjai felett zöld az ég, zöld a tékozló fiú arca. Vakító falú házai, csipkepalotái, lángoló fái Olaszországot idézik. A Tanács körúti *Mednyánszky Teremben, május 14-ig* egy kortársaihoz alig hasonlítható világlátású, a derű erejével lenyűgöző, nagyon fiatal festő harminc képe buzdít bennünket is örömre, gyönyörködésre.

K. D.

küldöttség tiszteletére felsorakozott díszszázad előtt, s üdvözölte a katonákat. Úttörők virágcsokrokat nyújtottak át a küldöttség vezetőjének és tagjainak, akik ezt követően üdvözölték a fogadásukra megjelenteket.

Az ünnepélyes repülőtéri fogadtatás a díszszázad díszmenetével ért véget.

A jugoszláv katonai küldöttség ma délelőtt a Hősök terén megkoszorúzta a magyar hősök emlékművét.

Délben a vendégeket a Honvédelmi Minisztériumban fogadta Czinege Lajos vezérezredes, honvédelmi miniszter. (MTI)

---

staellenes hajsza
ékegesztus
sia felé

hivatalos djakartai fogadásán hangzott el.

Az *Antara* hírügynökség az *Ampera* című lapra hivatkozva azt jelenti, hogy *megölték Lukmant*, az Indonéz Kommunista Párt Központi Bizottságának elnökhelyettesét. A lap korábban azt je-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Galambos Tamás

1966. MÁJ 1021

Galambos Tamás képei

a Mednyánszky-teremben

Ha szabad néha szubjektív észrevételeket is megkockáztatni, akkor *Galambos* Tamás kiállítását igazi tavaszi tárlatnak nevezném, májusi kiállításnak, ahol a színek még olykor nyersek, az ágak fiatalok, s e fiatalság csaknem ügyetlen gyorsasággal igyekszik hatalmába venni a világot — de a friss színek mögött már egy érettebb és megállapodottabb korszak ígéretét érezzük. A hasonlat különben is helytálló: Galambos képei a természet naiv virágzásának örömét és tarkaságát tükrözik, néha már-már a primitívek (és a neo-primitívek) nedvdús stílusában, de igen felkészülten és kiszámítottan. Már a képcímek is egy paradicsomi békéjű világ derűjét sejtetik: *A fehér szarvas legendája, A város pápja, Fehér kócsag, Három királyok, Talán Róma* és *Arany Katedrális, Ezüst Katedrális*, valamint *Bronz Katedrális* ...

Ugyanilyen derűvel vehetjük számba azokat az elődöket és forrásokat is, ahonnan ezek a képek táplálkoznak. Mert nem epigonizmusról van szó, hanem egyszerűen arról, hogy a művész kiemelkedett abból a szűkebb hazából, amely körülvesz minket (a festészetben nálunk posztimpresszionizmusnak hívják e hont), és kicsit körültekintett a nagyvilágban. Nem Picassót és Pollockot fedezte fel, hiszen őket könnyű és divat észrevenni, hanem azokat a forrásokat, amelyek közelebb állnak egy lehetséges kelet-európai atmoszféra mesés, derűs feldolgozásához. Az ikonokra tekintett tehát, és nem alázattal, vagy istenfélelemmel, hanem groteszk, játékos szemmel, mint aki kacérkodik azzal a gondolattal, hogy mi lenne, ha mégis komolyan venné őket. Aztán a trecento és a quattrocento színes, mozaikszerű képeire és márványintarziáira, majd merész ugrással Klee dominószerűen összerakott városképeire, a jugoszláv primitívek vegetatív erdődzsungeljeire és talán a francia Vivin kristályos rácsozatú házaira. Persze, ezeknek kielemzése és felsorolása majdnem olyan játék, mint a képek megfestése, lehet komolyan is venni, de van benne egy adag tréfa is. Hiszen Galambos képei mégiscsak Galambos-képek, *már azok*, és úgy érezzük, egyre inkább azzá válnak.

A sokfelől érkező hatás gyorsan szintetizálódott. Korai kompozíciói halványabbak, jobban érezzük az egyes mesterek ösztönző hatását. De a kiállítás túlnyomó részét ízes, sűrű festékanyaggal festett és eleven mozgalmasságú képek alkotják. Egy-egy arc bumfordi révületében Csontváry prófétáinak emlékét is ott érezzük, az elementáris erejű háttér azonban az ilyen figurákat is gyorsan a maga képére és hasonlatosságára formálja. Legszebbek azok a képek, ahol a tiszta színek zsúfolt tömege egységes, zománcos fényű kolorittá állt össze, mint a katedrális-képeken, vagy az *Ikon-őr* című kompozíción. Ez utóbbi geometrikus mozaikhátterével és az előtte »őrködő« mesebeli pópával a kiállítás legérettebb, legszebb képe, itt már olyanfajta térhatás is észrevehető, ami különben a többi festmény ornamentális felületén többnyire nem érvényesülhet eléggé.

A felszabadult örömnek e festészete a jövőben még igen messzire fejlődhet, hiszen a képek alkotója huszonhét esztendős. Ezért is lenne korai a pillanatnyi összképet véglegesnek tekinteni, vagy akár jövendölésekbe bocsátkozni. De akárminként is alakul Galambos pályafutása, valószínű, hogy játékos naivitása és primitív stilizáltsága idővel kopik és átalakul majd, s mélyebb, komolyabb hátterű stílussá érik. Most azonban a fejlődés egészséges ütemét találta el — vétek lenne e ritmust erőszakoltan gyorsítani.

Perneczky Géza

…ték, míg tavaly ekkora —
négyzetméter — terül…
még félmillió forint
zárult, a költséges ép…
miatt. Jelentősége az
lődése szempontjából
lenére igen nagy volt,
keltette a vásárlóközi…
deklődését és bizalmát az or…
ság ipari termékei iránt.

…elmondotta, hogy … *tavaszi mezőgazdasági munkákat többségben zavartalanul, idejében és jó minőségben végezték el országszerte.* Félmillió hold az a terület, ahol a belvizek kisebb-nagyobb károsodást okoztak. *Száznyolcvanezer holdon kipusztult a kenyérgabona-vetés.*

Az őszi gabonafélék állapota jelenleg lényegesen jobb, mint amilyenre eredetileg következtetni lehetett. A kukoricának eddig *kétharmadát* vetették el.

…gyre hatékonyabb …elmet sürget

…ius professzor
…elem előkelő rangjáról

…zott hasznos tapasztalatokat. Hangoztatta, hogy nemcsak nemzeti, hanem európai szempontból is rendkívüli értéket képviselnek.

Átmeneti lehűlés érkezik zivatarokkal

A közép-európai anticiklonrendszer, amely hosszabb idő óta fenntartotta a derült és nyáriasan meleg időt, délkeleti irányba, központjával a Fekete-tenger fölé húzódott át, s ezzel utat engedett a brit-szigetek és az Északi-tenger feletti központtal működő ciklonnak. A ciklon hajtotta hűvösebb óceáni levegő első hulláma csütörtökön elérte Lengyelországot, a Cseh-medencét és Ausztriát is. Ahol áthaladt, a nappali hőmérséklet 5—6 fokkal csökkent.

Hazánkban csütörtök délután megerősödött a felhőzet, az ország északnyugati határvidékeiről záporokat, zivatarokat jeleztek a megfigyelők. A délnyugati szél megélénkült, a hőmérsékleti maximumok azonban 25 fok körül voltak még, sőt Szegeden 28 fokot mutattak a hőmérők. A Balaton hőmérséklete Siófoknál 60 centiméteres mélységben 21,6 fok volt, tehát fürdőzésre alkalmas.

A Meteorológiai Intézet központi előrejelző osztályán közölték, hogy *a küszöbön levő lehűlés a rendkívüli meleget normális szintre mérsékli,* helyenként esetleg a normálszint alá száll a nappali hőmérséklet. A távprognózis osztályon borúlátóan ítélik meg a helyzetet. E szerint éppen szombaton és vasárnap éri el mélypontját a lehűlés, amely azonban csupán átmeneti lesz.

…gyedi alkotások
…a!
… a helyszínen
…Háziipari Vállalat
…u. 12. alatti mintatermében

Főszereplő: Major
Kibédy Ervin, Lóré
Budapesten a S
Dózsa, Alkotmá
Korhatár nélkül n

Gábor a Csók

Tíz önálló hazai és sok-sok külföldi kiállítás után most a Csók István Galériában ad számot munkásságának újabb eredményeiről „a ritmus leánya", Gábor Marianne. Szerb Antal nevezte így a jeles festőnőt, aki Gábor Ignác neves irodalomtudós, nyelv- és ritmuskutató három gyermeke közül a legfiatalabb.

Kivételes művészi adottságával korán rátalált a maga meghitt, egyéni hangjára, színskálájának finom, fékentartott színekből szőtt, bensőséges monochromiájára. Szőnyi Istvánnál tanult a Képzőművészeti Főiskolán. Tehetsége már főiskolai növendék korában megnyitotta előtte a legrangosabb kiállítási termek ajtóit, s olyan tekintélyes kritikusok méltatták lelkesen, mint Kárpáti Aurél, Elek Artúr, Gerő Ödön, Oltványi Imre, Rózsa Miklós s a Szépművészeti Múzeum egykori, széles látókörű főigazgatója, Petrovics Elek. A harmincas évek e kiváló esztétái Gábor Marianne lágy, elmosódó formái, gyöngéd színei mögött meglátták halk, kontemplatív lényét, de azt az erőt, határozottságot is, mely szilárd a megalkuvás csábításaival szemben.

Gábor Marianne nem cáfolta meg azóta sem kritikusait. Hű maradt önmagához. Úgy teszi vászonra élményeit, ahogy lát, ahogy érez, a legtisztább őszinteséggel. Művészetét a valóság és az álmok határmezsgyéjéhez kötötte. És minő pontossággal érzi a határokat! Nem kellene

között azt írja: „A néhány korai fest-
között elismert remekművekre talá-
A kiállításnak vitathatatlanul legna-
b lángelméje az ismeretlen M. S. mes-
ki 1506 körül alkotott. Három nagy
ménye (az egyik a Lille-i Szépművé-
Múzeum tulajdona) egymás mellett
és ritka lehetőséget nyújt művei ta-
nyozására. Ezt a lehetőséget semmi-
en sem szabad elmulasztani".

–XIII. századból származó bronz gyer-
rtó, a magyar műkiállítás egyik reme-
írta a kép alá az amerikai lap

Tribune

TIME

zok a Mississippi állambeli négerek,
ogy sérelmeik orvoslását követeljék.
előtt, a Lafayette Square virágágyai
rek ugyanis otthonukban is sátrakban
otthonaikból. „Szemléletesen akartuk
– mondotta a tüntetők vezetője.

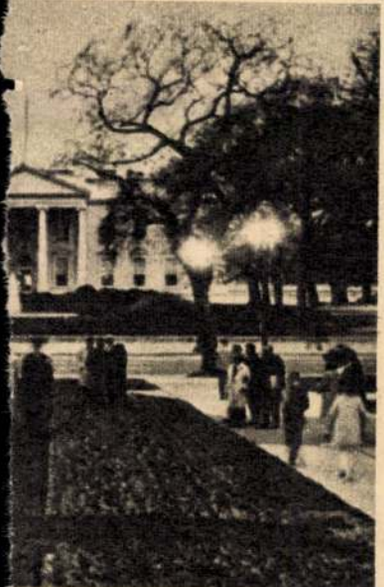

st

Eddy Ottoz
gátfutó légzők
léket használ
próbaolimpián

Graham angol
zéptávfutó fu
nak ritmusát
módon ellenőr
hogy végtagjai
vállára speciáli
zólámpákat sz
tek

A POSTARAB

Ez év április 17
met újságíró lo
előtt találkozór
újságíró kollég
ment el a ran
„kocsikáztatta"
autóba egy m
gyok.
White egyik fő
három éve elk
nat-rablásnak.
zsákmányból k
de ezen a mes
teljesen túladn
White, akit 32
rendőrsége, kö
nem bírja tová
zott, többen tu
tavaszán pénz
őrség hurokja.
kik a vonatrab
azok vállalják,
doskodnak fele
son" ráálltak a
volt a kikötése
mélyazonosság
zációs riport h
és a L'Europeé
zásról a Scotla
gítséget nyújto
Öt nap múlva

A postavonat-r
vonat pályája
választás erre

Marianne Galériában

nagy lépés ahhoz, hogy miszticizmusba forduljon. De ezt a végzetes fordulatot sohasem tette meg a látvány, az érzelmek, a tudott és a csupán sejtett igazságok bonyolult szövedékén alapuló festészetében.

A sejtelmesség Gábor Marianne művészetének legjellemzőbb és egyben legvonzóbb vonása. Akár embert, vagy tájat, csendéletet, szobabelsőt ábrázol, mindig azt érzékelteti, hogy a valóság titkok és rejtelmek fátyolába burkolózik. Gábor Marianne tiszteletben tartja e titkokat, mert tudja-érzi: több dolgok vannak földön és égen, Horatio, mintsem bölcselmünk álmodni képes. Festészetének költői atmoszférájában ott lebegnek e titkok, sajátos feszültségű áhítattal vonva be a tájat, az embert, a nagyszerű valóságokat.

Gábor Marianne, miután sorra részt vett a magyar művészet reprezentatív hazai és külföldi tárlatain — összesen száznál több kiállításon —, az utóbbi években Rómában, Palermóban önálló tárlatokon mutatkozott be az olasz közönségnek. Itáliai kiállításait jelentős siker követte; a szicíliai országgyűlés elnöke megvásárolta „Ősz a Vár alatt" című budapesti tájképét, s azt az ősi Palazzo dei Normanni világhírű gyűjteményében helyezték el. Az olasz sajtó, az Unitától kezdve, nagy helyet és elemző figyelmet szentelt a magyar festőművész méltatásának, kiemelve, hogy „erős, eredeti egyéniségével századunk magyar festészetének nagy hagyományait folytatja".

Tizenegyedik kiállításán a legutóbbi évek termését láthatják az érdeklődők. Gábor Marianne intim festői világa meggazdagodott, mondanivalója a világról elmélyült, s emberábrázolásában a már korábban is megnyilvánult finom irónia, a játékos csúfondárosság (mely oly jellemző azokra a képeire, melyeket — Rippl-Rónai klaszszikus „Piacsek bácsijaira" gondolva — kedvem volna „Piacsek nénik" sorozatának nevezni) határozottabban felszínre hozza az emberi jellemeket.

DUTKA MÁRIA

Pulcinella

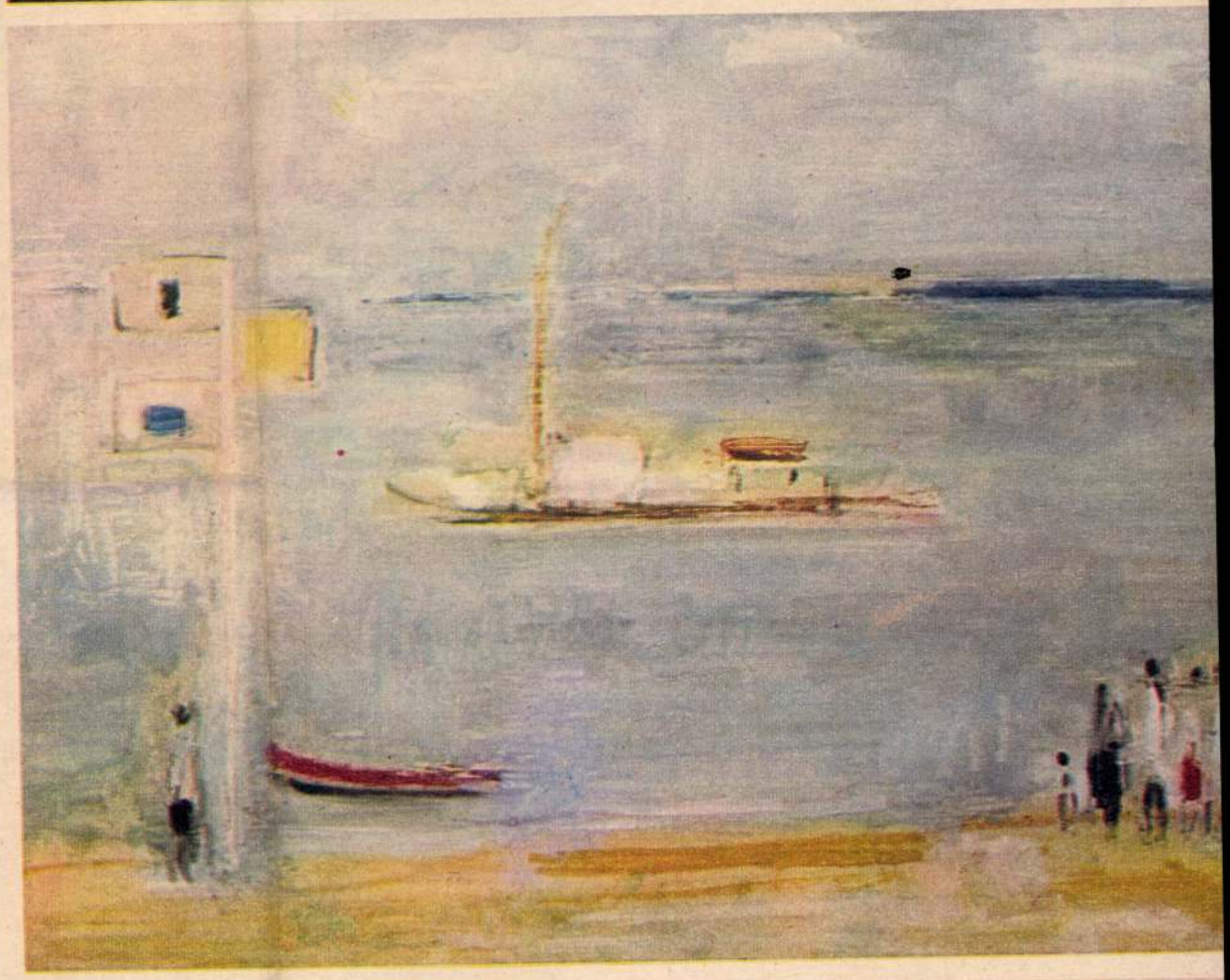

Tihanyi nyár

FOTÓ: LANGER KLÁRA

Korzikai bácsi

e2-e4, c7-c6

PETROSZJÁN TIGRÁN VARTANOVICS EREDMÉNYEI
(Született 1929. június 17-én Tbilisziben)

1945. Megnyeri a Grúz Szovjetköztársaság (felnőtt) bajnokságát.
1946. Megnyeri a Szovjetunió ifjúsági bajnokságát.
1947. Az Örmény Szovjetköztársaság bajnoka.
1949. Az Örmény Szovjetköztársaság bajnokságán 2.
1950. A XVIII. Szovjet Bajnokság döntője. 12—13. helyezett.
1951. Megnyeri Moszkva bajnokságát.
1952. Stockholm, zónaközi verseny, 2—3. helyezett. Megkapja a nemzetközi nagymesteri címet.
1953. Zürich, világbajnokjelöltek versenye, 5.
1954. A XXI. Szovjet Bajnokság döntője, 4—5.
1955. Göteborg, világbajnoki zónaközi verseny, 3.
1956. Amsterdam, világbajnokjelöltek versenye, 3—7.
Moszkva bajnokságán 1.
1958. A XXV. Szovjet Bajnokság, 2.
Portorozs, világbajnoki zónaközi verseny, 3—4.
1959. A XXVI. Szovjet Bajnokság, 1.
Bled—Zágráb—Belgrád, világbajnokjelöltek versenye, 3.
1960. Beverwijk, nemzetközi verseny, 1—2.
Koppenhága, nemzetközi verseny, 1.
A XXVII. Szovjet bajnokság, 2—3.
1961. A XXVIII. Szovjet bajnokság, 1.
Zürich, nemzetközi verseny, 2.
1962. Stockholm, világbajnoki zónaközi verseny, 2—3.
Curacao, világbajnokjelöltek versenye, 1.
1963. Moszkva, párosmérkőzés Botvinnikkal a világbajnoki címért.
Los Angeles, nemzetközi verseny, 1—2.
1964. Buenos Aires, nemzetközi verseny, 1—2.
1965. Zágráb, nemzetközi verseny, 3.
Jereván, nemzetközi verseny, 2—3.

Így kezdődött a világbajnoki párosmérkőzés. Szpásszkij első lépése: e2—e4, Petroszján válasza: c7—c6

1935 óta aktív sakkvilágbajnok sohasem került ki győztesen a világbajnoki párosmérkőzésekből. Mindig a „jelölt" győzött, a régi világbajnok legfeljebb a visszavágón szerezte vissza címét, mint dr. Euwe ellen Aljehin, vagy Szmiszlov és Tal ellen Botvinnik. Egyes esetekben pedig a világbajnok úgy őrizte meg címét, hogy döntetlenül mérkőzött vetélytársával, mint ugyancsak Botvinnik Bronstein, majd Szmiszlov ellen.

A kihívó fél sokak szerint lélektani előnyben van: nincs annyi vesztenivalója, mint a világbajnoki cím birtokosának.

Szpásszkij — Keresz, Geller és Tal meglepően könnyű legyőzésével — szerezte meg a jogot, hogy Petroszjánnal megmérkőzzék. A nagy nevek, akiket maga mögé utasított, teljesítménye értékét kétségtelenül emelik. Szpásszkij kitűnően felkészült ezekre a mérkőzésekre, alapos elemzés után, hajszálpontosan játszott rá ellenfelei rejtett gyengéire. Különösen megmutatkozott ez minden idők egyik legnagyobb támadójátékosa, Tál elleni mérkőzésén, akit a döntetlenek sorozatával és a feszültségmentes, „unalmas" állások létrehozásával hozott ki a sodrából.

Szpásszkij

Szpásszkij a sakkvilág szerint esélyesként indult a Petroszján elleni mérkőzésen. Dicsérték univerzális stílusát. Bár nem megnyitási szakértő, nagyon jól ismeri a megnyitásokat. Nem kimondott támadójátékos, de veszélyes taktikus. Nem kifejezett stratéga, de otthonos a pozíciós manőverezésben, lavírozásban is.

Mindehhez járult, hogy Petroszján, a világbajnoki cím elnyerése után csak egy versenyen lett első (akkor is Keresz nagymesterrel holtversenyben), az 1963. évi Los Angeles-i Piatigorsky versenyen. A világbajnok tavalyi mérlege eléggé kedvezőtlen volt: a zágrábi Béke-versenyen csak 3. helyezett (veszít a magyar Portisch Lajos ellen), Jerevánban pedig 2—3. A Szpásszkij javára mutatkozó 8 év korkülönbség is a világbajnok ellen szólt.

Petroszján azonban megmutatta, milyen komolyan veszi a világbajnoki címmel járó erkölcsi kötelezettséget. A hastingsi hagyományos versenyen való részvételt lemondta, és néhány szekundánsával együtt nyomban hozzákezdett a felkészüléshez. „Ha elveszítem Szpásszkij elleni mérkőzésemet, legalább ne az legyen az oka, hogy nem készültem fel lelkiismeretesen" — mondotta.

Szpásszkij viszont elment a jubiláris hastingsi versenyre, amiért Botvinnik korholta is egyik nyilatkozatában, mert ez a verseny „a felkészülés szempontjából nem nyújt neki semmit."

A világbajnoki páros mérkőzés első fele mindenesetre igazolni látszik Botvinnik bírálatát. A 12. játszma után Petroszján 7:5-re ve-

Petroszján

Galambos Tamás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1966 ÁPR 28

— Galambos Tamás festőművész kiállítása szombaton fél 1 órakor nyílik meg a Mednyánszky Teremben (V., Tanács körút 26.).

— 50 éves a II. Rákóczi Ferenc Gyakorló Közgazdasági Techni-

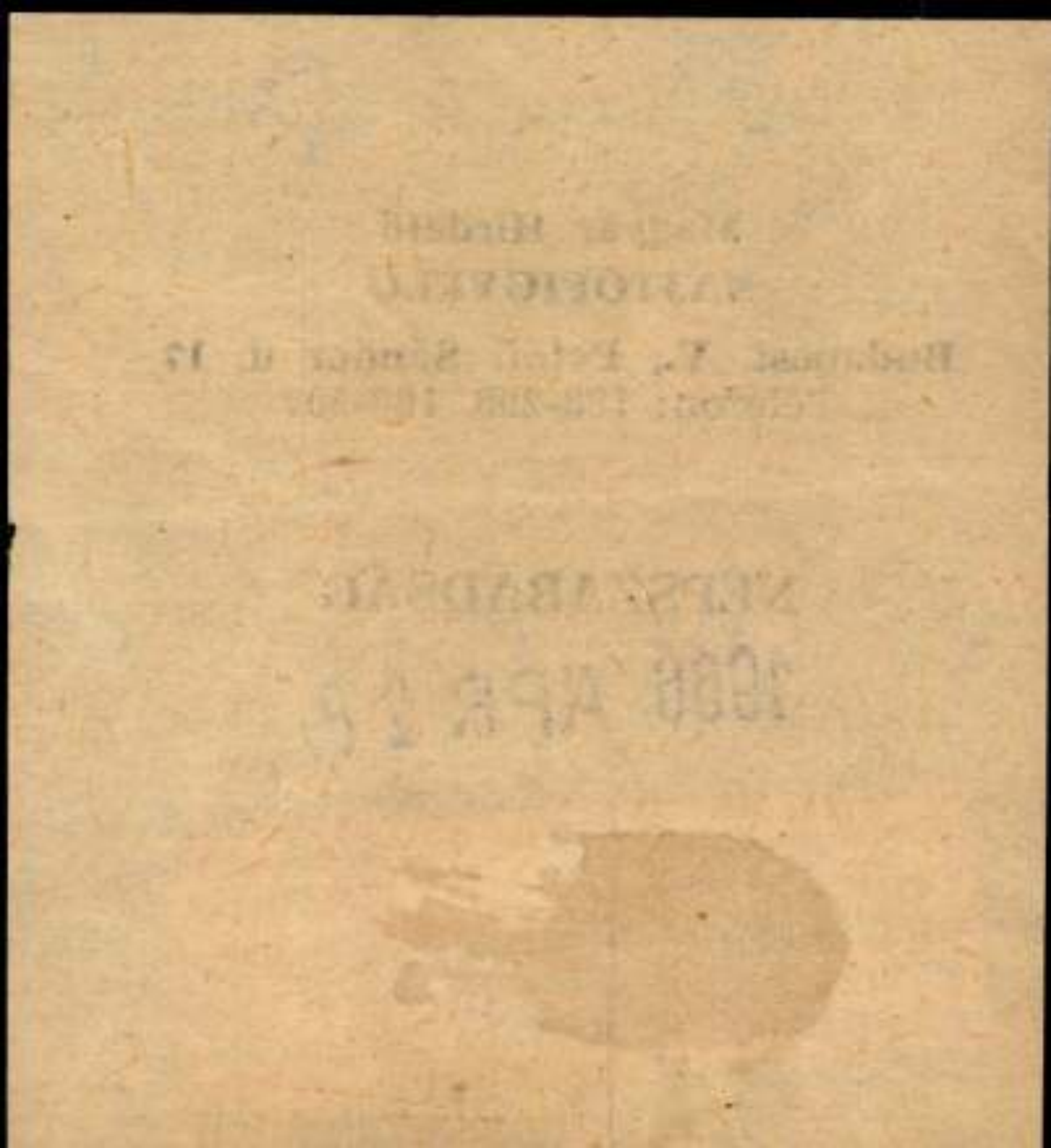

1021 Galambos Tamás

bb 66. galambos tamás

t pr/tr szb fm 1966. április 30.

festőművész alkotásaiból szombaton kiállitás nyilt a mednyánszky teremben. a fiatal művész 1963-ban végezte a főiskolát, hincz gyula tanitványaként. mostani kiállitásán 27 műve látható.

a tárlatot - amelyet május 14-ig tekinthetnek meg az érdeklődők - kisdéginé kirimi irén dr. művészettörténész nyitotta meg. /mti/

-.-

bb 65. /szakszervezeti... 1. folyt./- szb

május elseje megünneplésére magyarországra érkeztek a szakszervezeti világszövetség, valamint a szovjet, a bolgár, a csehszlovák, a jugoszláv, a kinai, a koreai, a kubai, a lengyel, a mongol, a német, a román és a vietnami szakszervezetek képviselői. szakszervezeti delegációk érkeztek továbbá algériából, chiléből, az egyesült arab köztársaságból, guineából, maliból, marokkóból, nagy-britanniából, olaszországból, svájcból, szíriából és szomáliából. a külföldi szakszervezeti küldöttségek megtekintik a magyar dolgozók május elsejei felvonulását, majd többnapos program során ismerkednek a magyar dolgozók életével, a szakszervezetek tevékenységével

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Galambos Tamás

MAGYAR NEMZET

1966 MÁJ 1

Galambos Tamás festőművész munkáiból szombaton kiállítás nyílt meg a Mednyánszky Teremben.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Galambos Tamás

MAGYAR NEMZET

1900 ÁPR 2 R

♣

Galambos Tamás festőművész kiállítása a Mednyánszky Teremben nyílik meg április 30-án, fél 1 órakor.

♣

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Galambos Tamás
KÖZNEVELÉS
1966 JAN 21
1021

Eger

Galambos Tamás (Budapest) rajza

nagyobb erővel bontakoztatja ki, s kulturális szintjüket hatásosban emeli.

Ezekből a kipróbált jó ötletekből mutatunk be egyet az alábbiakban. A népszerű játék neve: *babérszerzési verseny.*

A verseny megszervezése nem volt nehéz. Minden gyerek kapott egy 20x15 cm-es rajzlapot, melyre babérkoszorút rajzolt, azonos számú levelekkel. A babérkoszorúba egy nagy római egyes került, alája ez a szó: díj. A cél: az üresen hagyott levél, szám- és betűformák beszínezése (zöld, illetve piros színnel). A beszínezésre az év folyamán adódó kulturális jellegű „játékokban" elért jó eredmény kínált lehetőséget.

Minden gyerek az I. díjat szimbolizáló lappal indult. A foglalkozások mindig megtartották „játékos" jellegüket, ami lényeges, hiszen szabad időben folytak. Szabálynak számított, hogy egy alkalommal többen is nyerhettek, vagy kiemelkedő teljesítmény esetében egyszerre 3, 2, illetve 1 levél beszínezését ítélhette meg a nevelő, a szereplések minőségi sorrendjében.

Bevált e forma a nevelő számára is, hiszen az üresen álló levelek őt is sarkallták, hogy új és új ötleteket adjon a gyerekeknek. Van már olyan iskola, ahol őrsi foglalkozások programjaként is hasznosítani tudták a napközi babérszerzési ötleteit. Lássunk ezek után néhány sikerült játékformát:

*

„Jaj de szép!" mozgalom. A tanulók egy héten át megfigyelték, feljegyezték az általuk szépnek ítélt látványt, jelenséget vagy eseményt az utcán, az iskolában, otthoni olvasmányaikban, zenében stb. (Példák a gyűjteményekből: P. Misi előre engedte az ajtónál Évát. — A szerda esti alkony. — Spartacus cselekedete.)

elemeztek a gyereke
szűrhető helyes véler

Népi hagyományo
(Pálforduló, Jégtörő
magyarázata után
jegyzett meg belőlül

„Utazók vagyunk"
a gyerekek, beleszőv
vagy város jellegzete
lett találni, merre já

Legkedvesebb tantárgyam. Rajzban vagy írásban adták le szavazataikat, melyekből faliújság készült. Év végén ugyanezt megismételtük. A változásokból hasznos következtetésekre juthatott pedagógus és gyerek egyaránt.

Legkedvesebb versem. Az előkészített könyvekben egy hétig kutatgathattak vers után. A feladat a választás indokolása, s a vers szép elmondása vagy felolvasása volt.

Tárlat a faliújságon. Minden őrs gyűjtött valamit az év folyamán. Az egyik reprodukciókat. Ők rendezték a tárlatot. Ki-ki kiválasztotta a neki leginkább tetszőt, s választását indokolta. Természetesen először a nevelő választott, hogy az ő indokolása indirekt útmutatás lehessen a „képnézés" módszereihez.

Kis etimológusok. A nevelő 15 olyan magyar szót sorolt fel, melyeknek eredetét kikutatni nem nehéz. (Pl. vőlegény, kukorica, város stb.) A feladat: ezek megfejtése. További „magyarázható" szavak gyűjtésével lehetett külön levelet szerezni.

Biológiai rejtély. Bizonyos növények nehezen felismerhető része alapján kellett felismerni következtetés útján az illető növényt. (Pl. burgonya csíra, fokhagyma gyökér stb.)

Illemtan dramatizálva. Elképzelt és lejátszott hely-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Galambos Tamás

Szocialista Művészetért

1986 JÚN

KIÁLLÍTÁSI KALENDÁRIUM

— BUDAPESTEN a két lapzárta közti időszakban az alábbi kiállításokat rendezték: **Fiatal képzőművészek** VI. kiállítása az Ernst múzeumban — **Ladislas Kardos** kanadai festőművész a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállító termében — **Galambos Tamás** festőművész a Mednyanszky teremben — **Lieber Éva** festőművész a Fényes Adolf teremben — **Kürthy Sándor** festőművész a Hazafias Népfront VI. ker. klubjában — **Varga Győző** grafikái a Gondolat Váci utcai könyvesboltjában — **Antonon Slaviček** csehszlovák festőművész gyűjteményes kiállítása a Magyar Nemzeti Galériában — **A XX. századi német forradalmi grafika** a Magyar Nemzeti Galériában — **Sós László** és **Kemény Éva** plakátjai a Műcsarnokban — **Kováts Nagy Ira** festőművész a Derkovits teremben — **Bozóky Mária** grafikái a Gondolat Váci utcai könyvesboltjában — Az **angyalföldi képzőművészek** II. kiállítása XIII. ker. Balzac u. 5. sz. alatt — **Éva Trizuljaková** szlovák festőművész a Csehszlovák Kultúrában — **Gábor Mariann** festőművész a Csók galériában — **Deák György** és **Pecsenke József** grafikái a Képzőművészeti Főiskolán.

— VIDÉKEN a következő kiállításokat rendezték: — **Mai magyar festészet** Berettyóújfaluban a járási művelődési házban — **Velényi Rudolf** festőművész Debrecenben a KLTE könyvtárában — **II. formalkid kiállítás** Debrecenben a Csokonai klubban — **Dudás Máté** és **Gallyas Frigyes** festőművészek a győri műcsarnokban — **Kováts Béla** és **Nagy Emerencia** festményei Devecser művelődési házában — **Pinczehelyi Sándor** és **Víg István** grafikái, **Rumann Ernő** ötvös munkái a Fegyveres erők pécsi klubjában — **Gaburek Károly** festőművész a Képcsarnok békéscsabai boltjában — **Koszta Rozália** festőművész kamarakiállítása a békéscsabai Jókai színház társalgójában — **Goór Imre** festőművész Kecskemét művészklubjában — **Bozsó János** festőművész Kecskeméten a Berkes kollégiumban — **Déldunántúli képzőművészek** kiállítása a nagykanizsai Thúry György múzeumban — **Új magyar grafika és kisplasztika** a kaposvári Togliatti megyei könyvtárban — **Bozsó János** festőművész Kiskőrösön a Petőfi emlékmúzeumban — **Réti Zoltán** balassagyarmati grafikus Miskolcon a Szőnyi teremben — **Holló László** gyűjteményes kiállítása Hajdúhadházán — **Rétfalvi Sándor** és **R. Fürtös Ilona** kiállítása a pécsi Janus Pannonius múzeumban — **II. délalföldi tárlat** Hódmezővásárhelyen a Tornyai múzeumban — **Tilles Béla** festőművész Polgáriban a járási művelődési házban — **Józsa János** festőművész Debrecenben a Medgyessy teremben — **Gulácsy Lajos** emlékkiállítás Székesfehérvárott az István király múzeumban — **Pál Gyula** nyíregyházi festőművész a debreceni Csokonai klubban — **Keletmagyarországi képzőművészek** tavaszi tárlata Nyíregyházán — **Móré Mihály** grafikái Balmazújváros művelődési házában — **Csurgói Máté Lajos** festőművész grafikái Csurgón a művelődési házban — **Egry József** gyűjteményes kiállítás Tihanyban a múzeumban — **Szalay Ferenc** festőművész Gyomán a presszóban — **Tokácsli Lajos** szentesi festőművész Debrecen a KLTE könyvtárában — **Bényi Árpád** festőművész Debrecenben a művészklubban — **Virányi Endre** festőművész Siklóson a járási művelődési házban — **Ligeti Erika** kisplasztikái Kecskemét művészklubjában — **Grain András** mohácsi festőművész Pécsett a libresszóban.

Amit tudni kell a korszer
műsorautomata kezeléséről

A filmelőadás automatizálása bizonyos kapcsolási folyamatokra már a korszerű szenes ívlámpákkal lehetővé vált. A xenon- és im-

munkája fizikaiból
válik. Bár az automa
vételesen ritka esetbe
meg, működésüknél
szefügg
ki alap

natizáláshoz az
csolása speciális
kkel történik.
elvek alapján

vezérléssel, me-
éges volta miatt
sorautomatához

kus berendezés
például Zeiss
L. lapunk előző

vezérlésű készü-
con UP 700 ve-
tett „Pycromat"

kivülről befelé:

1. gyűrű 60 dugaszhüvellyel a percek beállítására 0—59-ig. valamennyi műsorrészre.

2—6. gyűrűk egyenként 24 dugasszal az illető műsorrész óráinak beállítására, mégpedig 2. gyűrű előzene kezdete, 3. gyűrű előműsor kezdete, 4. gyűrű főfilm kezdete, 5. gyűrű befejező zene vége, 6. gyűrű tartalék.

A beállítás abból áll, hogy egy dugaszpár egyik dugaszát a kívánt perc-hüvelybe az 1. gyűrűn, a másikat az időnként számításba jövő műsorgyűrű órahüvelyébe dugaszoljuk. Ha a különböző műsorrészekhez azonos perc-hüvelyek

US 2

NAPLÓJA —

ség ellen, hogy a
ik az orcheszter-
együttes, hogy ezt
onálta a színpad-
t, a vidéki turné
esebb a fellépési
8 zenészt kellett
elentek a színház-
ső helyen gyako-
ögül nézték végig
gázsit, mely, hogy
külföldi produkció
et vettük el mi is
het majd legköze-
n helyzetbe, hogy
ával, s ne immorá-

A felvétel még a zalai—somogyi találkozó előtt készült . . .

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 DEC 11
Esti Hírlap

Galambos Tamás
1021 festő

STÚDIÓ '73

Festék és tehetség

Rosszkedvű megjegyzések a fiatalok tárlatáról

A festék olcsóbb, mint a tehetség. Ez a sommás megállapítás jut először a néző eszébe, ha az Ernst Múzeumban megtekinti a Stúdió '73 kiállítást, a fiatal képzőművész-generáció új tárlatát. A festmények a legtöbb esetben szinte domborműnek hatnak, az ifjú alkotók ugyanis ecsettel, vakarókéssel, netán marokkal szórják pazarlón a bőség palettájáról vízesésként zubogó festékáradatukat. Van, aki a generálszürkét kedveli, amivel oly sötétté varázsolja a képet, hogy ezekután érthetőnek és természetesnek tűnik: nem látunk rajta semmit, csupán árnyékszerű foltokat, domborulatokat, kráterekat és mélységeket.

Egy-két kivételtől eltekintve (ilyen például az önmagát tehetségesen ismétlő *Galambos Tamás*) a kiállító festők nemcsak, hogy minden tartalomtól riadoznak, hanem attól is, hogy felhasználva a festészet akár hagyományos vagy modern eszköztárát, bizonyítsák szakmai felkészültségüket. Jól tudjuk, hogy a festészet — s idehaza különösen — keresi a maga útjait. *De legalább igazán keresse!* Véleményünk szerint úgy festeni, hogy a korábbi festészetből szinte csak az ecsetet és a festéket használják fel, egyszerűen képtelenség. Folytatás, továbblépés nincs az előzmények zárójelbe rakásával vagy végleges elvetésével. A tartalmi törekvések sokszor feledtetik az ifjonti mesterségbeli felkészületlenséget, de néha a ragyogó szakmai tudás is rejtheti-takarhatja a valóságra figyelés hiányát, másodlagosságát.

Jelen esetben *egyikről sincs szó.* A fiatal alkotók — akiktől leginkább várnánk bátor kísérletezést — belemerültek valamiféle művészieskedő lezserség zsákutcájába, ami nem kérhet és nem kaphat jóindulatú megértést, várakozásteljes elnézést.

Szerencsére a szobrászat valamivel többet nyújt. *Kő Pál* nagy méretű Boronása, érzékeny finomsággal megmunkált Gizi-portréja, *Palotás József* fából faragott, Anya gyermekével című munkája, *Szöllössy Enikő* leleményes, az éremművészet határait kitágító, lírai finomságú érmei, *Gyurcsek Ferenc* Uitz-portréja és *Seregi József* ötletes, groteszk Vastag Margot-ja nem csupán ígéret, hanem értékes, tehetséges munka. De a kiállító szobrászok többsége is *komolyan veszi önmagát és munkáját,* s ha plasztikáik gyakorta a század szobrászi eredményeinek, törekvéseinek számba vevő újrafogalmazásai is, jó néhány esetben tehetségről árulkodnak. Vagyis: mondjuk ki kereken: szemben a kiállításon látott festmények

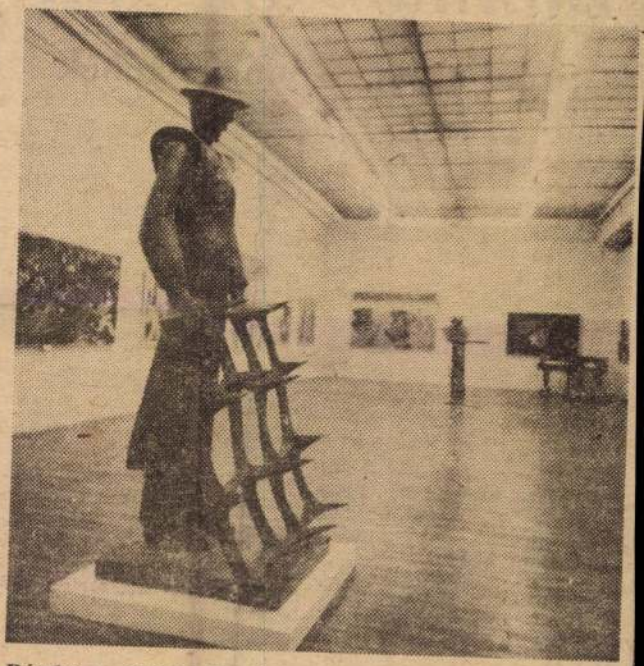

Részlet a Stúdió '73 tárlatról. Az előtérben Kő Pál Boronás című szobra.

kel, esztétikai értéke van annak, amit létrehoznak.

Nagy általánosságban *ez mondható el a grafikai anyagra is,* amely ez alkalommal értékét tekintve kevésbé egységes, mint ahogy azt a korábbi stúdiókiállításokon tapasztalhattuk. *Pető János* lapjai most is komoly, szép munkák, *Bálványos Huba* rendkívül tehetségesen ismételgeti *Szalay Lajos* munkásságát, szakmai felkészültségről és tehetségről beszélnek *Kovács Imre* cinkkarcai és figyelmet érdemelnek *Banga Ferenc* munkái is.

Nehéz elhinni, hogy az ifjú magyar képzőművészet állapota olyan, mint amit ennek a tárlatnak az egésze sugall. Nehéz elhinni, hogy éppen a fiatalokban nincs törekvés a valóság képzőművészeti felfedezésére és felmutatására. Nehéz ezt a kiállítást művészi lázadásnak tekinteni, mert ezeknek a fiataloknak önmaguk ellen kellene felázadniuk, hogy fogékonyak és befogadásra képesek legyenek, hogy tovább örökítsenek művészi értékeket, és feltárják a mai ember világának lényegét. Keserves dolog ezt éppen a fiatalok kiállításával kapcsolatban leírni, de hát a katalógus bevezetője is őszinteségre biztat bennünket, a felmérés és a továbblépés érdekében. Láttunk már kitűnő élményeket adó és felkavaró kiállításokat a Stúdió tagjaitól az Ernst Múzeumban, s egyetlen vigaszunk, hogy bizonyosan *még látni is fogunk.*

Harangozó Márta

Új nevek az energiatérképen

Erőmű Pakson, Bükkábrányban

Szén, atom, szénhidrogének

A jövő villamos erőműveinek fejlesztésére közép- és hosszútávú koncepciót dolgozott ki a Nehézipari Minisztérium és az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság.

A koncepció szerint a villamosenergia-termelésben továbbra is nagy a korszerű energiahordozók — a szénhidrogének — részaránya. Ezért a nemrég átadott százhalombattai után

a Tisza mellett is épül egy, a szénhidrogén energiáját hasznosító villamos erőmű.

Célszerű az energiaforrásokhoz fokozottabban kiaknázni a hazai adottságokat. Különösen jó lehetőséget kínál erre a nemrég felfedezett *bükkábrányi lignit*. Bükkábránynál a gyöngyösvisontaihoz hasonló minőségű, de *nagyobb lignitmező fekszik*, s ezért hosszú ideig elláthatja fűtőanyaggal az itt felépülő erőművet. Az erőmű beruházásának előkészítésére már készül a tanulmányterv. Az elképzelés szerint a hatodik ötéves tervidőszakban a villamosenergia-többlet csaknem 50 százalékát — évente mintegy 200 megawatt villamos energiát — ez az erőmű adná.

A szükséges villamosenergia-többlet másik 50 százalékát 1980—85 között a paksi atomerőmű szolgáltatná.

Ha a népgazdaság anyagi lehetőségei megengedik, ebben az időszakban már 2000 megawattos teljesítményűre építik ki a legkorszerűbb energiahordozó-hasznosító paksi erőművet. Az atomerőmű később még nagyobb teljesítményű „áramgyárrá" fejleszthető.

A szakemberek szerint fontos a már meglevő erőművek korszerűsítése is. Ezek főként a helyi ellátást szolgálnák. Jelenleg *hét* ilyen erőmű termel áramot, egyebek között Pécsett, Tiszapalkonyán, Bánhidán és Tatabányán. Kiszolgálásukra *fontos feladat a hazai széntermelés növelése és az új lelőhelyek kutatása*. A következő tervidőszakban várható, hogy a kutatók kidolgozzák: az 1980-as években hol célszerű újabb szénbányák feltárása a Dunántúlon. (MTI)

FKBT-ülés

A Fővárosi Közlekedésbiztonsági Tanács pénteken délután tartja első tanácskozó testületi ülését a Fővárosi Tanács dísztermében. *Deckner Tibor* főtitkár az FKBT eddigi munkájáról és a jövő évi feladatokról, *dr. Vörös Balogh István* ezredes, az FKBT társelnöke, a BRFK helyettes vezetője a Fővárosi Közlekedésbiztonsági Tanács szervezeti felépítéséről tájékoztatja a tanácskozás résztvevőit.

Postasztrájk

Tokió, december 11.

Ma huszonnégy órás sztrájkba léptek a japán postások. A sztrájkolók egyebek között követelik, hogy a kormány javítsa meg a postások mostoha munkakörülményeit.

Jelentés az időközi tanácstagválasztásról

A Fővárosi Választási Elnökség közleményt adott ki az 1973. december 9-én tartott időközi tanácstagi választásokról.

Budapest hat megüresedett tanácstagi választókerületében *december 9-én időközi tanácstagi választásokat tartottak*. A választásra jogosult állampolgárok 80,5 százaléka járult az urnákhoz. A leadott szavazatok 99,7 százaléka volt érvényes. Az érvényes szavazatok 99,8 százalékát kapták a jelölőgyűlésen elfogadott jelöltek. A jelöltek ellen a választópolgárok 0,2 százaléka szavazott. A szavazási eredmények alapján — a törvényes rendelkezések értelmében — a II. kerület 16-os számú választókerületében *dr. Vida Klárát*, az V. kerület 12-es számú választókerületében *dr. Vass Antalt*, a VIII. kerület 59-es számú választókerületében *Fock Oszkárt*, a XIV. kerület 17-es számú választókerületében *Váradi Istvánt*, a XIV. kerület 46-os számú választókerületében *Biró Istvánt*, a XIV. kerület 92-es számú választókerületben *Varga Pétert* tanácstaggá választották. A választás a törvényes rendelkezéseknek megfelelően rendben bonyolódott le.

a délután ba érkezik

a két ország erződést

delmi kirendeltséget létesített. A csehszlovák kirendeltség Frankfurtban rendezkedett be, a nyugatnémet a prágai Jalta szálló 19 szobáját és lakosztályát bérli, évi 800 ezer nyugatnémet márkának megfelelő összegért.

Ma délutántól a két kirendeltség nagykövetségi rangra emelkedik.

Prágában már tudni vélik, hogy az NSZK nagykövetsége nemsokára költözik, mégpedig a főváros egyik festői szépségű épületébe. a Lobkovicz-palotába. Az

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 FEB 6
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Galambos Tamás, festőművész

1021

Galambos Tamás a Tízekben

Egy hét sem múlt még azóta, hogy Békéscsabán az ifjúsági és úttörőházban kiállították Galambos Tamás festőművész képeit. A megnyitón dr. Szíj Rezső művészettörténész beszélt a festő életéről, majd tárlatvezetésen ismerkedtek a fiatalok a festő alkotásaival. Több százan látták már a 15 kiállított művet. Sokan emlékeznek még Galambos Tamás megnyitó utáni közvetlen hangú vallomására.

Egyedülálló jelenség a mai magyar képzőművészetben, igazi egyéniség tükröződik ecsetvonásaiban — így jellemezte őt a művészettörténész. Képfelületei bővelkednek alakokban, mégsem áttekinthetetlenek. Tudatosan szerkesztett, életteli festészet az övé.

Műveit szerte a világon ismerik, nemrégiben állított ki Itáliában, Japánban, Nyugat-Németországban. A békéscsabaiak február 16-ig láthatják képeit a Tízek Klubjában.

A boszorkány [illegible]
sárkány barlangját, s ő is elveszett...

Az álmok zavaros, vad vizein már
nappalaim lidércfénye remeg.

Rekviem

Varsa Zoltán

(H. J. — élt 23 évet)

Végül a semmibe kilépsz.
Szétporlik utolsó jajdulásod.
Anyád a csöndet tépi szét —
hogy hittük együtt gyógyulásod!

Hitekből, csodákból kifosztva
mihez kezdjem, ki itt maradt?
Szétzúzott hitét visszalopja,
s tanul vad káromlásokat!

Játszik a sors. Tétje: a lét.
Játszik — megszállottan, vakon.
Egy napba fűzi (példaként?)
halálod s születésnapom.

(Harmincegy év — mögöttem ennyi.
Százféle szigorú szerelem,
árvaság, férfi-bánat teremti
sorsommá verseim s életem.)

Téged sem babona, sem varázslat
nem teremthet már újra.
Sorsodról láthatatlan jelet
üt időnk tört homlokunkra.

Bőgnek december szél-bikái.
Sírodra havat hoz a tél.
Arcunk mögül a jaj kilátszik,
szívünket megüti a dér.

Élünk — arcoddal ismerősen.
Idézünk — Ártatlan Kamasz!
Fölsejlik félszeg nevetésed,
s benne jövendő, új tavasz...

Galambos Tamás, festő

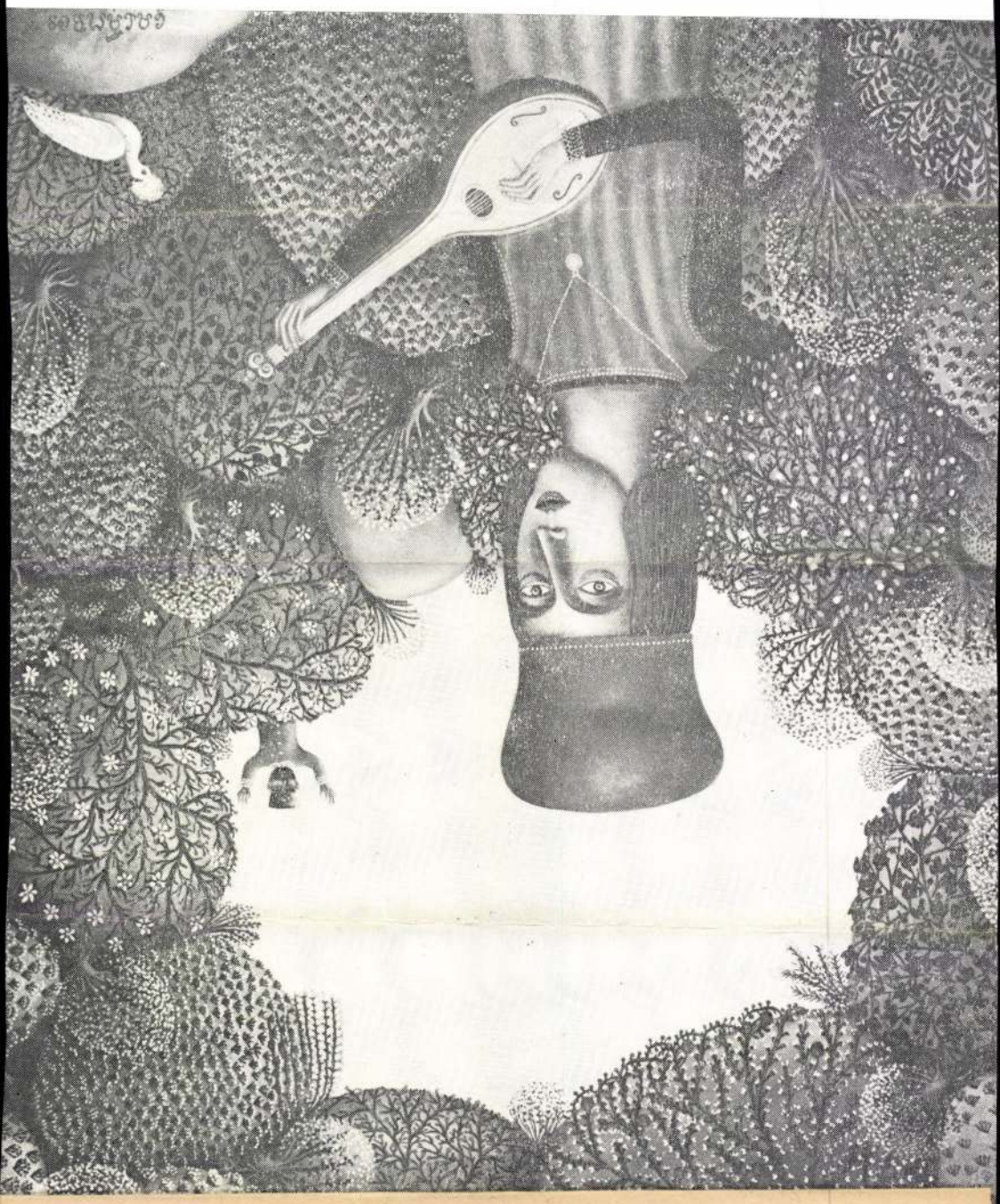

Golambos Tomás: Ostorozás

Műmelléklet. I.

Jelenkor Pécs, 1980. jan.

XXIII/ 1.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

PESTI MŰSOR

1979 XI. 28

Galambos Tamás

1021 festőművész

Galambos Tamás világa

Eredeti művész. Sohasem volt senkinek a hatása alatt. Ami mégis döntően hatott művészetére — az utazások, melyek során megismerte a pravoszláv műemlékeket, gótikus katedrálisokat, múzeumok remekeit, s ezeken keresztül biztos alapokat kapott sajátos egyéni stílusának megteremtéséhez.

Galambos képei nem egyetlen pillanatot fejeznek ki, hanem a termékeny pillanatból kiindulva, eseménytől sűrű, hosszú történéseket. Orfeusz leszáll az alvilágba, énekét pengetős hangszerrel kísérve, hívja Euridikét. Körülötte fenyegető szörnyetegek, krampuszok, de ez az alvilág ennek ellenére barátságos, szép környezet. A reneszánsz hatású képen a buja növényzet aprólékos ecsetvonásokkal, szinte hímezve készült, az ellentétes, kontrasztos színek harmóniában oldódnak fel.

Zalai kirándulás élményéből született a *Keresztvetés*, melyen a kép előterében elhelyezett ezüstösen átszőtt kő Krisztus és a friss vetésen a madárijesztőként használt keresztrefeszített varjak tömege, döbbenetes látványként borzolja idegeinket. A dermesztő kék ég, a fekete varjak serege szinte leszögezi tekintetünket, de mégsem közvetít félelmetes légkört.

Trecentós hatású az *Ostorozás*, melynek középrészét a kékes színű, méltósággal teli ostorozott és a vöröses ostorozó figura tölti be. Körülöttük síró, sajnálkozó, kárörvendő alakok, finoman megmunkált, ezüst, arany díszítésű ruhákban.

Valóságos élmény, kézbe fogható, igazi gyermekjáték inspirációjából született a *Kínai játékok* című kép, melyen a hagyományos kínai riksa motorizált változata szerepel a négy részre osztott képmező központi részén. A vörös autó, amit fej nélkül vezetnek, mögötte az arc nélküli manipulálható tömeg, a kar nélküli puskás figura, tankok sora, melyen keresztül régebbi korok jellegzetes világát villantja fel. A triptichon megoldású *Nagy fordulat* szimbolikus tartalmat fed. Antimilitarista kép az *Agyaggalamblövők*, melynek alcíme *Háború helyett*. Paradoxonként hat, ahogy az öt állig felfegyverzett katona fehér mázas agyaggalambokra lő. Irónikus hangulatú kép, melynek végső konklúzióját mindenki maga vonja le.

Galambos képei első látásra titokzatosak, a rácsodálkozás után elemeikre bomlanak. Festményeinek világát angyalok, ördögök, meseszerű lények, egzotikus állatok népesítik be. Képi megoldásai mindig a lényegig hatolnak, jelrendszere egyszerű, történetei ismerősek, mindenki számára átélhetők. Művészete közösségi művészet, melyben a közösségi tartalmakat egyéni módon tolmácsolja úgy, hogy a régi hagyományokhoz képzeletével hozzátoldja saját felvilágosodott szemléletű ítéletét is. **Pellonisz Valéria**

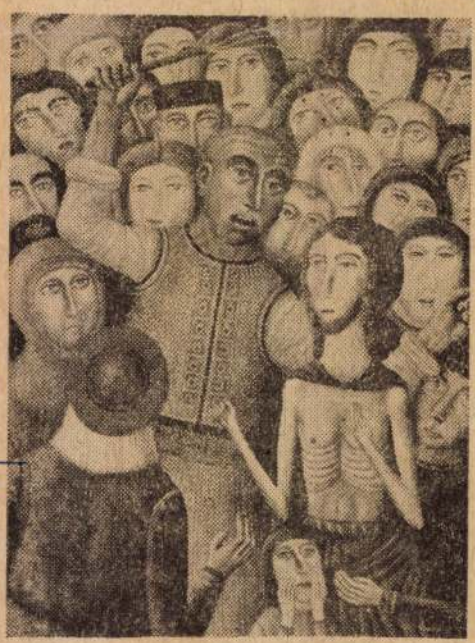

Képünkön: Galambos Tamás: Ostorozás

Szalatnyay József új képei Győrből

Vance-i utcakép

A poétikus hangulatú budai várnegyed műemlék házainak egyikében él és dolgozik *Szalatnyay József.*

Győri kiállításának anyaga húsz év legszebb vázlataiból készült. A képek alkotásánál a vizuális memóriának volt döntő szerepe. Ezek a másfél éves súlyos betegség után, a felépülés stádiumában, az élmények újra átélésével születtek.

Szalatnyay művészetét számos kiállítás révén jól ismeri a hazai közönség. Alkotásai közérthetők, szinte mindenki számára ismerősek, hiszen legszebb tájainkat örökítik meg.

Munkásságában különleges helyet foglalnak el a *portrék.* Vívódó lélek. Belső küzdelmeiről vallanak képein a figurák mozdulatai, a forma, a festék és a színek játéka. Megszámlálhatatlanul sok arcképet festett irodalmunk, művészeti életünk kiemelkedő alakjairól — *Áprily Lajosról, Lyka Károlyról, Dénes Zsófiáról.* Megörökítette *Zelk Zoltán* igaz tekintetét, *Kodály Zoltán* zenei apostolságát és a nemrég elhunyt *Nagy Lászlót.* Művészetének fő jegyei: a kitűnő mesterségbeli tudás és a természet mély átérzése.

P. V.

RÉGI MAGYAR EX LIBRISEK

Hazánkban a századfordulón és a következő évtizedekben az ex libris művészete megújult. A műveltség emelkedésével egyre szélesebb rétegek gyűjtöttek könyvet. Nagy mennyiségben készültek ex librisek igényes egyéni megrendelők számára.

A könyvbe ragasztható grafika jogi nyilatkozat. Jelzi a könyv tulajdonjogát, de a tulajdonos személyiségéről is vall. Ex librist készíttetni, könyvbe ragasztani — és ilyen könyvtárral rendelkezni — a bibliofilek és amatőrök szűk társaságához való tartozást jelzi, akik a könyvet és a képzőművészetet egyaránt becsülik. A művész számára az ex libris készítés összetett grafikai munka. Kötöttségeivel: a kis mérettel, a rajzos megoldásokkal, tipográfiai kivitelezéssel, nyelvi játékok lehetőségeivel, szellemes feladatok közlésével a kor művészeit ösztönözte. A gyűjtők is felfigyeltek az ex libris művészeti értékeire. A gyűjteményes kiállítások mind nagyobb lendületet adtak a magyar ex libris művészet fejlődésének.

Az Iparművészeti Múzeum *Magyar ex librisek 1896—1924* című kiállításának grafikái a múzeum régi anyagából és *Soó Rezső* akadémikus gyűjteményéből kerültek a tárlókba. Feltárul előttünk a századforduló magyar világa, a történelmi személyiségek, családok intézmények nevein keresztül. A grafikai megoldások, az ornamentikák képet adnak a szecesszió különböző irányairól, de megismerkedhetünk expresszionista alkotásokkal is.

Az ex librisek tematikája rendkívül változatos. Gyakoriak a szimbólumok, a különös fantasztikus témák, de a megrendelő gyakorta egyéni humorát, gondolatvilágát ábrázoltatta a művésszel. Találkozunk munkásábrázolásokkal, munkásmozgalmi tárgyú alkotásokkal is. A képzőművészetet és könyvkultúrát kedvelők a gyűjteményes kiállítás anyagát ez év végéig megtekinthetik az Iparművészeti Múzeumban.

Kőhidi Erika

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1980 FEB 4

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Tamás Galambos

1021

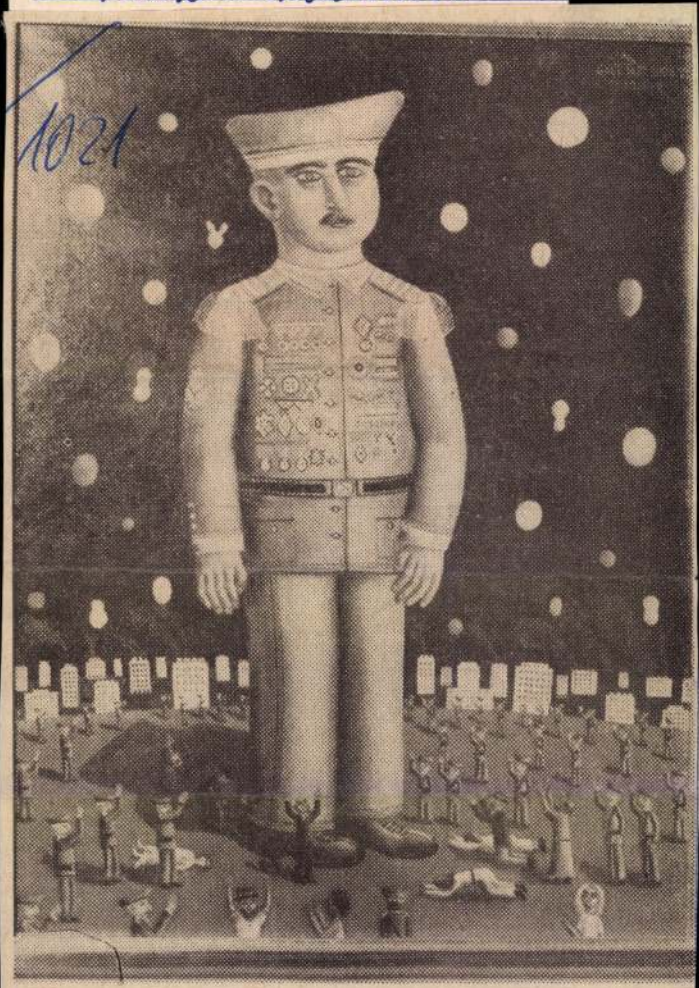

Tamás Galambos: Luftballons (Öl)

Staatliche Kunstkäufe 1979

Bis heute

Europa
in der W
spannung
und über
nissen ihr
— Ende d
der 70er
wir, unser
mit guten
gehen be
weisen Lö
bauder Sp
bau der K

sind die größten militärischen Kräfte konzentriert, doch hier sind auch, durch die Lehren zweier Weltkrie-

Madrider Beratung vor, sie beabsichtigen vor allem, Pläne über vertrauensstärkende militärische Maßnahmen

---

Frage nach der Klassifizierung verschiedener Berufe nach dem Grad, in dem sie die gesellschaftliche Entwicklung beeinflussen. Doch die berufliche Rangordnung wich von der lohnbestimmenden beträchtlich ab. Die Meinungen orientierten sich an aus Presse und Propaganda bekannten Urteilen. So wurden z.B. der Industriearbeiter und Ingenieur gleich eingestuft, der Einfluß, den ein Arzt auf die gesellschaftliche Entwicklung ausübt, als geringer als der des Industriearbeiters eingeschätzt, während das viel höhere Einkommen des Arztes als gerecht empfunden wurde.

Näher — zu wem?

Arbeitskontakt zu den Arbeitern stehenden Intellektuellen und nur die Hälfte der restlichen Betriebsintelligenz, d.h. Planer, Forscher, Juristen, Volkswirte, Bibliothekare usw.) Von den Facharbeitern fühlen sich allerdings nur 25 Prozent der Betriebsintelligenz näher als den Hilfsarbeitern, während 75 Prozent die Verbundenheit mit dieser Arbeiterschicht betonten.

Die Intellektuellen glauben den eigenen Interessen dann zu dienen, wenn sie die Verminderung der Unterschiede zwischen Arbeitern und Intellektuellen betonen, mittels Überbewertung

Galambos Tamás, festőművész

Galambos Tamás festőművész
Pécs / Képcsarnok

Galambos Tamás: „Játékok? I."
olaj, vászon, 80×80 cm, 1979
(fotó: Tahin)

Művészet, Budapest, 1979. Nov. 47. old.

Galambos Tamás
festőművész

Álszent ikonfestő

Bodri Ferenc: A "Groteszk biró" /Jegyzetek Galambos Tamás képeihez./

MŰVÉSZET, 1979./6. - 3.lap

akar a filozófia doktora (Jónás a töklevél alatt?), aki a mezőőr humanitásáról szeretné meggyőzni a gyümölcsösökben kószáló gyerekhadat. Történetei példázatok, és néhány kölyökben bizonnyal megfogan egy-egy szentencia, így bizony semmi sem hiábavaló. Közösen várják tehát, míg a csősz elandalodik, vagy éppen átérzi szerepének most feltárt mélységeit.

Egy Torinóban, 1971-ben bemutatott festménye előterében három jellegzetes Galambos-figura áll. Egy katona a fülét tapasztja be, egy keleti öltözetű pap a szája, egy nyugati mintázatú pedig a szemei elé

Galambos Tamás: Alszemi ikonfestő, olaj, vászon, 50×30 cm, 1976

Galambos Tamás: A majmok bölcsessége, olaj, vászon, 80×110 cm; 1970

Galambos Tamás: Csodavárók, olaj, vászon, 50×80 cm, 1976

Galambos Tamás
festőművész

Csodavárók

Bodri Ferenc: A "Groteszk biró" /Jegyzetek Galambos Tamás képeihez./

MŰVÉSZET, 1979./6. - 3.lap

Galambos Tamás: Csodavárók, olaj, vászon, 50×80 cm, 1976

Galambos Tamás
festőművész

A majmok bölcsessége

Bodri Ferenc: A "Groteszk biró" /Jegyzetek Galambos Tamás képeihez./

MŰVÉSZET, 1979./6. - 3.lap

Galambos Tamás: A majmok bölcsessége, olaj, vászon, 80×110 cm; 1970

GALAMBOS TAMÁS

erlyon.

Magyar Nemzet 1981. XII. 2.

Galambos Tamás festményei

a Csók Galériában

Galambos Tamás művészete *átalakulóban van.* A korábbi tiszta, nagy felületek, keveretlen, élénk színek helyébe aprólékosan fodrozott vizek, árnyalt ligetek, virágokkal teleszórt mezők nyomulnak be (*Betlehem, Tavasz, Nyár, Ősz, Tél* és még sorolhatnám). Ezt az újabban magára vállalt, és sokak által mint „időrabló pepecselés" lenézett, minuciózus aprómunkát a művész kifogyhatatlan kedvvel végzi, ötlettel győzi, ihlettel csinálja.

És bátorság is kell hozzá, hogy valaki újat reméljen adhatni a már említett Évszakok témakörben; Galambos újítása az anyaföld megszemélyesítése a szó szószerinti értelmében, a Földanya megfestése, gulliveri méretű táptalajunké, alvó vagy ébredező szép világunké. *Páva* címmel is merészség ma már képet festeni Magyarországon, annyi sikeres előkép után; mégis öröm, hogy Galambos merte, és keményített csipke-tollas pávája a sok színű, sok motívumú mesetájon — a jelkép gazdagodása. Önbizalom szükségeltetett nem egy mitológiai jelenség újrafogalmazásához is — ez önbizalomnak köszönhetően, most virágtestű kentaurok, vízinövény borította vénuszok gyönyörködtetnek a kiállításon.

Hogy az ornamentika felé fordulás azzal a „veszéllyel" jár: elveszíthetjük Galambost, mint festőt, mert elnyeri a gobelin, a tértextil? Lehetséges. Egy nagy tehetségre való *kárpitja* már főfalra került a Csók Galéria nagytermében. Ez még nyereség. Veszteség az lenne, ha a mesevilágba-merülés következményeként eltávolodna-eltávozna az aktuális napi-politikai eseményeket szemmel tartó, azokat ironikusan kommentáló, *kortárs* művész.

Ember Mária

a tudati konfliktushalmaz éppoly találkoztam. ötödik, hatodik helyre kerültek, de ezt a megértést szolgálja.

LAKATOS ISTVÁN:

GALAMBOS TAMÁS

A naiv festészet határain

Galambos Tamás esztergomi kiállítása

Galambos Tamást a naiv festészet képviselőjének tartják. A Magyarországra látogató amerikai milliomosok, japán üzletemberek és kuvaiti olajsejkek úgy csodálhatják képeit, mint valami egészen sajátos helyi színfoltot, például a délibábot, a gémeskutat, vagy a nádfedeles betyárcsárdát. S úgy is veszik, úgy viszik haza festményeit, mint a csikóbőrös kulacsot, a kárikás ostort vagy a cifraszűrt.

Ebből következik, hogy legjelentősebb sikerrel külföldön szerepel: Tokióban, New Yorkban, Milánóban. És lehetne sorolni a városokat, hiszen mostani, esztergomi tárlata harmincadik önálló kiállítása már. Abban a vitathatatlan tényben, hogy Galambos Tamás azok közé tartozik, akik művészetükkel kezdik áttörni szűkebb hazájuk határait, egyéni tehetsége mellett egy általánosabb tendencia is megnyilvánul. Valamiféle kelet-európai különlegességet keresnek és vélnek találni benne. Akár így van, akár máshogy, mindenképp méltó figyelmünkre. Teljesítménye csakúgy, mint az áramlat, mely távolabb tengerekre sodorja, ahol fokozódik az egyéni felelősség.

Galambos Tamás aránylag fiatal ember. Eddigi pályafutása alig tizenöt évre terjed. Művei összetéveszthetetlenül egyéniek. De naiv festő-e?

Útkereső éveiben kétségkívül nyomokat hagyott vásznain az a neoprimitív szemléletmód, mely Henri Rousseautól a jugoszláv Generalicig, meg-megújuló divatirányzatként, szinte minden tíz esztendőben szárnyára bocsátotta néhány hatásos képviselőjét, és tehetséges folytatóiban éppúgy, mint műkedvelők mázolmányain, voltaképp ma is világszerte virul.

Galambos Tamás szerencsére már festőnövendék korában elhatárolta magát a művészet naiv-felfogásának felszínesebb, tehát követhetetlen megoldásaitól. Az a bukolikus világ, melynek felidézésére törekedett, egészen naiv azért sem lehetett, mert Galambos kiváló iskolát végzett. Így korántsem abban keresendő kezdeti naivsága, mintha más irányzatokhoz ügyetlen lett volna, hanem, mert maga választotta útját, s alakította olyanná, amilyennek megismertük. Aki régebbi kiállításainak rendszeres látogatója volt, emlékezhetett ennek az útnak jól megkülönböztethető szakaszaira is.

Kezdetben volt az észrevevés, a hiszékeny rácsodálkozás. Itt még alakuló formavilágának motívumait kereste, s inkább a részletekben, mint kompozíciója egészében alkotott meghökkentőt. Persze, a valóság határszakaszai sose voltak oly élesek, mint amilyennek az elmélet föltüntetni hajlanék. Emlékszem első korszaka nagyméretű Fehér Szarvasára. Pasztelltónusú, fojtott színvilág volt ez a kép, a festői rutinfogások még nem voltak felfedezhetők sehol — valami világ előtti világ párájában mégis benne gomolygott minden meglevő, s bontakozásra kész erénye. Hasonlót festett azóta is, de meghaladnia, azt hiszem alig sikerült. (Kár, hogy ifjúkorának ez a — talán — legértékesebb vállalkozása nincs már Magyarországon.)

Fejlődésének második mozzanata kritikai érzékének feltámadása. Buja paradicsomkertek bukkannak fel vásznain, a színek metszenek-villámlanak. Most lel egyéni hangjára. Ha a naiv festészet egyik legfőbb ismérve az idill — Galambos Tamás akkor az anti-idill költője. S itt szakad el, végképp és visszavonhatatlanul a naiv festészet divatos provincializmusától. Egyik édenkertjének Ádám és Éva áll előterében, mögöttük a paradicsom tündöklő színpompája. Első látásra csupa boldogság minden, de a szem csakhamar lesiklik az emberpár esetlen alakjáról, s észreveszi, hátul, az ősfák zöld árnyába olvadva, ott les undokul egy zöld sárkány az ártatlan pávára; másutt, kaméleonként környezetéhez idomulva, az unikornis készül megrohanni a gyanútlan bárányt; és fatörzs-szerű krokodilusok, liánszerű kígyók figyelik gyilkolásra készen minden bokorban a paradicsomi ártatlanságot képviselő nyulakat, galambokat: azaz ott van, az éden ál-derűjében, a közönyös-könyörtelen Természet; ott van előrevetítve a világtörténelem, az emberiség minden későbbi szenvedése.

Harmadik korszaka, amit jelenleg művel, szándéka szerint a szintézis kora. Ha ugyan nem korai még szintézisről beszélni. Úgy vélem: eddigi világát újabban bontogatni kezdi, s elemeiből valami teljesen mást készül összerakni. Ez a harmadik periódus azonban nem higgadt még minden részletében megnyugtató eredményig. A végső szintézis csak az alkotói pálya utolsó időszakában bontakozhat ki hitelesen. Ettől Galambos Tamás még messze van.

Képeihez, láthatólag, nemigen használ modellt. Tipikusan műtermi és gondolati festészet az övé. Annyit őrzött meg a naiv módszerből, amennyi naivság a gyermekrajzokat is jellemzi. A gyermek sem használ modellt. A gyermek történeteket mond el firkálmányaival. A gyermek karikíroz, s kritizál azzal, amit lerajzol. Pszichológusok tudják ezt. Fel is használják, ha a gyermek konfliktusaiba, családi problémáiba akarnak beletekinteni. A gyermek képtelen a képeiben hazudni. Gyakorlott szem azonnal olvasni tud az ilyen ábrákból: apuka megverte anyukát; a lakás szűk, nem érzem jól magam otthon; tegnap veszekedtünk; testvéremet nem szeretem stb. Így lehet olvasni Galambos Tamás képeiből is. Festői módszerét valami naiv, első rátekintésre mindig hatásos, primér mesélőkedv jellemzi. Ha irodalmi előképét keresem, Calvino naiv realizmusára gondolok, akiben mese és mítosz elválaszthatatlanul egybeszövődik; vagy akár Dürrenmattra, aki groteszk keserűségével formálhatta emberlátását. Ha képzőművész elődeit kutatom, a régi ikonfestők mellett elsősorban Brueghel szatirikus szarkasztikus vagy Gross Arnold „gyermeteg" fantáziája ötlik eszembe. Az ő képeiket is azonnal továbbszövi a képzelet. Galambos Tamás festményeinek sem csupán kompozíciója, színegyüttese ragadja meg a néző fogékonyságát. E képek mesélnek nekünk, mi pedig arra csábulunk, meséljünk róluk. Arra, hogy magyarázzuk őket, s észrevegyük: ennek a festőnek talán legjellemzőbb tulajdonsága, mindig epikus (vagy csak narratív) kedve mellett, bumfordi humorérzéke.

Galambos Tamás groteszk bíró. Rejtett célzásoktól zsúfolt festészete ártatlan természetességgel mond ítéletet a világról.

gyan akasztják föl a kabátjukat, s csak akkor engedi be őket az üvegajtón, ha mindent rendben talál.

A mai táncórára Balázson kívül még nyolcan érkeznek: négy lány, Ildikó, Tímea, Szilvi és Dóra, s négy fiú: Csaba, Guszti, Kolos és Gergő.

Balázs még egy pillantást vet a tükörre, mikor nagy zajjal kivágódik az előszobaajtó, s beviharzik egy fiú, akit még sose látott, pedig ő már a középhaladó kurzusra jár, tehát sok növendéket ismer.

— Te ki vagy? — fordul felé.

— Kopj le, kisfiam, s menj be Paula nénidhez bilizni.

— Mit beszélsz? — S Balázs döbbenten nézi a hosszúhajú, farmerruhás, nyegle fickót.

— Mondtam, hogy kopj le, nem szövegelek tovább. — Arcát fölfújja, s a szájában levő rágógumit ráköpi az előszobatükörre. Balázs tekintetével követi a rágógumi útját, s ahogy újra a tükörbe néz, úgy tűnik föl néki, hogy a homloka közepén egy szürkésdrapp gumó dudorodik.

Az ismeretlen fiú, aki mindnyájuknál egy kicsit idősebbnek látszik, lezseren az üvegajtóig himbálja magát, kivágja az egyik ajtószárnyat, s bedugja loboncos fejét.

— Szia Paula — rikkantja el magát. — Csókolom a popsidat. Nyögd ki gyorsan, hol találok valami kaját. Állati flamós vagyok.

Paula néni, épp rendezi a sorokat. Csaba és Gergő segítségével már a falhoz tolta a mozgatható bútorokat, s a szoba közepén fölállnak a párok. Mikor meghallja a szörnyű szöveget, arcából lefut a vér, fölemelt karja megmered a levegőben, s legszívesebben a szőnyeg alá söpörné magát. De uralkodik érzésein; ez is hozzátartozik nevelési módszeréhez. Szigorú arcot öltött.

— Hányszor mondtam már, hogy ne zavard a munkámat? A frizsiderben találsz disznósajtot.

— Utálom a disznósajtot, tudod.

— Akkor várasz hatig. Sütök néked szalonnás rántottát.

— Hány tojásból, Pauluska?

— Hagyjál békén, Tomi! Nagyon kérlek, vonulj vissza.

A fiú fölhúzza a vállát, s ujjaival beletúr a hajába.

— Ahogy kívánja, méltóságos asszonyom. Visszavonulok. Már itt se vagyok. Majd csöngetek a libériás inasnak, s kiadom utasításomat a kajálásra vonatkozóan. Végezd közérdekű melódiát zavartalanul, egyetlen muzeális nagyanyám. — Finoman meghajol, becsukja az ajtót maga után, de vigyori arca hirtelen újra föltűnik az ajtórésben, s még bekiabálja: — Csókolom a popsidat!

Paula néni leejti a karját, teljesen megsemmisül. De hirtelen összeszedi magát.

— Szegény fiú nem komplett, így vegyék, gyerekek ezt a kis intermezzót. Ne törődjenek vele. Kezdjük el a munkát.

Fölállítja a párokat, ő Balázst veszi maga mellé. De hirtelen meggondolja magát. Lehet, hogy ez a néhány mondat nem magyarázza meg: ki is ez a fiú s miért viselkedik így?

— Még egy pillanatra, mielőtt munkához látunk. Talán nem lesz fölösleges néhány információval szolgálnom, hiszen maguk, gyerekek, Balázs kivételével, mint a kezdő csoport tagjai, csak másodszor vannak nálam. Ugye, nem veszik rossz néven, hogy magázom és nem tegezem növendéknek. Egy üzemi rendezvény, egy üdülési együttlét, egy külföldi út: megannyi alkalom, hogy megmutassuk tánctudásunkat, vagy ha nem tudunk táncolni, kiderüljön: van okunk szégyenkezni. Nálam mindent megtanulnak, ami e téren fontos és hasznos. A mai rendszer is méltányolta közérdekű tevékenységemet. Nézzék meg ezt a kitüntetést — s az egyik bekeretezett oklevélre mutat a falon —, annak a jele ez, hogy a szocializmusban is nagy szerepe van a jó mozgásnak, a táncnak, a rendes viselkedésnek.

A kilenc fiatal — nyolcan Paula nénivel szemben, Balázs mellette — illedelmesen hallgatja a szentbeszédet, mely nem akar véget érni.

— Kedves szüleik bizonyára informálták magukat, gyerekek, hogy nekem elveim vannak, s ezekből egy jottányit sem engedek. Nézzük csak, mik ezek. Egy: tiszta, rendes külső. Ide nem lehet belépni kopott, foszlott aljú farmerben, gyűrött dzsekiben, lányoknak nadrágban. De a pulóver se táncmészig, ha kiizzadunk, mondanom se kell milyen gusztustalan. A fiúknak feltétlenül öltönyt kell viselniök, és természetesen nyakkendőt. Ez lehet hosszú, de lehet csokornyakkendő is. A lányoknak magas sarkú cipő. Trottőrben nem lehet kecsesen mozogni. Csizmában se. És azokat a fiúkat, akiknek vállig lóg a hajuk, be se engedem ide. Akkor se, ha mindennap fejet mosnak, s olyan a hajuk, mint Loreleynak. Tudják, kicsoda Loreley?

A fiatalok csodálkozva és szégyenkezve néznek Paula nénire. De ő nem azért kérdezi ezt, mintha érdekelné: tudják-e a fiatalok, ki is az a Loreley. Folytatja a bevezető szöveget:

— Maguk, gyerekek, ha elvégezték a kezdő kurzust, részt vesznek egy bálon, melyet az egyik művelődési házban tartunk meg. Akkor már társaságmészigek lesznek. De még éppen csak az elemi ismereteket sajátították el. Ezért ajánlatos elvégezni a középhaladó kurzust is. Akkor már nincs az életnek olyan fordulata, melyben ne állnák meg a helyüket. Kerülhetnek külföldre, ha egy óceánjáró hajó báljén kell részt venniök, ott se vallanak szégyent, ezt én, Brunner Paula garantálom. S ha a tökélyig akarják vinni tánctudásukat, beiratkoznak a haladó tanfolyamra. Ám ez

---

NEMES GYÖRGY ELBESZÉLÉSE:

TURDAMÉN

Dayka Margitnak ajánlom

---

lam a slow-foxot is m
bót, a jockeyt, az ille
persze, amit úgy szer
higgyék, én egy konze
spiné vagyok.

A fiatalok fölszal
mióta megérkeztek.

— No-no-no — fo
klub, ahol illetlen szav
latlan fiatalok, ahol m
is. Én nem engedem n
gatózását, hadd mondo
ván már felnőttek, az
se lehet őrölni, s órák
ilyet látok, mindig úgy

Újra fölharsan a
nül jó előadó.

Guszti fölnyújtja a
lában jelentkezne felel

— Ne tessék hara
mért mondta az elébb
ja a Paula néni popsij

Olyan kacagás-ork
ninek bőségesen marad
azon: mit válaszoljon.

— Nem, ilyet nem
hogy tréfál. Maguk, g
akik vigyáznak minde
gyon elfoglalt a lányon
nincs vele, sokat van
Ne törődjenek vele, né

S elkezdik a mun
Szilvi látszik ügyetlen
sasszé, hogy kell a fi
lánynak kissé távol ta
gyakorlatokkal hamar
indítja a lemezjátszót,
tánccal, majd gyorssal
vele mutat meg minde
vetniök.

Szilvinek Gergő a
tánc. Talán Gergő sem
gét igazgatja, állandóa
ni észreveszi, hogy er
választja Gergőt Szil
csetlik-botlik, mert áll
int Balázsnak, hogy -
foglalkozzék. Később s
föltehetően Szilvi. Az
jól ismeri a táncfigurát
kapaszkodik a lányba,
gurul, s hirtelen harag
is teszi:

— Te hülye!

Paula néni tüstént
ven veszi ezt a semm
Hangja határozott, egé

Frank János: Kóra Gírt műtermel
Bp. Magvető 1975

(Egyéni, igen termékeny festő. Kiállításainak mindig sikere volt. 1959-ben a Fényes Adolf Teremben, 1967-ben pedig a Dorottya utcai galériában, majd Oldenburgban és Delmenhorstban volt tárlata. A szélesebb közönség ismerheti Weöres Sándor köteteihez készített címlapjait, illetve Illés festményeinek a borítókon közölt színes reprodukcióit. A művész hatvanéves; ez a cikk születésnapi köszöntő is.)

– Négy évtizednél hosszabb pályafutásodnak inkább csak az utóbbi tíz évre eső munkáját ismerem. A – mondjuk – szürrealista képeket. De biztos, hogy ez valamire épült. Érdekelne művészeti „előéleted".

– Rudnay növendéke voltam a Főiskolán, de már akkoriban futurista jellegű képeket festettem, pedig azt sem tudtam még, hogy az mi. Nagyon korán, még ötödéves koromban elkezdtem egy szürrealisztikus rajzsorozatot. Ezután leegyszerűsített, szürkés, színekben szegény, naturálisabb festmények következtek. Utánuk természetelvű aktok, csendéletek és Kárpátalján meg a Balaton mellett festett tájképek. Ez a nagyon sok évig tartó tanulmány nem volt hiábavaló, akkor ismertem meg a valóságot. Azt az anyagot, melyből most is élek.

Mutatni nem tudok sokat a régi dolgaimból, rengeteget kísérleteztem, de nagyon szigorú voltam magamhoz, csaknem mindent elpusztítottam.

– Bejövet láttam, igaz, hogy csak az előszobába száműzve, egy posztimpresszionisztikus olajfestményt. Rendetlen szobabelső, bie-

(Hamar kiugrott ez a fiatal festő. Mindössze két évvel tanulmányainak befejezése után rendezte első kiállítását a Mednyánszky Teremben; a kritika, a szakmabeliek és a közönség rokonszenvvel fogadták. Azóta szerepel a nagyobb tárlatokon, kiállításai voltak vidéken, idén az év elején az újpesti Mini Galériában, a nyáron pedig Olaszországban.)

– Torinóban a Viotti Galéria rendezett tárlatot huszonöt festményemből. Valamennyit megvették. Most pedig a firenzei Galleria Arnóban van másik húsz képemből kiállításom.

– Ez kétségtelenül nagy siker. Mi tetszett az olasz közönségnek a képeidben?

– Amit én festek, nem importáltam Nyugatról. Igaz, nem ismeretlen ott sem az ilyenfajta festés, megvannak a hagyományai, akár a „vámőr" Rousseau óta. Mindenképpen érdeklődést keltett a munkáim folklorisztikus jellege. Talán nem is magyar ez a folklór, hanem valamilyen általánosan keleti, ebben azonban a magyar néprajz elemei is benne vannak. Mindig vonzott a Kelet, az ikonfestés, a bibliai témák. Nem véletlen, hogy Csontváry is Keletre utazott. Azt, hogy a festészetem „keleti", úgy értem, hogy szemben áll a hidegebb németes naturalizmussal.

– Korán kialakult ez a sajátos Galambos-féle piktúra.

– Az egri Úttörőházban megnyertem egy rajzversenyt. Aztán a Képzőművészeti Gimnáziumban kitűnő tanárom volt: Sebestény Ferenc. A főskolán Hincz Gyula tanítványa voltam, ő szabadjára hagyta a növendékeit. Már ekkoriban kezdtem ilyen képeket festeni, mint a mostaniak, Hincz mester azt mondta, ha nem volnék

főiskolás, helyeselné, amit csinálok. Ezt a diplomatikus bírálatot biztatásnak vettem.

Életemben, festészetemben döntő dolog az utazás. Már főiskolás koromban jártam a Szovjetunióban, megismertem a pravoszláv műemlékeket, az ikonokat, és jártam az NDK-ban is, rajzolhattam Naumburg, Magdeburg gótikus katedrálisait. Ott rajzoltam, itthon transzponáltam. Először csak a katedrálisokat festettem, csak magát az architektúrát, de sokáig még nem tudtam benépesíteni, illetve nem tudtam úgy megfesteni az emberi alakokat, hogy abból Galambos-kép legyen.

Amikor végeztem a főiskolán, féléves utazás következett: Franciaországban, Németországban, Skandináviában, Jugoszláviában. És Olaszországban. Hatottak rám a múzeumok remekei, de elsődlegesen az olasz élmény, az olasz táj, a városképek. A színhatások, az a kék ég, azok a fehér házak megszínesítették a képeimet. Az 1966-os kiállításom – hogy fellengzős legyek – „Itália igézetében fogant..." Első bemutatkozásom volt ez, még nem ismertek, én sem ismertem senkit. És – a legnagyobb örömömre – egyszerre nagyon sok ismerősöm lett.

Utána elölről kezdődött a küzdelem, amíg eljutottam azokig a képeimig, melyeket a Mini Galériában mutattam be.

– Feleségeddel, Szilágyi Ildikó ötvössel együtt állítottál ki ott.

– A feleségem nagyon sokat segít nekem. Ő a kontrollom. Művészi féltékenység nincs és nem is lesz közöttünk. A szemléletünk azonos, de az is nagyon jó, hogy egészen más művészetekkel foglalkozunk.

– Szoktak „naiv festőnek" is nevezni.

– Lehet, hogy naiv vagyok, mert jóhiszemű vagyok, hiszek az emberekben, az emberi jóságban. De nem vagyok naiv festő, a gondolataim nem naivak. Ami a festészetemben rokon a naivakkal, az választott formanyelv nálam.

(Valóban meseszerű és biblikus témájú festményeiben elsőre talán nem is vesszük észre a bírálatot. Galambosnak valóban egyik előképe a naiv, a primitív festészet, kis ecsetet használ, a quattrocento egyes festőinek ötvösi aprólékosságával dolgozik, festi, dúsítja – sőt, más hasonlattal is élhetünk –, mintegy hímezi olajképeit. Méltóságteljesen színpompás, dekoratív és konstrukciójában gondosan felépített a képe. Betartja az „előtér-középtér-háttér" klasszikus szabályát, de míg az elő- és a hátteret szuper-plaszticitással gömbölyíti, a középteret – az épületeket, katedrálisokat, a Bábel tornyát – szigorúan a síkban festi meg. Nem hagy kétséget, hogy ez csak játék, kulissza.)

– Terveid?

– A hosszú nyári utazás nagyon kifárasztott, most egyáltalán nem festek. De a tervem annál több. Valószínűleg meg fogok változni. Szeretném, hogy kevesebb motívummal többet tudjak mondani. Mint ahogyan az ikonokon megvoltak a szentek attribútumai, szeretném a figuráimat a környezet tárgyaival karakteresebbé tenni.

Lehet, hogy most robbantanom kellene. A statikus helyzetet mozgássá alakítani, abból aztán több utat is találnék. Nem szeretnék megrekedni. Szeretnék jó képeket festeni.

(1968)

Galambos Tamas

NŐK LAPJA

1975
14
ÁRA: 3,50 FT

1021

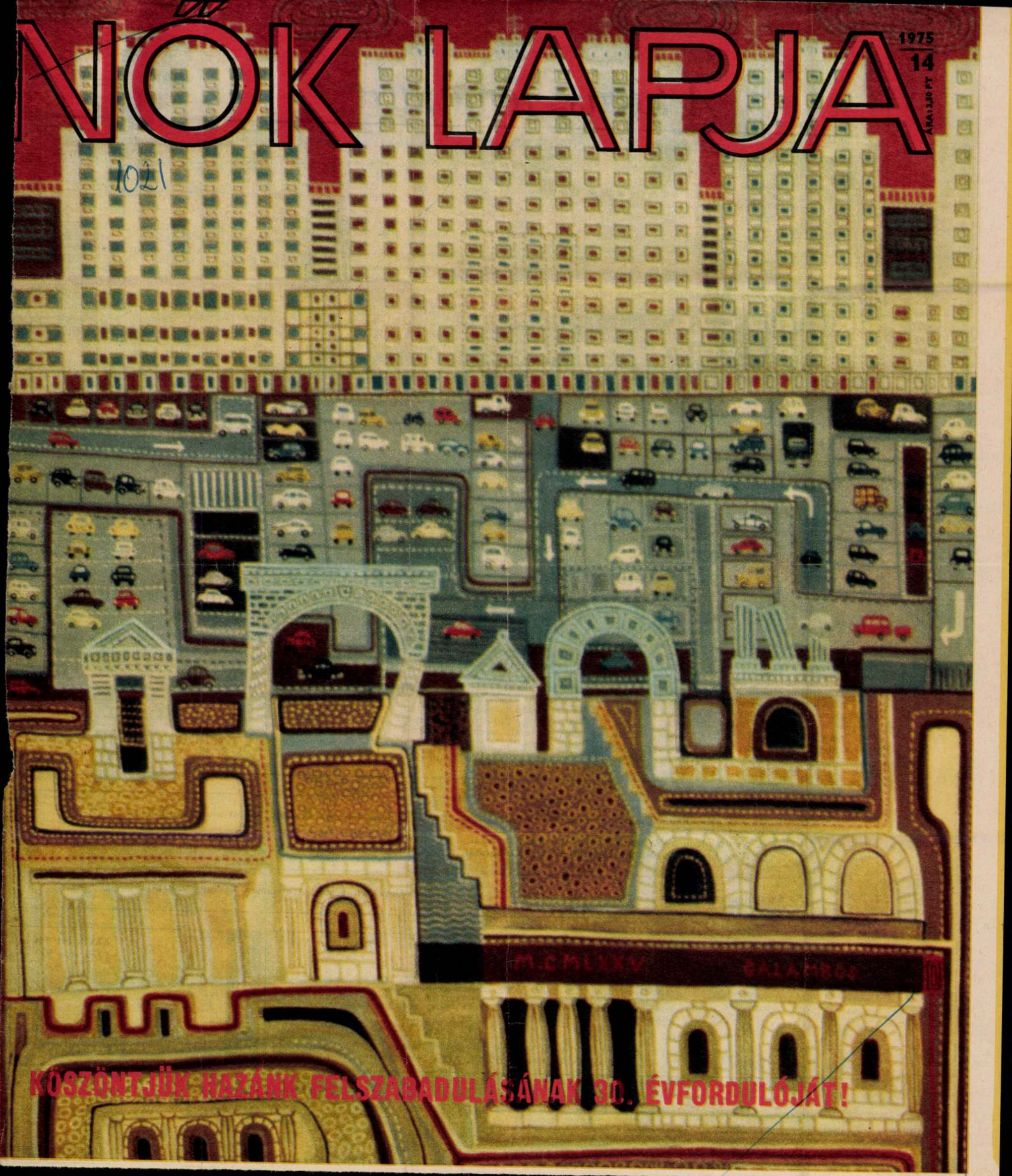

KÖSZÖNTJÜK HAZÁNK FELSZABADULÁSÁNAK 30. ÉVFORDULÓJÁT!

A tavasz témájára

Ismerünk csillagászati és meteorológiai tavaszt, de számomra van egy harmadik is: a *történelmi*. Ó, dehogyis csak az enyém ez a tavasz! Egész Magyarországé!

Sokan vagyunk — már nagyszülő korban vagy annak a küszöbén —, akiket akkor, amikor ez a tavasz berobbant, még nem hívtak *teenagereknek* vagy *tinédzsereknek, sőt pályakezdő fiataloknak* sem, és a *fényes szellők nemzedéke* jelzővel is csak később ruháztak fel bennünket. Egyszerűen csak történelmi tavaszra váró, megújulást sürgető, anyagi-tárgyi javakban — sokan műveltségben is — szegény, de hitünkben szerelmes-gazdagok, a tudás vályújához eresztve falánkak, a dologban lebírhatatlan erejű fiatalok voltunk.

Számunkra a harminc évvel ezelőtt naptárba iktatott tavaszi forduló többet és mást jelent olyan ünnepi dátumnál, amelyről — mint nemzettörténeti határkőről — tisztelettel illik megemlékezni. Nekünk az a tavasz a nemesi — azaz: emberi — rangra ütést jelentette. Sokunk számára magát az életet. A hontalan bujkálásban a végre megleli szegény, de szerető, szabad hazát. Azt a Magyarországot, amelynek végre mi voltunk fontosak, mi, akiknek családfája sosem ágazott felfelé, de mindig mélyen a földbe kapaszkodott.

Hamuban sült pogácsánk: a tisztességünk volt az eljövendő feladatok ellátására, hűségünk hazánkhoz és népünkhöz, hogy a szovjet nép fiaitól kapott szabadsággal jól élünk, s erre megtanítjuk azokat is, akik még nem merték hinni, hogy igazán eljött a tavasz. Lapos kis tarisznyánk hem látványos kincseinek birtokában ma is gazdagoknak érezzük magunkat. Még akkor is, ha fiaink-lányaink olykor megmosolyognak bennünket, mert ősz hajszálaink szaporodván sem restellünk ünnepeken elérzékenyülni. Még akkor is, ha botlásainkat, tévedéseinket szemünkre vetik. Mert útravalóul magunkkal vitt kincseinket gyarapítva és szétosztva, mindig társakkal szaporodtunk, s ha egykori tanítványaink mesterekké váltak, akár a mi tanítóinkká is, nem a féltékenység érzése vesz erőt rajtunk, hanem inkább az elfogódottságé, az örömé, és nem restelljük azt sem kimondani: a büszkeségé.

Példák százezrei közül válogathatnék, sőt — ha az egyes embert idézném — millió adattal tudnék bizonyítani. Akár azt a kétmilliónál több nőt vehetném sorra, aki ma dolgozik. Akiknek többsége anélkül a történelmi tavasz nélkül ma is másodrendű állampolgár volna, a maga s a társadalom életébe való beleszólási joga nélkül, megfosztva a szellemi s a kétkezi munka sikerének hivatalos elismerésétől, a teljesebb, a rangosabb élet lehetőségeitől. És mennyivel szegényebb volna Magyarország, ha a tudományok s a termelőüzemek műhelyeiből hiányoznának ezek a milliók és az általuk termelt szellemi, ipari javak, szolgáltatási értékek.

Sok kortársnőmnek egyike, aki a *cselédeknek* és *hordároknak* fenntartott hátsó lépcsőn járhatott fel az emeletre, anélkül a harminc évvel ezelőtti történelmi tavasz nélkül *sosem lett volna gimnáziumi tanár*. Immár húsz éve tanít történelmet és orosz nyelvet, s szellemi hatása alól azóta sokan kerültek ki olyanok, akikre ő is, az ország is büszke. Csak titokban olvasó, tudásra és iskolára reménytelenül szomjas másik, *hajdani kiscseléd ismerősöm ma betegeinek szeretett orvosa*, az egészségügy kiváló dolgozója. Húsz éve írt „Lámpások a tanyán" című riportom — akkor még hátrányos helyzetűnek nem nevezett — kisiskolása sem jutott volna középiskolára, egyetemre, hogy ma egyik vidéki kórházunk orvosa legyen. Lenézett, szorongó, alázatos ember maradt volna, sok hozzá hasonlóval együtt az a negyven termelőszövetkezeti és állami gazdasági aszszony, akit — jó munkája jutalmául — külföldi kirándulásra kísérhettem néhány évvel ezelőtt. Sem az alkotásban feloldódó, az esztergálás, a fém átalakításának gyönyörűségéről valló szakmunkás, sem képviselőnő nem lehetett volna abból a nyírségi asszonyból, aki pár évvel ezelőtt kiírt életrajzi pályázatunk egyik díjnyertese volt.

Érveim között van az a kortársnőm is, aki harminc évvel ezelőtt — szüleivel együtt — gyűlölködve hagyta el az országot. Külföldön találkoztam vele. Távozása után húsz évvel, új hazájában, a régi iránti gyűlölet táplálékát felélve, hazalátogatott. Azóta minden évben eljön az itt élő rokonsághoz, testvérhez, gyermekként látott unokatestvérekhez. Nekünk, akik itthon élünk, már-már alig köti le a figyelmünket, ha valaki elsorolja, hogy ki mire vitte a rokonságában. Nekünk ez természetes, és néha csak az udvariasság mosolyára futja az elismerésből. Húszezer kilométerre Magyarországtól egészen másképpen hat egy hasonló felsorolás, egy ilyen dicsekvés. Egy szemérmes, elmulasztott lehetőségeket fájlaló, bizalmas kérdés hallatán — egykori lapos kis tarisznyám aranynál nehezebb, édesebb súlyát érzem. A feltett kérdés ez volt: „Mondja meg őszintén: *én is lehettem volna otthon valaki...?*"

Egyik tudományos kutatóintézetünk igazgatója tartott sajtótájékoztatót a minap. Munkatársainak több mint ötven százaléka nő, s a dolgozók negyven százaléka fiatal. Hallgatom, hallgatom, hogy él az intézet, és azon kapom magam, hogy mind büszkébb vagyok. Az igazgató — nemzedékem egyik tagja, ifjú koromtól jó barátom és indulásunktól máig szellemi testvérem — azok közül való, akik magas tudományos és társadalmi tisztükben magától értetődőnek tartanak valami lényegeset. Olyat, ami felől még ma is nehéz meggyőzni sokakat, akiken a *valakikké válás* teljes rangú elismerése múlik. Az intézet igazgatója ugyanis ezt mondta: „Női kutatóink hátrányos helyzetének szemléletbeli korlátait úgy igyekszünk lebontani, hogy nálunk — *azonos kategóriában* dolgozók között — a *nők kapnak nagyobb fizetést*. Tudjuk ugyanis, hogy ugyanazért a szellemi produktumért nekik még ma is sokkal nehezebb körülmények között kell megdolgozniuk..."

Hasonlóról százával még nem tudnék számot adni, másfélékről, ahogy említettem is, se vége, se hossza nem lenne a felsorolásnak. De hát az iménti is a harminc esztendeje visszatérő ünnepek közti hétköznapokban született. A *valakikké* válás folyamatában, amelytől nemcsak mi, nők, hanem férfi társaink is többek, gazdagabbak, emberibbek, méltóságukban nemesebbek lettek.

Szemes Piroska

Hazánk felszabadulásának harmincadik évfordulója alkalmából lapunk több munkatársa kapott magas kitüntetést:

Németi Irén a Munka Érdemrend arany fokozatát,
Rácz Erzsébet a Munka Érdemrend ezüst fokozatát,
Szemes Piroska a Rózsa Ferenc díj II. fokozatát,
Korniss Péter a Balázs Béla díj II. fokozatát.

Szívből gratulálunk az ünnepen a Munka Vörös Zászló Érdemrendjével kitüntetett Athenaeum Nyomda kollektívájának!

NŐK LAPJA

A MAGYAR NŐK ORSZÁGOS TANÁCSÁNAK HETILAPJA
Főszerkesztő: NÉMETI IRÉN
Főszerkesztő-helyettes: DR. RANNER GIZELLA
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: CSOLLÁNY FERENC. (A Hírlapkiadó Vállalat postacíme: 1959 Budapest.) Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3. Telefon: 343—100. (A szerkesztőség postacíme: 1961 Budapest.) Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, kézbesítőnél. Előfizetési díj negyed évre 42,— forint, fél évre 84,— forint, egész évre 168,— forint.
75.0907 Athenaeum Nyomda, Budapest — Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SOPRONI BÉLA vezérigazgató

INDEX: 25653

XXVII. évf. 14. sz.
1975. ápr. 5.

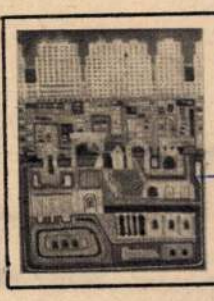

Címképünk: Galambos Tamás Óbuda című képe a felszabadulási festmény-pályázatról

1975. IV. 20. 14.05
Pedagógusok fóruma

Galambos Tamás festőművész

- Hát elsősorban az, hogy tulajdonképpen hogyan isváltak hát Galambos Tamás festőművésszé, a felesége pedig ötvösművésszé és az életükről, hogy eddig hogyan folyt az életük, munkásságuk, milyen terveik voltak. Hogyan készül egy-egy alkotásuk, tehát ami jött kérdés azt mind feltettem nekik és aztán később mikor már ami az anyaghoz kellett azt megkérdeztem, utána pedig hát ilyen személyes beszélgetés folyt, mindenfélét meséltek akkor már.

- És téged személy szerint miért érdekelt ez az életut, ez a

pálya?

- Hát szeretem a modern festőket és nagyon érdekes alkotásai voltak Calamboc Tanárnak is és ott mutatott festményeket és kér dezte, hogy mi a véleményem róla és akkor így alakult ki a beszél getés. Meg volt elégedve, hogy azt láttam a festményeiben, amit ő akart ábrázolni úgy, hogy hát nagyon jó hangulat volt és nagyon érdekes volt.

Galambos Tamás, festő 1

SZEDERKÉNYI ERVIN

GALAMBOS TAMÁS FESTMÉNYEI

Legutóbb 1968-ban láthattuk Pécsett Galambos Tamás képeit. Az akkor még „huszonéves" fiatalember meglepően érett, sajátos és vonzó művekkel jelentkezett. Gyermekien tiszta rácsodálkozása a világra, ugyanakkor a mesteri biztos tudás és műgond – a közönséget egyszeriben meghódította, a kritikusokat meggyőzte, a szakmát pedig némi irigységgel vegyes bizalmatlansággal töltötte el.

Galambost szerencsére láthatóan sem a siker öröme, sem a „sikeres festő" kétes értékű jelzője nem zavarta túlságosan. Ment tovább a maga útján, képei – a festővel együtt – bejárták a fél világot; a festmények mindenütt gazdára találtak, a festő pedig értékes tapasztalatokkal, témákkal, ötletekkel megrakodva tért haza.

Nemrég a két Németországban, Görögországban és Spanyolországban járt, s valamennyi utazásának néhány új gyümölcsét itt is láthatjuk. Kelet-Németországban egy különös bányaöltöző ragadta meg, ahol a ruhákat – mint nálunk is még nemrég – egyszerű szerkezettel a magasba húzták, s ezek úgy függtek ott, mint . . ., tovább nem szabad mondanunk, meg kell néznünk helyette a képet, amelyben a látvány emléke összevegyül egy látomással, s a kép mindkettőre utal: az egyszerire s valami mélyebbre, általánosabbra. Nyugat-Németországban a hamburgi széplányok utcája ragadta meg a festőt, a *Kirké* ennek emlékét őrzi. A görögországi utazást a korábbi keletkezésű *Orfeusz* mellett az *Ikarusz* és a *Hellász* idézi, a spanyolországit pedig a *Generalife*, a *Hölgyek kertje* és a különös szimbolikájú *Hálatábla*.

Tájélmény és mítosz, történelem és jelenkor, realitás és poézis, harmónia és ironizált idill, dekorativitás és groteszkség rafinált együttese gyönyörködteti, gondolkoztatja a nézőt „. . . . balance . . . entre la fiction et le réel", – ingadozás, vagy inkább hintázás a képzelt és a valóságos között – jellemzi Galambos képeit egy francia kritikusa, alighanem a lényegre mutatva. Kelet mindig vonzotta, de Kínában sohasem járt a valóságban Galambos Tamás. Mégis itt egy egész sorozat: *A nagy kormányos gyermekjátékaiból, A nagy fordulat, A nagy ugrás* – sőt talán az *Agyaggalamb lövők* is ide sorolható – idézi ezt a sajátos világot, ahol valóságosan mostanában kevesen járhatunk, képzeletünket és gondolatainkat azonban nem ritkán foglalkoztatja, ha magunkról s az emberiség jövőjének esélyeiről elmélkedünk. Galambos Tamásnak is ezek a képzeletbeli „utazásai" éppoly fontosak, mint a valóságosak. S ezek az utazások nem is mindig csupán a mai világot szövik át, vezethetnek a múltba, a történelembe, s a művészet történetébe is. Galambos Tamás a keleti ikonok világát csakúgy mint a középkor nyugati festészetének madonnáit és korpuszait nemcsak jelenvalónak érzi, hanem képesnek arra is, hogy a mai és a jövendő emberiség új veszedelmeit kifejezzék. Az itt látható *Lengyel madonna*, a *Korpusz*, az *Ostorozás*, a *Veronika szőttes* és a *Keresztek* jól példázza ezt. Legszuggesztívabban talán épp az utóbbi, egy Zala megyében átélt döbbenetes élmény transzpozíciója. A madárijesztés céljából felnyársalt,

ahogy Bolette is nagyon jól tudja, hogy házasság címen egyszerűen eladja magát Arnholm főgimnáziumi tanárnak — épp akkor, mikor Ellidában a kétségbeesés megérleli a gondolatot, hogy érvénytelenítve az egykori adás-vételi szerződést — a házasságot —, önként is férje mellett maradhat.

Szikora úgy komponál ebből mai színházat, hogy szigorúan megmarad a dráma születési idejénél. Ahogy *A per* előadásában Kafkát Mahlerrel és a századforduló plain air-festészetével párosította, úgy csendülnek fel most a *Tristan és Isolda* dallamai (Mártha István kitűnő zongoraátiratában) s kerülnek mintegy mottóként a műsorfüzetbe Kierkegaard szavai — arról, hogyan függ össze az eszmények meglátása és az életből való „kivonulás", hogyan jelentheti az embernek a kétségbeesés az utat önmagához: nem a „véletlen individuumhoz", hanem hogy „a maga örök érvényességében" válassza önmagát. Szikora kétféle zenét hall *A tenger asszonyá*ban: a szerelmi szenvedély zenéjét Wagnerrel, a sorsok zenéjét Kierkegaard-ral húzza alá, s ezúttal a jó ökonómiával felhasznált tudásanyag színpadi életet kezd élni, hisz Ibsen, Wagner, Kierkegaard szellemi köre tele van kölcsönhatással és belső feszültséggel: úgy tűnik, megidézésükkel Szikora szétfeszíti a színházat, az ő igazi színpada maga Európa, nagyapáink vagy dédapáink korának szellemi arculatát, ellentmondásait teatralizálja, nem feledve el, hogy ez a vajúdás szült bennünket — a századot. *A tenger asszonya* ebben az előadásban intenzív színház, mely a tudatfolyamatok mélyrétegeibe ás alá, de a világra nyílik. S ebben nem kis része van Rajk Lászlónak, aki a Kamaraszínház miniatűr színpadán bravúrosan teremti meg a norvég fjordok miliőjét (néha így is túl szűk a járás), Gáli Józsefnek, aki *A tenger vonzása* címmel nemrég újrafordította a drámát, neki köszönhető, hogy az Ibsen-hősök leglázasabb pillanataikban is természetes nyelven beszélnek (a rendező ezenkívül radikálisan meghúzta az eredeteileg ugyancsak terjedelmes darabot), s ugyancsak nem kis részük van a színészeknek, akik lelkiismeretesen és odaadással szolgálják a szuggesztív rendezői álmot, ám egyéni szint, a darabot is gazdagító személyes hangsúlyokat inkább csak Győry Emil, Bán János, Paál László talál egy-egy jelenetben, de tőlük is — csakúgy mint Dávid Kiss Ferenctől, Gyöngyössy Katalintól, ifj. Kőmíves Sándortól, Kováts Krisztától, Frajt Edittől — intenzívebb és bensőségesebb színészi jelenlétet várnánk ezen az estén.

GALAMBOS TAMÁS festő
Eger, 1939

1963-ban szerzett diplomát a Képzőművészeti Főiskolán Hincz Gyula növendékeként. 1966 óta kiállító művész; eddig tizenhat egyéni bemutatója volt, közülük több Olaszországban. Számos jelentős hazai és nemzetközi kollektív tárlat résztvevője. - A világ jelenségeit érzékeny naivitással, gát nélküli ösztönösséggel ábrázoló festő; előadásmódja, stílusa, tudatosan neoprimitív. Többnyire mesés-mitologikus témát, jelképes motívumokat választ; képein jól érvényesülnek a naiv örömmel megtalált színek, az iskolázatlan perspektíva, s a figurák szabálytalan esetlegessége.

Művészéletrajzok 1975

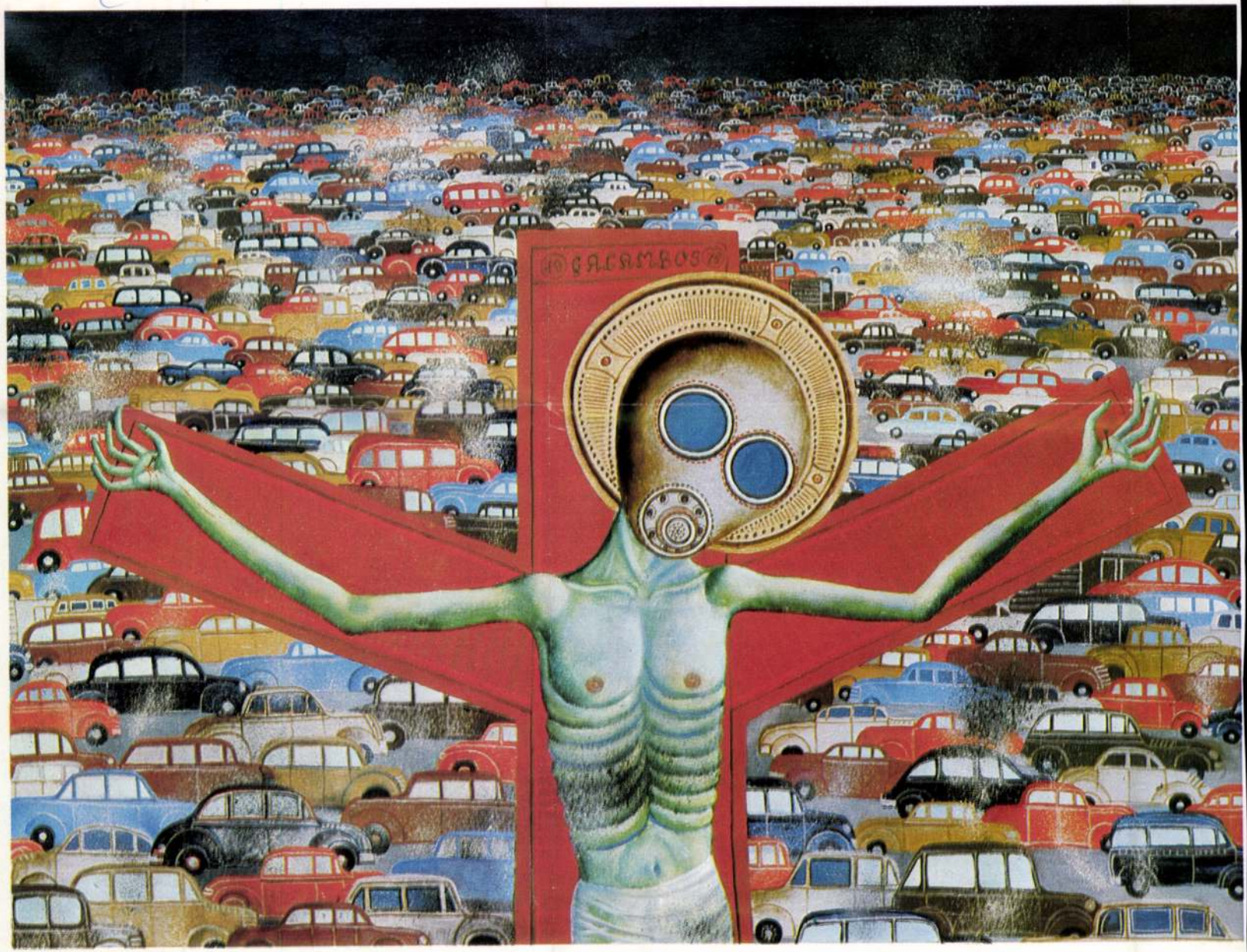

Galambos Tamás: Corpus I. (Szmog), olaj, vászon, 60×80 cm, 1977 (fotók Tahin)

Boldog „madárnyelv”

Földi Péter festményeiről

Földi Péter egy apró észak-magyarországi faluban (Somoskőn) lakik, pár méterre a csehszlovák határtól. Egy használaton kívüli régi iskolaépületben él és dolgozik. Azért tartom fontosnak ezt az életrajzi vonatkozást kiemelni (nem mintha topográfiai adatoknak túl sok köze lenne a minőséghez), mert Földi távol a művészeti közélet harsonás fórumaitól saját megélt tapasztalati anyagából építi meg piktúráját, szerkeszti meg annak rendszerét, alkotja meg ikonográfiai jeleit.

1972-ben diplomázott az egri Tanárképző Főiskola matematika–rajz szakán, s szülőhelyére tért vissza rajzot tanítani romlatlan falusi gyermekeknek. 1974-ben jelentkezett először az Észak-Magyarországi Területi Szervezet évi kiállításán már egy érett festőt mutató táblaképpel *(Az öreg óriás énekel)*. E „korszaklezáró” mű, előremutató párjához (*Termés,* 1974) hasonlóan, a valőrökre, a tónusárnyalatokra, a fegyelmezett kompozícióra építkezett.

Földi Péter hamarosan elfordult az indulás éveire jellemző portré-, intérieurszerű ábrázolásoktól. Éveken át csak növényeket festett. A közvetlen környezet, a kert elemi formáit, a köznapi ember számára csekély jelentéssel bíró káposztafejet, kukoricacsövet, hagymát emelte a műalkotás tárgya rangjára, eleinte a pályakezdés éveihez hasonló fogalmazásmódban, majd valamiféle belső igénynek engedve, a síkszerű ábrázolásmód lehetőségeit kezdte vizsgálni.

Színvilága letisztult, meghatározó szerepet kaptak a tiszta színek. E szakaszra a mesterségbeli tudás gyarapodása, festői alapproblémák tisztázása, az erőfelmérés volt jellemző. Az organikus növényi formák kínálta lehetőségeket kipróbálva, Földi 1974 és 1976 között a folt és a vonal, a konkrét tárgyi forma és az ornamentikáig vezető absztrakció lehetséges ösvényeit járta be. Végül a sajátos, már csak rá jellemző képi jelrendszert meglelve, a lírai absztrakció határáig érke-

1

2

Galambos Tamás, festő 2

keresztre feszített varjak serege, a szüntelenül újra és újra keresztre feszülő istenember, ember és természet újra és újra megbomló harmóniája együttesen vérzik el újra az aranyszegélyes hantokon, egy hatalmas, végtelenbe táguló – talán háborús sírkert? – perspektívájában.

A harmónia felbomlása, az elveszett paradicsom, a letűnt aranykor, a szépség és a szépségbe mindig belelopakodó rút – Galambos festészetének talán legfőbb tartalmi-eszmei problémája. Az ember – ha őrizni tudja a gyermekszem tiszta sugarát – fényében szüntelen érzi a feloldhatatlan szorítást: az elveszett éden nosztalgiáját és a visszaszerzés lehetőségének fel-felcsillanó, majd újra összeomló reményét. A gyermekkor mennyországa tele van boldog szépséggel és ártatlan játékkal, de immár nem tudunk játszani többé – játékaink elárvultak, egyedül maradtak, mint a díszes de ember-nélkülien hidegriasztó *Játék lovacska*, vagy a *Magányos körhinta*.

Galambos Tamás képeinek mélyén az emberiség nagy drámája feszül, de a felszín – miként az életünkben, tudatunkban is – ezt a nagy drámát gyakran eltakarja. Galambos többnyire nem katartikus hatásra törekszik. Hatásának „titka" talán egy Brecht-parafrázissal jelezhető: Iszonyú a kísértés a szépre! A szépség-eszmény, a színek pompája, a finom kidolgozás egyaránt képes kifejezni is, elfedni is lényeges tartalmakat. Galambos Tamás képeinek többsége programszerű, sőt gyakran epikus: elmondható történetet mutat. A feszültség ezeknél többnyire a téma és a kifejezés között érezhető; innen gyakran a groteszk hatás. Az elvontabb képeknél – ilyen itt a *Száskajárás* vagy *Enyészet* – a groteszk rejtettebb, vagy el is marad. Lehetséges, hogy mégis ezek a festő legjelentősebb képei. Az *Enyészet* művészi sors-jelképnek is tekinthető. A régies, finom csipketerítőre helyezett, tört szárnyú lepke, mellette az itt-ott elvékonyodó, molyrágta mintázat mögött az elszórt szárnydarabkák: mintegy a tépett szépség emlékei. Mintha Galambos Tamás egyszerre küzdene a szép*ért* és a szép *ellen*, – talán ebben rejlik művészetének legfőbb paradoxona.

Érintkezik ez a küzdelem a század művészetének egyik nagy paradoxonával. „Jaj, minden oly szép, még a csúnya is!" – szakadt föl Kosztolányiból az elragadtatott kiáltás utolsó éveiben, a halál szorításában. József Attila pedig szinte egész költészetében küszködött a „szép embertelenség" példáival és vizióival.

Galambos Tamás mosolyog. Nem „naivan", de nem is mindig „leleplezően". Képeinek kiváló ismerője, Lakatos István „groteszk bíró"-nak nevezi a festőt. Bodri Ferenc inkább prédikátornak érzi. Mindkettőjüknek igaza lehet. Én nem is tudnám Galambos Tamást ilyen szép metaforába sűríteni. Bonyolultabbnak érzem, valamelyest paradox helyzetben, válaszúton.

Galambos Tamás még most is mosolygós-fiatalon, a negyedik évtized küszöbén, talán nem is olyan nyugodt, és talán csakugyan választás előtt áll. Küszködik a szépséggel. Lehet, hogy útja a katartikusabb mélységek és magasságok felé vezet, lehet, hogy a sikeresebb kellemességek szakadék-szélein? Nem jósolhatunk és ne legyünk irgalmatlanok . . .

Képei jól érzik magukat újra Pécsett. Harmonizálnak a város művészeti hagyományaival és jelenével, nemcsak dekorativitásukkal, szépségükkel, hanem főképp szellemiségükkel, mélyükön humánus felelősségérzettel és olyféle modernséggel, amely nem a múlt tagadására, hanem az értékek magába olvasztására törekszik.

(Az 1979. november 22-i kiállítás megnyitója.)

Hallom mikor szólítanak
és visszaválaszolva, látom
a tárgyak közt nem is a szárnyak,
valami fény suhog a kis és nagy világban.

Mindig köztük és már hozzájuk szokva,
ha másolom, a rajzon át
nem Azt, de ami lényegük...
Így nézem tollam vonalát...

Hogy honnan?... És ki adta ezt,
követni, de mintha látnám,
minden mögül ahogy kilépnek
egy láthatatlan pályán,

ide e lapra is, hol otthon vannak,
betöltve házam és magányomat.
Akár a halak, vagy a lepkék,
a soraim közt ők játszanak...

S mert az még nem honom

Érzem, tudom, hogy nem a szél,
a fa amikor megremeg.
E borzongás úgy szíven üt,
mint a forró, tiszta menny.

Színe is más... Hangnélküli,
de átremeg a véren és tovább
onnan, ahol gyökér nélkül
élnek fügék és naspolyák

s átadják más hullámaik
alattuk annak, aki áll...
Érzem és elejtem mindig
e kék percben a ceruzám.

Nem engedi, de részesít
egy gondolat, hogy fogjam
e fákon át rezgéseit
egy belső, messzi hatalomnak.

1021 /Zene/ Sivárvány II 23.

- Tulajdonképpen száz évvel ezelőtt kellett volna ezt a beszélgetést elkésziteni, hiszen a napfényről beszélgetni egy impresszionista festővel igazán hálás téma lenne.

- Igen. Nagyon érdekes lenne, én is szeretnék beszélgetni akár Monéval, akár Szorával /fon./, azonban már az ősember ábrázolásaink láthatunk olyan formátumokat, ahol valami Napot, Holdat akartak ábrázolni. Az egyiptomiak tisztelték a Napot. Olyan ábrázolásokat ránkhagytak, ahol a Napnak kis simogató kezei vannak és ezzel simogatja az ő alattvalóit. A középkori müvészetben, a gótikus katedrálisok, üvegablakait fény nélkül elképzelhetetlenek. Hiszen a napsugár keresztül süt az üvegablakokon, ahol apostolokat, szenteket, ábrázolnak.....

- A fénykeltő életre tulajdonképpen.
- A fénykeltő életre és az apostolokon keresztül jut a tulajdonképpen a bent áhitatoskodó személyhez. Az impresszionisták megoldották a fén y szinképelemzését, újfajta mikrószkópokat feltaláltak, és ezt mind fölhasználták az impresszionisták.
- Az impresszionistákkal elérkeztünk a XX. századhoz.
- Az egyik leghiresebb magyar származású francia szobrász, Seffer Miklós, aki csodálatos mobilokat, plasztikákat hoz létre, és pedig oly módon, hogy különféle fényefektusokkal megvilágitja, sőt a forgó részeken belül is vannak világitótestek, és ezek fejeznek ki különféle érzelmeket, mondanivalókat, és nagyon érdekes ezeknek nemcsak maga a látvány, hanem ennek az árnyéka is.
- Galambos Tamás azonban nem müvészettörténész, hanem festőművész. És igy arról is tud beszélni, hogy a saját munkájában milyen szerepe van a napfénynek.
- Bármilyen furcsán hangzik a fény semmiféle hatással nincs a munkámnak. Egyedül érzelmileg a napfény, a világosság, borzasztóan befolyásol. Én nem vagyok olyan értelemben a fény festője, mint Egri József. Az én képeimen fényforrásként a Nap az csak egy motivum jelenik meg, de az nem sugároz. Igyekszem napfényesen látni dolgokat és a világot.
-Az egyik képén forditott világ van. Az állatkertben a ketrecekben az állatok helyett emberek vannak és az állatok sétafikálnak a ketrecek között és etetik pereccel egyik-másik veszélyes ember

ott bent a ketrecben. Nos felhőket látni, napfényt, sugarakat nem.

- Itt azt próbáltam megfesteni, hogy nagyon sok ember sokkal kártékonyabb tud lenni, mint az úgynevezett vadállatok. Ennek ellenére én ezt nagyon optimistának és vidámnak tartom ezt a képet.

- A festők azt tartják, hogy túlságosan erős napfényben nem is lehet festeni. Lehet, hogy ez nemcsak technikailag érdekes, hanem a festő szemléletmódját is befolyásolja?

- Igen. A nagyon nagy napfény elhomályositja a szemet. Sokszor kihozza a gyengéket, azonban nagyon sokszor torzit is. Pontosan ezért újfajta dologgal kezdtem kisérletezni éspedig a dolgokat másik oldalról megmutatni.

- Tehát, hogy ön az árnyékos oldalon áll és onnan szemléli a világot?

- Nem. Én nem állok az árnyékos, és a napfényes oldalon állok, azonban próbálom az árnyékban lévő dolgokat is megmutatni. És több oldalról szeretném megvilágitani.

- Mikor én megismertem az ön képeit, akkor azt hiszem az ragadott meg először, hogy csupa derü, csupa napfény, napfénnyel átitatott mezők, virágok, jelentkeznek a képein. Minden egyes szint úgy választ meg, hogy az visszatükrözze a fényt. Ezért nyilván következtetett arra is, hogy milyen egyéniség a férje nem? A leendő férje.

71° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28
1021 **20129 MILANO**

Telefono 723.333 - Casella Postale 3549
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

TUTTOSPORT
q 10147 TORINO
VIA VILLAR 2
DIR. RESP. GIGLIO PANZA

Galambos Tamás

- 3 MAR 1973

Dalle Aziende

La Mobilquattro visita la mostra di T. Galambos al « Salotto dell'Arte »

Si chiude oggi a Milano nel « Salotto dell'arte » la mo
del pittore ungherese Tamas Galambos, nato a Budapest
1939. Il posto di T. Galambos nell'ambito della pittura eur
è collocabile a destra del filone immaginativo, tra i fanta
di scuola viennese e i neoprimitivi (cioè i « naifs »). In
questa ampia corrente i quadri del magiaro sono dei più

La foto che pubblichiamo ritrae in posa la squadra di ba
della Mobilquattro che ha visitato con estremo interess
mostra. Al centro, in prima fila, sono riconoscibili — da
stra — il fratello della signora Anna Guffanti, titolare
galleria, l'ing. Azeglio Maumary, patron della Mobilquatt
Franco Germani, presidente.

OLIVETTI DATI E SISTEMI

● Macchine contabili numeriche e alfanumeriche ● Fatturatrici elettroniche ● Sistemi a nastro perforato ● Sistemi per il trattamento dei li e gestionali ● Sistemi per raccolta ne dei dati ● Sistemi per carattere ottico ● Sistemi per ingresso dati ● telecomunicazioni.

mai per accendere una lampada a gas
mai? Desiderate un motoscafo abbastan-
nel bagagliaio della vostra automobile e
bbastanza grande per permettervi di di-
?

da oggi fino al 12 marzo avete a di-
delle « Vacanze 73 », dove si può com-
prezzo accessibile.

ta moderno è diventato molto esigente,
orinese, inaugurata ieri mattina dal Mi-
dello Spettacolo, on. Baldini Confalo-
del Sindaco di Torino ing. Porcellana,
a Regione Piemonte, avv. Oberto, è in
pretese del turista più esigente.
a portatile. Ce ne sono di tutti i tipi,

Galambos Tamás: Körhinta, olaj, vászon, 100×120 cm, 1977

A címben jelzett tetszetős meghatározással Lakatos István költő illette a festőt esztergomi tárlata (1978) megnyitójában, holott Galambos Tamás erre a kéretlen és kényelmetlen szerepre valószínűleg még a feloldozó jelző menlevelével sem vállalkozik. Prédikátor inkább – kéretlen és kényelmetlen emberszerep ez is, csak éppen belső elhivatottságot jelez –, a falvakat járó bocskorosokhoz állhat közel, akár a filozófia doktora (Jónás a töklevél alatt?), aki a mezőőr humanitásáról szeretné meggyőzni a gyümölcsösökben kószáló gyerekhadat. Történetei példázatok, és néhány kölyökben bizonnyal megfogan egy-egy szentencia, így bizony semmi sem hiábavaló. Közösen várják tehát, míg a csősz elandalodik, vagy éppen átérzi szerepének most feltárt mélységeit.

Egy Torinóban, 1971-ben bemutatott festménye előterében három jellegzetes Galambos-figura áll. Egy katona a fülét tapasztja be, egy keleti öltözetű pap a szája, egy nyugati mintázatú pedig a szemei elé

Galambos Tamás, festőművész,

Művészet, 1999. jún. 4. old.

Galambos Tamás: Álszent ikonfestő, olaj, vászon, 50×30 cm, 1976

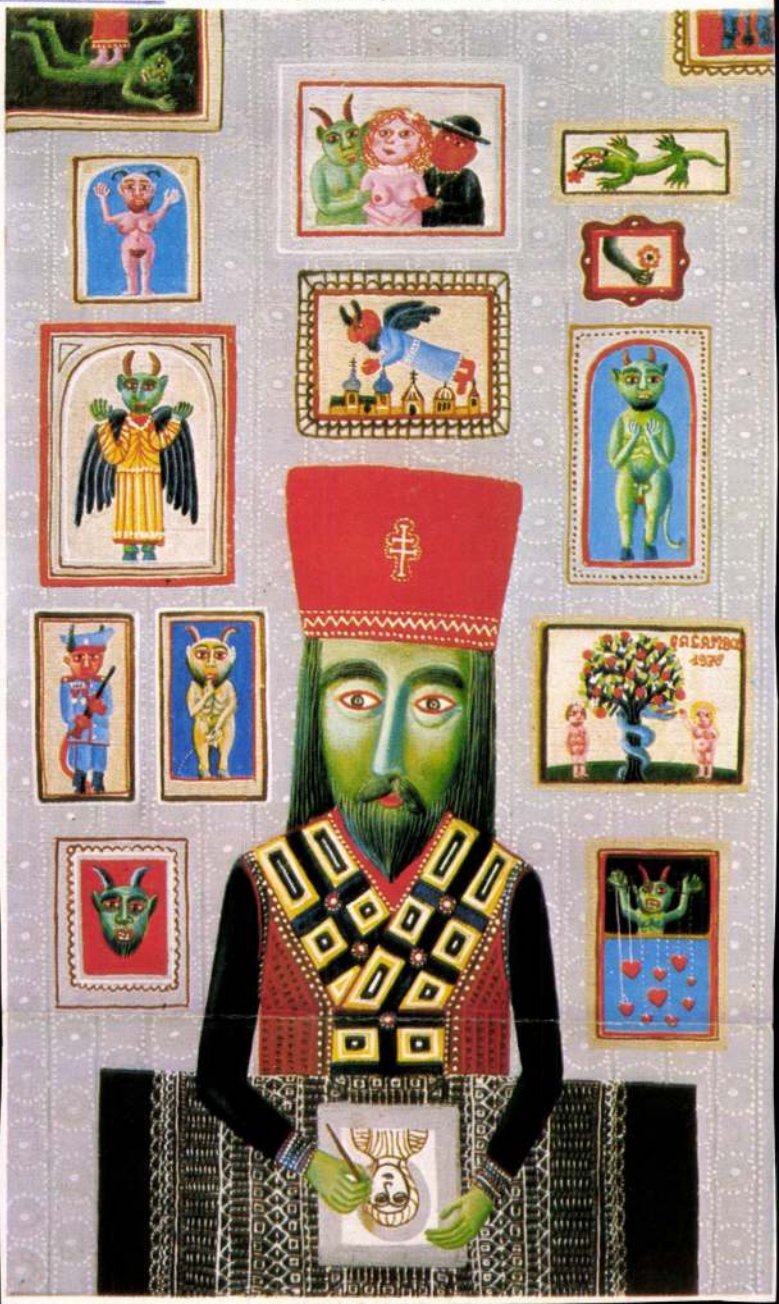

71° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

1021 **20129 MILANO**

Telefono 723.333 - Casella Postale 3549
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

TELEUROPA
VIA REGGIO EMILIA 28
00188 ROMA

- FEB. 1973 Galambos Tamas

- MAR 1973

GALAMBOS TAMAS di Budapest espone dal 14 febbraio al 3 marzo 1973 presso il Salotto dell'Arte - Centro d'Arte Naif - di Milano, in via Benedetto Marcello, 5.

PINO SPINELLI, presentato da Spartaco Balestrieri, espone dal 17 febbraio al 3 marzo nella

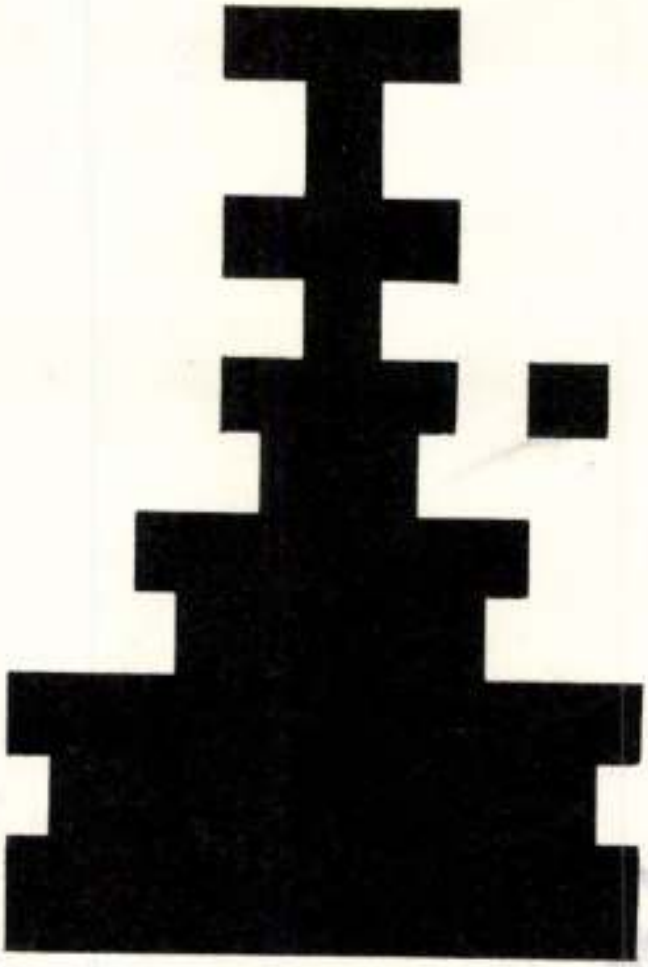

OLIVETTI MICROCOMPUTER

Per le loro dimensioni, il basso costo e la semplicità operativa, i microcomputer Olivetti rendono accessibili a tutti i vantaggi dell'elaborazione elettronica. Modelli da tavolo e da ufficio, per applicazioni scientifiche, tecniche, statistiche, amministrative. Istruzioni di programma registrabili su schede magnetiche, sempre riutilizzabili a tempo indeterminato. Collegamenti input/output.

Il
è a
Arti
Arre
vist
nien
Arti del Comune di Roma e dell'Ente Provinciale

71° Anno 1021 N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

20129 MILANO

Telefono 723.333 - Casella Postale 3549
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

SPLENDOR
VIA CIOVASSO 19
20121 MILANO

Galambos Tamas

FEB 1973

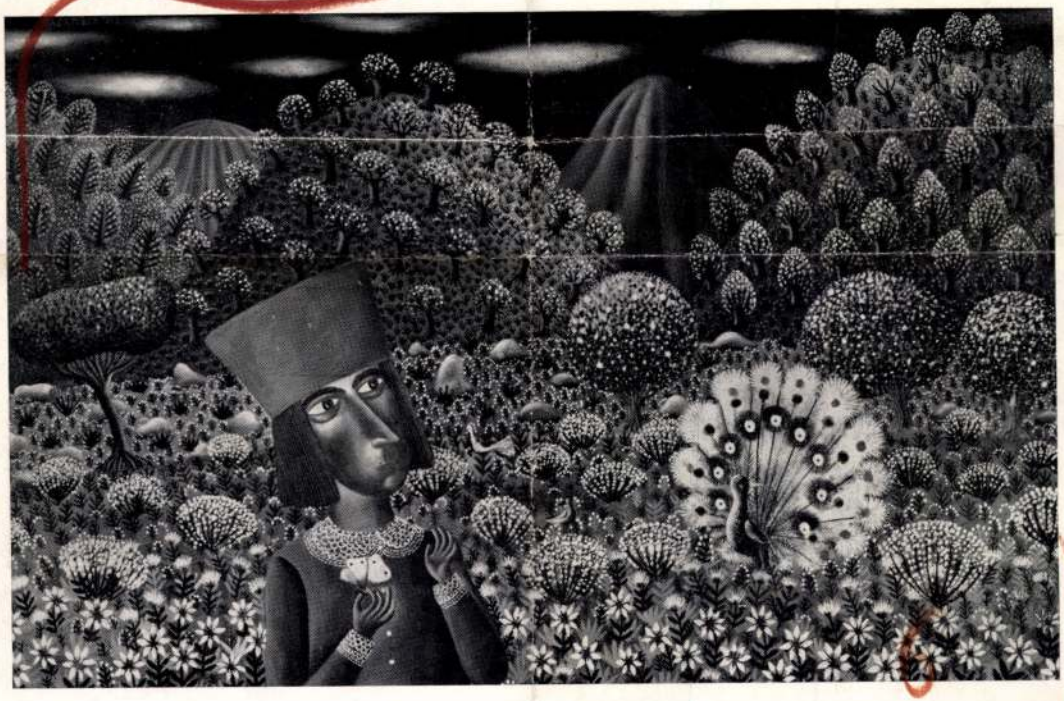

"Uomo con pavone" del pittore GALAMBOS TAMAS di Budapest.

OLIVETTI DATI E SISTEMI

● Macchine contabili numeriche e alfanumeriche ● Fatturatrici elettroniche ● Sistemi a nastro perforato ● Sistemi per il trattamento dei dati contabili e gestionali ● Sistemi per raccolta e trasmissione dei dati ● Sistemi per carattere magnetico e ottico ● Sistemi per ingresso dati ● Sistemi per telecomunicazioni.

querello all'olio, [illegible] co ed infine alle incisioni e litografie, di cui prepara personalmente gli zinchi. Particolarmente esperto in vaste composizioni murali, a scene pastorali, musive e modernamente allegoriche, ha eseguito importanti opere per rinomate famiglie di Milano e provincia e noti Istituti di Credito, opere che più d'ogni peregrino imbonimento valgono a testimoniare la piena maturità tecnica e creativa dell'artista. I suoi acquarelli, per intensità cromatica e solidità costruttiva veri e proprii «affreschi» su carta, si staccano dalla fluidità propriamente tradizionale del Raimondi di cui fu devoto allievo, per via d'una certa atmosfera Morandiana che ne confluisce le visioni su un piano novecentesco. Accenti modernamente in tale senso si avvertono anche in taluni affreschi, alla quale tecnica sospinto a suo tempo dal Birolli, lo Spinelli deve in ispecie il suo successo. I suoi olii, a pesanti impasti di colore, risentono pure del pittore di muri, differenziandosene di massima per un certo realismo, forte od anche espressionista come per il contrarsi della pittura nel breve spazio dell'opera da cavalletto. Nelle incisioni, infine, e nelle litografie a colori, la maestria del tecnico trova pieno libero sfogo all'empito poetico dell'artista, che pur con qualche accenno qua e là a ricordi Matissiani e Chagalliani, serba

P. Spinelli: LA VENDEMMIA

17 Febbraio - 3 Marzo 1973

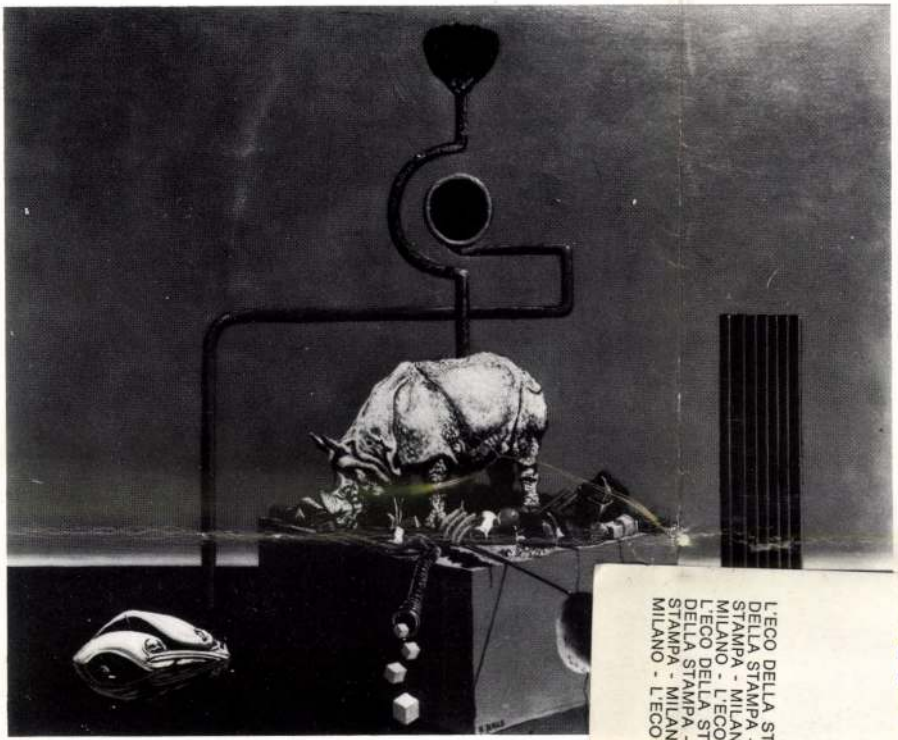

RENATO BALS - Rinoceronte

EDUARDO ALCOY - Il rinoceronte

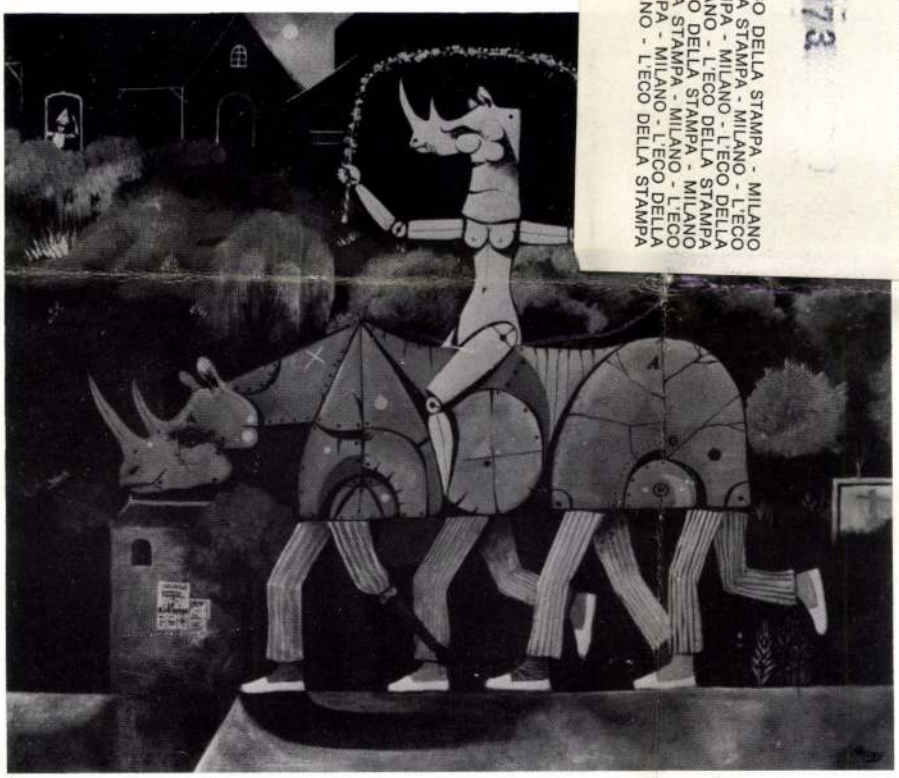

è il sorriso di Emilio Gargioni; il mio rifugio queste immagini d'eccezione, finestre nel bungalow in cemento armato.

Nella « Caduta » di Capsoni la corazza è punteggiata di rosso. Mazzieri ha dipinto un pachiderma che trasporta una città di sogno, completa di nuvola. Un piccolo branco di pacifici erbivori resta indifferente al lancio di un razzo, nel quadro di Mezzoli. Ed ecco i naïfs senza frontiera; Jvan Lackovic col pachiderma bonario come Snoopy stagliato in una solitudine di colore lombardo. Ecco gli ungheresi dai nomi affascinanti e impronunciabili; Galambos ha seminato una foresta di piante a piccoli punti, piante coccinella per mimetizzare l'animale

L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO
L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO
L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO
L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO
L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO
L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO

FEB 1973

NOTIZIE D'ARTE
VIA MANZONI 40
20121 MILANO

Galambos

LEGGASI A TERGO

71° Anno
N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Fruguele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28
1021 20129 MILANO

Telefono 723.333 - Casella Postale 3549
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

legione di artisti, suoi complici, sta trasformando la geografia e la biologia conosciute, ai confini tra realtà e sogno; in questa collezione, gemma del Surrealismo, la Natura e la sua proiezione fantastica (la più probabile e vera) si saldano in danze rituali della memoria.

Ed io, naufrago dell'Oregon, scorgo pochi uccelli fra migliaia e migliaia di rami; qualche colomba coronata e tanti, tanti, nella valle nebbiosa con i fari autostradali a fare da stelle, rinoceronti asiatici trapiantati nell'Africa piemontese; in delirio...

Jean Michel

zione specializzate in torte di mele, peraltro eccellenti, o nel dare consigli, se zitelle, sul come curare con impiastri bollenti le bronchiti). Si aggiunga l'amore per i libri di storia naturale nei quali il ragazzo Gargioni sceglieva di preferenza le tavole con animali grossi e robusti (ancora oggi le preferenze dei bambini collezionisti dei modelli in plastica vanno ai brontosauri, tiranno-sauri ed altri enormi giganteschi erbivori) da ritagliare e incollare alle pareti. Da adulto conciliò la passione per l'arte e il piacere estetico con la possibilità di possedere, almeno in effigie, alcuni di quegli animali che ogni bambino sogna di incontrare nell'orto di campagna, piccolo Tarzan con le corde per il bucato a fare da liane.

Iniziata nel 1962 la collezione comprende, come dicevamo, 250 pezzi; in parte esposti, parte allineati in un sottotetto non umido, vivaio per pachidermi.

Ecco il rinoceronte giocoliere di Spadini, in scultura; ceramica bruna, sta sul camino, tra due simili in maiolica bianca; Bertola ha dipinto un unicorno, in un'alba magica, sotto un pallone stratosferico. Saliola lo « ferma così » in una delle sue inconfondibili immagini (le fotografie dipinte a creare un senso di disagio tra atomica e merletti) probabile antenato a braccetto di un preoccupato (o, semplicemente, rassegnato) parente. Il primo rinoceronte acquistato è di Alessandri, su tavoletta di mogano; il prossimo sarà opera dell'artista che, per primo, risponderà ad una delle lettere che il mio ospite scrive dalla sua isola (africana o asiatica o piemontese, non ha importanza, problema per professori di geografia pignoli e a cottimo). Nel dipinto di Fabrizio Riccardi il rinoceronte uccide l'inedia divorata dal serpente che divora l'inedia in susseguirsi rituale di un ossessionante rito antico animalesco.

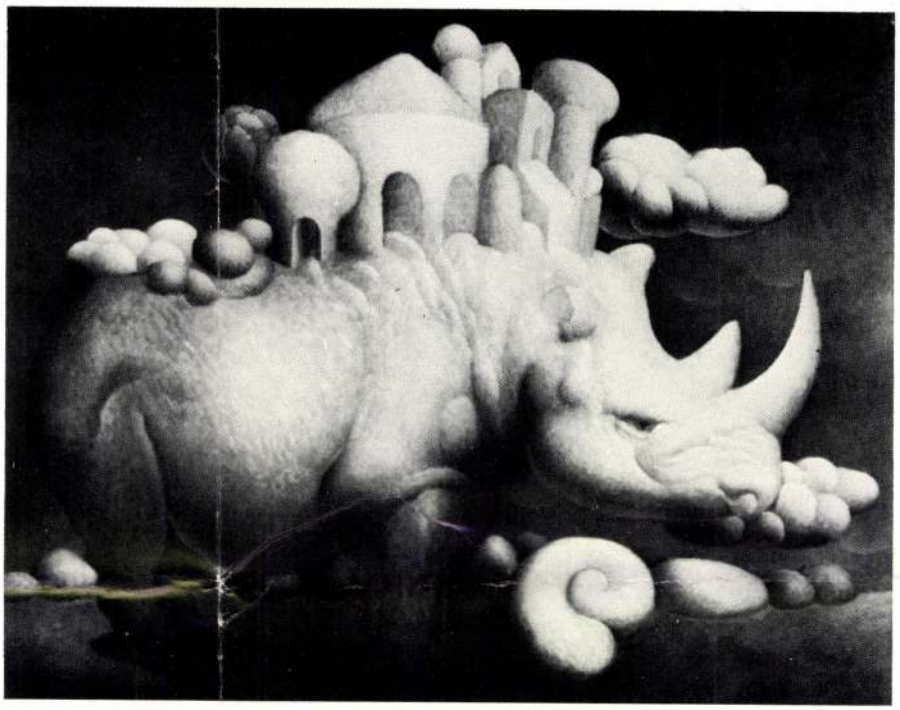

WALTER MAC MAZZIERI - Rinoceronte, 1971

TOMAS GALAMBOS - Giardino del rinoceronte

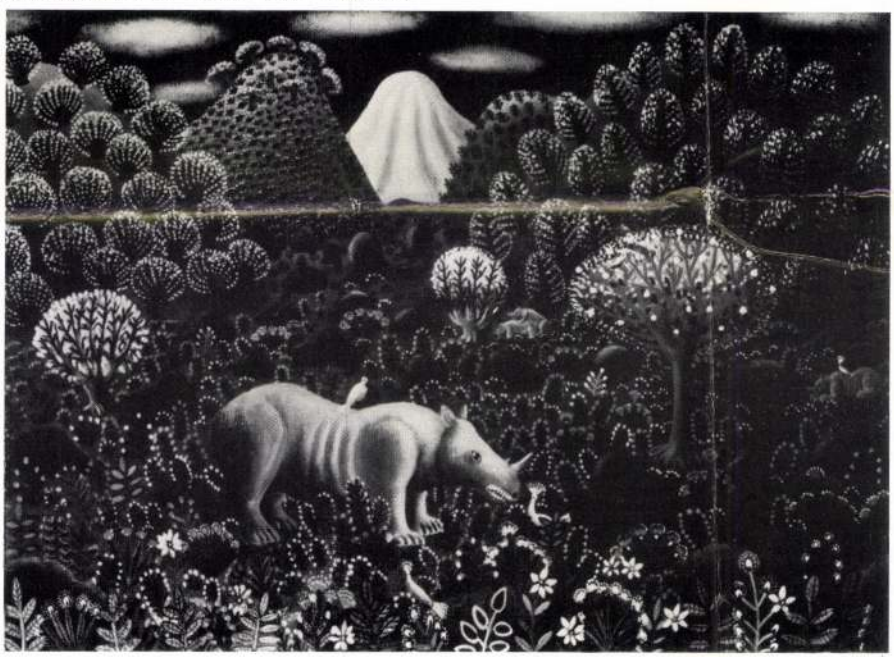

Mentre osservo, il mindscape si concretizza; la pianta grassa diventa baobab e il fermacarte di metallo brilla sul tavolo basso pericolosissimo come il kriss avvelenato. Ecco un rinoceronte « da sera » con vetri e paillettes, in una scatola teatrino, opera di Molinari. Di Guido Biasi è « La memoria del rinoceronte », ennesima conferma al suo talento di raro rabdomante del ricordo. Ebster imprigiona nel verde; Sarri l'ha avvolto nei suoi complicati ingranaggi e Maiolo ha avvicinato Rousseau aggiungendo la belva al paesaggio immaginario.

La febbre africana sale, mentre scrivo queste note; e aspetto che un esperto mi contraddica, spiegandomi che potrebbe essere febbre asiatica, data la nota irrisoria controversia a proposito dell'unicorno e delle corna doppie. Però non mi sento preoccupato; il mio antidoto

j. michel

le collezioni 3

Il taxi che mi trasporta da Torino a Moncalieri non « monta » gomme speciali né particolari paraurti. La carrozzeria non resisterebbe alla « carica » di un animale selvaggio scatenato. Al posto della cassetta del pronto soccorso un tassametro inesorabile scrive la cifra corrispondente al percorso. « Faremmo bene a chiedere qual'è la via — dice l'autista robusto, caratteristico conduttore di Land-rover per safari. — Moncalieri — prosegue — è talmente estesa che, se prendiamo la strada sbagliata, possiamo anche trovarci "fuori pista" di dieci chilometri ». Ci fermiamo (ultimo posto di rifornimento?) e l'autista scende a chiedere informazioni ad alcuni colleghi che posteggiano ad un crocevia. Ritorna, risale, rimette in moto. « Abbiamo fatto bene a chiedere, altrimenti chissà dove saremmo finiti... ». « Eppure — penso — non siamo in un deserto; nel Dahomey non è ancora la stagione delle piogge; inoltre l'interland torinese non ha proprio nulla in comune con il paesaggio africano ». Una nebbia leggera ci circonda; è già quasi buio e sono appena le tre pomeridiane. « Smog d'Africa » penso e annoto sul taccuino. Porto nella tasca destra della giacca pesante il mio libro guida, Baedecker per poeti, viatico in edizione pocket, il « Rhinoceros » di Eugéne Jonesco; sto recandomi da Emilio Gargioni, dirigente industriale di professione e cacciatore di rinoceronti dipinti per hobby.

I tam-tam della mia infanzia « alla Salgari » (che era piemontese) battono lontani; magli delle fabbriche in ritmo continuo e ossessionante. Asia o Africa? « Non esiste la geografia », penso e osservo pali, erba, macchine sfrecciare.

* * *

Circa tre anni fa il mio telefono milanese trillò abbastanza presto, una mattina. « Sono Emilio Gargioni e le sto parlando da Torino. Ecco il motivo della mia telefonata: io colleziono quadri, ma quadri un po' particolari. Io raccolgo rinoceronti; ho già parecchi pezzi e importanti. Lei potrebbe forse presentarmi artisti disposti a dipingere o scolpire "sur commande" un rinoceronte per me? ». La telefonata non mi sorprese; un messaggio che avrebbe allietato l'avvio all'ennesima giornata terrena di Breton, che avrebbe sconvolto benevolmente Mesens, che avrebbe terrificato ancora di più Madame Boeuf, Daisy e Monsieur Papillon personaggi, tra gli altri, la cui vita è condizionata dal capolavoro di Jonesco; e che avrebbe reso più scettico il critico già scettico per scettica antiecologica scelta. Risposi:

SCROFANI - Rinoceronte

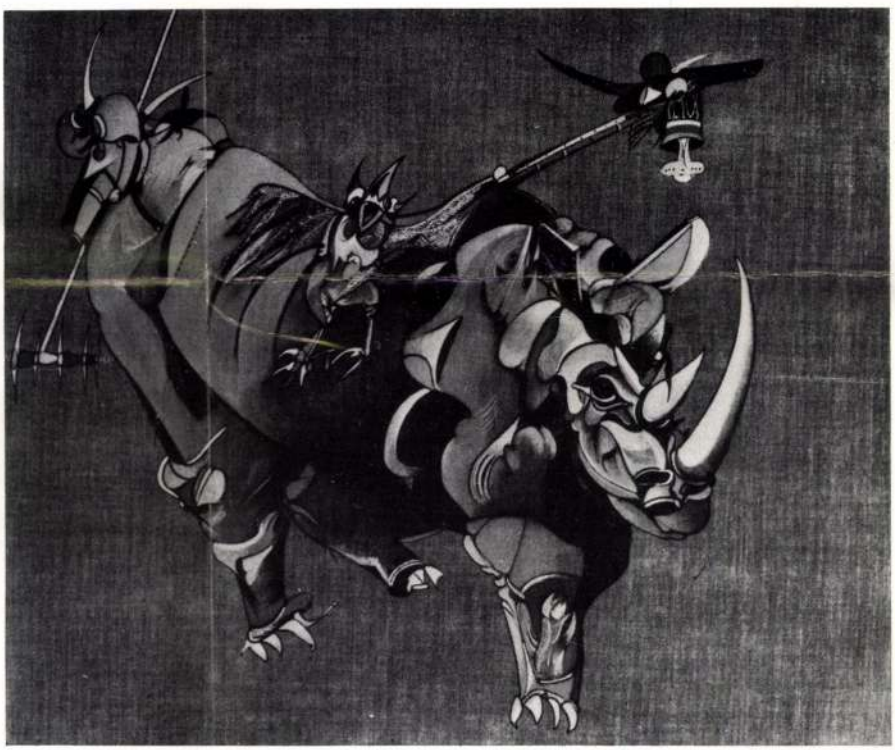

FABRIZIO RICCARDI - Il rinoceronte uccide l'inedia

« Certamente; la metterò in contatto al più presto con qualche nome », mentre mi rallegravo al pensiero di poter contribuire alla migliore riuscita di una di quelle imprese che sono fatte per sconfiggere i luoghi comuni e la logica. Per tre anni, scartati con cura i pittori realisti e i « maîtres animaliers » di professione, creando una specie di catena di santantonio, da voce a voce, da scritto a scritto collaborai ad aumentare l'unico zoo dipinto della terra; con un'unica varietà di animale ma strabiliante per numero di opere e per qualità. Di stravaganza non è neppure il caso di parlare; conosco collezionisti « fissati » sul numero 35 di qualsiasi litografia; collezionisti di sole opere prime; chi vuole soltanto i quadri « sbagliati »; chi giura soltanto sul geometrismo, chi gira il mondo fiutando solo l'informale, chi cerca il Kitch, il banale, il demodé o il primitivo del villaggio patagone. C'è chi raccoglie i quadri di un solo pittore. Tutto sommato, tra le molte ineccepibili stravaganze del mio tempo, una collezione formata da quadri che rappresentano solo rinoceronti (asiatici o africani) appare quasi logica, rigorosa, precisa. Uno zoo a senso unico, occasione rara per dimostrare da parte degli artisti come sia ancora possibile eseguire il quadro su ordinazione.

Infine il coraggio (il termine può sembrare esagerato, ma si visitino, prima di un giudizio, le raccolte di chi compera tutto *comunque* per non sbagliare) di accostare grazie al soggetto, anziché per ordine di merito o celebrità, parecchie espressioni dell'arte attuale; spesso qualitativamente, eccelse.

* * *

La casa è immersa nel silenzio; due bambini dormono (Roberta e Irene); Fabio è a passeggio con la mamma. Fiorenza, otto anni, mi accoglie e mi mostra subito un suo piccolo cartone su un piccolo cavalletto; Gargioni sceglie un « Castel di Curtes riserva speciale » (molto più adatto, dato il luogo e il giorno, di uno scotch con acqua a parte), mentre io « mi guardo intorno », sentendomi già a casa mia (insolito, mio compagno, fantasia, mia regina!) e osservo alcuni dei 250 pachidermi (tutti non si possono appendere; un appartamento, anche se vasto e di due piani, non è un parco naturale) in movimento o sognanti, sornioni o allegri, trasfigurati come nel dipinto di Alcoy, che ha creato un rinoceronte meccanico, o mimetizzati tra le nuvole come nella tavoletta di Abacuc, che, come un fiammingo quattrocentesco, ha fissato l'animale in un cielo senza continente.

L'interesse di Gargioni per le sue cacce non cruente nacque dal fortunato incontro con una sua zia, atipica, che lo accompagnava, bambino, a visitare musei ed esposizioni d'arte (solitamente, sarà bene qui ricordarlo, le zie sono per tradi-

DIANA VANDENBERG - Rinoceronte

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Galambos Tamás, festő-
1984 NOV 19
HÉTFŐI HÍREK

1021

27 kép messzi útra indult

Népmesevilág mai ötvözetben

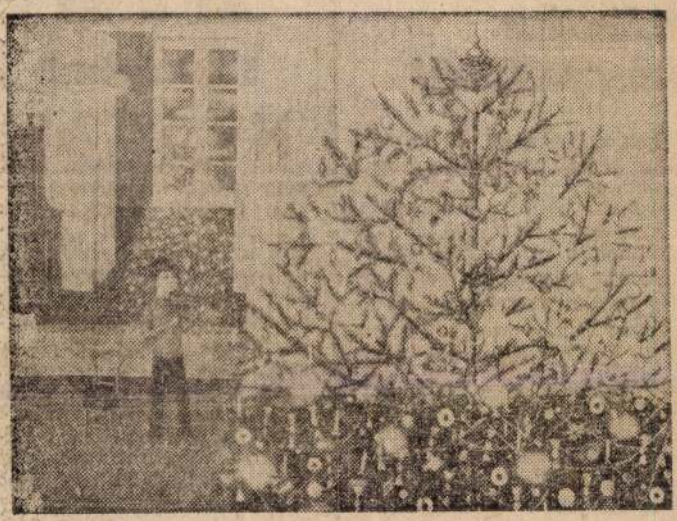

Tomi karácsonya — Galambos Tamás festménye

Alig zárult *Galambos Tamás* önálló bemutatkozása a Hatvani Galériában, mintegy *27 képe* indult messzi körútra. *Kedden Los Angelesben*, utána az egyik *San Francisco-i* galériában nyílik kamaratárlata, s sorozatát decemberben a kanadai közönség láthatja *Torontóban*.

Sajátos mitológiája és nagy festői felkészültsége miatt sokan szeretik Galambos művészetét itthon és külföldön egyaránt. A népmesék világát ötvözi a korszerű intellektus követelményeivel, a gyermekrajzok és a naiv festők báját is átmenti hiánytalan felkészültségű, gondolatilag tartalmas műveiben. Korunk problémáit feszegeti mély humánummal és bizalommal és *Alma* — mint e című képe tanúsítja —, hogy a tankokat egyszer, mihamarabb, benövi a folyondár. Egyik kiemelkedő alkotása *Tomi karácsonya*, mely a gyermeki lét varázsába enged bepillantást.

Képzőművészetünk értékrendjét igazolja fokozódó sikere a nagyvilágban. Számtalan helyen nyer tért festészetünk, szobrászatunk, grafikánk. Ezúttal Galambos Tamás révén, aki moszkvai, hamburgi, genovai, római bemutatkozása után most a tengerentúl szerepel műveivel. Általános érdeklődést váltott ki teljesítménye a közelmúltban: *Svájcban* Morges-díjat, *Jugoszláviában* aranyérmet, *Los Angelesben* idén nagydíjat kapott. Képei az egész magyar művészeti élet jó híréhez járulnak hozzá egy távoli földrészen.

Losonci Miklós

pesten

z Európai órumért

kadémikus lebonyolításról

kell előkészíteni. Így a többi között részletes napirendet kell összeállítani, meg kell határozni a munkamódszereket, formákat, a megvitatásra kerülő főbb kérdéseket. A *madridi* konferencián feladatul kapta a fórum: vitassa meg a kulturális alkotótevékenység helyzetét, a kultúra terjesztését, az együttműködés problémáit, segítse elő és mélyítse a kulturális kapcsolatokat, cseréket. Ezzel kapcsolatban is számos teendőjük lesz.

● *Csak kulturális lesz a jövő évi fórum vagy politikai is?*

— Mindkettő egyszerre. Állami küldöttségek ülnek majd össze, így a politikai vetület magától értetődik. De a napirendre kerülő témák természetesen a kultúra területéről származnak.

Cz. Gy.

király

tőkével

EVE

5. Összefogással

Nem egyszerűen csak egy napilap megindulását jelentette most négy évtizede, amikor a szegedi utcákon a rikkancsok kiáltozni kezdték: *„Megjelent a Délmagyarország!"* A nyilvánosság színterére lépett demokratikus pártok *együttes fellépésének* mintegy demonstrálása volt, hogy *közös fórumot* választottak. Arra a haladó múltú lapra esett a választásuk, amelyet a német megszállás első heteiben tiltottak be. Az 1944 november 19-i új első számában leszögezte, hogy „azoknak a szervezett demokratikus erőknek az orgánuma, amelyeknek a vállaira nehezedik az ország újjáépítésének roppant terhe". Ezt jelezte a fejléc alatt: *„A Magyar Nemzeti Függetlenségi Front lapja"* felirat. A háromtagú szerkesztő bizottságban a felelős szerkesztő *Erdei Ferenc* a Nemzeti Parasztpártot, az emigrációból hazatért *Révai József* a Magyar Kommunista Pártot, az alsóközponti politikus plébános, *dr. Balogh István* — a Páter — a Független Kisgazdapártot képviselte.

Kiemelkedő szerepet töltöttek be a tisztánlátásban, de különösen *a nemzeti összefogás*, újjászületés gondolatának ébresztésében a Délmagyarország híradásai és határozott állásfoglalásai. A szegedi vezető értelmiségiek — orvosok, tanárok, lelkészek — egy csoportja e hasábokat használta föl 24-én arra, hogy fölhívást intézzen

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Maler Tamás Galambos

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1984 APR 16

1021

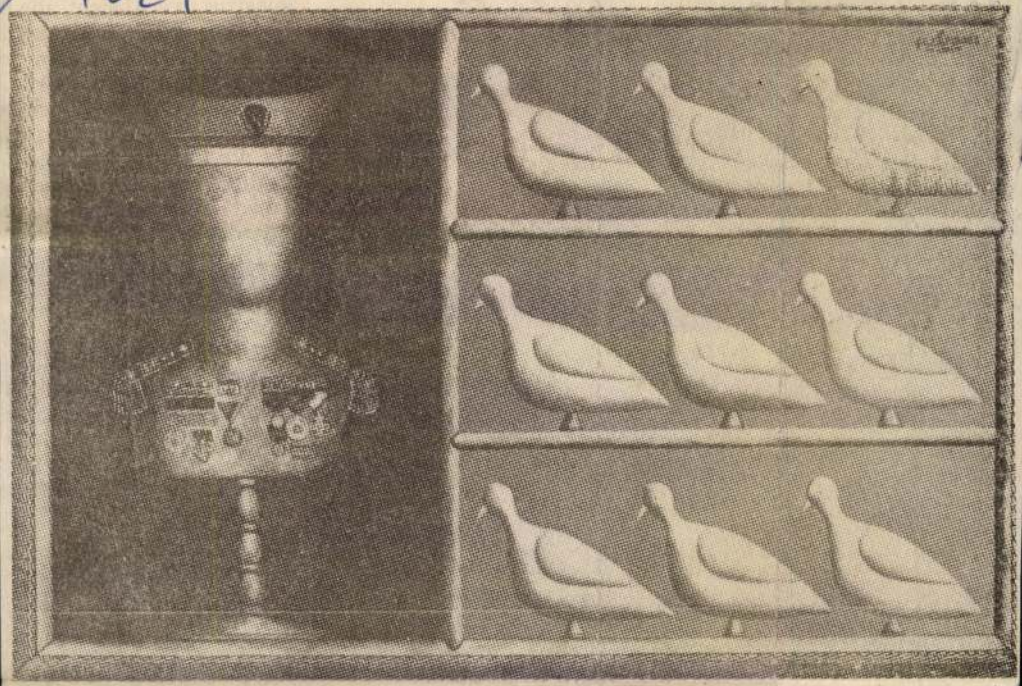

Tamás Galambos: Peace-Basar, Öl

Landesausstellung Bildender Kunst

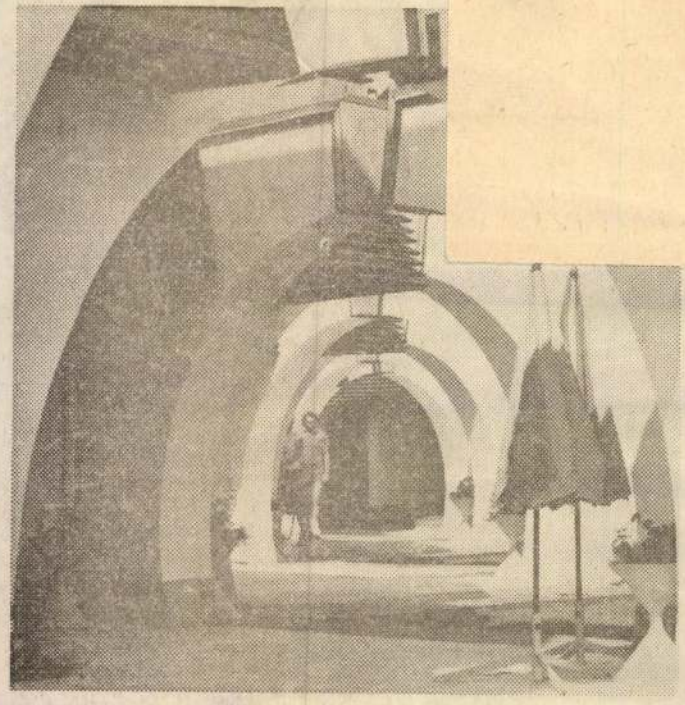

Interessante architektonische Lösung in einem Erholungsheim in Fadd-Dombori — einen Rundgang durch das Komi-
tat Tolna empfehlen wir auf den Seiten 6 und 7

Kleinraketen in Westeuro
und betonte, daß die gegen
wärtige Lage nach Meinun
der Ungarischen Volksrepu
blik nicht unumkehrbar se
Wenn sämtliche betroffene
Partner über die politisch
Bereitschaft verfügten, kön
ne in den internationale
Verhältnissen eine positiv
Veränderung erzielt werde

Die Aussenminister des
in Budapest erwartet

Aufgrund einer vorausg
Außenministerkomitee der
Vertrages in der zweiten
Budapest ab

PERNECZKY GÉZA:

SZEGEDI TÁRLAT

KÉPZŐMŰVÉSZET

Szeged képzőművészeti életén még mindig ott a nyoma a legendás árvíznek. Ez az árvíz nem a Nílus termékeny iszapot teregető árjához hasonlított, hanem ellenkezőleg, a régi várossal együtt elmosott minden ősi televényt is, és kopárrá tette Szeged utcáit. A budapesti körutakhoz hasonló eklektikus palotasorok, a dominókból összerakosgatott neo-stílusú dóm, és a régi halászbárkákat buzgón elfelejtő Tisza-part kevéssé alkalmasak arra, hogy művészetet inspiráljanak. A szegedi festészetet a nemes buzgalom tartja életben, de maguk a képek kissé gyökértelenül virítanak a *Szegedi Nyári Tárlat* termeiben. Sok a kölcsönzött darab, szó szerint is, úgy, hogy az ország legkülönbözőbb tájairól gyűltek ide festők műveiket kiállítani és stilárisan is, abban az értelemben, ahogy Szeged némileg a szomszéd Hódmezővásárhely stílusát kölcsönzi, hogy az árvíztől elmosott lokális ízeket pótolhassa.

A kiállításnak azonban mégis örülnünk kell, mert a tárlatok intézménye olyan, mint a könyvkiadás részére biztosított papírkeret, előlegezett bizalom az alkotók számára, amely előbb-utóbb meghozza majd a gyümölcsét. És addig is informatív feladata van az itt összegyűlt képeknek *Galambos Tamás* fűszerillatú meseképe, a Háromkirályok, a szegedi fűszerízek, a déli karakterű ornamentika bátrabb alkalmazása felé terelheti a festőket. *Gyémánt László* jazz-tárgyú festménye a montázs elvére épült komponálásmódra példa. *Szurcsik János* Arató kaszása az egyszerű motívumválasztás és az elmélyültebb kidolgozás szerencsés esetét mutatja. Az elmélyültség különben nem feltűnő erénye a kiállításnak. Plakátszerű sémák sorozata fogadja a látogatót, veszélyeztetve a tárlat pedagógiai hasznosságát is, hiszen ezek a kész receptek, ezek a lapos rutinmunkák csak koptatják az ember szemét, és a gondolattalanság kényelmes álláspontjához szoktatnak.

Mégis, minden kiállításon van valami új, ha csak töredékes része is az egésznek, amiért érdemes volt odamenni, és amit magunkkal viszünk, mint felfedezést. Most *Lóránt János* két kisebb képe, az Ablak és a Hosszú asztal jelentik ezt az értékes töredéket. Lóránt a fanyar szürkék és a szófukar formák együtteséből olyan enteriőröket festett, amelyeket mintha zuhanás közben láttunk volna meg, éles, koncentrált feszültségben és ugyanakkor valami hűvös, személytelen huzat nyugtalanító közegében. Ez az élmény Kokas Ignác képein kapott először megfogalmazást, újabb jelentkezése pedig azt mutatja, hogy a dolgok ilyen látása nem elszigetelt, véletlenszerű jelenség. A plasztikák között az érmek mondanak újat, *Ligeti Erika* báb-játék sorozata és *Asszonyi Tamás* plakettjei. *Kő Pál* kis szobrai, különösen az Asszony késsel és madárral című kompozíció keres még útat a szuggesztívabb kifejezésmód felé.

Hazafelé a Szeged-express ablakából egy másfajta alföldi tájat látni, ami most kezd határozottabb formákat ölteni. Gémeskútak helyett csövek merednek az égre, melyek fölött lidércként lebeg az égő földgáz lángja, s tornyok, kénsárga tartályok vagy vörös buldózerek szaporodtak el, és eszik, fogyasztják a békés kukoricaföldeket. Erre az alföldre már nem a Tisza iszapja jellemző; és nem is a táj romantikus szépsége. Ereje, hangulata áttettebb síkon érvényesül, s nem a passzív tekintet, hanem az eleven gondolatokat foglalkoztatja. Vajon ad-e iskolát a szegedi tárlat ahhoz, hogy a képzőművészek ezt az új világot művészi gondolattá formálhassák?

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM
1985 AUG 1 N

EGYSZER EGY

De hát lehet még... mondani a második... ról? Új történelmi valóságok... szépirodalom már aligha képes feltárni. Új emberi — és művészi — valóságok halmazait rejtheti azonban magában minden ismeretlen, új mű — föltéve, ha nem sablon szerint dolgozó mesterember, hanem eredeti művész írta.

★

Icchokas Meras regénye is, lám, ha puszta tényanyagát nézzük, sokszor megírt, minden iszonyatos részletében ismert gettó-történet. Meras előadásában pedig: tiszta, finom líra és keményveretű elszántság, késéles gyűlölet és félszeg-szemérmes gyöngédség, hetyke kihívás a halálnak, tétova gesztusa egymást kereső kamaszkezeknek, felejhetetalen, apró örömök, felejthetetlen hatalmas tragédiák... és hosszú időre emlékezetes irodalmi élmény.

Embertelenül-emberi sakkjátszmát vív Izia Lipman, a végsőkig kiszolgáltatott gettó-lakó kamasz a gettó intellektuálisszadista parancsnokával. Szellemi párbaj, ötvenhárom lépésben, az emberi méltóságnak a gettóban is megőrzendő maximumáért. S mert élet-halál a tét: a játszmába belesűrűsödik az egész, sokszínű, gyötrelmes, diadalmas élet.

★

Hogy is mondta Semprun *semuri fiú*-ja *A nagy utazásban?* „A legfontosabb, hogy az embernek tartása legyen".

Elio Vittorini számunkra kicsit latinosan bőbeszédű, itt-ott naív romantikájú, de mindenképpen nagyhatású, és megrázó regényében olvasható egy feledhetetlenmegrendítő epizód: Milánó egyik terén frissen kivégzett túszok holttestei. A város lakói — ellenállási harcosok és gyanútlan járókelők — megrendülten állnak. Halálfejes-sapkás olasz fasiszta légionisták jóízűen falatoznak. Pár lépéssel arrébb: két tank, rajt vidám, szőke kamaszok. Pompásan mulatnak, fenékreverőst játszanak. Majd kutyájukat úszítják egy mit sem sejtő járókelőre. A szerencsétlen — lumpenproletár, utcai árus különben — önvédelemből leszúrja a kutyát. Az embert az SS-parancsnok újabb farkaskutyákkal tépeti szét a börtönudvaron. A kivégzést arcizom-

...lke ...gio- ...lla- ...ccel ...szél- ...gettek. Újabb pa... ...n a légionista már eredm...yesen nyugtatgatja magát: „biztos nagyon értékes állat egy ilyen kutya..."

★

„Kecsesek voltak. Az is kecses volt, ahogyan egymás fenekére vertek. És a fenekük is kecses volt. De mik is voltak ők? A harckocsik torzszülöttei?" — vizsgálgatja Vittorini a hitlerista hadsereg utolsó korszakának ifjú tankistáit.

De hogyan látja őket a honfitárs és kortárs, Günter Grass, az akkor Danzignak nevezett városból? Milyenek voltak ezek a fiúk otthon, pár évvel, vagy hónappal azelőtt, hogy a katonamundért magukra öltötték?

Hát bizony — Grass szerint, aki „polgárpukkasztó" (vagy ki tudja, kit pukkasztó) szenvedélyében nem fukarkodik gusztustalanul-naturalista leírásokkal — meglehetősen undok és undorító kamaszok. Grass, igaz, mint minden megnyilvánulásában eddig, ebben a regényében sem egyértelmű. Nosztalgikus és irónikus

Galambos Tamás Szépasszonyvölgy című festménye

Galambos Tamás,
festőművész
1. folytatás

Dél-Magyarország,
1981. júl. 19.

szönt az embereknek, a mosogatót, ahol dolell, rögtön észrevette, a hely, ahol a szenyyt tárolják. A főnökyeztek: másnap reggel áll. Másnap reggel fey volt rajta, ugyanba fésülve a haja, és . Egy hétig szavát se A pincérek elől kitért: hozzá, nem válaszolt. senkit észre sem vett, azonban mindenkit fipresszósnő egyszer kátt neki — megitta. A skor maradék sört kül— megitta. Később a megkérdezte tőle: el az előző munkaheatinak hívták ezt a bo-, s hogy nem is volt olond, az is bizonyítja: ihívó-ra sem válaszolt. szakács azt kérdezte „Kitől van a gyereke?" tudni, hogyan, de gyorsan összebarátkoztak. Kati elmesélte Sanyikának, ki a gyerek apja — sajnos, nem veszi el őt, mert bolondnak tartja, pedig ő nagyon jó felesége tudna neki lenni. A fiú bányász, minden hónapban rendesen küldi a gyermektartást, és minden hónapban egy alkalommal Katit is meglátogatja. A presszósnő nem bírta már türelemmel Sanyika és Kati összemelegedését. Nagy hangon rákiabált Sanyikára:

— Ha szóbaállsz azzal a bolonddal, többet hozzánk ne szólj!

Sanyika is, Kati is kiborult. Sanyika, aki kamillával mossa a haját, és tejben az arcát, hogy mindig ilyen szép szőke és aranyos kisfiú maradjon, most egyáltalán nem volt aranyos kisfiú: olyanokat mondott a presszósnőnek, hogy az a főnökhöz ment panaszra. Ettől kezdve a kába állt. Negyvenéves volt, de legalább ötvennek látszott. Azt mondták róla, elvált asszony. Foga egy se volt, haja szanaszét hullt, s bandzsal volt. De ez még mindig nem elég. Sánta is volt, mind a két lábára, és szőrös az arca. Talán borotválkozott is. Azonnal felfedezte Katit. Nagyon jó barátnők lettek, s a szakácsok legnagyobb boszszúságára, Katit se lehetett kihozni béketűréséből. Marika minden szóbeszédet elsimított. Katit istenítette, Kati viszont nem engedte, hogy Marikát kihasználják. Marika gyors munkás volt, s mosogatni is szeretett, nemcsak törölgetni. Égett a keze alatt a munka, s bármit kértek tőle, szívesen és szó nélkül mindent megtett. Erre aztán a csúnya Marikát majd szétszedték a szakácsok. Kati ilyenkor jött segítségére, és kijelentette, Marika nem ér rá...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1971 MÁJ 30

NÓGRÁD
Salgótarján

Galambos Tamás
1021

Palóc nyár 1971

Rendkívül érdekes, változatos programot tartogat a résztvevőknek, ez a csaknem két hónapig (június 5-től augusztus 20-ig) tartó rendezvénysorozat.

A megnyitó június 5-én, a volt megyeháza udvarán lesz majd, ahol udvari muzsika szórakoztatja a hallgatóságot.

A képzőművészet szerelmesei sem panaszkodhatnak, mert a Horváth Endre Galériában szinte egymást váltják a neves művészek kiállításai. Június 6-án Galambos Tamás és Szilágyi Ildikó munkáinak bemutatásával nyílik a sor, majd Garányi József és G. Staindl Katalin Munkácsy-díjas kerámikusok kiállítása következik. Augusztus 1-én Fabók Gyula műveiben gyönyörködhetnek a látogatók. Ugyancsak augusztusban kerül sor az ifjú népművészek kiállítására. A Horváth Endre Galéria rendezvényei mellett jelentősek a Palóc Múzeumban megrendezésre kerülő kiállítások is. Június 10-én Czinke Ferenc grafikusművész munkáit láthatják a gyarmatiak, de itt rendezik meg Lóránt János festőművész kiállítását is.

A kutyakedvelők feltétlenül látogassanak el június 20-án a Palóc-ligetbe, ahol az ország legszebb, legnemesebb kutyái vonulnak fel. A konkurrencia természetesen óriási, hiszen a kutyakiállításra eddig több mint 300 benevezés érkezett, s ezek között megtalálhatók Ausztria, Csehszlovákia, Lengyelország és Jugoszlávia „menő" négylábúinak jelentkezései is.

A fiataloknak a strandkarnevál ígér egésznapos, kellemes szórakozást. A lányok divatbemutatón ismerhetik meg a legújabb divatvonalakat, de érdekesnek ígérkezik a szépségverseny is. A nap folyamán beatzene is lesz, Slágerhullám címmel az ORI rendezésében. Este a Centrum és a salgótarjáni MMK zenekara szórakoztatja a közönséget. Az augusztusi rendezvények közül említést érdemel még a Budapest táncegyüttes vendégjátéka, végül a Palóc-nyár záróműsora, a drégelypalánki Határőr-várnap, mely munkásparaszt találkozóval egybekötve zajlik majd le.

Egyesülé
vagy társul

Az első társulásokat jó néhány évvel ezelőtt, országosan is az elsők között hozták létre a nógrádi termelőszövetkezetek. Építőbrigádokat, majd közös vállalkozásokat alakítottak és állatszállásokat, gépjavító műhelyeket, lakásokat építettek maguknak. Mert az épületekre szükség volt, az Építőipari Vállalat igyekezete meg kevésnek bizonyult a gyors és pontos munkához. Később szinte gombamódra szaporodtak Nógrádban az építőipari brigádok, vállalkozások. Tavaly már hét jelentősebb építőipari vállalkozás és negyven építőbrigád dolgozott. A vállalkozások több mint 1200 embert foglalkoztattak és 172 millió forint értékű munkát végeztek falun.

Az építők példája, úgy látszik, ragadós volt. A mezőgazdasági üzemek egyre inkább összefogják erőiket, összeadják pénzüket az eredményesebb és jövedelmezőbb gazdálkodás, a falusi ellátás és szolgáltatás javítására. Az érsekvadkerti és a litkei sertéshizlaláshoz társuló gazdaságok a húsellátás javítására vállalkoztak. Évente mintegy 15 ezer hízósertést küldenek pi-

vetkezeti vállalk
ami legsúlyosab
sek előtt, az ké
nógrádi szövetk
viszonyok között
kezik fölösleges
ben gondot okoz
sához szükséges

Bizonyára eze
hogy hosszú ide
esett a társulá
azt tartották, h
között gazdálkod
héz helyzetének
zetek egyesülé
termelőszövetke
rancslapujtó, L
ban megindult
gazdálkodás út
ban az is, hog
kolatlan és n
egyesülések cs
teséget növelt
gazdasági erő
nek sokkal ink

Galambos Tamás | The New Hungarian Quarterly, 1991, N° 43

TAMÁS GALAMBOS: PUPPET THEATRE (OIL, 70×90 CMS)

Photo: István Zilahy

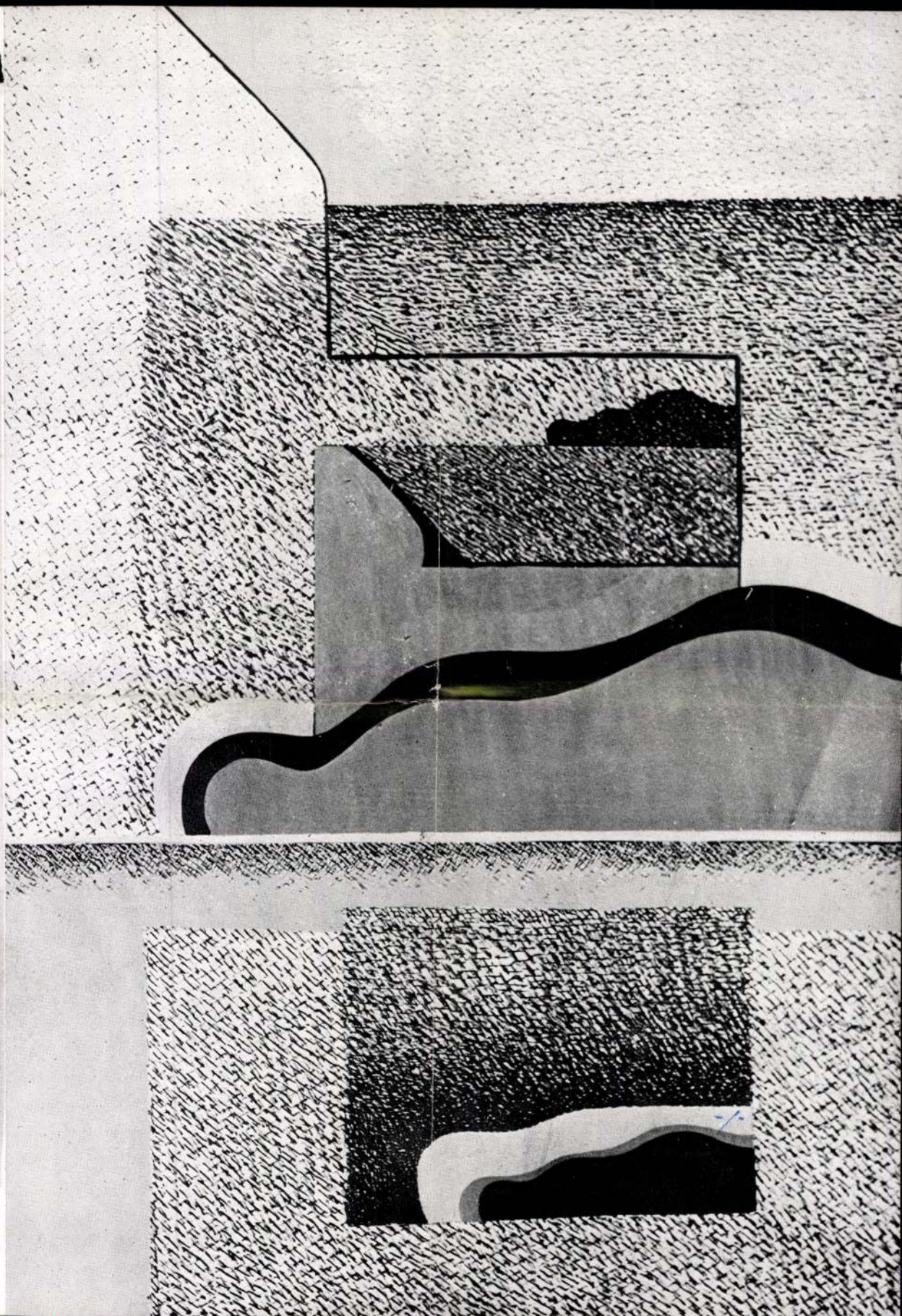

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÉPES ÚJSÁG
Budapest

1971 JUL 24

NYILATKOZAT • ÚJDONSÁG

1/1021

SIKER

Bábszínház

Olaszországban legalább annyira ismert a neve, mint itthon. Galambos Tamás festőművész harminckét éves, de már Európaszerte jól cseng a neve a műértők körében.

– Kiállításai?

– Önálló tíz volt itthon, és több csoportos kiállításon szerepeltem.

– Külföldön?

– Torinóban kettő volt, ezenkívül Milánóban, Firenzében is önálló tárlaton láthatták képeimet. Csoportos kiállításon Angliában, az NSZK-ban, Finnországban és New Yorkban vettem részt.

– Ebben az évben?

– Ismét Torinóban szerepelek önálló bemutatóval, amelyen huszonnégy képemet állítják ki. Több képem szerepel ugyancsak ebben az évben New Yorkban és a párizsi Nagy Szalon 1971 tárlaton.

– Hány olyan képet festett, amit jónak tart?

– Talán százegyvenet.

– Hányat vásároltak meg?

– Csaknem valamennyit.

– Hova kerültek a megvásárolt képek?

– A legtöbb Olaszországba és az Egyesült Államokba.

– A legtöbbet nem látja már soha, nem sajnálja őket?

– De igen, ugyanakkor tudom, hogy ez a képek sorsa.

– Miért fest?

– Úgy érzem, ez a dolgom a világon. Így adhatok legtöbbet az embereknek.

*

Halkan, de magabiztosan válaszolt Galambos Tamás festőművész a pillanat-interjú kérdéseire. Sikereinek titka talán az, hogy képein mindenkihez közelálló, színgazdag mesevilágot ábrázol. A népművészet legszebb hagyományait folytatja. Sokat tanult a pingáló asszonyok varázsló képességeiből, de legnagyobb képeinek tanúsága szerint nem idegen tőle Csontváry világot átölelő szelleme sem. Festői szándéka: a hagyományt folytatni sajátosan, korszerűen.

–kisdé

Galambos Tamás

tok: a vízlépcső építése során 26 millió 700 ezer köbméter atnak meg, 343 ezer köbméter vasbetont, 670 ezer köb-. 4530 tonna acélt építenek be

állalkozását a Tisza II. vízlépcső építését. Szép,

Művészet

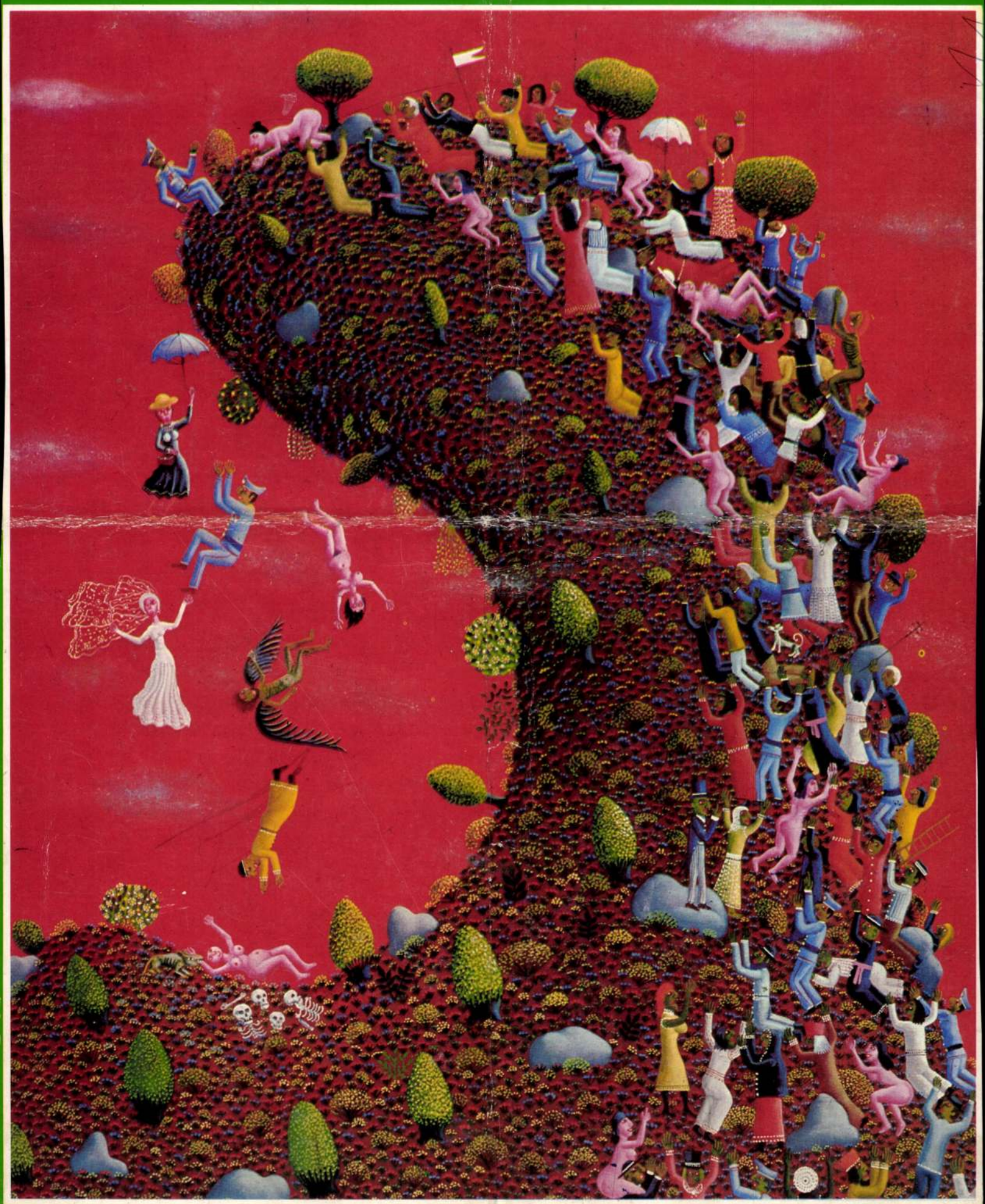

1979. JÚNIUS

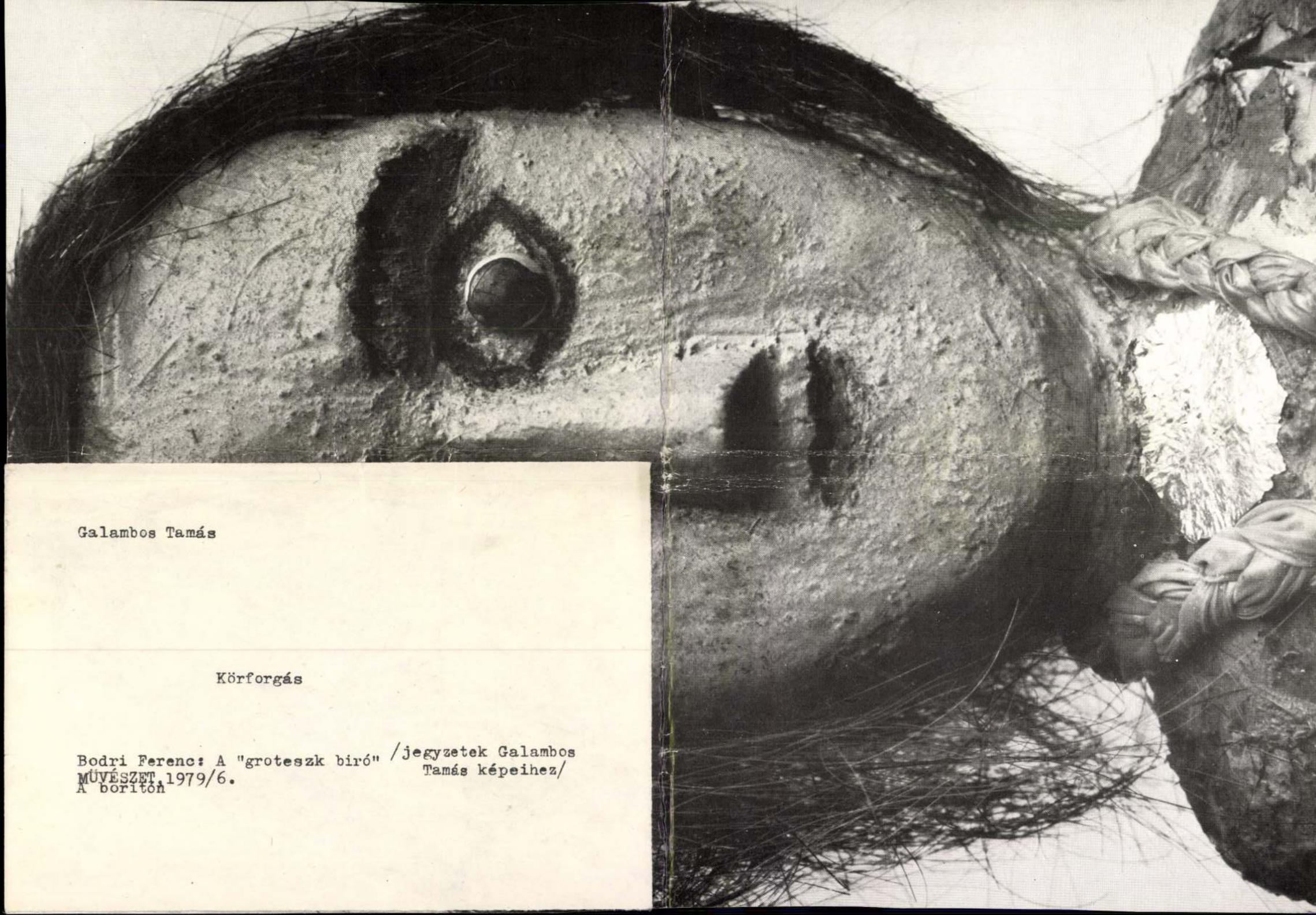

Galambos Tamás

Körforgás

Bodri Ferenc: A "groteszk biró" /jegyzetek Galambos Tamás képeihez/
MŰVÉSZET 1979/6.
A borítón

SÁMÁNAVATÁS 1

SÁMÁNAVATÁS 2

FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJA

MEGHIVJA ŐNT

G Á L T A M Á S

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLITÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

MEGNYITJA: CHIKAN BÁLINT

1983. JANUÁR 12-ÉN 17,30-KOR

FOTO: HALLAI LÁSZLÓ

GÁL TAMÁS

```
  5 PRINT TAB 10; PROGRAM; "ZX
81"
  10 PRINT TAB 10;"**********
";
  15 PRINT TAB 10;"*";TAB 13;","
;TAB 19;",";TAB 22;"*";
  20 PRINT TAB 10;"*";TAB 12;"GA
L TAMAS";TAB 22;"*";
  25 PRINT TAB 10;"*";TAB 22;"*"
;
  30 PRINT TAB 10;"**********
";
```

```
**********
*        *
* GÁL TAMÁS *
*        *
**********
```

STÚDIÓ GALÉRIA

BUDAPEST V., BAJCSY-ZSYLINSZKY ÚT 52.

1983. JANUÁR 12-TÓL

FEBRUÁR 5-IG

Galambos Tamás fm

Művészet 1985/3/65. l

Galambos Tamás: Emlékeink, olaj, vászon, 40×40 cm, 1972 (fotó Somfai)

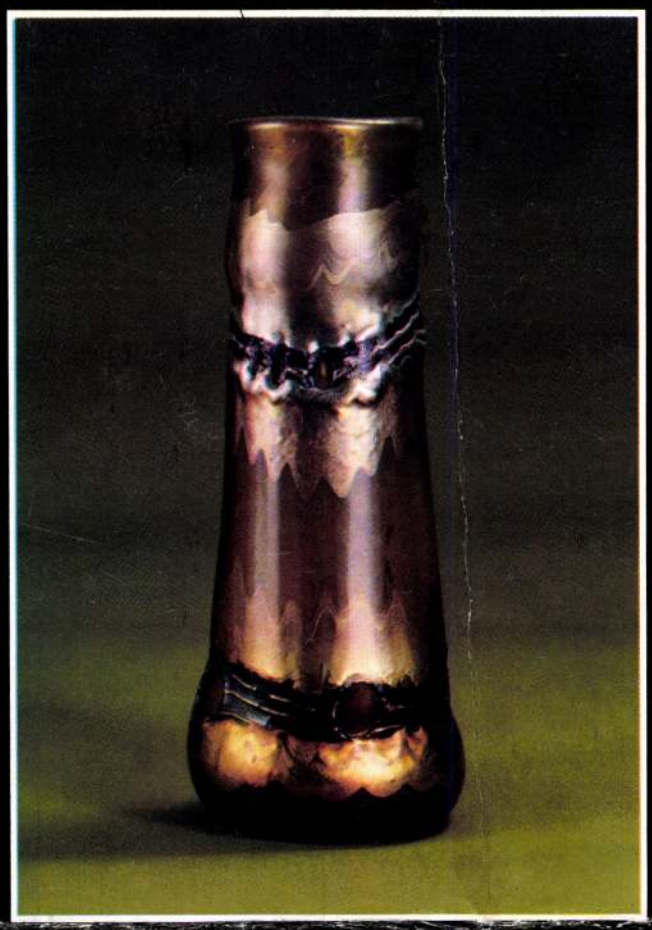

L. C. Tiffany: Díszüveg, Láva tipusa, fúvott, lúszterezett opak üveg, 25,5 cm, 1910, az Iparművészeti Múzeum tulajdona (fotó Somfai)

Tiffany legjobb munkáit egyébként éppen ez az irányított véletlenre épülő festőiség, a különböző színű, fényű, áttetszőségű és textúrájú üveganyagok spontánnak – és ezért szinte természeti eredetűnek – tűnő vegyítése teszi igazán különlegessé.

(Acsay Judit: Gallé, Tiffany, Lalique)

30 Ft

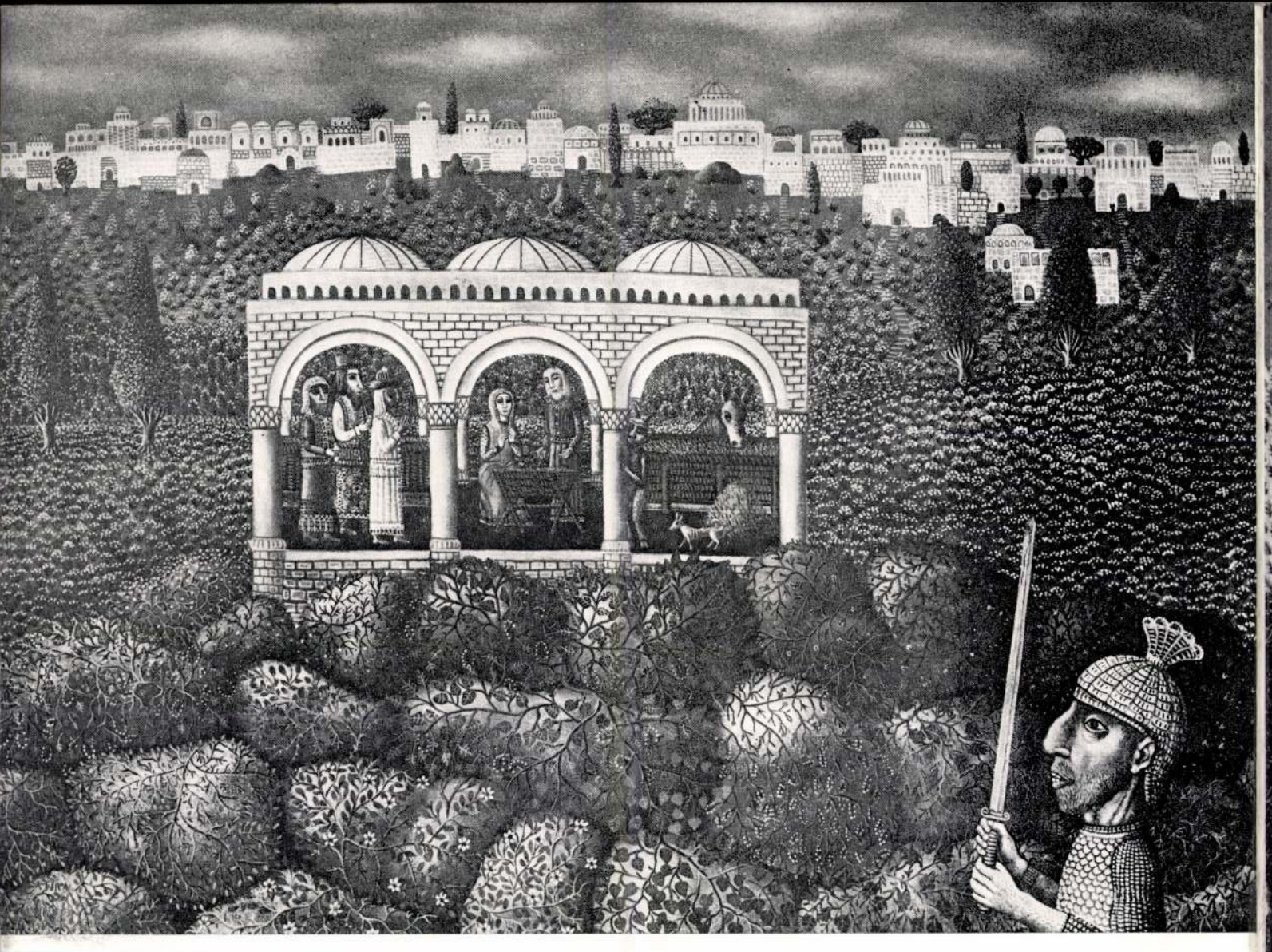

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT GALAMBOS TAMÁS FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA A CSÓK ISTVÁN GALÉRIÁBA, BUDAPEST V., VÁCI UTCA 25., 1981. NOVEMBER 19-ÉN CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRÁRA. MEGNYITJA BERECZKY LÓRÁND MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ. A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ 1981. DECEMBER 3-IG.

Kortárs festészetünk sokszínűségében vannak olyan, magas színvonalú produkciókkal képviselt törekvések, amelyeknek megértése és szeretete a legszélesebb közönség körében sem okoz gondot. Legalább is a rátekintés, az első látvány-élmény szintjén. Ugyanakkor az is igaz, hogy az első élmény öröme nem egyszer gátat is szab a további szemlélődésnek; előfordulhat, hogy a művel találkozók nem követik a „szép-kép" mögöttes tartalmát hordozó gondolati ívet. Hiba volna ezért az alkotókat elmarasztalni, hiszen a képzőművészet egyik meghatározója az érzékelés, tehát a látvány nem lehet „közömbös". Sőt, a képi közlés megoldott teljessége szolgálhat alapul a tartalmi mondandó hiteléhez.

A látvány és tartalom egyensúlyának kérdései szinte példátadóan kísérik Galambos Tamás festészetét. A festőileg, kompozicionálisan és a narratív mesélőkedv áradásában tökéletesen megoldott művek szemet megfogó szépsége nyomán előfordulhat a nézelődő magatartás. De igen-igen félreértheto lenne e piktúrának lényege, ha csak a naív közlésmód hamvasságát dicsérnénk; Galambos Tamás munkásságában az eszközök megválasztása tudatos döntés eredménye, s az alkalmazás mikéntje sem egyszerűen attitüd kérdés. Mesterségbeli felkészültségét igazolja, hogy művészetében filozófiai igénnyel, világképi programmal érvényesül az az esztétikai minőség, amely az egyszerűség mögött rejlő nemes érzület, társadalmi vonzatú igazság hordozója.

Nem volna szerencsés annak állítása sem, ha Galambos Tamás festészetének minőségét a mesélés bájának és a gondolati tartalom felelős komolyságának ellentétével magyaráznánk. Többről van szó. A művészet, a művész szerepének, feladatainak, a szépségeszmény értelmezésének programja olvasható a vállalásban; az ember értelmes érzésének, a „lelki rezonancia" fontosságának értékké emelt követei Galambos Tamás festményei. A büszkeség és esendőség kínálta utak választásában Galambos Tamás az utóbbi, „valóságot és vágyat" egyesítő ösvénye mellett döntött. Csak a magabiztosságot hangsúlyozó embereszményt hittük igazoltnak, amikor a „mindennél csodálatosabb" ember úgy vélte, nem ismer határokat önmaga és a világ titkainak fürkészésében. Hatalmasnak és mindent birtoklónak tudhatta magát az ember, s a csak a ráció irányította céltudatossága a precíz pontosságban, a szerkezeti elemek engedelmes rendjében, a személytelen igazságban bontakoztatta ki szépségeszményét. Nem vitatható, hogy a tudás objektív eredményei is az embert szolgálták, de az ebbe vetett vak hit – amely egyébként már messze van a tudománytól – olykor egyoldalúsághoz vezetett a művészetben. A mindent-tudás pöffeszkedő gőgje lenézte az esendőség báját, a közvetlen „haszonnélküli humanizmus" emberre jellemző nagyszerűségét. Egyensúlyát vesztette a „külső és belső cél" harmóniája.

A tudás mindenhatóságára alapozott szépségeszmény törvényszerű következménye volt a kutató értelem felfedező sikereinek. De az is igaz, hogy a „Mindennél Csodálatosabb", éppen azért ember, mert a sikerek csúcsán önmagából bontakoztatta ki azokat a kételyeket, amelyek szembefordultak a mértéket tévesztő sikerekkel, s megmutatták a korlátlannak hitt emberi lét létező korlátait. A fejlődés dinamikájának mámorát ismerő XIX. század közepén Baudelaire a művészet korszerűségét és emberi vonásait keresve már így ír: „A szép mindig bizarr". Azaz más mint a tudomány: nem állít, hanem mesél, nem kijelent, hanem kínál, szárnyalásával az aprólékos meggyőzést mellőzve magával ragad. Baudelaire gondolatát folytatva: „Nem állítom, hogy akartan, kiszámítottan bizarrnak kell lennie, hisz így az élet félresikerült torzszülöttje lenne. Ugy értem, hogy mindig van benne valami meglepő, valami naív, akaratlan, öntudatlan bizarrság, és éppen ez az ami a Szépnek sajátos ízt kölcsönöz." A költő mondatainak tartalma pontosan jelzi Galambos Tamás alkotói szándékának lényegét, s megmutatja, hogy a tündöklő képi világ fundamentuma az ember embermivoltáért érzett felelősség és az emberi élet napjainkban eléggé fenyegetett nagyszerűségének féltése. Galambos Tamás művészetében a humanizmus diadalmaskodik.

Bereczky Lóránd

F. k.: Köteles István – 81-1293 KVNYD – F. v.: Németh Gy.

1984 JAN 7

Galambos Tamás festő
1021

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP • 1984. JANUÁR 7. SZOMBAT

Magyar festők kiállítása Moszkvában

A Magyar és a Szovjet Képzőművész Szövetség között ismert jó kapcsolat alakult ki régóta, amely a szívélyességen túl abban is megnyilvánul, hogy tagjai közös nemzetközi művésztelepeken vesznek részt. Együtt dolgoznak a magyar és a szovjet képzőművészek a kecskeméti tűzzománc műhelyben, a hajdúböszörményi, a sótói, nagyatádi művésztelepeken és másutt is, több alkalommal Kárpát-Ukrajnában, a Kaukázusban és a balti köztársaságokban. Képzőművészeink előszeretettel keresik fel Szovjet-Üzbegisztánt is.

A kapcsolat rendszeres kiállításcserékben is megnyilvánul. Ezúttal Moszkvában a magyar negyvenesek korosztálya mutatkozik be: Dienes Gábor, Galambos Tamás, Kocsis Imre, Szkok Iván, Nagy Gábor, Kárpáti Tamás, Zrínyifalvi Gábor, és Földi Péter művei a realizmus határait igyekeznek tágítani. A Szovjet Képzőművészek Szövetségének titkára, Oleg Butkevics megnyitó szavaiban okkal hangsúlyozta a fiatal magyar festők magas hőfokú emberségét, politikai elkötelezettségét és fogékonyságukat az újra.

Galambos Tamás festőművész alkotása

A megnyitón a moszkvai művészeti élet számos kiváló képviselője vett részt, s élénk társalgást folytatott közös teendőkről Galambos Tamás és Szkok Iván festőművészekkel, akik a magyar szövetség képviselőiként és kiállítóiként vettek részt a vernisszázson, továbbá Orosz Péter szobrászművésszel, aki a tárlat rendezője volt. Különösen nagy sikert aratott Galambos Tamás mesevilága, amely telített intellektuális problémákkal, továbbá Szkok Iván 1956-os sorozatával, Kocsis Imre fotórealizmusával, Földi Péter falusi motívumaival.

Szép szokás szerint, a megnyitón megjelent szovjet festőművészek közül M. W. Ivanov és A. Szurovcev meghívta magyar festőkollégáit moszkvai műtermükbe, Ivanov és Szurovcev egyaránt nagy gonddal dolgozza fel a régi Moszkva hangulatát, sőt M. W. Ivanov szentendrei, budapesti, pécsi, soproni témájú képeit is bemutatta küldöttségünk tagjainak. Mindez szintén a kölcsönös forrásanyagra és a feldolgozás hevületére utal, annál is inkább, mivel Szkok Iván és Galambos Tamás Szuzdalban, Vlagyimirben is járt, s a pompás műemlékek az élményeken túl motívumgyűjtést is eredményeztek számukra.

Máskülönben Moszkvában tetőzik a téli tárlatélet. A Manézsban gyűjteményes képzőművészeti kiállítás mutatja be a munkáshétköznapokat, a Művészek Új Központi Házában a csehszlovák színháztörténet kollekcióját mellett a fiatal alkotók állítják ki kísérleteiket. Nagyszabású portrékiállítás is látható, valamint az örmény festészet nagy alakának, Minasz Abetiszjan emléktárlata. Valóban impozáns anyaggal ismerkedhet a moszkvai közönség. Abetiszján ugyanis nemcsak Szárján utóda, hanem mesterművek egész sorával Matisse és a korszerű európai törekvések örökségét is vállalta.

Losonci Miklós

Szkok István festőművész alkotása

Földi Péter festőművész alkotása

MINDENFÉLE

gal megszórni az egyik léket, és érzékeny sneciző felszereléssel félórán belül többnyire lehet horogravaló méretű keszegeket szedegetni. A csali lehet vékony trágyagiliszta, csontkukac, de sokszor a kenyér piciny darabkája is jó. A meglepetés itt is bekövetkezhet: a Tisza II. jegén tavalyelőtt néhányszor ponty is akadt a csalihalfogó keszegező apró horgára.

A Velencei-tavon szovjet horgászoktól lehet néha látni: szinte nyári mennyiségű és méretű komoly keszeget, elsősorban veresszárnyút fognak az előbb említett keszegező módszerrel, máskorpedig apró fém-műcsalival.

A legmeglepőbb azonban a múlt hetekben történt, a Tisza II. tározó jegén, Abádszalók körül. Itt ugyanis haldarabbal csalizott süllőző botokkal szépszámú 2—4 kilós nyurgapontyot fogtak a lékről. Próbálták persze az első kapsok után kukoricától és pufitól gilisztáig mindennel, mégsem ette a neki való csalikat a pontycsapat, csakis és kizárólag a halszeletet. Más kérdés, hogy a következő napon már nem jelentkeztek a téli „ragadozó pontyok". Mindenesetre nem árt megpróbálni. És egy általános tanulságot is megszívlelhetünk: a vékony, 20—25-ös zsinór is jó ilyenkor, mert nem fejt ki a hal hidegben akkora ellenállást, mint nyáron, ugyanakkor az érzékenyebb felszerelésre több a kapás.

A tavalyelőtti év tapasztalataiból pedig szűrjük le: autóval, motorkerékpárral akkor se menjünk a jégre, ha a helyi lakosok szerint „megbírja a szekeret is". Több okból: a szekér nem bocsát ki meleg kipufogógázt, nincs bene robbanómotor, ami rázza a jeget — és főleg, mert minden víz jegén lehetnek gyengébb részek, amit csak az ottlakók ismernek, a vendég nem, és ahol az embert még megbírja, de a járműves horgász bizony elsüllyed. És jármű nélkül is éppen elég nehéz a beszakadt jégből kijutni.

— Szatmári —

Borászok

A szénsavgyöngyös nedű

A gyöngyöző italkülönlegességet immár két évszázada pezsgő néven ismeri a világ. A pezsgő olyan szénsavtartalmú bor, mely erjedéskor keletkező széndioxidot tartalmaz (ebben tér el a habzóbortól, melyet máshonnan származó széndioxiddal telítenek). A pezsgő gyártásakor tehát valamilyen kierjedt kész bort kell újraerjeszteni oly módon, hogy az erjedés zárt térben játszódjék le, s a közben keletkező széndioxid ne távozzék el. Az alkoholos erjedési folyamatban a cukorból etilalkohol és széndioxid keletkezik, s a felszabaduló energiát az élesztő hasznosítja: anyagcsere-folyamataiban és szaporodásánál. Tehát a pezsgőgyártás folyamán növekszik a nyersanyagként használt bor alkoholtartalma is, és a zárt tér következtében jelentős széndioxidnyomás alakul ki. A hagyományos pezsgőgyártásnál az egész folyamat magában az üvegpalackban megy végbe. Ha viszont világszerte ez utóbbi adja a termelés nagy hányadát.) A tankban érleléssel 3—4 hónap alatt jóval nagyobb mennyiség állítható elő, mint a hagyományos módszerrel, amely évekig pihenteti az italt a 6—8 Celsius-fokos pincék mélyén. A tankpezsgőnek ugyan szerényebbek az értékmérői, de a két fajta között csak a gyakorlott fogyasztók tudnak különbséget tenni.

A pezsgő szülőhazájában, Franciaországban évente 200—220 millió palack gyöngyöző nedűt készítenek. A másik nagy pezsgőgyártó, a Szovjetunió alig marad el valamivel e mennyiségtől. A „két nagy" számára komoly konkurrenciának számít az NSZK pezsgőipara a maga 170 millió palackjával. Hazánkban egyedül Budafokon évi 20 millió palack készül, de még Pécsett és további négy állami gazdaságban is foglalkoznak pezsgő előállításával.

Kertészet

Növényi oszlopok

Egy újabb kertészeti irányzat szerint a zöldség- és dísznövényeket nemcsak vízszintes talajban, hanem függőlegesen feltornyozott termőföld hengerpalástjából kiágazóan is termesztik. Az új eljárás legfőbb előnyeként azt szokták emlegetni, hogy zöldségnövények esetén megnöveli a termőterületet. De talán még ennél is fontosabb, hogy jobb hő- és fénygazdálkodást tesz lehetővé. A növénytermesztésben ott van a legnagyobb átlagos hőmérséklet, ahol a legmeredekebben érik a napsugarak a talajfelszínt. Télen a mi éghajlati övünkben alacsony a Nap állása, ezért alacsonyabb hőmérsékleten fény is csak szűkösen van. De ha a vízszintes talajszintet 90 fokkal elforgatjuk, olyan helyzetbe kerül, mintha ugyanabban az időben ugyanilyen földrajzi szélességen a déli féltekén volna (ahol tudvalévően akkor van nyár, amikor nálunk tél). Nyáron viszont, amikor a vízszintes talajt meredek szögben érik a napsugarak, a hengeres földoszlop függőleges falát alaposan súrolják, kevésbé forrósítják.

Vízszintes talajon a növények helyzete az ún. geotropizmus határozza meg: gyökérzetük a Föld középpontja felé, hajtásrendszerük azzal ellentétes irányban növekszik. Ha magot vetek a hengerpalást lyukaiba, a kifejlődő növény szorosan a falhoz simulva fölfelé, a gyökér belül — ugyancsak a hengerfal mellett — lefelé növekszik. Ám ha vízszintes talajon nevelt palántát ültetnek a hengerfal mellett — lefelé növekszik. Ám ha vízszintes talajon nevelt palántát ültetnek a hengerbe, a hajtás 2—3 cm-t lefelé, majd onnan kifelé hajolva növekszik, s hajtása mintegy 45 fokos szöget zár be a függőlegessel.

A növények — ha egészségesek voltak — mindennemű vegyszer nélkül termeszthetők a növényi oszlopban. Gyomosodás nincs, tehát a növényápolás igazában csak az öntözésből áll.

Képünkön: két nyugatnémetországi virágoszlop-változatot láthatunk. (MTI Külföldi Képszolgálat — KS)

1

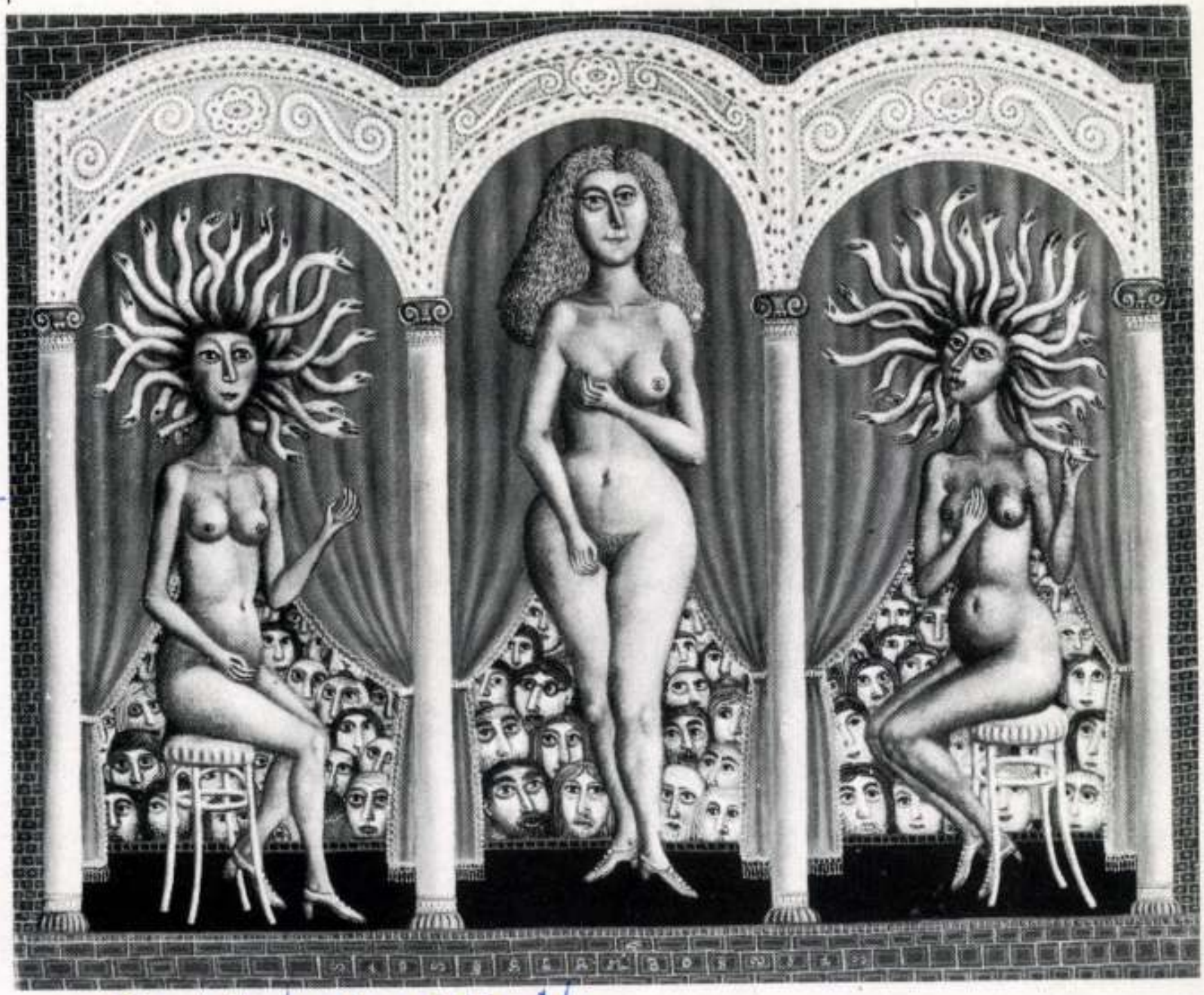

10. old. Münéswet, 1983. jún.

Galambos Tamás Hesztő-
[illegible]

"Mariókenek" olaj, vászon,
41×50,5 cm, 1981.

Axiomatikusak ezek a megállapítások, mert nélkülöznek minden indoklást, amely magyarázatul szolgálna arra nézve, hogy miért hibátlan kivétel nélkül minden esetben a nép ízlése, és miért biztosítja a népművészet természeti ősalapja a művészet esztétikai tökéletességét. Mindezt empirikusan is nehéz alátámasztani, hiszen a népdal, amely közel van a művészet természeti ősalapjához, nem mindig tetszik szebbnek, mint Johann Sebastian Bachnak a természeti ősalaptól távolabb eső zenéje. Továbbá: nincs lehetőségünk arra, hogy ellenőrizzük a kiválasztódás folyamán elvetett újítások megszámlálhatatlan sokaságának esztétikai értékét, holott ki tudja, talán éppen a „letális mutációk" birtak a legfelsőbbrendű esztétikai potenciállal.

Igen figyelemreméltó azonban egy másik jelenség. A kiválasztódás és a csiszolódás koncepciója az alkotás momentumát a hagyományos és kanonikus rendszeren kívülről belülre helyezi át. Emögött magának a hagyományos művészetnek hallgatólagosan vagy kinyilvánítottan elismert specifikus változékonysága, mégpedig igen különféle fajtájú változékonysága áll. Elismerjük a *visszafordíthatatlan* változá-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Galambos Tamás festőművész
NÓGRÁD
1984 JAN 05

101

Magyar festők kiállítása Moszkvában

A magyar és a szovjet képzőművész-szövetség között ismert jó kapcsolat alakult ki régóta, amely a szívélyességen túl abban is megnyilvánul, hogy tagjai közös nemzetközi művésztelepeken vesznek részt. Együtt dolgoznak a magyar és a szovjet képzőművészek a kecskeméti tűzzománcműhelyben, a hajdúböszörményi, a sóstói, nagyatádi művésztelepeken és másutt is, több alkalommal Kárpát-Ukrajnában, a Kaukázusban és a balti köztársaságokban. Képzőművészeink előszeretettel keresik fel Szovjet-Üzbegisztánt is.

A kapcsolat rendszeres kiállításcserékben is megnyilvánul. Ezúttal Moszkvában a magyar negyvenesek korosztálya mutatkozik be: Dienes Gábor, Galambos Tamás, Kocsis Imre, Szkok Iván, Nagy Gábor, Kárpáti Tamás, Zrinyifalvi Gábor és Földi Péter művei a realizmus határait igyekeznek tágítani. A szovjet képzőművészek szövetségének titkára, Oleg Butkevics megnyitó szavaiban okkal hangsúlyozta a fiatal magyar festők magas hőfokú emberségét, politikai elkötelezettségét és fogékonyságukat az újra.

A megnyitón a moszkvai művészeti élet számos kiváló képviselője vett részt, s élénk társalgást folytatott közös teendőkről Galambos Tamás és Szkok Iván festőművészekkel, akik a magyar szövetség képviselőiként és kiállítóiként vettek részt a vernisszázson, továbbá Orosz Péter szobrászművésszel, aki a tárlat rendezője volt. Különösen nagy sikert aratott Galambos

Galambos Tamás festőművész alkotása

Tamás mesevilága, amely telített intellektuális problémákkal, továbbá Szkok Iván 1956-os sorozatával, Kocsis Imre fotórealizmusával, Földi Péter falusi motívumaival.

Szép szokás szerint, a megnyitón megjelent szovjet festőművészek közül M. W. Ivanov és A. Szurovcev meghívta a magyar festőkollégáit moszkvai műtermükbe, Ivanov és Szurovcev egyaránt nagy gonddal dolgozza fel a régi Moszkva hangulatát, sőt M. W. Ivanov szentendrei, budapesti, pécsi, soproni témájú képeit is bemutatta küldöttségünk tagjainak. Mindez szintén a kölcsönös forrásanyagra és a feldolgozás hevületére utal, annál is inkább, mivel Szkok Iván és Galambos Tamás Szuzdalban, Vlagyimirben is járt, s a pompás műemlékek az élményeken túl motívumgyűjtést is eredményeztek számukra.

Máskülönben Moszkvában tetőzik a téli tárlatélet. A Manézsban gyűjteményes képzőművészeti kiállítás mutatja be a munkáshétköznapokat, a művészek új központi házában a csehszlovák színháztörténet kollekciója mellett a fiatal alkotók állítják ki kísérleteiket. Nagyszabású portrékiállítás is látható, valamint az örmény festészet nagy alakának, Minasz Abetiszjan emléktárlata. Valóban impozáns anyaggal ismerkedhet a moszkvai közönség. Abetiszján ugyanis nemcsak Szárján utóda, hanem mestermüvek egész sorával Matisse és a korszerű európai törekvések örökségét is vállalta.

Losonci Miklós

BÉREK, BESOROLÁSOK, TARIFÁK

Az alapbérrendszer korszerűsítéséről

A kormány határozata értelmében 1984. január elsejétől módosult a vállalati dolgozók alapbérrendszere. A módosítás okait és a korszerűsítés irányát ismertetjük cikkünkben.

Az alapbérrendszer két, egymással összefüggő részből áll. Az egyik a besorolási rendszer, ami a különböző munkákat, munkaköröket csoportosítja. Az elhatárolásnál a munka bonyolultságát, az elvégzéshez szükséges betanulási, szaknai és begyakorlottsági időt, valamint a munkafeltételeket és munkakörülményeket veszi figyelembe. Az alapbérrendszer másik része a besorolásokhoz kapcsolódó bértáblázat, azaz a bértarifarendszer. Az alapbérrendszer ritkán változó része a besorolási rendszer, ugyanakkor (már csak az árváltozások és a béremelések következtében is) a bértarifák viszonylag gyakran módosulnak.

Miért kellett változtatni?

A hozzáértők és a laikusok is sűrűn felvetik: miért van egyáltalán szükség központi útmutatásokra, azaz alapbérrendszerre? A vállalatok és a szövetkezetek miért nem határozhatnak önállóan dolgozóik alapbéréről?

A válasz több oldalú megközelítést igényel. Az alapbérrendszer feladata, hogy a vállalatok és a szövetkezetek számára közvetítse a központi törekvéseket, a különböző munkakörökben dolgozók rangsorolásán keresztül. Enélkül, vagyis a viszonylag egységes norálható tapasztalatok. Csakhogy mindez gátolja a kisebb tapasztálattal, de több rátermettséggel rendelkező szakemberek méltányos elismerését.

A tapasztalatok szerint a különböző bértételek ma már nem felelnek meg a gazdaságpolitikai céloknak. Nem fejezik ki a szaktudást és a felelősséget. Aránytalanság tapasztalható a vezetők és a beosztottak alapbéreiben is. Ezt igazolja, hogy a vezetők alapbér- és keresetnövekedése az utóbbi 10—12 évben a népgazdaságban foglalkoztatottak keresetnövekedésének csak a felét érte el.

Az 1984. január 1-től érvényes módosítások mind a besorolásokat, mind a tarifákat érintik. A legjelentősebb változások a munkások alapbérrendszerére vonatkoznak. Az új eljárások alapján a munkát befolyásoló körülményeket jóval árnyaltabban vehetik figyelembe a gazdálkodó szervezetek. Mindez lehetőséget ad arra, hogy a vállalatok a korábbinál jobban megismerhessék a kedvezőtlen feltételek között végzett munkát. A besorolási rendszer új ismérvei közé tartozik a monotónia, a koncentrált figyelem, a megvilágítás, vagy például a vegyi porártalom, abban az esetben is, ha csupán befolyásolja a munkavégzést. Eddig ugyanis a figyelembevételhez a károsító hatás orvosi igazolására volt szükség.

A vállalatok számára segítség, hogy az új besorolási

Szép levelet küldött szerkesztőségünkbe Bogácsi Istvánné pásztói lakos. Minden sora arról vall, hogy írója szereti, magáénak vallja a települést. Végigkíséri Pásztó mozgalmas történetét a honfoglalástól egészen napjainkig. Mint írja: a település volt végvár, pusztították a törökök, átélt több tűzvészt is az idők folyamán. Mindig újjáépítették szorgalmas lakói.

Pásztó már volt város. Szerény ipara mellett termékeny határa mindig is biztos, jó megélhetést nyújtott a gazdaembereknek. Sokféle gyümölcsöt termeltek itt, de leg-

Jó ú

Mindenki tartozik valamilyen közösséghez, legyen az család, batári kör, kollégium, vagy KISZ-alapszervezet. Vajon, valódi közösséghez való tartozást jelent-e a salgótarjáni Táncsics Mihály Közgazdasági és Kereskedelmi Szakközépiskola II. számviteli alapszervezete tagjainak KISZ-tagnak lenni, vagy kényszerűen együtt töltött órákat? Mennyire tudnak élni a lehetőségekkel, s ők maguk mit várnak a KISZ-alap-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Galambos Tamás, festő, művész

DÉL-MAGYARORSZÁG

1984 JUL 2

1021

A nyári tárlat díjazottjainak alkotásaiból

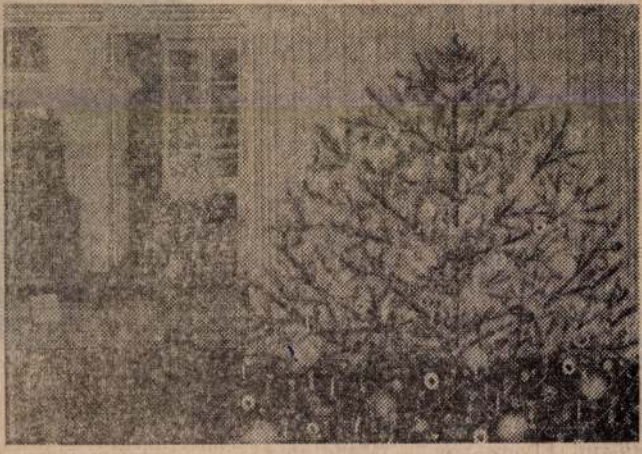

GALAMBOS TAMÁS: TOMI KARÁCSONYA

Találkozások

Az üdülővezető

Heverésztem és bámészkodtam a Szelidi tó partján, s közben feltűnt, hogy egy férfiú a sekely vízben mily onfeledten játszik, labdázik, birkózik, fogócskázik, kacarászik, ugrándozik a gyerekekkel. A szülők viszont nyugodalmasan heverésztek a parton. Az egyik fiatalasszony megjegyezte hangosan társának: — Nagy szerencsénk, hogy ilyen aranyos ember ez a Pali bácsi.

Akkor még nem tudtam, hogy *Farkas Pál*, — az aranyos Pali bácsi — a szegedi Tisza Füszért tóparti üdülőjének a vezetője. A büfében találkoztam vele, egy üveg hűvös sört rendelvén. A sör hőmérséklete éppen olyan volt, mint amilyent a nagykönyvben előírnak. Amíg töltöttem a poharamba, Pali bácsi több kérdést is föltett nekem. Megfelel-e a sör, hogy érzem magam, van-e valami kívánságom? Mondtam, hogy minden a legnagyobb

sört kortyolgatva —, ho szóra" vitték el a földe lokat Szegedre, majd szán" munkaszolgálat ták őket. Gátat, útun

1021

1981. XI. 17./KS

Esti magazin

Galambos Tamas

- A következőkben két kulturális eseményről adunk előzetes tájékoztatást. A tárlat rendezés közben. A színházi előadás még a főpróbán. Először a kiállitásról, amely csütörtökön látható a Csók galériában.
Szatmári Ilona interjuja.

- Galambos Tamás festményeit hol fesztelen jókedvvel, hol részletekbe menő gyönyörüséggel, hol pajzán, hol pedig komor érzelmekkel nézegettem. Itt rendezés közben, a Csók István Galériában. Mert - és most müvészettörténészt idézek - képei elbüvölően bájos, suták, gyerekien naivak, bölcs, okosak, a világ fonákságait, torz, pupos szánalmasságát, bohókás bukfenceit, paradicsomi ártatlanságát mutatják be. Igy látja a korunkat? Igy látja a világot?

- Én a figurákat próbálom esendőségükben, emberségükben, de szeretettel megfesteni. A fantáziám az röpköd ...

- És kimerithetetlen.

- De azért az az érdekes, hogy én eléggé röghöz kötött vagyok. Én csak akkor tudok egy képet elkezdeni, s megfesteni, ha nekem van valamiféle élményem.

- Itt van előttünk a tavasz, a nyár, az ősz, a tél. Ha az ember egészen közelről megnézi a képet, a hegyvonulatok tulajdonképpen csodálatosan szép, fekvő, naiv leánytest. És rajta látjuk a virágzó fákat, a nyári bujaságot, az őszi elmulást, és a téli nyugalmat.

- Ez a négy képem emléket idéz. Én ezekben voltam kisgyerek, és azóta is sokszor álmomban a Szépasszony völgy, és az egri környezet gyakran visszatér. Ha valaki közelebbmegy a képhez, akkor felfedezheti az apró kis bokrokat, kis házacskákat, virágokat ...

- Az alvó leány testén.

- Aki valójában a Föld anya. Látta a Korpusz cimü képemet?

- Láttam. A keresztre feszitett, gázálarcos embert.

- Lehet asszociálni egy krisztusra is, dehát tulajdonképpen Krisztus is ember volt, azonban a Krisztusnak nem volt gázálarca. Hát ez benne a XX. század, a szív már fekete, és a háttérben az a sok autó, ahonnan a kipufogó gáz ömlik és ömlik, és nem tudunk ellene védekezni.

-Festményeit több európai országban nagyon nagyon kedvelik. Olaszországban, Franciaországban.

- A külföldiek sokszor egzotikumot keresnek, s talán találnak is esetleg a színekben. Én az olasz közönséget szeretem. Tehát talán a legjobban, mert egy hullámhosszra kerültek velem. Amikor én próbáltam gunyorosan, vagy szarkasztikusan beszélni a dolgokról, a humorérzékük akkor sem hagyta cserben őket, ha vallási dolgokat próbáltam kipécézni.

1021

1983. VI. 26, TV, 1, müsor 22,15 Bg,

Müteremben

- Egyépületben egy müterem és egy mühely. A müterem Galambos Tamásé. A mühely Szilágyi Ildikóé. Házaspár. Együtt élnek, együtt dolgoznak, velük beszélgetünk ma.

- Egyre nehezebb olyan tárgyat készitenі nekünk is, mühelyekben, amik sok emberhez eljutnak, a munkaerő problémák és egyébüzemi nehézségek miatt, ugyhogy ha elveim ellen valóis, hogy kénytelen vagyok olyan dolgokat csinálni, amikot én magam itt egyeegy példányban készitek el, bár az az elképzelésem,hogy egy iparmüvész elsősorban olyan tárgyakat készitsen, amik sok emberhez eljutnak, és talán egy kis örömet szereznek, ha ajándékba, vagy valamilyen célra, a lakásuk barátságosabbá tételére megvásárolhatják, de ezmostmár egyre inkább nehézségekbe ütközik. Valahogy még nem találtunk még meg mi ötvösök talán aztan utat a nagyüzemekhez, amit fel kellett volna kuatni, készitettem énezeket a kis apró mezei virágokból készült kis képeket, mikor hirtelen egy szempillantás alatt eltünt hátunk mögül az a csodálatos hegyoldal és mező, amikor kiment az ember és szebbnél szebb, Királydinnyétől fogva az árvalányhajig mindenféle növényt megtaláltunk itt, esegyik napról a másikra hirtelen egy nagy pusztasággá változott.

- Ezek ilyen kis emléknüvek, mert végülis kezdtem korábban ezekkel a fülkeszobrokkal, mert szobroknak nevezem öntudatlanul.

-Nem tudom miosodák. Készitettem őket, mert örültem, hogy ilyet csinálhatok és volt bennük rengeteg szomoruság, mostmár kevesebb szomoruság, inkább az van bennük, hogy sajnálom eneket a kis növényeket és egyszerüen nem tudok másragondolni. Hiába ülök le ide, és hiába akarok mást csinálni,kezembe kerül a fogó, és önkéntelenül azt a régi perje, vagynem tudom milyen növény, azt kezdem hajtogatni,nem tudom magam függetleniteni pillanatnyilag ettőla dologtól, és ez jut mindig az eszembe. Egy barátom mondta egyszer, hogy világosan látszik a fémeseknél az anigény, a fém elveszitette azt a kinosképző és értékképzőszerepét, de mégis az emberekben a diszités és a gazdagság kinézete, a gazdag látvány utáni vágy valahol van.

- A csillogás.

- Egy pici talán, igen egy pici abból, amilyen mives molt ez a szakma régen, és amilyen gazdag volt, abban az időben, amikor még ugyanez ezüstből és aranyból, és egyébértéket jelentő nemesfémből készült.

Galambos Tamás

- Ezeka kis ovális keretben lévő majdnem képszerü dolgok, ezek kifejezetten diszitő célt szolgálnak.

- Én ugy látom, hogy szeretem ezt a kis méretet, ennek az intimitása vonz, azt hiszem. Már tullép az ékszer méretein, demégis intim, és hozzám ez a méret közel áll. Általában mindig réznel dolgozom, mostanában nikkeleztem és krómoztamnéhány tárgyat. Tulajdonképpen ez nem igazi dolog, mert olyan tárgyakat nikkeleztettem le, amik tulajdonképpen krómacélból kellene hogy készüljenek, nagyüzemi szinten. Magam is próbáltam keresni és előállitani vavval maratnibronzot, és azokat használtam fel aztán az elképzeléseimre, amik hát elég sok természeti motivumotis tartalmaznak, tehát valahogy összefüggnek a virágképekkel, mert ami a virágok konstruktiven, a virág szerkezetét?. tükrözik, ezek a maratott bronzdarabok, ezek pedig mindenféleképpen, ha az ember ránéz, akkor a földet, a holdfelszint, tehát a természetnek és az erózionak egy változatát tükrözik, tehát valahogy a természetteakapcsolatosak. És olyan szépek, szinesek és szépek.

- Szerinted az ékszernek milyen uj lehetőségei vannak?

- Én azt hiszem, hogy az ékszernek manapság korlátlanok lennének a lehetőségei, legalábbis ugy gondolom, hogy egy eklektikizmus van feléledőben, amikor mindenféle anyagot, és mindenféle követ és méretet alkalmazhat a művész. Gyakorlatilag az ékszer nálam sajnos nem tud olyan ékszerréválni, ami esetleg sorozatban vagy sokszorositva készüljön, hanem egy-egy kis játék, ez olyan ünnep, hogy most leülök, és csinálok valami kis függőt, vagy valami kis képszerü ékszerek érdekeltek most. Talán azért is, mert korábban, amikor én elkezdtem a szakmát, nagyon egyszerü, sima és vékony ékszereket készitettem, lehet hogy mostazért vonzanak ezek a képszerü figurákkal, virágokkal és kis dobozszerü ékszerek. Az a meglátásom, hogy ma igenosak nagy divat azt mondani, hogy nem csinálunk sok tárgyat, meg nem csinálunk iparmüvészetet, hanem csinálunk érmet, meg csinálunk szobrot, meg plasztikát, meg szállodabelsőket, és valahogy mindenki olyan szemérmesen kezeli ezt a kérdést, pedig hát gyakorlatilag nagy része abból él, hogy olyan tárgyakat készit, amik bizony több példányban fordulnak elő, és én ugy érzem, hogy erre szükség is van, mert egy ilyen játékelkerülhet valahova, vagy egy közintézménybe, vagy valaki megvaheti, aki esetleg anyagilag ugy áll, hogy egy ilyen kézimunkát vásároljon, de azért én azt hiszem, hogy hosszu ideig szükség lesz arra is, hogy olyasmit csináljunk, ami esetleg minden kényhába bekkasztható, egy egyszerü rézedény, vagy egy egyszerü kis hamutartó. Nemmondom azt, hogy én ezellen vagyok, egyedül az a nehézség, hogy ez maga megosztottá teszi

az embert Belsőleg ez a kétféle tevékenység. És ez a megosztotthelyzet, hogy már eleve egy sorozatmunka és egy tervezési oldala van a dolognak, Talán inkább ez a fémes szakmában lévő kistanácstalanság, én azt hiszem. Lehet, hogy ezt csak én érzem most igy, mert én is mint egy szigeten élek, de én ugy látom, ha körülnézek a világban, külföldi kiállitásokon, és mindenütt, hogy általában ezen a fémes vonalon egy ilyenpróbálkozás, utkeresés, helykeresés van, pontosan amiről már az előbb beszéltünk, hogy azt a régi funkcióját elvesztette, és specialisan Magyarországon nálunk az ujba nem tudott beleilleszkedni.

- Itt a kezemben van egy katalógus. Ebben van egy nagyon izgalmas összesités. Kétfőiskolai mester, Barcsai Jenő és Hincz Gyula plusz negyvenegy egyéni kiállitás egyenlő negyvenhárom életrész. Különféle antológiákban szerepel naiv festőként. Ezt a cimet, vagy jelzőt elfogadja?

- Hát ez egy elég nehéz probléma. Az tény, hogy stilárisan én közel állok a naivokhoz is. Nagyon szeretem a naiv festészetet, azonban hát ki kell jelentenem, hogy én nem vagyoknaiv festő. Már csakazért sem, merthogy főiskolát végeztem, és én tudatosan vállaltam ezt a stilust, ami aztán végülis anaivokéhoz hasonult valamiképpen. Akkor is nagyon nehézvolt, most is nagyon nehéz egy kezdő fiatal müvésznek. Nem akartam beállni a sorba, hogy én kommersz képeket fessek sorozatban, és választanom kellett, valamiből meg kellett élnem, és akkor jött egy ötlet, hogy na, mi lenne, ha én ikonokat festenék, és akkor elég sok ikontkészitettem, ezért vád is ért, hogy én hamisitom azikonokat,hát ez körülbelül három évig tartott.

- És az ikonfestészetből

- Az ikonfestészet - a Zsuzsa ahogy rákérdez, éppen ezt akarom mondani - én nagyon sokat profitáltam. Egyrészt rájöttem arra,hogy az ikonfestők milyen hittel, és hogy festették a képeket. Én nem festettem tulajdonképpen olyan bonyolult ikonokat, egy-két figurálisat, én csak mondjuk ahangulatát akartamvisszaadni, és ebben szerencsém volt. Hát ez még régebbről kezdődött. Mert az ikonok imádata az én utazásaimtól datálódik, amikor a Szovjetunióban, aztán Bulgáriában láttam az ikonokat, és az én kiállitásra szánt táblaképeimen is felfedezhetőek az ikonhatás. Tehát bizánciás bizonyos merevség, mozaikszerüség.

- Ésa részleteknek a pontos és aprólékos kidolgozása.

- Igen. Na most azt, amit én az ikonfestészetből tanultam, ott minden részletet szépen, pontosan meg kell fes-

toni, most itt egy bizonyos manuális gyakorlatot is szereztem, hogy a pici kis szemeket, pici kis kezeket én elég gyorsan és alaposan megfessem.

- Tehát fogjuk fel magát egy modern ikonfestőnek.

- Igen, hát ezt mondták már.

- És kövessük azt az utat, hogy hogyan vált az áhitatos ikonfestőből kritikát mondó ikonfestővé.

- Egy fiatal ember, akikeresi a helyét a világban, keresi a stilust, na mostez nálam ugy alakult, hogy én minden képnél valamit kerestem. Például probléma volt megfestenem a tájakat, a tájat meg tudtam Galambos módon festeni, akkor a tájban a vizet, és légkésőbb pedig az embert. Namost hogyén ezeket a figurákat groteszk, de mégis szeretetteljesen festettem abban az időben.

- Na de hát itt van mögöttünk egy képe, ez nem olyan régi. Ez nem ugyanazt jelenti?

- Na most ezt pár évvel ezelőtt, azt hiszem, két évvel ezelőtt festettem ezt a párás képet. Ha egy szemlélő csak igy felületesen megnézi ezt a képemet, ugyanazt a képet mutatja, mint a sok évvel ezelőtti állapot, azonban ha valaki közelebb megy, jobban megnézi, akkor veszi észre, hogy miosoda óriási különbség. Végülis a világunkban is, a környezetünkben is nagyon sok dolog megváltozott. Itt volt egy svéd müvészettörténész, és ez nekem nagyon tanulságos volt, az ő megállapitása, azt mondta, hogy azért tetszenek az én képeim, mert én tetszetős, ő igy fejezte ki, hogy megvesztegető stilussal, technikával tulajdonképpen szép képeket festek, ami tetszik az embereknek. Azonban a téma és a mondanivaló az tökéletesen ellentétben áll a kifejezéssel. Ez az én fixa ideám, a mostani állapotomban, hogy egy ilyen stilussal, tehát egy olyan stilus, amit az emberek megnéznek, érdekli őket, odavonzza őket, mint egy mézesmadzag, és ha valaki akar, akkor olvas benne. Tehát kiolvashatja azokat a drámákat, akár kegyetlenségeket, amik a világban történnek. Volt egy sorozatom, egy ilyen környezetféltő, vagy -védő sorozat, és ennek ez egyik képe, hogy a természetben is történnek olyan drámák, ami ellen a XX. században, amikor azatom, a vegyszeres gyomirtás, és már mindent tudunk, azt hittük, és akkor jön egy sáskaraj Indiában, vagy Kinában, letarolja a vetéseket, Mondjukeneket az értesüléseket én a rádióból, televizióból, ujságbólveszem, és ez indit meg bennem egy olyan gondolatsort, hogy én megfessek egy ilyen képet.

- Szóval ez az esszényi képe a természetnek, egy kicsit

mese is.

- Ez mese is,azonban itt, ha jobban megnézzük

- Igen, ott vannak a sáskák.

- Egyrészt a ez a szépségnek és a rutnak a harca, ami mondjuk más képeimen is előfordul, mert mindig van nálam egy ilyen kötéltánc, tehát az irónikus, és a felemelő szóval az ellentétek vonzanak engem. Itt is a dráma és az idill. Na most én mindig igyekszem arra vigyázni, hogy ez nehogyébillenjen az idill Belé.

- Van olyan egyértelmü képe is a környezetről, mint a Szmog cimü.

-- Igen.

- Ahol egynagyvárost mutat be. A paradicsomi Ádám-Éva lényegében egy ilyen nagyváros hátterében.

-Mondjuk a Szmognál ez még erőteljesebben jelentkezik, mert ott egy mint egy utszéli bádog Krásztus, ezt fel lehet fogni, mint az embert, aki szenved a környezettől, a szmogtól, és a háttérben már ninos növényzet, ninos semmi, csak autókvannak és füst van.

- Itt mellettünk van ez a Luxus maradékáruház, amely csupajelkép, olvasható, mint egy ikon, valóban.

- Hát ez egy összegezése volt az én bábszinházas képeimnek, most az én stilusomon belül is vannak oldottabb horrorképek, és paralell ilyen állandóan festett szigorubb, geometrikusabb képeim.

- A plakátgrafika eszközeivel is dologzik.

- Hát ez a szigorubb képekhez tartozik, mondjuk itt a tartalom is ezt kivánta, hogy én ezt itt szigoruan és keményen fessem. Én megfestettem egy olyan luxus maradékáruházat, ahol azok a rossz dolgok, tárgyak vannak felhalmozva, amelyek az emberiségre maradtak a második világháboru után. Igy például a gyermekjátékokat, uniformisokat, protéziseket, de az is benne van, hogy az emberiség mint a gyermekjátékot, ugy használja a fegyvert, ami azután az emberek életét kioltja, tehát ott vannak a különféle invalidusok, ésa tankok. Na most a következő részben, ott a középső, itt az uniformisok.

-És ott különféle ábrák.

- Vannak emberek, akiknek szükségük van, hogy olyan szem-

üvegük legyen, hogy lássák az igazat, mondják az igazat és halljá:k,tehát ezek, protézisek, azután vannak emberek, akiknak arra van szükségük, hogy állandóan mutassák nekik az irányt. En itt vagyok optimista ebben a kis kockában, hogy ezek a fekete madarak kifehéredhetnek. És a virág is virágozhat, és szinessé válhat.

- Egy kicsit stilusában rokonnak érzem azt a két asszonyt, aki ött ül egy kanapén, ez pedig szinte mozgulatlanul itt mögöttük.

- Hát igen, mondjuk ninosenek ilyen politikai tendenciák.

- Afestésmódot egykicsit.

- Az hasonlit, hogy van egy ilyen konstans, mint

- Egyállapot.

- Állapot,hogy mint szobrok.

- Semmi sem mozdul.

- Semmi sem mozdul. Hát én két vénlányt festettem, akik ikrek és a multjukból élnek, és mondjuk Örkénynek a Maoskajátékával lehet, akik egymást piszkálják, és az az életük, hogy apró kicsi kis kicsinyességekből csinálnak nagy ügyet.

- ABiblia, a mitológia, szakrális müvészet köréből, amiből ugyanosaklátunk itt nagyon érdekes és szép képeket, ezekre miértvolt szüksége, ez egy kicsit jelképes beszéd?

- Hát nagyonsokszor ugy éreztem, hogy amához énjobban tudnák szólni, ha én visszanyulnék olyan jelképekhez, amelyek általánosabban szólnak az emberekhez.

- Itt az atörténet van a régi képen, az átkelés a Vörös tengeren.

- Na most egyrésztennek a stilusnak van egy olyan előnye, hogy én többféle dologról beszélhetek, mint ha esetleg én más stilust választottam volna, na most amikor azt a képet - mert rákérdezett erre a Bibliára - akkor én nem festhettem volna meg, mert ez már körülbelül tiz évvel ezelőtt festettem, az egyiptomi és az izraeli viszályt akkor nem festhettem volna meg egy az egyben, mert akkor az egy borzasztó veszélyes téma volt, és azt hiszem, a politikusaink, és senki sem tudta, hogy hogy alakula dolog, én egy állapotot próbáltam rögzite-

ni, én visszamentem a Bibláihoz, amikor átkeltek az egyiptomiak, a zsidók átkeltek a Vörös tengeren, utána az üldözőket pedig elnyelte a viz.

- József és Putifárné, és Tamás, a hitetlen Tamás. Ezt többvariációban is megfestette.

- Igen, hátez ingatott engem, egyrészt az önvizsgálat miatt, mert hogy én is Tamás vagyok, miután én is hitetlen isvagyok, mert ha az ember nem kételkedik a dolgokban, ugy érzem, akkor nem tud fejlődni, én eztakartam azzal kifejezni. Na most itt a Putifárné és a József történetét pedig egy ilyen groteszk szituációit, ahol a József nem is tudja,hogy most mit tegyen.

- Tudjuk a történetet, nehezen, illetve egyáltalán nem hagyja elosábitaninagát. Annál inkább ezek a lányok, itt akik az ablakban állnak, ez gondolom egy utazás élménye?

- Hát Hamburgban volt nekem több kiállitásom és az ottani sétak alkalmából az Reperbahnon senki sem kerülheti el, hogy ne találkozzon szembe a rosszlányokkal, és hát ebben az az érdekes, hogy egyrészt ez borzasztó tragikus, másrészt pedig komikus is. Most ezt a kettősséget próbáltam én, mint kirakatbabát, ugy megfesteni, tehát nem is mint igazi nőket festettem, hanem azok tárgyak, akik megvásárolhatók.

- Ez a bábu amugy is szerepel többször, hát egy bábszinházsorozata is volt, aztán itt látunk egy ilyen érdekes

- Igen, én a bábukról elég sok képet festettem, és ez egyilyen ördögmaszk, amibe belebujtak az emberkék, és hát az ördögszeméből is kinéz a két fej, ez mutatja, hogy ott belül élőlények vannak, és azok mozgatják az emberek sziveit, jó, rossz irányba.

- Rendkivüli fantázia iskellehhez, ugye, hogy ezeket a jelenetket kitalálja, és uj jelentést adjon neki, hát ittvannak a mitológiai témák, mint a szirének, ezeket azért mondanám, hogy beszéljünk róla, mert itt jelentkezik az amikor a természet és a figura, tehát a mesés elem és a valóságos találkozik valahol.

- Hát itt egyrésztén a szirénekét ugy festettem, mint a természet részei már, tehát már befonta őket a növényzet, háttérben az Odüsszeusz hajója, aki odaköttette magát az árbóchoz

- Hogy ne hallja a szirének énekét.

- Ne hallja a szirénekénekét, igen. És hát ezt én egy kiállitás meghivásra festettem, Párizsban volt egy nagy nemzetközi kiállitás és hát mondjuk a témátez adta nekem.

- És a Midas Király?

- A Midas király? Hát ez is egy emberi probléma, hogy valakinekvan valami, akár lelki, akár testi defektusa, azt próbálja eltitkolni-

- Ami érdekes számomra a természetnek ez a gazdag, burjánzó szépsége, és a figurának a léptéke, tehát egy szürreal megjelenitési módhoz állna közel.

- Na most ez nagyon érdekes dolog, hogy én régen is vonzódtam, hogy én mindent telefessem, ez a horror vacuinaknevezik a művészettörténetben, hogy valaki irtózik az üres felületektől. Nagyon szép lehet egy szép sima felület, és az sem üres,ha oda nem fest egymüvész, de én nagyon szeretek odafesteni. Szóval én szeretem telefesteni mindennégyzetcentiméterét a képnek, mintha aztigy behorgolnák, beszőtték volna.

- Ésezt nagy élvezettel festi, látom.

- És énhát van amikor élvezet, van amikor ez eléggé rabszolgamunka, mert hátez nagyon sok időt vesz igénybe.

- Itt van a Daphné, amelyik szinte növénnyé változik.

- Na hátmost ugyanez a probléma, amit el szeretten volnamondani, hogy amikor elolvastam a Marquez regényeit, akkor döbbentem rá, jé, hiszen ez a dzsungel, ez a burjánzás, ez a barokkos liánfonatokkal átszőtt emberek, világ, minden,ez milyen közel áll hozzám, s akkor én festettem egy sorozatot, egytavasz, nyár, ősz, tél

- Ez egy rajtvény is volt egyben.

- Sorozatot, amit hát egyrészt az én egri élményeim sugalltak, másrészt pedig, hogy én a figurákat mint a természettel átszőtt, átburjánzott földanyákat

- Szinte először az ember egy tájat lát, és akkor észreveszti, hogyegy szép test adja a hegyeket, a dombokat, szinte már egy ilyen képirejtvénybe megy át. Én azt hiszem, hogy ezt a beszélgetést, amit nagyon jó lenne még tovább folytatni, fejezzük be most azzal a nagyon komoly mondanivalóval, ami ezekben a templomi zászlókban benne van,mert ebben van a szakrális művészet emléke, és atörténelem is.

- A kép ötletét azadta, hogy Spanyolországban utaztunk, ésa templomokban csodálatos szép, ugynevezett hálatáblákat láttunk. Hát az volt az első inspiráció, hogy én festettem egyhálatáblát. N a most ugy elkezdtem nézegetni, na most ezzel egyidőben nagyon nagyon szép, ilyen paradztbarokk szobrokat is láttam, és hát ugy gondoltam, nahát, milyen jóvolna nekem egy ilyen barokk szobor,de hát egyrészt pénzem sincs, másrészt már venni is nagyon nehéz ilyet, hát akkor megfestem magamnak. Ezt a két dolgot én egy képbe összegyurtam, elmentem a történeti Hadtörténeti Muzeumba, és különféle korokból különféle tárgyakat rajzoltam, és igy 1848-tól egész máig én tárgyakon keresztül próbáltam elmesélni,hogy mi történt.

- Amagyar történelmet.

- A magyar történelmet, igen. Tehát ez kezdődik egy tépett, véráztatta 48-as zászlóval, és befejeződik egy mai, 1981-es kanadába kiküldött levéllel, amit egy mama küldött aző disszidens fiának. Mint egy ilyen ásatásnál, amikor a régészeti

- Lelet.

- Pontosan, ugy egymásraépülnek a különféle tárgyak is. Történelmi képeknél, héha megnézem a Postl-könyvben, vagy hasonló korabeli szobrokat, képeket megnézek, de az általában nem szokott zavarni, hogyha én nem korhüséggel festem, mert azaz én célom, hogy ne pontosan az a kor legyen, hahem végülis, amikor kész van a kép, akkor már nemcsak az lesz, hanemabba berekül egy ma, az lehet egy maihippi, de lehet egy évszázadokkal ezelőtti figura is.

-És nem zavarja, hogyha mesélő festőnek tartják?

- Nem zavar, nem zavar. Ez, hogy én narrativ vagyok, én ezt vállalom, és én nagyon szeretem, ha valaki csak festői festő, tehát elutasit magától mindenféle mesét, én a mesét én mindig szerettem, gyermekkoromban is szerettem, és azthiszem, hogy az emberek is szeretik. Na most ehhezfeltétlenül az kell, hogy és ez szintén a Hintz mesternek egyik mondása volt, hogy főiskolás koromban ilyen mesés képeket festettem, és akkor ő felhivta a figyelmemet, azt mondta,hogy nézd meg, hogy a sakálnak a szineiben van a költészete. Tehát ezt azóta sem felejtettem el,hogy egyfestőnek szinekkel kell végülis az érzelmekre hatni, a mesenálam is azért másodlagos, én ugy érzem, mert ha a képet valaki megnézi,és az formájában, dinamikájával, szineivel nem hat, hát akkor megette a fene.

- Magahisz a mesékben?

- Higgyek a mesékben, feltétlenül, mert én azt vallom, hogy a mese az mindig az igazságról szól. Igaz, hogy mesés elemekkel, azonban a meséselemeknek az egymáshoz való viszonya, az tükrözi a valóságot.

-----ooooo-----

MAHIR MAGYAR HIRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Galambos Tamás

DAILY NEWS
1983 APR 17

Vernissage in Gauting

1021

Vierzig ungarische Künstler unter 40 stellen sich vom 16. April bis 17. Mai im Rathaus Gauting (bei München) dem bundesdeutschen Publikum vor, mehrere nicht zum ersten Mal. Die Ausstellung „Junge ungarische Künstler", gemeinsam vom Artbureau des ungarischen Außenhandelsunternehmens Artex und vom Kunstverein Gauting veranstaltet, wird am Samstag vom Botschafter Ungarns in der Bundesrepublik Deutschland, Péter Kővári, eröffnet. An der Vernissage nehmen Artbureau-Direktor János Pudler und eine Künstlerdelegation teil.

In der Exposition überwiegen Malerei und Grafik, hinzu kommen kleinplastische Arbeiten. Unter den Malern sind vor allem Tamás Galambos, Emese Kudász, Gábor Nagy, Péter Kovács und Gábor Dienes hervorzuheben. Stark vertreten sind junge Künstler aus Szentendre, so Ádám Farkas, Marton Váró und Zsuzsa Katona (Kleinplastik) sowie András Wahron und István ef. Zámbó (Malerei und Grafik). Zámbó wird übrigens im Mai im Hamburger Atelier Mensch eine Einzelausstellung haben. (NN)

dent George Bush und Verteidigungsminister Caspar Weinberger teilnehmen wollten. Mit Bush war Kohl am Freitagmorgen zusammengetroffen.

Bundeskanzler Kohl hatte am Donnerstagabend der amerikanischen Regierung dargelegt, wie außerordentlich wichtig für die Bundesrepublik Deutschland als einem Land im Zentrum Europas ein Abbau der atomaren Mittelstreckenwaffen sei. Aus der bundesdeutschen Delegation verlautete, zum Thema KSZE habe er bekräftigt, daß der von den USA skeptisch beurteilte Kompromißvorschlag neutraler und nichtpaktgebundener Staaten „eine akzeptable Basis" für das Schlußdokument der Folgekonferenz in Madrid sei.

RICHTET

László Lékai, Erzbischof von Eszter-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726
Galambos Tamás, festőművész
NÉPÚJSÁG (TOLNA)
1984 JAN 21
1021

1984. január 21.

Kiállítás Moszkvában

Galambos Tamás festőművész alkotása

A magyar és a szovjet képzőművész szövetség között ismert jó kapcsolat alakult ki régóta, amely a szívességen túl abban is megnyilvánul, hogy tagjai közös nemzetközi művésztelepeken vesznek részt. Együtt dolgozunk a magyar és a szovjet képzőművészek a kecskeméti tűzzománc műhelyben a hajdúböszörményi, a sóstói, nagyatádi művésztelepeken és másutt is, több alkalommal Kárpát-Ukrajnában, a Kaukázusban és a balti köztársaságokban. Képzőművészeink előszeretettel keresik fel Szovjet-Üzbegisztánt is.

A kapcsolat rendszeres kiállításcserékben is megnyilvánul. Ezúttal Moszkvában a magyar negyvenesek korosztálya mutatkozik be: Dienes Gábor, Galambos Tamás, Kocsis Imre, Szkok Iván, Nagy Gábor, Kárpáti Tamás, Zrínyifalvi Gábor és Földi Péter művei a realizmus határait igyekeznek tágítani. A szovjet képzőművészek szövetségének titkára, Oleg Bulkevics megnyitó szavaiban okt... hangsúlyozta a fiatal magyar festők magas hőfokú emberségét, politikai elkötelezettségét és fogékonyságukat az újra.

A megnyitón a moszkvai művészeti élet számos kiváló képviselője vett részt, s élénk társalgást folytatott közös teendőkről Galambos Tamás és Szkok Iván festőművészekkel, akik a magyar szövetség képviselőiként és kiállítóként vettek részt a vernisszázson, továbbá Orosz Péter szobrászművésszel, aki a tárlat rendezője volt. Különösen nagy sikert aratott Galambos Tamás mesevilága, amely telített intellektuális problémákkal, továbbá Szkok Iván 1956-os sorozatával, Kocsis Imre fotórealizmusával, Földi Péter falusi motívumaival.

Szép szokás szerint, a megnyitón megjelent szovjet festőművészek közül M. W. Ivanov és A. Szurovcev meghívta magyar festőkollégáit moszkvai műtermükbe, Ivanov és Szurovcev egyaránt nagy gonddal dolgozza fel a régi Moszkva hangulatát, sőt, M. W. Ivanov szentendrei, budapesti, pécsi, soproni témájú képeit is bemutatta küldöttségünk tagjainak. Mindez szintén a kölcsönös forrásanyagra és a feldolgozás hevületére utal, annál is inkább, mivel Szkok Iván és Galambos Tamás Szuzdalban, Vlagyimirben is járt, s a pompás műemlékek az élményeken túl motívumgyűjtést is eredményeztek számukra.

Máskülönben Moszkvában tetőzik a téli tárlatélet. A Manézsban gyűjteményes képzőművészeti kiállítás mutatja be a munkás hétköznapokat. A Művészek Új Központi házában a csehszlovák színháztörténet kollekciója mellett a fiatal alkotók állítják ki kísérleteiket. Nagyszabású portrékiállítás is látható, valamint az örmény festészet nagy alakjának, Minasz Abetiszjan emléktárlata. Valóban impozáns anyaggal ismerkedhet a moszkvai közönség. Abetiszján ugyanis nemcsak Szárján utóda, hanem mesterművek egész sorával Matisse és a korszerű európai törekvések örökségét is vállalta.

LOSONCI MIKLÓS

Gazdaságos autó

Az Opel gyár konstruktőreinek olyan személyautó-modellt sikerült kialakítaniuk, amely megjelenése után nyomban meghódította a szakvilágot. Döntő szerepet játszott ebben a modell takarékos üzemanyag-felhasználása és az autó kitűnő menettulajdonsága. Persze, az is fontos szempont, hogy a gyár igen sokrétű és változatos formában kínálja az Asconát: az öt alapmodell három különböző verzióban kapható, két-, négy- és ötajtósban (az ötödik a hátsó, felcsapható ajtó). Ráadásul újabban az Ascona dízel-motoros változatát is kibocsátotta az Opel cég. Az 1600 köbcentiméteres, négyütemű, négyhengeres, vízhűtéses dízel-motornak van egy műszaki újdonsága is: nemcsak fenn elhelyezett bütykös tengelye van, hanem egy hidraulikus szelepjáték-kiegyenlítője is, ami fölöslegessé teszi a szelepek utánállítását. Ezenkívül különleges üzemanyag-befecskendezőkkel is ellátták az autót, amelyekkel akkor is mindig nehézség nélkül újra beindítható a motor, ha a vezető feledékenységből ki hagyta ürülni az üzemanyagtartályt. A 40 kW teljesítményű motorral rendelkező kocsi sokkal fürgébb, mint a régebbi idők dízel-személyautói, bízvást felveszi a versenyt a korszerű benzinmotoros kocsikkal. Az autó sebességváltója öt fokozattal rendelkezik. A motor 90 km/óra sebességmellett csupán 4,7 liter(!) üzemanyagot fogyaszt, de még az országúti 120 km/óra sebességnél is csak 6,8 litert, a városi forgalomban pedig 7,1 litert. A 60 literes tank egyszeri feltöltéséből ilyenképp mintegy 1000 km-es út megtételére futja.

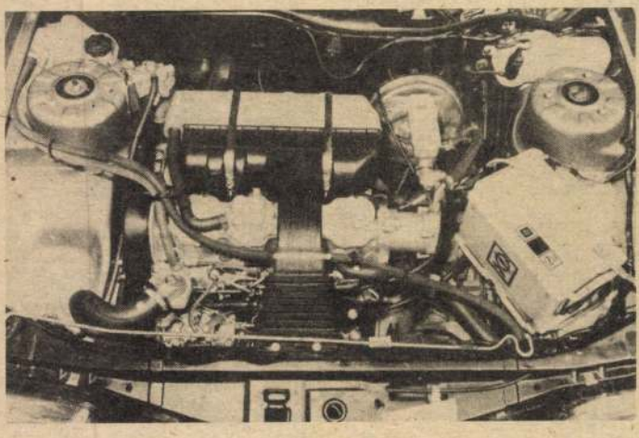

Az Opel Ascona 1,6 D különleges elrendezésű, jól áttekinthető és hozzáférhető motorháza

Fűtött autóülés

A svéd SAAB márkájú autókat újabban fűthető ülésekkel hozzák forgalomba. Az elektromos fűtőszálak hálózatát az ülés párnájába és a háttámla alsó részébe építik be. A fűtőáramot egyenesen a generátor szolgáltatja, így nem kell tartani az akkumulátor kimerülésétől. A fűtés a gyújtás bekapcsolásakor lép működésbe, ha a hőmérséklet 14 C-fok alatt van. Az ülés már 2—3 perc eltelté... kellemes meleg lesz, és kb. 6 perc után éri el a 28 C-fokot, ekkor egy automata kapcsoló megszakítja a fűtőáram útját. Pusztán a megszokott kocsifűtést használva 5 C-fokos külső hőmérséklet esetén 20 percre lenne szükség az ülés átmelegedéséhez.

...y festője

ség jelképe. 34. Horgászeszköz. 35. Kitűnő komika (Zsuzsa). 37. Világhírű revütáncosnő volt (Josephine). 38. M, Y, A. 40. Vicc, móka. 42. Őseink ebből repítették ki a nyilat. 43. Arab, török női név. 45. A germánium vegyjele. 46. ... poetica; költészet-

álló. 8. Korjelzői rövidítés. 9. Román női név. 11. A szék támlája. 13. Herélt kos. 14. Veszprém megyei község. 15. Hivatalos eljárás, cselekedet. 17. Tenger, angolul (SEA). 20. Szoknya. 23. Az olaj egynemű betűi. 24. Előd. 27. A fegyveres erő egysége. 29. A népgazdaság egyik ágából származó. 31. Gléda. 33. Kései napszak. 34. Biztatás a focimecscsen. 36. Ázsiai szunnita mohamedán nép. 37. Torbággyal egyesült község. 38. Megpörköl. 39. A föld mélyebben fekvő rétege. 41. A levegő közhasználatú ide-

Galambos Tamás, festőművész

Szurami Pál: Szebb-a pára... Vázlatok a kortárs festészetről.

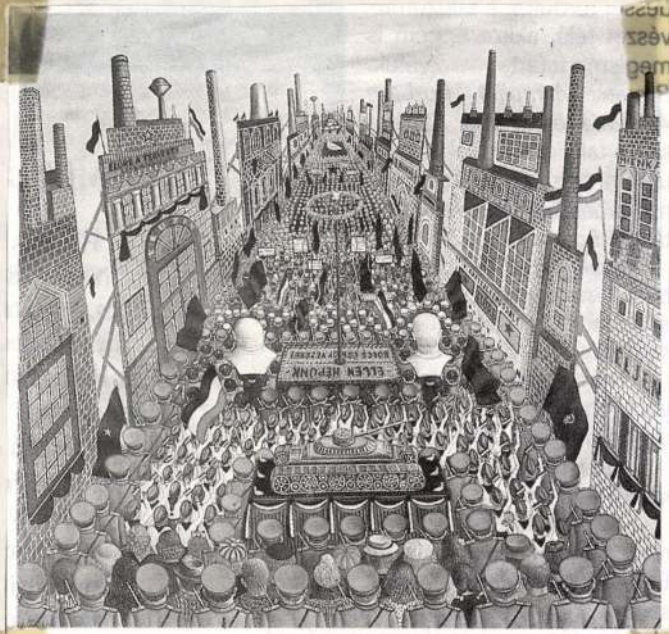

Galambos Tamás: „Sej, a mi lobogónkat", olaj, vászon, 140 × 150 cm
(fotók Dömötör Mihály)

Művészet, 1988. jan. 7-old.

Galambos Tamás
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

PESTI MŰSOR

1984 AUG 15

1027

SZEGEDI NYÁRI TÁRLAT

● Eljöttek a megrögzött újdonságkeresők, kiállítanak a szellemes meghökkentők, jelen vannak az örök újrakezdők, és nem hiányoznak a 24. Szegedi Nyári Tárlatról a sosemvolt témák mutatványosai sem. Közel negyedszázada tart a vita, hogy a szegedi Móra Ferenc Múzeum Képtárában kétévenként megrendezett tárlat vajon seregszemléje-e a hazai képzőművészetnek? Önmagukban hamar eldönthetik a látogatók ezt a kérdést, mert a 110 művész 200 kiállított munkája csak epizódja a hazai termésnek, legföljebb arra utal, mi történik kis országunkban.

A legnagyobb falfelületet a piktúra kapta. Az ecset kezelői a látványnál fontosabbnak tartják a gondolatot. Filozofálnak, líráznak és nosztalgiáznak elsősorban. Ezen a tárlaton a megszokottnál kevesebb a virágos mező és a nyugodt tájat ábrázoló vászon. Hemzsegnek a boldogságot kereső vagy a boldogtalanságtól szenvedő emberek — legalábbis ez a refrénje a figurális képeknek. Meglepő módon kevés a képviselője az új konstruktivizmusnak és az expresszionizmusnak. A tárlat uralkodó stílusa a hagyományos realizmus és a szürrealista montázstechnika. Sok festő érdeklődik történelmünk sorskérdései iránt, és látványosan újrafogalmazza azokat. Harsányak az új historizmus követei és számottevő az a többség is, amely a groteszkre esküszik. Figyelemre méltó üzenetként hatnak *Sinkó János*, *Barabás Márton* és *Dienes Gábor* képei. Témaválasztásuk, ecsetkezelésük kissé szokatlan, törekvésük értéket képvisel a magyar képzőművészetben. Harmóniára áhítozó világunk igényeinek tesz eleget *Galambos Tamás*. Lenyűgöznek *Pataki Ferenc* vibráló színei és visszavárnak *Kovács Péter*, *Hajósy Mónika* és *Kéri László* vásznai.

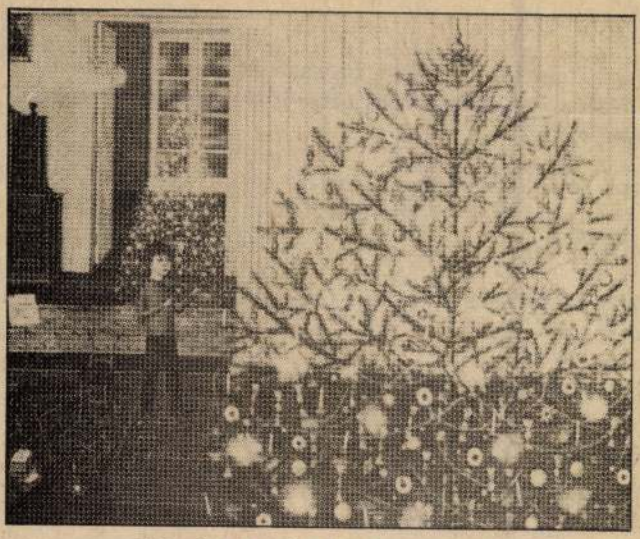

Galambos Tamás: Tomi karácsonya.

Mennyiségében szerényebb a grafikai anyag, de mondanivalójában a festészetnél harsányabb. Mellbevágó a rajzok intellektusa, hétköznapi életérzésünket pókhálószerűen részeire bontja. Olyan szinten szembesülünk megszokott és természetes örömeinkkel vagy kínjainkkal, hogy nem maradhat el a katarzis érzése. Kétféle stílussal jellemezhetjük a nyári tárlat grafikáit. Uralkodó a klasszikus művesség, a jó felkészültség, a rendkívüli tudás és a mindenre kiterjedő igényesség. Ugyanakkor felfedezhető az a modern technika is, amely új utakat keres. Nem hiányzik az ofszet lehetőségeinek széles körű alkalmazása, a műfaj eszköztárának gazdagítása sem. Gondolati szintézisével, virtuóz technikájával feltétlenül a kiállítás krónikájához írható *Szabados Árpád*, *Muzsnay Ákos*, *Rékassy Csaba*, *Hegedüs László*, *El Kazovszkij*, *Benes József* neve. És talán a legtöbb látogatót megfogja *Csáky Lajos* intellektusától feszülő rajza.

Amilyen színes, feltűnő a kiállítás plakátja, annyira szürke a tárlat plasztikája. A figurákat nézve hihetnénk azt is, hogy a múlt századba vagy 40-50 évvel ezelőtti korba tévedtünk. Hiányoznak az izgalmas kísérletek, az újító kihívások. *Szabó Tamás* és *Kalmár Márton* szobrai mérséklik az unalmat.

A 24. Szegedi Nyári Tárlat szeptember 16-ig tekinthető meg.

Halász Miklós

Egyt

A gyógyszeriparba
hanem mindenkor

az EGYT GYÓGYSZERVEGYÉSZETI GYÁR

növelni kívánja exportteljesítményét, és ehhez kedvező feltételekkel, rövid határidőn belül alkalmazni tud még

VEGYIPARI-GYÓGYSZERGYÁRTÓ SZAKMUNKÁSOKAT
(technikusokat, szakközépiskolát végzetteket, rokon szakmabelieket is), valamint

SEGÉD- ÉS BETANÍTOTT MUNKÁSOKAT
(vegyipari munkakörben, három műszakban).

KERESET: 6000—10 000 Ft.

SZAKKÉPZETTSÉG TELJES FIZETÉS MELLETT MEGSZEREZHETŐ!

VIDÉKIEKNEK SZÁLLÁST BIZTOSÍTUNK!

SZÍNVONALAS SZOCIÁLIS ELLÁTÁS!

Új típusú keresetszabályozás, 40 órás munkahét.
60% éjszakai, 30% délutáni, 20% folyamatos pótlék.
1000 Ft havi munkaköri pótlék.

Saját üdülőbázisok az ország legszebb vidékein. Szárazföldi és vízi sportolási lehetőségek. Szakmai és szépirodalmi könyvtárak. Idegen nyelv és más hasznos tudnivalók rendszeres oktatása.

Prémium — jutalom — túlmunka. Nyereségrészesedés.
Lakás- és építési támogatás. Olcsó üzemi étkeztetés.
Vállalati bölcsőde és óvoda.

KÖZMŰVELŐDÉS ÉS SZÓRAKOZÁS a helyi szakszervezet, a KISZ és a Kémikus Egyesület programjaiban.

A FELVÉTELEKET CSAK A JELENTKEZÉS SORRENDJÉBEN TELJESÍTJÜK!

Címünk: EGYT GYÓGYSZERVEGYÉSZETI GYÁR,

1106 Budapest, X. Pf. 100. Keresztúri út 30—38.
Munkaügyi főosztály, munkaerőgazdálkodási osztály. Telefon: 835-372.

GALAMBOS TAMÁS KÉPEI
Csepel, Iskolagaléria

Sokan kalandoztak már a „naiv" és „tanult" festészet határterületein — keveseknek sikerült meghódítani ezt. Galambos Tamás ez utóbbiak közé tartozik: sikerült [illegible]ltérképeznie egy, a Berki Viol[illegible]oz hasonló, de mégis egyéni festői világ tartományait. Egyfajta rafinált egyensúlyérzék itt a siker első számú kovácsa. Szinte minden képnél nyomon követhető, hogyan válogatja ki a művész azokat az eszközöket, amelyek révén a mű biztosan megáll az említett keskeny határmezsgyén. Borotvaélen való tánc: a Galambos-képek látszólagos naivságához ugyanis intellektuális mondanivaló járul.

Galambos nem forma- és motívumkincset vesz át a naiv művészettől, hanem annak síkszerű, dekoratív képi eszményét mint festészeti modellt; ebbe helyettesíti be aztán saját tárgyait, szimbólumait. S mivel Galambos osztja Shakes-

3-4

Fecske András

re belföldi ösztöndijas kiküldetésre
akitüzéssel szükséges változtatni.
ánjuk kisérni ... megfelelő és
ehetőség biztositását."
s OÖT-keretek elosztásában
esetében azonban nehézségeket
iatalokra szabott /pl. rangot,
feltételező/ jellege; általában

...

juk kisérni a fiatal tudományos
olgozók egyetemi, főiskolai
.."
rt által támogatott tanulmányok
lyi érdekeket, ezért erős csökke-
Erősen kifogásolható viszont a
teljes hiánya.
gal karöltve a Kutató Csoport
kozott támogatást kivánunk nyujtani
a."
t és a KCS által is támogatott

GALAMBOS TAMÁS

ISKOLAGALÉRIA

A gyorsan népszerűvé vált csepeli Iskolagaléria legújabb kiállításán június 13-ig Galambos Tamás festőművész mutatja be munkáit. Képünkön a Szépasszonyvölgy című festmény.

ÚJ TUKOR 1981/XVIII/ 22. sz. 43. o.

GALAMBOS TAMÁS

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/38.sz.

A KÖZMŰVELŐDÉS (ÚJ) TÜKRÉBEN!

GYERTYA, BARBA, TE MEG ÉN...

Tauber László „eredeti mestersége": üvegtechnikus. A Marczibányi téren, a legutóbbi Vasárnapi Vásárnapon mégis gyertyákkal jelentkezett. A gyertyának, azon túl, hogy formailag esztétikusnak illik lennie, néhány praktikus kívánalomnak is meg kell felelnie. Például: ne spricceljen, ne füstöljön, és így tovább... Tauber László „trükkje" a mintára és illatra: erdei páfrányokkal, négylevelű lóherével ékesíti gyertyáit.

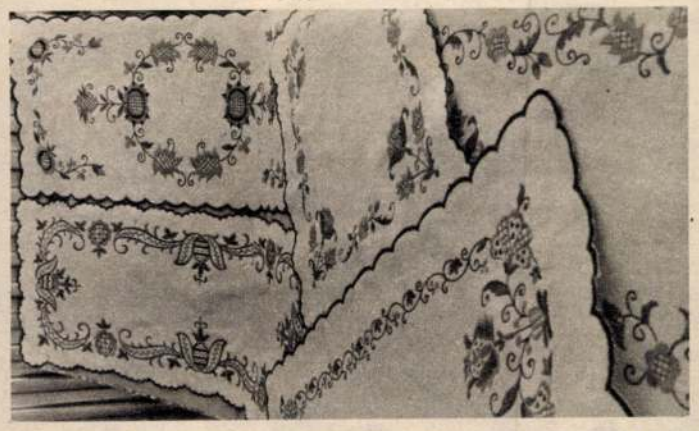

Az egyik vásárasztalnál eddig még nem látott, tetszetős mintázatú, Erdélyből hozott mintás terítőket és falidíszeket lehetett látni.

Kihasználva a szelíd szeptemberi napfényt, a szabadban rendezték a vásárt, és a szabadidő-központ parkjában a gyermekek is jól szórakoztak a hintákon, játékokon.

Szemerédi Hajnal hétköznaponként a Philaxia vállalat laboránsnője. De ezt a munkát nem érzi eléggé alkotó jellegűnek, ezért szabad idejében népi hímzésű ruhák, ingek készítésével foglalkozik.

A Barba-figurák — zoknikból készülnek. Pontosabban: Hedvig Olga végzős egyetemista és férje az alábbi recept szerint készíti kedves, bohókás „szörnyeit": végy egy frottir-zoknit, tömd ki, és tégy rá szemet, szájat, vagy csőrt. Ennyi az egész.

Tóth Márta, és nővére, Zsuzsa többféle apró cikkel jelentkezett a Marczibányi téren. A nyakláncok, hajcsatok mellett kedves bábfigurákat is hoztak. Minden egyes darabnak külön nevet is adtak. „Duci", „Pocok", „Kobak", Bacilus" és társaik is nagy sikert arattak a gyerekek körében. Márta, aki napközis tanárként idén állt munkába, reméli: „gyermekei" nemcsak szeretni fogják figuráit, hanem segítenek készíteni is.

Összeállította:
NÁDOR MARA
RÉVÉSZ ANDRÁS felvételei

A Magyar Camping és Caravanning Club és az Északbudai Munkás ÁFÉSZ három „Te, meg Én" butikot nyitott Budapesten, a Váci utca 53., a József körút 26., és a Majakovszkij utca 108. alatt. A vasárnap is nyitva tartó butikokban olvasni is lehet: a Négy Évszak, az Ez a Divat, az Autó-Motor, a Budapester Rundschau, a Magyar Hét és a New Hungarian Quarterly példányai állandóan a vásárlók rendelkezésére állnak a szeptember 15-én nyílt butikokban.

GALAMBOS TAMÁS

MAGYAR TÁJAK

Hatvani Galéria

Egy időben sokat beszéltünk „a táblakép haláláról", mondván, hogy az a tömérdek tájkép, amely elárasztja a kiállítóhelyiségeket és a műkereskedelmet, nívótlanná vált látványpiktúra szemléletét hordozza. Egyszerűbb volt temetni, mint — ahogyan a Hatvani Galéria tette — fölmérni: vajon vannak-e rejtett tartalékok a tájkép műfajtában, van-e társadalmi igény rá; s lám!, az idei *Magyar Tájak* kiállítás azt mutatta: ma már a szerkezetesebb, látványtól jobban elvonatkoztató piktúra művelői is ragaszkodnak a környezet

képi világához. Persze, egy tematikus tárlatot nehezebb a nem ábrázoló festészet közegéből megközelíteni, s ez nem is mindig sikerül, mint ahogyan nem sikerült például Váli Dezső kollázsának sem, de — szintén példaként — az absztraktra emlékező Vágvári I. János, s a grafikáiban konstruktív erővel ható Krajcsirovits Henrik lényegileg érintette a tárlat alapgondolatát.

Az idei *Magyar Tájak* sorának legjobbjai kétségtelenül azok a művek voltak, amelyek a gondolati magra fektették a nagyobb hangsúlyt. Régóta ismeretesek Galambos Tamás kísérletei vagy Patay Lászlónak az intellektus kérdéseit a tájba vetítő vásznai — ennek a megkezdett sorozatnak volt szép példája mindkettőjük képe. Orosz János és Vecsési Sándor művei a tárlat kiváló darabjainak számítottak, s a grafikában ugyanezt mondhatjuk a szívszorító egyszerűséggel dolgozó Decsi Ilona lapjairól. *(Képünkön Galambos Tamás Lakótelep című festménye.)*

Fecske András

kompozíciora, amellyel Raffaello után a Feszty-körképet is túl akarta szárnyalni; romantikus lelkű gyűjtők és művészettörténészek szerint viszont ekkor is fontos képeket alkotott, s ezzel minden hamisítványnak helye volna az életműben...

Csontváry írásaiból bő válogatás már megjelent. Nem ártana, legalább szakmai publikációként, az összeset kiadni. Tisztább volna a kép. Kiragadott részleteik ugyanis valóban költőiek, Weöres Sándor versként is közli őket a *Három veréb*... antológiában. De ha az 1910-es évek terméséből olvashatók volnának „zavaros bibliamagyarázatai, a zsidó maffiát leleplező pamfletjei..., nyugati civilizáció elleni kirohanásai" (Németh Lajos) *is*, világosabban látnánk, hogy „az óriás művész és a makacs őrült miként élhetett egy testben" (Weöres). És nyilvánvalóbb lenne az a sajátos tény, hogy az 1910-es években festett állítólagos Csontváryk *még akkor sem volnának valódiak*, ha maga Kosztka Mihály Tivadar festette volna őket.

Székely András

nyekig. A szentek lebegnek, arcuk átszellemült, fejüket glória övezi; a haragvó istenek és démonok viszont fogaikat csattogtatják, kivont karddal hadonásznak lovaik hátán, esetenként koponyanyakláncaikat csörgetve táncolnak a pokol lángjai közt.

A szerzetesek, akik

GALAMBOS TAMÁS

DUNAKANYAR, 1980

Esztergom,
Balassa Bálint Múzeum

A Dunakanyar Intéző Bizottsága idén rendezte meg első nyári tárlatát; azzal a céllal, hogy az itt élő — ide látogató képzőművészek érdeklődését felkeltse a táj pompája és sokrétű élete iránt, és érdemes alkotások egész sorát díjazták. Az a festő, szobrász, grafikus, aki művének képi forrását a Dunakanyar látványából meríti, gazdag hagyományra támaszkodhat: Szőnyi István, Kernstok Károly, Vajda Lajos művészetére. A kiállítók többsége érzi is a folytatás kötelességét. Fegyelmezetten és tisztán fogalmazza meg konstruktív képeit Balogh László, Gerzson Pál, Király Sándor,

35. 3

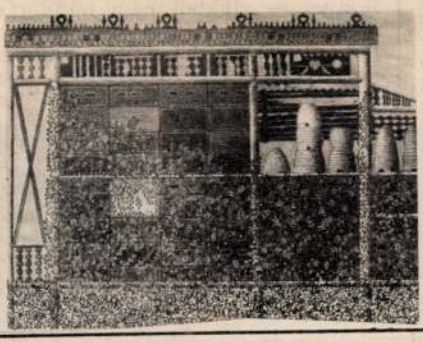

Csík István; gazdagítja eszközeit, motívumait Garabuczy Ágnes; eredeti költőiségű Galambos Tamás *Zebegényi méhese* is. A kiállítók sok korosztályhoz tartoznak, más eszmények mozdítják képzeletüket, de a stílusok versengése a műgond tiszteletében egyenlítődik ki.

A jó képekhez Rajki László ólomból mintázott *Évszakok*-sorozata, Csúcs Ferenc szobor triptichonja, Gyurcsek Ferenc feje és Mészáros Dezső jellé tisztult torzója társul — a grafikusok közül Ábrahám Rafael, Aknai János, Sáros András Miklós, Püspöky István és Vertel József rézkarcait, szerigráfiáit, tollrajzait kell kiemelni. Jó az indulás; biztosítéka lehet annak, hogy az állandó Dunakanyar Nyári Tárlat fontos szerepet tölthet be mind a közművelődésben, mind művészeti életünkben. *(Képünkön Galambos Tamás: Zebegényi méhes)*

Losonci Miklós

a térképen, hogy Hadikfalva Do
nești, és ha valaki a radóci vásár
„gazdag virágdíszítésű besztercei l
dákat" akar venni — mint a csá
gók —, az Radauți felé igyekezze
Nem árt tudni a mai neveket is, h
szen másként nehezen találunk od

Székely Andr

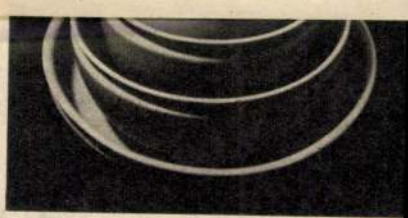

elénk. Ez a művész a korongozás
mezőtúri és mohácsi fazekasmeste-
rektől tanulta. Tárgyai finom érzék-
kel alkotott, korszerű darabok: nem
törekszik velük világmegváltásra
csupán arra, hogy kellemesebbé, ott
honosabbá tegye a mai ember hét
köznapi környezetét. Egymáshoz mé
retezett kerámiáinak tenyérbe si
muló formái alkalmasak arra, hog

GALAMBOS TAMÁS

Galambos Tamás:
Evolúció?

Trogmayer Ottó : Szegedi Nyári Tárlat

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.28.sz.24.o.

SZERZŐDÉS

munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

y létrejött egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri 2.), másrészről

lású munkahelye:

ndó lakcime:

n.ig.száma:

bizott között az alábbi feltételekkel:

Az elvégzendő feladat részletesen:

Galambos Tamás
grafikusművész

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

DAILY NEWS

1984 OKT 24

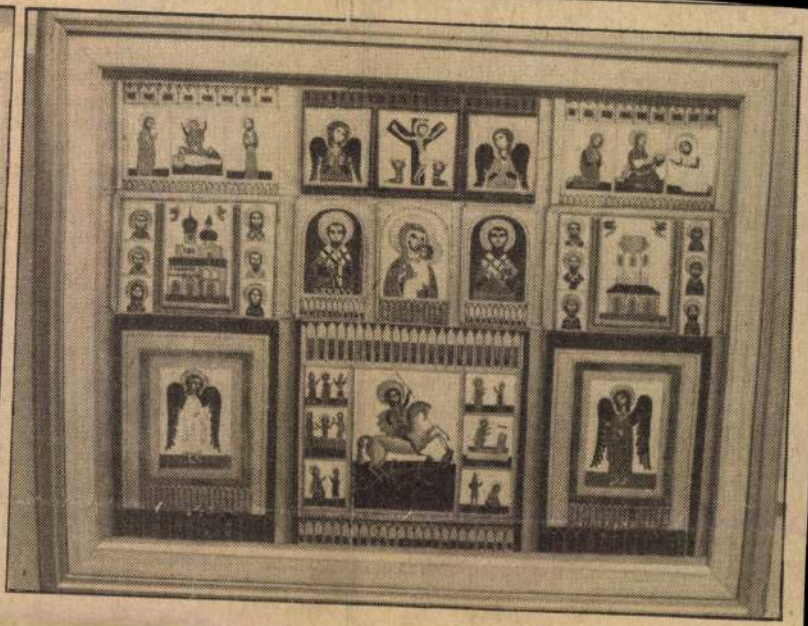

PHOTOS MTI SÁNDOR SZABÓ

STAINED GLASS WORKS by painter Tamás Galambos and glassware maker Miklós Szakács. These and other works are on show at the picture gallery in Hatvan until November 18

for the financial aid it provides Israel which made it possible to establish more settlements in occupied Arab lands in the West Bank and Gaza Strip.

But despite his criticism, Hassan appealed to the US, in an interview with Egyptian Television broadcast on Monday, to either directly interfere or give space for other international parties to work on improving conditions of Arab living in Israeli-occupied territories.

Hassan affirmed that Jordan's peace strategy was based on the holding of an international Middle East peace conference, attended by all parties involved in the conflict and permanent members of Security Council.

He said that idea was first introduced in 1977 by both the Soviet Union and the United States, but now it is supported only by the Soviet Union.

Meanwhile, in Damascus, Syrian President Hafez Al-Assad said on Tuesday his country

The foreign ministe
10 EEC member natio
after months of faile
sions, on terms to be c
Spanish and Portugues
negotiating areas. But
no headway on the
difficult issues, which
said the ministers ho
solve by the end of ne

The newly agreed
were presented to Sp
Portuguese representati
formal meetings on
night, but the first formal talks between the EEC and the entrant countries on these issues are set for November.

Ernani Lopes, the Portuguese Finance Minister, told reporters later that he expected a "major" negotiating effort next month.

EEC missed its Sept 30 deadline for completing negotiations with Spain and Portugal, but both sides say the two will be other member nations.

The ministers could not agree on a system for preventing a feared surplus of olive oil, but said the EEC's Executive Commission would tackle that problem when and if it arose.

They also agreed on a limit on the amount of cane sugar Portugal would be allowed to import from African countries after it becomes a member.

Panel blames 'military

ma

Budapesti Tavaszi Fesztivál
1988 március 18/27

Megtekinthető:
1988. április 14-ig.

Felvilágosítás:
Telefon 800-777
Telex 22-5270

A Magyar Szénhidrogénipari Kutató-Fejlesztő Intézet
és a
Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja a
Budapesti Tavaszi Fesztivál 88' alkalmából
meghívja Önt
1988. március 14-én 15^{h}-ra
a Sziráki Kastély Galériába

GALAMBOS TAMÁS

festőművész

kiállításának megnyitására.

Megnyitja
LAKATOS ISTVÁN József Attila díjas költő

Közreműködik
KISS ANDRÁS hegedűművész

HOTEL KASTÉLY
SZIRAK

GALAMBOS Tamás

Magyar Nemzet 1992. május 25. 10.

Galambos Tamás tárlata Münchenben

(Telefonjelentésünk)

A bajor város, München központjában lévő ismert Hell és Hell Galériában nyitották meg az elmúlt hét végén a Budapesten élő Galambos Tamás festőművész kiállítását. Galambos Tamás képeit a posztnaiv irányzat stílusában festette, amely a galéria speciális irányzatának felel meg. Münchenben, amely a művészetek egyik legfontosabb központja Németországban és így sok, több mint hatvan nagyobb galéria van a városban, a legtöbb közülük egy bizonyos stílusban alkotott képeket állít ki. Galambos Tamás, aki jól képzett művész, biztos kézzel kezeli ecsetét, a népművészet színhatását követi, képeivel szép sikerre számíthat Münchenben, mert ebben a városban az általa követett irányzat, népszerű és így kelendő is.

Balogh Elemér

BÁLDI

1961–70 8-szoros bajnok. 1963 párbajtőrvívásban bajnok. 1961, 19 egyéniben vb-bronzérmes, 1958, 1961, 1962, 1969, 1971 csapatban, 19 1970 egyéniben vb-ezüstérmes, 1963, 1965, 1966, 1967 egyéniben csapatban, 1969 egyéniben, 1970 csapatban világbajnok, 1968 egyénib 1972 csapatban olimpiai ezüstérmes, 1960, 1968 csapatban, 1972 egyéni olimpiai bajnok, 1973 visszavonult. Az Orsz. Lótenyésztési Felügyelőségné öttusaistálló lovainak belovaglója, 1983– szellemi szabadfoglalkozású, 19 a Nközi Transsylvania Alapítvány kuratóriuma tagja. Pályafutásáról K Ferenc készített filmet (*Küldetés*, 1976). Irod.: Dávid Sándor: *Balczó* (1973

BÁLDI Tamás geológus. Szombathely, 1935. aug. 24. ***Sz.:*** Báldi Imre, Kl Ilona. Nős, 1958, Beke Mária. ***Gy.:*** Éva, 1964, András, 1965, Kati, 1980. ELTE TTK, geológus, 1953–58. 1958–59 az ELTE TTK őslénytani tanszé gyakornok, 1959–66 a Természettud. Múzeum föld- és őslénytárá muzeológusa, 1966–70 az ELTE TTK földtani tanszékén adjunktus, 1970 docens, 1983– egy. tanár, 1971– tszv. Az MTA Földtani Biz. tagja, a Geoló Tud.-ok Nközi Szöv. magy. nemzeti biz. eln. Kut. területe: meden fejlődéstört. rekonstrukciója, sztratigráfiai, paleoökológiai, szedimentoló módszerekkel (kainozoikum). **A** földtud. kand. (1969), dokt. (1980). ***F.*** *Mollusc Fauna of the Hungarian Upper Oligocene* (1973), *Mid-Terti Stratigraphy and Paleogeographic Evolution of Hungary* (1986). ***Hobbi:*** kom zene, természetjárás, hivatása. ***C.:*** ELTE TTK általános és történeti földt tanszék, 1088 Bp., Múzeum krt. 4/a. Tel.: (1)118–9833.

BALDVIN, I. (Baldvin Albert Károly Lipót Axel Mária Gusztáv) belga kir 1930. szept. 7. ***Sz.:*** III. Lipót király, Astrid királyné. Nős, 1960, Doña Fabi Mora y Aragón. ***T.:*** Svájci és amerikai magánegy.ek. 1940 a német inv idején családjával Franciao.-ba, Spanyolo.-ba, Portugáliába menek hazatérése után 1944 Ausztriában, majd Németo.ban internálják, 1945 Svájcban él, 1950–51 Brabant kir. hercege, trónörökös, III. Lipót lemond után 1951– uralkodó. ***C.:*** Le Palais Royal, Bruxelles, Belgique.

BALDWIN, Charles kanadai mezőgazdász, talajkutató. 1931. ***T.:*** Torontói E terméshozamtan, talajtan, Michigani Egy., talajtan. 1957– a Ridgeto Mezőgazd. Technológiai Főisk. talajtan vez. 1979– a Kanadai Talaj- és Vízű Biz., az Amerikai Talajvédelmi Társ., az Amerikai Agronómiai Társ., a Kana Mezőgazd. Int.-ek, a Világ Talaj- és Vízvédelmi Társ. tagja. Kut. terül talajgazd., termelékenység, talajszellőzöttség, talajvédelem. ***C.:*** Ridgetown C of Agric. Technology, Ridgetown, Ontario N0P 2C0, Canada.

BALESTRINI, Nanni olasz költő. Milánó, 1935. 1961 egyik résztvevője *Novissimi* c. költészeti antológiának. A *Verri*, majd a *Quindici* c. folyó munkatársa, jelenleg az *Alfabeta* c. havilap szerk. A Gruppo '63 egyik

GALAMBOS Tamás

A Hidegkúti Kisgaléria és a Hidegkúti Társaskör

MEGHÍVÓ

a beszélgetést vezeti: dr. Erdősi Károly, az MTV osztályvezetője

meghívja Önt és kedves ismerőseit

Galambos Tamás festőművészt bemutató teadélutánjára

1995. szeptember 22-én, pénteken - 17 órára, a Hidegkúti Kisgalériába

Cím: 1028 Budapest, Vízesés u. 16/b.

megközelíthető a Moszkva tértől
56-os busszal Hűvösvölgyig,
és 64-es busszal 8 megálló

Kiállított műtárgyak jegyzéke

1. Orfeusz	(gobelin)	130x220 cm
2. Ikonőr	(olaj, vászon)	80x 60 cm
3. Gross Arnold műterme	(olaj, vászon)	60x 80 cm
4. Ikonosztáz	(olaj, vászon)	60x 90 cm
5. Ruhakölcsönző	(olaj, vászon)	60x 90 cm
6. Céllövölde	(olaj, vászon)	90x110 cm
7. Átkelés a Vörös-tengeren	(olaj, vászon)	90x110 cm
8. Pieta	(olaj, vászon)	50x 40 cm
9. Bányaöltöző MNG tulajdona	(olaj, vászon)	60x 60 cm
10. Álom	(olaj, vászon)	80x 80 cm
11. Éden?	(olaj, vászon)	80x120 cm
12. Történelem	(olaj, vászon)	90x120 cm
13. Restaurátorok	(olaj, vászon)	70x 70 cm
14. Régi szőttes	(olaj, vászon)	60x 60 cm
15. 48-as zászló	(olaj, vászon)	60x 60 cm
16. Az álszent	(olaj, vászon)	50x 30 cm
17. Bagoly	(olaj, vászon)	50x 60 cm
18. Vegetáció	(olaj, vászon)	50x110 cm
19. Madonna	(olaj, vászon)	80x 40 cm
20. Életfa	(olaj, vászon)	30x 20 cm
21. Psalmus	(olaj, vászon)	50x 70 cm
22. Léggömbök MNG tulajdona	(olaj, vászon)	80x 60 cm
23. Smog Miskolci Herman O. Múz. tul.	(olaj, vászon)	60x 80 cm
24. Sáska MNG tulajdona	(olaj, vászon)	60x 80 cm
25. Tomi karácsonya	(olaj, vászon)	120x180 cm
26. Barátom emlékére Műv. Alap tulajdona	(olaj, vászon)	70x 50 cm
27. Káré Műv. Alap tulajdona	(olaj, vászon)	90x 50 cm
28. Jósnő Műv. Alap tulajdona	(olaj, vászon)	40x 30 cm
29. Száskajárás Miskolci Herman O. Múz. tul.	(olaj, vászon)	60x 80 cm
30. Gyermekjátékok Szegedi Móra F. Múz. tul.	(olaj, vászon)	80x 80 cm
31. Szépasszony-völgy Szegedi Somogyi Könyvtár tul.	(olaj, vászon)	50x 70 cm

Illusztrációk: Történelem (1. oldal), Álom (2. oldal), Psalmus (3, oldal), Bányaöltöző (4. oldal), Tomi karácsonya (5. oldal)

A katalógustervet NAGY GYÖRGYNÉ készítette
A reprodukciók DÖMÖTÖR MIHÁLY munkái
Felelős kiadó MOLDVAY GYŐZŐ galériavezető

Borsodi Nyomda

HATVANI GALÉRIA

GALAMBOS TAMÁS
festőművész
KIÁLLÍTÁSA

Nyitva:
1984. október 19-től november 18-ig
naponta 10–13, délután 14–18 óra között

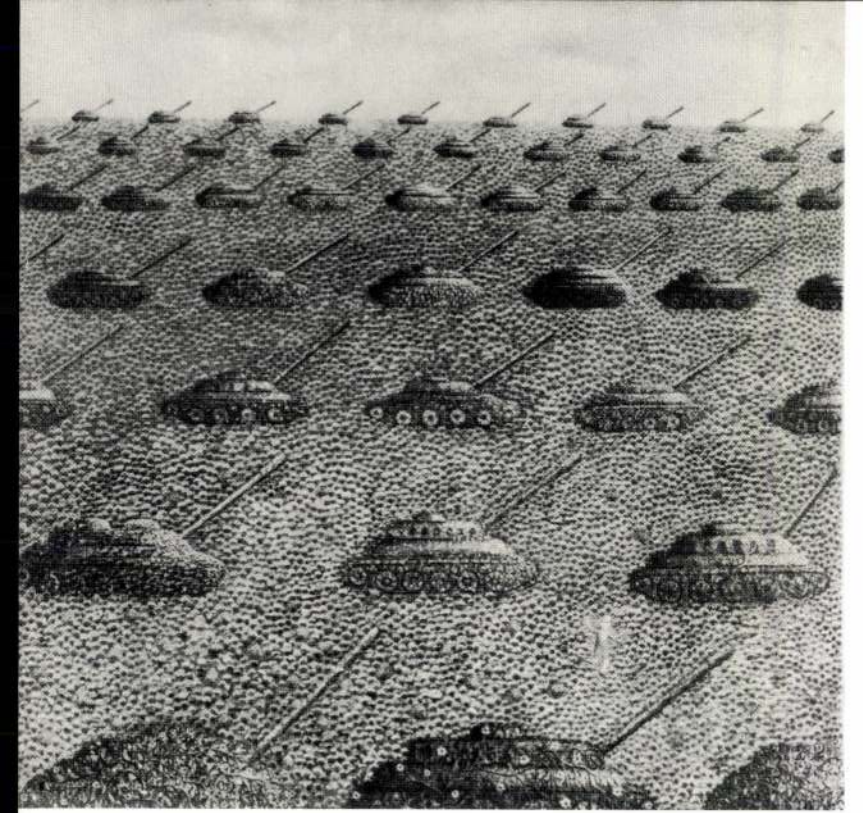

Galambos Tamás művészetéről

Akik a Hatvani Galériában megtekintik *Galambos Tamás* festményeit, nemcsak érdekes képeket láthatnak: mögöttük egy boldog ember töprengő arcvonásait is fölfedezhetik. Az egyik különben a másikból következik. Nem kell müértőnek lennünk ahhoz, hogy az ecsetvonalak magabiztos forma- és színvilágából alkotójuk kedélyállapotára is következtetni tudjunk.

A nagyon kézenfekvő, nagyon egyszerű meghatározások örök veszélye persze, hogy sohase elég pontosak. A negyvenöt éves Galambos Tamás boldogsága is további magyarázatot kíván. Azt elsősorban: *mifféle* boldogság az övé?

A *fölényes* humoré mindenekelőtt.

A puszta komikum nevettet csupán. Galambos humora nem felületes: a komikumnak magasabb rendű formája. Nem kizárólag irónia, amely gúnyol. Galambos iróniája megértőbb, megbocsátóbb, mintha vegytiszta irónia lenne. Nem kizárólag szatíra, amely ostoroz vagy öl. Galambos szatírája bölcsebb és elnézőbb. Még egyszer mondom: fölényes humor, a komikum legemberarcúbb neme, amelyben derű és ború egymásba játszik, amelyben a gúnnyal kételyein, a szatírába hajló mondandóval vívódásain-fájdalmain könnyít az ábrázoló kedv. Ez a humor hol a tehetetlen fájdalom mosolya a szenvedésen, hol a derűs naivság maszkját magára öltő komolyságé.

Azaz belülről kifelé épít, ami azt jelenti, nem a látvány igézi meg, amelyet lefordít festői szemléletére (mint ez nagy elődei többségénél tapasztalható), inkább saját belső látását vetíti rá a felkínálkozó természetre. Hangulatához, elgondolásához, ítéletéhez keres tárgyat, nem a tárgy választja őt, nem a tárgy váltja ki belőle színei hangulatát. Ha olykor egymásba olvad is a kettő.

Az ilyen festőt nevezzük tudatos festőnek – Galambos tudatosságának sajátossága pedig abban áll, hogy képein mindez egy gyermeki elfogulatlanság, pontosabban őszinteség álöltözetében jelentkezik.

Magától értetődik, a valóság határszakaszai az ilyen jellegű, sokarcú (mert sokat sugalló) festészetben sohase oly élesek, mint amilyennek az elmélet előfeltevése feltüntetni hajlanék. Galambos vásznai vitorlavásznak egyben, amelyek művészetét hazai vizekről rég világtengerekre is kiragadták már – a festő

képeit külföldön, legalább másfél évtizede, jóval több kiállításon ismerhették meg az érdeklődők, mint idehaza. Amiben az alkotó egyéni tehetsége mellett egy általánosabb tendencia is megnyilvánul, az történetesen, hogy kezdetben valamiféle kelet-európai különlegességet kerestek és véltek találni benne odakint.

Akár így van, akár máshogy, mindenképp méltó figyelmünkre. Teljesítménye csakúgy, mint az áramlat, mely távolabbi tájakra sodorja, ahol fokozódik az egyéni felelősség. Festészetével Galambos vállalta ezt az egyszemélyes felelősséget. Abból az etikai meggondolásból: aki ítéletet mond egy világ fölött (és mindenki érzékelheti, ennek a festészetnek egyik arca, hogy kimondja ezt az ítéletet), annak vállalnia kell: a világ is ítéletet mondjon öfölötte.

Emlékeznek, ugye, Ibsen közismert mondatára: költeni annyi, mint ítélőszéket tartani magunk felett? Festeni, jól festeni is annyi.

Ez a felelősség ragadja Galambos Tamást – térben és témában egyaránt – mind messzibb tájakra. De honnét és hová?

A fiatal festő, szórványos előzmények után, 1966-os kiállításával robbant be művészeti életünkbe, két vásznával elsősorban, a *Paradicsomkert*tel és a *Fehér Szarvas*sal. Kivált utóbbi aratott megérdemelt sikert. Nagy károkra ez a kiváló festmény egy japán gyűjtemény dísze azóta. Aki azonban rátekint a Hatvani Galéria nagyméretű gobelinjére: annak az ifjúkori remekmünek átköltését, pontos átmásolását láthatja a textil puhább tónusára. Olyasmi ez, mintha egy szép verset lefordít valaki egyik nyelvről a másikra. Az és mégsem az, mert műfajt változtatott, most egy teljesen más műformában éli tovább régi életét. Mindenesetre megsejthetjük belőle, miről beszélt az a hajdani olajkép.

Az a hajdani pár esztendő, a kezdet, még az észrevevés, a látvány visszaadásának bűvöletében telt. A kritikai érzék feltámadása volt második periódusa. Erre utal vissza az *Álszent*, a *Körhinta* s jónéhány képe még. Harmadik korszaka, a jelenlegi, ez már az összegezés ideje, amelyben azonkívül, hogy régi világát bontogatni kezdve annak elemeiből valami teljesen mást készül összerakni (*Bányászoltozó*, *Történelem* stb.), egy igen mély emberi líra is elő-előtör, a *Tomi kardcsonya* például. A zeneadta boldogság megörökítése ez; út új harmóniák, a színek és a muzsika egybeolvadásának világa felé.

Lakatos István

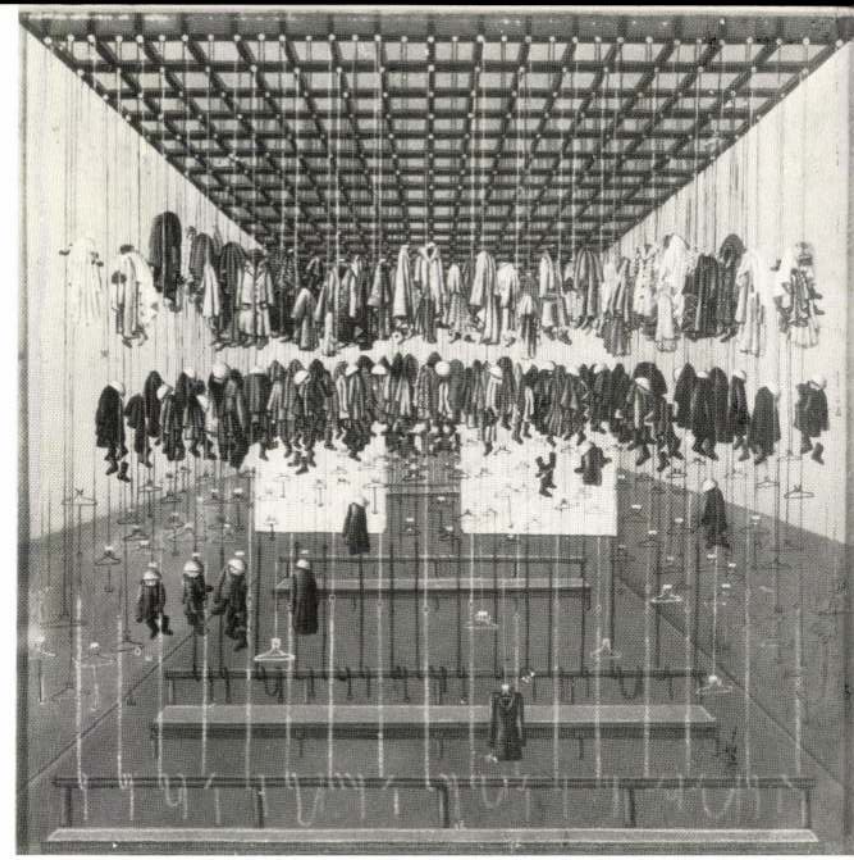

1021

A VII. debreceni országos nyári tárlat anyagából:

Galambos Tamás: Psalmus

GALAMBOS TAMÁS

SZÖV TŐL

a

MÉRETES ÉS HASZNÁLTCIKK EGYSÉGEK

1982. július 1-től kezdődően kiváltak.
A kiváló egységek

DEBRECENI RUHÁZATI
ÉS
SZOLGÁLTATÓ KISSZÖVETKEZET

néven folytatják tovább tevékenységüket.
A kisszövetkezet központja:
Debrecen, Simonffy u. 13. sz.
Telefon: 14-616, 10-887.

Egyes bútorok

20–30 százalékos árengedménnyel,

amíg a készlet tart.

A HAJDÚBÖSZÖRMÉNYI ÁFÉSZ
BÚTORBOLTJÁBAN

Hajdúböszörmény, Kassa u. 11. szám

RÁCZ GYÖRGYNÉ
Bagi
súlyos betegs
korában elh
halottunkat a
telével július
eltemettük. L
Létai út 11.
lád.

Köszönetet
azoknak, aki
halottunk,
TÓTH MÁR
temetésén m
talára koszo
lyeztek és n
tunkban rés
A gyászoló c

Köszönetet
azoknak, ak
halottunk,
ÖZV. MELE
temetésén m
talára koszo
lyeztek és
tunkban rés
A gyászoló

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk,
MATA GÁBORNÉ
temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mélységes bánatunkban részvéttel osztoztak.
A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik szeretett édesanyánk,
ÖZV. ILYÉS MIHÁLYNÉ
temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mélységes bánatunkban részvéttel osztoztak.
Gyászoló gyermekeik és családjuk.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1982 JUL 6

SAJTOFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk,
BERKÓ ANDRÁS
temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mélységes bánatunkban részvéttel osztoztak.
A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk,
NAGY GYULÁNÉ
temetésné megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mélységes bánatunkban részvéttel osztoztak.
A gyászoló család.

1021 GALAMBOS TAMÁS

At the Csók Gallery

Paintings of Tamás Galambos

The works of painter Tamás Galambos are known to gallery-goers both in Hungary and abroad: he has had several successful one-man shows here and beyond the frontiers and the current show of his paintings at the Csók Gallery in Váci utca is his second in Hungary this year.

A superficial observer might classify Galambos' paintings in the trend of naive painters. Indeed, the apparently naive fairy-tale world of his canvases, of his colour schemes, the simplified shapes and the playing down of perspective effects would appear to point in that direction. However, the essence of Galambos' art might be misunderstood if one were to praise only the refreshing quality of naive presentation. Behind the apparent symplicity of Galambos' pictures there is a distinct philosophical approach.

In the catalogue of the exhibition, art historian Loránd Bereczky quotes Baudelaire about the criteria of modern art. The French poet said: "Beauty is always bizarre" and continues: "I do not suggest that it must be intentionally, studiedly bizarre... However, something astonishing, something naively, unintentionally bizarre which will lend a specific flavour to beauty must always be present".

The majority of the paintings on display were bought by art lovers shortly after the opening. The exhibition runs through December 3.

Tamás Fényes

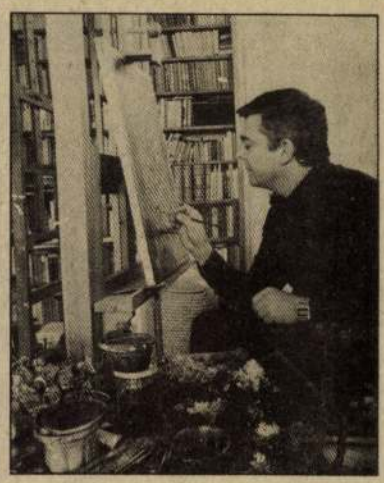

Painter Tamás Galambos shown in his studio; and two of his paintings on display at the exhibition

PHOTOS MTI — TAMÁS FENYES

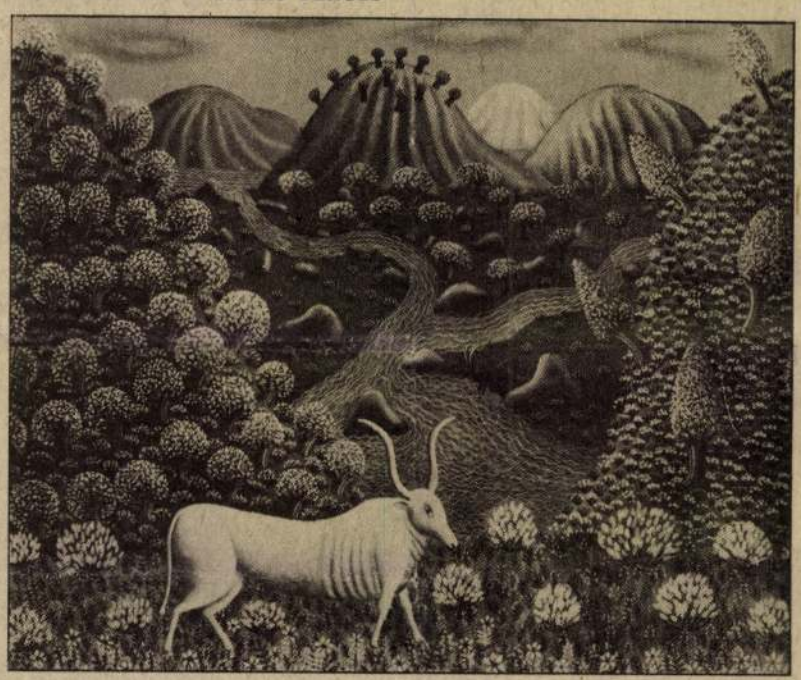

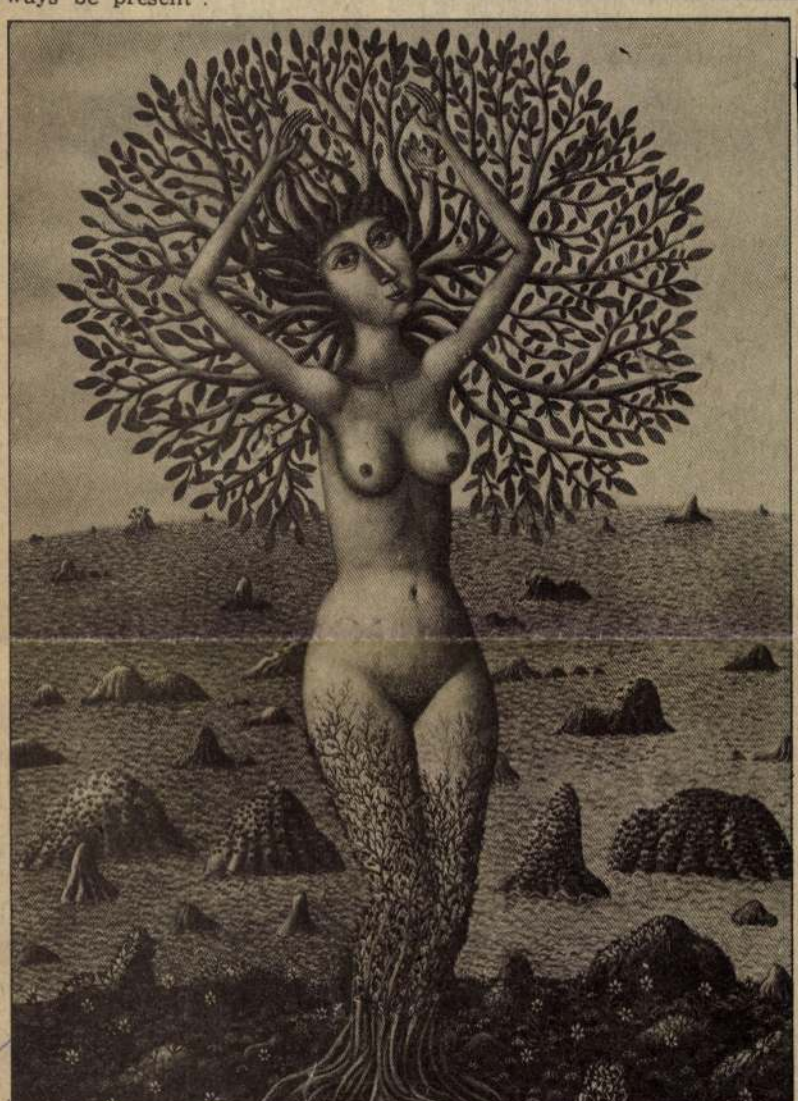

DA

from
the Hungarian News Agency MTI BUDAPEST

Neueste

1981 NOV 2 6
DAILY NEWS
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 343-726
MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

Brezhnev ends Bonn visit

East–West top-level contacts specially important at present

COMMUNIQUÉ STRESSES

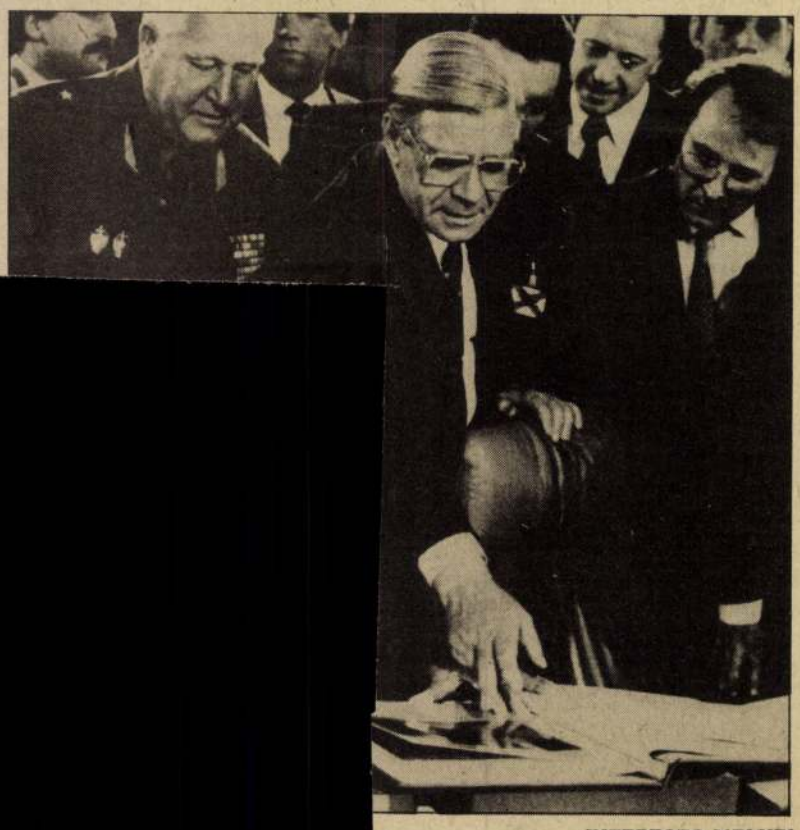

INTERFOTO MTI/UPI

PICTORIAL RECORD ON VISIT CPSU General Secretary Leonid Brezhnev pages through an album with photographs of his two-day working visit to Bonn, presented to him by West German Chancellor Helmut Schmidt (center) when the two delegations met for their final conference at the Chancellory in Bonn Tuesday night

in Europe, with a clearly-define mandate", it said.

The communiqué made clea that there was continuing dis agreement during the talks on series of other world problems including Afghanistan.

Both countries wanted a polit ical solution in that country, bu at the same time "they set ou in detail their differing posi tions".

West Germany and the Sovie Union used the communiqué t welcome a deal last Frida between Moscow and the Wes German Ruhrgas concern, whic contracted to buy an annua 10,500 million cubic metres o Soviet natural gas over a 25-yea period.

"The meetings and talks wer held in a factual, constructiv and open atmosphere", the com muniqué said.

It said both leaders found th exchange of opinion "open an useful" and "are convinced tha contacts between the leadin statesmen in West and East ar particularly necessary in the cur rent international situation".

President Brezhnev invite Helmut Schmidt to visit th Soviet Union. The invitation wa accepted with thanks. The dat of the visit will be fixed later

Prior to his departure, Presi dent Brezhnev conferred wit Herbert Mies, President of th German Communist Party. The discussed cooperation betwee the two parties, tasks facin communist parties, and question related to the cause of peace.

GALAMBOS TAMÁS

Tiszatáj XLII.évf.1.sz. 1988

Tiszatáj-galéria

Galambos Tamás

A hatvanas esztendők környékén még többé-kevésbé szépnek, romantikusnak látta a valóságot. Képfelületein úgyszólván hemzsegnek a füvek, a fák, a bokrok és a virágok. De hol van már a pályakezdés világszemléleti ártatlansága! Ami korábban természeti mítosz volt: időközben a fordítottjába csapott át. A társadalmi gubancok megidézésébe, az emberi mítosztalanságba. Legutóbb egy mozgalmas, ünnepi felvonulási jelenetet állított ki a III. Szegedi Táblakép-festészeti Biennálén. A művön békés menetelőket és katonai alakulatokat szerepeltetett, aztán magasba emelt vezetői portrékat és lózungos jelmondatokat, nem beszélve a papírmasés gyári környezetről. A nézők pedig sorra-rendre ott kuncogtak a kép előtt. Mindenki értette a tragikomikus példázatot. Hogy rólunk van szó.

Tragédia és komédia? Romantika és illúziótlanság? Galambos Tamás festői világát keresztül-kasul átszövik az efféle szellemi feszültségek. Egyszerre szelíd és gunyoros, historikus és aktuális. Nem is lehet őt egykönnyen beskatulyázni. Igaz, kezdetben naiv, neoprimitív szemléletű művésznek látszott. Amolyan Rousseau-féle utódnak. Elvégre ő is részletező, rajzos és ironikus látomásokkal operált, másrészt tiszta, ragyogó színakkordokkal. Ahogyan napjainkban is lényegében ugyanezekkel az eszközökkel dolgozik. Csakhogy menet közben több minden kiderült. Észrevehettük: az előbbi formatartalmak legalább annyira kötődtek a kora reneszánsz vagy a bizánci hagyományokhoz, mint a francia mester felfogásához. Ráadásul az alkotótól távol áll a kifejezésbeli állandóság. Míg a hetvenes évekig a szerves, szürrealisztikus képesítés jegyében munkálkodott, addig az utóbbi időben már a mellérendelő, metafizikus és töredezettebb szerkezetekre hagyatkozik. Galambos naivitását tehát egy jól megválasztott festői álarcnak tekinthetjük.

Annál inkább, mivel kortárs művészetünk egyik legszellemesebb, legintellektuálisabb alkotójával állunk szemben. Hogy mire való akkor a színészkedés, az alakoskodás? A bátrabb, kendőzetlenebb szókimondáshoz. Mi tagadás: eddig magam is elsősorban csak az egyéni hangvételű, humoros moralizálást becsültem Galambosban. Aki olyan otthonosan mozgott az antik, a keresztény, egyáltalán a történeti kultúra szimbólumvilágában, akár a vadász az erdőben. Ha úgy adódott, a bujaság paradox komikumára hivatkozott, máskor az emberi telhetetlenségen és butaságon mosolygott. Mostanában viszont rájöttem: ez a piktúra nem csupán moralizál, de politizál is. Határozottabb véleménye van a hatalom kérdésköréről. A mondvacsinált demokráciáról, netán a demagóg önigazolásról. Elég most csak a Nagykormányos gyermekjátékaira vagy az elöljáróban idézett Sej, a mi lobogónkra utalni.

Galambos Tamás historikus töltetű munkásságában mindenesetre kitüntetett helyet kapnak a bibliai szituációk. Rajtuk keresztül is a jóról, a rosszról, az emberi gyarlóságról és kiszolgáltatottságról elmélkedik. Mikor fiatalon meghalt barátjára emlékezett: szelíd, méltóságos corpuszokat festett. Amikor viszont az autókkal övezett nagyvárosi embert idézte: gázálarcot helyezett Krisztus arcára. Az itteni rajzokon is ugyanez a témakör folytatódik. Hol epikusabb vagy önállóbb kompozíciókat, hol mikroszkopikusabb részleteket látunk. És ezúttal sem beszélhetünk drámai látásmódról, noha az események rendje a tragédia felé tendál. Galambos előadása inkább a középkor és a kora reneszánsz szenvtelen, bumfordi emberábrázolásaival analóg. E rajzi elemzés különben szerencsésen jelzi az alkotó szakmai, művészi alaposságát. A részletek iránti tiszteletét. Ennek köszönhető, hogy a lábfejekbe mélyesztett apró szegecsen is felfedezi a kereszt motívumát. Mint cseppben a tengert.

SZUROMI PÁL

SÍK CSABA

Pablo Ruiztól Picassóig

1. PÓTFEJEZET A LEGENDA AUREÁHOZ

1881. október 25-e éjszakáján negyed tizenkettőkor, Malagában, a Plaza de la Merced — a népnyelv Riego tábornok terének hívta — 36. számú bérháza második emeletének egyik lakásában holtnak hitt csecsemőt segített világra a bába. A megszokás iszonyú közönyével a szoba közepén álló asztalra fektette a reménytelen újszülöttet, hogy az anyát vegye mielőbb gondjába. Spanyol szokás szerint jelen volt a fél rokonság, szerencsére a fiatalasszony sógora, dr. Salvador Ruiz Blasco is.

— Akkortájt nálunk az orvosok, mintha foglalkozásuk cégére lenne, hatalmas szivart szívtak. Salvador bácsi nagyot pöfékelve az asztalhoz lépett, szemügyre vett, s a füstöt az arcomba fújta. Tüsszentettem, aztán felszakadt belőlem az első sírás — szokta volt befejezni születése legendáját Picasso. A napról napra életerősebb gyereket november 10-én a Santiago el Mayor templomban tartották keresztvíz alá, a keresztségben a Pablo Diego José Francisco de Paula Juan Nepomuceno Cipriano de la Santissima Trinidad nevet kapta.

Az anekdota, akár igazat mond, akár nem, megbízhatóan jellemzi a Picasso-mítoszok természetét. Csodálatos történet nyitánya; ismerkedjünk meg az első években legfontosabb szereplőivel.

Doña Maria Picasso Lopez apró termetű, dundi asszony, jókedvét egy pillanat alatt harsány méregre váltja, alapjában mégis derűs természet; férje, Don José Ruiz Blasco mindenben az ellentéte, magas, sovány, kortalanul szikkadt arcú, őszülő haja vörösesszőke, már foglyul ejtette a neurózis, hogy később egészen hatalmába kerítse. Picasso Sabartés útján közzétett elbeszéléseiből az anyáról sematikus kép rajzolódik ki: szeretetteljes és szeretetre méltó, meggyőződése fia nagyra hivatottságában nem ismer kétséget; Mary Mathews Gedo szarkasztikus képlete szerint minden valaha élt művész lehetséges legjobb anyja. 1943. október elején Picasso legújabb rajzait mutogatván Brassainak a következőt jegyezte meg férfialakjairól: „Mind szakállas. És tudja, miért? Valahányszor férfit rajzolok, önkéntelenül is az apámra kell gondolnom. Számomra a férfi mindig ‚Don José', és az is marad, amíg csak élek... Többé-kevésbé mindig őt látom, ha férfit rajzolok". 87 évesen csinált, a teremtő Erosznak áldozott, alkotóképességet és szexuális szenvedélyt azonosító metszetsorozatának apja gyakori szereplője, hol a pajzán, néha már-már obszcén jelenetek szemlélője, hol résztvevőjeként. Picasso emlékezéseiből árnyalás nélküli szentkép helyett reményeiben csalódott, nehéz sorsú embert ismerünk meg, mintha Don Joséről nyíltabban és őszintébben beszélt volna, mint Doña Mariáról. Malagai barátai *angol*nak hívták megjelenéséért, száraz humoráért, amellyel kávéházi beszélgetéseiket fűszerezte, főként míg független művész volt maga is. José Ruizt felnőttként is apja, majd Don Diego elhunyta után bátyja, Pablo, a malagai székesegyház kanonokja tartotta el, aki bohém öccséből szeretett volna valódi művészt nevelni. A tíz testvér úgy vélte, a megkomolyodás első feltétele a felelősségvállalás, ezért gyorsan meg akarták nő-

jelenben élés. A jelen adott hangulatát adja a vers úgy, hogy közben megjelennek ezt a jelent meghatározó, alakító emlékképek. Témái: természet, táj, szerelem, élet-halál-gyász. Verseiben fény és árny villódzása jut kifejezésre. Az árnyak széles skálájából vezet az út a nosztalgikus fénykívánásig, a nyár, a nap teljességéig, a nyomasztó hangulatoktól az önfeledt, boldog játékig — és viszont. A tájélmény, a tárgyi leírás olyan belső táj felé nyit bejárást, ahol egy élethelyzet teljes drámája sűrűsödik. Legjobb verseiben az önmagával találkozás élethelyzetét éli át: az ő legbelsőbb csodálkozása, haragja, szeretete, kapcsolatai válnak dallá. A legszemélyesebb megoldás így lehet egyben a legbarátibb mozdulat: az egymagában daloló ember soha sincs egyedül.

Székely Magda versei mint a tengerparton szabályosra csiszolódó kavicsok. Valami tárgy, jelenség, jelenet: pontosan annyi, amennyit róla el lehet mondani. És mégsem annyi: több, más is. Benne van egy asszony élete. A bizonytalanságban a magában bízni akaró ember elszántsága. Mindent pontosan kimond, mindent vállal, ami méltó arra, és mindent megtagad, ami múlandó, hűtlen, változó. Él mint Jób a csapások után: „mi most elért, lecsaphat ismét". A védtelenség tudatában a versben kimondott kemény ítélettel védekezik.

A legfiatalabb Turczi István. Neki kellene a legtávolabb lennie a megszokott versmodelltől. És a valóságban: verseiben ismétlődik és megújul a magyar vers századunkbéli sajátsága. De hiszen a történelem is ismétli magát. A fiatalok elégedetlenek mindazzal, amit maguk körül látnak: amit elődeik felépítettek, omlani látják. Mi marad állandó: az élet ténye, és az embereket egymáshoz fűző kapcsolat. A fiatal költő a körülötte változó-alakuló-bomló világban hova fordulhat biztonságért? A szerelemhez, a társhoz. De mennyi arca, belső szörnye, de a bizakodót védő menedéke is van versében a szerelemnek. És hogy mondhatja el megrendülését és reményeit? A legkötöttebben hagyományos formákban. Pedig hát éppen az emberi kapcsolatok formáinak bomlásáról beszél. Mint valaha Vas István. És keresi a feloldó menedéket, a kétségbeejtő ellenétek közül, mint Weöres Sándor. Úgy látszik: minden kezdődik elölről. Vagy „történelmi távlatból" nézve: még mindig egyazon korszakban vagyunk?

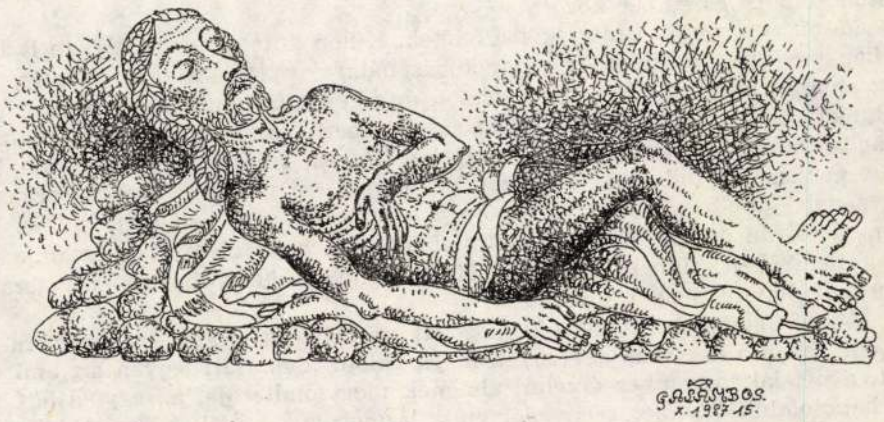

legnagyobb formátumú jelensége Juhász Ferenc, óriás látomáseposzok alkotója. A háború látványa, az azt követő történelmi csalódások a kétségbeesés poklába taszították, apja, majd első feleségének tragikus halála, barátainak korai pusztulása a halállal való ellenkezést váltja ki belőle: a „bomba" ijesztő rémületében is lehetséges az ember önmegmentő feltámadása. Témái: „végső" helyzetek, amelyekből az egyes ember helytállása kiemeli környezetét, a szerelem pedig megújítja az embert.

Nemes Nagy Ágnes keményen megmunkált, zárt verseiben az emberi sors elviselésének példáit keresi. Tárgyi környezetét írja le: bennük szemléli a megmaradás tényeit. Azt a belső erőt keresi, ami a tárgyakat összetartja: a veszéllyel való szembenézés erejét tanulja és tanítja egyszerre. Pontos, körülírt tárgyak vesznek körül verseiben. Micsoda felkiáltójelek: kínzóeszközök, állandó viszonyításra kényszerítők. Nemes Nagy Ágnes tárgyaiban az emberi sors szólal meg: az erőszakra a túlélés keserű kényszere válaszol az emberlét esélyeként.

Lakatos István a legpontosabban feltámasztott klasszikus metrumokban az emberi létezés legteljesebb szabadságát hirdeti. Racionális világszemlélettel vizsgálódva minden sértő korlátozás ellen szenvedélyesen perelő költő. Költői világa szigorúan emberközpontú, az emberi sors megpróbáltatásainak büszke átgondolója. Legyen bár témája az ostrom kiszolgáltatottsága, a szerelmi szenvedély izzása, a kitaszítottság poklában való hányattatás vagy a létezés korlátai között tájékozódó ember tanácstalansága, verseinek jeges szikrázása jelzi: mindenfajta megalázottság, korlátozás következetes ellenzője. Költői formavilága: igen szilárd külső forma és szerkezet, ezen belül a játék kötetlensége. Számára ez a szabadság poétikai megtestesülése.

Gergely Ágnesnél a leírt szónak mindig tragikus árnyéka van. Micsoda erő feszül benne, ha vergődéseiről és diadalairól tud dalolni. Amikor versében minden szó egyénileg megszenvedett. Amikor „csak" önmagáról beszél, sorsa van a versnek. Ne érts félre: nem életrajzi vallomásokról beszélek, hanem az életmenet tüneteire gondolok. Állapotokra, amik meghatározzák a ma emberét. Korunk költője — még személyes jól léte esetén is — millió szörnynyel kénytelen birkózni. Benne lakik, életében van a bizonytalanság. A zuhanás lesz meghatározó élménye. A biztos tárgyak bizonytalansága kísérti. Ezt nemcsak az érzékeny lelkű költő, de szinte minden ember átéli napjainkban. Gergely Ágnesnél az emlék a bomlást sugallja, a vers pedig a kapcsolatot építené ember és ember között.

Mezei András jól ismert költő felétek. Külön kötetet fordítottál te is tőle. A hagyományos versalakhoz ragaszkodás nála alapvető tartalmi jelentőséggel bír: ahogy a forma összetartja a verset, úgy képes megmaradni az ember századunk veszélyesen széthúzó tendenciái közepette. Mind emlékeiben, mind a világban szétnézve acsarkodó veszélyeket figyel. Tulajdonképpen félnie kellene. Ő mégsem tud félni. A jóság, a szeretet, no meg a szerencse erejében bízva naiv jóhiszeműséggel vallja, hogy a világnak meg kell menekülnie. Reményeit olyan meggyőző belső átéléssel mondja, hogy olvasóit is bevonja ebbe a megbékélt, ünnepi áhitatba. Nem menekülésként, hanem szuggerálva ennek az életérzésnek a követésére.

Csoóri Sándor a sok műfajú, közéleti személyiség, a költészetben arra törekszik, hogy a vers kapja vissza a maga valódi hivatását, legyen az, ami őse volt, a népdal: az ember érzelmi életének megszólaltatója, az egymáshoz fűző kapcsolatok átélője, szenvedélyeink lázmérője. A dal jellegzetessége: a

mellalakot még sűrűbb kék burkolja, elválasztván önmagától is, környezetétől is. Anyjáról elegánsan megoldott, családi albumba illő képet festett, a fényképészekét utánzó hideg póz az empátia hiányáról, vagy feleslegességéről árulkodik. A selyemblúz fehérét izgatott ecsetjárás élénkíti, több mozgalmasság nincs is a már-már hieratikus ábrázoláson. Önarcképei tanúságtételek öntudata, éntudata változásáról. Rokokó gavallérnak öltözve, fején parókával örökíti meg magát 1896-ban, kamaszos képzelődésekről téve vallomást. Néhány hónappal későbbi festményén koránál idősebb, önmagával elfoglalt fiatalembert látunk, aki tekintélyt parancsoló szeretne lenni. A következő évben fütyülve a spanyol portréfestés szabályaira, derékig meztelenül festi le magát, zömök felsőtestét, kerek fejét Greco alakjaihoz illően kissé megnyújtja, erőltetve a manierista eleganciát. S a magabiztosságot, a szembeszegülést és a merész elébeállást bármi változásnak.

(Folytatjuk.)

Szegedi műhelyek

A régmúlt igézetében

BESZÉLGETÉS KRISTÓ GYULÁVAL

Kristó Gyula egyetemi tanár a József Attila Tudományegyetem Középkori Magyar Történeti Tanszékének vezetője, a Bölcsészettudományi Kar dékánja. Fő kutatási területe a IX—XIV. századi magyar történelem és az ennek műveléséhez szükséges segédtudományok.

— *„Kristó Tanár Úr" — ahogy akkoriban, lévén oktatómunkájának első alanyai közül való, magam is nagy reverenciával szólítottam — pontosan negyed százada lépett először „éles helyzetben" a katedrára . . .*

— Elöljáróban ehhez azt is hozzá kell tenni, hogy kapcsolatunk azóta sem szakadt meg. Ezért — bár az interjúkészítés aranyszabályai szerint illő a bizalmaskodás kerülése — megmosolyogni való szertartásosság lenne, azt hiszem, ha mellőzve mindennapi gyakorlatunkat, „önöznénk" egymást.

— *Közismert az az antik mondás: „magus non fit, sed nascitur", azaz mágussá nem válik, hanem születik valaki. Nem véletlenül idéztem ezt, hiszen hajdan az ősökkel, a múlttal, a régvolttal a varázsló, a halottlátó, a jövendőmondó, a túlvilágot megjáró táltos, a révülő sámán, egyszóval a mágus állt szoros kapcsolatban. Tevékenységének célja is világos volt: kifürkészni valamit, summázni valamit a múlt tapasztalataiból, ami segíthet a jelen problémáinak megoldásában, a jövő méhében alakuló változások kikövetkeztetésében. Az emberiség fejlődésével, a tevékenységi formák differenciálódásával ez a feladat — a múlt megvallatása — már a történészekre hárult. Megkérdezhetem tehát, esetedben is elmondható, hogy „historicus nascitur"? Történésznek születni kell?*

— Nyugodt lélekkel állíthatom, hogy történésznek már régen nem születni kell. A történetkutatás mesterség, amelyet nagyon kemény iskolázás és az eredményeket illető örök elégedetlenség által ösztökélt, egész életen át tartó önképzés árán meg lehet, és ha valaki vinni is akarja valamire e szakmában, akkor meg is kell tanulnia.

— *Konkretizálhatjuk ezt a Te esetedre?*

— Természetesen. Már csak azért is, mert én munkáscsaládból származom, elsőgenerációs értelmiségi vagyok, így aligha hozhattam magammal génjeimben a történelem kutatása iránti hajlandóságot. Nem hozhattam azért sem, mert ifjú koromban két tantárgyat szerettem istenigazában: a magyart és a matematikát. A magyarban az anyanyelv és a nemzeti irodalom ragadott meg, a matematikában pedig nyilvánvalóan annak egzaktsága. Persze csak utólagos kombináció, belemagyarázás lenne azt mondani, hogy voltaképpen azért váltam történésszé, mert a történelemben e kettőnek a szintézisét kap-

ᏕᏁᏕᏁᏕᏁᏕᏁᏕᏁᏕ
x. 1987 13.

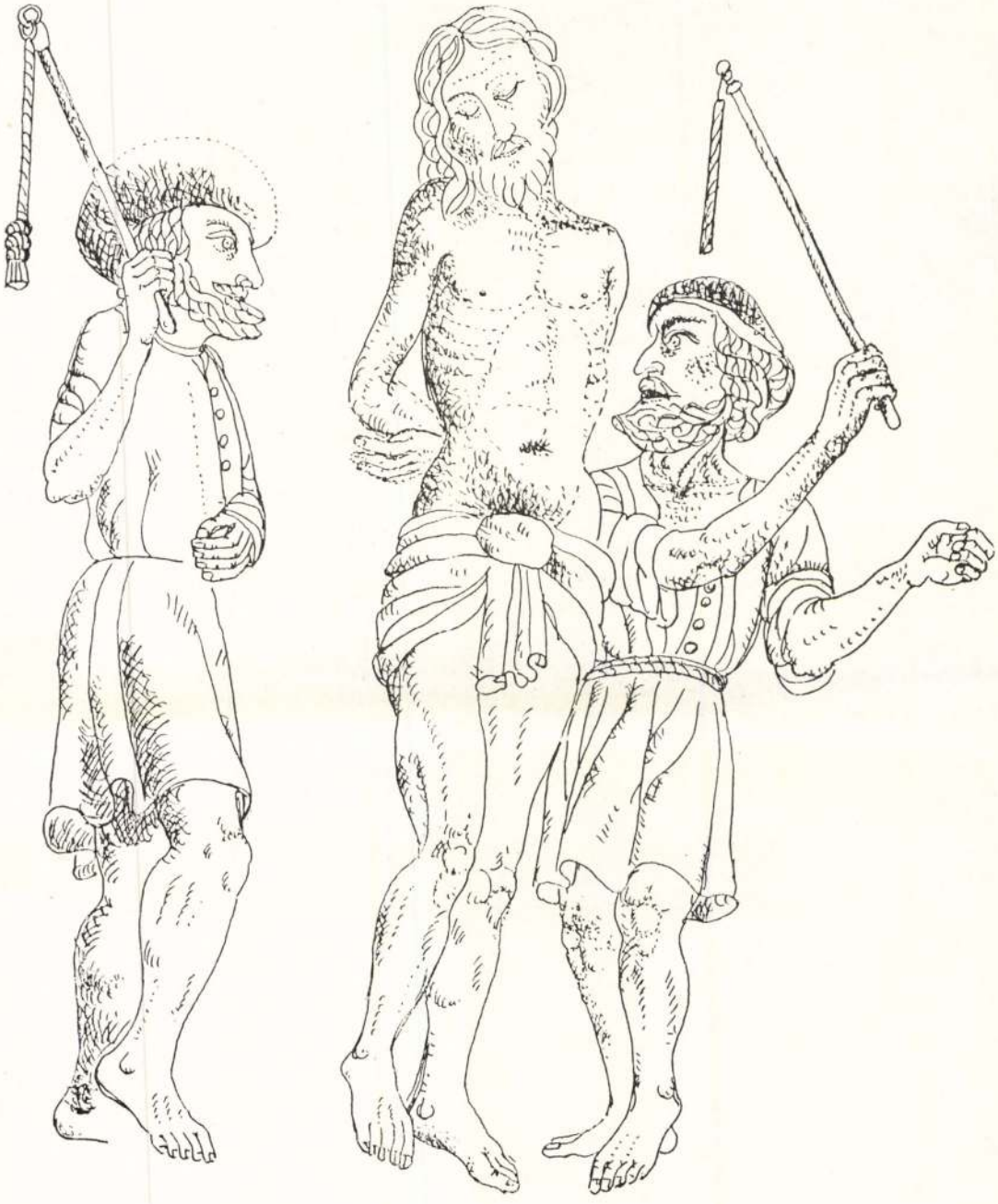

GREMBOS.
X. 1987. 12.

FRÁMBOS
X. 1987. 14.

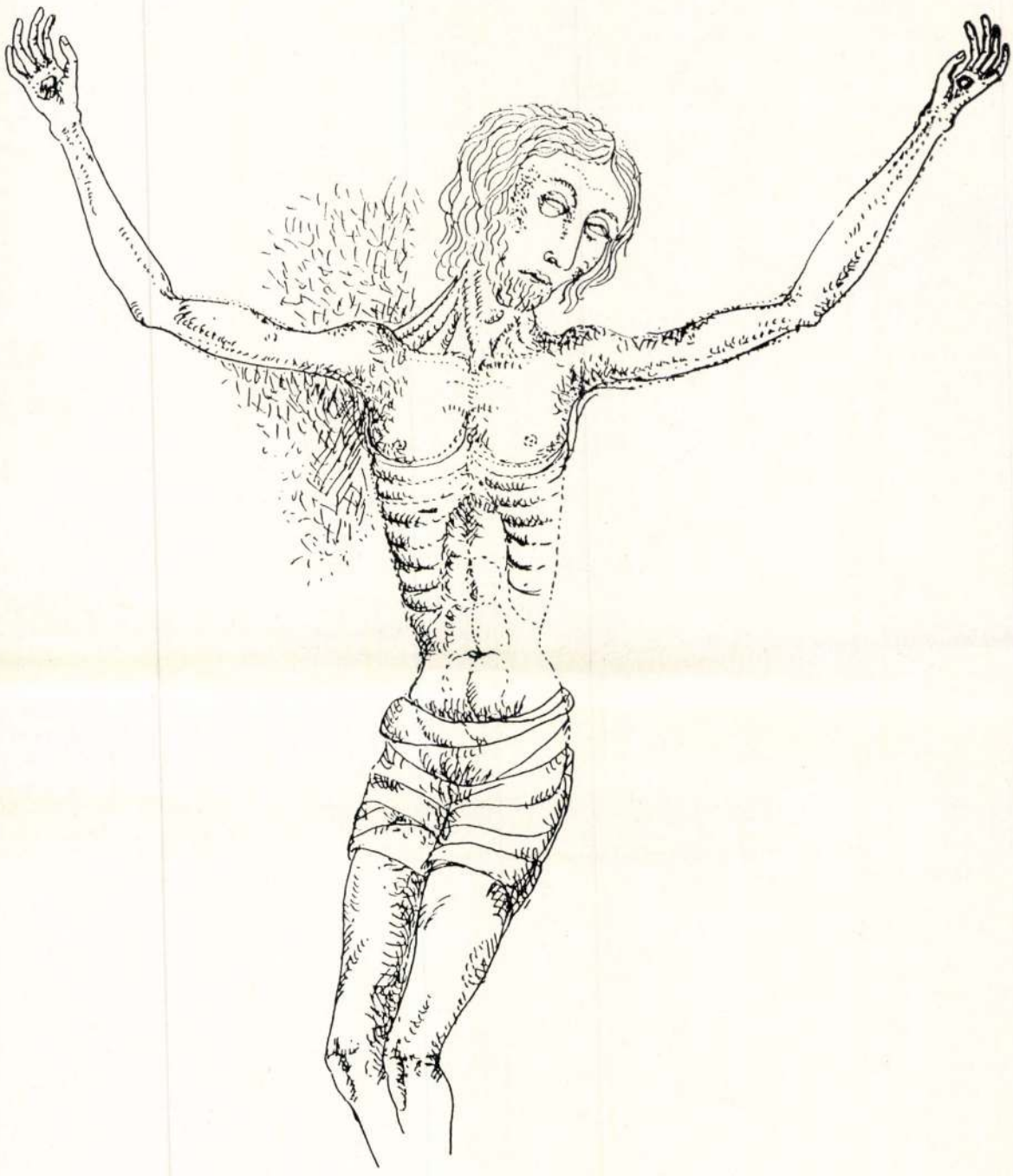

GALAMBOS.
X. 1987. 13.

Hószínű vásznait közrefogja a fény, és az elesett partokon hosszan, szabadon, világtalan szelek járnak. Külön súlya van itt az égnek, a jóravaló remény itt megannyi, külön égtájra vár. De kibontani a föld csendjét még nem lehet.

Olyan vagy, mint egy sohanemvolt nap. Mint amiről azt tudni csak, eljő, bizonyság nem lesz rá, úgy jő. Olyan vagy, amilyen csak én lehetnék nélküled. Már nem tudom, hogy hozzám-e vagy hozzád —, magamtól én már elválasztottam tebenned magamat. Beszédem is bűn, ahogy hallgatásod hallgatva is csak vétkezem. A testem köré fákat növessz, mert éjszakánként egyre kiveti az ég a súlyomat. S ne szólj nekem itt semmiről —, szád meleg hajlékában engem majd feloldanak szavaim —

bekerített mezők, mikor vállára
kihűlt ágakat húztak a madarak.
Tartani magát ő szóval a fákhoz
kívánta mégis, bár látta elhullni
örök, ringató terheit a földnek
itt, hogy a megkapaszkodó ég se nem
tudná befogadni azt mind. Tovább hát
lelkét s erejét már senkinek nem ser-
kenti e szókkal most, hiszen jártas ő
nagyon a hall-

gatásban.

Tagadj el engem, mert nincs,
nem lehet beszéd arról, amit a haj-
léktalan hajnal némán melenget a
szánkban, amit a szó lassan megforgat
ajkunkon. Mint jászolnál egy elesett,
lágy állat meleg torka, úgy lüktet a
nyakam csókod helyén. Tagadj el engem,
mert szavaimra már nem hajlik szívem,
mert hosszú kilenc napon át vártam, hogy
ne legyenek többé nekünk a szavak,
és hosszú kilenc napon át vártam, hogy
ne szólalj meg a szavaid, se nem a
szavaim nyelvén. Jog szerint van bennünk
a gyönyör meg jog szerint a fájdalom,
de nem fogyatkozik az arcunk el már
egyikben sem. Egy édes jószág mozdul
bennem, amikor csak elérsz. És bátor
erő telepszik még belém, és kedves
szíved udvarában ujjaim fenn do-
bolnak.

Így jár magában egyre ő, négy
árnyékot vet a teste világnak négy
tájéka felé. Népes szelek hajtják
tova csordákban társait, s a fákon
hangtalan vacog egy-egy világvégi,
irgalmas levél. Szívéből a férfi
most gondosan kirakja bánatát, most
szavakra szót építve bocsájtja ő
beszédet a múlt elébe, és lelkét
végig kockáztatva kézrekeríti
még a félelmét. Tündöklő, magos
hajnal ácsolja össze napról napra
a világot.

Hajléktalan mozdul a
tenger felénk.

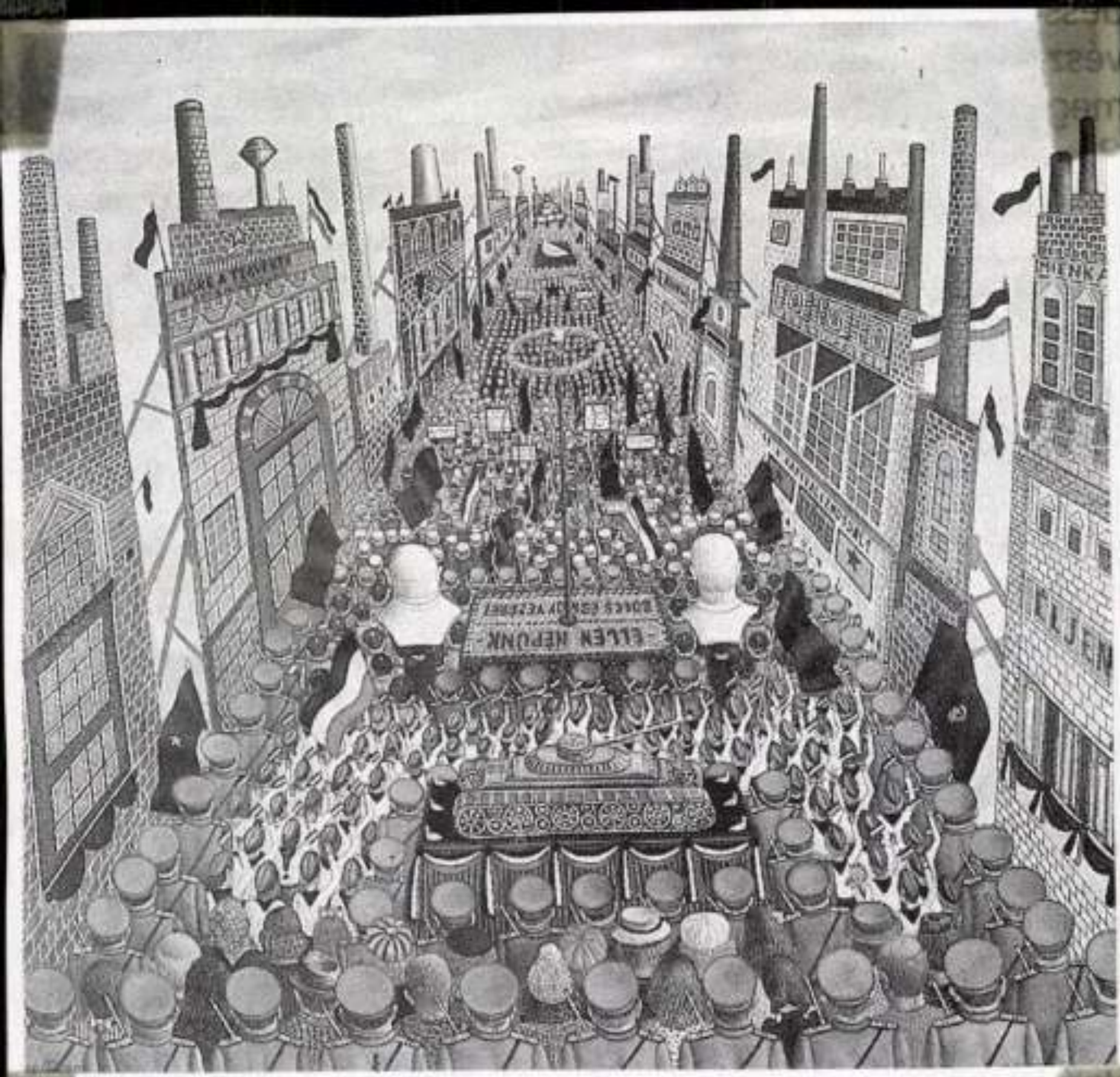

Galambos Tamás: „Sej, a mi lobogónkat", olaj, vászon, 140 × 150 cm
(fotók Dömötör Mihály)

dessel fordulok a képzőmű-
vészet felé, akkor engem is
megismertetett velük.
*Breuer Marcell*al, *Forbáth*
*Alfréd*dal és *Molnár Farkas*-
sal is találkoztam, akik még
ugyan nem vettek felnőttszámba, de
már elbeszélgettek velem, körvonalaz-
ták elképzeléseiket.

– *Ezek mind építészek voltak, For-*
báth festett ugyan, de ő is elsősorban
építészként működött. Hogyan for-
málhatták festői ambícióidat?

– Nem munkájukat kívántam kö-
vetni, hanem arra a szellemi szintre
akartam eljutni, ahol ők voltak.

– *Ilyen tervekkel érkeztél a főiskolá-*
ra. Mi várt ott?

– Az előkészítőn szerencsém volt,
mert *Vaszary János* volt a tanárom. Az
Epreskertben beszélt velünk a művé-
szetről, formálta véleményünket. Az
első év után azonban Vaszaryt és *Csók*
*István*t kirostálták a főiskoláról. Ami a

TIHAMÉR G

He was
March 8
Pécs. He st
the Acade
Arts in Budapes
and László
his masters. In
to 1939 h
a study
Italy, Franc
and Swi
On his to
acquain

Galambos Tamás, festőművész

Szurami Pál: Szebb-a pára... Vázlatok a kortárs festészetről.

Művészet, 1988. jan. 7-old.

Művészet

Acsay Judit rovatvezető-helyettes
Kartal Zsuzsa munkatárs
Kovács Gyula főmunkatárs
Lóska Lajos rovatvezető-helyettes
Menyhárt László rovatvezető
Nagy Zoltán munkatárs
Rideg Gábor főszerkesztő
Sebestyén Ilona mb. olvasószerkesztő
Sinkovits Péter rovatvezető
Somfai István képszerkesztő-fotóriporter
Székely Ágnes tervező tördelőszerkesztő

Számunk szerzői

Wehner Tibor művészettörténész, Pest Megyei Tanács

Varga Vera művészettörténész, Iparművészeti Múzeum

Sümegi György művészettörténész, Művelődési Minisztérium, Képzőművészeti Osztály

Gellér Katalin művészettörténész, MTA Művészettörténeti Kutatócsoport

Vámossy Ferenc építész, Magyar Iparművészeti Főiskola

Tasnádiné Marik Klára művészettörténész

Szverle Mária művészettörténész

Bodri Ferenc művészeti író

Chikán Bálint művészettörténész, Almássy téri Szabadidő Központ

Cs. Tóth János népművelő, Békés Megyei Tanács

Papp Júlia művészettörténész, Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja

Lakatos István költő

Napló

nem a tárgy választja őt, nem a tárgy váltja ki belőle színei hangulatát. Ha olykor egymásba olvad is a kettő.

Galambos Tamást kezdetben a naiv festészet képviselőjének tartották, azért bizonyára, mert világlátása képein egy naiv, gyermeki elfogulatlanság, pontosabban őszinteség álöltözetében jelentkezett. Maga sem tagadja: útkereső éveiben hagyott nyomokat vásznain az a neoprimitív szemléletmód, amely Henri Rousseau-tól a jugoszláv Generalićig, meg-megújuló divatirányzatként, szinte minden tíz esztendőben szárnyára bocsátotta néhány hatásos képviselőjét, és – tehetséges folytatóiban éppúgy, mint műkedvelők mázolmányain – voltaképp ma is világszerte virul. Galambos azonban már festőnövendék korában elhatárolta magát az efféle naivságok felszínesebb megoldásaitól. Az a bukolikus világ, amelynek felidézésére törekedett, leglényegéig naiv azért sem lehetett, mert alkotójuk elsőrangú iskolát végzett, és korántsem abban keresendő kezdeti naivsága, mintha más irányzatokhoz ügyetlen lett volna, hanem mert maga választotta útját és alakította olyanná, amilyennek megismertük. Aki régebbi kiállításainak rendszeres látogatója volt, emlékezhet ennek az útnak némileg megkülönböztethető állomásaira, szakaszaira is.

Kezdetben volt az észrevevés, a jóhiszemű rácsodálkozás. Itt még alakuló formavilágának motívumait kereste, s inkább a részletekben, mint kompozíciója egészében alkotott meghökkentőt. Én is emlékszem első korszaka nagyméretű *Fehér Szarvas*ára. Pasztell tónusú, fojtott színvilág volt ez a kép. Két vadász leste a szarvast mellig érő fűben; a színek nem robbantak még rajta teljes pompájukban, festői rutinfogások se voltak felfedezhetők sehol – valami világ előtti világ párájában mégis benne feszült minden meglévő s bontakozásra kész erénye. Sajnálni tudom csak, hogy ifjúkorának ez a talán legérdekesebb vállalkozása azóta egy japán múzeum dísze. Aki azonban rátekintett a Hatvani Galéria nagyméretű gobelinjére, ennek az ifjúkori remekműnek átköltését, pontosabban átmásolását láthatta a textil puhább tónusaira. Mintha egy szép verset fordított volna valaki egyik nyelvből a másikra. Az és mégsem az, mert műfajt változtatott, most egy teljesen más műformában éli tovább régi életét. Mindenesetre megfejthetjük belőle, miről beszélt az a hajdani olajkép.

Az a hajdani pár esztendő – a kezdet – még a látvány visszaadásának bűvöletében telt. Fejlődésének második mozzanata kritikai érzékének feltámadása volt. Buja paradicsomkertek bukkantak fel vásznain, a színek metszettek és villámlottak. Most lelt rá egyéni hangjára. Ha a naiv festészet egyik ismérve az idill, ha fejlődésének egyik legfőbb akadálya a problémátlan, tehát hamis optimizmus, a mindent boldog együgyűségben szemlélő, szimpla derű – Galambos Tamás akkor az antiidill költője. Itt szakad el, végképp és visszavonhatatlanul, a naiv festészet divatos provincializmusától.

A Hatvani Galéria *Édenkert*jének Ádám és Éva állt előterében, mögöttük a Paradicsom tündöklő színpompája. Első látásra csupa boldogság minden, de a szem csakhamar lesiklik az első emberpár esetlen alakjáról, és észreveszi, hátul, az ősfák zöld árnyába olvadva, ott les undokul egy zöld sárkány az ártatlan pávára, másutt kaméleonként környezetéhez idomulva az unikornis készül megrohanni a gyanútlan bárányt. És fatörzsszerű krokodilusok, liánszerű kígyók figyelik gyilkolásra készen minden bokorban a paradicsomi ártatlanságot képviselő nyuszikat, galambokat: azaz ott van, az éden álderűjében, a közönyös-könyörtelen Természet, ott van, előrevetve a világtörténelem, az emberiség minden későbbi szenvedése.

Magától értetődik, a valóság határszakaszai az ilyen jellegű, sokarcú, mert sokat sugalló festészetben sohasem olyan élesek, mint amilyennek bármiféle elmélet előfeltevése feltüntetni hajlanék. Galambos vásznai vitorlavásznak egyben, amelyek művészetét hazai vizekről rég világtengerekre is kiragadták már – a festő képeit külföldön, legalább másfél évtizede, jóval több kiállításon ismerhették meg az érdeklődők, mint idehaza. Amiben az alkotó egyéni tehetsége mellett egy általánosabb tendencia is megnyilvánult, történetesen az, hogy valamiféle kelet-európai különlegességet kerestek és véltek találni benne.

Akár így van, akár máshogy, mindenképp méltó figyelmünkre. Teljesítménye csakúgy, mint az áramlat, mely távolabbi tájakra sodorja, ahol fokozódik az egyéni felelősség. Festészetével Galambos vállalta ezt az egyszemélyes felelősséget. Abból az etikai meggondolásból: aki ítéletet mond egy világ fölött (és mindenki érzékelheti, ennek a festészetnek egyik arca, hogy kimondja ezt az ítéletet), annak vállalnia kell, hogy a világ is ítéletet mondjon ő fölötte.

Galambos hatvani tárlata festészetének második periódusából is ad ízelítőt. Az *Álszent*, a *Körhinta* s két-három képé sorolható még ide.

Harmadik korszaka, a jelenlegi, szándéka szerint már az összegezés ideje, ha nem korai ugyan a festő férfikorának delén összegezésről beszélnünk – ami az öregkor sajátossága inkább.

Ami látható egyelőre: újabb képein, régi világát bontogatni kezdve, annak elemeiből mintha valami teljesen mást készülne összerakni (*Bányászöltöző*, *Történelem* stb.). Egy igen mély emberi líra is előtör ugyanakkor vásznairól, a *Tomi karácsonya* hegedülő kisfiúja például és *Psalmus Hungaricus*a. A zene adta boldogság megörökítése mindkettő. Út új harmóniák, a színek és muzsika egybeolvadásának világa felé. *Lakatos István*

Galambos Tamás fm
Hatvani Kiállítás

Művészet 1985/3/63,64.l
65.l

ocionális tartalmakra kell
s ezzel megleltük Droppa
Dorottya utcai együttesé-
érzetek és az érzelmek
ltak fel a könnyed játé-
gtelen komolyság vibráló
ött.
nt tíz esztendő munkájá-
végeredménye volt ez a
antva a közelmúlt telje-
st csak részeredménynek
hazai és külföldi kiállítá-
világ oly sok múzeumá-
ban sikert, elismerést ara-
n bizonnyal ez az 1984.
utató is idővel majd a
ogy leleménye új alkotá-
sak egyetlen alkotásba –
illanatnyi végeredménnyé
. No de hát a nagyívű élet-
nek ez a rendje.

W. T.

Részlet a kiállításról (fotók Sulyok M.)

biennálék díjnyertes műveit, már a lausanne-i kompozíciókat, a boglárlellei kápolna ablaktextiljeit és a tatabányai kocka-textileket is a síkkötött alapanyag színforma-szerkezet mesteri összhangzattan-manifesztációiként minősíthettük. (Milyen idegen, furcsán csengő a textilről szólva: szerkezet – de használnunk kell a kifejezést, mert mérnöki pontossággal szerkesztett, precízen felépített rendszerekkel szembesültünk.) Ez a Dorottya utcai gyűjtemény a korábbi kis rendszerek megújított variációinak egészbe, egyetlen műbe való integrálásának reprezentálása volt.

A művész már a síkkötött anyag felhasználásának kísérleti fázisában megfogalmazta alkotómódszerének lényegét: „A kötés technológiájából következően a síkkötött anyag azzal a tulajdonsággal rendelkezik, hogy az anyag szerkezetének megbontása nélkül a kötésszemek szabályos elrendeződését torzítással – nyújtással, feszítéssel – meg lehet változtatni. Külső erő hatására az anyag sűrűsödik, illetve ritkul aszerint, hogy a kötésszemek hosszanti vagy keresztirányban torzulnak. A kötött anyag egyedülálló tulajdonsága, hogy a síkban bármely irányban ráható erők erővonalait követi, illetve kirajzolja, valamint a harmadik dimenzióban történő erő hatására gyűrődésmentes torzulással válaszol." A Dorottya utcai művek – fémkeretekre rögzített, áttetsző felületek és függesztett, aláhullva megcsavarodó formációk – a nyújtások, a feszítések, a torzítások hatására hajlékony ívekkel megbontottak, s az egymás mögé, mellé, fölé helyezett síkok és a kapcsolódások feszült téri rendszereket alakítottak ki. A színes szálak mellett a kompozíciókba épültek sík- és térgeometrikus elemek is: színes gömbök, elfordított négyzetek: az általuk létrehozott felületek, a téri áttűnések a fény, a megvilágítás segítségével bontakoztatták ki szépségüket.

Ha az elemekből építkező, az egész kiállítótermet átfogó kompozíció gondolati töltetét, tartalmát kutatjuk, nehéz feladat megoldása vár ránk, mert vizsgálódásaink tárgyai rejtőzködők, nehezen megragadhatók, egyre kicsúsznak fogalmaink közül: absztrakt, elvont motívumokkal fogalmazott üzenet jeleit kell feltárnunk. Nem a formai megjelenés, megjelenítés definiálhatatlan, hiszen pontosan leírhatók az anyagok, a dimenziók, a méretek, a síkok, az ívek, a hajlatok, a színek, a foltok és az iszonyúan feszes és mégis labilis – már-már elpattanó – kapcsolódások. De leírható-e a fénysugarakat megszűrő rácsszerkezet-rendszer sugárzása, az áttűnések, az átváltozások közege, az átmenetiség állapota a bizonytalan és a bizonyos között, meghatározhatók-e a feszültség, a feszítettség színpadán felmerülő sejtések, sejtelmességek? Úgy tetszik, értelmezési kísérleteink mármár kudarcba fulladnak, amikor felcsillan egy halvány reménysugár: a költői szán-

Galambos Tamás hatvani kiállításáról
Hatvan, Hatvani Galéria, 1984. november

Akik a *Hatvani Galériá*ban megtekintették *Galambos Tamás* festményeit, nemcsak érdekes képeket láthattak: mögöttük egy boldog ember töprengő arcvonásait is fölfedezhették. Az egyik különben a másikból következik. Nem kell műértőnek lennünk ahhoz, hogy az ecsetvonalak magabiztos forma- és színvilágából alkotójuk kedélyállapotára is következtetni tudjunk.

A nagyon kézenfekvő, nagyon egyszerű meghatározások örök veszélye persze, hogy sohasem elég pontosak. A negyvenöt éves Galambos Tamás boldogsága is további magyarázatot igényel. Azt elsősorban: *miféle* boldogság az övé?

A *fölényes* humoré mindenekelőtt.

A puszta komikum nevettet csupán. Galambos humora nem felületes: a komikum magasabbrendű formája. Nem kizárólag irónia, amely gúnyol. Galambos iróniája megértőbb, megbocsátóbb, mintha kizárólag vegytiszta irónia volna. Nem csupán szatíra, amely ostoroz vagy öl. Galambos szatírája bölcsebb, elnézőbb. Még egyszer mondom: fölényes humor, a komikum legemberarcúbb neme, amelyben derű és ború egymásba játszik, amelyben a gúnnyal kételyein, a szatírába hajló mondandóval vívódásain-fájdalmain könnyít az ábrázoló kedv. Ez a humor hol a tehetetlen fájdalom mosolya a szenvedésen, hol a derűs naivság maszkját magára öltő komolyságé.

Azaz belülről kifelé épít, ami itt azt jelenti, hogy nem a látvány igézi meg, amelyet lefordít festői szemléletére (mint ez nagy elődei többségénél tapasztalható), inkább saját belső látását vetíti rá a felkínálkozó természetre. Hangulatához, elgondolásához, ítéletéhez keres tárgyat;

Galambos Tamás ferfó

NAPI DÉLKELET TELE
CSAK +5 FORINT
17,80
NAPI DÉLKELET
II./132. 1993. JÚNIUS 9., SZERDA

Csurka pártot szervez

– Nem távoztam, kirúgtak a frakcióból! Az MDF a holt lelkek pártja, rossz úton jár, s önelveszejtő politikát követ, jelentette ki *Csurka István* azon a fórumon, melyet tegnap rendeztek Békéscsabán. A Magyar Út helyi szervezete meghívása nyomán teljesen megtelt az ifjúsági ház nagyterme. Sokan talán csak kíváncsiságból jöttek el, mert hallani szerették volna, mit mond az utóbbi hetek „politikai botrányhőse", mások a Magyar Út törekvései iránti rokonszenvből áldozták fel hétköznap estéjüket.

Csurka István másfél órás beszédében kifejtette, miért volt szükség arra, hogy elszakadjon az MDF-től, illetve hogyan távolodott el a kormánypárt eredeti törekvéseitől. Kijelentette: barátaival együtt azon fáradozik, hogy létrehozzon a Magyar Út Körök alapján szerveződő pártot, hiszen ma Magyarországon csak pártok indulhatnak a választásokon. De a mozgalom az első, s a csatlakozást nem zárja ki a más párthoz való tartozás...

(Cikkünk a 6. oldalon)

Két Lotti

A 23. heti nyerőszámok: 5, 27, 51 és 4, 30, 58. Hatos és ötös találat nem volt. A hármasokra nettó 17 432, a kettesekre 392 forintot fizetnek; az egyik hármast megyénkben váltott szelvénnyel érték el. Minden 37. szelvény nyertes volt. A következő héten a hatosra halmozódott nettó nyereményösszeg immár 6 884 082 forint.

Kommandós kisasszonyok

Rendőrlánnyal már találkoztam, de kommandóssal még nem. Gondolom, ezzel így van az olvasó is, annál is inkább, mivel hazánkban csak a fővárosban, s néhány hónapja megyénkben színesítik az állományt efféle harcos kedvű, belevaló leányzók. Arcukat nem láthatjuk, nevüket sem árulták el. Mégis megpróbáltuk a majdnem lehetetlent: szóra bírni a csöndes, szerény, rendkívül titokzatos hölgyeket. A velük készített interjút lapunk 8. oldalán olvashatják.

Szünetel a Tele

Mint bizonyára tapasztalták Tisztelt Olvasóink, az utóbbi hetekben a megszokott és megkedvelt szerdai mellékletünket, a Telemagazint meglehetősen bizonytalanul tudtuk eljuttatni Önökhöz. Nos, amitől tartottunk: sajnos bekövetkezett, a jövőben – meghatározhatatlan ideig – nélkülöznünk kell a „Tele"-t.

Természetesen megpróbáljuk pótolni műsorbeli adósságunkat, s erre az időszakra saját szerkesztésű és kiadású összeállítást nyújtunk szerdánként.

A kényszerű váltás mögött kiadó(i)nk anyagi helyzete áll. A Tele megjelentetésének terheit a most még meglévő kiadói tulajdonosi szerkezetben vállalni nem tudjuk. Ez a szituáció azonban a közeljövőben változhat, s addig is marad a nehéz szívvel vállalt kényszerű takarékoskodás.

Kérjük megértésüket, higgyék el, nekünk sem könnyű lemondani – még átmenetileg sem – erről a szolgáltatásról.

Kőhalmi Endre
felelős szerkesztő

DIÁKOK, FIGYELEM!

Még lehet jelentkezni nyári munkára!

Mozgó hírlapárúsokat keresünk a megye valamennyi településére.

KIEMELKEDŐ JUTALÉK!

Jelentkezni lehet:

Hegyesi László terjesztési főelőadónál, Békéscsaba, Gyulai út 2. sz. Telefon: (66) 441-610

Hemző Oszkárnénál, Gyula, Petik Ambrus u. 17. sz.

Remeczki Ferencnél, Békés, Fekete-Körös sor 6. sz.

Weigert Mihálynénál, Gyomaendrőd, Arany J. u. 28. sz.

A NAP

ITTHON

Für Hollandiában

Für Lajos honvédelmi miniszter kedden háromnapos hivatalos látogatásra Hágába utazott holland kollégája, Aurelius Louis ter Beek meghívására. A Honvédelmi Minisztérium tájékoztatása szerint a tárgyalásokon többek között arról lesz szó, hogy a két ország védelmi tárcája miként működhet együtt a kiképzésben és a békefenntartásban. A nemzetközi kérdések közül elsősorban a délszláv válság megítélése kerül terítékre.

Veszteség az embargó miatt

Több milliárd forint veszteséget okoz néhány magyar vállalatnak a Szerbia elleni ENSZ embargó – hangzott el egy Dunaújvárosban tartott tájékoztatón. Eszerint a Dunaferr Dunai Vasmű eddigi vesztesége 3,6 milliárd forint, a Diósgyőri Nemesacél Műveknek 800 millió, míg a Mahart-nak eddig több mint 600 millió forint bevételkiesést okozott az embargó.

Göncz térségünkről

A Nyugatnak el kell döntenie, hogy hozzájárul-e a közép-európai piac építéséhez vagy nem segíti a térség fejlődését, és így ez a terület instabillá válik. Erről Göncz Árpád beszélt, amikor fogadta az Európa Parlament magyar ügyekért felelős képviselőit. Az államfő arra is rámutatott, hogy hazánk mielőbb szeretne teljes jogú tagja lenni az Európai Közösségnek.

Visszavont kormánytervezet

A kormány visszavonta azt az állásfoglalás-tervezetét, amelynek célja az volt, hogy mint munkáltató, képviselőket delegálhasson a társadalombiztosítási önkormányzatokba. A döntést Pusztai Erzsébet népjóléti államtitkár azzal indokolta a parlament Alkotmányügyi Bizottsága előtt, hogy ez a terv csak törvénymódosítással lenne megoldható, amit viszont a kormány szorgalmaz.

Fizetésimérleg-hiány

Az idén elérheti az egymilliárd dollárt az ország folyó fizetési mérlegének hiánya – jelentette ki a jegybank alelnöke. Hárshegyi Frigyes sajtótájékoztatón azt is közölte, hogy a Magyar Nemzeti Bank 150 millió dollár értékben Euro-dollár kötvényt bocsátott ki.

MTA – kormányfelügyelet nélkül

A jövőben kikerül a kormány felügyelete alól a Magyar Tudományos Akadémia. Egyebek között ezt hangsúlyozta Mádl Ferenc kultuszminiszter, amikor a parlament elé terjesztette az Akadémiáról szóló törvénytervezetet. Az új jogszabály garantálja a tudományos kutatás szabadságát és a tudományos intézetek autonómiáját.

Kamatcsökkentés

Csökkentik betéti kamataikat a takarékszövetkezetek. A közlemény szerint július 1-jétől 1-2,5 százalékkal csökken a takaréklevelek és az ifjúsági takarékbetétek kamata.

Mágneskártya az állatkertben

Háromféle – húszezer, kétezer és 600 forint értékű – mágneskártyát bocsátott ki a Fővárosi Állat- és Növénykert. A mágneskártyákkal a tulajdonosok egy éven át korlátlanul látogathatják az intézményt. A húszezer forintos kártya iskolák és óvodák számára készült, a kétezer forintos négy személyre, míg a hatszáz forintos két személyre szól. Az állatkert vezetői erről kedden tájékoztatták az újságírókat. Elhangzott: a legdrágább kártyából már több bank, pénzintézet és nagyobb áruházlánc vásárolt a környezetükben lévő iskolák, óvodák számára.

NAPI DÉLKELET

BÉKÉS MEGYEI KÖZÉLETI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadó: 5600 Békéscsaba, Gyulai út 2.
Telefon/fax: (66) 441-610, 322-032
Hirdetésfelvétel: 442-596
Felelős szerkesztő: Kőhalmi Endre
Kiadó: BÉDÉKÁ Kft.
Készült: a Denbinder Bt.
Színes Lap- és Könyvnyomdájában,
Békéscsaba, Kétegyházi út 18.
Terjeszti: a Magyar Posta. A lap előfizethető a postai kézbesítőknél és a postahivatalokban.

LEMONDOTT A GYOMAENDRŐDI HÍRADÓ SZERKESZTŐJE

Körös-parti médiaháború

Nem vállalja tovább a Gyomaendrődi Híradó című önkormányzati havilap szerkesztését *Hajdú László*. A lemondás vélhetően összefüggésben van azzal, hogy Hajdút egyedüli pályázóként, egy-két napos huzavona után sem nevezték ki a Katona József Művelődési Központ igazgatójává.

A lemondott felelős szerkesztő nyílt levélben köszönt el olvasóitól. Ebben leírja, hogy érzése szerint azért lett kegyvesztett, mert az utóbbi két hónapban nem mutatta meg a Híradó nyersanyagát. Nem járt be a hivatalba nap mint nap pofavizitre, előszobázni, hajlongani. Pedig többször tisztázta: ő főállásban tanár egy iskolában, ahol nevelni, oktatni kell. Az újság anyagát azért nem mutatta meg – idő szűke miatt –, mert a polgármester korábban nagyvonalúan átlapozta, és áldását adta rá. Másrészt a cenzúramentességet és a sajtószabadságot is többször hangsúlyozta. Voltak esetek, amikor *dr. Frankó Károly* néhány írását megdicsérte, de ha ezekről a lap megjelenése után rossz kritikát hallott, Hajdú László is fejmosást kapott. (Ilyen cikk volt például a „Dr. Ő"). Ha valaki olyanról írt, aki a polgármesternek nem volt szimpatikus, dr. Frankó helyeselt, kacagott, és vitriolos megjegyzéseket fűzött hozzá.

A másik fél sem rejti véka alá véleményét, hiszen dr. Frankó Károly polgármester az igazgatóválasztás kapcsán rövid jellemzést adott Hajdú Lászlóról. Szerinte a volt felelős szerkesztő viselkedését gyakran kifogásolták, hiszen nem a kompromisszumok embere. Az ő munkájában egyezségre törekvő menedzselésre lenne szükség, nem nyers modorú kinyilatkoztatásokra. Gyomaendrőd első embere tiszteli és elismeri Hajdú László jó tulajdonságait is, de az elmúlt hetek történései inkább a rossz jellemvonásokat domborították ki – véli a polgármester.

F. J.

Jó döntéshez idő kell

Rendkívüli képviselő-testületi ülést tartottak június 7-én Szeghalmon, mely egyenes folytatása volt a május 24-én tartott soros ülésnek, amit akkor *Kovács Imre* polgármester néhány napirendi pont megtárgyalását követően berekesztett. Az ok érthető, de nem elfogadható. A 18 képviselőből ugyanis 13-an voltak jelen, s ez éppen csak elérte a kétharmados többséget. Tehát ahhoz, hogy például a költségvetést érintő kérdésekben rendeletek szülessenek, mind a 13 képviselő igenlő voksára szükség lett volna.

A hétfői ülés sem indult kedvezőbb előjelekkel: 11 képviselővel kezdtek, s fél órán belül még ketten érkeztek. Az első napirendi pont mindjárt egy slágertéma volt: a költségvetési üzem, amely még 1991-ben közszolgáltató vállalattá alakult át, ám azóta sincs cégbírósági bejegyzés. Mivel a vállalat hitelképtelen, így gyakorlatilag az önkormányzat tartja mesterségesen életben. Az állandó kérdés: miként kerülhet nyugvópontra a 19 milliós vagyon és a 60 ember sorsa? Úgy, ha egyszemélyes kft.-vé alakítják a vállalatot, vagy pályázat útján bérbe adják.

Az egyórás intenzív vitát egy képviselő megmosolyogtató hozzászólása tette színessé, aki azt próbálta fejtegetni: ne hamarkodják el a dolgot, mert ezt a döntést jól meg kell gondolni. Lehet, hogy igaza van, hiszen mindössze három éve húzódik ez az ügy...

Végül megszületett a döntés: kibővített bizottságok elé kell vinni a kérdést, amelyek részletesen megismerik a közszolgáltató vállalat anyagi helyzetét, s annak ismeretében pályázat kiírására tesznek majd javaslatot. A hozzáértők azt mondják, ezt a variációt csak úgy lehet kivitelezni, ha a vállalat felszámolását követően írnak ki pályázatot.

Következő napirendi pontként – hosszú vitát követően – a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról alkottak rendeletet, mégpedig olyan kitétellel, hogy az igazságos étkezési díjak megállapítására egy újabb változatot dolgoznak ki.

Oravszki Ferenc

Kárpótlási földárverések

Elérte a 9 millió aranykoronát a kárpótlási földárveréseken elárverezett földek értéke – tájékoztatta az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal kedden az MTI-t.

A hivatal összesítése szerint az elmúlt héten – amely négynapos volt – 147 árverést tartottak meg az országban, közülük 12 végződött eredménytelenül. Az árveréseken összesen 3291-en jutottak földhöz a 4475 árverezőből. Az elárverezett földek értéke 324 504 aranykorona volt, amelyből 3812 aranykoronát képviselt az erdő. *A múlt héten a legtöbb árverést Békés megyében tartották, és itt kelt el a legtöbb föld is, összesen több mint 79 ezer aranykorona értékben.* Budapesten egyetlen árverést sem tartottak és Heves megyében is csak egyetlenegy árverésre került sor. Igaz ez utóbbin 116-an jutottak földhöz, több mint 11 ezer aranykorona összértékben.

Az árak szempontjából mérsékelt volt a pünkösdöt követő hét, a legmagasabb licitár csupán 10 000 forint volt. Ezt egy Győr-Moson-Sopron megyei árverésen érték el. Több megyében is előfordult, hogy az árveréseken nem haladták meg az 500 forint/aranykoronás minimálárat. Vas, Pest és Heves megyében összesen 365 árverező jutott 500 forint/aranykoronás áron földhöz. A megegyezések száma az árveréseken, amikor az 1000 forint/aranykoronás ár érvényesül, összesen 54 volt az elmúlt héten.

Galambos-képek Békéscsabán

A békéscsabai Megyei Könyvtár kiállítássorozatának köszönhetően, ismét egy jó nevű alkotó, *Galambos Tamás* Munkácsy-díjas festőművész olajképeivel ismerkedhet meg a nagyérdemű.

A tárlatot június 8-án délután 15 órakor *Lakatos István* József Attila-díjas költő nyitotta meg. A megnyitó- ünnepség keretén belül *Ficsor Fülöp*, hazánkban tanuló amerikai állampolgárságú fiatalember a következő műveket adta elő: Bach a-moll Grane és fúga, valamint Ysaye ‚Engene Sonata N°5 Aurora.

A bemutató június 30-ig látogatható.

BMZ

Műterem, olaj, 40x50 cm

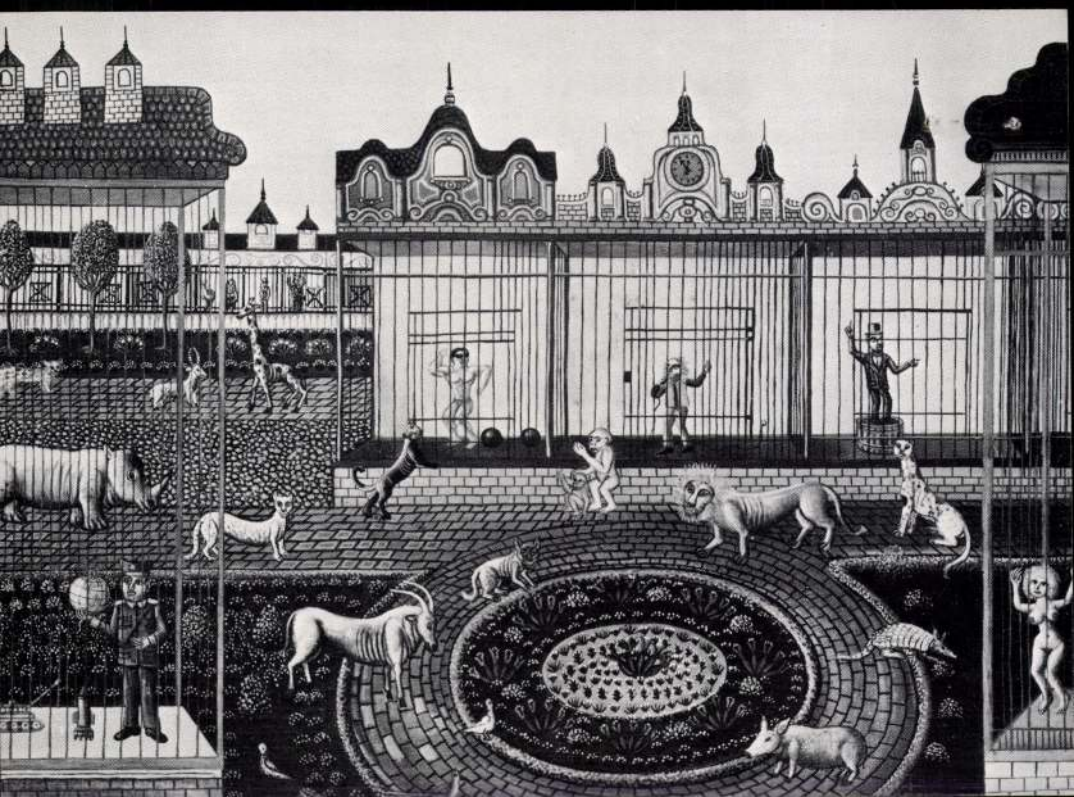

GALAMBOS TAMÁS
„Emberkert" o.v. 60 × 80 cm

és Szilágyi Ildikó ötvös-
művész kiállitása, Pécs,
Ferenczy Terem, 1987.április 2-

GÁLAMBOS TAMÁS

1939-ben Budapesten született. A Képzőművészeti Gimnázium elvégzése után a Képzőművészeti Főiskolán 1963-ban végzett Hincz Gyula és Barcsay Jenő növendékeként.

Eddig több mint ötven egyéni kiállításon mutatkozott be: itthon, Európában, Ázsiában, Észak és Dél-Amerikában.
Gyakori résztvevője a külföldi magyar és nemzetközi kiállításoknak. Képei megtalálhatók Európa, Mexikó, Venezuela, Argentína, Canada, USA, Japán számos gyűjteményében.

Díjak: 1975. és 1981. Prix Suisse de la Penture, Morges Svájc, 1980. Hatvani Tájkép Biennálé, 1980. Kohán György emlékérem, 1980. Szegedi Nyári Tárlat, 1981. Tabor Trebnje aranyérem, Jugoszlávia, 1982. Nívódíj (a Csók Galériai kiállításért), 1983. Marx pályázat, 1984. Honvédelmi Kiállítás (Műv. Min. díja), 1984. International art competition, Los Angeles, 1984. Szegedi Országos Tárlat, Művészeti Alap fődíja.

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

SZILÁGYI ILDIKÓ

ÖTVÖSMŰVÉSZ

GALAMBOS TAMÁS

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1987. ÁPRILIS 2-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA

LAKATOS ISTVÁN

JÓZSEF ATTILA-DÍJAS KÖLTŐ

FERENCZY TEREM
PÉCS, KOSSUTH UTCA 29/31.

Galambos Tamás

festőművészt

Kiállítása a Gyulai Dürer Teremben.

Cs. Tóth János

ci Ne.

Új Tükör

1989 04 15.

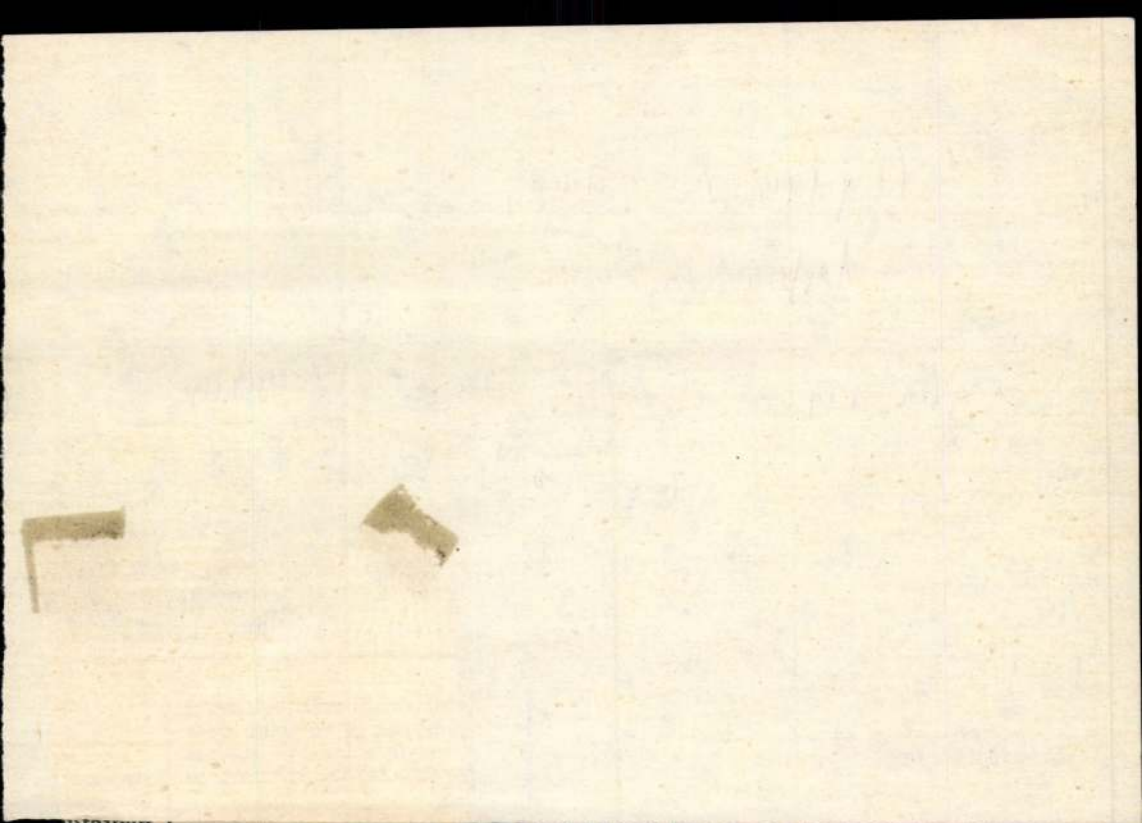

ufajban
nekelni.
ower of
annak
olyt —
egy nem
ett, el-
ztó disz-
magyar
di elő-
en) eny-
tudom
előzte
ink meg
n izgal-
m. Ter-
ól ez is,

Folyóira

KINEK KELL A MAGY

Magyar Tudom

Okkal ideges ma, akit a r
szinti rézlelőhely sorsa é
tárt, ám nem hasznosí
fenntartását 1990-től az
fizeti. Dönteni kell hát v
nyanyitásról vagy -bezárá
kínál minden eddiginél j
tolt, alaposabban érvelő

Az esendőség bája

Faun és nimfa

„Kortárs festészetünk sokszínűségében vannak olyan, magas színvonalú produkciókkal képviselt törekvések, amelyeknek megértése és szeretete a legszélesebb közönség körében sem okoz gondot" — olvassuk a jelenleg éppen nyitva tartó kiállítás katalógusféléjében, amelyet a Csók István teremben vehetünk el az asztalról. Szerzője, Bereczky Loránd talán nem haragszik meg, ha ezt a mondatot átfordítom a saját stílusomra. Így is hangozhatna: „Van olyan festőnk, aki jó képeket fest, és ezek ennek ellenére sok embernek tetszenek." Mert erről van szó. Persze, Bereczky később arról ír, hogy ami tetszik, az csak a felszín — de hát a kép már olyan, hogy az ember először a felszínét látja a dolgoknak. S csak később érez rá arra, amit Bereczky olyan mélyen fejteget Galambos Tamás festészetének forrásairól szólván, tudniillik, hogy a tudomány eredményei láttán „csak a magabiztosságot hangsúlyozó embereszményt hittük igazoltnak, amikor a »mindennél csodálatosabb« ember úgy vélte, nem ismer határokat a világ és önmaga titkainak fürkészésében ... az ebbe vetett vak hit — amely egyébként már messze van a tudománytól — olykor egyoldalúsághoz vezetett a művészetben. A mindent-tudás pöffeszkedő gőgje lenézte az esendőség báját ... "

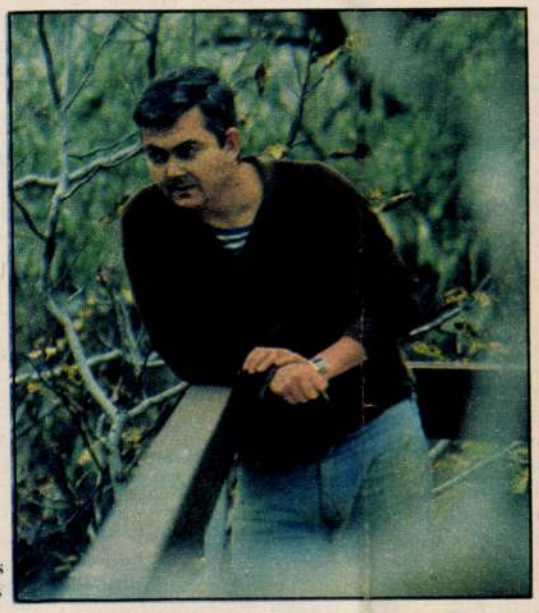

Galambos Tamás

Képeken ugrálunk át a műteremben, óvatoskodva a törékeny üvegekkel, beszakadós vásznakkal. Nyomdai átfutás is van a világon: mikor e cikk megjelenik, már rég áll a kiállítás; mikor látogatóban jártunk, még csak készült. Galambosnak korántsem ez az első kiállítása, de az első „igazi, nagy bemutatkozás".

— Nem fáj a szíved a Műcsárnok valamelyik oldalterme után? Mégiscsak az a reprezentatív, a komoly kiállítóhelyiség, a Csók István Galéria meg csupán Képcsarnokterem, mondhatni, üzlethelyiség ...

— Nézd, a Műcsarnok biztosan tekintélyesebb hely, mint a Képcsarnok, gondosabban figyeli tárlatait a kritika is, viszont azt hiszem, sokkal több ember teszi be a lábát a Váci utcai terembe, mint ahányan a Műcsarnokba elmennek, hacsak nincs ott épp valami valóban szenzációs tárlat.

— Mi kerül a Csók István Galériában a falra?

— Főként az utóbbi évek képeiből válogathatok. A régebbiekből nem is akad sok itthon. Népszerűek a képeim külföldön ...

— Találkoztam velük japán katalógusokban is ...

— Igen, egy időben tőlem is kért képet az a kereskedő, aki magyar festményeket terjeszt Japánban. De nem rá gondolok. Nyugaton ismernek viszonylag jól, három-négy kötetben is szerepelek, életrajzzal, illusztrációval — igaz, hogy egy kicsit félreértik, amit csinálok.

— Félreértik?

— Ítéld meg magad.

Valóban — vaskos francia kiadványok, sok képpel és tudománnyal, és mind a *naiv művészet*ről szólnak. A naiv művészetről, amelyben a magyarok közül jelentős hely illetné meg Galambos Tamást. Már megszoktam, hogy jeles üzletembereket naiv művésznek tekint a tudomány, de hogy diplomás festőket is hajlamosak naivnak vélni a művészettörténészek, azt nem hittem volna. Talán naiv vagyok.

— Lehet, hogy ilyen jelentős kiadványok nem ismerik fel a tanultság jeleit s az ösztönösség erejét?

Szilágyi Ildikó — ötvös, nem is akármilyen, de kiállítás előtt elsősorban festőfeleség — szól közbe:

Hálatábla (történelem)

KÉKESDY KÁROLY REPRODUKCIÓI

— Még csak azt se mondhatnám, hogy nem ismerik fel az igaz naiv művészt. Tudniillik benne van az édesanyám is, aki valóban minden képzettség nélkül, idősebb korában kezdett festeni, és tőlünk teljesen függetlenül fedezték fel. De az a meggyőződésük, hogy Tamás naiv, és most már valósággal beskatulyázták ...

— És te is így érzed, Tamás?

— Jaj, dehogy! A stílusomban van egy csomó játékos elem, s ez bizonyára összefügg az egyéniségemmel, az olyan jellemző apróságokkal, hogy szeretek például giccses játékokat vásárolni vagy szemétre dobásra ítélt bútorokat megőrizni és színesre festeni. Talán az is naivság, hogy sokáig dolgozom a képeimen, és valóban hasonlít némelyik a meseillusztrációkra. De ha van bennük irodalmiasság, az az emberiség nagy mítoszaihoz kapcsolódik inkább, az olyan mítoszokhoz, mint a Biblia vagy a háborús propagandaszövegek a század elején — mondhatnám úgy is, hogy a múlt élő emlékeihez. Nagyon is tudatosan igyekszem közöttük válogatni. S ráadásul most olyasmivel próbálkozom, ami bonyolult technológiája miatt úgyszólván elérhetetlen az ösztönös művész számára.

— Magad is szövöd?

— Nem, ez borzasztóan időrabló munka.

Elnézegetem azt a gobelint, amelyet egy festményreprodukció alapján készített a szövő. Egyes részeken, épp ott, ahol a fénykép nem adott elég információt, finoman tobzódnak a színek, megvibráltatva a textil felületét. Érződik, hogy itt a szövő átalakult minta után dolgozó mesteremberből ösztönös, mondhatni, naiv művésszé. Mert e két tulajdonság többnyire együtt él az alkotóban — s hogy melyik kézikönyvbe nyer végül felvételt, azt végső soron az arányok döntik el.

SZÉKELY ANDRÁS

Brecht után, szabadon

A SZOLNOKI KOLDUSOPERA

Sándor Pál Szolnokon Ljubimovval egy időben dolgozott Brecht—Weill koldus- és rablóügyi zenés „agitkáján", s nem hagyta zavartatni magát a nemzeti színházi arénából kihallatszó hangoktól. Legalább ennyire már felnőttek vagyunk. Egyébként le sem tagadhatná, hogy ezt az előadást ő rendezte, minden egyes pillanaton rajta van a kézjegye. Bohócburleszk ripacsokkal, gegparádéval, a régi idők mozijának bájos pamfletjével és az új idők színházának gátlástalan nyerseségével.

Az előadás külső képét nézve, szembeötlik a filmes látásmód. A díszlettervező Antal Csaba nagytotálként alkalmazza a színpad hatalmas hodályát, hogy azután egy képlékeny rácsszerkezettel félközelieket, fejgépes fénypászmával vagy szórt előszínpadi világítással premier plánokat hasítson ki belőle. Ebben a tetszése szerint alakítható térben a rendező tetszése szerint alakítja az egyes jelenetek belső tartalmát is. Ezenközben kétségtelen, hogy — Ljubimovval ellentétben — *eljátssza a darabot*. Nem is egyet. Vagy tíz különféle darabot.

A kezdés: a színiegyüttes beskálázása. (Sajnos újabban színházi közhely.) Kern András Cápa-dalának németül énekelt első strófája: tökéletesen kivitelezett Berliner Ensemble-mimikri. A koldusruhatárként belógatott élőbábok: klasszikus értelemben vett színtiszta grand guignol. Az esküvő: Jérome Savary Grand Magic Circusa. (Mellesleg némafilm-paródia is.) Az első Koldusfinálé transzparensre írt jelmondata: politikai blaszfémia (az ugrabugra bohóccsapat és a nézőtér felől érkező takarítónő által kétszeresen visszavonva). Üzleti megbeszélés coitus közben: a vulgáris vásári színház megspékelése az antikapitalista politikai kabaréval és némi polgárpukkasztással. A bordélyjelenet: merő esztétizálás, stílusjáték, perditaromantika. A rabruhás második Koldusfinálé: kétperces allegória. A Lucy—Polly kettős: fölgyorsított filmjelenet, stilisztikai bravúrjáték. Smith és csapata: a „megérzékített" pesti rendőrvicc. A harmadik finálé — a Kolduskorális orgonakíséretes, visszhangosított égi másával — a „földöntúli hatalom" váratlan megjelenése a brechti materiális világban. És így tovább . . .

Mindez lefegyverző szakmai színvonalon. Az első kép tartalmát summázó brechti szöveg szellemében — e szövegeket korábban vetíteni szokták, Szolnokon mindegyiket ifj. Kőmíves Sándor recsegi el a vásári kikiáltók érdes modorában — elmondhatjuk, hogy a színészek villognak, a női szereplők letranszponálás nélkül énekelnek, a színpadi effektusok működnek. Kern András Minarik-kabátos Bicska Maxija erőszakos, tenyérbemászó és bájtalan. Margittay Ági csont nélküli pantomimmé koreografálja Peacockné alkoholizmusát. Kristóf Tibor úgy idegeníti el a figurát, mintha azt az instrukciót kapta volna, hogy Peacockot a társulat tánckomikusa játssza. Egri Kati „párductestű" Pollyjának gesztusaiban halványan földereng Marlene Dietrich. Nagy Zoltán magánemberként civilben járó Tigris Brown rendőrfőnökének (jó ötlet a jelmeztervező Szakács Györgyitől) másik inkognitója egy cirkuszi síróbohóc. Takács Katalin mint Lucy fölhúzott, soha le nem járó kaucsuk babaként pörög. A banda tagjai — a kikáltó szerepből vissza-visszalépő ifj. Kőmíves Sándor mellett Takács Gyula, Jakab Csaba, Varga Károly és Váry Károly — összeműködő csapatot alkotnak.

Háromórás tűzijátékban van részünk, a petárdák a fejünk körül pukkannak. Abban a pillanatban azonban, amikor a látottakat tartalmi egységbe kívánjuk szedni, vagy egyszerűen csak összegezni akarjuk, bajba kerülünk. Stílusok inkább akadnak ebben az előadásban, mint végiggondolt gondolatok. Leginkább még a rendőrfőnök és a bandavezér sokoldalú érdekösszefonódása látszik a rendező alapgondolatának, s így az előadás mintha azt sugallná, hogy a legfőbb törvényszegő és a törvény legfőbb őre nemcsak „mutyizik", hanem a hatalom közös fönntartásában is érdekelt, a koldusként és rabként tartott szegények rovására. Sándor Pál gondosan kiirtja a játékból — sőt a szövegből is — a két világháború közötti kapitalista viszonyokra utaló „történelmi elemeket", azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy *általánosabb síkra* emelje mondanivalóját. Kár, hogy az ötletek túldübörgik ezt a mondanivalót. Brecht-show helyett Sándor Pál-show-t kapunk. A produkció nem tudja leküzdeni az idegen sejtek burjánzását. A gegek eszkalációja elborítja Brechtet. A darab nem lágyul el, nem torzul kulinárissá, nem válik fölismerhetetlenné, de alig látszik ki a rendező személyisége alól.

KOLTAI TAMÁS

Az esküvő ILOVSZKY BÉLA (MTI) FELVÉTELE

Harácsoló Harpagon

MADÁCH SZÍNHÁZ

A Madách Színház egyenetlen Molière-előadásában egyenletesen és egyértelműen kiváló *A fösvény* címszereplője. A hazai Harpagonok hosszú névsora csupa kitűnőségből áll. Az ilyen elődóriások emlékével nem lehetett könnyű megküzdeni. Márkus Lászlónak azonban, nyilván jó együttműködésben Lengyel György rendezővel, van határozott elképzelése Harpagon személyiségéről. És ezt a koncepciót úgy tudja megvalósítani, hogy miközben kinevetjük, a hátunk borsózik tőle.

Ezért olyan jó Harpagon: nemcsak kacagunk a vígjátéki keretbe helyezett tragikomikus figurán, hanem félünk is tőle, érezzük erejét, rettegjük veszélyességét. Talán éppen ez az új vonás Márkus művészetében, vagy ha már korábban is benne gyökerezett, most felerősödött: hogy nemcsak mulattatásra képes, de megfélemlíteni is. Hogy nemcsak a térdünket csapkodjuk a röhögéstől pompás bohózati fogásain, de fogvacogva remegünk is előtte, mint a színpadi szolgái. És soha nem sajnáljuk, mint néhány korábbi Harpagont. Hiszen ez egy emberbőrbe bújt farkas, ha nem vigyázunk, mindjárt bekap! Harácsoló természete kozmikus méretű. Már-már az életünket megkeserítő minden gazember megtestesítője, a mások elől kenyérmorzsától országrészig mindent elirigylő háborús gonosztevő arcmása is benne van ebben a jellemábrázolásban.

Márkus magával ragadó és az előadás fölé magasodó — de az egész magyar színházi életben is a kiugrók közé tartozó — alakításában persze a rendező érdeme is benne van. Még akkor is, ha fenntartjuk, amit dolgozatunk elején írtunk az előadás egészéről: hogy egyenetlen. És következetlen is. E következetlenségek mintha azt a célt szolgálnák, hogy az esztétikus konzervativizmusra ed-

Több, mint zenekar

Tizenkét év egy együttes életében elég idő, hogy kialakuljon egyéni karaktere és híveinek tábora. A Kaláka most éppen ennyi esztendős. Vajon tudják-e már, mi a műfaji meghatározásuk?

— Nem, arra nem panaszkodhatunk, hogy valamiféle skatulyába szorítottak volna bennünket — mondja az együttes vezetője, Gryllus Dániel. — Könnyűzenei kritika tulajdonképpen nincs, a komoly muzsika értékelőinek érdeklődésén általában kívül esnek a megzenésített versek, ráadásul mi a föllépéseinken, külföldi szereplőseinken népzenét is játszunk. Tizenkét évvel ezelőtt még mi sem fogalmaztuk meg a céljainkat, hiszen nem dőlt el, hogy mérnökök vagy zenészek leszünk. Akkoriban a saját korosztályunknak játszottunk, s a dolgaink fogadtatása lendített előbbre bennünket. Ma a zenélés, a koncertezés betölti az életünket. Úgy érzem, az együttes több, mint zenekar: alkotó közösség. Huzella Péterrel, Becze Gáborral, Radványi Balázzsal magunk írjuk, hangszereljük a dalainkat.

— *Most milyen korú a közönségük?*

— Mindenféle, a gyerekműsorainkon óvodásoktól a serdülőkig. Sokat utazunk az országban, de kedves és stabil helyünk a Marcibányi téri művelődési ház, ahol minden hónap utolsó szombatján játszunk tizen- és huszonéveseknek, akik ugyanolyannak látszanak, mint mi voltunk, akik pisszenés nélkül hallgatják műsorunkat. A koncertek csöndjében olyanok vagyunk, mint egy család. Az ismerősökön kívül látunk új arcokat, és néhány ősz fejet is.

— *A működésük nem merül ki a hangversenyezésben, dalcsinálásban.*

— Színházi, rádiós és televíziós munkákat is vállalunk. Az év végi leltár — szerintem — idén nagyon érdekes. Januárban fejeztük be a nagylemezünket. A válogatás szeptemberben jelent meg, címadója a Kosztolányi versére írt dal: *Az én koromban*. A lemezkészítés borzasztó nehéz ügy. Ideális, ha az összeállítás „naprakész", azaz a jelent tükrözi. De fontos, hogy számot adjon tizenkét évünkről, és vannak számok, amelyekről tudjuk, hogy ha most nem, akkor sose kerülnek lemezre. Ezért zártuk a felvételt egy viszonylag régi szerzeményünkkel, a *Tengerecki Pál*lal, amit csaknem valamennyi koncertünkön előadunk. Tavasszal előbb Csehszlovákiában, aztán Romániában turnéztunk. Áprilisban Bessenyei *Filozófus*ának tévéváltozatában dolgoztunk. Júniusban Ausztriában, Jugoszláviában és az NDK-ban jártunk, júliusban pedig a Salzburgi Ünnepi Játékokon egy templomban adtunk nagy sikerű hangversenyt. Augusztusban szabadságra ment az együttes. Színházi munkákkal kezdődött az ősz, kísérőzenét írtunk a *Toldi*hoz a Radnóti Színpad számára. Veszprémben a mi dalainkkal mutatták be Weöres *Holdbéli csónakos*át. Októberben a bécsi magyar heteken, novemberben burgenlandi kisvárosokban vendégszerepeltünk. Közben megjelent muzsikánkkal a Gárdonyi *Állatmesék* című lemez, a televízió kísérőzenénkkel sugározza a *Magyar népmesék* rajzfilmsorozatot. Az új sorozat, a Mátyás királyról szóló is velünk készül Kecskeméten, a Pannónia Stúdióban. Karácsonykor a Parlamentben játszunk, és lesz ünnepi hangulatú koncertünk december 25-én a Marcibányi téren.

— *Külföldön értik-e a megzenésített verseket?*

— Egyszer megpróbáltuk József Attilát németre fordítva énekelni, mondhatom, vacak volt. A magyar költészet különös szépsége eredetiben, a zene érzelemkifejező, hangulatteremtő segítségével bárhol, bármikor értő fogadtatásra, jó visszhangra talál.

ALBERT MÁ

Galambos Tamás festőművész kiállítását holnap este hétkor nyitja meg Hernádi Miklós író a Stílus Galériában (Budapest. VI. Király u. 20.). A tárlatot május 4-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

GALAMBOS TAMÁS

Ujmagyarszó 1996 IV. 17

emelkedik a sertéshús ára – idézte a lap a nyitrai húsüzem igazgatóját.

❋

Lapunknak a földművelésügyi tárca illetékesétől kapott információja szerint a januári megbetegedésekről és állatelpusztításról hivatalos értesítést kaptak a szlovák társminisztériumtól. Azóta semmilyen újabb értesítés tegnapig nem érkezett. A szakember elmondta, hogy legjobb tudomása szerint sem élő állatot, sem feldolgozott terméket nem hozunk be szomszédmár sertéspestis gyanúja esetén is zárlatot rendelhet el, és intézkedhet a beteg állatok megsemmisítéséről – mondták el lapunk érdeklődésére az Állatorvostudományi Egyetemen. Megtudhattuk az is, hogy a sertéstartók már azt is kötelesek bejelenteni, ha az állat lázas, furcsán viselkedik vagy nem eszik. Az állatorvos a betegség gyanúja esetén megtilthatja az állatok mozgatását és forgalmazását, és azokat megfelelő keretek között, az előírásoknak megfelelően le kell vágni.

(gj–nzs)

IBM-merevlemez-meghajtók Székesfehérvárról

Az IBM a székesfehérvári Videotonnal való együttműködésének eredményeire alapozva megkezdte egy új, 20 ezer négyzetméter alapterületű gyár építési munkálatait. A teljes infrastukturális beruházás értéke megközelíti a 25 millió dollárt, és a csúcstechnológiát gyártó berendezések IBM-beruházása eléri a 35 millió dollárt – közölte tegnap *Dieter Muenk*, az IBM Germany igazgatója, aki *Dunai Imre* ipari és kereskedelmi miniszterrel közösen, sajtótájékoztatón jelentette be az új székesfehérvári beruházásról szóló döntést.

Dieter Muenk elmondta, hogy a gyártást az idei év utolsó negyedében kezdik, a teljes gyártókapacitást pedig 1997 közepén éri el az üzem. Az üzem indulásakor további 900 alkalmazottat – elsősorban tesztelő- és összeszerelő szakembereket – vesznek fel. A már üzemelő és az új gyár teljesítőképessége jövőre eléri a 3 millió merevlemez-meghajtót. A merevlemezgyártáshoz szükséges technológiai részecskéket, a fejeket és a lemezeket a mainzi üzem szállítja. Az IMB székesfehérvári üzemét tavaly hozták létre, hathónapos rekordidő alatt. Az idei évben 1 millió csúcsminőségű, PC-hez alkalmazott merevlemez-meghajtó készül el Székesfehérváron.

(t. b. s.)

Galambos Tamás

Áfás hódok rágják a gemenci fákat

Pro Natura-díjas Haraszthy László, a WWF hazai vezetője

A természetvédelemben kiemelkedően teljesítőknek minden évben a Föld napján adják át a Pro Natura emlékérmet. Idén öten kapták meg a legfontosabb természetvédelmi elismerést, köztük Haraszthy László, a WWF (Világ Természetvédelmi Alap) magyarországi képviseletének vezetője. Világszerte harmincegy nemzeti szervezet és huszonnyolc képviseleti iroda viseli a WWF pandamackós jelvényét, száz országban konkrét programokat valósít meg az alap. A szervezet kialakulásáról, magyarországi feladatairól kérdeztük a kitüntetettet.

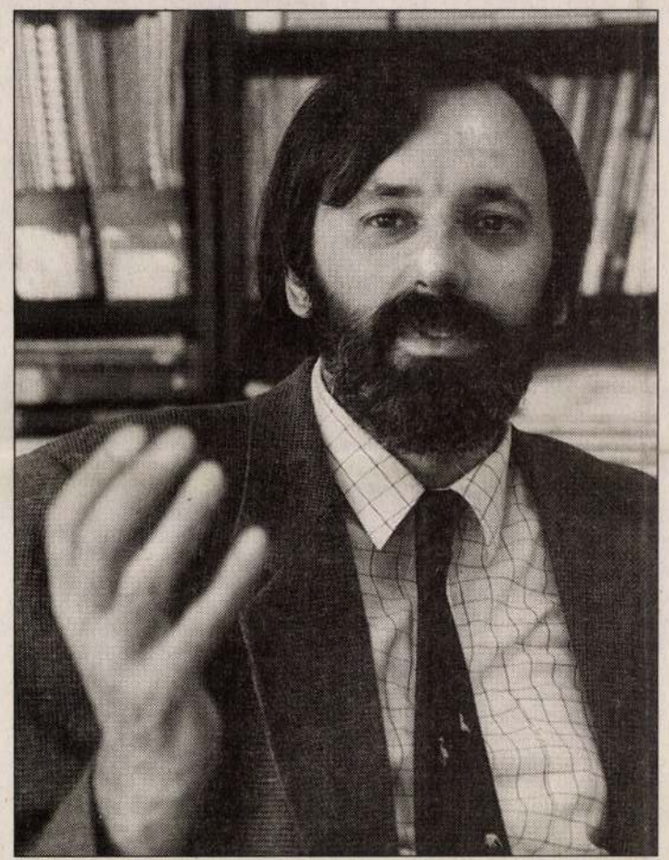

„A mindennapok nyűge hátráltat" GÁRDI BALÁZS FELVÉTELE

1961-ben néhány természetvédő azzal a céllal hozta létre a WWF-et, hogy a világ fejlett országaiban gyűjtött pénzből a veszélyeztetett állat- és növényfajok fennmaradását segítsék. A kipusztulás szélére sodródott élőlények megmentésére látványos akciókat szerveztek. Hogy némely állatfaj még ma is megtalálható a bolygón, részben a WWF-nek köszönhető. Idővel azonban a szervezet tagjai felismerték, hogy a látványos megmozdulások legfeljebb elodázzák az élővilág szegényedését. Egy-egy faj eltűnése az emberi környezetrombolás következménye, a gazdálkodási formák megváltoztatása nélkül nem marad más, csak a veszteségek tudomásulvétele. Valódi eredményeket akkor lehet elérni, ha a természet egészét védi az ember. Ennek szellemében 1986-ban a WWF nevet – Világ Vadvédelmi Alapról Világ Természetvédelmi Alapra módosult az elnevezés – és stratégiát változtatott. Attól kezdve az erdők, a vizes területek, illetve a tengerek és óceánok élővilágának megőrzésére koncentráltak. A választás nem véletlen, hiszen ezeken a területeken a leggazdagabb a természet. A biodiverzitás megőrzése szempontjából ezek a kritikus régiók. A WWF a védett területek

kor mérték fel a füves területeket. „Mindenki tudta, hogy van ilyen, de hogy hol, és mekkora kiterjedésű, illetve milyen természeti értéket képvisel, arra senkinek sem volt pontos válasza" – emlékezett a kezdetekre Haraszthy László. A munka eredményeként azóta a magyar állam több tízezer hektárnyi füves pusztát nyilvánított védetté. A rendszerváltó években a magyar WWF-esek a következő dilemma előtt álltak: folytassák a terepmunkát, a területek felmérését vagy a törvénykezésre összpontosítsák figyelmüket. A

természetvédelmi területek felosztásának következményeiről. A kormányjavaslatot végül elsöprő többséggel vetették el a honatyák. „Ez egyértelműen a mi érdemünk" – állította a Pro Natura-díjas természetvédő. A sikeren felbuzdulva azóta valamennyi, a természetvédelmet befolyásoló törvénytervezetről elmondták véleményüket. A kormány tanácsadó testületeként működő Országos Környezetvédelmi Tanács megalakulása óta ezen a fórumon keresztül érvényesítik elképzeléseiket. Nemzetközi szintre jut

gyék a csatlakozás kimunkálói. „A tudósok hiába látják a veszélyt, ha intelmeik elvesznek a politikai szólamok zűrzavarában" – véli Haraszthy László, a WWF ezért vállalja a hídszerepet a tudomány és a politika között

Haraszthy László elmondta, az 1995-ben megfogalmazott stratégiájuk alapján elsősorban az erdőkre, a füves és vizes területekre, illetve bizonyos mezőgazdasági területekre figyelnek. Egyik legközelebbi céljuk a Duna–Dráva Nemzeti Park természeti állapotának javítása. Ennek egyik előfeltétele a térség vízháztartásának átalakítása, emellett az erdőállomány összetétele sem felel meg a nemzetközi követelményeknek.

Miközben Hollandiában minden tizedik állampolgár – több mint egymillió ember – a WWF tagja, nálunk lényegesen kevesebben mondhatják el ugyanezt magukról. Az irodavezető szerint ezen nem lehet csodálkozni. A WWF most alapozza meg tevékenységét, meg persze az eddigi feladatok sem voltak társadalmasíthatók. Egyébként természetes, hogy a németalföldihez képest kisebb a támogatottságuk. Azt nem állítja, hogy csupán a jóléti társadalmakban lehetnek erősek a zöldmozgalmak, az azonban kétségtelen, hogy a mindennapok nyűge alatt a természetvédelmi kérdések megoldása nehezen képzelhető el általános jövőképként. Az infrastrukturális háttér sincs meg, az emberek pedig egyelőre képtelenek saját zsebből áldozni ilyen célra, illetve a vállalatok – még a multik helyi lerakatai – se nagyon törik magukat.

A WWF eddigi leglátványosabb akciója – melyen a szervezet tiszteletbeli elnöke, az angol uralkodó férje, Fülöp herceg is részt vett – a gemenci hódvisszatelepítés volt. Számtalan engedély beszerzése után való-

Füsttisztítás elektronsugárral

A szénerőművek füstjét olyan nukleáris technológiával tisztítják, amelyet húszéves kísérletezés után most próbálnak ki ipari méretekben Lengyelországban, Szczecinben.

A szén elégetésekor nagy mennyiségben kén-dioxid és nitrogén-oxidok elegye keletkezik. Az atmoszférában a lebegő részecskékből kénsav és salétromsav lesz, amelynek következményeit jól ismerjük: savas eső és erdőpusztulás, szaporodnak a légzőszervi megbetegedések, a felszabadult gázok a globális felmelegedés előidézéséhez is hozzájárulnak. Vannak persze ismert és bevált technológiák a kén-dioxid, illetve a nitrogén-oxidok kiszűrésére, de eddig nem volt olyan módszer, amely együtt és egyetlen lépésben vonta volna ki a kétféle gázt.

Az új módszer az elektronsugaras száraz tisztítás. Mielőtt a füst kilépne a kéményből, bevezetik egy tartályba, ahol elektronsugárzásnak teszik ki, amelyhez az alacsony energiájú elektronnyalábot részecskegyorsító szolgáltatja. A besugárzás hatására a kén-dioxid és a nitrogén-dioxidok kémiai átalakuláson mennek át. Ha a tartályba ammóniát is adagolnak, akkor a végtermék egy műtrágyaként felhasználható száraz por lesz. Más tisztítási módszereknél sok és nem hasznosítható hulladék keletkezik. Itt ez elmarad. A folyamat döntő része persze a besugárzás, de nem keletkeznek radioaktív anyagok, nincs visszamaradó sugárzás.

A módszert mintegy húsz éve Németországban és Japánban dolgozták ki. Mire azonban a nyolcvanas évek közepére az eljárás megérett az ipari próbákra, ezek az országok más módon már megoldották a füstgázok tisztítását. A szczecini erőműben egyébként gyakran fogadnak látogatókat a fejlődő országokból, Kína, India, Brazília, Mexikó és még egy sor ország döntött a módszer kipróbálása mellett.

Jéki László

Mérgező betondzsungel

Az öregedő toronyházak mérgező vegyületeket bocsátanak ki – állapították meg a svéd környezetvédelmi hivatal munkatársai. Az illetékesek szerint a többszörösen klórozott bifenilek (PCB) koncentrációja az épületek légterében jócskán meghaladja a normális hátterszintet.

A PCB-k az immunrendszert és a vérképző, valamint a nemzőszerveket károsítják, befolyásolják az újszülöttek értelmi fejlődését és nem utolsósorban rákot okozhatnak. Ezeket az adalékokat három évtizeden keresztül, a hetvenes évek közepéig használták a betonelemek közötti rések tömítésére szolgáló anyagokban. Svédországban 1973-tól, egész Európában 1986-ban tiltották be a használatukat. Eddig a hatóságok csak a lebontásra ítélt épületekben tételeztek fel nagyobb mértékű PCB-felszabadulást, a legújabb mérési eredmények azonban riadóztatták a környezetvédelmi hivatalokat egész Európában. A svédek például a betonépületek alapos átvizsgálását javasolják, továbbá azt, hogy cseréljék ki azokat a tömítéseket, amelyek egy százaléknál nagyobb arányban tartalmaznak PCB-t. *(New Scientist)*

Az Építésügyi Minőség-ellenőrzési Intézetben érdeklődésünkre elmondták: a hazai panelépítkezéseknél – a svéd gyakorlattól eltérően – nyílt hézagképzési technológiát használtak, amihez nem alkalmaztak PCB-tartalmú tömítőanyagot.

Új tematikusok

Galambos Tamás és Karátson Gábor kiállításai

Galambos Tamás *Történelmi képeskönyvén* a Vigadó Galériában alakot ölt a fogyasztói társadalom és a fundamentalizmus veszélye. A múlt ordas árnya és a jövő undok trendvonala. Az eltorzult nemzeti eszme és a hasonlóképpen gusztustalan kozmopolita gőg. A Vigadótól alig fél kilométerre, a Budapest Kiállítóteremben Karátson Gábor festményein is megjelenik egy közéleti szószedet. Ő Cicciolinában és puccsistákban, sportolókban és egyházfőkben gondolkodik.

A két teljesítmény szemre igen különböző. Galambos tűhegyes ecsettel, középkori alázattal, precízen húzott körvonalakkal dolgozik. Karátson fára kasírozott koptatott vászonra elmosódott foltokat rak fel, melyek elegánsan lötyögnek egy pókháló finomságú ceruzarajz bonyodalmas rácsrendszerében. Galambos formaalakításának példaképei a nagy naivok. Csontváryt és Rousseau-t, Generalicot és Szabó Vladimirt szokás vele kapcsolatban emlegetni. Karátson őse a művelt urbánusok mennyországában keresendő. Schiele, Klee, egyszemernyi Vajda, egykanálnyi Bálint jut az ember eszébe róla. Galambos képei között leginkább az írófélék érzik jól magukat: Lakatos István vagy Szederkényi Ervin. Karátson képeitől leginkább a filozófusok kapnak ihletet, például Tamás Gáspár Miklós vagy Bacsó Béla.

Ennyi differencia után lássuk hát, mi az, ami mégis összeköti őket.

Mindketten hibátlan festményeket hoznak létre. Pontosabban: választott módszerük olyan, hogy a nagy bukás eleve ki van zárva. Nemcsak azért, mert Galambos annak idején a főiskolán szép szorgalmasan elsajátított mindent, amit Hincz Gyula osztályában a korrekciók során meg lehetett tanulni, és még csak nem is azért, mert Karátsont a több évtizedes könyvillusztrátori működés és az elitértelmiséggel szövött bensőséges barátság szoros kontroll alatt tartja. Inkább azért, mert kimódolt technikájuk olyan, mint az ablakból zuhanó macska: mindig négy lábbal érkezik a földre.

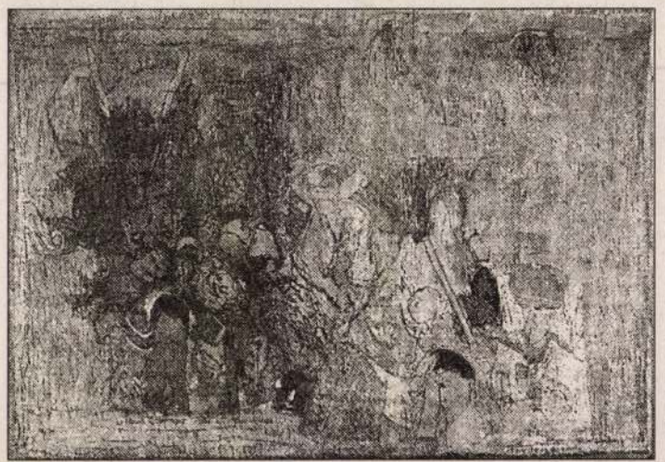

Karátson Gábor: Cicciolina kampánykörúton, csodálói között

Galambos folyamatosan meghímzi a képfelületet, Karátson következetesen „elételeníti" az ábrát. A Vigadóban valamennyi motívum lokális színekkel és csörömpölő hangon követel a maga számára figyelmet, a Budapestben valamennyi motívumot beburkol egy amúgy nem kellemetlen, sárgás-lilás-ibolyakékes köd. Mintha villám vágott volna a színes tévé antennájába. Egyikük azt is kirajzolja, ami a történet szempontjából lényegtelen. Másikuk azt sem hangsúlyozza, ami a program számára alapvető. Mindkettőjüknek önműködő a hangszerelése. Gépies. Az egyik mindig rikolt, a másik mindig az orra alá dünnyög. Az egyiknél nagyon magas a vizuális alapzaj, a másik „úribb": halkan neszez, épp csak az ingerküszöb szintjén jelzi létezését. Mindkettőjüknek oly feszes a rendszere, hogy képírásukkal azt mondhatnak, amit akarnak. Meg annak az ellenkezőjét is. Ha fú, ha esik, ha pártállam van, ha demokrácia, Galambos az Galambos, Karátson az Karátson. Üzembiztosan hozzák formájukat.

Módszerük annyira stabil, hogy elbírja akár a legkényesebb üzenetet is. Félreértés ne essék, a kényes üzenet csak a legritkább esetben jelenti a politikai fájdalompont irritációját. (Ilyen volt Galambos *In memoriam 1956*-ja, festve 1988-ban, vagy Karátson *Nádpálcájukat suhogtató rendőrök, tüntetővel*, festve 1983-ban, átfestve 1993-ban.) A kényesség a képzőművészetben a szokatlan tematika megjelenítésére vonatkozik. Miután festőinknek az utazó sebességet elérve a formával soha többé nem kellett bíbelődniük, mert az egyszer és mindenkorra készen volt, rátérhettek jövetelük érdemi részére. A témára. A csak szavakban vagy csak az elektronikus médiában létező dolgok leképezésére. A költői, az epikus, a filozófikus vagy éppen a zsurnalisztikus dolgok lefestésére.

Ez a program nagyfokú bölcsességre vall. Galambos és Karátson mintha a mai képzőművészet és a mai közönség megromlott viszonyának tanulságából merítene bátorságot. Számukra a tanulság így foglalható össze: amikor a tárlatok mindennapos kínálata a rafináltan installált semmi, az anyagában megfoghatatlan gesztus, a szándékában értelmezhetetlen jel, hébe-hóba még a legsznobabb közönség is fészkelődni kezd. Ennek a közönségnek a szemét csak ideig-óráig lehet etetni az „érvényes", ámde befogadhatatlan képzőművészettel. Ennek a közönségnek csak olykor-olykor lehet megtiltani, hogy örülni merészeljen az egykori képeskönyveire vagy mai magazinjaira emlékeztető műtárgyaknak. Ez a közönség ugyanis az első adandó alkalommal fellázad. Főképpen akkor, ha azt jó lelkiismerettel teheti, s ha nem kell félnie, hogy a giccselők halálosan ölelő karmai közé kerül. Tehát ha számára nem úgy van fogalmazva az alternatíva, hogy egyik oldalon a dögunalom, az ezotéria és a rondaság, másik oldalon az olcsó, a primitív és a geil produkció udvarol kegyeiért. Figyelemre méltó tény, hogy az elmúlt évek leglátványosabb képzőművészeti sikerei, Fehér Lászlóé vagy Kungl Györgyé, Böröcz Andrásé vagy Rácmolnár Sándoré leginkább annak köszönhetők, hogy a mesterek nem elégedtek meg a túlfinomult eszközökkel. Hatalmas engedményeket tettek a közönségszórakoztatás kedvéért és akár bohócba is „lementek". A szakma átkozódhatott vagy fintoroghatott: Fehér a fotóhatású „szegény kisgyermek panaszaival", Kungl a lehetetlen mázas tájképeivel, Böröcz a ceruzamódra hegyezhető figuráival, Rácmolnár az orcátlan falvédőivel azt csinálta, amit minden épeszű művész mindig is csinált: a művészetet közelítette az élethez, a témát a valóság élményanyagához. Azt nem tudom, hogy említett festőink bele fognak-e tartozni ebbe a sikerágazatba. Ők mindenesetre ebben a számban indulnak.

Galambos Tamás: Sáskás páva

Galambos tehát képein könnyű szívvel fest Guttmann-reklámot, melyen az elszakíthatatlan nadrágot a trikolór helyettesíti. Karátson szemrebbenés nélkül színez sportzsánereket, melyeknek vadsága és közönségessége nem marad el a valóságban megfigyelhetőktől. Galambos kaméleonokkal és sáskákkal egyértelműsíti a politikai szimbólumait. Karátson híres emberek fotogén ráncaival és hétköznapi rendőrök nem kevésbé fotogén gumibotjaival rágatja szájba a mesélhető történetet.

Az évtizedek során piktúrájuk kevéssé változott. Galambos már a hetvenes évek elején, az *Átkelés a Vörös-tengeren* című vászna óta történelemből csak-csak ideg. Karátson már a hatvanas évek vége, az *Óceanográfus* hiperrealistás portréja óta kacérkodik a fotó festményszerű átírásával. Az elmúlt évtizedekben egyikük teljesítménye sem tartozott bele a magyar képzőművészet önmaga által megfogalmazott epicentrumába. Galambos inkább az egzotikumára fogékony külföldön, Karátson inkább az excentrizmusra hajló szellemi szalonokban volt népszerű. A szűk szakma számára nem nagyon léteztek.

Akkor. És ma?

„Ha a szem előtt sok minden pereg le, / S a tömeg bámul és föl nem neszel, / Akkor az ügyed máris meg lesz nyerve, / És népszerű szerző leszel." Az idézet a Faust első részéből való. Abból az irodalmi műből, melynek illusztrálására Galambos is, Karátson is – természetesen egymástól függetlenül, de a kiállításokon jól megfigyelhetően – vállalkozott. Ki tudná, ha nem ők, hogy pályakezdésük óta mi minden lepergett. Népszerűségük növekedéséről a képzőművészet jelen állása gondoskodik. Még csak nem is kell különösebben igyekezniük.

P. Szűcs Julianna

Kihűltek az indulatok?

Feszült légkörben kezdte meg százhatvanadik közgyűlését a *Magyar Tudományos Akadémia* a hét elején. A tudós testület elnökének irányításával dolgozó konszolidációs bizottság és az akadémiai kutatóhelyek tanácsa együttesen állította össze a tanácskozás elé beterjesztett határozati javaslatot. Érthető volt a magyar tudósvilág ijedtsége, bizonytalansága. Glatz Ferenc szerint nem volt csekélység a tét: *a szovjetrendszer maradványait még mindig magán viselő akadémiai intézethálózatot gyökeresen át kell alakítani*. Ha másért nem, hát azért, mert néhány kutatóintézet már a villanyszámlát sem tudja kifizetni. Ám hiába hangsúlyozta az Akadémia elnöke, hogy *„egyetlen intézetet sem szüntetünk meg, csak összevonásokról van szó"*. A kutatóikat és intézményüket féltő igazgatók gyanút fogtak. A konszolidációs bizottság javaslatából ugyanis kiderült, hogy 1039 munkahely, a jelenlegi státusok huszonkét százaléka szűnik meg, és hogy több intézetet összevonnak. A természet- és a társadalomtudományok torz aránya (az ideológiailag veszélyes humán tudományokat háttérbe szorították az ötvenes–hatvanas években) nem változik meg, Budapest és a vidék aránya pedig romlik, a főváros dominanciája tovább nő. A magyar tudományosság XXI. századra való felkészítésének jegyében tette meg javaslatait a konszolidációs bizottság. Mégis, a közgyűlés kezdete előtt jól lehetett érzékelni az indulatokat. Az elnökség is tartott a felháborodottnak tűnő tudósoktól: az Akadémia vezetősége zárt ülést rendelt el. De ok nélkül aggódtak. A közgyűlés előtt hevesen tiltakozó akadémikusok szinte egyhangúlag mondtak igent Glatz Ferenc tervére. Csaknem úgy, mint az elmúlt évtizedekben, amikor fel sem merülhetett, hogy a főtitkár vagy az elnök javaslatát ne fogadja el a testület. A tervezetre a legtöbb igent az egyetemeken dolgozó vagy a nyugdíjas akadémikusok adták le. A konszolidációs javaslat kidolgozásakor csupán az intézetigazgatókkal egyeztettek, a szavazáskor viszont az intézethálózaton kívüli tudósok szavazataira építettek a reform előkészítői. A gyakorló kutatók, a fiatalabb tudósok véleményére – úgy tűnik – senki sem volt kíváncsi.

(rosdy)

A csábítás művészete

A magyar múzeumok közül több is működésének határához érkezett, ám egyelőre nem kell tartani attól, hogy tömegesen zárnának be. Működési költségüknek legfeljebb tíz százalékát tudják szakmai munkára fordítani, mondta a művelődési tárca illetékese a múzeumi világnap alkalmával tartott ünnepi sajtótájékoztatón. Ki-ki azt hallja ki e szavakból, amit akar. Lehet benne még akár biztatás is — nem fenyegeti a közgyűjtemények legtöbbjét a megszűnés –, ám inkább szomorú ez a közlés. Úgy tűnik, hazánkban ma semmire sincsen pénz. Legalábbis semmi olyanra, aminek a lélek hasznát vehetné. Persze a múzeum nem bevásárlóközpont, s még ha hétvégeken nyitva is tart, nem számíthat olyan tömeges érdeklődésre, mint a boltrengetegek. Ám egyre többen lesznek olyanok, akik gyermekük kezét megfogva léptüket e szép tavaszi hétvégén mégsem a centerek felé irányítják. Olcsóbb s hasznosabb szórakozás is kirándulni a szentendrei skanzenbe, megnézni a *Nemzeti Múzeum* magyar történeti kiállítását vagy felkeresni a *Szépművészeti Múzeum* új állandó tárlatát. Szerencsére múzeumok nemcsak Budapesten vannak, hanem az ország minden megyeszékhelyén. Ha nem is telik nekik látványos bemutatókra, kis tudást, szépséget ott is be lehet szerezni.

A millecentenárium évében nőtt a múzeumlátogatók száma. Ez örvendetes hír, s egyben biztatás is a szakembereknek. Bizonyság arra, hogy igenis elcsábítható a polgár, csak jól kell kínálni a kultúra áruját, szükség van egy kis hírverésre. A *Természettudományi Múzeum*, mely végre önálló kiállítási épületet kapott, hétvégeken megtelik. Szerencsét kovácsolt korábbi szerencsétlenségéből, s mindjárt a legkorszerűbb módszerekkel, kiállítási segédeszközökkel felszerelve állíthatta össze állandó tárlatát. De azért nem kell lebontani a régi kiállításokat sem. Csak el kell gondolkodniuk a muzeológusoknak, a közművelődési szakembereknek azon, mi az, amit ehhez még hozzá tudnak tenni: ha nem is túl költséges, de csábító ötletet. Múzeumi ünnep van, ünnep a látogatóknak, a szakmának. Fénysugár azoknak, akik nemzeti kincseinkből óvják, mentik, ami még megmaradt.

(hanthy)

A Magyar Nemzet galériája

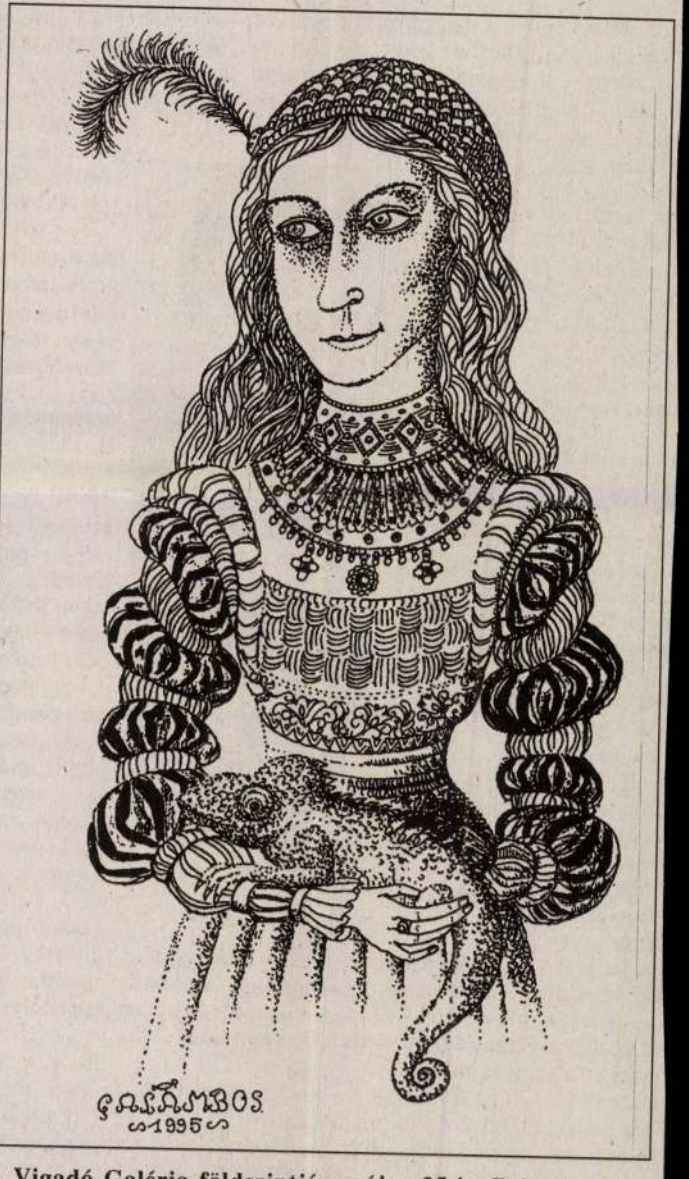

A Vigadó Galéria földszintjén május 25-ig Galambos Tamás műveivel találkozhatunk. Képeit szemlélve először fülig szalad a szánk, majd szép lassan megkeseredik mosolyunk, amire felfogjuk mondanivalóját is. Mimikrije oly jól sikerült, hogy sokan naiv festőnek gondolták, holott ő csak annyira naiv, mint minden művész, aki arra törekszik, hogy elképzeléseit másokkal is megossza. Munkamódszere valamiképpen külső jegyeiben, de tartalmilag is Jókai Mórt juttatja eszünkbe, aki hatalmas árkusokra róva gyöngybetűinek sorait, nemzedékeket tanítgatott történelemre. Galambos Tamás hozzá hasonló szorgalommal borítja be képeinek felületét, szinte automatizmusnak ható, tetszetős elemekkel, melyek között a szemlélő szép lassan felfedezheti korunk történeteit. A mese, a tartalmi közlendő fontos a számára, nem a valóság leképezése. Formai, színbeli elidegenítésekkel jelzi, hogy mire kívánja felhívni figyelmünket. Kiállításán nyomon követhetjük, hogy kifejezési formáját már pályája kezdetén kialakította, s azóta lényegében nem változtatott semmit, újabb alkotásai is természetesen épülnek korábbi munkásságára.

Galambos Tamás

Békés privatizációra várva

…tű az ingatlanpiaci zavarosban

…tulajdonba …zleti elkép… …k e szerze… …lodákat, de …tünk ilyen …eket is te… …edelem, a …em a tulaj… …unk, mint …m. Elindul… …ját beruhá… …ben, Buda… …szítjük elő. …bevásárló… …unk át ren…

…lán abban …t, hogy az …vetélytár… …stresszt el… …változásait, …időszaká… …radt el. Az …lódott-e az

…ok, mint a …ik. A pénz …ha megér… …yolc évvel …zdetén na… …ettek: gon… …ztikus áron …jelentek a …fajtájú in… …zinte telje… …saját koc… …ek, itt ada… …ktetőt kísé… …at közöltek …magyar el… …zletek nem… …écek voltak …lföldről da… …ással járták …pénzük, de …Később jöt… …iselői is, ők …válaszoltak …égül megér… …munkát ke… …ettek, jól át…

ejtve a magyarokat. Esetükben az volt a gyakorlat, hogy megfinanszíroztatták magukat a saját bankjukkal a nálunk szokásosnál kedvezőbb kamattal, majd elképesztő árak ellenében építettek itt.

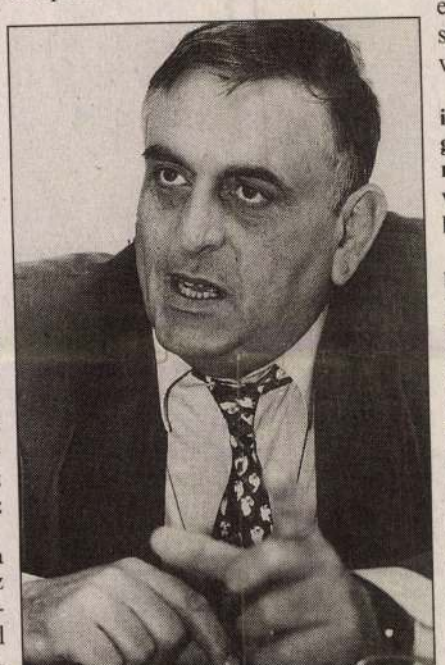

Barna István: A befektetések olyanok, mint a hölgyek, a biztonságot szeretik

Schiller Zsuzsa felvétele

– A különös szerencselovagokat akár még segíthette is a hazai ingatlanpiac talán legnagyobb rákfenéje, az ingatlannyilvántartás képtelenül hiányos volta.

– Ami még ma is igaz. Olyannyira, hogy még most, 1997 tavaszán is szinte verekszünk egyik vevőnkkel, mert az ingatlanlapon tizenkét, úgynevezett széljegy nincs elintézve 1991 óta. Magyarán, mi eladtuk az ingatlant, ő kifizette, de nem tudja a tehermentességet bizonyítani. Pedig már régen idejét múlta a széljegy… A befektetőket ez az állapot nem nyugtatja meg. De bennünket is zavar az áldatlan állapot. Ingatlanokkal s más, korlátozott pénzintézeti tevékenységgel – például projektfinanszírozással – foglalkozó cégünk nem tud költségvetést, biztonságos jövedelmet tervezni, mert egyszerűen lehetetlen az eladásokat kalkulálni, hiszen igen sokszor képtelenség hitelesnek bemutatni a vételre felkínált telkeket, építményeket.

– Ezek szerint sokáig még illúzió az ingatlant olyan versenyképes biztonságú, alternatív befektetésnek tekinteni, mint a műkincset, a banki, vállalati kötvényt, hogy az állampapírról már ne is beszéljünk?

– Pedig az ingatlan azért is értékes befektetési forma, mert azt bizony nem lehet hazavinni. Csakhogy ezt megannyi hatóság nem látja be. Szívességnek tekintik az építési engedélyek kiadását, mindenféle módot megragadnak arra, hogy a papírok kiadását elképesztően hosszú ideig elnyújtsák, s olyan feltételeket szabnak, amilyeneket sehol máshol a világon. Amíg ez így van, addig a befektető azt mondja, hogy jóval kevesebb macerával építhet a világ számos más pontján, és sarkon fordul. A belvárosi fejlesztések például meghalnak a parkolóhiány miatt. Pár évvel ezelőtt a Közti tizenhárom mélygarázspályázaton nyolcat megnyert. De még egy sem épülhetett meg, a tervezésre sem kerülhetett sor.

– Talán mert mozgalommá vált a gépkocsik kiutasítása a Belvárosból, következésképp nincs az a bátor tisztviselő, aki alá merne írni egy „start-engedélyt"…

– Szokták mondani: a parkolóház forgalmat gerjeszt. Meghallom ezt az érvet, de képtelen vagyok értelmezni. Hiszen nem lehet letiltani az útról a gépkocsikat – és tulajdonosaikat –, de lehet alternatívát kínálni. A kerékbilincs-akciókkal sok mindent el lehet érni, de a város fejlődését, a közlekedési viszonyok javulását nem. Volna pénz a mélygarázsok építésére, de az építési engedélyezés nem más, mint álom.

– Cégük a tőkepiacot leszámítva minden fontos befektetési szakmában tevékenykedik, üzleti – összehasonlító – rálátása lehet tehát a bankszektorra, az ingatlan- és a műtárgy-kereskedelemre. Milyenek a tapasztalataik?

– Az emberek a rendszerváltással elindultak az önállósodás felé. Kigondolnak vállalkozásokat, felvesznek hiteleket, de aztán tevékenységük „meghal". Ilyenkor történik meg, hogy a kockázatot már a bank viseli. Mivel nincs semmiféle igazi következménye annak, hogy az adós nem fizet, így kénytelen minden hitelező a leglehetetlenebb üzleti vállalkozásba kezdeni, mert menteni akarja a menthetőt. Ez az egyik véglet, melyhez képest a műtárgy-kereskedelem alapvetően nyugodt, s persze ennek megfelelően igen zárt világ. A nemzetközi piacon szinte minden valamirevaló bank foglalkozik vele, hiszen – ha hozzáértéssel dolgoznak – az egyik legbiztonságosabb befektetés. Lassan mozdul ez a piac, de soha nem elértéktelenedő vagyonnal kereskedhetnek az üzletág szereplői. Nagyon fontos szempont, hogy – ellentétben például az ingatlanokkal – a műtárgy valóságos tulajdon: soha nem kell vitatkozni, hogy kié az, amit felkínálunk megvételre, amit eladunk.

– A lombardhitelezés, a lakópark-építés és számos más befektetői terület banki hátteret feltételez. Miközben e területeken nyitnak, bővítik tevékenységüket, megtörni látszik biztos banki kapcsolatuk, tulajdonának bizonyos részét eladni kénytelen a privatizációja előtt álló K & H Bank. Milyen lesz a folytatás?

– Mi ma tartozékai vagyunk a pénzintézetnek. Az alapító határozatai szerint működünk. A hitelintézeti törvény és a bank privatizációja miatt azonban elindult a tulajdoni struktúra átalakítása a K & H-nál. A mi cégünk iránt is érdeklődik vevő. Vélhetően a bank nem fog teljesen kiszállni, működésünkhöz elengedhetetlen a banki pénzügyi forrás megléte. Remélhető tehát, hogy részleges privatizációnkra kerül sor, s ilyenformán nem is válunk el a banktól.

Gergely László

…tik a helyettes államtitkárt?

…sárolt doktori cím

mindenkinek *március elsejéig* kell beadnia kérelmét. Az ügyben a legcifrább az, hogy miközben Bálint János dékán egyedi képzést ajánlott Buzássy Lajosnak a kiegészítő levelező …szak helyett, a helyettes állam… kérdésére *Sass* Pál, a KÉE mai rektora. Mint ahogy a professzor elmondta, a művelődési tárca leirata alapján már kezdeményezte az okleveles kertészmérnöki diploma *visszavonását*, egyben *fegyelmi eljárást* indí… Jankovits Tibor egye…

Hitelkonstrukciók,

kamat- és futamidő-kedvezmények

Piacon a lakástakarékok

(Folytatás az 1. oldalról)

Az előbbi lényege, hogy az otthonára takarékoskodó ügyfél négy év és két hónap rendszeres befizetés után 1,3 millió forintot vehet fel úgy, hogy a keletkezett …

…tőanyag-ipar felhajtaná az árakat. Jelenleg ugyanis jóval a lehetséges kapacitásaik alatt dolgoznak, értékesítenek, s nem keletkezik hiányhelyzet akkor sem, ha a pénztárak ügyfeleinek piacra lépé… …kerekedéssel eredményez. A

FRANK JÁNOS:

Oratio recta?

– Szoktak naiv festőnek nevezni? – kérdeztem *Galambos Tamás*t ÉS-beli interjúmban, majd' harminc éve, 1968-ban –. Lehet, hogy naiv vagyok – válaszolta –, mert jóhiszemű vagyok, hiszek az emberekben, az emberi jóságban. De nem vagyok naiv festő, gondolataim nem naivak, az választott formanyelv nálam.

Oratio recta – írtam most Galambos *Vigadó Galéria*beli tárlatáról szóló beszámolóm fölé, azonban rögtön odatettem a kérdőjelet is utána. Mert Galambos festészete *egyenes beszéd,* szó szerinti idézet – mintegy napihír-közlés –, a nyers valóság, benne semmi enigmatikus. Ez a festő kiiktatja a körülírást, nem használ képi floskulusokat, szóvirágokat. Iróniája klasszikus, vagyis színleg egyetért képtárgyaival. Tolulnak írógépembe a műfajkategóriák: az irónia mellé a szarkazmus, a persziflázs, no meg a verizmus, sőt Galambos Tamás aligha nem megelőzte korát a veleszületett koncept art hajlamával. Még azt is mondhatnám piktúrájára, hogy szocialista realista, elvégre szocializmusban éltünk negyven évig, s ezt a borzalmat ő realista módon közölte. Csak éppen a kommunisták nem tűznék mondanivalóját a kalapjuk mellé. Jött a rendszerváltás, a festő mégsem fogyott ki témáiból, folytatta, sőt folytatni is fogja filippikáit. A „naiv festészet" számára vértezet, áttörhetetlen páncéling, amiképpen *Mikszáth Kálmán* anekdotizáló kedélyességbe rejtette a véres gúnyt. Mikszáth mellett a quattrocento *Carlo Crivelli*t vélem Galambos egyik ősének, ezt az ötvösből lett aprólékosan dolgozó festőt, aki dekorativitása mellett a merész perspektíváknak is mestere volt. Galambosnak mint festőnek is tulajdona a rajzos részletezés, továbbá a vonal-perspektíva. Keveretlen színeket használ, intenzíveket, a valeur-perspektívát kikerüli, az ő festményén se fény, se árnyék, reflexek sem. Alakjai és a tárgyai plasztikusak, sőt szereti a kemény szuperplaszticitást is. Figuráiban, arcmásaiban torzít ugyan, de nem többet mint – teszem azt – a bizánci festészet, mozaikművészet tette.

Architektonikus keretekbe, mondjuk kirakatokba foglalta a mű szerzője a *Luxus – maradék – áruház* (1974) „áruféleségeinek" terítését. Tank, több évszázad előtti löveg, mellette piramis alakba rakva a golyóbisok. Próbabábukon egyenruhák, sorokba állított békegalambok, de csak az egyik fehér, alatta vörös virág. *A Sej, a mi lobogónkat* (1980) című festmény nem Nékosz-ünnep, hanem parádés kommunista tömegfölvonulás az enyészpontig tartó széles hosszú úton. Két oldalt gondosan kiszerkesztett perspektivikus házfalak, gyárhomlokzatok, de hát az egész Potemkin falu, csak a frontdíszletek állnak, ezeket hátulról gerendák támogatják. A kivonulók feliratos táblákat visznek, a menet közepén szimmetrikusan két óriási gipsz fej – tarkója. Az egyik a kopasz *Rákosi*é, a másik a dúshajú, kiborotvált nyakú *Sztálin*é. Megpróbáltam a sej, a mi lobogóinkat megszámolni, hozzávetőlegesen negyvenet: a csupa vörös között mindössze két piros-fehér-zöldet találtam. Az *1956* című festményen a kivágott nemzeti zászló, a fekete háttérben a vértanúk névsora, utána foglalkozásuk, amint a *Nagy Imre* 1989-es gyászünnepségen Darvas Iván és Mensáros László felolvasásában hallottuk. Galambos a képet két évvel előbb, 1987-ben festette, sőt kiállította a Műcsarnokban.

1988-ban – olvashattuk az újságban – egy nyugatnémet fiú sportrepülőgépével átbújt a szupertitkos radarháló alatt, és a Vörös Téren landolt. Galambos 1988-ban festett képén a repülőgépet újságpapírból hajtogatva adta elő, az egyik szárnyán verzális betűkkel FREIHEIT, a másikon WAHR(heit), az utótag a szárny alá került. Hazai tájat is láttunk a tárlaton. Fölülnézetből, átlósan beállított gyönyörű, tarka virágos grupp a magyar címert ábrázolja a Szent Koronával. Csakhogy a díszparkot, minden szimbolikájával együtt, ellepi a címadó *Száskajárás* (1993). A *Történelmi képeskönyv* (1997) vastag papundekliből, harmonikásra hajtogatott, a padlón álló gyerekkönyv. *Szent István*nal kezdődik, s történelmünk ezer eseményét montírozza egybe. Egy átvilágítástól reszkető szónok a hordóján térdepel, kezét égnek emelve *mea culpázik;* nyilaskeresztes szalag a felkarján, bal mellén nemzeti kokárda, jobb mellén meg ötágú vörös csillag. A festő dupla szaltója, ahogyan a harmonikás képeskönyvben a perspektívát és az álperspektívát összeszerkeszti. A *Kaméleon* (1996) feje piros, törzse fehér, a farka zöld. A Hősök terének építészeti együttesében, a Gábriel arkangyalos oszlop előtt, Rákosi meg *Csurka* szónoki emelvényének helyén egy másik, kettős volutás, ión fejezetű színarany oszlop. A kapitellumon egy kaméleon. Lenn a téren szabályos haláltánc. Ennek a kompozíciónak többféle magyarázata létezik. Az enyém: korunk aranyborja a kaméleon. A Holocaust mártírjai előtt tiszteleg a *Gyász* (1996), kalapos zsidók és kalapos zsidó nők tömegjelenete. Portrékkal van megtöltve a vászon fekvő téglalapja, mintegy 365 fej. A képet láthatatlan függőleges választja el, bal felének szereplői lefelé néznek, a jobb oldaliak a tárlatnéző szemébe. Ez a megoldhatatlan feladat is Galambos rajzbeli, festészeti bravúrja; a képet – szaknyelven mondva – *grisaille*-ban tartja, pontosabban kékesszürkével festi, ez esetben tónusosan.

Néhány újabb Galambos-festményből már kimaradt a napi politika (azért megtaláljuk bennük, ha keressük). A méteresre nagyított állatok előadását a biológiai szürrealizmus körébe sorolnám. Ékszerészi módon aprólékos a fauna, de még a háttér flórájának dús, tömött mustrája is. A *Száskás páva* (1990) az elrovarosodott eszményi tájképpel, az óriás pillangó, meg a halálfejes pillangó. Vagy a képtáblát betöltő három madár-portré, ezek a kataton módon figyelő, mindenen csodálkozó, pápaszemes szárnyasok: a *Kék bagoly* (1993), a *Fülesbagoly* (1996) és végül a *Hóbagoly* (1996).

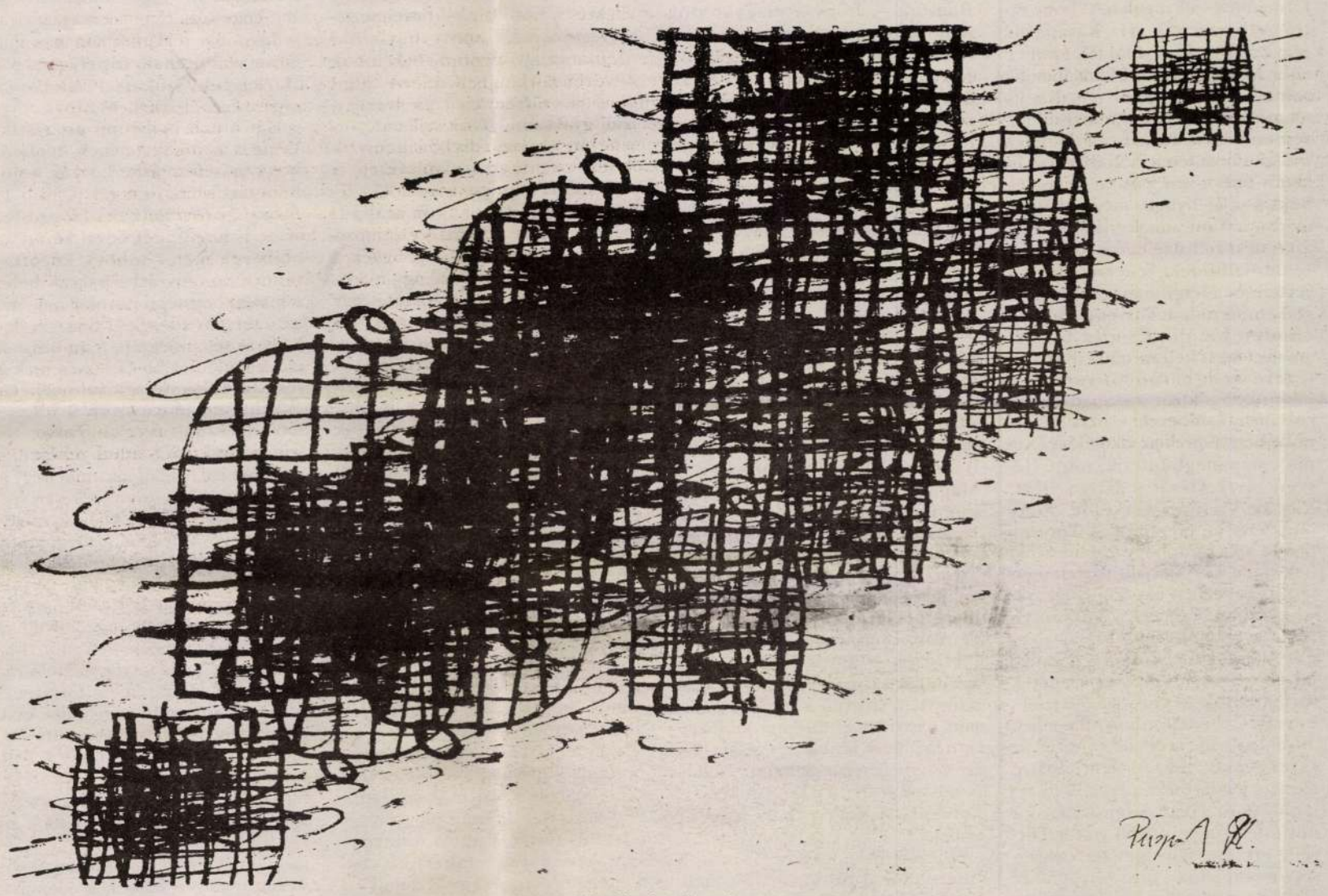

Püspöky István rajza

1956-os pártvezetők visszaemlékezéseiből
Szerkesztette: Kozák Gyula, Kőrösi Zsuzsanna, Tóth Pál Péter
1956-os Intézet, 332 old., 780 Ft
Beck Tibor–Germuska Pál: Forradalom a bölcsészkaron
1956-os Intézet, 240 old., 590 Ft

(x)

démia pályázatáról, *Breuer János:* Egy leértékelődött szakmáról; *Kiss Ilona* Sosztakovics Testamentumáról, *J. Győri László:* Berlini zeneélet az újraegyesítés után, *Mesterházi Máté* interjúja a Bécsi Staatsoper nyugalmazott fősúgójával, *Sándor Judit* a Kósa-dalversenyről, Tallián Tibor a debreceni Don Giovanniról, *Porrectus:* Fesztivál a Merlinben

csüggedés, halál.

Így vagyok én Andreával. Nem kell már a fejhús se, eltolom a borospoharat, hülye leszek kefelevonatot vizslatni, a könyv sem érdekel, azt hiszem, tudom a választ: *nem, a világ nem ment előbbre velük.*

Andrea van. Andrea, amint kérdez, vele szemben valamelyik politikus, amelyik épp most öt perce lett megint pubertás, és ez láthatólag jól esik neki.

Szabó Tamás rajzai

GYÖRGY PÉTER:

Kép/Írás/2

A Törvény/Múzsa csókja

A költő – önszántából – a verstant tiszteli, vagy épp rúgja fel. Szonettet ír, észjárását a forma követése és rafinált kijátszása szerint irányítja, s az olvasónak öröme rejlik a felismerésben: lám, mire vezet a szabályok tiszteletben tartása. Vannak így ezzel mindenféle egyéb alkotók is: zeneszerzők, sakkozók, bár ez utóbbi formaművészet meglehet, hogy értelmetlenné vált. Ha Kaszparov *tényleg* kikapott az IBM-től, s nem a világ legkeményebb PR-akciójának voltunk a tanúi, akkor ennek a játéknak lőttek. S van úgy, hogy a művész megvadul, szabadverset ír, felejti a szimfónia tételeit, ilyenkor aztán kettős terhet vesz vállára: nem elég néki a saját nyűge, még a hagyományt, a Tant, amelyet követ, még azt is néki kell alapítania.

Ami költőnek, zeneszerzőnek a verstan és a hagyomány, az reklámszakembernek a Törvény s annak minden betűje. Ez az a forma, amelyet be is kell tartania, bár az ő vezére nem bensőből vezérel – jobb országokban a szabadverselő reklámszakembereket, akik például be-betévednek az iskolákba (Xénia), úgy megbüntetik, mint (teszem azt) Osvát a balga ifjat, Kassák a rímes verselőt, hogy messzebb ne menjünk. A Törvény persze arra való, hogy értelmezzék, határfalát körüljárják, tiszteletben tartsák, s közben okoskodjanak, ravaszkodjanak. Azaz a Törvény a reklámszakemberek Múzsája, annak hiányában elszürkül a kreativitás, ha mindent lehet, az üzenetek formátlanok és ostobák lesznek. Tavaly – a reklámban másképp múlik az idő, mert az mindig az egyedül aktuálisat hirdeti, tehát a tegnap felidézése a permanens jelenidő műfajában kifejezetten kínos ötlet – még odébb volt a Törvény ígérete/fenyegetése, országszerte szabadnak érezte magát az összes kreatív elme. Úgy is néztünk ki. Megtudjuk, hogy „kapjuk be" – ez, attól tartok, valamely aktuális Bambi szlogenje volt, amelynek a legjobb indulattal sem emlékszem vissza a nevére, ki-ki döntse el, hogy ez a reklám dicsérete-e. Továbbá kiderült – erre már emlékszem, mert ezt a West-nek köszönhettük, s *a cigaretta-ügy kicsit érzékenyebb, mint a mindenféle Bambik* –, hogy a magyar nők mindössze az ágybavalók a francia borok, spanyol vérek, nyugati bácsikák mellé és főként alá. Kicsit nyersebben szólva, a magyar nő izélni való ott, ahol a West szívni és füstölni való. Lelke rajta a kollégának, aki kieszelte. Aztán még ott volt a Lucky Strike, amely amit csak lehetett, kihozott egy vagy két cigarettásdobozból, már úgy értem, izélés-célzásként. Holott azért – hacsak nem Freudtól – tudjuk, hogy egy szivar elsősorban azért mégiscsak szivar.

Idén, hogy a reklámtörvény mégiscsak közeledik, ki-ki vérmérsékletének megfelelő reakciókkal vehette észre, hogy a reklámfiúk stílust változtattak, s reggel-délben-este jó modorukat hangsúlyozzák. Szexuális durvaságnak mindössze a Magnum idei málnás változatán van némi nyoma, de ami azt illeti – lám csak, idő – mára már kifejezetten klasszikus remeknek tartom ezt az eredendő szamárságot, amely mégiscsak amellett hitvallás lenne, hogy a feliáció *an és für sich* mindenkoron maga a végső gyönyör a szelíd és – lám – mégis érzéki asszonykák számára. (Magam a málnaügyben inkább a későszocializmus legendás graffitijére emlékeztetnék, mely hiába intett: *Bolsik, fel ne emeljétek a málnás cuki árát.* Nem sokat ért a Mene tekel. Se komcsik, se málnás cuki, csak az árak.)

Szexügyben idén a Triumph International fürdőruhái és melltartói a *trendik,* azaz a követendő példák. Ezeken a plakátokon országszerte a megbízható vállalkozók asszonyideáljai láthatóak, olyan férfiak lennénk tehát, akiknek nemcsak a test, de a lélek is kell. Remek móka: a Röltex internacionális új kiadása figyelmeztet arra, hogy ha már csöcsörészek utcahosszat – azaz bámulom a plakátokat –, akkor legalább gondoljak a lélekre is. Köszönöm a figyelmeztetést, ez az, amit úgymond *Steinmann, a grófnő*-reakciónak nevezhetünk, a reklámozó vadul betartja a törvényt, sőt, elé is megy, lám, ő jó tanuló. Csak valamely történelmi egyház intelme hiányzik innen, esetleg a Hit Gyülekezete is jóváhagyná mindezt, hiszen ha a lélek is működik, akkor szabad. Dehát a Törvény előtti izgalomban mégsem a test/hús/szex-ügyek a legérdekfeszítőbbek, amúgy ráadásul az úgynevezett *transzgresszív* reklámok, amelyek az egykori avantgarde stílus romjait képviselnék – ezen gyakran a lehetőleg minél jobban idegesítő vizuális retorikát, testi agressziót, őszinte undort, vért és szexet érthetjük –, nálunk még kezdeti stádiumban vannak. A Diesel, a Replay és társai pesti karrierjére még visszatérünk. Ami pedig a tévés pornográfiát illeti, abban nem a nemi közösülés látványa a kérdés, hanem hogy az HBO miért képzeli, hogy a pornográfia összekötendő a fasizmussal. (Lásd a Viva Italia című *igazi szemetet,* ahol Olaszország megszállása és a nők megerőszakolása és megalázása köttetik össze. Ha az HBO-t értelmes emberek és nem felelőtlen alakok vezetnék, akkor – teszem azt – levetítenék késő éjjel a *Salo avagy Sodoma 120 napja* című Pasolini-remekművet a fasizmus és szadizmus viszonyáról, aztán jöhetne egy édes-bús történet annyi testnyílással, amennyi az embernek van. S még egy apróság. Ha már az HBO filmjei általában nem ismerik a kotont, akkor legalább az anális közösülésnél kedves lenne, ha a kis nácik felhúznák fasiszta farkincájukra. Csendesen mondanám: ugye nem is olyan erős, ha felelőtlen alakokról beszélünk. Mellékesen ilyenkor hol is a NEVI, hol is üldögél a sok nemzeti test- és egészségvédő?

De az igazi kérdés a cigaretta és a pia lenne, itt már *komoly pénzről van szó,* a Forma-1 teszem azt mégsem kisipari izé, s ha itt a törvényt komolyan venné bárki, akkor agyő Mogyoród, merthogy a tévében ugye *tilos* Marlborót reklámozni. Ez tényleg nem vicc, nálunk gazdagabb országok is elpiszmognak ezzel a kérdéssel, hát még mi, akik nem épp az önkéntes törvénykövetésről lennénk híresek. A cigarettával – a tervek szerint – úgy áll majd a helyzet, hogy köztéren csak maga a cigarettás doboz reklámozható, s az általában sem hozható összefüggésbe a „követendő szokással" illetve az „egészséges életvitellel".

Hát noná, hogy épp ezt teszik. Végre is mi mást tennének, mintsem hogy összefüggésbe hozzák a dohányzást a fiatalsággal. Ugyan *ki mással hozhatnánk összefüggésbe:* végre is negyven és ötven között az emberek már – többek között – pont a dohányzásba halnak bele, mintsem hogy épp rászoknának. Az – törvény ide, betű oda – a dohányzás semmi egyéb, mint a fiatalság legkülönfélébb cselekvéseinek a része. A Gauloise például nemigen akar hallani a törvényről: az ő legutóbbi plakátjukon egy női aktot készítő párizsi festőt látunk a képen, s a jelenet bája abból fakadna, hogy a modell felöltözve vagyon. S a kis festő így udvarolna, à la Matisse, mindjárt elbűgöm magam a meghatottságtól. Habár ők is szelídültek, mert tavaly egyszerűen a kaland és szabadság fogalmát kötötték össze a cigójukkal. Igaz, ez legalább nem amerikai, ez az *egyetlen* előnyük. Amúgy a sok kis törvénytisztelő rájött a megoldásra: íme a formatan. A képen mindenütt a cigaretta, és a szövegben nyomják igazán. Itt van mindjárt az éjszaka, amely a Pall Mall-é. Aztán – megint a Lucky Strike, amely ezúttal Message Partykat tart, „Vedd az Adást, bulizd át az éjszakát", ami nem kifejezetten felel meg annak az elképzelésnek, amely szerint nemigen lehet közvetlenül a fiataloknak szóló reklámot közzétenni. Végre is csak nem képzelik, hogy majd Horn Gyula vagy épp Csintalan Sándor, illetve Kuncze Gábor veszik az adást, rohannak a Műegyetemre, hogy nyerjenek egy kaliforniai utat. A Marlboro pedig laza mozdulattal összekötötte sorsát a Bahnhof-bulikkal, ahol két cigaretta közben a falmászásnak és a bungee jumpingnak hódolhattak – hacsak nem megint a fiatalok. A Kent pedig kifejezetten a természet gyönyörei között tünteti fel e remek márkát. Ami azt illeti, a törvény szerint tilos lenne az egészséges életvitel fogalmával összekötni ezt a dolgot, és a falramászás, úszás, miegymás mintha *sportok lennének.*

Szóval lesz itt gond és balhé elég. A Törvény betűje kijátszani, értelmezni való, és a magyar kreatívok láthatóan készek arra, hogy szórakozzanak a hatóságokkal. Más kérdés, hogy azért azt *mindenki* érzi, hogy ez a cigarettareklám dolog sehogy sincs rendben. Én magam ez ügyben Larry Flint oldalán állok, ő a Hustlerben legalább lehozta, hogy milyen egy rákos tűdő. Mondhatom, nem különösképp vonzó. S nékem nem sok kedvem van ahhoz, hogy a kereskedelmi szólásszabadságra való tekintettel, illetve abból kiindulva, hogy a fél magyar sajtó ebből él – azért ez van olyan rossz, mint akármelyik bank – csak csendesen hallgassak. Én is a szólásszabadság pártján állok, hát szólok is. Az Egyesült Államokban a hatvanas években túl voltak ezen. Ott akkortájt tanulták meg, hogy az újságok reklámot elemző alakjai – mint én – és a reklámok, ha békétlenül is, de ökoszisztémaként elvannak egymással.

Minálunk ez is kicsit másképp van. A mi reklámcégeinket idegesíteni látszik, ha „szakmai tevékenységükbe" valaki beleszól. Dr. Serényi János, a Magyarországi Reklámügynökségek Szövetségének elnöke, ki azért megtanulhatná, hogy a sajtóban még Torgyán József sem ír doktortorgyán néven, a Népszabadságban kifejezetten aggódni látszik, hogy a reklámügybe mindenki beleszól. Ám mégsem képzelheti, hogy épp a reklámnak ne járna annyi kritika, mint a költészetnek. S azt ugyancsak nem hiheti senki, hogy a reklám kritikájára mindössze az jogosult, aki alkotja. *A demokrácia létének az a bizonyítéka, ha a közbeszéd arról is szólhat, ami a közteret uralja.*

Egy kis füstöléstan

Tudják Önök, mit jelent az, hogy fidibusz? Azoknak, akiknek erről – velem együtt – fogalmuk sem volt, elárulhatom, ez a mókás szó a pipa meggyújtására használatos papírdarab vagy faszilánk neve. Az ember mindig tanul, mégpedig ott, ahol tud. Például a Ferencvárosi Művelődési Házban, az „Aranyfüst" Budapesti Pipások Szövetségének klubjában.

Az ott egybegyűlt pipások nagy titkok tudói. Szerencsére titkaik nem hétpecsétesek: megosztották velem azokat, én meg sürgősen továbbadom. Például azt, hogy a pipás, noha dohányt szív, nem dohányzik, hanem pipázik, és a füstöt sem szívja le – mint a cigarettások –, hanem csak pöfékel. Egy pöfékelés minimum 40 percig tart, miközben ugyan mindenfélét lehet csinálni, de a lényeg, hogy az ember kikapcsol, lazít, élvezi a pipázást. A klubba járók többségének napi porciója 3-4 pipa elfüstölése, amit az „árulók" szivarozással is megtoldanak.

Az igazi pipás messziről megismerszik. Többek között arról, hogy pipatáskája van, amiben legalább három pipát, egy speciálisan gyújtásra használatos célszerszámot, a gyújtót, továbbá a tömködőt (kizárólag fából!), a szűrőt, a tisztítót és persze a dohányt hordja.

A jobbfajta pipa az erica-cserje, azaz a hangafa gyökeréből készül, hoszszadalmas eljárással, hiszen a gyökér szárítása egy évig is eltarthat. Valamirevaló pipa ára manapság 6000 forint körül mozog, de akad olyan darab, amelyik félmillió forintot ér. Anyaga azért különösen fontos, mert a fának is íze van, ami aztán, néhány alkalom után, a dohány ízével elegyet alkot. A pipások többsége többféle dohányt szív, természetesen mindet más pipából, alapszabály ugyanis, hogy egy pipából csak egyfajta dohány szívható.

Használtan vásárolt pipákból nem füstölnek, azok a házi gyűjteményeket gyarapítják. ***Király Gézának,*** a klub vezetőjének már 700-750 darabos múzeuma van otthonában: az üvegből, vasból, fából készült példányok között olyan cserépkuriózummal, amely egy vidéki ásatásnál került elő épségben, számtalan törött társával egyetemben.

A mai pipákba már szűrőt is lehet tenni, de a versenyeken csak szűrő nélkülit szabad használni. Merthogy pipaszívó versenyek is vannak, amiken érdekes módon nem a gyorsaság, hanem a lassúság a cél: ki tud egy megadott mennyiségű dohányt minél lassabban elszívni, úgy, hogy közben nem alszik ki a pipája. A versenyekre persze edzeni kell, mégpedig megerőltető fizikai gyakorlatok nélkül: egy fotelben kényelmesen üldögélve, a szívás és a tömés technikáját csiszolgatva. A magyar bajnok szorgos gyakorlás után 2 óra 38 perccel tartja a magyar csúcsot, a jelenlegi világrekord pedig 3 óra 15 perc.

Mindezek csak töredékei annak a mérhetetlen tudásnak, amire a pipások aromás füstfelhőiben pácolódva szert tettem. Folytatva a sort, elárulom azt is, hogy a klubot bárki látogathatja, az sem feltétel, hogy pipázzon, csak 18 évesnél legyen idősebb. Tagjaik között különböző foglalkozású, korú és nemű – bizony, három hölgy is képviseli a női nemet! – pipást megtalálni. Füstölés közben megtárgyalják pipás tapasztalataikat, az új „fogásokat", hiszen egy jó pipás is holtig tanul. Vendégeket hívnak, ünnepségeket tartanak, vetítenek, vidéki pipásokat keresnek fel, gyárlátogatásokat szerveznek. Az csak természetes, hogy megnézték már Ibafa híres papi pipamúzeumát is. Mindezek mellett versenyeket szerveznek, sőt részt is vesznek azokon. Bevétel híján a tagdíjakból gazdálkodnak, elég szűkösen. Még szerencse, hogy a Művelődési Háztól ingyen kapják csütörtöki találkozóikra a termet. Anyagi lehetőségeik bővítésére várják szponzorok, pártolótagok jelentkezését, akik reklámért cserébe segíthetnék őket. És persze, várják az érdeklődőket, pipásokat, nem pipásokat, férfiakat, nőket, mindenkit, aki jó társaságra, vidám emberek közé vágyik.

Réz Judit

A TAN KAPUJA BUDDHISTA FŐISKOLA
1997/98. tanév II. félévének esti tanfolyamai:

Buddhista alaptanítások
Meditációs gyakorlatok (Szerda: 15.30-tól)
Rádzsa jóga
Tai-csi csüan
Dél-Indiai templomi tánc
Asztrológia
Keleti nyelvek: Japán, Kínai
Feng Shui
Természetgyógyászati esti fakultáció:
Kínai Masszázs és relaxációs technikák,
stresszoldás TAO-JÓGA módszerek.
A tanfolyam kezdete: 1998. január 20.
Díja: 18 000 Ft/félév Kedd: 18–21.30-ig
Bővebb felvilágosítás: Dr. Kőszegi Éva 274-4305
A tanfolyamok kezdési időpontja 1998. február
Részvényteli díja: 4200 Ft/félév
Az órarendekről és beiratkozásról érdeklődni lehet 1998. januártól személyesen, vagy telefonon: Kovács Attiláénál.
Telefon: 280-6712, 280-6714.

Egy kiállítás margójára

Az ezredvég világát tükrözik festményei

Galambos Tamás 1939-ben született, Egerben telt a gyermekkora. Első kiállítása főiskolás korában, 1960-ban volt, első nagy utazása pedig 1963 nyarán, amikor Skandináviától Szicíliáig barangolt. Szakmai munkásságát egyéni kiállítások tucatjai fémjelzik az egész világon; állata jelenleg a kaméleon és a sáska, melyeknek megformálása vissza-visszatér műveiben százféle színben. Kedvenc zeneszerzői: Bach és Corelli. Felesége, Ildikó jegyzett kisplasztikus, ötvösművész, Tamás fiuk pedig ígéretes hegedűművész.

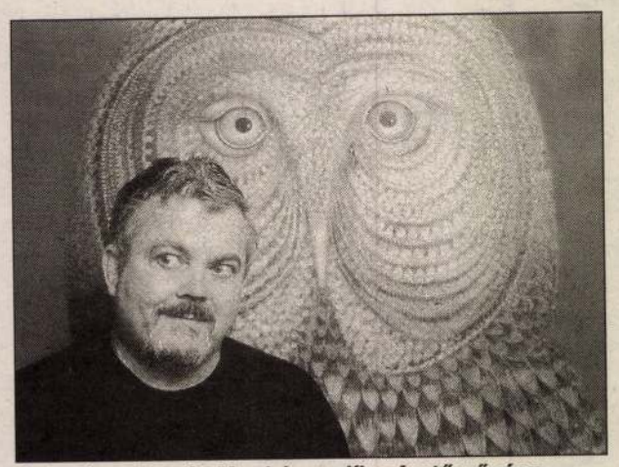

Galambos Tamás Munkácsy-díjas festőművész

A Lila iskola aulájában ferencvárosi festők, grafikusok és évfolyamtársak köszöntötték *Galambos Tamás Munkácsy-díjas festőművészt* legutóbbi kiállításán. A huszonnégy, csodálatos színekben pompázó festmény előtt sétálva többen visszaidézték azokat az időket, amelyet ifjan, a Török Pál utcai Képzőművészeti Gimnáziumban, majd a Képzőművészeti Főiskolán együtt töltöttek.

Galambos Tamás festő mint *Hincz Gyula* és *Barcsay Jenő* növendéke, alkotásaival méltó lett mestereihez. Eddig – csak hazánkban – több mint hatvan tárlaton mutatkozott be. Európában, Ázsiában és Dél-Amerikában gyakori résztvevője volt a külföldi magyar és a nemzetközi kiállításoknak. Az évek során tizennégy díjat, kitüntetést kapott. Mindezekre a koronát 1988-ban a Munkácsy-díj tette fel.

Mészöly Dezső költő, a festőművész barátja, műveinek rajongója a festmények szépségéről, finom, érzékekre ható színvilágáról beszélt, valamint iróniájáról, humoráról. Ékes példa erre a több festményben is fellelhető kaméleon, ez a színeváltó állat, amelyik korunknak és korunk hősének karikatúrája. Látható a szobrokban, emberekben, léggömbökben gazdag *„Millecentenáriumi emlékműavatás 1996"* című képén is. „Galambos Tamás nem a világot festi, hanem a világról alkotott véleményét." Igazolja ezt a *„Sáska"* című képe is, az az ágas-bogas képződmény, ami megjelenik a vásznon, nemcsak a fákat pusztítja el, hanem az embert is; sáskajárás idején.

– „Egyszerre érdekel a fenséges és a közönséges. Arra törekszem, hogy képeim igenis szépek legyenek, profin megcsinálva. Egyszerű, tiszta színeket használok, de – ha már nem grafikus vagyok – sokat. Nem azért tartózkodom a nonfiguratív festészettől, mert utálom, hanem mert nem az én alkatomnak találták ki. Nekem mindig kell egy mese. Megfejthető, megérthető történeteket viszek a vászonra, egy-egy jelenetből kiindulva. Korunk meséi éppúgy érdekelnek, mint a mesék kincsestára, a Biblia. Megfesteni úgy kell bármit, hogy a mögötte lévő dolgot is érezni lehessen. Sejtelmességre szüksége van a legkonkrétabb műnek is – minek vizsgálódni, ha nincs titok? Sok festő a megfejtést a nézőkre testálja. Én kicsivel közelebb megyek a nézőhöz, több fogódzót adok neki. Majdnem kész szituációt mutatok be – ennek viszont a kicsengését lehet folytatni a végtelenségig..." – írja magáról a festő.

Várhelyi Farkas Magda

Emlékműavatás

Babamentés

A Schöpf-Merei Ágost Kórház és Anyavédelmi Központ tavaly májusban indult babamentő programja csupán első lépése volt a nehéz helyzetben lévő anyák és csecsemőik megmentésére tett intézkedéseknek. A krízishelyzetbe került fiatalok további gondozása érdekében kidolgozták a nemi erőszak áldozatául esett nők azonnali és teljes körű segítségnyújtásának lehetőségeit is, az orvosi ellátástól a pszichológiai, szociális támogatáson át a jogi segítségnyújtásig.

A legutóbbi Schöpf-Merei Napokon az orvosok elmondták: eddig kétszáznál több krízishelyzetben lévő anya fordult segítségért az intézményhez, a babamentő program inkubátorát pedig két szülő kereste meg nemkívánt gyermekével. A kétnapos rendezvénysorozaton szó volt a koraszülött-ellátásról is. A koraszülések nagyon magas, tíz százalék feletti aránya csökkenőben van, s a csökkenő tendenciában talán a Bakáts téri intézmény is szerepet játszik.

KONYHÁK
SETTA BÚTOR Kft.
import konyhák alacsony áron
– konyhaméretre tervezett összeállítások
– beépíthető konyhafelszerelések
– felmérés, tervezés
– házhozszállítás
– összeszerelés
AKCIÓ!!!
MINŐSÉG, KARÁCSONYI ÁRAK
H–P.: 10–18, Sz.: 10–16, V.: 10–14
Tel./Fax: 216-6022
Cím: 1094 Budapest, Tűzoltó u. 3.

Tisztelettel meghívjuk Önt

GALAMBOS TAMÁS

festőművész

kiállítására a

VIGADÓ GALÉRIÁBA

1997. április 30-án 17 órára

Megnyitja:

LAKATOS ISTVÁN

költő

Megtekinthető: 1997. április 30-tól május 25-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

Galambos Tamás

Színpompában pokol

Galambos Tamás képei előtt

Nincs hálátlanabb feladat, mint zene után megszólalni prózában. Első gondolatom mindjárt az, hogy mennyivel többet mondhatna a zene arról a színpompás és olykor félelmetes világról, amit Galambos Tamás piktúrája elénk tár. Egy szimfónia például sokkal többet mondhatna, mint az emberi szó, ez esetben az én szavam. Erről eszembe jut ötéves keresztlányomnak egy halhatatlan mondása, amit azért említek meg, mert tudom, hogy Tamás szereti a humort és szereti az emberiséget. Őneki tetszeni fog ez a dolog, ami nem is anekdota, mert szó szerint így történt. Amikor ezt a kislányt először vitték templomba, megkérdezte tőlünk, hogy mi az a templom. Azt válaszoltuk, hogy Isten háza. Erre azt kérdezte: ott lehet látni az Istent? Mondtuk, hogy nem. Őt nem lehet látni, az Isten láthatatlan. Hát ez egy kicsit különösnek tetszett, de a kislány, Mártika belenyugodott, mert ha felnőttek mondják, akkor az igaz. Na, beléptünk a református templomba, amelyet zengve-zúgva betöltött a hatalmas, gyönyörű orgonaszó... Nem lehetett tudni, hogy honnan jön ez, mert az orgonista nem látszott. Mártika azonnal tisztában lett vele, hogy hát igen, ez a láthatatlan Isten. Eddig ez gyönyörű. No de az volt a baj, hogy amikor elhallgatott a zeneszó, akkor Mártika teljesen gátlástalanul megszólalt... Közben a pap fölment a szószékre és elkezdte mondani, hogy „keresztyén atyámfiai, Istennek ama szent igéje, melynek alapján előttetek ebben az órában szólani kívánok, meg van írva Pál apostolnak a Korinthusbeliekhez írott levele első..." stb. Mártika azt mondta: Anyuka, menjünk haza, most már nincs itt az Isten, csak az a bácsi beszél.

Most én vagyok az a bácsi, akinek beszélnem kell a zene után Galambos Tamás piktúrájáról. Kérem szépen, ne várjanak tőlem esztétikai fejtegetést. Én író vagyok, nem képíró. Tehát úgy fogok beszélni a képekről, ahogy egy impresszionista hajlamú költő beszél. Első impresszióm at mindjárt a meghívó keltette föl. Ez az oszlop tetejére felmagasztalt kaméleon a vörös égbolt alatt. Nyilvánvaló, hogy ez az Isten teremtménye nem fog zavarba jönni, ha változások történnek, mert ő a színváltásnak a mestere. Istennek egy olyan különös teremtménye, amely mint szimbólum, egyszerre nagyszerű és szörnyű is. Galambos Tamás észrevette, hogy ez a színeváltó állat korunk egyik szomorú jellemzője, „korunk hősének" különös karikatúrája. Egy gyönyörű, színpompás kép közepére tette. Körülnézve a kiállított képeken, mosolyogva mondom, egy olyan kaméleont is fölfedeztem, amelyik nemzetiszínű, piros-fehér-zöld kaméleon. Minek kommentálni azt, amit fölösleges? Ebben, azt hiszem, Galambos Tamás egyik véleménye van, mégpedig maró homorú.

Ez az impresszió fogalmaztatta meg velem azt, ami Galambos piktúrájának lényege — nem tudom, ő vállalja-e, amit mondok —: ő tulajdonképpen nem a világot festi, hanem a világról való véleményét. Szinte minden képe egy-egy vélemény. Azt szokták mondani, hogy az embereket az ideáikról, eszméikről lehet legjobban megismerni. Én ezt úgy fogalmaznám át, hogy mindnyájunkra legjobban a fixa ideáink jellemzőek, a rögeszméink. Nos, minden festőnek vannak fixa ideái. Énnekem például föltűnik, hogy a kaméleon, mint ábrázolt motívum, szimbólum, mennyiszer föltűnik Galambos Tamás piktúráján. A másik rögeszméje — ezt akár vállalja, akár nem, mindnyájan ellenőrizhetjük — a sáska. Ehhez is egy nagyon érdekes emlékem fűződik. Először még a múltkori kiállításán

történt meg velem az, hogy beléptem a terembe és szemembe ötlött az egyik festmény, melyen egy mind rajzában, mind színeiben rendkívül vonzó ág-bogas növény volt. Közel mentem és akkor láttam, hogy ennek a képnek a témája: sáskajárás. Ennek a gyönyörű növényképződménynek a szép zöld levelein látszott, hogy tartozékai sáskák, szívták ezt a növényt. Közelről nézve a kép lényegében egy borzalmas eseményt ábrázolt, egy növénynek a halálát, erőszakos halálát. Akkor magamban azt gondoltam, hogy tulajdonképpen Galambos piktúrája olyan, mint maga a világ.

Milyen a világ? Ha fölmegyünk egy hegy tetejére, egy kilátóra s körülnézünk, minden gyönyörű, színpompás, vonzó, megbabonázó, mint egy Galambos-kép! És milyen a világ közelről? Hát bizony ha leszállunk és részletekben nézünk erre a világra, akkor itt énnekem Schopenhauer mondása jut eszembe, aki azt mondta: mikor Dantét olvasunk, föltűnik, mennyivel jobban sikerült a Divina Commediában a pokol festése, mint a mennyországé. Miért? Mert a pokolhoz talált magának modellt a költő ezen a világon. Dante pokla a Dante-korabeli szörnyű kínzóeszközök, kínzókamrák — az úgynevezett igazságszolgáltatás borzalmai —, ezek táplálták, motívumokkal látták el, s ezek alapján megírhatta a Commediát. A mennyországhoz, mondja Schopenhauer, nem talált modellt.

Eddig Galambos Tamásnak a művészetéről beszéltünk. Szeretnék még egy pár szót ejteni az ő életművészetéről, amiért főként baráti szívek irigylik. Miben áll ez az életművészet? Abban, hogy a világot képes színpompás adományként szemlélni, annak ellenére, hogy közelről nézve bizony ott rejlik a pokol minden borzalma ebben a világban. Ha közel megyünk képeihez — mint ahogy a világ is, ha közel megyünk hozzá —, akkor azok is ugyanerről tanúskodnak. Tudja ő, hogy ez a színpompás panoráma közelről nézve bizony néha a poklot juttatja eszünkbe. Én őt azért csodálom és baráti szívvel irigylem, mert egész életművén ezt látom. Föltette magában, hogy a világot mint panorámát fogja szemléltetni, ábrázolni, ugyanakkor becsületesen nem tagadja le borzalmait. Figyelemre érdemes többek között az a sáskás képe is, mely itt a magyar címert ábrázolja. Kicsit távolabbról nézve a magyar címer mint egy gyönyörű virágágy bontakozik ki előttünk, de ha közel megyünk, megrémülünk, hogy ezt a gyönyörű virágágyat egy sáskajárás veszedelme fenyegeti. Nos, kérem szépen, egyet tudok csak tanácsolni: kövessenek ebben a baráti irigységben. Jól járnak vele, mert Galambos Tamás piktúráját még jobban meg fogják ezzel érteni. Kívánok mindnyájuknak gyönyörűséges szemlélődést a színpompás pokolban!

Mészöly Dezső

(Elhangzott – kamarazene után – a budapesti Lila iskolában, XV., Kavicsos-köz 4., Galambos Tamás képeinek kiállításán, 1997. szeptember 18.)

Napjainkban egy másféle, gonosz következményű elrablás fenyeget. A mai Európát az életre kelt, vérrel telt aranyborjú vette nyakába, s ha hagynánk, el is ragadná egy hideg, fémes, villódzó, mechanikus birodalomba. Sárkányölő Szent György is, mintha szieszt ázna. Rajtunk, *az emberen, a személyes lelken* múlik a dolog. Európa ereje éppen abban van, — abban kell, hogy legyen — nem adja át az uralmat sem a mértéktelen önösségnek, sem a szeretettől megfosztott ál-kollektivitásnak. Európa — s benne a mi kicsiny nemzetünk — *el nem avuló hagyomány* őre, és városmányosa a jövőben megképződő *valódi újnak.*

KISZELY GÁBOR

Megnyugvás, apokalipszis közepette

Galambos Tamás képeiről

Galambos Tamás 1939-ben született Budapesten. A Képzőművészeti Főiskolán Barcsay Jenő és Hincz Gyula tanítványa. Itt kezdi el mai stílusának kialakítását s rendezi meg 1961-ben első kiállítását. Tanulmányai végeztével több mint féléves utazás során Szicíliától Skandináviáig végigjárja a múzeumokat, ekkor erősödik meg benne a hit, hogy „saját magának kell világot teremtenie". Ezt eleddig több mint nyolcvan kiállításon mutatta be megannyi földrészen. Számtalan hazai és nemzetközi nagydíj birtokában ma sem kapcsolódik egyetlen divatos irányzathoz sem.

Igazságtalanok vagyunk a kaméleonokhoz. Mert otromba rágalom, hogy a környezetükhöz való alkalmazkodás céljából tudatosan képesek váltogatni bőrük színét. Kétségtelen, egyszer zöldesfehérek, másszor kobaltkékek, ám ez hogylétüktől és szeszélyüktől, a fénytől, a hőmérséklettől s az éhségtől függ. Szépek-e vajon e kigúvadó szemű minisárkányok, arról bízvást lehet vitatkozni, de annyi szent: értelmesek és barátságosak.

Galambos Tamás az utóbbi esztendőkben mindegyre elszaporodó színváltoztató hüllői nem ebből a fajtából valóak. Jóllehet **A kaméleonok világfáján** első pillantásra holmi derűs társaság nyüzsög. Kedvesen ingerkednek, flörtölnek, s mintha még az áldozatul kiszemelt rovar felé löttyenő nyelvben sem rejlene gyilkos szándék — a mozdulat kecses, simogatást ígér, szinte játékra hívogat. Ám a középen látható állat ágra tekeredő farka, ez a fojtó szorítás a kígyóé, a Sixtus-kápolna **Bűnbeesésének** freskójáról. S alant már ugráló szemhéjjal bizalmaskodva kikacsintva — „óh, pontosan tudjuk, hogy tudjátok, hogy tudjuk!" —, utódokat nemz két enyvestekintetű kéjenc. Egyikük a tavaly készült **Kaméleon** című képen nemzeti színekben pompázik; s nem sokra rá felmagasztosul az **Aranykór** obeliszkjén, a Hősök terén, átellenben a Millenniumi Emlékművel, a helyen, ahol Kádárék ácsolgatták maguknak a májusi dísztribünt negyven esztendeje. Úgy hirdették, félmilliós tömeg gyűlt össze hat hónappal ama Október után. Ha a negyede igaz, már abszurd. És — embertelenül emberi. Mint a haláltánc, amelyet csontvázak, síberek, nepperek és cégéres cafkák ropnak az Aranyhüllő körül. A háttérben külföldiek fotóznak. Buszuk Európából jött, s oda indul tovább. Bal oldalt egy kisfiú ereget léggömböket. Van köztük szívformájú is.

1972-ben megfesti és kiállítja a **Körhintát,** amelynek központjában egy pópa trónol, kezében *Dogmák* feliratú vörös könyvvel, előtte angyal fújja a hazugság harsonáját, mögötte engedelmes paprikajancsi nyargal, a sort egy meztelen szajha zárja le. Mindez persze lehetne holmi antiklerikális „üzenet", de akkor mit keres a sor elején a kék egyenruhás rendőr, pisztollyal a kezében, s ugyan miért szaggatnak darabokra emberi testeket a hajtómű kerekei a békét megannyi nyelven hirdető dekorációk alatt? A hat esztendőre rá készült s tüstént plácettel ellátott **Agyaggalamblövők** még csak nem is az ÁVH, hanem az akkori határőrség egyenruháját hordják, deli népi demokratikus vitéz valamenynyi, a dolgozó népet szolgálva fogja fegyverét az eget ellepő békegalambokra. Az **Emberkert** (1982) fenevadai a világ legszelídebb lényeiként csodálkoznak rá a helyüket elfoglaló homo sapiensekre, akik cseppet sem érzik magukat fogolynak a rácsok mögött. Nem. Most már a ketrec is kell nekik — minden! ennyi az egész. Ugyanez esztendőre datálódik a **Bányaöltöző**: egy tárgyalóterem, ahol végezetül a hallgatóságot is felkötötték. Bírástul, ülnököstül, ha minden igaz. Vagy százhúsz alak dermedt himbálódzása. Csigolyáikat lánccal törték el. És szintúgy 1982-ből a **Restaurátorok:** Marx Károly partra vetett feje elmélyülten bandzsít, miközben létrákon, állványokon kúszik fel rá és serénykedik az előtérben lévő íróasztal mögötti bürokrata jóváhagyta had. Aki lepotyog, magára vessen. Van helyébe más. A háttérben a tengeren hadihajók vigyázzák a munkálatokat. Ez a kép akkor Moszkvát is megjárta.

Galambos cenzorai kedvesen mosolyogtak. Gyerekszáj, mondták, s áldásukat adták. Erre, mármint az utasítás végrehajtására kétségtelenül képesek voltak. Arra már aligha — mivel ehhez már hiányzott belőlük a kellő szubsztancia —, hogy felfogják: a művész többet tud náluk, róluk s erről az... egészről. És nem naiv. Véresen komolyan veszi, amit álmodik. Ma is, mint akkor. Meglehet, a **Rosszlányok** időközben elhíztak, de **Odüsszeusz** még mindig hallja a sziréneket, a szigetüket látja, ahol nem kötött ki, pedig már rég az az igazi Ithaka, az ő szavukban élő, s nem a másik, a valódi, amely odahaza várja. S miközben a **Toricellói emlék** fényfátylában csendben beteljesedik a Megváltás, a **Sáskajárás** férgei felfalják a virágágyásban virító Szentkoronás címert, majd hangyák segédletével — az igyekezet ugyanaz —, széttépik az **Óriáspillangót;** percegnek a rágók, cikkannak a homálykék szárnydarabkák, nincs menekvés, akár a **Halálfejes lepkéktől,** amelyek potroha fölött a koponyákon pépessé hígult húson szürkén alvad a bőr. S mi lett mára a tizenhárom esztendeje készült **Gyermekjátékokból,** ahol a leporellóként húzódó mesekönyv előtt rakéta mered az égre, kereke eltapossa a babát, a kulissza mögül sárgán örvénylő szemű macska hörög fulladt torokkal, csak a bohóc kalimpál még nevetve, ugye, nem komoly. De. Az.

1998/7

Galambos Tamás

SÜLI-ZAKAR ISTVÁN

Az esélytelen Északkelet-Magyarország

Bevezetés

A Föld legfejlettebb államaiban is gyakori következménye az egyenlőtlen területi fejlődésnek az ún. **„regionális válság"**. Ez a jelenség a modern nyugati országokban immár évtizedek óta nemcsak a földrajzkutatók, közgazdászok, szociológusok és történészek által tanulmányozott tudományos kérdést jelent, hanem a kormányok által is megkülönböztetett figyelemmel kezelt politikai kérdést is. **Az egyenlőtlen regionális növekedést** mind a kutatók, mind a politikusok úgy tekintik, mint olyasmit, aminek során a fejlődés eredményei néhány „kiváltságos helyre", a **centrumba** (vagy centrumokba) koncentrálódnak, hátrányai pedig a termelési előnyökkel nem rendelkező térségekbe — a *perifériákra* — rakódnak. Ennek következtében itt társadalmilag regresszív folyamatok indulnak meg, amelyek tovább mélyítik a regionális elmaradást. Az elmaradás olykor kibogozhatatlannak látszó etnikai vagy vallási ellentétekben, olykor pedig (ahogyan az általunk vizsgált országrészben is) **elhúzódó társadalmi-gazdasági** válságban testesül meg.

Úgy véljük, a **településpolitika** tudományos megalapozása Magyarországon is szükségszerű, hiszen csak ennek bázisán lehet gyakorolni az eredményes „intervencionista" politikát. Az **állami bevatkozás** kérdését a fejlett országok kutatói bőséges kritikával illetik, ennek ellenére eléggé általános az a vélemény, hogy az **állam aktív szerepe** nélkül az egyenlőtlen fejlődés egyre **jelentősebb térbeli egyenlőtlenségekhez és egyre súlyosabb társadalmi konfliktusokhoz vezethet.**

Egy ország **regionális szerkezete** lassan módosul! Egyes elemei — például a településrendszer — akár évszázados léptékben, más összetevői — például az infrastrukturális-kommunikációs hálózat — sok évtizedes léptékben. A gazdaság állapotában, a városi vonzáskörzetekben, a lakosság foglalkoztatásában és területi mobilitásában azonban viszonylag gyors változások következhetnek be. E változások egy része átmeneti — például időleges piacvesztéssel függ össze —, már része a társadalom és gazdaság új térbeli folyamatainak kezdetére utal.

A regionális folyamatok által kiváltott változások általában hosszabb időszakot igényelnek. Az utóbbi hét-nyolc év azonban olyan alapvető társadalmi-gazdasági változásokat hozott, hogy ezek regionális lenyomata már ma is látható. E változások már hosszabb ideje formálódó **rejtett regionális folyamatokat** is hirtelen a felszínre hoztak.

Az új jelenségek **két okcsoporttal** magyarázhatók:

- a magángazdaság aránynövekedése, a piacgazdaság kezdődő kiépülése és a gazdasági szereplők közvetlen kapcsolata a nemzetközi gazdasággal (egyszóval a rendszerváltás gazdasági következményei);
- az utóbbi húsz év új (a fejlett gazdaságokat jellemző) térfolyamatainak megjelenése hazánkban is. (Ez utóbbi okcsoport különösen fontos, eleddig még kevés figyelmet kapott.)

Az államszocialista rendszerben — a perifériaterületeket teljesen figyelmen kívül hagyó — **központilag irányított állami gazdaság** (ágazati, nagyvállalati) döntései és a településfejlesztési források központi elosztása szabta meg a területi folyamatokat. A megyékre (megyeszékhelyekre) ruházott helyi érdekérvényesítés és támaszkodás a helyi erőforrásokra, a megyék központi területeire korlátozódott. Jelenleg már a gazdasági szereplők a meghatározók, ám ezek tulajdonviszonyaik szerint sokfélék, döntéseik autonómok. Megkezdődött a helyi (helyi tulajdonú, helyi döntésű, helyi kapcsolati hálózaton alapuló) gazdaság kiépülése. Fontos szereplővé lépett elő a helyi önkormányzat, új szereplők lettek a civil társadalmi szervezetek (helyi és tájegységi egyesületek, társulások). **A perifériaterületek érdekérvényesítése hazánkban ugyanakkor még ma sem kielégítő.** A dolgok természeténél fogva viszonylag kevéssé módosult a kormányzati szerep, melynek fő eszköze a költségvetési források területi újraelosztása

Lényeges változás, hogy az **autonómmá váló gazdaság egységei** maguk döntik el, hová településjenek, hol fejlesszenek stb. Világossá vált, hogy mely települések, térségek milyen előnyökkel rendelkeznek, hol, milyen gazdasági tevékenység végezhető. Ez már önmagában is a területi különbségek erősödéséhez vezet, mivel láthatóvá válnak azok a települési hátrányok, melyeket az állami tulajdonú gazdaság nem piaci jellegű települése és szociális paternalizmusa elfedett.

A nyolcvanas évek végétől Magyarországon új területi folyamatokat indított el az ipar **nagyfokú visszaszorulása**. Az utóbbi nyolc évben mind az ipar, mind a mezőgazdaság teljesítménye 30%-kal csökkent. A hivatalos ipari adatok az ötven személynél többet foglalkoztató iparra, tehát főként az állami és szövetkezeti iparra vonatkoznak. A termeléscsökkentést jelentős **szervezeti átalakulás kísérte:** az **állami nagyvállalatok és a mezőgazdasági nagyüzemek megszűntek vagy átalakultak.** Az átalakulás még nem eredményezett gazdasági szerkezetváltást — új szerkezet még nem alakult ki —, de a megszűnés a korszerűtlen, a versenyképtelen ágazatokban **(bányászat, kohászat, textilipar)** volt a legerősebb. Ezeket az ágazatokat már a szocialista rendszer utolsó évtizedében is mélyülő válság sújtotta. A gazdaság visszaesését fokozta a keleti piacvesztés. A piacvesztést a **beruházások összezsugorodása kísérte**, az ÉK-i országrészben a gyárak és üzemek jelentős része bezárt, elbocsátotta dolgozóit.

Ma tehát már **markáns területi különbségek** vannak az országban, az országrészek közötti eltérések egyre határozottabbak a fejlődés-lemaradás előrehaladása, a különböző társadalmi-gazdasági mutatószámok eltérő alakulása miatt. Az ország különböző térségei **eltérő módon alkalmazkodtak**

Galambos Tamás: Alvilág

MAGYAR NAPLÓ

A MAGYAR ÍRÓSZÖVETSÉG FOLYÓIRATA

A megrendelő neve:

.....

Kézbesítési cím: ☐☐☐ .....

.....

Telefonszám: .....

Előfizetem ..... év ..... hónaptól

☐ a Magyar Naplót ☐ a Művelődést (Kolozsvár)

☐ a Székelyföldet (Csíkszereda) ☐ Híd (Újvidék)

☐ a Látót (Marosvásárhely) ☐ a Bécsi Naplót

számonként 100 Ft-os kedvezményes áron:

☐ félévre 600 Ft, szomszédos országba 1200 Ft, egyéb külföldi országba 20 USD

☐ egy évre 1200 Ft, szomszédos országba 2400 Ft, egyéb külföldi országba 40 USD

Az előfizetéshez ☐ csekket, ☐ számlát kérek.

.....

a megrendelő aláírása

VÁLASZ-LEVELEZŐLAP

Belföldre bérmentesítés nélkül feladható. Az esedékes díjat a címzett fizeti.

MAGYAR NAPLÓ

Budapest

Pf. 15

1406

De Longhi *Fogacchi*

tes gőzáram távozik. Tartozékkészletük is nagyjából hasonló. A Fogacchi készüléke, a Nova Star annyival tud többet előző társainál, hogy a gőz útját a kimeneten szeleppel lehet nyitni-zárni. A szelepet a készülék előlapján levő gombokkal lehet működtetni, ami egy kicsit kényelmetlenné teszi a kezelést. A gőzölők kétségkívül hatásosak a makacs szennyeződések ellen.

A Lady VAP EV 1200 típusú készülékek „több körrel" tudnak többet az előzőkben bemutatott társaiknál, amit áruk is tükröz. Szolgáltatásaik közül csak a legfontosabbakat emeljük ki: kezelőnyélről távvezérléssel működtethető gőzszelep, gazdag tartozékkínálat és a gőzvasalók. A Lady VAP gőzvasalós csatlakozóval a készülékhez tartozékként mellékelt vasalóhoz csatlakoztathatók. Az így nyert gőzölős vasaló a hagyományosnál professzionálisabb, tekintve, hogy a víztartály mérete megsokszorozódott: kisebb varrodák, szabóműhelyek ideális munkaeszköze. A legújabb irányzat szerint a gőzkiömlőnyílást szeleppel zárják; a gőznyomást elektronikus vezérlés figyeli. A gőzszelepet a nyél fogantyújában, vagy a vasalónyélbe épített gombbal lehet nyitni, zárni, így a gőzáram igen intenzívvé válik, hatékonyabbá téve így a tisztítást.

Táblázatunk egyszerűbb készülékeit képviselik a Fiseldem, illetve De Longhi (Vetnella) készülékei. (Utóbbinál a zárójeles gyártói név magyarázatra szorul: kereskedelmi okok miatt ugyanazt a készüléket kétféle gyártói név és típusjel alatt hozzák forgalomba. Bízunk benne, a termékek árai is egyformák!) A henger alakú, görgőkön guruló készülékek gőzcsövein a természesalójának kezelését gégecsőtartó segíti, a külön rendelhető vasalóasztal pedig a vasalást teszi igen kényelmessé.

Az EV 1200 típus gőzölős vasalója Moulinex-gyártmány. Az „okos" vasaló 12 másodperc után fekvő helyzetben, 13 perc után álló helyzetben (ha nem mozdítjuk) kikapcsol, így feledékenységünk miatt nem ég át a ruha, nem fogy felesleges energia. Hasznos szolgáltatása az EV 1200 típusú készüléknek a porszívóknál megismert beépített kábelvisszacsévélő dob. Bár a készülékek tervezésénél a biztonság alapvető szempont volt, a forró gőz állandó jelenléte miatt használatuk nem veszélytelen. Gyerekek kezébe ez a takarítógép nem való. A gőzölős tisztítók természetesen nem csodatevő szerkezetek. Megismerve, speciális tulajdonságait ügyesen kihasználva viszont hasznos kiegészítői lehetnek már meglévő takarítóeszközeinknek.

ZSÁKAI ZOLTÁN

TELJES GŐZZEL

Gőzborotvának is nevezik ezeket a készülékeket, s ez a vérfagyasztó elnevezés valamelyest egybevág ajánlásunkkal: csak erős idegzetűeknek ajánljuk eme tisztítógépeket. Még a legpedánsabb háziasszony is meredten néz majd az „itató" kendőre: amit eddig tisztának hitt lakásában, az bizony meglehetősen piszkos. A résekből rejtett porcicák csalogathatók elő és dermedten tapasztaljuk, otthonunk milyen „elhanyagolt" volt addig, amíg nem éltünk a gőztisztítóval.

Hasonlóan meglepődünk az új árnyalatok láttán, ha a padlócsempe új színt ölt.

Mint minden újdonság, ez is gyorsan meghódítja azokat, akik fogékonyak, azonban nem árt szem előtt tartani, ez a készülék nem helyettesíti a porszívót, a szőnyegtisztító gépeket. Harmadikként van helyük a tisztítóeszközök polcán. Optimális az lenne, ha több család együtt vásárolna ilyen gépeket, hiszen nem mindennapos használatra valók, így kihasználtságuk nem áll arányban az árukkal.

MIT IGEN ÉS MIT NEM?

Ezek a gépek elsősorban – sokak szerint kizárólag – kemény felületek tisztítására ajánlottak. Hidegpadló burkolat, csempe, ablak, márványlap mind terepe lehet az okos masinának. A nagy felületeken kívül a legfeljebb fogkefével megközelíthető rések és sarkok is tökéletesen tiszták lesznek a radiátorok bordáival, az ajtók eresztékeivel egyetemben. Kiválóan használható a tűzhely rendbe hozásához: a kezet és lelket gyötrő lerakódások percek alatt feloldhatók, szinte elfújhatók. Konyhában, fürdőszobában rend és tisztaság lesz. De ez még nem minden, a lehetőségek szinte határtalanok.

Magától értetődő, hogy az ablaküvegeken kívül a rücskös katedrálüvegek, tükrök is ragyognak, a műanyag tapétákon esett foltok szinte maradéktalanul eltűnnek. Nem kell más, mint kezünkbe venni a gőzfejet, s szép lassan, alaposan végigvonulni a lakáson. Jó néhány óránk rámegy, készüljünk fel! Bármilyen furcsa, az eredmény lenyűgöző lesz, a munka magával ragad, s nem tudjuk abbahagyni. Aki nem hiszi, próbálja ki!

Egyes ajánlások szerint a szőnyegek és kárpitok tisztítására, felújítására is megfelelő a gőztisztító. Mások szerint ez a fajta takarítás a szőnyegek idő előtti kifakulásához vezet. Fontoljuk meg tehát, mert valószínű, hogy az ilyen károkért egyetlen gyártó vagy forgalmazó sem vállal felelősséget. (Ezért célszerű a textilián egy kevésbé látható helyen próbát végezni.)

MELYIKET AZ ÖT KÖZÜL?

Első látásra a mezőny olcsókra és drágákra osztható. Az olcsóbbak mezőnyéből kiemelkedő a Fogacchi-Nova Star. Kis helyen elfér, s ha rászorulunk a hellyel való takarékoskodásra, őrizzük meg a dobozt, ebben praktikusan tárolhatjuk.

Érdemes szemügyre venni a tartozékokat is. Praktikus a turbófej, ami kiváló a legkeskenyebb rések takarításához.

A tisztítófej és a csőhöz való csatlakoztatás fontos kérdés. Előfordulhat, hogy még a félméteres cső is hosszúnak bizonyul, előnyös az a készülék, amelynek a feje közvetlenül a gőzvezetékhez kapcsolódik. Ugyancsak a Nova Star készüléknél tapasztaltuk: a fej és a cső közötti rész dőlésszöge lehetővé teszi, hogy a fej nagyobb magasságok tisztításánál is teljes felületével felfeküdjön.

Természetesen vásárolhatunk drágább gőzölőt is. Ezeknek tartálya nagyobb, tovább használhatjuk anélkül, hogy újra kellene tölteni. A tartozékok köre szélesebb, ezek legizgalmasabbika a vasaló. Összehasonlíthatatlan előnye a hagyományos vasalókkal, hogy nem vízkövesedik, s a vasalás tökéletesebb.

ÜNNEPRONTÁS

Nem kívánunk semmi leleplezőt írni a hasznos gépekről, ami a kedvünket szegi, az pontosan az érdemük. Mint mondottuk a tisztításhoz nincs szükség vegyszerre: se környezetkímélőre, se hagyományosra, a magasnyomású gőz minden zsírt, szennyeződést felold. Természetes lenne, hogy ez tükröződjön az árban. De természetesen nem tükröződik. Nem úgy, mint a ragyogó lakás egy gőztisztítós kezelés után.

BAGOTA EDIT

Galambos Tamás festőművész Egerben született, itt kezdett rajzolni, festeni. A Képzőművészeti Gimnáziumot már Budapesten végezte, majd Hincz Gyula és Barcsay Jenő növendéke lett a Képzőművészeti Főiskolán. Eddig hatvan egyéni kiállításon mutatkozott be, és gyakori résztvevője hazai és nemzetközi tárlatoknak is.

KERTÉSZLAKBÓL MŰTEREM

1

1. A művész nemcsak a munkájához szükséges eszközökkel, hanem kész műveivel is szereti körülvenni magát
2. „Kecskepásztor"
3. A környezet és kultúra védelmében nemcsak állatokat, kultúrtörténeti emlékeket is szállít „Noé bárkája"
4. Kodály emlékére készült a „Psalmus"

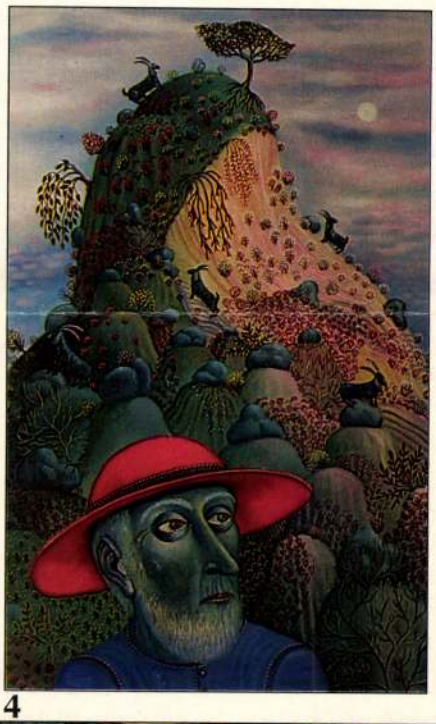

2

3

4

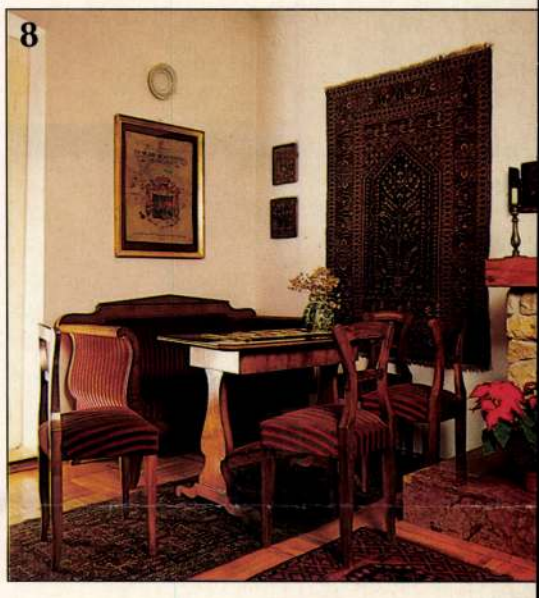

5. Az ülőgarnitúra bukléhuzatát plüssre váltották fel, ez jobban illik a berendezés egészéhez. A falon Galambos Tamás egyik kedvenc képének gobelinváltozata
6. Hosszú, keskeny szobájukhoz alkóvot építettek, amely tágasabbá és hangulatosabbá is teszi azt
7. A tetőtérbe vezető lépcső nagyon kényelmes. Egyetlen hibájának Galambosék azt róják fel, hogy ők tömörebb korlátot szerettek volna.
8. Húsz évvel ezelőtt biedermeier étkezőhöz még olcsón hozzá lehetett jutni. Mögötte a falon lévő imaszőnyeg családi örökség
9. A kandallót a lebontott falazat köveiből rakták. Ritkán használják, de hangulatos térválasztó elem az étkező és a társalgórész között

CSIGÓ LÁSZLÓ FELVÉTELEI

Egyik kedvenc kiállítóterme maga a lakása, ahol méltó helyet kapnak legújabb, vagy legjobbnak tartott képei. A festmények hangulata kiválóan illik a bútorzat jellegéhez. De elég hosszú időbe telt, mire Galambosék otthona végleges formát öltött, s a helyükre kerülhettek kedves tárgyaik.

Húsz évvel ezelőtt vásárolták meg a házat, ami eredetileg kertészlak volt. Előző lakói sem voltak igazán elégedettek a beosztásával, s az általuk toldozott-foldozott lakásban élt a művész házaspár két évig, míg az átépítés mellett határoztak. Hozzájárult döntésükhöz az is, hogy nagy családostól, mindkettejük szüleivel költöztek ide, és igazán ideje volt a generációknak külön-külön rezidenciát kialakítani.

Galambos Tamás a festő szemével nézte az építkezést, az építész által meghagyott részek ódon hangulatát romantikusabbra szerette volna hangolni. Finom részleteket, tornyocskákat képzelt, de anyagi gondjaik és a beszerzési nehézségek – akkoriban még téglát sem lehetett kapni – csakhamar ráébresztették a zord valóságra.

10. Galambos Tamás vonzódik az ikonhoz; a lépcső falát maga festette ikonosztáz díszíti. A rejtett világítás burkolata nem elsősorban a fénycsövek, hanem a gáz- és fűtéscsövek elrejtésére szolgál
11. A műterem pihenősarka éppen olyan színes, mint a művész festményei
12. Természetes volt, hogy a szekrényt is befestették
13. Rács zárja le a lépcsőforduló alatti „süllyesztőt". A heverő melletti intarziás szekrénykét számtalan apró fiókjáért szeretik

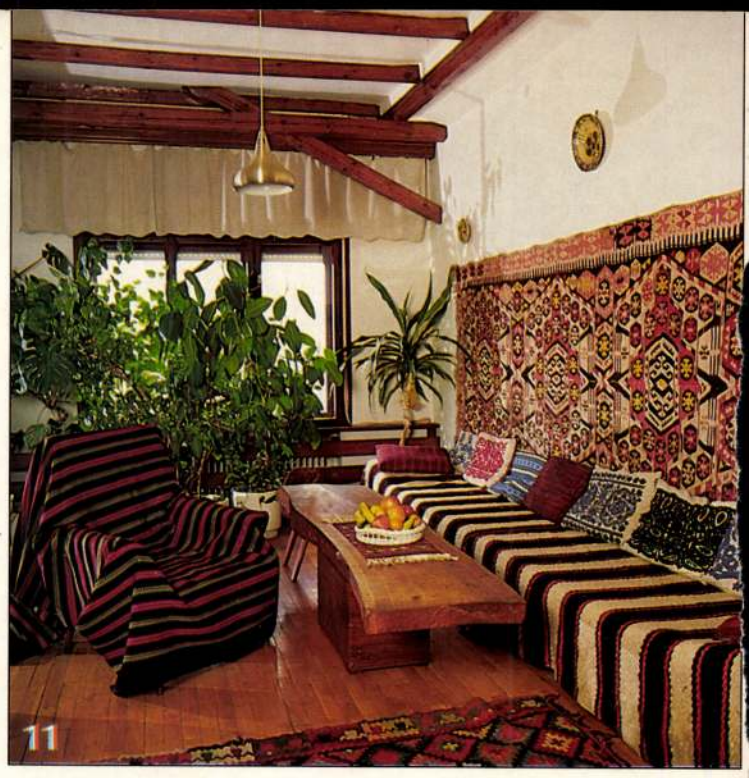

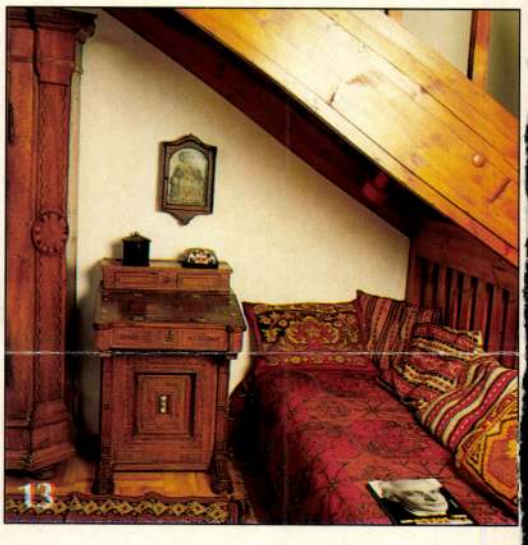

Az épület eredetileg 80 cm vastag falait akarták először is körbeszigetelni. Csak a födémet szándékoztak I gerendákkal megerősíteni,hiszen hálószobájuk és a tulajdonos műterme is az emeletre került. Amikor azonban a földszinti ablakok megnagyobbítása érdekében kibontották a falat, az – mindenki legnagyobb megdöbbenésére – egyszerűen leomlott. Így „szerencsére" még időben megtudták, hogy a meglévő falazat tovább nem terhelhető. Vissza kellett bontani az alapokig, vadonatújat húzva a helyére.

Eközben a család – nem számítva az egymást követő megpróbáltatásokra – végig a ház épp legkevésbé romos részében lakott. Az egész építkezést az ötvösművész háziasszony művezette, járt anyag után, próbálta elintézni, hogy a bontott anyagokat is felhasználják, nehogy kárba vesszenek. A sok váratlan többletköltség folytán mindenből a legolcsóbbat vették, a régi bútorokat, ajtókat a festőművész felújította, átfestette.

A régi bútorokhoz vonzódnak: szerintük a modern úgyis kimegy idővel a divatból, míg a régi, értékes tárgy örökéletű és megunhatatlan. Igyekeztek ennek jegyében alakítani környezetüket, nem tűrték, hogy a lakást a bútorok uralják, szinte kiszorítva a lakókat. Úgy tartják, otthonuk olyan környezet kell legyen, amelyben jól érzik magukat, amely célszerűségével szolgálja, harmóniájával megnyugtatja őket, ezzel segítve a családi együttlét és az alkotás békéjét is.

KÉ

GALAMBOS TAMÁS

NÉPSZAVA 1992. VII. 26.

Gábriel, a kaméleon

Galambos Tamás képei

1959 tavaszán *Bernáth Aurél* végignézte az elsőéves *Galambos Tamás* munkáit. A félve tisztelt mester szótlanul szemlélte a képeket. *„Nem tudok segíteni magán"* – mondta végül szigorúan. Az ifjú festőnövendékkel forgott a világ. Tévedés lett volna *Adrienn* néni rajzszakkörében a sok dicsért munka, a Török Pál utcai képzőben *Sebestyén Ferenc* bíztatása? A sebzett lélek sokkal később jött rá, hogy valójában – ha sajátosan is –, de elismerést aratott. Bernáth meglátta az egyéniséget, akinek a maga útját kell járnia. A *Hincz*-tanítvány fokozatosan találta meg saját karakterét. *„Nézze meg kis Galambos* – mondta a mester –, *a színekben mese van és költészet!"* Nem erőltette rá az egyéniségét, nem akarta a maga képére formálni, inkább, mint a jó tréner, személyre szabott tanácsokat adott. Ki a rugalmasságát, ki az izmait fejlessze – az már rajta múlik, hogy miképpen hasznosítja tudatosan fejlesztett képességeit.

A kora reneszánsz siennai festője, a XVI. századbeli *Lorenzetti* hatott rá, a dekoratív, bizantikus ábrázolás. Nem utánozni akart másokat, de tény, hogy a remekművek megismerése segít megtalálni a saját hangot. A velencei biennálén szembesülni a hatvanas évek pop-artjával, *Lichtenstein, Rauschenberg* felszabadítóan friss és eredeti hatásával: ez döntő mozzanat volt. A tanulmányutak hozadéka persze próbatétel is, egy-egy *Rembrandt, Vermeer* mellett elkeseredhet az ember, olyan zseniálisak.

Nem másolni, nem versenyezni, inkább tapasztalatokat, tanulságokat levonni, gyűjteni. *„A bartóki mondás szellemében kerestem a magam stílusát, tehát formájában, nemzeti, mondanivalójában pedig mindenkihez szóló legyen."* Galambos számot vetett az őt meghatározó hagyományokkal. *„Más lenne a formavilágom, ha mondjuk dél-amerikai lennék. Így viszont szülőföldem, Eger, a Szépasszony-völgye, a Bükk hegység, a hívogató dombok ritmusai, hajlatai köszönnek vissza festményeimről."* Az angol Penguin book könyvkiadó szerkesztői – anélkül, hogy kóborolnának Heves megyében – jó érzékkel választottak e táj ihlette képeiből is címlapnak valót. A mesés, naiv egyszerűséget bölcs játékossággal megjelenítő figurák történetei, helyzetei mindig többet mondanak el a képeken, mint amit látunk. *„Te becsapod az embereket!* – mondták Galambos Tamásnak egyszer. – *Gyönyörűen festesz, de alaposabban megnézve ezek drámák, kataklizmák, olykor borzalmak!"*

Eleinte ösztönösen mesélt, mint a gyerekek. Körhintát festett elbűvölő aprólékossággal, agyaggalamblövőket, emberkertet – és mindegyik vásznán a színes, derűs idillt áthatotta a néven nem nevezhető, mégis nyomasztóan valóságos fenyegetettség. Az 1967-es arab–izraeli háború után festett bibliai ihletettségű képe, az Átkelés a Vörös-tengeren komolyan aggasztotta a kultúra hivatalos embereit. Akárcsak a moszkvai Vörös téren magánrepülőgépével leszállt német fiú vagánysága ürügyén készített, *Sztálin* bal-

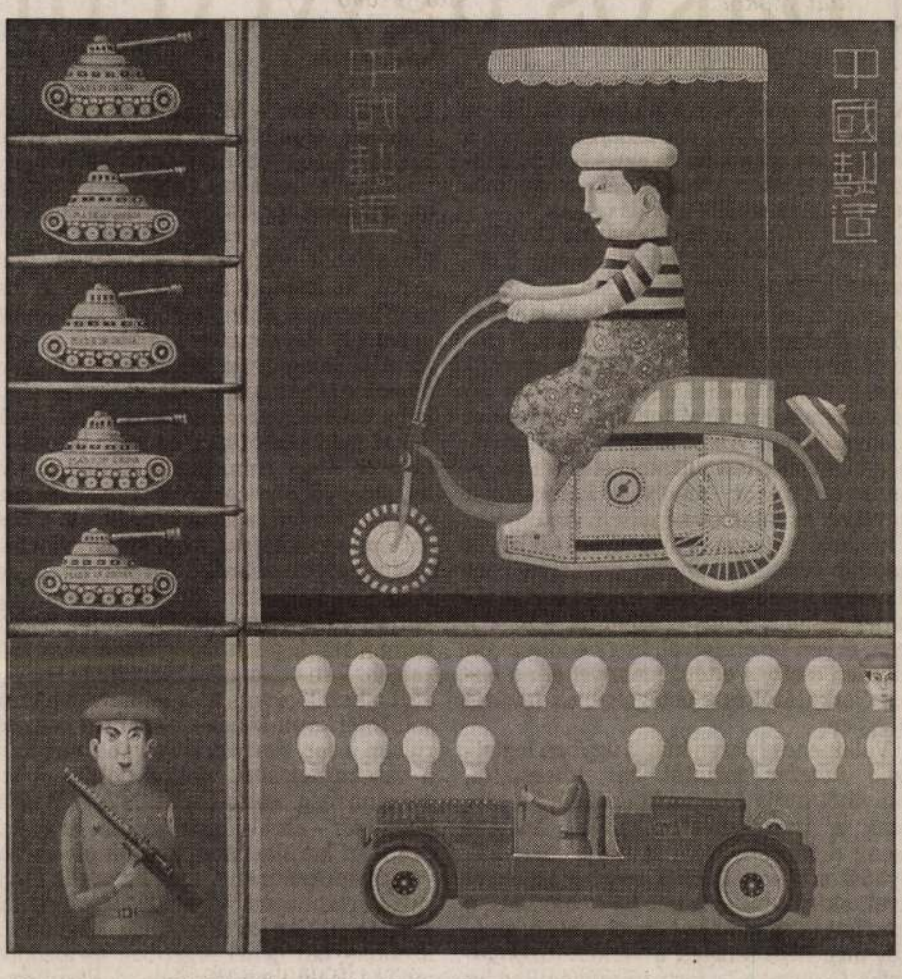

jóslatú portréját idéző munka. Galambos nem könnyítette meg a politikus „szemüvegű" nézők műélvezetét. Aki csupán önfeledten szeretett volna gyönyörködni a szépen ábrázolt motívumok sokszínűségében, mindig rá kellett jönnie, hogy az esztétikai élmény hozza magával a művész ítéletét is a világról.

Kritikája egyes képein szinte publicisztikai hangvételű, olykor talán keresi is a veszélyt, éppen mert szenvedélyesen keresi az igazságot. Így nem csoda, hogy filozofikus víziói olykor milyen méltatlankodást váltanak ki. A Hősök terét látomásként megelevenítő tablóján Gábriel arkangyal helyén egy riadt szemű kaméleon kapaszkodik, míg alant csöppet sem vidító haláltáncot lejt biztonsági őrök gyűrűjében az ünneplő tömeg. Az ezredvégi fantáziát bizonyos hangok „nemzetietlennek, hangulatrontónak" nevezték. Régi mese ez, a tükörre haragudni, azt szidni, mikor az megmutatja az igazat, nemcsak a valódit.

Szerényi Gábor

alan völgy

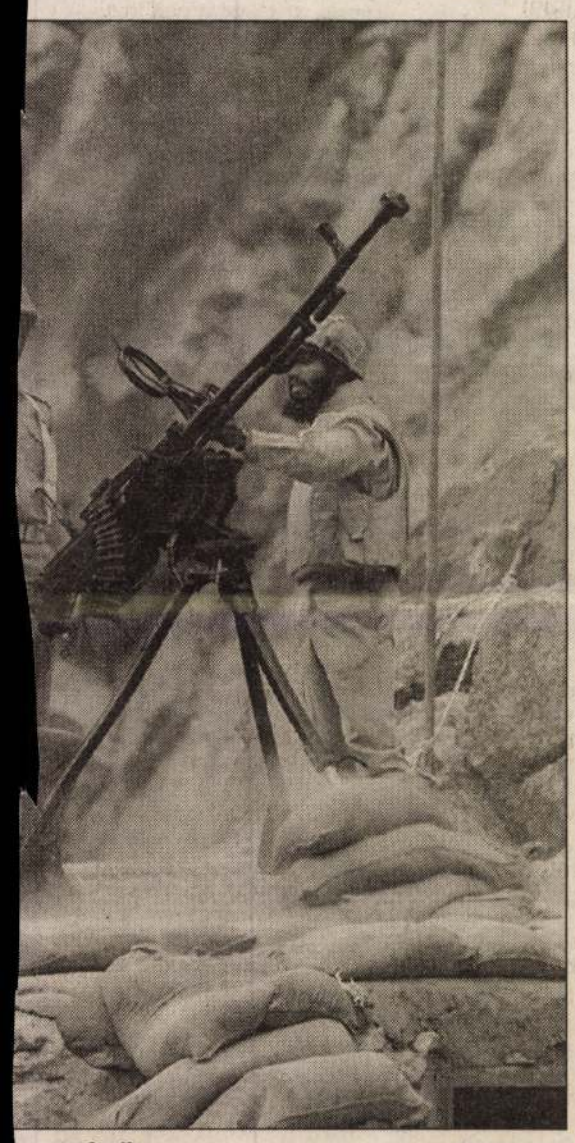

asmírt lövik

Reuters-fotó

isztánból jött
adságharcos"
en behatolt a
de facto határ
ezt jó ideig
Vagyis miköz-
India kor-
n parolázott,
Vádzspáji in-
„szimbolikus
t, bizonyítva,
zött most már
ndiai Kasmír
avában tevé-
tánból – igaz,
rkezett külö-
az indiai biz-
elyek Kasmír-
számban van-
szre sem vet-
amikor a kí-
egész ország-
en keresztül,
özött, indiai
t a rövidebb.
vetkező csa-
is lehet, *Na-*

váz Sharif pakisztáni miniszterelnök sem tudott arról, hogy miközben Lahiore-ban szép rigmusokkal köszöntik egymást az indiai miniszterelnökkel, a hegyek között már kezdődik a háború. Pakisztánban ugyanis a hadsereg, amely – ellentétben Indiával, ahol a katonák önálló szerephez soha nem jutottak – mindig diktálta a lépéseket, elveszítette kulcsszerepét. Naváz Sharif miniszterelnök számos olyan lépést tett, amellyel magára haragította a katonákat. Nem kétséges, hogy a kasmíri „szabadságharc" fellángolásának értelmi szerzői pakisztáni tábornokok voltak, akik egyszerre lecke-ztették meg a hiszékeny Indiát és a pakisztáni polgári kormányt. Ami még mindig nem adna okot túlságosan nagy aggodalomra, ha az indiai belpolitika alakulása nem kényszerítené a már csak gondnoki szerepet ellátó indiai kormányt arra, hogy bebizonyítsa: Pakisztán kemény ellenfélre talált. Az a háború, amelyet a kasmíri völgyet övező hegyekben az indiai hadsereg azért folytat, hogy kiűzze a betolakodókat, minden lehetséges mércén mérve is jogos. Egyetlen indiai kormány nem tehetne mást – akár *Nehru*, akár *Indira Gandhi* áll az élén vagy bárki más –, mint hogy megvédje azt a területet, amit a nemzetközi megállapodások indiainak ismernek el. Az viszont, hogy az Indiában még kormányon szolgáló, ám szemét a szeptemberi parlamenti választásokra vető hindu nacionalista párt miféle babérokat akar a betolakodók visszaverésével és Pakisztán megleckéztetésével learatni, már egy másik történet. A Washington Post arról tudósított Islamabadból, hogy az elemzőket aggasztja, hogy *„ha az indiai légierő nem lesz képes visszavonulásra kényszeríteni a betolakodókat, az indiai kormány azoknak a nyomása alá kerül, akik arra késztetik, hogy minél keményebben bánjon el szomszédjával, ami a konfliktus spirális növekedéséhez vezethet"*. Azt, hogy a két „kakas" bármelyike elővenné atomfegyverét, senki nem számít, ám ettől a puszta ténytől az eredetét tekintve helyi konfliktus nemzetközi méretű fenyegetéssé növekszik. Végül is ha ketten egymásnak esnek, nem az a lényeg, hogy min vesztek össze, hanem az, hogy miként számolnak le – másokat is veszélyeztetve – egymással.

A nemzetközi közvélemény egyértelműen a megtámadott és orránál fogva vezetett India oldalán áll. Pakisztánban nem csak a hadsereg, de a kormány is gyanús, már az emberi jogoknak a mohamedán vallási törvények, a sária alá rendelésének, a szabad sajtó elnémításának okán is.

A „polgárok érdeke" mind Pakisztánban, mind Indiában az, hogy a kasmíri kaland mielőbb érjen véget, és térjen vissza az abnormális normalitás: az 1972-ben kötött megállapodás óta eddig mindkét részről tiszteletben tartott demarkációs vonal határolja a két országot. A baj csak az, hogy meglehet, a politika mindkét országban ellenérdekelt, mindkét miniszterelnök azt szeretné most már bebizonyítani a hazai közönségnek, hogy legény a gáton. A tapsvihar azonban, amit ezzel learathatnak, nagyon sokba tud kerülni. A történelem bizonyosan másként alakul, ha 1947-ben nem tesznek üres ígéreteket a referendumról, hiszen az egy háborús helyzetben legjobb esetben is csak mézesmadzag.

Akár csak Koszovóban most.

Kalmár György

t Bakos ügyvéd úr

A, illetve non-B vírusról beszéltek. Tíz év telt el, mire a C-vírust azonosították, s a fertőzöttek száma azóta ezrekben mérhető. Azért is, mert az elődeinél veszedelmesebb vírus szexuális úton is terjed.

Bakos doktor az első hepatitis C-vírussal (HCV) fertőzött ügyfélhez egy HIV-pozitív kliense révén jutott, aki megtudta, hogy a testvére – tetőzve egész életre szóló alapbetegségét – HCV-fertőzött. S miután az illető tagja a hemofíliás egyesületnek, a szentendrei ügyvéd címét és telefonszámát közhírré tették az egyesület kiadványában. Azóta számos peren kívüli igénybejelentést juttatott el a Pénzügyminisztériumhoz, amely a kárpótlások ügyében az államot képviseli. Az ügyvéd a konkrét összeget nem árulja el (az egyik napilap értesülése szerint személyenként tízmillió forintot és havi tízezer forint járadékot kér a magyar államtól – K. P.), kéri, érjem be annyival, hogy eddig majd minden esetben eltérő igénnyel élt: a beteg életkorától és a betegségének fokától függően.

Valamennyi peren kívüli ügyben legfeljebb kétezer forintot kér klienseitől, ennyiből tudja fedezni költségeit. Itt tartunk a beszélgetésben, mikor megint cseng a telefon. Nem is tudja már, hányadszor beszélt ezzel a szegény asszonnyal, akinek mind a két fia hemofíliás, s emellett több mint hat évvel ezelőtt, amikor még nem szűrték a vérkészítményeket a C-vírusra, a fertőző májgyulladást is megkapták.

Bakos Zoltán jelenleg több mint száz embert képvisel, aki hepatitis C-vírussal fertőzött. Közülük hárman elhunytak az elmúlt hónapokban.

– Ez azért is szomorú – mondja –, mert mostanra állt be olyan kedvező fordulat a Pénzügyminisztérium álláspontjában, hogy jogalap tekintetében elismerik az állam felelősségét. Hogy ki milyen kártalanításban részesül, az a további tárgyalásokon dől el.

Bakos doktornak nincs kétsége afelől, hogy a kliensei előbb-utóbb hozzájutnak az őket megillető kárpótláshoz és életjáradékhoz. Sorsuk azonban csak úgy alakulhat megnyugtatóan, ha a megfelelő gyógykezelést is biztosítanák számukra. Jelenleg egyedül az Interferon-kezelés használ a legtöbb HCV-fertőzöttnek.

– Magyarországon viszont – tájékoztat az egészségügy dolgaiban meglehetősen járatos ügyvéd –, van egy keret, s hepatológusokból verbuvált bizottság dönt arról, ki kaphat ilyen kezelést. A hemofíliásoknál ehhez előbb el kellene végezni egy úgynevezett májbiopsziát, ami az alapbetegségük következtében könnyen veszélyes lehet számukra, így eleve ki vannak zárva az Interferon-kezelésből.

Aki nem hemofíliás, az vagy bekerül a keretbe, vagy nem. Bakos Zoltán ügyfelei, akik vérkészítmény által és nem szexuális úton fertőződtek hepatitis C-vírussal, szeretnék elérni, hogy hozzájuthassanak a gyógykezeléshez kereten kívül. Jelenleg ez nehezebb dió, mint az anyagi kártalanítás. Azt nem lehet tudni, hogy a keret a tényleges szükségletnek hány százaléka. Van olyan nem hemofíliás HCV-s, akit a kezelőorvosa már néhány éve javasolt Interferon-kezelésre, de még nem került rá a sor. Sorban állás van itt is, mint a veseátültetésnél. Bakos doktor – bár vakcina még csak a hepatitis A és B vírus ellen van – azzal vigasztalódik, hogy hat éve nem kerülhet forgalomba olyan vér, vagy vérkészítmény, ami hepatitis C-vírust tartalmazna. Ebben lépést tartunk a világgal. Az ő hemofíliás klientúrája azonban hat évnél régebben fertőződött meg. A legtöbben közülük ráadásul csak néhány év múlva bizonyosodtak meg róla, hogy a gyógyító vérrel vagy vérkészítménnyel hepatitis C-vírust is kaptak, amit elmondásuk szerint az orvosaik később sem közöltek velük. Amikor hallották, hogy valami újabb bajuk lehet, és papírt kértek róla, akkor tudták meg az igazat. Ebből kifolyólag sokáig nem tartották be azokat az életmódbeli szabályokat, amelyek a HCV-fertőzöttek esetében ajánlatosak lennének.

Bakos doktor úgy ítéli meg, hogy az eljárás analóg a hemofíliás HIV-fertőzöttek históriájával, akik közül a 28-ból már csak 12-en élnek. Ugyanakkor van öt-hat átfedés is: aki hemofíliás, HIV-es és HCV-s is egyben.

Kertész Péter

1021

„MEGTALÁLNI A SZELLEMI KOORDINÁTÁKAT”

BESZÉLGETÉS GALAMBOS TAMÁS FESTŐMŰVÉSSZEL

A közelmúltban rendezte meg a debreceni Medgyessy terem egy fiatal festőművész, Galambos Tamás kiállítását. A bemutatott alkotások különös festői világot tártak fel a nézők előtt: Galambos Tamás nagyméretű olajképein a keleti mesevilág hangulatával átszőtt mitologikus jeleneteket festett meg, olyan festői eszközökkel, melyek az úgynevezett naiv festők alkotásaira emlékeztetnek. Nem véletlenül nevezi saját festészetét igen találó meghatározással „gyermekszáj” festészetnek, bár az ő esetében nem naiv festészettel állunk szemben. Galambos Tamás képei nagyon is tudatos művész alkotásai. Mitologikus, meseszerű témákat keres ugyan, melyek által a „gyermekszáj”-hoz hasonló naivitással beszél az élet „alapkérdéseiről”, saját véleményét pedig képeinek szarkasztikus felmezhetők. A mesék iránti szeretetének is oka van.

— Mindannyian tudjuk, hogy a mese voltaképpen nem valóságos történet, relációiban, végső kicsengésében azonban igaz. És optimista. Ezért szeretem. Ezért áll hozzám közel például Jókai mesevilága is, szélsőséges figuráival együtt. Én a mesével olyan gondolatokat akarok elmondani amik kapcsolódnak a mai élethez. Megkeresem a közös alapot és az általánost próbálom kiemelni. Ironikus tárgyiasságra, fanyar, szarkasztikus megoldásra törekszem.

— *Hogyan alakult ki jelenlegi stílusa?*

— A főiskolán Hintz Gyula tanítványa voltam. Ő nem ragaszkodott ahhoz, hogy tanítványai olyan modorban fessenek, amit ő határoz meg. Hagyta a fiatalokat saját törvényeik szerint festeni. A másik jelentős tényező, hogy a főiskola után azonnal utazhattam. Az első nagy élményem a Szovjetunióban az ikonfestészet volt. Annyira megfogott varázsos világuk, hogy hazajövet magam is festettem ikonokat. Nem hamisítványokat, hanem ikon-improvizációkat, Galambos ikonokat. Ezáltal rengeteget tanultam, mindenek előtt a festői megoldások tekintetében.

— *Kitől tanult még?*

— Nagyon szeretem az absztrakt festészetet, mert tiszta képi gondolatokat tartalmaz. Azáltal, hogy az absztrakttól tanulok, kifejezem állásfoglalásomat is az absztrakt mellett. Sokan azt tartják, hogy az absztrakt a XX. század művészete, ami azonban nem teljesen igaz. Én például az Op Art eredményeit próbálom beleépíteni mesevilágomba. Kompozíciós és színproblémákat egyaránt tanultam ettől a festői irányzattól. Éppen úgy, mint a bizánci festészettől és népművészettől is.

— *Mi a jó festészet kialakításának alapvető feltétele?*

— Megtalálni a szellemi koordinátákat. Ez alapvetően szükséges ahhoz, hogy valaki egyéniséggé váljon. Természetesen festői problémáim is vannak. Ilyen például a mívesség kérdése. Meggyőződésem, hogy nem árt, ha a képet mívesen festi meg az ember. Nem elsősorban a kidolgozottságra, hanem az etikai magatartásra gondolok. Minden részletnek a stíluson belül kell megkeresni a saját szerepét. Azt szeretem, ha egy képet közelről is meg lehet nézni. Messziről viszont a ritmusokat, a színfoltokat lássa a néző. Szóval a képnek legyen „ütése”. De ez már ismét az absztrakt problémájához vezet.

— *Felesége iparművész. Mit jelent ez a festő számára?*

— Mindent jelent. Nagyon szerencsés dolog, hogy a feleségem ötvös. Ha festő lenne, talán mindkettőnknek rossz lenne. Bizonyára nem tudnánk szabadulni egymás hatásától. Így azonban nagyon sokat tud segíteni. Ő a hozzáértő néző, akitől gyakran kérek tanácsot. Előfordul az is, hogy azt mondja: még nem tudok hozzászólni, majd később. De nekem ez a megnyilatkozása is hasznos és eligazító.

Galambos Tamás a legfiatalabb festőgeneráció tagja. Művészete, festői magatartása ennek ellenére máris karakteres. Tudatos festőnek vallja magát tartalmi és formai kérdések tekintetében egyaránt, rendszeresen és sokat dolgozik. Mindez arra enged következtetni, hogy művészi fejlődése megalapozott. Kiállításának megrendezése által Debrecennel is kialakultak kapcsolatai, ami viszont arra jogosít fel bennünket, hogy a jövőben művészi pályáját még nagyobb figyelemmel kísérjük. Minden remény megvan arra, hogy ebben még sok örömünk lesz.

M. V.

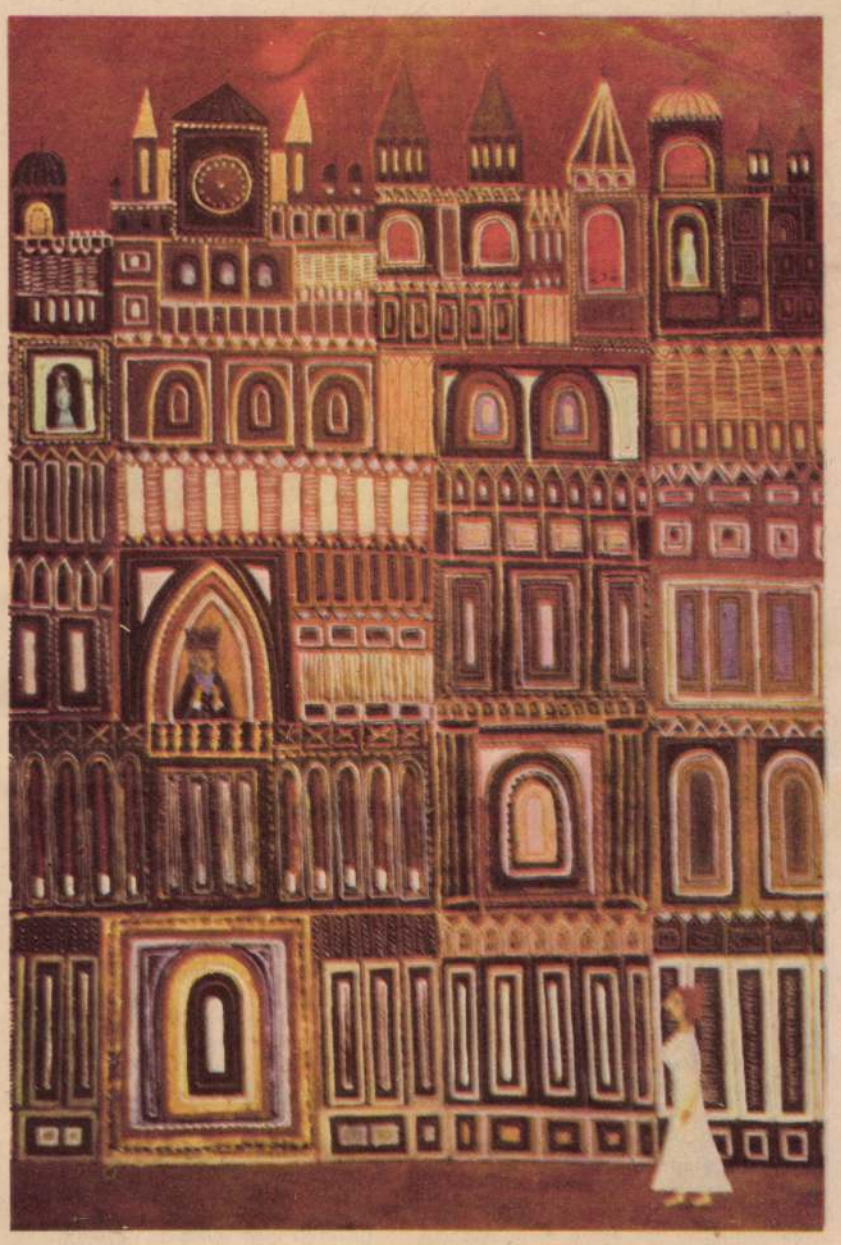

Galambos Tamás majd minden képén megcsillan a humor, de van bennük példázat és intelem is, sőt a humánum is kielemezhető. Figurái sokszor maszkszerűek, mint pl. a *Bábszínház* alakjainál. Így a mozdulatok jobban „kijönnek”, mert *más közegbe* jutottak, a jelképek, a szimbolikák egyértelműbbé válnak. Szívesen helyezi nem egy képén bábszínpadra a mondanivalót, mert minden elfogadhatóbbá válik. Az *Átkelés a Vörös tengeren* c. művével az Ótestamentummal való kapcsolatot, analógiát kereste. Az ismert jelenetet egyénien törekedett megoldani. A tenger — a naiv elképzelésnek megfelelően — *vörös*. Ez a festés a képet már eleve átbillenti a *mese* felé. Galambosnál gyakran találkozunk *intő* figurákkal, akik figyelmeztetnek, s előre sejtetik a veszélyt.

(Jelen esetben az angyal megjelentetésével. Chagall ezt líraibban, oldottabban festette meg.) Galambos e képen is erősen stilizál, de vigyáz arra, hogy a vízben úszó, fuldokló, vergődő katonák bádogszerűségük ellenére se másítsák meg a tenger hullámainak kavargását, a víz maradjon elhihetően víznek. Érdekes a bibliai jelenet felfogása is. Nem úgy festette meg, hogy a hullámok szétcsapódjanak, hanem mintha egy „tortaszeletet” emelne ki. A képen különböző időben zajló eseményekkel is találkozunk. A kép alján pl. már gyümölcsáldozatot bemutató jelenetet látunk. A baloldalon fent libegő angyal pedig egy kis humanista megközelítéssel, meseszerűsége ellenére elhihetően utal *a háború hiábavalóságára*.

Szóljunk még arról, hogy Galambos Tamásnál a fémszínek: az arany és az ezüst festése *mélységet* ad. Néha úgy érezzük, mintha a színeket szőné, fonná, vagy a rétegek megszáradása után színes celofánok módján helyezné őket egymás mellé. Ismeri a kolorit egymást fokozó erejét, jól tudja, hogy pl. a vörös mellett milyen jól érvényesül a kék, kiaknázza a pointilista festékpontok optikai, vibráló, villódzó hatását s mértéktartóan érvényesíti.

Dr. Tóth Ervin

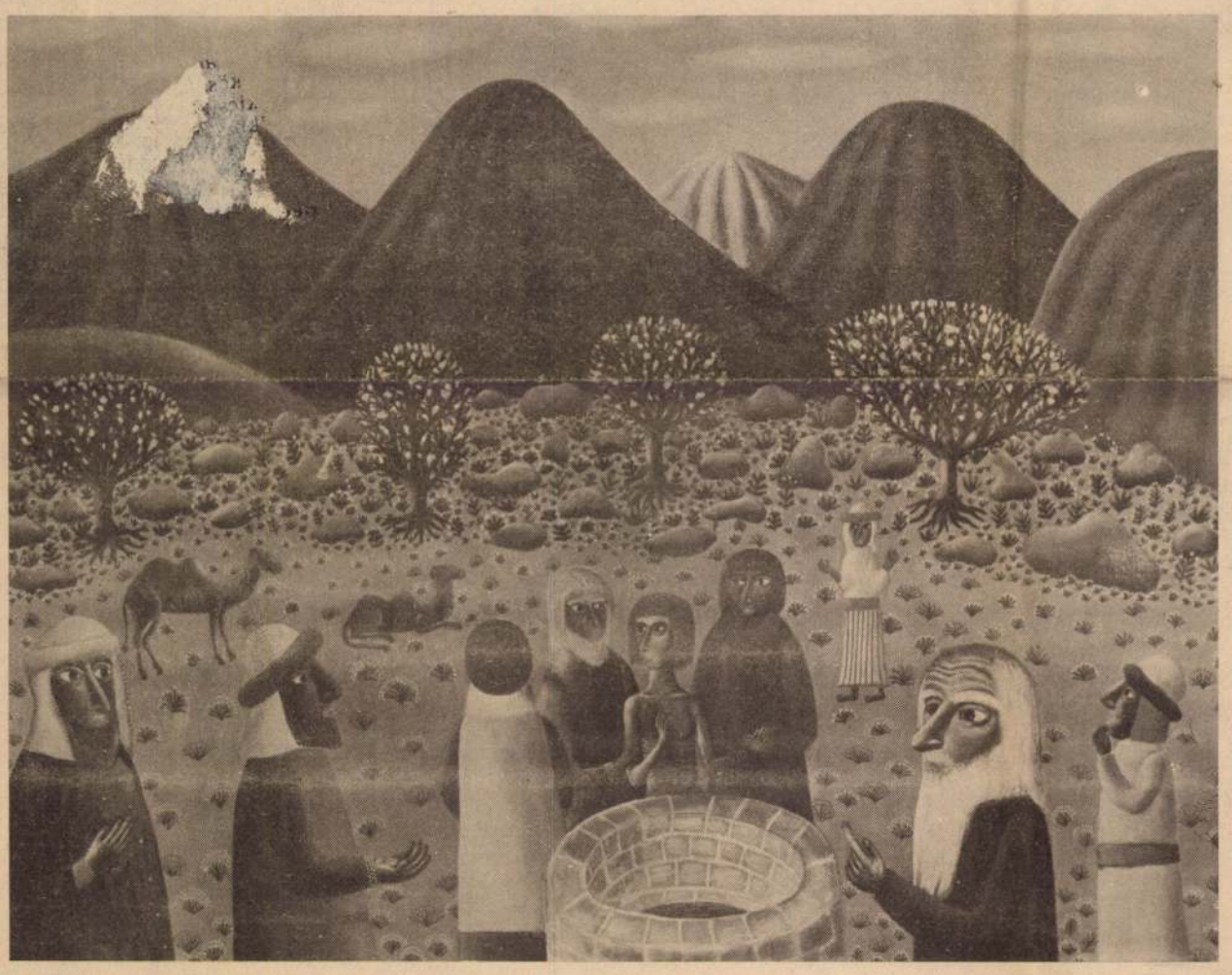

JÓZSEFET ELADJÁK TESTVÉREI

FELSŐOKTATÁSUNK MAI KÉRDÉSEIRŐL

Az elmúlt hetekben a debreceni egyetemek lapjában, az Egyetemi Életben cikksorozat indult „A tanterv körül" címmel. A cikkek szerzői — tények, közhangulat alapján — végigjárták a három egyetem tantervi problémáit. Rögzítették az eredményeket, elemezték a hiányosságokat. Ezek a cikkek csak szűkszavú jelzései lehettek felsőoktatási rendszerünk megoldásra váró kérdéseinek, hiszen bármelyik egyetem tantervi gondjai csak tanulmányméretekben lennének tárgyalhatók. Az alább következő három interjú e cikkek által fölvetett kérdéseket szeretné összefoglalni, hogy az olvasó tájékozódjék tanár-, orvos- és agrármérnökképzésünk jelenlegi helyzetéről. A kérdésekre először az

ORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM

rektora, dr. Kesztyűs Loránd válaszol.

— Dr. Szentágothai János a Felsőoktatási Szemle 1970. 2. számában orvosképzésünk helyzetének alapos elemzését adja. A vertikálisan integrált orvosképzés kikísérletezését javasolja, aminek lényege az, hogy tanszékek helyett kisebb, önálló kutatócsoportok veszik bonckés alá a tudomány egyes jelenségeit. Mikorra várható az orvosképzés ilyen értelmű módosítása? Mi az egyetem álláspontja a vertikálisan integrált rendszerű oktatással kapcsolatban? Milyen javaslatokkal járult ehhez a tervhez a DOTE?

— Korunkban az orvostudomány fejlődését a specializálódás jellemzi. Elkülönültek az egyes területek a két nagy alapszakmától, a belgyógyászattól és a sebészettől. Ez a szakosodás napjainkban is állandóan folyik. Most válik önálló diszciplínává a kardiológia, baleseti sebészet, idegsebészet stb. E specializálódástól sokan féltik az orvostudományt, aggódnak, hogy dezintegrációt okoz, a specialisták között elvész a beteg ember, mint egység. Ennek ellenére a folyamat nem állítható meg. Jellemző, hogy az egyetemünkről kibocsátott orvosoknak kb. 75 százaléka szakorvosként dolgozik, és csak negyede körzeti orvosként. A szakosodás integrációval is jár: a klasszikus tudományágak dezintegrálódása új, minőségi integrációt is maga után von: a klasszikus ágazatok szűkebb részeinek szintézisét. Ennek következtében a fejlődés olyan gyors, hogy húsz év múlva a mai ismeretek 40—80 százalékát fel kell újítani. Ezért világszerte új orvosképzési rendszerek bevezetésével kísérleteznek, hogy kielégíthessék a következő évtizedekben jelentkező új igényeket. A DOTE „campus" jellegű települése következtében az integrált oktatás bizonyos csírái nem elképzelhetetlenek, már tettünk is ilyen irányban néhány kezdeti lépést. A most épülő elméleti tömbünk, melyben a biológiai, biofizikai, biokémiai, egészségügyi szervezési, a marxizmus—leninizmus tanszék és a központi kutató labor kerül elhelyezésre, a vertikális integráció lehetőségeit némileg bővíti. Ez a képzési forma csak akkor kerülhet szélesebb megvalósításra, ha az alapvető elméleti és klinikai tárgyak oktatását szinkronizáljuk — esetleg több félévre való elnyújtás útján. Ilyen javaslatot vitaanyagként egyetemünk is felterjesztett a minisztériumhoz. Az egyetemek elképzeléseit a minisztérium koordinálja. A kialakult részletes terv visszakerül az egyetemekre, és újabb viták után 1972—73-ra várható az új reform hatályba lépése.

— Az orvosképzés mai rendszerében hogyan valósítható meg az általános és a kutató orvosok képzése? Melyik az elsődleges cél? Hoz-e újat ebben a vonatkozásban a tanterv?

— Az általános orvosképzést tekintjük fő feladatunknak a specializálódás okozta dezintegrálódás veszélyeinek csökkentése érdekében is. Erre a hatéves egyetemi képzést és az alapvető klinikai tárgyakkal való kétéves kórházi ismerkedést elégségesnek tartjuk. Viszont a kutatók és az eleve szakorvosnak készülők részére a kétéves kórházi gyakorlat már feleslegesnek látszik. Nekik a doktorátus elnyerése után azonnal a választott szakma felé kell fordulniuk. Az egyetemről kikerülő orvosok későbbi továbbképzésének biztosítására ugyanakkor elengedhetetlenül szükséges olyan új tárgyak oktatása, melyek nélkül a következő évtizedekben nem állhatják meg a helyüket. Így az egészségnevelés, az orvosi pszichológia, a biometria, az orvosi kibernetika, a humán genetika, az immunológia, a traumatológia és a gerontológia külön stúdiumként történő oktatására tettünk javaslatot. A kutató orvosok képzése pedig a jól bevált tudományos diákkörökön keresztül és a nem kötelező speciálkollégiumok hallgatása útján már az egyetemi évek alatt megindul.

— A klinikák túlzsúfoltak, nagyszámú hallgatóság tanul itt. Az oktatók egyszerre oktatnak, kutatnak, gyógyítanak. A távlati tervek szerint csökken-e a tömegesség?

— Távlati terveinkben figyelembe vettük, hogy hallgatóink létszáma csökkenni fog. A mennyiségi fejlődés helyett a minőségi javulás az igényünk. E célt szolgálja a minimum-követelmények kidolgozása, melyek ismerete nélkül a hallgató felsőbb évfolyamra nem engedhető. A létszámcsökkenés a klinikai képzés zsúfoltságát oldja; egyébként a megyei kórház oktatásban való részvételét továbbra is biztosítani kívánjuk.

A

KOSSUTH LAJOS TUDOMÁNYEGYETEMEN

dr. Rapcsák András rektor válaszolt kérdéseinkre.

— Az egyetemeinken alkalmazott tanszéki szervezés javarészt idejétmúlt. A vertikálisan integrált oktatás jelenségeket, témaköröket tárgyal. Hazánkban a kétszakos tanárképzés egyelőre még szükségszerű. Az egyetemen folyó egyszakos képzés (matematikus, vegyész, történész) lehet-e egy ilyen integrált képzés alapja, modellje?

— A tanszéki szervezeti rendszer korszerűtlenségéről megoszlik a két kar véleménye. A természettudományi kar mind az oktatásban, mind a tudományos munka irányításában elavultnak tartja, ezért hozta létre az átmeneti és problémamentesnek nem mondható tanszékcsoporti rendszert. Ezzel szemben a bölcsészettudományi kar belső törekvése éppen e szervezeti forma megerősítése, ezen belül az azonos munkát végzők egyesítése. A bölcsész tanszékeknek, mint kutatási egységeknek munkatársai zömmel egyéni témákon dolgoznak, s így a tanszéki keretek megfelelőek. Az oktatás-nevelés feladatai viszont valóban megkövetelik az azonos szakok képzésében érdekelt tanszékek egyesítését egy nagyobb szervezeti egységbe. Ezt a célt szolgálják majd a tanszékcsoportok. Jelenleg három típusú tanszékcsoport körvonalai kezdenek kibontakozni: a) egy meghatározott szak képzését összehangoltan végző tanszékek közössége (pl. történelmi tanszékcsoport); b) középiskolai szempontból egy szaknak minősülő szakot képviselő, de valójában különböző tudományszakokat oktató tanszékek csoportja (pl. magyar nyelv- és irodalmi tanszékcsoport); c) teljesen laza kötelékkel összefűzött tanszékcsoport (modern idegennyelvi), amelynek tanszékei külön-külön is egy önálló szak oktatását végzik, s együttműködésük a nyelvek oktatásának eltérő volta miatt

zott.

A BTK véleménye szerint vissza nem térünk az egyszakos képzésre, addig lényeges előrelépés sem az új tantervek, sem az új programok bevezetésétől nem várható. A TTK-n az új tantervek elsősorban abban hoznak újat, hogy a csökkentett óraszám több teret enget a hallgatók önálló munkájának, a vizsgák számának csökkentése pedig enyhíti a káros vizsga-pszichózist.

— Az alsóbb évfolyamoknak az új tanterv szerint heti 26 órájuk van. Racionalizálódott-e ezzel egyidőben a szaktárgy oktatása? Történt-e módszerbeli változás? Volt-e a tanszékeknek programmódosító javaslata?

— A tananyag általában csak keveset (BTK), vagy egyáltalán nem csökkent (TTK). Az oktatást racionalizáló elgondolások bőven akadtak, igaz, nem minden területen. A bölcsész karon a programviták éppen ez idő tájt folynak, azonban a programok egyelőre csak a szigorlati követelményeket tartalmazzák. A döntő módszerváltozás a kiscsoportos oktatás lenne, amelyhez azonban mindkét karon hiányoznak a személyi és a dologi feltételek. A programmódosítások legnagyobb eredménye az elméleti és a gyakorlati képzés jobb összehangolása lehet.

— Biztosított-e az egyetem jó szakemberellátása, van-e fluktuáció az oktatók körében?

— Oktatóink körében általában kicsi, vagy egyáltalán nincs (BTK) fluktuáció. Az ezzel kapcsolatos kérések megoldása kari szinten nem képzelhető el, egyetemi, sőt szélesebb körű intézkedések volnának szükségesek. Amíg a középiskolai tanári állás nem jelent „ugrást" a tanársegédeknek, adjunktusoknak, addig kielégítő, spontán fluktuációra nem számíthatunk. A kényszerű áthelyezésnek számos objektív és szubjektív akadálya van. Ennek az állapotnak nemcsak az oktatás vallja kárát, hanem ésszerűtlen tudományos káderpolitikát is von maga után. Nem kerülhetnek be ugyanis az egyetemre azok a fiatal, tehetséges szakemberek, akik mind az oktató, mind a tudományos munkának nyereségei lennének.

— Melyek a perspektívái az előadásközpontúság felszámolásának?

— Az előadáscentrikusság általában megszűnt, még a BTK-n is jelentősen javult az előadások és szemináriumok aránya. A helyzetet tovább javítja majd a kiscsoportos oktatás bevezetése. Elgondolkoztató, hogy nem lenne-e célszerű az előadásokat az oktató és a hallgatóság közös munkafórumává változtatni, hogy a hallgatók aktívabban vegyenek részt egy probléma kifejtésében.

— Hogyan lehetne több és jobb jegyzetet biztosítani a hallgatóknak?

— Tankönyv- és jegyzethiány elsősorban a TTK-n van. Az egyes tárgyakhoz az egyetemek összefogásával lehetne jegyzeteket készíteni. A legtöbb tárgyból azonban helyi jegyzetek készítése segítene. Ilyen jegyzetek készítése, erőnkhöz mérten, jelenleg is folyik. Jó lenne, ha a drága segédkönyveket, szótárakat a hallgatók kedvezményes áron szerezhetnék be. A BTK-n a tantervek és programok folytonos változása miatt a jegyzetek gyorsan elavulnak. Külön gond az idegennyelvi szakok ellátása szépirodalommal. Az egyetemi könyvtár egy-egy műből csak pár példányt tud beszerezni, a tanszéki könyvtárak kerete pedig legfeljebb a legfontosabb művekre elég. Így meg kell alkudni azzal, hogy a hallgatók igen keveset olvasnak idegen nyelven.

— Megfelelő-e a tanárszakos hallgatók gyakorlati módszertani képzése?

— A gyakorlóév iskolai része megfelel rendeltetésének. A hallgatók szakmódszertani képzésére több gondot kell fordítanunk. Ki kell szűrni az általános didaktikai részeket, amelyek a kétszakos képzés miatt átfedéshez vezetnek. A TTK-n a kémia—fizika tanárok szakmódszertani képzését már megerősítettük.

Az

AGRÁRTUDOMÁNYI FŐISKOLA

rektora, Bencsik István ismerteti az agrármérnökök képzésének új módszereit.

— A Főiskolán harmadik évében jár az új tanterv. Csak megnövekedett képzési időt jelent-e ez, vagy minőségi változásokat is?

— Az új, 5 éves tanterv nem jelent megnövekedett képzési időt, mert a korábbi négy és fél évhez képest csökkent az óraszám. Csökkent az üzemi gyakorlatok ideje is, 28 hétről 24 hétre. Ami nőtt, az a vizsgaidőszak. A négy és fél éves tanterv szerint ez 32 hét volt, most 76 hét. Jelenleg félévenként 3 hónapot oktatunk és két hónapot vizsgáztatunk. A problémánk tehát az, hogy a mennyiségi csökkenésből hogyan lehet minőségi növekedést produkálni: S ez nem könnyű dolog. Arra törekszünk, hogy a vizsgaidőszak megkétszerezéséével együtt növeljük a hallgatók önállóságát a felkészülésben. Viszont a fárasztó, hosszú vizsgaidőszak után a hallgatók figyelme meglehetősen lanyhul, úgy tartják, hogy ez a pihenés időszaka. Erre a rövid három hónapra koncentrálódik a közélet is, ez ugyancsak a tanulmányi időből vesz el.

— A Főiskolán 12 hetes tanulmányi idő és 9 hetes vizsgaidőszak van. Hogyan lehetséges a megrövidült tanulmányi idő alatt a korábbi anyagot leadni?

— Nem kilenc, hanem nyolchetes vizsgaidőszakunk van. Igaz, hogy december közepétől február közepéig kilenc hét van, de ebben van egy hét karácsonyi szünet is. Természetesen sohasem a korábbi, változatlan anyagot adjuk le. Az anyag mindig új, a tudomány legújabb eredményeivel bővül. A kérdés tehát úgy reális, hogy, hogyan adjuk le a sokkal nagyobb anyagot 16 hét helyett 12 hét alatt? Természetesen ez nagy gond. Az előadásokon a fő indításokat kell megadni, a leglényegesebbre összpontosítani. A gyakorlatokba is kevesebb mérés, természetjárás, szeminárium fér bele, ami ismét önálló munkára kényszeríti a hallgatót.

— Hogyan ellenőrzik az oktatók munkáját? Melyek voltak a hallgatók körében tavaly végzett felmérés legfontosabb következtetései?

— Az előadásokon részt vesz az asszisztencia, a gyakorlatokat ellenőrzi a tanszékvezető, vannak bemutató tanítások. Évenként néhány tanszék munkáját külön megvizsgáljuk és megvitatjuk. A tavalyi kérdőíves felmérés azt mutatta, hogy hallgatóink a vizsgakövetelményeket egy-két tárgy kivételével reálisnak tartják. Hasonló a véleményük a vizsgaértékelés objektivitását illetően. Több tárgynál felvetik a jó jegyzet, illetve a tankönyv szükségességét is. Az én véleményem viszont az, hogy a tudomány gyors fejlődése és a lassú nyomdatechnika mellett a fő forma az előadások gondos jegyzetelése.

— Milyen módszerekkel érik el, hogy az elmélet és a gyakorlat arányában nem sikkad el az utóbbi?

— Nemcsak arra kell ügyelni, hogy ne sikkadjon el a gyakorlat, hanem arra is, hogy ne sikkadjon el az elmélet. Az egyetemi előadás a hallgató élményeinek mindig a fő bázisa. Persze, ha az előadás elég magas szintű, s leköti a hallgatót. A hallgató ne csak babrálva az eszközökön, s a képeken szemlélődve figyeljen oda, hanem az eszmék, a logika, a tudomány nagy összefüggései kössék le figyelmét. Egyébként ha az üzemi gyakorlatokat is számítjuk, az elméleti órák 1700-as száma mellett a gyakorlat 2700 órát tesz ki. Nem tartanám helyesnek, ha ezt az arányt tovább növelnénk a gyakorlat javára.

— Köszönjük az interjút.

Rácz Péter

Kamondy László:

ANYAI KÍVÁNSÁG

(MINI-NOVELLÁK)

ELCSERÉLT GYEREK

Tegnap azzal állított haza a fiam, hogy délután a játszótéren elcserélte magát egy pajtásával.

Szótlanul, de örömmel vettem tudomásul, hogy ezentúl csak jobb fiam lehet.

De kiderült, hogy csak a nevét cserélte el!

A cserefiút Imrének hívják. Az én fiamat szintén.

FÉLREÉRTÉS

Két nyugdíjas találkozott a villamosmegállónál, és szívélyesen üdvözölték egymást.

— Hogy vagy?

— Köszönöm... megvagyunk.

— És a kedves feleséged?

— Hál'isten, ő is jobban van már.

— Honnan, honnan?

— A piacról jövök — emelt meg egy lisztes zsákot a fiatalabb —, napraforgót viszek a cinkéknek.

— Aj, azokat mi már régen levágtuk! — legyintett az öregebb.

— Nem a csirkéknek, hanem a cinkéknek — emelte meg a hangját a fiatalabb.

— Cinkék?! — kérdezte csodálkozva az öregebb. — Azoknak minek? Találnak ők élelmet maguknak, ne félj!

EGY RÉGI IMAKÖNYVBŐL

— Pápai vizeken kalózkodtam — gyónta meg egy bujgó kislány, töredelmesen.

— Tessék? Mit mondtál? — rezzent fel az öreg plébános a bűnlajstrom végén.

S utána elkérte a lányka imakönyvét.

Egy régi, olaszból fordított imakönyv volt, amelyben a pápai vizeken való kalózkodás még halálos bűn volt.

NEMZEDÉKI BÉKE

— Maradj csak, fiam, maradj — mondta az öregúr, amikor a fiam át akarta adni neki a helyét a villamoson.

— De a bácsi idősebb — nézett fel a fiam.

— Nem hiszem — válaszolta az öregúr. — Te hány éves vagy?

— Hét.

— Akkor egyidősek vagyunk, kispajtás, mert én a nullát nem számítom.

Hangosan nevettek ezen, s mint felnőtt, elmosolyodtam én is, örültem, hogy semmi nemzedéki ellentét nincs közöttük.

ANYAI KÍVÁNSÁG

Miután a barátomék eladták a vidéki házukat, megkérdezték a mamától, hogy mi a kívánsága.

A mamának nem volt semmi kívánsága, és a családi örökséget szét akarta osztani a két fiú között.

A testvéreket nagyon feszélyezte ez a nagylelkűség, mert nagyon szerették és tisztelték az édesanyjukat, aki apa nélkül nevelte fel őket, és szerettek volna örömet szerezni neki, bármilyen anyagi áldozat árán is.

— De mama — mondta az idősebbik testvér — csak van valami... olyan kívánsága, amire gyerekkorában vágyott?

— Kislánykoromban — vallotta be a mama szemérmesen — szerettem volna Kínába utazni. Oda szívesen elmennék most is...

Megkezdte működését a mohi atomerőmű

Közép-Európa fekete h

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

A bécsi parlamentben megtartott sajtóértekezletén az osztrák kancellár éles szavakkal bírálta Szlovákia döntését az aktiválásról, hangsúlyozva, hogy semmiféle hivatalos értesítést nem kapott a szlovák kormánytól az ügyben. Klima bejelentette: fontolóra veszi Ausztria pozsonyi nagykövetének hazarendelését. Mint az AFP emlékeztet rá, a kancellár nemrégiben azt mondta: Ausztria, mint július 1-jétől az EU elnöke, akár óvást is emelhet Szlovákia felvétele ellen – idézi föl az MTI.

Alexander van der Bellen, az osztrák zöldek szóvivője „egész Közép-Európa számára fekete hétfőnek" nevezte a mohi aktiválás napját. Véleménye szerint ezzel Szlovákia „túlságosan messzire ment", és „megsértette Ausztriát és az Európai Uniót". Sajnálkozásának adott hangot a mohi atomerőmű fűtőelemeinek aktiválása miatt *Wolfgang Kromp* is, annak a nemzetközi szakértői küldöttségnek a vezetője, amelyik májusban megszemlélte a létesítményt.

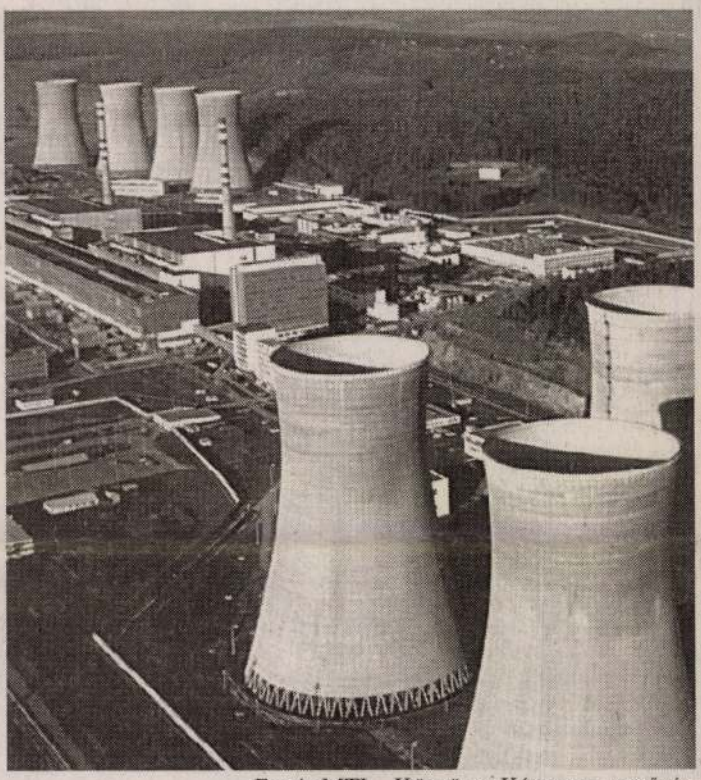

FOTÓ: MTI – KÜLFÖLDI KÉPSZERKESZTŐSÉG

A mohi (mochovcei) atomerőmű nukleáris fűtőelemeinek tegnap reggel megkezdett aktiválásával követett célt, a „mérhető minimális teljesítmény" szintjét várhatóan a hétfőről keddre virradó éjszaka óráiban érik el – jelezte *Rastislav Petrech*, a Szlovák Villamosművek (SE) Rt. szóvivője. Elmondta, hogy amikor a reaktor eléri a húszszázalékos teljesítményt, annak hozamát már rákapcsolják az országos energiahálózatra. Ez június végén lesz esedékes. Az első blokk reaktorának hozama – maximális

Vladimír Meciar szlovák miniszterelnök szóvivője, *Marián Kardos* tegnap nyilatkozatban cáfolta, hogy a szlovák kormányfő és *Viktor Klima* osztrák kancellár között bármilyen megállapodás született volna arról, hogy a mohi atomerőmű fűtőelemeinek aktiválása előtt Meciar telefon közli Klimával az erőmű felfűtésének megkezdését. Kardos emlékeztetett rá, hogy a Szlovák Atomenergetikai Felügyelőségnek (ÚJD) az aktiválásról született döntését Meciar kormányfő nem volt hivatott szentesíteni, azt csak tudomásul vette. Egyébként is: a mohi atomerőmű beindításáról még 1995-ben született meg a politikai döntés, s azóta ennek megvalósítsa csupán műszaki feladatok teljesítésének kérdése volt – hangoztatta a szóvivő.

Újvidéki tudósítónk, Guszton András jelenti:

Csökkennek a párbeszéd esélyei

A koszovói helyzet eltérő értékelése

Továbbra is teljes a diszharmónia a koszovói válság megítélésében Belgrád és a nemzetközi közösség között. Amíg a világ számos pontján arról tárgyalnak, hogy hogyan büntessék meg Jugoszláviát az erőszakos fellépés miatt, a jugoszláv katonaság vezérkara azt állítja, hogy alaptalanok azok az állítások, hogy nagyszámú albán menekül Koszovóból Albániába, mivel a két ország közötti határ „teljesen le van zárva".

A vezérkar szerint az illegális Koszovói Felszabadítási Hadsereg terrorizálja az albánokat és kíméletlenül megbüntet mindenkit, aki nem engedelmeskedik neki. Ők kényszerítik honfitársaikat Albániába, hogy beavatkozásra késztessék a nemzetközi közösséget – állítja a jugoszláv katonaság vezérkara.

hogy Albániából akadálytalanul érkezhessen az utánpótlás, úgy emberekben mint fegyverekben. Ez a tisztségviselő azt állította, hogy Albániában három gyűjtőközpontból irányítják Koszovóba a nyugati országokból érkező terroristákat, valamint a fegyverszállítmányokat.

Így késve egyezett bele a közvetlen tárgyalásokba is, most pedig fennáll annak a veszélye, hogy a párbeszéd megszakadhat, ezért a nemzetközi közösség fokozni fogja a Belgrádra nehezedő nyomást, mert nem lát alternatívát a párbeszéd politikájával szemben.

A külföldről érkező fenyegetések mellett a belgrádi hatalomnak most már a belső ellenállást is le kell küzdenie. Abban ugyan a szerb politikai színtér résztvevői között teljes az összhang, hogy Koszovót mindenáron Szerbia határain belül kell tartani, de egyre többen utasítják

Napi Magyarország
• 1998. június 9., kedd

MUSTRA

Edericsi parasztbarokk és pesti Kirké

Galambos Tamás Munkácsy-díjas festőművész 1963-ban végzett a Képzőművészeti Főiskolán *Barcsay Jenő* és *Hincz Gyula* diákjaként. Azóta közel száz egyéni tárlata volt. Az USA-tól Japánig, Svájctól Jugoszláviáig a világ számtalan országában mutatta be műveit. 1984-ben megkapta a Művészeti Alap fődíját. Új tárlatairól, terveiről kérdeztük a festőt, akinek grafikái a lapok és irodalmi folyóiratok hasábjain is gyakran feltűnnek.

Mikor volt, mikor lesz tárlata?

A Grand Hotel Hungária Krúdy Páholyában nemrég állítottam ki olajképeimet. Ez egy érdekes, új próbálkozás, egynapos kiállításokat tartanak. 1997-ben megalakult az Új Gresham Kör, melynek *Gyémánt László, Eigel István, Mácsai István* és *Nagy Gábor* mellett én is tagja vagyok. Alapító tagunk, szegény *Kóka Ferenc* autóbalesetben meghalt. Több csoportos tárlatunk volt már, az Árkád Galériában, a Ferihegyi Galériában és a Műcsarnokban is. Most a szegedi Móra Ferenc Múzeum Tavaszi Tárlatán fogom kiállítani egyik kedves, hosszan festett képemet, a Rákóczi téri Kirkét, egy 160x160-as olajfestményemet. A képen igyekeztem felismerhetővé tenni a környezet, például a tér jellegzetes vásárcsarnokát. Sokfigurás munka. Idill és tragikomédia. Talán – legalábbis a témát illetően – hasonlít egyik korábbi vásznamhoz, a Szakma lázadásához, ahol a prostituáltak felvonulását festettem meg. Ez a mostani szintén sokfigurás kép. Láthatóak a rosszlányok, a futtatók, meg persze a „vendégek", akik a szemünk előtt változnak disznóvá. Némelyik még csak félúton van a nagy átváltozáshoz, tehát félig ember, félig disznó. A kép hosszan született. Anyagot is gyűjtöttem hozzá, fotografáltam a téren, de óvatosan, mert a lányok szólongattak, a futtatók meg akartak verni. Ezt a képemet már tavaly is ki akartam állítani a Vigadó Galériában tartott tárlatomon, de nem készültem el vele, csak most, két hónapja sikerült befejeznem. A kép tragikomédia, torzkép, mitológiába ágyazva.

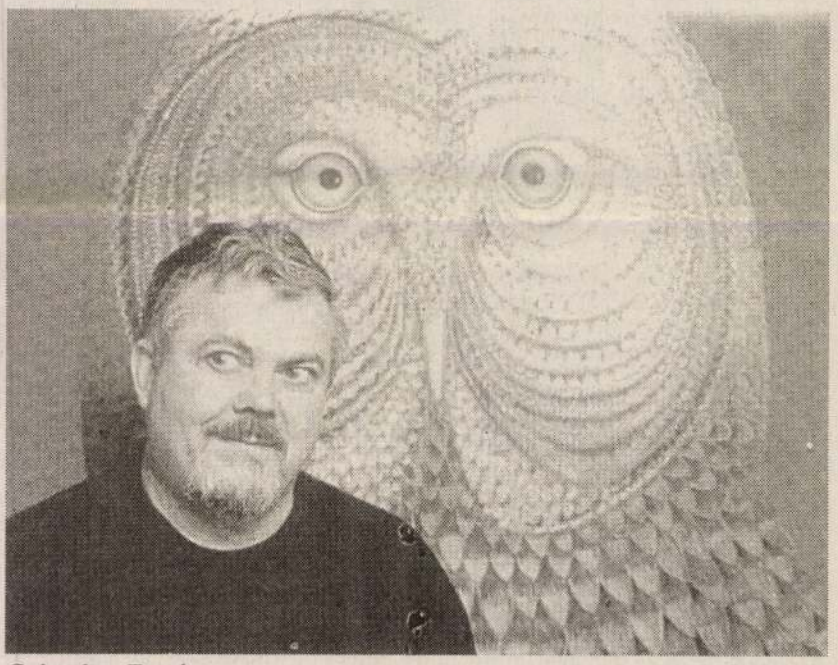

Galambos Tamás

Mint hallottam, gyakran megfordul mostanában a Balaton-felvidéken.

Hozzájutottam Edericsen egy telekhez, melyen egyelőre egy pince van. A környéket régen megszerettem, szigligeti nyaralásainkon. Nagyon megfogtak a környék, a Szépkilátó és a tanúhegyek vidékének század eleji, parasztbarokk kőkeresztjei, többfigurás szoboremlékei. Némelyikük Edericsen még festve is van. Gyönyörűséges, naiv emlékek. Az attribútumokról tudni lehet, pontosan kit, melyik szentet vagy szenteket ábrázolják, ám rájuk írva csak az adományozó neve van, azé a gazdálkodóé, aki a szobrot felállíttatta. Megfogtak a környék évszakai is, a nyár ragyogása, a párás hajnalok, de ezeket még tanulom. Egry József után nehéz megfesteni a Balaton környékét, nehéz a magam már kialakult festői világához alkalmazni. Készül egy könyv is a munkáimról, régebbi és újabb olajfestményeimből 26 nagyméretű, színes reprodukció lesz benne. „Állatos" képeimből is néhány: a kaméleonos, baglyos, sáskás, pillangós festményekből. Meg a történelmi tablókból is egy-egy. A millecentenáriumra festett sokfigurás, mozgalmas vásznam is, mely a magyarok bejövetelétől a hamburgerkultúráig annyi mindent feldolgoz.

Jövőre lesz hatvanéves. Készül-e ekkorra valamiféle összefoglaló, visszatekintő tárlatra?

A szegedi Móra Ferenc Múzeumban lesz jubileumi kiállításom jövőre. Ezen főleg a korábbi munkáimból szeretnék keresztmetszetet bemutatni, a legrégibbektől a legújabbakig. Ami az alakuló, edericsi képeimet illeti, ezeket egy külön kiállításon szeretném bemutatni majd. Az említett kőszobrokról készült munkákat is, melyek természeti környezetükben állnak. Ugyanakkor készülök egyéb képekkel is, melyek tán a korábbi állatos festményeimmel rokonok: pl. egy virágon ülő sáska, lepke. Ezek kisebb, kb. 40x50 centis vásznak. Birkózom Edericcsel, a csodálatos környezettel, a növényi tenyészettel, a hegyekkel meg a tóval: meg kell találnom a képi megfelelőjét eme számtalan, csodálatos motívumnak.

KÁKONYI PÉTER

1947 szept 20

Szent Ferenc a Lila Iskolában

Galambos Tamás kiállítása Újpalotán

Az újpalotai Kavicsos közben található Lila Iskolában csütörtökön megnyílt *Galambos Tamás* kiállítása, melyet *Mészöly Dezső* költő, műfordító nyitott meg. Bevezetőjében felhívta a figyelmet arra, hogy a festő művei, melyek távolabbról nézvést örvénylő színeikkel idillt sugallnak, valójában „olyanok, mint az élet", hisz részleteik apró, csak a figyelmes szem számára hordoznak felismerhető tragédiákat.

Galambos régebbi és újabb képeiből is bemutat néhányat. A Műterem, Az Aranyborjú imádása, a József és Putifárné, az Orpheusz, a Bábel és a Sáska című vásznak az elmúlt esztendők termését képviselik, míg a Klára darazsakkal, a Kopt negyed Kairóban meg a – dátum nélkül kiállított – Közép-kelet-európai karácsony alighanem az utóbbi esztendő termését képviseli. Mindez csak azok számára lényeges, akik folyamatosan szemmel tartják Galambos Tamás immár több évtizedes művészi tevékenységét, hisz festőnk látásmódja az idők során keveset változott. Ma is jellemzője művének az a tudatos gesztus, hogy a naivitás álcája mögé bújva mutat rá világunk veszélyeztetettségére, mindennapjaink megannyi bornírt, kisszerű, mégis ijesztő jelenségére. Szemlélete a népmese, a természetmisztika, a Biblia világával érintkezik, s a közép-európai folklór szellemével. Tudatos, mélyen átgondolt, minden részletében kiérlelt művészet, melynek ordas pojácái, kikapós szépasszonyai, szűkagyú katonái, utcán sodródó tömeglényei és sanda művészei mindannyiunk meghökkent arca elé görbe tükröt tartanak. A gyanútlan néző először elandalodik Galambos képei láttán, aztán meghökken, sőt megretten a belőlük áradó sugallattól. Megretten, mert meg kell értenie, hogy ő is hasonló a mester megfestette sanda, bornírt, szépelgő és a maguk vélt nagyszerűségébe beleszédült figurákhoz.

Galambos Tamás: Restaurátorok

Külön vonulata Galambos festészetének a természetábrázolás. Ezen munkái sem különböznek persze a belőlük áradó sugalmazást tekintve az „emberes képektől", csak e természetfragmentumok esetén a rejtély még elrejtettebb, s a megfejtése tán még sokkolóbb. Mert az idillek mélyén itt is tragédiák bújnak meg: a távolból ragyogó-zöld fa lombjait sáskák falják, a kaméleon pillangókkal töltekezik, a pázsit és a lombok őszi aranya közelről nézvést az elmúlással viaskodik.

Eszünkbe kell jusson Galambos Tamás festészetéről az indiai Ramakhrisna mondása, aki a kérdésre – miért gyötri a Teremtő a jó és a rossz örökös tusájával teremtményeit – válaszul így szólt: azért, hogy a mese egyre szövevényesebb legyen.

(szepesi)

Galambos Tamás

lakosság

nák a kapcsolatot a különböző bankokkkal, felkutatnák az olcsóbb beszerezési forrásokat s az önkormányzatok által biztosított kedvezményes telkeket.

Közel nyolcvan szervezet jelentkezett a Népjóléti Minisztérium által meghirdetett pályázatra, melyből nyolcat támogat a szaktárca. Ezek kapták meg azt a 100 millió forintot, amely segítségével megkezdődhet az új konstrukcióban készülő otthonok építése. Kezdetben elengedhetetlen az állami segítség, de hosszabb távon önállóan is működőképessé kell válni a társaságoknak – hangsúlyozza Telekes György.

Ám nemcsak az új otthonok megteremtése jelent gondot, hanem a privatizáció során megvásárolt, rossz állagú lakások rendbehozatala is. Ehhez is segítséget nyújtanak a fent említett lakástakarékpénztárak. Ám az egyszerű állampolgárnak meglehetősen hiányosak azok az ismeretei, amelyekkel felmérheti egy-egy ingatlan műszaki állapotát, s következtethet a szükséges karbantartási teendőkre, az ezzel járó költségekre. Ehhez nyújt segítséget az Ipari, Kereskedelmi és Idegenforgalmi Minisztériumnak az a kiadványa, melynek segítségével szakképzetség nélkül is felmérhető egy épület műszaki állapota. A segédanyag ötleteket ad ahhoz is, hogy milyen hitelek, támogatások vehetők fel a felújításhoz.

Fiedler Anna Mária

Zuhanó árfolyamok

Tovább gyengültek a Budapesti Árutőzsde gabonaszekciójának pénteki kereskedelmi napján, kimerítve két lejárat kivételével a limitet is. Az Euro-búza piacát sem kerülte el az általános negatív tendencia. A takarmánybúzára augusztusi és szeptemberi terminekre született üzlet 25 és 35 kontraktus mennyiségben. Ezek szerint az étkezési búza októberben 25 550, decemberben 26 830, januárban 27 790, márciusban 28 770, májusban 29 690, augusztusban 27 000, szeptemberben 27 000, októberben pedig 27 250 forintot ér. Az Euro-búzáért augusztusban 25 200, szeptemberben 25 500, októberben 26 250, novemberben 27 100, decemberben 27 600, januárban 28 000-et adnak. A takarmánybúzára októberre 14 840, decemberre 15 690, januárra 16 100, márciusra 16 800, májusra pedig 17 400 forintot jegyeztek.

Áruba bocsátva Ózd

Pályázatot hirdetett a felszámolt Ózdi Kohászati Művek egykori tulajdonában lévő ingatlanok használatára a Kincstári Vagyoni Igazgatóság – olvasható a Közbeszerzési Értesítő legutóbbi számában. Kiadó a 265 537 négyzetméter alapterületű törzsgyár, a hozzá tartozó sínhálózat, három dízelmozdonnyal és kovácsológéppel együtt éppúgy, mint a 129 303 négyzetméteren fekvő Stadion. Üzemeltethetnek a vállalkozók oxigéngyárat, számítóközpontot, salakfeldolgozó művet, vagy gazdálkodhatnak több mint 270 ezer négyzetméter erdőn. A pályázati határidő a szeptember 17-ét követő 41. napon jár le. A leendő üzemeltetők a KVI Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kirendeltségén juthatnak hozzá a részletes pályázati dokumentációhoz, 40 ezer forint ellenében. Az ajánlatok elbírálási szempontjai között az ár áll az első helyen.

Autógáztöltő állomás

Új, korszerű, felszíni tartályos, ikerkútfejes autógáztöltő állomással bővült a TVK üzemanyagkút telepe. Gazdaságossági és környezetvédelmi szempontok vezérelték a társaságot, amikor targoncaparkját gázüzeműre váltotta, és most megteremtette a lehetőséget a gyártelepen belüli üzemanyag-tankolásnak. Az új töltőkút és tárolótartály a budapesti székhelyű Globimpex Kft. kivitelezésében készült. Az újszerű biztonsági berendezésekkel felszerelt, felszíni tartályos, ikerkútfejes autógáztöltő állomás, technikai újdonságnak számít, és jelenleg az ország egyik legkorszerűbb berendezése. A 10 milliós létesítmény ünnepélyes átadása tegnap volt Tiszaújvárosban, a TVK Rt. telephelyén. A TVK a lehetőségeket és a jövő tendenciáit felmérve az elsők között tett lépéseket a PB gázüzemeltetés meghonosításáért, példát és referenciát kínálva a nagyobb járműparkot üzemeltető társaságok gázüzemű fejlesztéseihez is.

Visszavásároljuk a Malévet

 NAPI MAGYARORSZÁG

Sáskajárás idején

Galambos Tamás szegedi tárlata

Népes megnyitó, vegyes publikum. Mégis majd mindenki jól érzi magát. A sasszemű szakmabeli ugyanúgy, akár a naiv, hétköznapi érdeklődő. Mert *Galambos Tamás* képeinek van valami különös varázsa. Valami demokratikus nyitottsága. Szinte valamennyiünkkel képesek kommunikálni. Annyi bizonyos: legtöbben az eleven, színpompás felületeket értékelik. Mások a szellemes, játékos és részletgazdag képírót részesítik előnyben. Nekem pedig egy fanyar, etikus tartású képi krónikás tűnik fel, aki makacsul kötődik a hazai valóság emberi, politikai fejleményeihez. És egyre-másra tükröket tart elénk. Mintha kimondottan féltene bennünket.

Szó se róla: Galambos festészetében mindig is jelen volt egyféle érzékeny, humanisztikus magatartás. Még akkor is, amikor leginkább zsúfolt, bukolikus hangulatú tájakat és mitikus látomásokat alkotott. Aztán hamarosan feltűntek nála az egyetemes érvényű társadalmi, emberi látleletek. S ezzel együtt iróniája is konkrétabb, elevenebb formát öltött. Éppúgy célba vette a parázna képmutatást, mint a hatalom rongyrázását, nem beszélve az agresszív, erőszakos mentalitásokról. Más kérdés, hogy a nyolcvanas évek közepétől az alkotó figyelme egyre inkább a hazai viszonyokra terelődött. Majdhogynem kortársi, közéleti festő lett. A szegedi retrospektív tárlaton főként ezekkel a képekkel találkozhatunk. Habár a korábbi időszak jellegzetes, fontos művei is helyet kapnak e bemutatón. Elvégre Galambos Tamás épp most hatvanéves.

Nézzük, az első termet! A festmények szépen, szervesen kapcsolódnak egymáshoz, akárha egy időben készültek volna. Holott szó sincs erről. Igaz, a Torcellói emlékek újszerű, szomorkás lírája ugyancsak kilóg a képből. Nem elég, hogy oldott, áttetsző színekkel szembesülünk, de a művész konzekvens formaszigora is jobbára elpárolgott. Nem így a Gyász tragikus tumultusán, ámbár ezúttal is szokatlanul sötét, monokróm látványt kapunk. Ahogyan az ötvenhatos mementó konceptuális fegyelme is unikumnak tekinthető. De máskülönben minden összevág. A Sáskajárás dekoratív fintora remekül összecseng a parádés felvonulás lózungos látképével, egyben az Agyaggalamblövők abszurd jelenetével is. Ráadásul itt láthatjuk Galambos egyik remekbe sikerült főművét, a Patrona Hungariaet. Amely egyszerre komor és ironikus hangzatú, egyszerre szürreális és pop jellegű.

Most ballagjunk fel az emeleti terembe! Annál is inkább, mivel zömében itt sorakoznak az alkotó legfrissebb művei. Ezek némileg összefogottabbak, tömörebbek, mint a korábbi munkák (pl. Faust és Mefisztó, Baglyok). Más lapra tartozik, hogy Galambos mostanában nem tud betelni a különféle természeti, állati példázatokkal. Hol a köpönyegforgató kaméleonokat, hol a kiéhezett hangyabolyokat, netán a kedvesebb lepkéket idézi. Ám korántsem statikusan, egyértelműen. Talán mondanom sem kell, ezúttal is rólunk van szó. Pontosabban: a rendszerváltozás emberi hozományairól. Mi tagadás, nekem a Spektrum tévé színgazdag természetfilmeit asszociálják e festmények. És velük együtt a gyönyör és borzalom érzeteit is előhívják. Másrészt itt jegyzem meg: az alkotó közeli munkásságában már a rutin, a fáradtság jelei is felfedezhetők.

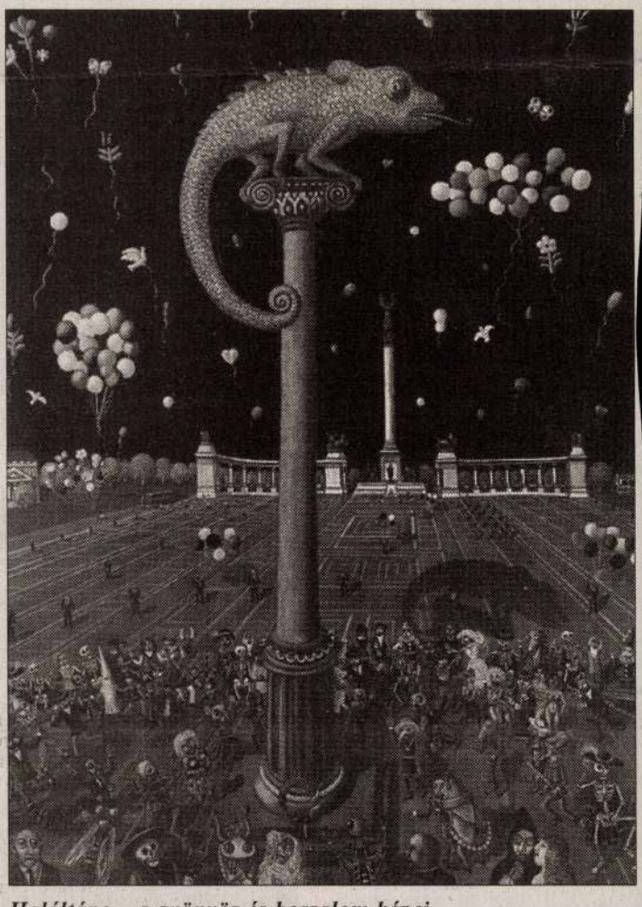

Haláltánc – a gyönyör és borzalom képei

Nem baj. A művész mögött így is tekintélyes életmű áll. Ugyanakkor Galambos Tamás magával szemben is rendkívül igényes. Pontosan érzékeli a vészjelzéseket. Nem véletlen hát a Torcellói emlékek reményteli felbukkanása. A tárlat a Horváth Mihály utcai képtárban június 27-ig látható.

SZUROMI PÁL

Barokk pünkösd Salzburgban

Mozart városa nyugodtan kitehetné a táblát: egész évben zene. Kezdődött a januári Mozart-hetekkel, melyek programja értelemszerűen főként Wolferl (a nagy muzsikus családi – és salzburgi – beceneve) műveire épült, folytatódott a húsvéti, azután a pünkösdi fesztivállal. Következik a nagy Festspiele, júliusban–augusztusban. Azután a salzburgi őszi kulturális napok, és az adventi, nagy egyházzenei koncertek. Közben pedig zenekarok, együttesek, opera- és balett-társulatok vendégjátékai, meg a „házi" zenekarok – a Camerata Academica, a Mozarteum-kvartett, a Mozart kamarazenekar, a salzburgi Mozart együttes, a salzburgi virtuózok, a salzburgi szólisták, hogy csak a legismertebbeket említsük – hangversenyei, a kis és a nagy Festspielhausban, a Mozarteum nagytermében, a hercegérseki vár zenetermében, a polgárok kórháza gótikus csarnokában, a Mirabell-kastély pompázatos barokk nagytermében. Gyakorlatilag nincs az évnek egyetlen napja sem, melyen több zenei esemény is lenne. Egész évben zene tehát.

„Áldott szép Pünkösdnek gyönyörű ideje" (*Balassi Bálint*) közeledvén, az éppen aktuális nagy zenei rendezvénysorozat, a barokk pünkösd Salzburgban. Az idén május 21–24. között sorra kerülő esemény önálló programként indult, de harmadik éve a salzburgi ünnepi játékok égisze alatt működik. Elnevezése jelzi: a barokk kor muzsikáját kívánja megszólaltatni. A nagy újrafelfedezés most az 1683 és 1764 között élt francia mester, *Jean-Philippe Rameau.* Két operája hangzik el: a Les Boréades 21-én és 23-án a kis Festspielhausban – a Felvilágosodás Korának zenéjét és énekkarát (The Orchestra of the Age of Enlightment) *Sir Simon Rattle* vezényli –, és a Platée 24-én a Mozarteumban, koncertszerű előadásban, a Les Musiciens du Louvre zenekarával és kórusával, *Marc Minkowski* vezényletével. A nagy Festspielhausban 22-én a Bécsi Filharmonikusokkal és az Arnold Schoenberg kórussal *G. F. Händel* nagy oratóriuma, a Messiás szólal meg *Sir Roger Norrington* vezényletével. Ugyanezen az estén barokk szerzők műveiből válogatott műsort ad a Mozarteumban a világjáró kontratenor, *David Daniels,* a Kollegienkirchében pedig a Clemencic Consort, *René Clemencic* vezetésével az 1300 és 1377 között élt *Guillaume de Machaut* Miasszonyunk-miséjét (Messe de Nostre Dame) adja elő. A Mozarteum 23-án különleges matinékoncertet ígér: az ugyanazon évben, 1685-ben született Bach és Händel concerto grossóit, és *Antonio Vivaldi* legnépszerűbb művét, A négy évszakot játssza a Camerata Academica és szólistái. Akinek ennyi jó kevés lenne, e napokon ellátogathat a Mirabell-kastély koncertjeire vagy a vár zenetermének kamarakoncertjeire is.

T. I.

Játékos díjak

Igaz Mária néprajzkutatót a népi játékok gyűjtése, feldolgozása és népszerűsítése terén végzett több évtizedes tevékenységéért, valamint *Lukácsy András* szakírót, több népszerű, játékkal kapcsolatos könyv szerzőjét tüntették ki a minap a Kiss Áron Magyar Játék Társaság harmadik alkalommal odaítélt díjával.

Györgyi Erzsébet, a szervezet soros elnöke elmondta: a társaság a tizenkét évvel ezelőtti gyermeknapon alakult meg. Névadója *Kiss Áron* (1845–1908) pedagógus, pedagógiai író, aki első ízben kutatta fel és jegyezte le a magyar játékokat, az azokhoz kapcsolódó szokásokat. Nevéhez fűződik a Magyar gyermekjáték-gyűjtemény közreadása 1891-ben. Társszerzője – *Kun Alajossal* – az 1894-ben napvilágot látott Játéktanító vezérkönyv népiskolai tanítók számára című kötetnek.

A Kiss Áron Magyar Játék Társaság alapvető célkitűzései közé tartozik a hazai játékkultúra értékeinek feltárása, megőrzése, áthagyományozása, illetőleg gazdagítása, a témával foglalkozó szakemberek és intézmények összefogásának elősegítése, munkájuk támogatása. MTI

áldozatvállalás?

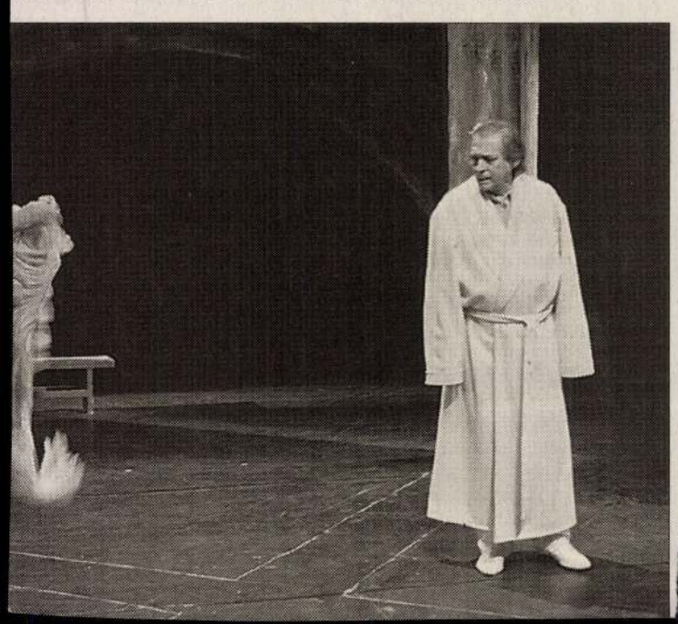

2005-04-14

Galambos Tamás állatkertje

Kritika.tárlat

A koronás-címeres grupp virágait kíméletlenül lelegelik a telhetetlen rovarok a Sáskajárás (1993) című vásznán, a Mementó (1994) törött gyermekjátékok garmadájából rakott szemétdombján viruló növényt is ellepik a sáskák. Galambos Tamás festőművész másik kedvenc állata a kaméleon. A középkori haláltáncot modern környezetben parafrazáló Danse Macabre (1996) monumentális vásznán, a budapesti Hősök terén is kaméleon trónol az égig érő oszlop tetején, tövében pedig farsangi maskarás kortársaink ropják a morbid körmagyart, csontvázakkal karöltve. Most külön kaméleonkamrát rendeztek be a Volksbank tárlatán, itt a kaméleon képei köré kartonból kivágott állatformák kúsznak fel a falakra, a mennyezetről pedig fonálon lógnak alá és tolakodnak a vásznak elé.

Galambos szívesen használ jelképeket aktuális üzeneteinek humoros közvetítésére. Bár mostani tárlata az utóbbi húsz esztendőt öleli fel, nekem az utóbbi évtized termése tűnt érdekesebbnek, abból is közelmúltunk történelmének feldolgozása. A tiszai vízszennyezésnek állít emléket a Requiem (2000) a kavicsos partra vetett haltetemekkel, papírcsónakkal és sárgult fotóval, előtérben meg a szívós bogánccsal, de mindezek fölött reménykeltően röpköd a szivárványszínekben tündöklő szitakötő. Az Egri szüret (2002) vérbő férfiak, telivér nők dajdajos mulatozásának mai színtere – talán a birtokot elivó, virradatig tartó egykori dzsentri tivornyázásokra is hajazva –, a Boszorkányok a Gellérthegy felett (2003) pedig annak rendje és módja szerint seprűkön röpdösnek, de mögöttük itt-ott egy-egy reverendás pap vagy rőt szakállú rabbi is ott lovagol. Végül az Előszezon (2004) nem más, mint kirakodóvásár, a sátortetőn európai uniós zászlócskákkal és trikolóros pántlikákkal. Ezen a végkiárusításon minden eladó: paprikafüzértől a mézeskalácsbábig, Lenin gipsz büsztjétől a tarka kerti törpéig, kakaslopó rókától a lesipuskás nyúlig vagy a cseréppersely malacig. Ám a tizenkét csillagos sztárszakács egyelőre még megíratlanul maradt menülapot tart potrohos hasa elé.

Wagner István

nyomtatóbarát verzió cikk továbbküldése

Jelentő
Darvas

Idegtép
mester
Kritika.

Egyik s
is
Iskolai
könyve
döntőjé

Kortárs
légkörl
A Földv
a Művé

A zsűri
A nagy

Kicsiny
Velenc
Meghöi

Félsike
Kritika.

Mészöl
A hóna

Ruhas:
műhely
Ha vala
Párizsb
vizsgal
szakma

Téboly
Kritika.

Fado t
szépsé
Jegyze

Työnty
Jegyze

Könyv
tengerl
Renget

Fajsúly
könnyi
Prograi
vidéki i

Kiegye
Jegyze

Egy pá
kvintes
Kritika.

A csen
Méltók
fennáll

Sin Cit
városa
Kritika.

Új emlé
a Pléh

Galambos Tamás

Galambos Tamás festőművész

Részt vett a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson a Műcsarnokban 1968-ban.

Kortárs 1968/11 1673. old.

Galambos Tamás
festő

Úthelés a Vörös tengeren című
olajfestménye szerepel a Balatoni
Nyári Tárlaton.

Kovács Gyula: Nyári tárlatok.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 34.oldal

Gabanlos Tamás
festő

1968-ban a Mini galériában volt
kiállítása Gabanlos Tamásnak
feleségével Szilágyi Ildikó ötvössel.

Pál Endre: Szilágyi Ildikó ötvösművész.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 17.oldal

Galambos Tamás festő

a Műcsarnokban rendezett Fiatalok Stúdiójának jubileumi kiállításán szereplések művei.

(b.a.): „Stúdió 57–67"
Magyar Nemzet, 1969. jan. 9.

Galambos Tamás festő

A megnyílt 10. miskolci országos kiállításon képei szerepelnek.

Rózsa Gyula: Harmincéveszek művészete a miskolci országos kiállításon.

Népszabadság, 1968. dec. 13.

Galambos Tamás, festő

A Stúdió 58-68 c. kiállításon, – a Műcsarnokban – képei szerepelnek.

–rz–: Stúdió 58-68

Dunaújváros, 1968. dec. 30.

Galambos Tamás

festő

~10. egyéni kiállítása Debrecenben,

a Medgyessy-teremben nyílt.

Képzőműv. Almanach 3. 66.

Corvina 1972.

Galambos Tamás.

Keszthelyen, július hóban rendezett Balatoni Nyári Tárlaton szerepelt festménye: „Átkelés a Vörös-lengeren" c. (említve).

D. S.: Képzőművészet.
Vigilia, Budapest, 1972. szept. 634. old.

Galambos Tamás

Áthelés a Vörös-tengeren

olaj 90×120

6. Balatoni Nyári Tárlat

Galambos Tamás

„Bábszínház" c. Zápénel

fotója a Zápmellőzletben

szerepel

Kritika 1971 február

25. old.

Galambos Tamás

Képei szerepelnek az „Új művek"
a Szállításon a Műcsarnokban

Kritika 1971 május
29. old.

Galambos Tamás

Képe szerepel a III.Debreceni Országos Nyári Tárlaton a "Táblakép 72" pályázat anyagában

Népszava 1972 július 2.old.

Galambos Tamás.

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat stúdiójában „Környezetünk" c. kiállításon szerepel műve: „Ruhásbolt" szürreális képe. /pulítve/

Láttuk, hallottuk, 1972. VI. 22.
Kossuth, 21.08/11/Ki.

Galambos Tamás festő

A X. Miskolci Orsz. Képzőművészeti kiállításon festményei szerepelnek: „Szövőnő" – „Trójai faló" c. (említve)

Szeres János: X. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás.

Népművelés, 1969. febr. 28. old.

Galambos Tamás festő
a X. miskolci országos tárlaton
szereplő művei.

Kovács A. Béla: Képzőművészetünk X.
miskolci országos tárlata.
Napjaink, 1968. dec.

Galambos Tamás

„Szövőnő" festmény (repr.)

A X. Miskolci Orsz.-os Képzőművészeti Kiállítás anyagából.

Napjaink, 1968. dec.

Galambos Tamás

Kiállítását Pécsett is bemutatta.

H. E.: Művészek és mecénások.
Dunántúli Napló, 1968. dec. 24.

Galambos Tamás festő

a Studió 58-68 c. kiállítása szere-
pelnek művei

Péter Imre: Studió 58-68
Népművelés, 1969. febr. 30-31 old.

Galambos Tamás

A XIII. szegedi nyári tárlaton „Bábok lázadása" c. hatalmas szobrot, mely a mai népi ábrázolóművészetből merít. (emlitve).

Dél Magyarország, 1982. jul. 25.

Galambos Tamás

Keszthelyen a 6. balatoni nyári tárlaton egy képe szerepel.

R. Gy.: Balatoni nyári tárlat.
Népszabadság, 1942. aug. 19.

Galambos Tamás

A szegedi nyári tárlaton mesefigurás képei szerepelnek.

Láncz Sándor: A szegedi nyári tárlat.
Magyar Hírlap, 1972. aug. 9.

Galambos

A X Szegedo Tárlaton kiállitott Somos Miklós Galambos,Hézső,Berki Viola,Zoltánfy István /Triptichon/.

Magyar Hirlap 2.évf.215/9.

Galambos Tamás

neve említve

Művészettörténeti Értesítő 1972

319. old

Galambos Tamás

"Szines Körhintája még a cirkusz csodáját is elvarázsolja."-irja kritikájában a müvész munkájáról Vadas József: "Holtpont után" cimmel, az Ernst Muzeumban rendezett kiállitásról szóló ismertetésében.
A tárlaton a Fiatal Képzőművészek Studiójának müveit mutatták be. A fent idézett müvet a kiállitás egyik legjobb darabjának itéli.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. dec. 15.
XVII. évf. 5o. sz. 12. lap.

Galambos [Tamás :], [Jestő ?]

Párizsban „a Nagy Palotában rendezett Összehasonlítások '72 c. kiállításon szerepelt Trójai ló c. műve.

Bajomi házár Andre: Új párizsi napló 167 – 176.

JELENKOR, Pécs, 1973. Február XVI/2.

Galambos Tamás, festő

szerepel a XIV. Szegedi Nyári Tárlaton.

Tandi Lajos: Kiállítási napló

90-94.

TISZATÁJ, Szeged. 1973. október XXVII 10.

Galambos Tamás, grafikus

L.: Bánga t.

Rózsa Gy.: fiatal grafikusok...

Népszabadság, Bp. 1976. aug. 6.

54.

Galambos Tamás, festő

Bálok lázadása c. képe megemlítve.

Laczó Katalin: Kiállítási napló
XIII. Szegedi Nyári Tárlat
93-96.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. Október XXVI/10.

Galambos Tamás, festő

Másodúzben rendezte meg a magyar Nemzeti Galéria a Hatvani Galériával közösen az Orsz. Tájképfestészeti Biennálét a Galériában. – Szerepel a művész műve: „Kivirágzás" c. (említve)

Láttuk, hallottuk.

1977. márc. 6. Petőfi 11:42 V Gné.

Galambos Tamás, festőművész

A Képzőművész Szövetség fejtő szakosztályának kiállítását a Műcsarnakban rendezték meg, „Festészet '77" címmel, melyen szerepel a művész műve „Maradék áruház" c. (említve)

Horváth György: Festészet '77.
Magyar Nemzet, 1978. febr. 5.

Galambos Tamás, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között:
1968-ban rendezett kiállitás: Galambos Tamás képei, 386.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann,Múz.vázlatos története a Felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Galambos Tamás, Jest 5

— SZILÁGYI ILDIKÓ iparművész és Galambos Tamás képzőművész kiállítását kedden Nyíregyházán nyitották meg. A tárlaton a fiatal művészházaspár ötvösművészeti munkáit és mintegy 20 festményét mutatják be.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. máj. 5.

Galambos Tamás

„Körhinta" 1973. Olaj 120x100 cm
Kulturális Minisztérium tul.
143. Zép.

Kritikák és képek Corvina Bp.1976.

Galambos Tamás, festő

L: Korcsányi Ottó

–: O Korcsányi Ottó

8.

Esti Hírlap Bp. 1978 aug. 9.

Galambos Tamás, költő

L: Benes József

–: A Jelenkor krónikája 1152

Jelenkor, Pécs, 1979. dec. XXII/12.

Galambos Tamás, festőművész

Kántor Ignác festő- és grafikusművész kiállítását Galambos Tamás festőművész nyitotta meg dec. 13-án, az esztergomi Labor Művészipari Művek budapesti Körművelődési Központjában. – Kántor Ignác egykor Galambos Tamás irányítása alatt indult az esztergomi Képzőművészkörben.

Bodri Ferenc: Kántor Ignác tárlata.

Dolgozók Lapja, 1979. dec. 17.

Galambos Tamás, festő

Kiállítási kalendárium

Vidéken:

Debrecenben rendezik meg a művész kiállítását.

Szocialista Művészetért, 1949. ápr. 4.

Galambos Tamás, festőművész

Az idén huszadszor nyitja meg a Szegedi Nyári Tárlat, melyen Galambos Tamás tömbösre formált agyaggalamb-lövői szerepelnek.
(emlitve)

Tandi Lajos: Jegyzetek két tárlatról.
Tiszatáj, Szeged, 1979. 10. 91. old.

Galambos Tamás

A művésznek ki állítása volt
Esztergomban.

Bodzi Ferenc: Az esztergom modern gyűjlemény...
Művészet, 1979. május - 27. lap.

Golambos Tomás, i festő

L. :u. ?

[mm :I.]

Golambos Tomás: Orfeusz

Műnellé Ket II.

Jelenkor Pécs 1980 i an.

XXIII/1

Galambos Tamás festőművész

„Körhinta", olaj, vászon, 100 x 120 cm, 1977.
(repr.)

Művészet, 1979. jún. 3. old.

Galambos Tamás

Galambos Tamás „Ádám-Éva" képén, Ádám uniformist, Éva modern és közönséges öltözetet visel.

Bodzi Ferenc: A „gaskeszk bíró". Művészet, 1979. június – 3. lap.

Galambos Tamás

Galambos szines és érdekes képe az „Körhinta", korábbi műve az „Embrekert". A „Csodavárok" című képe 1976-ban készült.

Bodza Ferenc: A „groteszkbíró"
Művészet, 1979. június – 3. lap.

Galambos Tamás

Galambos festményén és világában és szárados és hőzvapian korszerű bölcsességek jelenthemek, a primitív és vies mesevilág is szerepel.

Bodri Ferenc: A „groteszk bíró".
Művészet, 1979. június – 3. lap.

Galaczbos Tamás

Az „Álszent ikonfestő" annú képén egy teológikus buzgalmú, Máriát rajzoló szerzetes mögötti falon saját használatára készült világi. Ahhoz a gohat árrázoló képeket látha-tunk.

Bodri Ferenc: A „groteszk bíró". Művészet, 1979. június – 3. lap.

Galambos Tamás

Az 1971-es torinói tárlaton szereplő-műve a magnok bölcsességét ábrázolja. A címe is: A magnok bölcsessége.

Bodri Ferenc: A „goteszk liró"!
Művészet, 1979. június - 3. lap.

Galambos Tamás

Lakatos István költő mesete „groteszk bíró" – mak Galambos Tamást az 1978-as esztergomi tárlatra megnyitójában.

Bodu Ferenc: A „groteszk bíró"
Műviszet, 1979. június – 3. lap.

Galambos Tamás

Egy Torinóban, 1971-ben bemutatott festménye előterében 3 figura áll. Egy kalapa a fülét tapantja be, egy keleti öltözetű pap a szája, egy nyugati mintázatú a szemei elé teszi a hit hérit.

Bodri Ferenc: A „groteszk bíró".
Művészet, 1979. június – 3 tap.

Galambos Tamás

A „Szmog" antó-ávadata között gáválazvos az keresztre feszített korpusz szótlanul is beszél.

Bodri Ferenc: A „groteszkbíró".
Művészet, 1979. június – 3. lap.

Galambos Tamás

" Corpus I " (részlet)
" (repró)

Bodri Ferenc: A „groteszk bíró".
Művészet, 1979. június – 3 lap.

Galambos Tamás

„Körkinta" (repro)

Bodzi Ferenc: A „groteszk bíró".
Művészet, 1979. június – 3. lap.

Galambos Tamás

Centrálisra és monumentálisra szerkesztett kompozíció a „Léggömbök" ciminű.

Bodzi Ferenc: A „groteszk bíró".
Művészet, 1979. június – 3. lap.

Galambos Tamás festőművész

Dunai Imre, Jelenszky László és Tettamanti Béla a Ferencvárosi Pincetárlaton február 28.-ig, Banga Ferenc a hajdúböszörményi Művelődési központban febr.28.-ig, Dévényi Antal a Derkovits Pinceklubban febr. 26-tól, Szijártó Kálmán és Fazekas György a Fiatal Művészek Klubjában márc. 1.-ig és márc. 2.-től, Beretvás András az Eötvös Klubban márc. 2.-ig, Engel Tevan István a Helikon Galériában márc. 4.-ig, Baska József a Műcsarnokban márc. 4.-ig, Kass János a kispesti Nagy Balogh Teremben márc. 4.-ig, Galambos Tamás a debreceni Kölcsey Művelődési Központban mutatja be műveit. Czumpf Imre emlékkiállitása a Fáklya Klubban márc. 2.-ig tekinthető meg.
Élet és Irodalom, Bp. 1979.febr.24.XXIII.évf.8.sz
8.lap.

Galambos Tamás, festő

Kiállítási Kalendárium,

Vidéken:

a művész műveinek kiállítása Debrecenben látható.

Szocialista Művészetért, 1979. ápr. 4.

Galambos Tamás

neve említve Horváth György:
A Művészeti Alap vásárlásai'79 ~~az~~
Kiállítás a Műcsarnokban c.cikkében
/A cikket lásd Deim Pál-nál!/

Magyar Nemzet 1980.jan.20.

Galambos Tamás
festőművész

A művész Pécsett a Képcsarnokban rendezett kiállitást.

------:Kiállitások:
MŰVÉSZET,1979. november - 47.lap.

Galambos Tamás, festő

L: Irsó M.

Lánoz S: Képzőmüv. Krónika 133-136

Jelenkor, Pécs, 1982. febr. XXV/2

Galambos Tamás, festő

● KIÁLLÍTÁSOK. Ma délután Egerben, a Fegyveres Erők Klubjában Zsignár István festőművész, a békéscsabai ifjúsági házban Galambos Tamás festőművész, a pécsi ifjúsági házban pedig a fiatal építészek kiállítását nyitják meg.

— :o Kiállítások 8.

Esti Hírlap, Bp. 1977. jan. 27.

Galambos Tamás festőművész

Nyíregyházán kiállítás nyílt a művészházaspár, Szilágyi Ildikó ötvös- és Galambos Tamás festőművész alkotásaiból.

Kelet-Magyarország, 1976. máj. 5.

Galambos Tamás

szerepelt az V országos nyári tárlaton

Alföld 1976/1o/88

Szabó :Mire kíváncsi a látogató?

Galambos Tamás, festő

L. Kass J.

Tandi L.: Nyári találatok... 93-96.

Tiszatáj, Szeged, 1976. okt. XXX/10.

Galambos Tamás, Sestő

A XVII. Nyári-Szegedi-Tárlaton szerepel a művész műve: „Terrorakció Olaszországban" c. képe (említve)

Tandi Lajos: Nyári tárlatok Szegeden. Tiszatáj. 1976. okt. 95. old.

Galambos Tamás

A népdalladalokból és a népmesékből táplálkozik a művész művészete.

Vadas József: Képzőművészet, élet és irodalom, 1945. júl. 12.

Galambos Tamás

Változások olaj 100×75 cm

XVI. Szegedi Nyári Tárlat
1975 Jul–Aug.

Galambos Tamás

A Magvető Kiadó kötetbe gyűjtötte azokat az interjúkat, amelyeket Frank János 1964-és 1971 között kérzáteti műveszeinkkel, – közöttük van a művész is.

Dévényi Iván: Szóra bírt műtermek. Frank János könyve.

Tolna Megyei Népújság, 1976. ápr. 25.

Galambos Tamás, festő

Megemlítve.. (Stúdió '73)

Mikós Pál: Képzőművészeti krónika

165–173.

JELENKOR, Pécs, 1974. február XVII/2.

Galambos Tamás

A Bács Kiskun megyei Tanács országos folklór pályázatán és az ebből válogatott kiállításon részt vett

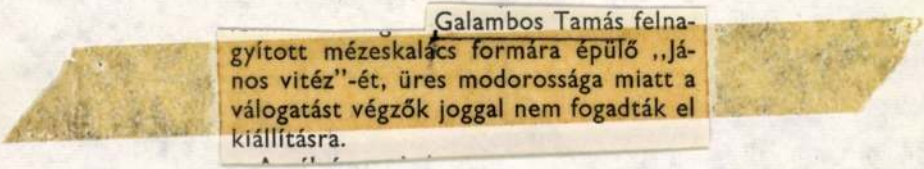

Galambos Tamás felnagyított mézeskalács formára épülő „János vitéz"-ét, üres modorossága miatt a válogatást végzők joggal nem fogadták el kiállításra.

Forrás 1975/5-6/79
Bánszky :A népmüv ösztönző hatása képzőművészetünkre

Galambos Tamás festő

a Hatvani Galériában rendezett tárlaton szerepel „Éden" c. képe. (emlékezés)

Farkas András: Heves megyei képzőművészek a Hatvani Galériában.

Népújság (Heves), 1945. aug. 31.

Galambos Tamás, festő

Esztergomban „Galambos Tamás festőművész és ötvösművész feleségé (?) mutatkozott be (?).

— : Hír

8.

Nérszabadság, Bp 1973. máj. 27.

Galambos Tamás

Bábok láradása olaj
120×2–10 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. júl.– szept.

XIII. Szczęście Ludwika Tarlota
1934. pod. — oryg.

Galambos Tamás

Ítélet Vörös tengeren

olaj 90×100

6. Balatoni Nyári Tárlat

Balatoni Múzeum, Keszthely 1972.

Galambos Tamás festő

A Szegedi Nyári Tárlaton szerepelnek művei. „Bábrzín-ház" (említve)

Láttuk, hallottuk

1973. VIII. 25. Petőfi 2.1.25 / K1.

Galambos Tamás festő

a Vörösmarty téren a Csontváry-teremben van kiállítva egy képe, melyet a főváros centenáriuma alkalmából rendezett pályázatra küldte be: vidám keresztmetszetet rajzolt az egyesített Pest-Buda jelképeként. (említve)

Miklós Pál: Képzőművészeti Krónika.

Jelenkor, 1973. dec. 127. old.

Galambos Tamás
harsány, kemény rajzossággal fogalmazott mesefigurával fejezi ki magát.

Láncz Sándor: A szegedi nyári tárlat.

Magyar Hírlap 1972/219 6 old

Galambos Tamás, ifj.

Kiállít Esztergomban.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti krónika
- Esztergomi tárlatok 683-687.

JELENKOR, Pécs, 1973. jül.-aug. XVI 7-8.

Galambos Tamás, festő

Buda és Pest c. olajképe:

Repr

Miklós Pál: Képzőművészeti Mónika
1123–1130.

XVI
12.

JELENKOR, Pécs, 1973. dec.

Galambos Tamás festő

A Stúdió '73, a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának-évente megrendezett-idei kiállításán, műve szerepel: a „vásári" képeket parodizáló modorban most politikai szatírát festett.

Miklós Pál: Képzőművészeti krónika.

Jelenkor, Pécs, 1974. febr. 173. old.

GALAMBOS TAMÁS, festő

Egy festménye ajánx a művész ajándékaként jutott a Pécsi Modern Magyar Képtár birtokába. /23.sz.kép./. 30 302.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Új szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XIII. 1968. Pécs, 1971.

GALAMBOS TAMÁS, festő

A pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményeinek jegyzékéből.
A közölt képek jegyzéke:
23./.-GALAMBOS TAMÁS,- Édenkert.-vászon,olaj.-70+110 cm.Ltsz.68.738.-Fekete repr. 304.old.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

Galambos Tamás művei

Melléklet 103. old
- I. - 104-105 old
- II. - 106. old

Uj irás 1972. 12. szám

Galambos Tamás

Műve szerepel az „Új Művek" c.
Ziállitáson a Műcsarnokban – neve
emlitve

Kritika 1971 május
29. old.

Galambos Tamás

Körkinta olaj 120x100

Studio '73 Ernst Múzeum Bp.

Galambos Tamás, festő

Megemlítve.

Nagy Zoltán: folklór és naiv eszközök 7.

Népszabadság; Br. 973 szept. 19.

Gaham bos Tamás, [festő]

Kiállít az Ernst Múzeumban.
(Körkinta c. műve.)

Székely András: Stúdió '73 7.

Népszabadság, Bp 1973. dec. 28.

Galambos Tamás, festő

A Stúdió '73 tárlatán szerepel

Harangozó Márta: Festék és tehetség 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. dec. 11.

Galambos Tamás
festőművész munkait mutatták be
Balassagyarmaton, a Horváth Endre-
galériában.

Kórustalálkozók, hárlatok, kiállítások.

Magyar Hírlap 1971/157 6 old.

Galambos Tamás

Körleírás olaj 120×90

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. júl. 22 – szept. 16.

Galambos Tamás
Részt vett a „Táblakép '72" pályázaton.
„Tópart" c. képével.

Kádár Zoltán: A III. Debreceni Országos
Nyári Tárlat.

Alföld 1973/8 69 old.

Galambos Tamás
Berki Viola művészete rokon
Galambos Tamás művészetével.

Devényi Iván: A Vigilia Galériája

Vigilia 1973/8 520 old.

Galambos Tamás

Sziszifusz (Esztergom a művelődési ház kiállításán)

Népművelés 1973/8 25 old.

Galambos Tamás:

Népi ihletésű művekkel vett részt az új művek
c. kiállításon a Műcsarnokban.

Bojár Iván: Seregszemle a Műcsarnokban

Magyar Hírlap 1971/67 szám 6. old

Galambos Tamás festőművész

Művei az esztergomi Petőfi Művelődési Központban szerepelnek Ziállításon

Magyar Nemzet 1973 május 27
11. old.

GALAMBOS TAMÁS

Balatoni nyár, 1983

Képszerkesztő 1983. VI. 7.

Galambos Tamás, festőművész

Szilágyi Ildikó ötvösművész egész családja művészetre készül, művészetet teremt. Édesanyja Vágó Jolán, akinek rejlőző, festői képességei 67 éves korában bontakoztak ki, – férje Galambos Tamás festőművész, – tizenéves Tomi fia ígéretesen hegedül.

Losonci Miklós: Szilágyi Ildikó ötvöstárgyai.
Petőfi Népe, 1984. okt. 4.

Galambos Tamás, festőművész

a XXIV. Szegedi Nyári Tárlaton szerepel Galambos Tamás nagyméretű olajképe a „Tenni karácsonya" c., a festő szokásos értékeit mutatja. /említve/.

Konessei András: XXIV. Szegedi Nyári Tárlat. Magyar Hírlap, 1984, aug. 31. 6-ola.

Galambos Tamás, festőművész

Berki Viola festőművész elfogadott pannóterve a kiskunhalasi házasságkötő terembe. /repr./ A bírálóbizottság szakértői: Galambos Tamás, Kárpáti Tamás, Puskás István.

Művészet, 1987. április, 63-old.

Galambos Tamás, festőművész

Szilágyi Ildikó 1969 óta dolgozik ötvösként. A belső indíték előzménye csatolódik édesanyjához, Vágó Jolánhoz, akinek rejtőző festői képességei 67 éves korában bontakoztak ki. Az egész család művészetre készül, művészetet teremt. Férje, Galambos Tamás festőművész, tizenéves Tomi fia igéretesen hegedül.

Losonci Miklós: Szilágyi Ildikó ötvöstárgyai.
Somogyi Néplap, 1984. szept. 29.

Maler Tamás Galambos

General Art betreut hauptsächlich ungarische Kunst der Gegenwart. Bei der Vernissage am Montag waren auch Neonaivre, Surrealisten, Spitzfindige und Ironische zu bewundern. – Tamás Galambos lässt eine „Dame mit Hund" vor Spielzeughäusern spazierengehen.

K. Rösicke: General Art-Studio eröffnet.
Daily News, 1984. máj. 9.

Galambos Tamás
festő

MD

A valóság és az idell hőmetitése-
vel jelentkenk művein

Kovács Gyula: Stúdió 1958-68
Művészet, 1969 április - 3 lap

Golombos Tamás

festő és bírálgyi tedikó ötvös kiállítása
jan. 14-én nyílik az újpesti Kini
Galériában

Magyar Nemzet 1968. jan. 13-4-o.

Galambos Tamás

Három királyok-ját megvásárolta az állam.

Perneczky Géza: Festmények az állami vásárlási kiállításon.

Magyar Nemzet, 1967. VII. 19. 4. o.

MDK

Galambos Tamás

Szövőnő, o., gobelinterv

II. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Galambos Tamás

„Schiezbude" c. műve (eml.)

szerepel a Studió 58-68 c. kötetben

Géza Perneczky: Studió 58-68

Budapesti Rundschau 1969 I. 17

Galambos Tamás

„Kövönö" és „Trójai faló" c. képe (eml.)
szerepel az alábbi kárlaton

Kavas: A X. miskolci országos
képzőművészeti kiállítás

Nagyava 1968 XII. 8.

Galambos Tamás

kövönö a slajfestménye (eml.)

szerepel a X. miskolci országos tárlaton

Tuzy Ibolya: Kapunyitás a Galériában

Diósgyőri hunkás 1968 XII. 3

MDK

Galambos Tamás, festő

Szerepel.

Sz. A.: Angyalföldi képzőművészek kiállítása 7

Népszabadság, Bp. 1969. ápr. 6.

Galambos Tamás, [ ] MDK

Szerepel a Studió 58-68
Kiállításon.

Rósza Gyula: Fiatalok tárlata? 7

Népszabadság, Bp. 1969. jan. 10.

M.D.K

Galambos Tamás
festő

Képei dekorativi fásukkal teszik
szerzesebbé a hiálbtást.

Szovács Gyula: IV. Balatoni Nyári Tárlat
Művészet, 1968. november – 45 lap.

Galambos Tamás, festőművész 2) Folytatás

Megnyílt a 22. szegedi Nyári Tárlat, mely szept 15-ig tekinthető meg a Horváth Mihály u.-i Véj-tárban. — A Csongrád megyei tanács alkotódíját Patay László festőművész; a Szeged megyei tanács alkotódíját Galambos Tamás festőművésznek adják át.

Ma nyit a nyári tárlat.

Dél-Magyarország, 1981. júl. 19.

Galambos Tamás

"A bábuk lázadása" c. müvéről irja Szabó György: "Fiatalok, öregesen" c. kritikájában: "..évek óta következetesen és sikerrel érleli naivmesés müvészi szemléletét.." maradandó élményként emlitve "..megejtő képét". A Fiatal Képzőmüvészek Studiójának -az Ernst Muzeumban rendezett- kiállitásán szerepel a mü.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. dec. 18.
XV. évf. 51. sz. 12. lap

Galambos Tamás

Frank János: Galambos Tamásnál
Élet és Irodalom, 1968. 39. sz. 8. l.

Tülgyesi János: Galambos Tamás képei. - Jelenkor, 1968. 5.sz.446-448.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149.182.l.

160. l.

Galambos Tamás

a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállításán művei szerepelnek. „Bábok lázadása" c. kép-(említve.)

Helyiipar és Városgazdaság, 1972. jan. (?)

Galambos Tamás

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállításán „Bábuk lázadása" c. olajfestménye & szerepel (említve.)

1971. XII. 28. Tv. 18.00 Ka.

Galambos Tamás

„Jövőnk" c. festményének

reprodukciója az 1. oldalon

Napjaink 1968 december

Galambos Tamás, [ ]

Szerepel az Ernst Múzeumban.

P. Szücs Julianna: Stúdió '71

7.

Népszabadság, Bp. 1971. dec. 15.

Galambos Tamás

Ujabb képei eredetiek.

Rózsa Gyula; Fiatalok tárlata? A Studió 58--68 kiállitásról; Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 28.l.

Galambos Tamás

Ironikus vásáriasságu Céllövöldéje szerint festészetünk a groteszk felé fejlődik.

A Fiatal Képzőművészek Studiójának jubileumi kiállitása a Műcsarnokban Perneczky Géza; A pátosztól a groteszkig; Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 26.l.

Galambos Tamás

képei szerepelnek a X.Miskolci
Országos Képzőművészeti Kiállitáson

Napjaink 1968 december
4.old.

Galambos Tamás festőművész.

a balassagyarmati Horváth Endre Galériában Szilágyi Ildikóval – házastársa – közösen rendezték meg kiállításukat.

Nógrád, Salgótarján, 1971. jún. 8.

Galambos Tamás

az Ernst Múzeumban rendezett Studió 71 kiállításon szerepelt műve.

Láttuk, hallottuk:

1971. dec. 10. 12.00

Colombos Tamás

A mai festészet parafrázisát adó olajképe
a női terembe került.

Frank János: Jegyzetek a XI. M. Képzőműv. Kiállításról; Képzőműv. Almanach 1; Corvina 1969, 31. l.

Galambos Tamás

Az I. kerületi Tanács Müvelődési Házában május 4.-én nyitják meg a müvész kiállitását, a TV Galériája keretében,-közli a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. május 1.
XV. évf. 18. sz. 2. lap.

1.

Galambos Tamás

Mitoszokkal telehintett keleti mesemilányot fest. Sok képe bábszínpadra emlékeztet.

Galambos T.-nál; Műjjűtő, 1970. 1. sz. 37. l

2.

Golambos Tamásnál

Első nagyelnénye az ikonok világa volt, főiskolás korában járt a Szonjetunióban. Az ornamensek tesén Paul Klect vallja mesterének. Felhasználja a maga gyűjtötte bútorokat és népművészeti tárgyakat.

Golambos T.-nál; Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 38. l.

Galambos Tamás

A sorokra bontott díszítőelemeket – amiket egy műtermebéli csépi szekrényről kölcsönzött – majd minden képen alkalmazza. Tanulságosak számára a keráciák is. Geometrikus díszekkel festi ki a cserépkályhát is.

Galambos T.-nál; Műgyűjtő, 1970. 1.sz. 38.l.

Galambos Tamásnál

Képei és az op art között rokonságot vél felfedezni, mindkettő a népművészeti dekorációkból származik. Vasarely is a népművészetre hivatkozik.

Galambos T.-nál; Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 38. l.

Galambos Tamás

Képei elemi egységeit az op art egységeihez hasonlítja. — Cellönölde c. képén mintha önmagát és kedvenc figuráit gúnyolná ki. Gross Arnold műtermének fantasztikus berendezése szerepel képén.

Galambos T.-nál; Mügyűjtő, 1970. I. sz. 38. l.

Galambos Tamás

grafikái. Ujpest, Mini Galéria. - Ism: Frank János, Élet és Irodalom, 1968.5.sz.8.l. -
Pécs, Janus Pannonius Múuzeum. - Ism: Dunántúli Napló, 1968.febr.13.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.ért.1971.2.sz.149-182.l.
168.l.

Galambos Tomás

„Bábszínház", olaj, 70 x 90 cm., egész táblán, fekete-fehér reprodukció.

Németh Lajos: The 1971 „Salon." The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 43. sz.

200 l.

Galambos Tamás

Lehetséges festőnek tarthatjuk; nem naiv realista alkotó művész.

Németh Lajos: The 1971 „Salon". The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 43. sz.

1951

Galambos Tamás, festő

A TV-galériában mutattók be kiállítását.

— bel — : TV-notesz 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. máj. 7.

Galambos Tamás, szobrász

Nem a ruha teszi az embert
repr.

Takács István: Tárlat
Magyar Ifjúság, 1970. V. 8. 12. l.

Galambos Tamás

Ha más, sikszerű ábrázolásra törekvés jellemzi is a „Szövönő" és „Trojai faló" című munkait festményei Berkiével rokonságot mutatnak

Seres János: x. Miskolci Országos képzőművészeti kiállítás

Népművelés 1969/2 28 old

Galambos Tamás, festőművész

Balassagyarmaton, a Horváth Endre-galériában mutatták be műveit.

Magyar Hírlap 1941. jún. 4.

M.D.K.

Galambos Tamás

"Kiérlelt szép képe inkább mozaik technikára jó, mint seccora",-irja Perneczky Géza: "Mi kerül a falra" cimmel a Fészek Klubban rendezett kiállitásról, amelyen faldiszitő kompozicióra szóló pályázati felhivásra készült müveket mutattak be.

Képzőművészet c. rovat.
Élet és Irodalom, Bp. 1969. febr. 8.
XIII. évf. 6. sz. 8. lap

M.D.K.

Galambos Tamás

"Céllövölde" c. művének ironikus vásáriasságát emliti meg Perneczky Géza: "A pátosztól a groteszkig" c. kritikájában, melyet a Műcsarnokban rendezett jubileumi kiállitáson szereplő művekről ir.
Képzőművészet c. rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. január 4.
XIII. évf. 1. sz. 9. lap

Galambos Tamás

Emlitve

Kiss Rénes: Miért szép?
Gunnipari Hírlap, Bp. 1970. feb. 9

Galambos Tamás

az 1966 első felében kiállított képek alkotói közül említésre-méltó egyéniség.

Németh Lajos: Current Exhibitions in Hungarian Galleries: The New Hung. Quarterly, Bp. 1966 24 sz. 186 l.

Galambos Tamás

1939-ben született, az ujabbak közül való; első tárlata nyomán tehetséges festőnek tarthatjuk. Jugoszlóv festők müvei befolyásolták stílusát.

Németh Lajos: Current Exhibitions in Hungarian Galleries. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1966 24p. 187 l.

Galambos Tamás

Művészetére még hatással volt Rousseau Henri és Csontváry Tivadar; motívumai közül olasz tájak és népmesék szüzsei szerepelnek.

Németh Lajos: Current Exhibitions in Hungarian Galleries: The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1966. 24. sz. 187. l.

Galambos Tamás

Két képe

szerepel az alábbi tárlatok

Somos Miklós: A X. miskolci országos
képzőművészeti kiállításról

Észak - Magyarország 1968 XII. 15

Galambos Tamás

Képekkel

Szerepel az alábbi tárlaton

Korávs Gyula: IV Balaton Nyári Tárlat

Művészet 1968 XI. n. 45 old.

M.D.4

Galambos Tamás
festő

Részt vett a tárlaton.

Losonci Miklós: A Stúdió festői.
Művészet, 1969. január - 24 lap.

MDK

Galambos Tamás

Kiállitási hir

Müvészet 1968 ápr.p.42.

MDK

Galambos Tamás

Bábel, o.

Ikon-őr, o.

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely, Balatoni Múz. 1968.

MDK

Galambos Tamás festő

olaj: repr.:

Velence II.
Dubrovnik

Dániel

Galambos T. kiáll. Pécs, Janus Pannonius Muz.
1968.II.

MDK

Galambos Tamás festő

olaj:

Velence I.

Bronz katedrális, repr. cimlapon

Galambos T. kiáll. Pécs, Janus Pannonius Muz.
1968.II.

MDK

Galambos Tamás festő

olaj:

Talán Róma

Ragadozók

Galambos T. kiáll. Pécs, Janus Pannonius Muz.
1968.II.

MDK

Galambos Tamás festő

olaj:

Jónás

Dubrovnik

Galambos T. kiáll. Pécs, Janus Pannonius Muz.
1968.II.

MEK

Galambos Tamás festő

olaj:

Jerikó

Három királyok

Judit és a körhinta

Galambos T. kiáll. Pécs, Janus Pannonius Muz.
1968.II.

MDK

Galambos Tamás festő

olaj:

Édenkert

Velence II,

Dániel

Galambos T. kiáll. Pécs, Janus Pannonius Muz. 1968.II.

MDK

Galambos Tamás festő

olaj:

Kutyás hölgy
Szent György
Városka

Galambos T. kiáll. Pécs, Janus Pannonius Muz.
1968.II.

MDK

Galambos Tamás festő

olaj:

Szicilia

Ikon-őr

Ezüst katedrális

Bronz katedrális

Galambos T. kiáll. Pécs, Janus Pannonius Muz.
1968.II.

MDK

Galambos Tamás festő

olaj:

Vörös torony

Órásbolt

Madárkereskedés

Galambos T. kiáll. Pécs, Janus Pannonius Muz.
1968.II.

Galambos Tomás, [ ]

L. Kokas T.

Tandi L. Kiállítási jegyzetek 108-112.

Tiszatáj, Szeged, 1980. nov. XXXIV/11

Galambos Tamás, festő

□ A MAI LENGYEL FESTŐMŰVÉSZET című kiállítás holnap délután 5 órakor nyílik a Lengyel Kultúra Nagymező utcai helyiségében. Megnyitja Galambos Tamás festőművész.

—: □ A mai lengyel festőművészet 2.

Esti Hírlap, 1980. ápr. 16.

GALAMBOS TAMÁS festőművész kiállítása nyílt meg tegnap a Hatvani Galériában. A tárlat anyagát a művész állami és közgyűjteményekben szereplő képeiből gyűjtötték össze.

Népszabadság, 1984. X. 20

Galambos Tamás

A szegedi táblafestészeti biennále

Magyar Nemzet 1983. IX. 15.

— **Nyolc fiatal magyar festő,** — Galambos Tamás, Dienes Gábor, Kárpáti Tamás, Kocsis Imre, Nagy Gábor, Földi Péter, Szkok Iván és Zrínyifalvi Gábor — kiállítása nyílt meg pénteken a Szovjet Képzőművészek Szövetsége moszkvai székházának kiállítótermében.

Magyar Nemzet 1983. XII. 10.

Tamás Galambos

Artbureau will arrange three exhibitions during the Hungarian Days series of events in Hamburg in late March. – The list of Hungarian artists includes Tamás Galambos.

Daily News, 1982. március 3.

A Pfister Galéria szeretettel meghívja Önt

LENGYEL BALÁZS

író **„Origó"** című könyvének bemutatójára és

GALAMBOS TAMÁS

festőművész kiállításának megnyitójára

2002. december 9., 17.00h-ra.

▪

A művészeket köszönti
Lator László író,
a könyvet és a képeket bemutatja
Szabó István filmrendező,
valamint várjuk az

▪

ÚJ-GRESHAM KÖR

évzáró kiállításának megnyitójára
megnyitó: 2002. december 11., 18.00h
2002. december 11. – 2003. január 19.

▪

A kiállítást megnyitja:
Pfister István
galéria tulajdonos

1065 Bp., Révay u. 14., Tel.: 302-2390 • www.uj-gresham-kor.hu
Nyitva: h-p: 10.00h-19.00h, szombat: 10.00h-16.00h, vasárnap: zárva

A túloldalon: **Csernus Tibor** – Atalanta és Hippomenész, (olaj, vászon, 165×200 cm)

Galambos Tamás, festőművész

A Műcsarnokban rendezett Országos Képzőművészeti kiállításon szerepelnek a művész munkái; Galambos Tamás korrekten őrzi határait. Nem veszti el, nem tágítja.

Losonczi Miklós: Országos Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban

Hevesi Szemle, 1982. jún. 12. old.

Galambos Tamás, festőművész

A XXIII. Szegedi Nyári Tárlatot ezúttal – a szokásostól eltérően – csakis a korábbi években díjazott alkotók munkáiból rendezték, amely így minden korábbinál magasabb színvonalú. – A távaly díjazott Galambos Tamás festménye, a „Minden kivágott fa emlékére" c. műve szerepel a tárlaton. (említve).

Szomory György: XXIII. Szegedi Nyári Tárlat. Pesti Műsor, 1982. aug. 11. 1-2 old.

Galambos Tamás festőművész

Lóska Lajos: Áthatások
Beszélgetés Schmal Károllyal

Művészet, 1982. április

Galambos Tamás festőművész

Szuromi Pál: Dijnyeresek

Művészet, 1982. november

Galambos Tamás

Szuromi Pál: Rezignáltan, kulturáltan

Művészet, 1983. november

Galambos Tamás festőművész

Szuromi Pál: Egy szelid és fanyar képíró

Művészet, 1983. junius

Galambos Tamás festőművész

Lóska Lajos: Képmesék

Művészet, 1982. február

Gelambos Tamás

Országos Képzőművészeti
Kiállítás '84

Magyar Nemzet 1984. III. 25.

Galambos Tamás

Tizenhat festőművész kollektív kiállítása nyílt meg tegnap délután az Atrium Hyatt Szállodában. Ez az első olyan tárlat, amelyet a Művészeti Alap és a Generalart közösen szervezett meg a szállodával. Az új szerződés értelmében a február 6-ig nyitva tartó tárlat után egy csoportos grafikai kiállítást rendeznek itt meg. Az esztendő további részében, a tervek szerint, a most közösen bemutatkozó művészek egyéni kiállításait láthatják majd itt a nézők — és a reménybeli vásárlók. A most kiállítók közt van Galambos Tamás, Bráda Tibor, Dienes Gábor, Fóth Ernő, ef Zámbó István. h. é.

Magyar Hírlap 1984. 1.14.

Gelambos Tamás

Kiállítás a Ráthai Klubban

Megyer Nemzet 1984. V. 31.

Galambos Tamás, festőművész

„Hálatábla" (Történelem),
olaj, vászon, 120×90 cm, 1981.
(1 repr.)

Művészet, 1983. jún. 11. old.

Galambos Tamás, festőművész

3 „Békekarnát", olaj, vászon, 60×90 cm, 1980.

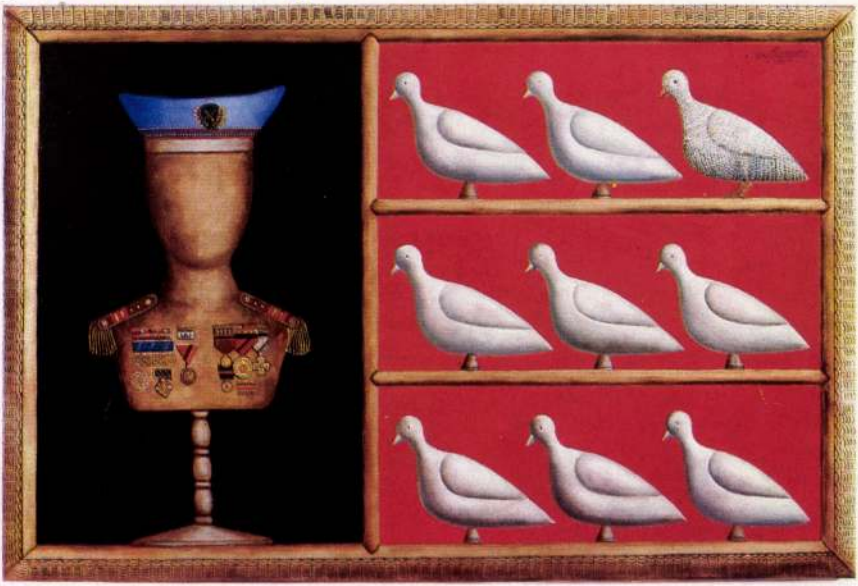

Művészet, 1983. jún. 12. old.

2

Galambos Tamás

II. díj a XII. Ifj.
Tanács pályázata

Baliga Kornél
MŰVÉSZET 1985/8/58

Galambos Tamás

VI. országos tájfestészeti biennále Hatvanban

Heveri Szemle 1985/1

Galambos Tamás

XXV. Ingáritárlat Begeden.

Magyar Nemzet, 1986. VIII. 19.

Galamb Tamás

– nove szugmelítve, 1983. XI. 10. TU Hivadó 2.

|katonai témájú kiállítás kapcsán|

Galambos Tamás, festőművész

a Hatvani Galériában rendezték meg az országos portrébiennálet „Arcok és sorsok" ummel, — Galambos Tamás mesehangulatú, stilizált képe, a „Judás csókja", a tárlat egyik legegyénibb hangú, a szokványos kategóriáktól eltérő műve (említve).

Mucsi András: Arcok és sorsok.
Hevesi Szemle, 1984, márc. 2-5-old.

Galambos Tamás, festőművész

Vasárnap nyitják meg a XXIV. nyári tárlatot Szegedon. Miközben változatlanul jelen van a törzsgarda, sok a fiatal, pályája elején tartó művész is. Figyelmet érdemel meg Galambos Tamás, Kéri László, Pataki Ferenc vásznai.

Jó reggelt!

1984. VII. 21. Kossuth 4.25

GALAMBOS Tamás

ARS HUNGARICA
XIX.évf.1.sz. 1991 53,58

TANULMÁNYOK
Hegyi Lóránd: Kalligráfia, absztrakt expresszionizmus, informel Magyarországon 1958–1970 között 3
Keserü Katalin: Pop art Magyarországon 15
Hegyi Lóránd: Struktúraelvű és geometrikus művészet Magyarországon 1968–1980 között 29
Andrási Gábor: A Zuglói Kör (1958–1968) 47
Mezei Ottó: A Szürenon és kisugárzása 65

DOKUMENTUM
Molnár Sándor: A festői elemek analízise (1962) 85
(Sajtó alá rendezte: Andrási Gábor)
Dokumentumok a Szürenon és kisugárzása című tanulmányhoz
(Összeállította: Mezei Ottó) 111

GALAMBOS Tamás

12. 56. 26 - Szegedi Nyári Tárlat

Új Művészet 1992

Galambos Tamás

festő és Szilágyi Aldikó ötvös (művészhóraspárt) kiállítása van az újpesti Mini galériában.

Perneczky Géza: Galambos Tamás és Szilágyi Aldikó kiállítása

Magyar Nemzet 1968. jan. 25. 4. o.

GALAMBOS Tamás

Galambos Tamás festőművész kiállítása : Hatvani Galéria, 1984. október 19-nov 18. bev. Lakatos István. Hatvan, Hatvani Galéria, 1984 [6] p. ill

GALAMBOS Tamai

EMBER Mária: „Füstös képek" és spárgaszobrok.
= Magyar Nemzet, XLII. 126. 1984. május 31. 6.p.

Bp. Nepszabadság Szekhai Klubja, 1984

3-4.sz.

itészettudomány VIII. 1976 409 - 434. p.

z. = Magyar Nemzet, 1976. 2o2.sz.)

itésének történetéhez. = Hadtörténeti
77. p. XXIII. évf

édelem, 1978.2sz. 182-186.p.

rda ; Miskolc, Alabárdos ; Szerencs,
régi házak. Bp., 1979 79-8o., 87 -

7971 p., 40 t.
16 p. (TKM)

Urba
Act

Müemlé
Országg
Magyar

müvéről 1519-ből. = Müvészettörténeti
. p.

Galambos Tamás, festőművész

A Műcsarnokban rendezték meg az országos tárlatot, melyen szerepel Galambos Tamás „Bányaöltözőben" c. műve, melyen társadalom kritikát is társít, így kerülve el a rutinosodást. (említve).

Wagner István: Élményre várva.
Magyar Hírlap, 1982. máj. 1. 7. old.

Galambos Tamás festőm.

→ Dienes Gál Cor fm

MŰVÉSZET 1985/11-12/46

Galambos Tamás, festőművész

A Magyar és a Szovjet Képzőművész Szövetség között a kapcsolat a rendszeres kiállításcserékben is megnyilvánul. Ezúttal Moszkvában a magyar négyvenesek korosztálya mutatkozik be: Dienes Gábor, Galambos Tamás, Kocsis Imre, Szkok Iván, Nagy Gábor, Kárpáti Tamás, Zrinyifalvi Gábor és Földi Péter művei a realizmus határát igyekeznek tágítani. – A megnyitón Galambos Tamás és Szkok Iván-nal a moszkvai művészeti élet képviselőivel a közös teendőkről beszélgettek. – Nagy sikert aratott Galambos Tamás mesevilága, amely telített intellektuális problémákkal, /emlitve/. A művész, Szkok Ivánnal Szuzdalban, Vlagjimirben is járt, a műemlékek motívumgyűjtést is eredményeztek számukra.

Losonczi Miklós: Magyar festők kiállítása Moszkvában.

Hajdu-Bihari Napló, 1984. jan. 5.

Galambos Tamás

3. Táblakép-festészeti biennálén díjat kapott (kiged)

Népszabadság, 1987. VII. 20

Galambos Tamás

a Szegedi Fesztivál Intézőbizottsága
díja a III. táblakép-festészeti biennálén

Magyar Nemzet 1987. VII. 25.

Galambos Tamás

Szolnok megye tanásának díja az V. szolnoki képzőművészeti triemálén

Magyar Nemzet 1987. VI. 15.

Galambos Tamás

A Csepeli Isola Galíria

Magyar Nemzet 1987. 1.22.

Galambos Tamás,
festőművész

A bronzdiplomás Galambos Tamás fölfedezte korunk egyik legjellegzetesebb „táj"-át, a lakóteleket. Szellemesen, kifejező-játékosan bánt a lehetőségekkel (említve).

Hevesi Szemle,
1981. 1., 6-old.
Cifka Péter: A negyedik hatvani tájképbiennáléról.

GALAMBOS Tamás

S ne feledkezzünk meg Barcsay Jenő, Bálint Endre, Németh József, Galambos Tamás, és El Kazovszkij korrekt, jellegzetes képiről, valamint az alig ismert Kalmárné Horoczi Margit áhitatos és filozófikus Menyasszonyság kompozíciójáról.

Irja: Szuromi Pál: Kezdulatlan horizont. Az I. Szegedi Táblakép-festészeti Biennáléról, 1983/11. 96.p. TISZATÁJ

GALAMBOS TAMÁS

repr." ÁLSZENT ikonfestő"
ld. Somogyi Árpád

Székely András: Művészek az üzenetben
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/9.sz.24-25.o.

nak Sáros, Eperjes és Szeben városok közönsége panaszára meghagyja, hogy őket főleg bíráskodási szabadságukban ne háborgassa.

Hártyán, kívül rányomott gyűrűs vörös viasz pecsétje elveszett. Ugyanez papiroson, XIX. század elei egyszerű másolatban. Levéltári száma: 27.

Kiadták: Wagner: Dipl. Sáros. 450. lap (a 451. lapon az a) alatti jegyzetben ezzel a megjegyzéssel: „Litteras *Caroli regis* ad quas hoc et superius monumentum se revocat, *nobis hactenus videre non licuit*", ami természetes, mert Károly király idézett oklevele ekkor mint adólajstrom bekötési táblája szerepelt. *Fejér:* Codex Dipl. IX/2 kötet 165. lap.

58. *1353. március 6.*

A szepesi káptalan Szinyei Merse fia Benedek fia Péter mester kérelmére átírja a jászói conventnek *1343. október 13-án* kelt bizonyságlevelét.

Hártyán, alul selymen függő viasz pecséttel. Levéltári száma: 28.

59. *1353. augusztus 1.*

A szepesi káptalan Szinyei Tót Péter kérelmére átírja a

GALAMBOS TAMÁS

emlitve ld. Bakallár Imre

Losonci Miklós: Évfolyamtársak. Dunakeszi, Iskolagalória

UJ IDŐK 1931/XXXII/9.sz.4.o.

9. Mai		Neopolis	4. Oktober
6. Juni		Neuhaus	26. Oktober
8. Juni		Orsova	28. Oktober
7. Juli		Skalitz	25. Dezember
8. Juli		Brünn	27. Dezember
2. August			
3. August	1420	Neiße	4. Jänner
5. August		Breslau	5. Jänner
4. November		Schweidnitz	13. April
3. November		Königgrätz	8. Mai
4. November		Melnik	27. Mai
7. Dezember		Königsaal	3. Juni
4. Dezember		Točnik	20. Juni
5. Dezember		Prag	21. Juni
			wurde am 28. Juni zum
6. Jänner			Böhmischen König
5. Jänner			gekrönt
7. Jänner			
		Kuttenberg	7. August
4. Mai		Prag	23. August
5. Mai		Časlau	25. August
9. Mai		Kuttenberg	1. September
9. Juni		Časlau	17. September
1. Juni		Beraun	28. Oktober
5. Juni		Kuttenberg	30. Oktober
1. Juli		Nimburg	5. November
3. Juli		Welwarn	11. November
1. August		Slan	17. November
5. August		Časlau	23. November
8. August		Kuttenberg	29. November

GALAMBOS TAMÁS

repr. Bánya c. fest.

P.Szabó Ernő:Müvészek az üzemekben.Magyar Nemzeti Galéria

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/5.sz.3.o.

Bildenden Künste

Wien I

Schillerplatz 3.

AUSTRIA

GALAMBOS TAMÁS

emlitve ld.Szenes Zsuzsa

Székely András:Hazánk Hamburgban.Müvészeti kiállitások

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.17.sz.28-29.o.

A kifizetésre kerülő dijból progressziv jöv.adó és községfejl. levonásra.

Budapest, 197.....

....

megbizott megb

GALAMBOS TAMÁS

REpr."Psalmus"

SZ.Kürti Katalin: Debreceni Országos Nyári Tárlat

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.36.sz.24-25.o.

SZERZŐDÉS

avégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

részről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri
ről

ye:

z alábbi feltételekkel:

feladat részletesen:

GALAMBOS TAMÁS

emlitve Id.Bálint Andre

+ repr."Kóré"

Székely András: A tárlat eladó

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.43.sz.24-25.o.

GALAMBOS Tamás festő

tiltakozása a Miw. Min. Rózsa utcaitó
tárelvétel ellen

MN 1995. okt. 17. 15.

GALAMBOS Tamás

Pieta,Öl auf Leinwand, 1986

NEMES, J.: Die Kupferstecher Sechzig ungarische Kün
Künstler. = Pannonia, 1988.2.

31.p.

In Xerokopie zurück an:

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI KUTATÓ CSOPORT
INSTITUT D'HISTOIRE DE L'ART
DE L'ACADÉMIE HONGROISE DES SCIENCES
BUDAPEST I., ÚRI U. 69. TEL.: 160-160, 160-080 H 1250 BUDAPEST, I. PF. 27.
Bibliothek

Bayerische Staatsbibliothek
D - 8000 München
Ludwigstrasse 16
Pf. 34 01 50

Sehr geehrte Herren / Damen,

Neulich haben wir über die Erscheinu
veranstalteten Ausstellung (20.Juni -
unten angeführten Kataloges Kenntnis

Hernad, Béatrice
Die Graphiksammlung de
Hartmann Schedel
München : Prestel-Verl
336 S., 235 Abb.

Der Themenkreis des Kataloges: die ä
Abendlandes wäre ausserordentlich wi
für unsere Bibliothek, Wissenschaftl

Galambos Tamás

grafikusművés

Kiállítása Művészeti Alap vásárlásával anyagából

Pest Megyei Hírlap
1980 jan. 19.

Losonci Miklós,
ajzte

Galambos Tamás

festőművés

Matvannegyedi tárlata mélt meg a gyulai Dürer Teremben.

Új Tájó,

1989 okt. 15.

Galambos Tamás

festőművész kiállítása, Bp. Kirchner Galéria, 1985. márc. 7.- Rend. Bakallár Jozef. Bp. FSZEK, 1985 [8] p.-ill

GALAMBOS Tamás

kiáll. Hatvan, Hatvani Galéria, 1984

ism. LAKATOS István: Galambos Tamás hatvani kiállitásáról. = Müvészet, 26, 1985, 3. 63 - 64., ill.

Ergebnis aus den Archivalien:
Der früheste Akt ist vom [illegible] Juli 1580. Darin erfahren wir, dass ein Epitaphium entworfen und der Entwurf vom Probst zu Seckau an den Erzherzog übersandt wurde. Im besonderen Vertrauen meinte der Probst, man solle die in Stein gehauene Historie verändern. Ausserdem solle Se. Durchlaucht den Stein aus Hallein beziehen, da die hiesigen Steine nicht dazu angetan wären, ein ewiges und fürstliches Gedächtnis kunstvoll daraus zu machen. Aus diesem Hallein-Stein könne man dann wohl eine Aufe stehungsgeschichte meisseln. Diese Geschichte möge Se. Durchlaucht wählen, ihm persönlich sei eine aber wie von Ezechiele wegen des Ausbrechens nicht so [illegible]lich. Der Pro~~bst~~phet Ezechiele [illegible] auf Befehl Gottes zu, wie aus den Gebeinen wieder Menschen würden und man könnte diesen Menschen wie er Antlitze der begrabenen Erzherzöge geben ....

GALAMBOS TAMÁS

Hommage à Millecentenorium

Kempinsky Sallay

1996 06.04 - 08.24.

Galambos Tamás festőművész

Kiállításai: Miskolc Lillafüred Galícia
Észak-Magyarország
95. 09. 12 Kiállítások 6 old.

azonban, hogy Egkenvelter könyvtárának java
szorgalmának és kielégíthetetlen tudásszomjának
szerény jövedelmét fordította szenvedélyére, s kön
sejthető könyvtára anyagából, hogy érdeklődése
teendői a városi iskolához is fűzték, hiszen minden
hagyta. Ha egyedülálló könyvszeretetében talán ne
művelt, egyre többször egyetemet végzett értelmisé
sorában való feltűnését más városokban, így Kolo

A városi polgár életében meglehetősen keveset k
háztartása, ruházata, ékszerei, köztük a vagyo
közreműködő esküdtek számára egyre nélkülözhe
kézművességgel s benne a művészettel szemben. A
megörökítésére halála után. Az egyházi alapítv
személyhez köthető tárgyi adomány – többnyire
örökítették meg az adományozó emlékét címerrel,
önkényes kormányzása és sikkasztásai miatt perbe f
az általa 1409-ben a Szent Márton-templom szá
emlékezett meg Sopronban a Szentlélek-templom k
Szent Mihály-templom zárókövein *Niklas hinderm*
Agendorfer család, a ferences templom északi kapuj
Georg Schleyning plébános címerét viseli a Szent
kifestetett kápolna záróköve. A polgári öntudatna
század templomai jórészt eltűnt oltáraikon, berende
leggyakoribb hordozója természetesen a síremlék,

A legjelentősebb patríciuscsaládok reprezentáci
alatt álló, temetkezési jogot biztosító magánká
Hambocto, a gazdag *pozsony*i polgár 1324 előtt. A
épülő Szent Gotthard és András-kápolna *karner*
felesége, Katalin *Zólyom*ban, a plébániatemplom m

Galambos Tamás

Ember Mária: Galambos Tamás

Képeről

Barátság 11. évf. 3. szám, borító

(1995)

a hidasi szórványgyülekezetet, amely

ben ő hatalmazta fel a Társadalmi

arang átvételére, amit Ravasz püspök jog-

rt a presbitérium nem hozzott ilyen

I. 16. 25.sz. 199.p.)

szó. Ld. 939/13.

en, 1933. XI. 25-26-án tartott refor-

feljegyzés, ez azonban - hacsak nem

már lezajlott.

csváradi lelkészre utal.

GALAMBOS Tamásfestő

Balogh Elemér: Galambos Tamás tárlata Münchenben. = Magyar Nemzet, LV.évf.122.sz.1992. május 25. lo.p.

München, Hell und Hell Galerie

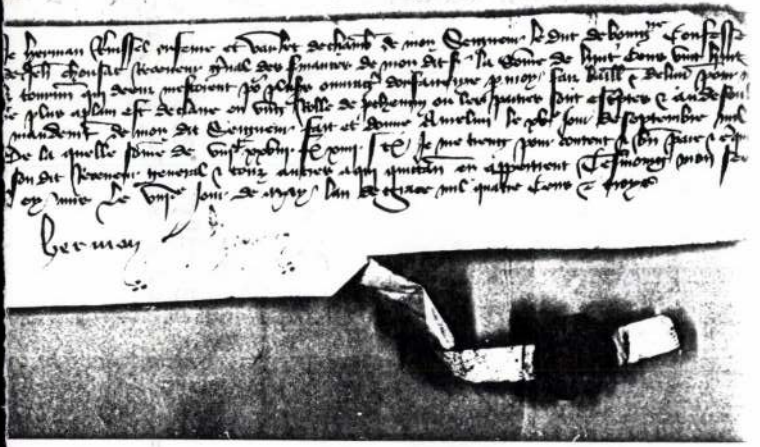

Galambos Tamás

Játékok? I.

-----:Kiállitások.
MŰVÉSZET,1979.november - 43.lap

Galambos Tamás festőművész
Pécs / Képcsarnok

Galambos Tamás: „Játékok? I."
olaj, vászon, 80×80 cm, 1979
(fotó: Tahin)

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 — 4

Társadalmi Szemle

Galambos Tamás
festőművész

1021

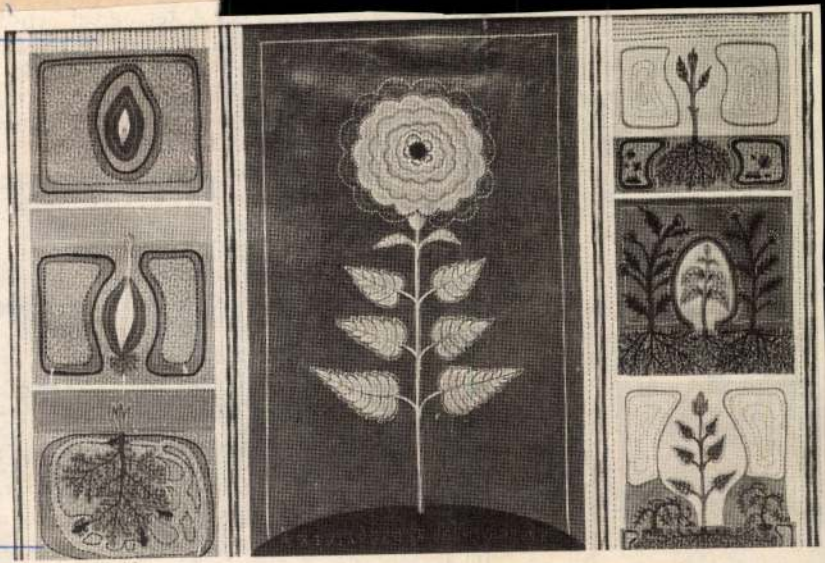

Galambos Tamás:
Kivirágzás

dott? a IV. ötéves terv időszakában évente 4,3 százalékkal, az V. ötéves tervben pedig várhatóan évi 6 százalék körül. Az üzemi összes termelési érték napjainkban meghaladja a 42 milliárd, az állóeszközök bruttó értéke pedig az 52 milliárd forintot. Ezzel párhuzamosan a termőföld és a dolgozói létszám — mely napjainkban 138 ezer fő — folyamatosan csökkent.

Termelési szerkezetük a népgazdasági igények figyelembevételével alakult, változott. Így az átlagot meghaladó mértékben emelkedett az ipari növények, s átmeneti csökkenés után ismét növekedett a zöldség és a burgonya vetésterülete. Bővült a baromfi- és a sertéshústermelés, széles körű alapozó munka kezdődött a szarvasmarha- és juhágazat korszerűsítésére, fellendítésére.

[redacted]

tálásáva
daságok
zetek el
guk is
legjobb

A termelési rendszerek sikeret bizonyítja az irántuk megnyilvánuló külföldi érdeklődés is. A BKR például 1978-ban Bulgáriába és a Szovjetunióba, az IKR pedig a Szovjetunióba és Csehszlovákiába exportált komplett kukoricatermelési rendszert a technológiai szaktanácsadással együtt.

A magas szintű műszaki megoldások mellett azonban nagyobb figyelmet kell fordítani a költségek alakulására. Ezt a feladatot a Központi Bizottság határozata is megfogalmazta.

Az iparszerű termelési rendszerekben, de azon túl is az állami gazdasá-

GALAMBOSI EDIT

Galambosi Edit
Galambosi László
Galand András és Ignác
Galanda Miklós
Galánffy András
Galánszky Gyula
Galánszky József
Galaufy László
Galaut Antal
Galántai Ákos
Galántai Fehete Béla

Tájképeinek témája: részben régi városrészek számunkra kissé exotikusnak ható utcái, részben a természeti táj és a mai utca képe. Változatosságukat nemcsak a tematika váltakozása adja meg, hanem a színhangulatok változása is. Az erős napsütéssel megvilágított tájak, utca-részletek mellett érdeklik őt a szürkés, ködös hangulatok is. Élményeinek, az átélt hangulatoknak mennél meggyőzőbb tolmácsolása érdekében többféle technikai megoldással is kísérletezik.

Galambosi Edit kiállításának tematikában változatos anyaga őszintén tárja elénk a fiatal művésznek anyaggal, technikával folytatott küzdelmét. Figyelmesen szemlélve munkáit azt is észre kell vennünk, hogy következetesen törekszik célja elérésére: a tájak és emberek karakterének, tehát a tartalmi mondanivalónak meggyőző megfogalmazására.

Újvári Béla

FESTMÉNY

JOHANNA CSULLI, 1958	olaj	75,5×81 cm
KOREAI NŐ GYERMEKKEL, 1958	olaj	45,5×70 cm
NAMSZAREM SZODNOM, 1958	olaj	34,5×29 cm
NAGYA, 1958	olaj	28,5×37,5 cm
PÁSZTOR ENDRE, 1958	olaj	40×50 cm
MONGOL NŐ, 1958	olaj	40×50 cm
ULICA SZTANISZLAVSZKAVA, 1958	olaj	47,5×63 cm
VIRÁGCSENDÉLET, 1958	olaj	30×40 cm
CSENDÉLET, 1958	olaj	18,5×25 cm
DUBNAI UDVARBELSŐ, 1958	olaj	30,5×40 cm
DUBNAI UTCARÉSZLET, 1959	olaj	40×50 cm
DMITROV, 1959	olaj	21×24 cm
ALKONYAT A JANZÁN, 1959	olaj	60,5×50 cm
RÉGI MOSZKVAI UTCA, 1959	olaj	37,5×48 cm
VÍZÁRUS, 1959	olaj	40×50 cm
DUBNAI HAJÓÁLLOMÁS, 1959	olaj	45×60 cm
PROSZPEKT MIRA, 1959	olaj	40×50 cm
DMITROV ALKONYATKOR, 1959	olaj	39,5×50 cm
NABIRA, 1959	olaj	60×50,5 cm
DMITROVI PIACBEJÁRAT, 1959	olaj	47×48 cm
ZÁGORSZKI BAZÁROK, 1959	olaj	39×49 cm
ESTEFELÉ, 1960	olaj	40×50 cm

GRAFIKA

NAMSZAREM SZODNOM	tusrajz	29×41 cm
NŐI FEJ	tusrajz	29×41 cm
GRÚZ ÖZVEGY	tusrajz	29×41 cm
GYAPJÚKALAPBAN	tusrajz	29×41 cm
CEREN — DULMA	tusrajz	29×41 cm
MONGOL NŐ	tusrajz	29×41 cm
JANZA FOLYÓ AZ UDÁRNYIK MOZIVAL	tusrajz	29×41 cm
MOSZKVA FOLYÓNÁL	tusrajz	29×41 cm
GAGRA	tusrajz	29×41 cm
JAROSZLÁVE	tusrajz	29×41 cm
VLAGYIMIRI UTCA	tusrajz	29×41 cm
HÓLAPÁTOLÁS	tusrajz	29×41 cm
JAROSZLÁVEI UTCARÉSZLET	tusrajz	29×41 cm
PIACRA MENŐK	tusrajz	29×41 cm
DMITROV	tusrajz	29×41 cm
VÁZLAT	tusrajz	29×41 cm
ZÁGORSZKI ÖREGEK BESZÉLGETÉSE	lavirozott tus	29×41 cm
ZÁGORSZKI ÖREGEK	lino-metszet	
RADNÓTI	lino-metszet	

F. k.: Rozványi Márta

Globus Nyomda

GALAMBOSI EDIT

FESTŐMŰVÉSZNŐ „KÉPEK A SZOVJETUNIÓBÓL" C. KIÁLLÍTÁSA

1961. JANUÁR 20 — FEBRUÁR 5

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE KIÁLLÍTÓTERME

Ezen a kiállításon ismét egy pályája elején álló festő számol be külföldön, a Szovjetunióban két éven keresztül folytatott művészi munkásságáról.

Galambosi Editnek, röviddel főiskolai tanulmányainak befejezése után alkalma nyílott arra, hogy két évig a Szovjetunióban tartózkodjon. Itt, számára eddig ismeretlen embertípusokkal, tájakkal, városokkal ismerkedett meg. Bemutatott festményeiben és grafikáiban két probléma tükröződik. Mint minden fiatal művész, ő is keresi az egyéniségének megfelelő festői és grafikai nyelvezetet és egyben keresi az élményeit, festői benyomásait hűen kifejező formát. Nem könnyű feladat egy festő számára — még a gyakorlott, kialakult

festői nyelvezettel rendelkező művészt is nehéz próbára teszi — ha a megszokott életkörülményeitől idegen, távolálló vidék művészi benyomásairól kell őszintén beszámolnia.

A bemutatott képek és grafikák arról tanúskodnak, hogy a művész érzékenyen reagál az új benyomásokra. A tartalmi mondanivalót is közölni kívánja és nem csak érdekes szín- és formalátványként számol be élményeiről. A festői nyelvezet keresése és a tartalmi mondanivaló kifejezésének vágya következtében több irányban történő kísérlet jellemzi munkáit. Korábbi, 1958 körül festett képein például Virágcsendéletén és az egyik portréján még szolid naturalista felfogás tükröződik. Radnóti arcképén már nemcsak a látottak reprodukálását tűzte ki célul, hanem kísérletet tesz a költő egyéniségének megfogalmazására is. A jelenség szűkszavú, néhány vonallal, egy-két forma jelölésével való rögzítésére törekedett viszont, az Önarckép, Kalapban c. rajzában és néhány tájkép vázlatában.

Olajfestményein színek és színhatások iránti érzékenysége tűnik szembe. A modell keltette benyomást és annak karakterét az arckép folt és színkompozíciójával is jellemzi, nem csupán formai sajátságukkal. Ez a szinekre épített kompozíció az oka annak, hogy portréin majdnem az egész alakot ábrázolja. Önarckép kalapban c. olajképén — miként grafikájában is — a részletformáknak nagyobb foltokban való összefoglalását tűzi ki feladatául. Nabira portréja hitelt érdemlő, színhatása is karakteres. Technikai szempontból pedig ez a legelevenebb. A mű — esetleg könnyednek ható — vázlatosságát, jellemző ereje hitelesíti.

Galambosi Edit

GALAMBOSI EDIT KIÁLLÍTÁSA

Műcsarnok

Tizenöt esztendei — szinte teljes — hallgatás után lép most újra színre Galambosi Edit, hogy bemutassa képeit, szobrait és rajzait. A hosszú távollét után — egyebek közt — nyilvánvalóan avval a céllal is, hogy munkálkodásának folyamatosságát demonstrálja a feledésre oly kegyetlenül hajlamos világ előtt. Persze tizenöt esztendei munkát két terembe, s benne harmincegynéhány képbe sűríteni nem éppen egyszerű feladat. Ám, úgy tűnik, Galambosi, s vele együtt a tárlatát rendező művészettörténészek, megbirkóztak evvel a bonyolult feladattal, s úgy képesek a felsorakozó művekkel megrajzolni az elmúlt másfél évtized történetét, hogy sem a folyamatosságon nem esik csorba, sem a Galambosi műhelyében lezajlott folyamatok eredménye nem sikkad el. Azaz a tárlat világosan mutatja, hogy Galambosi — bár más műfajban is próbálkozik, s nem is eredmény nélkül — elsősorban festő, s nem is rosszabb azoknál, akikkel együtt jó húsz esztendeje elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát. Sőt, műveinek javában — hadd említsük most a Barcsay Jenőt ábrázoló arcképet, az Anya gyermekkel című kompozíciót, a Kortársak csoportportréját, a Fazekas-t és a Tihanyi Vénusz-t — együtt lép velük: művészetét jelentkezésével most már visszavonhatatlanul korunk kifejezőinek egyikévé téve.

Horváth György

Tükör, Budapest, 1970. aug. 17.

A RÁDIÓ MŰSORÁBÓL

NÁDOR TAMÁS ÖSSZEÁLLÍTÁSA

„Víz előttem — tűz utánam"

Kedd, Kossuth 21,30

Tudósítás egy napról, a mohácsi csata napjáról. Csupán annyi a műsort készítő Rapcsányi László szándéka, aki Perjés Géza hadtörténész mellé szegődik, hogy a gyalogszerrel és helikopterrel végigfürkészett táj egykori rajza, s a hajdani eseménysor óráról órára felelevenedjék. Se romantika-táplálás tehát, se divatos illúzió-fosztás. Csak 1526 augusztus 29-e, a napon fővő sereg képe, s másfél órányi romlás-hullás. Itt álltak, ide mentek, ez és ez történt. Tudósítás, nemcsak a közismert hírhagyók, hanem a török krónikások s a szultán naplójának tanúsága szerint is.

Legendák nyomában I—II.

Kedd, Kossuth, 17.05 és szerda, Kossuth 16.10

Mi lehet az oka annak, hogy nemcsak országos és határon túli híre-rangja lett a Rába Vagon- és Gépgyárnak, hanem — ez legalábbis a mendemonda — valamilyen rejtélyes okból ömlik az üzembe a pénz s minden más szükséges eszköz. A Kettesben — rövidesen újra elhangzó — műsorából is ismert Horváth Ede vezérigazgató talált-e ki valamilyen párját ritkító vezetési módszert, mely képes átverekedni magát a döntéshozatali mechanizmusok buktatóin, vagy egy közösség adott felhatalmazást a dinamikus emelkedésre? És egyáltalán: hogyan lehet ma nemcsak kezdeményezni, de cselekedni is? Mit mondanak erről a gyáriak, s mit mások: a lépést tartó vetélytársak, s a kevésbé sikeresek, akikkel — úgy tetszik — a Rába tartózkodóbban hajlandó együttműködni, mint külföldi partnerekkel?

GALAMBOSI EDIT FESTMÉNYEI
Fényes Adolf Terem

Csöndes pillanatban néztem meg a *Spanyol tájak — spanyol emberek* címet viselő kiállítást: egyedül a képek között. Ami önmagában nem baj, sőt — ilyenkor lehet a művekkel találkozni, és nem ismerősökkel, mint a megnyitókon. Most mégis furcsának tűnt az üresség, hiszen Galambosi képeinek a szó hétköznapi értelmében „sikeresnek" kellene lenniük. Már a téma miatt is, hiszen annyian mennek vagy szívesen mennének „Spanyolba". S még inkább a felfokozott, áttetsző, tiszta, mondhatni, behízelgően szép színek miatt. Azt hiszem, *belső tájak* ezek inkább; mert ugyan nem ismerem Spanyolországot keresztül-kasul, és nem is lehetnek sokan, akik minden táján jártak, annyira nagy és sokféle, de a jellegzetes spanyol tájat, amely napégette, félelmes és fenséges, és váratlanul csap át oázisszerű virulásba vagy hűvös fenyvesekbe, csak egy végletesen lírai alkat láthatja ilyen kékesnek, színpompásnak. De a művészi igazság úgyis érdekesebb, mint az útikönyv szintű valóság.

19. [illegible] 3. [illegible]

Az már az én lokálpatriotizmusomból fakadhat, hogy a legélénkebben egy *Száriban* című női portré maradt meg emlékezetemben: ha jól látom, az indiai ruhába burkolt szépasszony egy hamisítatlanul pestinek látszó, piros padon üldögél. *(Képünkön A zsidók utcája Cordobában című festmény)*

Székely András

A huszonéves Gruber Béla anélkül elkezdte, be is fejezte életművét. Bejárta útját maradéktalanul, mintha érezte volna, sorsa eddig engedi. 1936-ban született Budapesten, ugyanitt hunyt el 1963-ban; közben Bernáth Aurél tanítványa volt a Képzőművészeti Főiskolán. Ennyi az élettörténete mindössze, melyhez reménytelen szerelem és betegség tartozik — a többi festészet. Olyan megszállott volt, mint Van Gogh. Gruber Béla képein kevésbé érződik a zaklatottság. Tapintat ez vagy rejtőzés? Sokkal inkább a másik, az egészséges énnek a művészetben fennmaradó túlsúlya. Különös helyzet: miközben élete megroskad, nem sebzi meg a festői mértéket az ideg-

ggelé krónika, 1976. VIII. 6

Galambosi Edit festőmüvész

- Holnap Egerben a Vármúzeumban, népi kerámiákat állitanak ki.

- Galambosi Edit festőmüvész képeit mától lehet megnézni a budapesti Mücsarnokban.

- Kiskunmajsán vasárnap nyilik a Bács-Kiskun megyei fafaragók nyári tábora. Akik kiállitáson is bemutatkoznak a közönségnek.

- További program.

- A Dunapataj melletti Szelidi-tónál holnap kezdődik a fiatalok országos politikai fesztiválja.

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK, MŰCSARNOK

MEGHÍVJA ÖNT

GALAMBOSI EDIT

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

DR. ARADI NÓRA

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1976. AUGUSZTUS 6-ÁN PÉNTEKEN DU. 1/2 5 ÓRAKOR

MŰCSARNOK – BUDAPEST, HŐSÖK TERE

fnyv 1.

Galamboši Edit festőművész

MEGHÍVÓ

Gabanbori Edit

„Vietnami lány"

——: Kiállítások mestere.

Művészet, 1976. augusztus – 48 oldal.

1963 APR 1 3

1021

Galambosi Edit: Falu

TAKÁCS IMRE:

Egy fiú—zenekarral

A korai tavaszban állt a fiú. Barna suhogója — orkán-kabátja, ahogy mi nevezzük — csillant és árnyékolódott a fényességben. Olyasformán, mint a földből kibúvó cserebogarak nedves és gyűrött hártya-szárnya. A langyos szél megborzolgatta a fiú gesztenyebarna haját. Különben ez a szél alig volt szél, inkább csak a felmelegedett utca lélegzése; a város levegőt cserélt a fölötte suhanó hűvös áramlattal.

A fiú valószínűleg várt valakire. Én a másik oldalon váram valakire, de nem tudtam egy helyben megmaradni, föl-alá sétálgattam a parkoló és a tejivó közt.

Én az árnyékban voltam, ő a fényben.

Én csöndes voltam, az ő kabátzsebéből pedig egy egész zenekar szólt. Persze dzsessz-zenekar — dobokkal, cintányérokkal, gitárokkal, kürtökkel, zongorával, rumbatökökkel és szaxofonnal. Jöttek az énekesek is a kabátzsebbe. Félvilági lányok, szépfiúk, többszöri nagyjavításon átment örökifjak és örök ifjasszonyok.

Zenéltek és énekeltek a zsebben, a reklám erejével, a feltűnés hangszerelésével, pódiumi haraggal, megjátszott szerelemmel és búbánattal. És a sok mű-jellemvonás valahogy igazi volt. A hárommilliárdmagával élő ember kétségbeesett kiáltozása, rikoltása, akaratos feltűnésvágya szólt a zsebből. A polgárságból és proletárságból éppen kivetkőzni készülő világember különös állapotához szőtték a világ-lugast a fura hangok. A totális eklekticizmus áradt a falusias arcú fiú pozíciójából. A pásztori kurjantásoktól a beat üvöltésig, az ostorpattogtatástól a gépzajig.

És nagyon helyénvaló volt mindez. Csacsoghatott bizalmaskodva az énekesnő, kandúrkodhatott a szépfiú, a zenészek adhattak akár állati hangokat is, a fiúnak nem kellett szégyenkeznie miattuk ott az utcán.

Kimondás és kilúgozás is egyben a mai táncmuzsika tüntető szabadszájúsága. És mire megy ki ez a kilúgozás? Miféle élettartalomnak készít helyet a világméretű zenei öblögetés? A jövő nemzedékei egyébre tudnak figyelni majd, miközben indulataikat, érzéki ösztöneiket — mint a mosdóvizet öntik a zaj-szemétre? A bárok és lokálok, amelyekből ideáramlik ez a zene, ez a sok zenei gesztus, grimasz — szellemi fürdőhelyekké változnak át? S kilépve a gubacs-függönyök mögül, kibukdácsolva a turmix-gépekhez hasonló forgóajtók nikkeles világából — miféle józansággal, miféle érdeklődéssel telik majd meg az ember arca?

A borulátók könnyen rávágják: semmilyennel. A borulátók úgy nézik a fiatalság némely rétegeit, tásukat vesztették v

Am aki a régi „ „tartások" mögötti ket jól ismeri, és e hajlandó, az szinte talok „tartástalanság

Egy dolog mégis z fiúval kapcsolatban. tánczenei műsor a k zsebbéli énekeseket mekkórusok váltottá dóbb zavar látszott telenségét megzavart hangok, a tiszta har áhitatosságával, át szelídségével egy kö nehezedett a gyenge

Nem egyháziak vo de olyan korból val való tájékozódás jelö gokat is.

Az árnyékos oldalo fényes oldalon a fiú kezdett járni-kelni, t duljon egy más mód

A külváros felől fi a zsebbéli kórus elh csönd lett. A fiú újr len, azoknak az arck madarat folytottak

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Galambosi Edit
festőművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
1981 JUN 14

1021

GALAMBOSI EDIT: ANDALÚZ LÁNY

A N
ézira
nely
zolj
eket
dik
egg
ás

elt karcagi öregektől több
ben hallottam:

arcag város szegeletes
[határa,
yalka bojtár legényeknek
[hazája.
zegeletből szegeletbe
ajtom gulyámat,
zombat este ölelgetem
arna babámat.

A múzeum látogatói közül
okan szemügyre veszik e
egénekelt földdarab map-
áit, s válaszul is az ő kér-
ésükre, vessünk itt egy futó
illantást a múltba: hogyan
akult ki e valóban „szege-
tes" (nagyjából négyszeg-
tes alakú) határ, és milyen
rázata lehetett abban az
őben, amikor ez a népdal

telephelyekről. Megall
ta, hogy hat helység
nek a Karcagéhoz va
tolása folytán alaku
Ezek a falvak a török
ság alatt pusztultak e
rad Giraj krimi tatá
1683. évi hadjárata v
tuk a végső csapás,
után nyomuk is alig
Nevük azonban határ
nevezésként mai napi
őrződött. Soroljuk
ezeket, zárójelben utá
gyezve azt az év
amikor első oklevele
tésük, mint fennállás
zonyítéka, előfordul.

A mai Üllő-lapos
feküdt Orgondaszen
(1421), egy Orgonda
kun vitézről nevezt

Galambosi Edit festőművész kiállítása

Augusztus 6–29.

Galambosi Edit: Vietnami lány (fotó Wahr)

Galambosi Edit

Művészet, 1976. 8. 44. old.

тиль 14

ВДВОЕМ С ТВОРЕНИЕМ

Марта К. Коваловски: «Очищение найденного премета» 18
Андраш Бан: Кёсегские призеры 20
Юдит Б. Палоши: I Международная триеннале искусства текстиля, Лодзь 1975 22
Жужа Сенеш: Воспоминания о профессоре Беле Молнаре 24
Мария Каройи: Время, запечатленное в глине (Женские статуи конца каменного века) 25

ПОСМОТРИМ ВМЕСТЕ

велемскую золотую диадему (Габор Банди) 28
Тихамер Сентлелеки: Савария, вписанная в облик Сомбатхея 30

ДОКУМЕНТЫ

Нандор Феттих: Памятники переходного времени на романской церкви в Мадьярсечёде 33
Ласло Барань: О рукописи Феттиха 36
Эржебет К. Шмидт: Старые времена, старинные часы 37
Янош Бардоши: Спасение памятников народного искусства в области Ваш 40

О КНИГАХ

Янош Тот: Народное

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Galambosi Edit
ÉLET ÉS IRODALOM
1000 MAR - 2.

1021

Galambosi Edit: Táj

Anton Webern Előadások — Levelek — Írások című kötetét.) Somfai a sorozat hagyományaitól némiképpen elütően, tipográfiailag is elkülönített, szigorúan tudományos elemzésekkel tarkította ismeretterjesztő munkáját: a kevésbé képzett olvasó átugorhatja ezeket a helyeket. A könyv ezáltal drágább lett ugyan, de még így is olcsó: 11,50 forint; 2 ezer példányban jelent meg. A tudományos

ismeretterjesztő

irodalomról szólva nem mellőzhetjük a Műszaki Kiadó szép kivitelű „T"-sorozatának új darabját (vagyis a teljes címén: *Technika 68/1*), amely a korábbiakhoz hasonlóan, 10 forintos egységáron, 25 100 példányban kapható.

Ismeretterjesztő feladatot lát el a Corvina fotoalbuma, Lőrinczy György *A budai vár* című könyve is (25 forint, 11 750 példány): A művészet és a

tudomány

határterületén levő témát dolgoz fel két kis példányszámú, értékes munka: Domanovszky György *Magyar népi kerámia* (Corvina, 1750 példány, 25 forint) és Diószegi Vilmos *A pogány magyarok hitvilága* című tanulmánya (Akadémiai, 1500 példány, 17 forint).

Cs. K.

— Annyi évtized után
e farkasajkat, sunyi ho
amelyet lávázó indulat
ráncok, hegek kígyójegy
Csonka művem tehát be
mert a nyüzsgő piac e sz
az olajvirágorcájú Szelí
ádáz ellenpárja lesz:
a Békesség Királya oldalán
az Áruló, az Utolsó Vacsorán,
a Csillag Fia hótiszta sugarának
árnyékában a kiegészítő,
a mocsárszínű Bűn. —

E gondolatok lázában lobogva
száguldott hazafelé a festő,
nyomában a sikátorok során
a Judásul kiszemelt öreg,
a horpadt hátú vén,
ki a műterem közepén
megtorpanva a képre meredt,
ahol a Lakomán csupán
az elveszejtő fő, az ő ábrázata
hiányzott egyedül.
A világló vásznat és mesterét
fürkészte fátylas szemmel,
majd megborzongva felsóhajtott halkan:
Egykor már jártam itt! Hajdan, ifjúkoromban ...
Nem ismered föl régi arcomat?
Tekints Krisztusra! Mert én voltam az!

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Galambos Edit festő-művész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1982 NOV 20.

1021

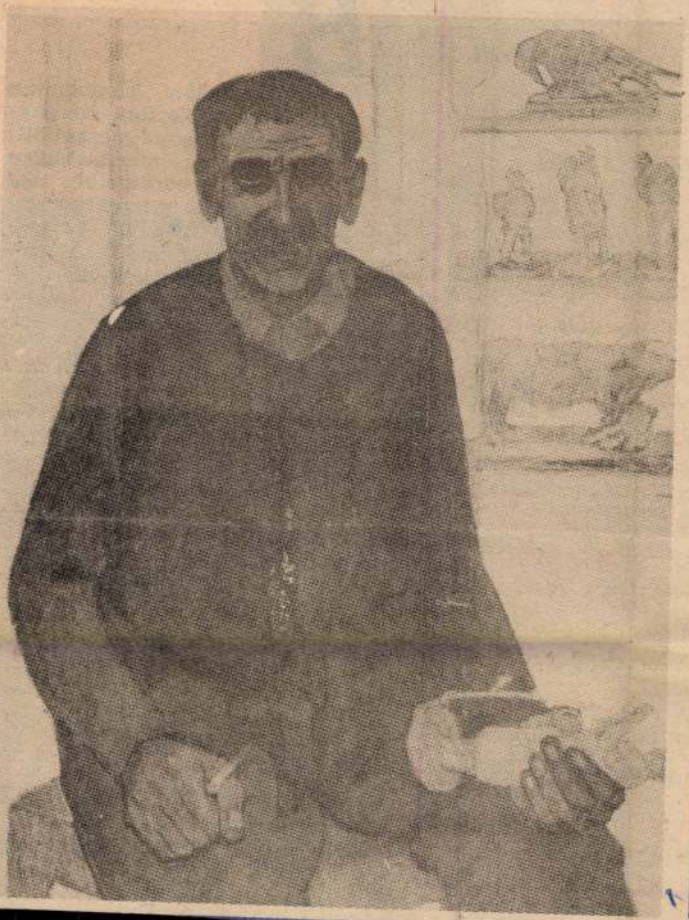

Kortársak

Galambosi Edit Mezőtúron született festőművész tavalyi, a Fényes Adolf teremben rendezett kiállításán spanyolországi élményei alapján készült festményeivel késztette csodálatra a látogatókat.

A művész azóta többször visszatért szülővárosába, s a túri táj szépségein kívül nagy szeretettel örökítette meg kortársait, a helyi fazekas népművészek legjobbjait, népi iparművészeket. A kitűnő portrék tovább szélesítették Galambosi Edit festészetének művészi skáláját.

Képünkön Kupay Sándor fafaragó népművész portréja. (Mezőtúr, 1982. tojástempera, 84,6x60,9 cm).

Hiába kérleled a földet,
kalászt már nem kínál a búza.
Pipacs int csak álommezőkről,
szürke lisztet őröl a molnár,
kés a kenyértől visszahőköl.

Nem jársz már kötésig
[vetésben.
Tarló tüskéje sérti lábad.
Varjú károg, örvend a káron.
A megbillent ég ablaka
becsukódik a láthatáron.

Lépteidre őszi fák figyelnek
meggörnyedve és vetkezetten,
szemérmes szégyenükbe bújva.
Egy-egy ág mintha mesebeli
apónak lenne intő ujja:

Vigyázz! Már lesben áll a
[tél.
Fedelet, házat álmodj inkább
didergő tenmagad köré.
Hidd — ereszének csatornáin
csordul még tavasz lábad elé.

fogalmaznam meg: Az emberi település egyidejű magával az emberiséggel. Mert mielőtt az ember megjelent volna a földön, sehol sem találtuk nyomát emberi településnek. Tehát nyugodt lelkiismerettel állíthatjuk, hogy az emberi település oly szorosan vett és sajátosan emberi tény, hogy ember nélkül emberi települést a legvadabb fantáziával sem tudnánk elképzelni. Ezt az igazságot első ízben én öntöttem szavakba.

Az újságíró több ízben meghajolt, megköszönte Bordály akadémikus szívességét, bocsánatot kért a zavarásért. A riportot még aznap benyújtotta a főszerkesztőnek. Mosolyogva ment be a főszerkesztő szobájába, mosolyogva jött ki. Ezért nem érti máig senki, hogy miért vált meg oly váratlanul a pályától, s most miért árul borotvaszappant a Fény utcai piacon.

Összeállította: Rékasy Ildikó

Irodalmi oldalpárunkat Vadász Endre grafikus művész alkotásaival illusztráltuk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Galambos Edit

1961 OKT 6.

5

1021

Híradás

kiállításokról

Október 8-án, vasárnap délelőtt 11 órakor képzőművészeti kiállítás nyílik Mezőtúron, Akik Mezőtúrról indultak címmel. A városi tanács által megvásárolt és múzeumi célokra átalakított klasszicista műemlék-zsinagógában először a Mezőtúrról elszármazott képzőművészek alkotásait mutatják be.

A kiállításon hét művész munkáját láthatja a közönség. Galambosi Edit festőművész, Gorka Géza Kossuth-díjas kerámikus művész, Izsák József festőművész, Varga Miklós szobrászművész, Nagy Gy. Margit gobelin-művész, valamint Török János és Veress Miklós iparművészek műveit.

☆

Október közepén Szolnokon is bemutatják Szandai Szabó Sándor szolnoki születésű szobrászművész alkotásait, amelyeket a nyáron a ceglédi Kossuth Lajos Múzeumban állítottak ki. A kiállítás megnyitásán megjelenik a Pesten élő alkotóművész is.

☆

A Janus Pannonius múzeum helytörténeti osztálya a vidék egyik legérdekesebb kiállításának anyagát állítja össze „A szovjet hatalom 50 éve" címeml. A mintegy 150 fotó és eredeti írásos dokumentum, — valamint a szocialista forradalom éveiből származó ötven tárgyi emlék jelentős része ez alkalommal kerül először bemutatásra.

SZOLNOK megyei

TARKA BARKA

Az egyik angol cég által készített könnyű és törhetetlen tükrök idővel valószínűleg kiszorítják a foncsorozott üvegtükröket.

Az újfajta tükör hallatlan ellenálló erővel rendelkező, mindössze 0,027 milliméter vastag átlátszó poliészter rétegből áll, — amelynek hátsó oldalát légüres térben alumínium réteggel látják el, a tükröt szintén könnyű keretbe helyezik.

☆

Mate Siriscevic, a spliti hajógyár búvárja — egy Graz közelében elsüllyedt hajó kiemelése közben — túl hosszú ideig volt a vízben és amikor friss levegőre ért, elájult. Hiába próbálták életre kelteni, néhány perccel később kiszenvedett.

☆

A japán közlekedési minisztérium távlati terve szerint 1975-ig a vil[illegible] legnagyobb kikötőjévé [illegible]kítják át a tokiói kikötőt. —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Galambosi Edit
1967 OKT. 10

1021

Múzeumavatás Mezőtúron

Képzőművészeti kiállítás a műemlék zsinagógában

Vasárnap délelőtt az avatás ünnepi aktusához gyülekeztek a mezőtúriak a város klasszicista stílusú műemlék zsinagógája előtt, amelyet már évekkel ezelőtt azzal a szándékkal vásárolt meg a tanács, hogy múzeummá alakítja át.

Most ezen a vasárnapon érett be a közös összefogás gyümölcse, hiszen a mezőtúriak sok-sok társadalmi munkaórával segítették az öreg épület helyeállítását.

A város új büszkeségét, az immár kulturális funkciót betöltő épületet ünnepi szavakkal avatta fel Molnár Ernő, a városi tanács vb-elnökhelyettese.

Talán szimbólumnak is beillik, hogy az új múzeum első rendezvénye a Mezőtúrról elszármazott művészek kiállítása.

Hét művész adózik bemutatott műveikkel ezen a kiállításon a városnak, ahonnan művészi pályájukra elindultak.

Galambosi Edit festőművész, *Gorka Géza* Kossuth-díjas kerámikus művész, aki ugyan nem Mezőtúron született, de a városban töltötte diákéveit, és vallja, hogy művészetének első inspirációit a híres túri fazekas *Badar Balázs* műhelyében nyerte, *Izsák József* festőművész, *Nagy Gy. Margit* gobelinművész, *Török János* iparművész, *Varga Miklós* szobrászművész, *Veress Miklós* iparművész műveiben gyönyörködhetett a megnyitó nagyszámú közönsége.

Az ünnepi esemény jelentőségét emelte az alkotó művészek jelenléte is. A rokonok, ismerősök, barátok és művész-barátok gyűrűjében valóban úgy érezhették, hogy hazaérkeztek.

Az új mezőtúri múzeum első kiállítását a múzeumi hónap keretében *Egri Mária*, a szolnoki Damjanich Múzeum művészettörténésze rendezte.

A mezőtúriak joggal lehetnek büszkék most felavatott kulturális létesítményükre, hiszen általa újabb színvonalas kiállítóteremmel gazdagodott megyénk, amely mint az első példa is igazolja, nagy, reprezentatív kiállítások rendezésére is alkalmas.

— rideg —

szabadlábon

újabb intézkedéseket jelentett be a politikai foglyokkal kapcsolatban. Eszerint a Jarosz-szigetén fogva tartott 2500 politikai foglyot télire Lérosz-szigetére szállítják át.

Miután az idősebb Papandreu háza elől eltávozott a házi őrizetet adó három egyenruhás rendőr, nagy csoport gyülekezett össze, azt remélve, hogy láthatják a volt miniszterelnököt. Papandreu azonban csak üzent nekik: nem jelenik meg a nyilvánosság előtt, és nyilatkozatot sem ad ki.

nok, a nemzetvédelmi kárság főtitkára.

Indira Gand Varsóban

A hivatalos látogatáson Varsóban tartózkodó Indira Gandhi indiai miniszterelnök hétfőn reggel a Győzelem-téren koszorút helyezett el az Ismeretlen katona sírjánál. — Ezután Jozef Cyrankiewicz lengyel miniszterelnök villásreggelin látta vendégül Indira Gandhit, majd megkezdődtek a hivatalos megbeszélések, — amelyeknek homlokterében a legfontosabb nemzetközi kérdések — elsősorban a közel-keleti és a vietnami probléma — valamint a lengyel—indiai kapcsolatok állnak.

kor kommunista
donéz diákok Djakartában megtámadták és kifosztották a kínai nagykövetséget és bántalmaztak húsz kínai diplomatát.

Az indonéz külügyminisztérium a hírt kétoldalas közleményben jelentette be, amelyet Kína djakartai nagykövetségének is eljuttattnak. A közlemény hangoztatta, hogy a kínai diplomaták mindaddig Indonéziában maradnak, amíg a pekingi indonéz nagykövetség alkalmazottai sértetlenül nem jutnak el Hongkongig.

Pekingben az október el-

stálypalota — [illegible]

mennyezet alatt, valamennyit salakgyapot paplannak bélelik ki, erre dolgozzák fel az alumínium expandált lemezt, majd [illegible] nemesfa lécborítást. Tur-

Galambos Edit, festő

65

G… 5.

… 3-4.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 SEP 12

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

Galambos Edit, festőművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1021

AHONNAN VÉTETETT

Mezőtúri származású művészek kiállítása

A kiállító művészek egy csoportja: Lénárt Mihály, Veress Miklós, Galambos Edit, Izsák József, Kun Éva, Török János

Vasárnap délelőtt a mezőtúri kiállítási csarnokban Móricz Béla, a városi pártbizottság első titkára megnyitotta a „túri" származású képzőművészek kiállítását.

A szülőföld biztosította kiállítási lehetőséget gazdag és igen értékes anyaggal köszönték meg a város művészfiai. Galambos Edit festőművész több nemzetközi pályázat résztvevője — jellegzetes színlátású festményeivel nyerte meg a megnyitó közönségét; Izsák József Háborús emléke, Kék tála és a Törött korsó formavilágával hatásos; Kun Éva az Öregek című félméteres kerámia plasztikájával váltott ki elismerést; Lapis András Szegeden élő szobrászművész pedig domborművei, bronz plasztikái szokatlan kifejezési módjával került az érdeklődés középpontjába; Lénárt Mihály kerámia munkáin — kaspók — jól érződnek a „hazai" hagyományok — modern megfogalmazásban. Nagy Gy. Margit színpompás, hatalmas méretű faliszőnyegekkel jelentkezett a tárlaton és kapott osztatlan elismerést. Szőnyi Gyula Olasz piac című akvarelljét és a Téli erdő című olajfestményét a közönségvélemény a tárlat legemlékezetesebb darabjai közé emelte. Takács Győző monotypiái közül a Párizsban járt az Ősz című lap vonzott legtöbb csodálót. Török János porcelántervező művész kiállított alkotásai közül az Artisták című kompozíciót és a Szerelmespárt tartjuk legeredetibb műnek. Varga Miklóstól — főleg a Vöröskatona című lovas bronzfigura és a Bohóc variációk kerültek az érdeklődés előterébe, míg Veress Miklóstól elsősorban a légies szépségű mokkáskészleteket csodálták meg a jelenlevők.

A mezőtúri közönség nagy szeretettel fogadta a tárlatot, amelyre — a lokálpatriótá büszkeségen túl is minden oka megvan, hiszen a kiállító művészek alkotásaik javát hozták haza városukba, s a művészi produktumok — festmények, szobrok, porcelán- és gobelinmunkák stb. — gazdag, szemet-lelket gyönyörködtető, harmonikus tárlattá álltak össze.

T. L.

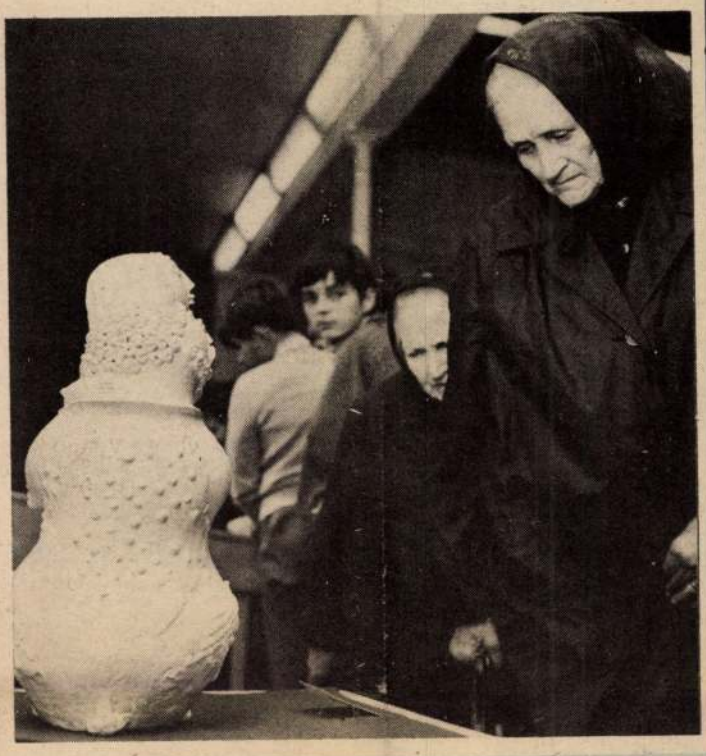

„De szép!"

Megcsodált formák

zak egyhuzamban

a beszélgetésre Pirók Józsefné, a másik szalag művezetője. — Ezáltal 110 százalékra teljesítjük a tervet, s a dolgozók fizetése is emelkedik egy ezressel.

Eszerint szeptemberben négy olyan munkanap lesz, amelyen tizenhat órát dolgoznak a munkásnők.

— Azt mondták: megpróbáljuk.

Ki kell bírni a „hosszúzást"

Az irodában, ahol beszélgetünk a szalagok mellől behallatszik a gépek zenével vegyült zaja. Pirókné magyarázólag hozzáfűzi:

— Ilyenkor szeretnek zene mellett dolgozni az emberek, mert ugyebár tizenhat órát ülni a gép mellett...

— Baleset nem volt még?

— Nem — válaszol Veresné. — Ha kell minden órában szellőztetünk, s a zuhanyzás is megengedett.

Megerőltető ez a nyújtott műszak. Erre utal Pirókné:

— Éjjel két-három óra között van a krízis. Magamról tudom, mert be szoktam ülni én is a gép mellé. Senkinek nem lehet lazsálni.

A szalagok mellett serényen dolgoznak. Éjfél előtt még nyoma sincs a túlzott fáradtságnak.

— Megszoktuk már — mondja Molnár Mátyásné, — ki kell bírni a „hosszúzást". Meg aztán kell a pénz is... Az tartja bennünk a lelket, hogy szól a zene.

— Mit csinál a kettős műszak után?

— A gyárból egyenest a piacra megyek, aztán főzök.

Több munkásnőnek felteszem a kérdést: hogyan fogadták a kettős műszak hírét? Nagy Dénesné kiegyensúlyozott hangon válaszol.

— Nem voltam felháborodva, mert a férjem másik műszakban dolgozik, vigyáz a gyerekekre.

Simon Jánosné viszont közeledtemre, kérdésemet meg se várva tiltakozik:

— Én nem tudok semmit!

Úgy tűnik, túl gyorsan végigszaladt a hír: vigyázat újságíró van itt.

Simonné kisbabát vár. Bizonyára fárasztó lehet számára a munka, de nem vallja be.

— Mindenben benne vagyok, amit a többiek vállalnak.

— Ő az én jobb kezem — dicséri a művezető. — Az első műszakban felgombozott vagy száz kabátot, most meg ragaszt. Univerzális szakember.

— Mit szól a hosszú műszakhoz a szakszervezet, — kérdezem Veresnét.

— Egyetért vele. Jól tudom, mert nemcsak művezető vagyok, hanem a műhelybizottság titkára is.

Zsoványi Istvánné a műhelybizottság tagja. Gépe mellől alig néz fel:

— Hát, ha a dolgozók vállalják...

Egyetlen asszony nem vállalta, a hatvannégy éves Farkas Józsefné. Állítólag nem a fáradtság, hanem a zenével fokozott zaj miatt. Tavaly még ő is részt vett a tizenhat órás műszakban.

A többiek — a betegeket és a szabadságon levőket nem számítva — itt vannak. Köztük a tizenhat éves Tóth Zsuzsa is, aki bizonyára nem olvasta még a Munkatörvénykönyvnek azt a fejezetét, miszerint éjszakai műszakban fiatalkorú csak akkor foglalkoztatható, ha tizenhetedik életévét betöltötte, szakmunkás-bizonyítvánnyal rendelkezik, s akkor is csak a miniszter által kijelölt iparágakban.

Mindegy, hogyan nevezzük

Az igazgatónő jövetelem céliát megtudva helyreigazít:

— Tizenhat órás műszak nálunk nincs, — csak túlóra van.

— Teljesen mindegy, hogyan nevezzük. Tény az, hogy a munkásnők két műszakot töltenek bent egyfolytában.

— Szabad szombaton is túlórázhattak volna, de ők inkább a nyújtott műszakot választották.

Árvai István, az SZMT vezető titkára tudomást szerezve a ruhagyári kettős műszakról, egyetlen szóval fejti ki véleményét:

— Megengedhetetlen.

— Miért?

— Megvan ennek az emberi oldala. Rövidítik a dolgozók pihenőidejét, az indokoltnál jobban igénybe veszik a szakgárdát, — nem beszélve arról, hogy a mértéktelen túlórázás — ami egyébként az utóbbi időben gyakori jelenséggé vált a megye üzemeiben — baleseti veszélyekkel is jár. Tavaly tapasztaltunk ehhez hasonló jelenséget a Finommechanikai Vállalatnál. Eredményesen léptünk közbe. A ruhagyárban is intézkedni fogunk.

— Ezzel csak egyet lehet érteni.

Simon Béla

politikai végzettség elismerése

A Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottsága a közelmúltban határozatot hozott a párt tömegtanfolyamain eredményesen tanuló hallgatók politikai iskolai végzettségének elismerésére. A határozat hangsúlyozza: a marxizmus—leninizmus tanításai, a párt politikája elsajátításának fokozott megbecsülése, a hallgatók tanulmányi munkájának ösztönzése érdekében a párt tömegtanfolyamain való eredményes részvételt a pártszervek a jövőben ismerjék el úgy is, hogy azt elfogadják alapfokú politikai végzettségnek.

Azok a hallgatók, akik a párt tömegoktatásának hét továbbképző tanfolyama közül legalább hármat — mindenekelőtt a politika alapvető témaköreit feldolgozókat — eredményesen elvégezték, kapjanak alapfokú politikai végzettséget elismerő oklevelet.

Ezért a propagandisták egy-egy oktatási év végén — a tanfolyami csoport záró foglalkozása és értékelő összegzése után —, tegyenek javaslatot a hallgatók tanulmányi munkájának eredményességére vonatkozón az alapszervezet vezetőségének. Az eredményes tanulás elismeréséről a pártalapszervezet vezetőségének kell döntenie.

A határozat értelmében az alapfokú politikai végzettséget elismerő oklevelet a pártoktatás éves tapasztalatait és feladatait tárgyaló taggyűlésen adja át az alapszervezeti vezetőség az arra érdemesek. Az elismerésnek ez a rendszere az 1978/79-es pártoktatási évtől kerül bevezetésre, és ez azt jelenti, hogy az okleveleket először az 1980/84-es tanév végén adják ki.

Üzletkötés már jövőre

A jászberényi Cipőipari Vállalatnál már részben leköttették a jövő esztendő első félévének termékeit, öt cipőnagykereskedelmi és a centrum áruházak vállalat jelentette be vásárlási igényét. Összesen tizenkét vevőpartnerrel áll kapcsolatban a berényi üzem. A „vevők" 183 ezer pár szandálra és zárt cipőre kötöttek szerződést. Az értékesítendő mennyiség huszonegy féle modellt jelent. Az export és a kiskereskedelmi megrendelések még most történnek.

LEÁNYARC

Ősz van, de amikor láttam, nyár volt, és mindkétszer egy tavaszi emlék libegett-suhogott elém.

Tavasz volt, amikor régen az erdőben járva megcsodáltam egy leányarcot, amint a bokrok felett, egy pillanatra, felvillant. Éreztem, ez maga a tavasz, annyira összetartoztak. S éreztem azt is, hogy ez maga a teljes leányszépség, tetőtől talpig, soha semmi más nem villant belőle rám, mint csak ezek: az arcvonásai.

Íme ez is, a címében is jelezve: Leányarc.

Egy tollrajz a Műcsarnokban, Galambosi Edit nyári kiállításán szerepelt, a többi grafika, festmény és terrakotta között.

Néhány fekete vonal, fehér rajzlapon. Nincsenek színei, de a tavasz minden színe patakzóan árad belőle: üdeség, báj, tisztaság. Nem árul el semmit kezekről, lábakról, semmit a csípőkről mellekről, de mindent egy egész ember teljes szépségéből: összegyűjtve, összesűrítve és lángra lobbantva őket az arcvonásokban.

Túlzottan sok? Túlságosan bonyolult ez?

S. Gy. F.

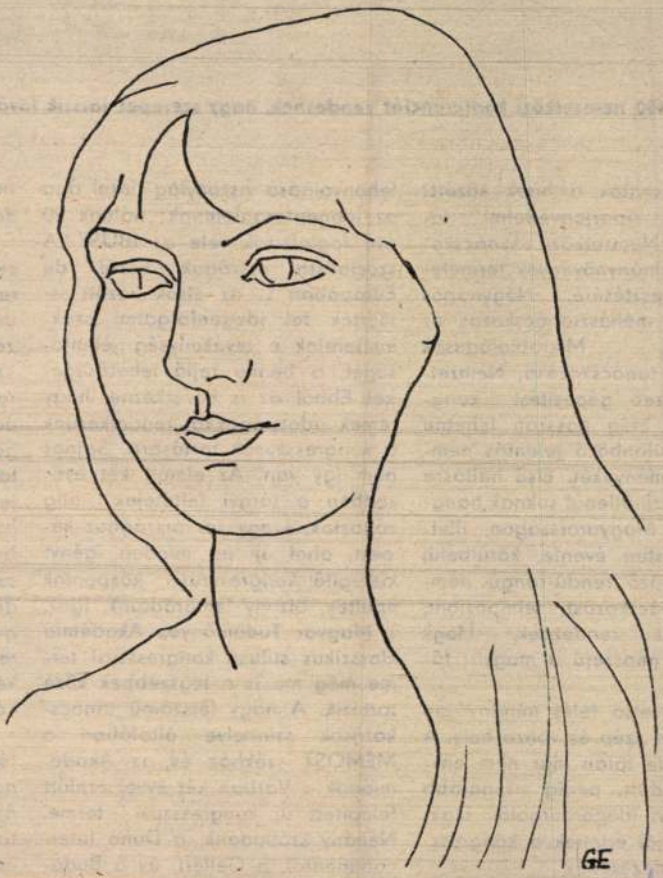

LEÁNYARC — Galambosi Edit rajza

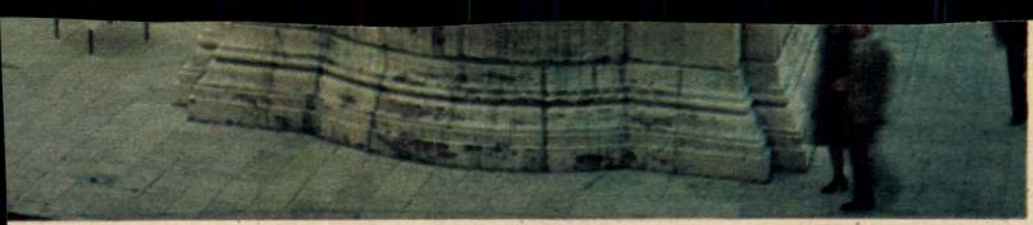

i 400 nemzetközi konferenciát rendeznek, nagy szerepet játszik fővárosunk megejtő szépsége is

vashatók a hírek között: ózi iparjogvédelmi ta- s, Nemzetközi tanácsko- tarmánynövények termelé- ejlesztésére, Négynapos zi méhésztanácskozás az ún, Mikrobiológusok zi tanácskozása, Nemzet- észeti gépesítési kong- és még hosszan lehetne különböző jelentős nem- eményeket. Első hallásra ószínűtlenül soknak hang- y Magyarországon, illet- esten évente, körülbelül böző rendű-rangú nem- nácskozást, szimpoziont, ót rendeznek. Hogy n népszerű a magyar fő-

z első felét mindnyájan ert szép és vonzó hely. A ele talán már nem eny- udott, pedig legalább os: idegenforgalmi szak- jól értenek a kongresz- ndezéséhez.

resszusok megrendezése, lebonyolítása viszonylag fiatal ága az idegenforgalomnak; nálunk 20 éve foglalkozik vele az IBUSZ. A szocialista országok közül, de Európában is az elsők között ismerték fel idegenforgalmi szakembereink e tevékenység jelentőségét, a benne rejlő lehetőségeket. Ebből az is következne, hogy remek adottságokkal rendelkezünk a kongresszusok tartására. Sajnos nem így van. Az elmúlt két évtizedben a tárgyi feltételek alig változtak, s egy sor országhoz képest, ahol új és minden igényt kielégítő kongresszusi központok épültek, bizony lemaradtunk. Igaz, a Magyar Tudományos Akadémia klasszikus stílusú kongresszusi terme még ma is a legszebbek közé tartozik. A nagy létszámú tanácskozások színhelye általában a MEMOSZ székháza és az Akadémiának a Várban két évvel ezelőtt felépített új kongresszusi terme. Néhány szállodánk, a Duna Intercontinentál, a Gellért, és a Budapest Körszálló is gyakran ad otthont a különböző kongresszusi rendezvényeknek.

Az idei év egyébként emlékezetes mérföldkő lesz a hazai kongresszusrendezés történetében. Minden eddiginél nagyobb és reprezentatívabb esemény volt a 2500 személy részvételével tartott gasztroenterológiai konferencia. Az előadások és a rendezvényzáró fogadás színhelye a Budavári Palota volt. Nemzeti művészetünk legjelesebb képei, szobrai nyújtottak hátteret a tanácskozáshoz, nem beszélve a vendégek elé táruló csodálatos panorámáról. A fejedelmi környezetben tartott esti fogadás pedig, amely a Kupolaterem három emeletén zajlott, a legkényesebb ízlésű külföldieket is elkápráztatta.

Jövőre a Hilton Szálló megnyitásával hosszú időre megoldódnak a helyszűke miatti gondok. Az új, exkluzív szállóban körülbelül tíz terem lesz alkalmas a kisebb-nagyobb konferenciák megrendezésére. Az ötszáz személy befoga-

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK, MŰCSARNOK

MEGHÍVJA ÖNT Galambos Edit, festőművész

GALAMBOSI EDIT

FESTŐMŰVÉSZ

SPANYOL TÁJAK, SPANYOL EMBEREK c.

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

Dr. ARADI NÓRA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1981. ÁPRILIS 16-ÁN, CSÜTÖRTÖKÖN DU. 5 ÓRAKOR

FÉNYES ADOLF TEREM
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI ÚT 30.

A KIÁLLÍTÁS NYITVA: 1981. ÁPRILIS 16—MÁJUS 10.

81 1329 – FNYV 1

Galambos Edit, festőművész

1976. VIII. 8. 2o.37 Petőfi
Láttuk, hallottuk...

- A Műcsarnokban augusztus 6.-án nyilt meg Galambos Edit festőművész kiállitása. Ugyancsak ott látható Kontraszty László festőművész képeiből rendezett tárlat.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Galambosi Edit
1961 SZEP 30.

Galambosi Edit: Kert

„Ez a költő szemléletileg, politikailag többnyire téves utakon járt, de költészete ezt a személyes-gyakorlati tévelygést — sajátképpen — alig-alig sínylette meg" — írtam egy évtizeddel ezelőtt Szabó Lőrincről. Azt hiszem, tíz esztendővel halála után megismételhetem hajdani vélekedésemet. Az évforduló egyébként nem a hibák és tévedések felidézésének jellegzetes alkalma. A költő életművéről kell inkább szólanunk, arról a műről, amely az utolsó évtizedekben oly közel került a versolvasókhoz, s amelyet ma már kételyek nélkül számíthatunk a század magyar irodalmának legjavához. Ez a rövidre szabott emlékezés nem tárhatja fel Szabó Lőrinc költészetének minden értékét. Hogy ruganyos és magabiztos akrobatája volt a költői formának, s hogy ezt a fénylő akrobatizmust volt ereje egy végletekig egyszerűsítő, néhol valósággal kopár puritánságra átváltani —, hogy az idegrendszer mélyében gyökerező, fájdalmas pesszimizmusa ellen ő maga küzdött az intellektus minden erejével —, hogy egész lírája a gondolatiság karakterének ritkán látható, egyénien szép példáját mutatja —, hogy kerülte a pózokat, s önkínzóan őszinte, igazmondó akart lenni minden verssorában — mindez, úgy tetszik, köztudomású. S köztudomású az is, amit mégis időszerűnek tartok — éppen ma — kettőzött erővel hangsúlyozni, azt tudniillik, hogy ez a költő, akinek mélységét aligha vonta valaki is kétségbe, ez a költő, akinek intellektuális bonyolultsága, tematikai merészsége, morális művészi korlátlansága — mindenben

bentő példának számíthat
költő szinte kristályos vi
gal közölte mondanivalóit
túl érettebb lett, annál tu
ban került minden ob
minden kétes homályt, mi
bilitást a kifejezésben. Me
gasabbra hágott, annál l
több lett.

Talán nem kell tüzetesebben magyarázkodnom, miért emelem ki itt és most éppen ezt a vonását Szabó Lőrinc költészetének. Úgy érzem, ez a költészet ma hatásos antidótuma lehet azoknak a furcsálkodó, irrealisztikus, ködöt kedvelő, enigmatikus áramlatoknak, amelyek itt-ott, mintha aggasztó szuggesztivitással érintenék a magyar költészetet is...

Szabó Lőrinccel, a költővel, egyrangon áll Szabó Lőrinc, a műfordító. Ahogyan az az idegen vershez közeledik, ahogyan tolmácsi feladatát felfogja, az érdekesen és jellegzetesen vall az eredeti versek költőjére. Az idegen versben mindenekelőtt a mondanivaló magvát tapogatja ki, a versnek azt a részletét ragadja meg, amely mintegy a tartalom zömét hordozza. Ezt a belső súlypontot aztán kivési, megmintázza, fénybe állítja —, ha a verstechnikai szükségesség úgy kívánja, akár a szomszédos szövegrészek rovására is. A fordításra kiszemelt versből a gondolati elem izgatja elsősorban. A zenei, nyelvi árnyalatok nem inspirálják olyan végletesen, mint költő-fordító elődeit. És Babits, Kosztolányi Tóth Árpád után mintha szakítana a műfordítás individualizáló, szub-

változékonyabb és dúsabb színbe mártották az idegen sorokat. Szabó Lőrincet inkább, és egyre inkább, a szerkezeti váz, a gondolati csúcsok vonzzák, nem tör „zengő" és „fénylő" káprázatokra, olykor még szikárabb, szárazabb, már már tudatosan fakóbb az eredetinél. Fejlődő ízlése, korszerűsödő igényei lassankint olcsónak és avultnak láttatták vele a lírai nyelvnek azt a lágy gazdagságát, amely nálunk nagyjából éppen az ő költői indulása pillanatában teljesedett ki, s kezdte a túlérettség dekadens ízeit éreztetni. Mint eredeti költészetében, azonképpen fordításaiban is nyelvi világosságra tört. Mindig *másoknak* fordított („El vagyok ragadtatva — vallotta fordításaival kapcsolatosan, — beszélnem kell valamiről, valami megismert zenéről, szépségről és igazságról"), s ennek a mozzanatnak szigorúan levonta nyelvi, stílusbeli konzekvenciáit.

Nemcsak költő és nemcsak műfordító volt. Kritikákat is írt, esszéket, az irodalmi publicisztikát is művelte. Ezeket a prózai munkákat még nem gyűjtötték egybe, kötetformában még nem adták ki. Azt hiszem, ha ez a prózai gyűjtemény — esetleg csak válogatott írások gyűjteménye — megjelenik, új vonásokat vés Szabó Lőrinc ar-

Galambosi Edit

Záporszki öregek - litográfia Bp.1961.

500x398 mm 80.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 194.1.

MDK

Galambosi Edit festőművész

Mezőtúri paraszt lány volt; az országot járó lehetőségkutatók fedezték fel. Érettségi után elvégezte a képzőművészeti főiskolát. Tudós fejek portréfestésére specializálta magát, így ismerkedett meg atomtudós férjével, akit elkísért a Szovjetunióba.

(H.G.): „Képek a Szovjetunióból" című kiállításról.
Ország-Világ, Bp. 1961. 7. sz. (13. l.)

MDK

Galambosi Edit festőművész

A Szovjetunióban töltött két év élményanyagát – tájakat, embertípusokat, városok utcarészleteit – rögzítő festményeit és rajzait mutatja be első gyűjteményes, bemutatkozó kiállításán a kulturális kapcsolatok intézetében. (Uzbég nő [redacted] képmása c. műve repr.)

(H. Gy.): A „Képek a Szovjetunióból" című kiállításról.
Ország-Világ, Bp. 1961. 7. sz. (13. l.)

MDK

Gabanbros Edit
grafikus

„Táj"

Élet és Irodalom 1968. márc. 2 – 8 lap

MDK

Galambos Edit

olajfestmények:

Johanna Csulli

Koreai nő gyermekkel

Namszarem Szodnom

Nagya

Galambos E. festőm. kiáll. KKI. 1961. jan.

MDK

Galambos Edit

olajfestmények:

Johanna Csulli

Koreai nő gyermekkel

Namszarem Szodnom

Nagya

Galambos E. festőm. kiáll. KKI. 1961. jan.

Galambos Edit, festő

Bok

A Kulturális Kapcsolatok Intézetében kiállítása nyílt meg Szovjetunióban készült festményeiből, rajzaiból.

-: Megnyílt Galambos Edit festőművésznő kiállítása

8. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. jan. 21.

mDK

Galambos Edit
festőművésznő

Kiállítása a Kulturális Kapcsolatok Intézetében

Szombati mozaik

Népszava 89 évf 18 sz. 1961, jan 21 in.

Galambos Edit
festő

M.D.K.

A Kulturkapcsolatok Intézetében van kiállítása. Moszkvai utjának eredményét mutatta be.
Vabira. Üzbég nő képmása (repro)

Haits Géza: Merőtartól – Moszkváig
Nők Lapja, 1961. febr. 2.

Galambosi Edit

Czóbel Béla emlékkiállitása megtekinthető Debrecenben /Kossuth u. 1./ augusztus 10.-ig.
Győrffy Sándor és Mehringer F. László festőművészek kiállitását augusztus 2.-án a Toldi STudió Mozi Klubjában,
Galambosi Edit festőművész kiállitását augusztus 6.-án a Műcsarnok nyitják meg.
A kulturális eseményeket ismertető rovat közleménye.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. juli. 31.
XX. évf. 31. sz. 8. lap.

Galambosi Edit, Jestő

L.: Bozóky M.

~ A hétvégi ... 9.

Népszabadság, Bp. 1976. aug. 14.

Galambosi Edit, festő

L: Banga F.

Láncz S: Képzőmüv. krónika 726-730.
Jelenkor, Pécs 1981. júl - aug. XXIV/7-8

Galambosi Edit, festő

□ GALAMBOSI EDIT festőművész kiállítása augusztus 6-án délután fél 5-kor nyílik a Műcsarnokban. Dr. Aradi Nóra művészettörténész mond megnyitót.

– Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. júl. 31.

M.D.K.

Galambosi Edit

Festőművésznő kiállitja müveit a Kultur kapcsolatok intézetének termében.

Napló.
Magyar Nemzet 1961.jan.26. 4.old.

M.D.K.

Galambosi Edit

Festőművésznő képek a Szovjetunióból cimmel
kiállit a Kulturkapcsolatok Intézete termében

Napló.
Magyar Nemzet 1961. jan. 20. 4.old.

Galambosi Edit

Metszet (repr.)

Napvető-almanach 1867/1. 242. l.

M.D.K.

Galambosi Edit
Grafikus

„Falu"

Élet és Irodalom, 1968. szept. 13 - 6lap

M.D.K.

Galambosi Edit

festőművésznő a kulturális kapcsolatok intézetében kiállitást rendez müveiből.

A Mücsarnok évi mérlege.

Magyar Nemzet 1961. jan. 19. 4.old.

MDK

Galambosi Edit

András bácsi, tus

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Múz.1961.

M.D.Y.

Galambos Edit
grafikus

„Kert"

Élet és Irodalom, 1967. szept. 30 – 6 kép.

M.D.K.

Galambosi Edit
grafikus

Furmanov: Csapajev regénycher
készített illusztrációival 2000 forin-
tos második díjat nyerte.

Művészeti élettünk
Művészet, 1961. április - 41 l.

Galambosi Ede

festő

M.D.P.

A Kulturális Kapcsolatok Intézetében
Képek a Szovjetunióból "címmel mu-
"tatja be műveit. — "Piacra megy"
(repro)

Művészeti életünk
Művészet, 1961. április – 43 lap

M.D.K

galambosi dít
festő

Méltatás. — „Namszarem",
„Szodomról", „Nabirázól"
„Készült portréi. Városrészleteiről.

Művészeti életünk.
Művészet 1961, április — 43 lap.

Galambosi Edit, festő Mok

Rajzai, festményei jórészt a szovjetunióban készültek. Két évet töltött ott atomfizikus férje mellett.

Nagira portréja, Kalapos önarckép, Dubnai utcaszénlet, Dmitrovói bazárbejáratat c. képei arra mutatnak, hogy eljutott a lényegábrázolás titkáig.

Rajzai, linoleummetszetei — Zágorszki öregek, Radnóti — értékes művészegyéniség kibontakozását igérik.

Péter Imre: Jegyzetek Kiállításokról 9. l

NÉPSZABADSÁG, Szp. 1961. febr. 3.

de. D. K.

SALAMBOSI Edit festő

Kiállítása a kulturális kapcsolatok Intézetében

A múcsarnok évi mérlege: 269 kiállítás 410 ezer látogató

Magyar Nemzet 1961. (XVII.) jan. 19. 4. l.

M. D. K.

GALAMBOSI Edit festő

A főiskola elvégzése után a Szovjetunióba rezült

Kiállításán „Képek a Szovjetunióból" festmenyen és grafikák

d. m. Galambosi Edit kiállítása

Magyar Nemzet 1961. (XVII.) jan. 26. 4. l.

Galambos Edit

Metszet (repr.)

Magvető-almanach 1966/3. 396. l.

Galambos Edit

Metsnet (repr.)

Magyető-almanach 1966/3. 350. l.

Galambos Edit

Faliképe

Kerepel az Iparmův. Vállalat

Kerámia Kiállításán (Sopron,
Ady Endre Művelődési Ház)

(r): Művészet a lakásban

Kisalföld 1969 VI. 8

Galambos

Szerepel az alábbi táblázatban

Bojár Miklós: V. kerületi Nyári Tábor

Magyar Hírlap 1969 VII-6.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Galambos, Karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

— : Nehéz vevő 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. dec. 22.

Galambos , karikaturista

Gúnyrajz : Repr.

— : Szerviz 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. dec. 28.

Galambos , grafikus

Rajz:

Repr.

— : Kép növeg nélkül

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. dec. 30.

Galambos Edit, festő

□ GALAMBOS EDIT festőművész kiállítása április 16-án, csütörtökön délután 5 órakor nyílik a Fényes Adolf-teremben (VII., Rákóczi út 30.).

–: □ Galambos Edit 2

Esti Hírlap 1981 ápr. 6

Galambos Edit

Galambos Edit festőművész kiállítása
a Műcsarnokban augusztus 6-án
nyílt meg.

-----:Kiállitási naptár.
Művészet, 1976.augusztus - 48.oldal.

Galambosi Edit festőművész
1932 –

1955-ben végezte a Fövizelet, Barcsay, Hincz
és Fónyi voltak a mesterei

Kiállítása a Műcsarnokban
1976. VIII. 6 – 29.

– Katalógus a Könyvtárban –

Galambos Edit, festő

TÁRLATOK

Műcsarnok: Kontraszty László festőművész kiállítása; Galambos Edit festőművész kiállítása. — **Fényes Adolf Terem:** Völgyesi István (1930—1973) szobrászművész kiállítása. — **Helikon Galéria:** Bozóky Mária festőművész kiállítása. — **Józsefvárosi Galéria:** Ifj. Koffán Károly grafikusművész kiállítása. —

— A hétvégi kulturális programból

9.

Népszabadság, Bp. 1976 aug. 7.

Galambosi Edit festő

Kiállítása volt a Kult. Kapcs. Intézetében, 2 évi novjelunói tanulmányjáról készült műveiből.

Vigilia, 1961, 3 sz., 181 old.

MDK

Galambos Edit

tusrajzok:

Jaroszlávei utcarészlet

Piacra menők

Dmitrov

Vázlat

Galambos E.festőm. kiáll. MKK KKI. 1961.jan.

Tartalom:

MDK

Galambos Edit

Zágorszki öregek beszélgetése, lav.tus

" " , lino-metszet

Radnóti, "

Galambos E. festőm. kiáll. KKI. 1961. jan.

MDK

Galambos Edit

tusrajzok:

Jaroszláve

Vlagyimiri utca

Hólapátolás

Galambos E.festőm. kiáll. MNK KKI. 1961.jan.

. . . . . .

MDK

Galambos Edit

tusrajzok:

Janza folyó az Udárnyik mozival

Moszkva folyónál

Gagra

Galambos E.festőm. kiáll. [redacted] KKI. 1961.jan.

MDK

Galambos Edit

tusrajzok:

Gyapjukalapban

Ceren--Dulma

Mongol nő

Galambos E.festőm. kiáll. [redacted] KKI. 1961.jan.

MDK

Galambos Edit

tusrajzok:

Namszarem Szodnom

Női fej

Gruz özvegy

Galambos E.festőm. kiáll. [redacted] KKI. 1961.jan.

MDK

Galambos Edit

tusrajzok:

Namszarem Szodnom

Nói fej

Gruz Özvegy

Galambos E.festőm. kiáll. KKI. 1961.jan.

MDK

Galambos Edit

olajfestmények:

Zágorszki bazárok

Estefelé

Galambos E. festőm. kiáll. MKI. 1961. jan.

Najcarski Banárok

Nefelejc

MDK

Galambos Edit

olajfestmények:

Dmitrov alkonyatkor

Nabira

Dmitrovi piacbejárat

Galambos E. festőm. kiáll. MKI. 1961. jan.

Dmitrov alkonyakor

Kabira

Dmitrovi diagbejárat

MDK

Galambos Edit

olajfestmények:

Vizárus

Dubnai hajóállomás

Proszpekt

Galambos E. festőm. kiáll. KKI. 1961. jan.

MDK

Galambos Edit

olajfestmények:

Dmitrov

Alkonyat a Janzán

Régi moszkvai utca

Galambos E. festőm. kiáll. KKI. 1961. jan.

MDK

Galambos Edit

olajfestmények:

Virágcsendélet

Csendélet

Dubnai udvarbelső

" utcarészlet

Galambos E. festőm. kiáll. KKI. 1961. jan.

. . . . . .

MDK

Galambos Edit

olajfestmények:

Pásztor Endre

Mongol nő

Ulica Sztaniszlavszkava

Galambos E. festőm. kiáll. KKI. 1961. jan.

Pastor Bautz

Monrol MS

Ulloa Sotomayorkava

MDK

Galambos Edit festő

linometszet:

Egri táj

Kopár fák

Virágzó fák

Akik Mezőtarról indultak... Képzőművészeti kiáll. Mezőtur

MDK

Galambos Edit festő

Szentendrei táj, tojástemp.

Onarckép, o.

N.Kormasov, o.
Vietnami lány, "

Akik Mezőturról indultak... Képzőművészeti kiáll. Mezőtur

MDK

Galambos Edit festő

linometszet:

Önarckép

Tallini udvar

Egyedül

Akik Mezőtúrról indultak... Képzőművészeti kiáll. Mezőtur

MDK

Galambos Edit festő

linometszet:

Nyugdijas

Illusztr. Solohov Emberi sors c. könyvéhez

Hómunkások

Akik Mezőturról indultak... Képzőművészeti kiáll. Mezőtur

MDK

Galambos Edit festő

linometszet:

Férfifej

Portré

Szuzdal

Akik Mezőtúrról indultak... Képzőművészeti kiáll. Mezőtúr

MDK

Galambos Edit festő

Utcarészlet, linometszet

Alföldi táj, "

Nellike, tus

Oreg ló, "

Akik Mezőturról indultak... Képzőművészeti kiáll. Mezőtur

MDK

Galambos Edit festő

tojástemp.:

Judit hegedüvel

Eva

Kukoricamorzsoló

Akik Mezőturról indultak... Képzőművészeti kiáll. Mezőtur

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1968 JUL 17

Megjelent a Jelenkor július—augusztusi száma

Az összevont szám lírai anyagában Csorba Győző, Galambosi László, Kalász Márton, Keresztury Dezső, Orbán Ottó, Pál József, Vihar Béla szerepel verseivel.

A szépprózai írások közül érdeklődésre tarthat számot Déry Tibor: Egy füredi ház című önéletrajzi, Illyés Gyula: Amerika című jegyzete; Bertha Bulcsú: A bajok élete (regényrészlet).

A gazdag tanulmányanyagból kiemelkedik Pomogáts Béla írása Déry Tiborról és Csorba Győzőről; Kolozsvári Grandpierre Emil: Műveltségünk természetéről című esszéje; Lengyel Balázs: Modernség az ifjúsági irodalomban című írása és Lóránd Imre elmélkedése az életrajzi regényről.

Lipták Gábor Siófokról, Thiery Árpád Balatonfüredről írt tudósítást; Losonczi Miklós Borsos Miklóssal készített interjút.

Az összevont szám közli Várkonyi Nándor újabb Kaleidoszkópját. Tüskés Tibor Könyvről-könyvre címmel Weöres Sándor és Illyés Gyula új verseskötetéről írt.

A július—augusztusi szám Borsos Miklós és Lantos Ferenc grafikáit közli.

alkaln

változó munkahe

ifjú

szakmunkásokat

(akik most szerezték meg szakmunkás bizonyítványukat) **KŐMŰVES, ÁCS, VÍZ-FŰTÉS-GÁZSZERELŐ, CSŐSZERELŐ, ÉPÜLETASZTALOS, VASSZERKEZETI LAKATOS, HEGESZTŐ** munkakörbe. Szállás, napi háromszori étkezés biztosítva, teljesítménybér. Jelentkezés személyesen vagy levélben Dunaújváros, Kenyérgyár u. 1. sz. alatt.

26. sz.

Állami Építőipari Vállalat

GANCZAUGH MIKLÓS **1999. május 6-27.**

„Kettő" – festmények

Megnyitó: 1999. május 6-án, csütörtök 18 órakor
Megnyitja: Sinkovits Péter művészettörténész

Ganczaugh Miklós – Fénygömb; 1998; olaj, farost; 41x55 cm

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 6925

Művészek a II. kerületben sorozat keretében

NYITVATARTÁS: keddtől-péntekig 13-18 óráig; szombaton 10-14 óráig

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

Az időben elnyújtott hosszabb munkafolyamat lehetőséget ad arra, hogy belőlem több réteg kerüljön át a képbe. Hiszen rétegeim összessége vagyok, mint a kép. De amíg a kép azonos az együtt jelenlévő rétegeivel, én csak egyikkel-másikkal, az egy adott pillanatban. Így lesz a kép, ha sikeres, több nálam. A munkafolyamatot tovább lassítják az utóbbi évek önmegbízásai. Évekig dolgoztam a Passió és a Veronika kendője sorozatokon, most hosszabb ideje a Genezis első napjait keresem. A hosszabb érlelésidő a „mit és hogyan" együttes nehézségéből a hangsúlyt a hogyanra teszi át. Festői problémát most a síkból a térbe való átlépés jelent (és a színekből a színbe). Már a Veronika kendője sorozatnál kezdett világossá válni számomra az, hogy az egymásra került rétegek („mustrák") külön síkok is. Síkok egymás mögött, ill. egymás előtt. Ez a munka közben megjelenő változás – amely új térélményt adott – arra ösztönzött, egyre tudatosabban keressem ezt a képi helyzetet. A motívumok térbeli elhelyezkedésének keresését, a térben való el- és kimozdulását a Genezis téma ösztönözte. A világosság és sötétség, a fent és lent, a belső és külső ellentétpárok a térben kezdték helyüket megtalálni. De a képek továbbra is őrzik síkszerűségüket, nem a hátrébb levőt, hanem a mélyebben fekvőt szeretném valójában ábrázolni. Befelé menni a képbe. A továbbiakban az kérdéses számomra, ha képeim térbeliségét tovább fokoznám, nem hatna-e ez a kép mozdulatlansága ellen. Mert álló képet szeretnék igazából festeni. A festés során az ünnepit keresem, abban a reményben, hogy „amit a fény megvilágít, az maga is világít". Az ünnepit keresem, ami a Szentre utal. A Teremtés Könyve jó „ürügy" arra, hogy keretet adjon a fénykeresésnek. A fekete szín, ill. színtelenségek is azért kerülnek hol alapnak, hol festett motívumnak a képekre, kontrasztnak és megszüntetni valónak. A fény megjelenik a sötétben, fénycsíraként, világító testként.

A keret pedig fontos dolog, sokszor azonosan nehéz választás, mint a festés. A kép közvetlen környezete a kép tartozéka, festett, értelmező folytatása. A keret festése a lezárás és a kinyitás együttes igényéből is ered. Van úgy, hogy a kép a kereten folytatódik, mert csak ott tud megnyugodni. A kép méretének fokozatos növekedését kezdetben éppen a választott „keret" képhez épülése segítette.

Ganczaugh Miklós

Ganczaugh Miklós

1946-ban született Budapesten
1992 az Első Magyar Látványtár Alapítvány egyik alapító tagja
1993-tól a Magyar Képzőművészek Szövetségének és a Festők Társaságának a tagja

A Vízivárosi Galéria támogatói:
Nemzeti Kulturális Alapprogram Képzőművészeti Kollégiuma,
Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága,
II. kerületi Önkormányzat Kulturális Bizottsága

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

M.D.K.

Galand Ignác és András

kőművesek

1700-ban szerepelnek az ceri összeírásokban, majd G. Ignác Péter vásárán szerepel 1827-ben.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 330 old.

GALAND Ignác és András kőművesek. Egerben 1790-ben irják őket össze, majd Galand Ignác Péter-vásárán szerepel 1827-ben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

GALANDA

1922. márc. 2-án több művével közös kiállítása volt Kassán.

M. Fk. M., Slovenské pohľady 1922. 38. 184.

Galanda? Miklós

Nevét Jassusch Antallal kapcsolatban említi:

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 103. l.

GALANDA MIKLÓS

1922-ben kiállítása volt Kassán.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 36. l. sélj.

GALANDA

A szlovákiai kiállítások felszolásá-
sánál emeli ki, mint a legnevesebb
művének egyikét.

Ladislav Savčin: Výtvarné umenie na východnom
Slovensku 1918–1938. Košice 1964. 23.

GALANDA

Nevét Kermné?, Ruttkay, Kováčik, Mitrovský, Kern, Mallý, Guerle és Hermelyel kapcsolatban említi.

M. Th. M., Slovenské pohľady, 1922. 38. 184.

MDK

Galanda, absztrakfestő
neve előszóban emlitve.

Berda Ernő kiáll. Mücs.kiáll. Fényes A.terem,
1955.jul.

Galanda, Mikulaš

Született 1895 Stubnyán (Štubnianske Kúpele). Művészeti tanulmányait Budapesten végezte, 1914 és 1916 között a rajztanárképzőn. Azután hazajött és Prágába ment az akadémiára, 1922-1927 volt itt. Ezután Párisba ment. Az állami képvásárlásokon kívül a pozsonyi, turócszentmártoni múzeumok is vásároltak képei közül. Résztvett a prágai és krakkói nemzetközi kiállításokon.

Brogyányi Kálmán: Festőművészet Szlovenszkón. Kassa 1931. 105. l. 55–58. l.

Első sorban grafikus. A francia szürrealizmus erős hatást hagyott maga után művészetében, Picasso is. Kissé meglátszik a külvüféle hatás önze nem hangolt volta. Művészetét megérteni a külvilágból nem lehet, mert nem a külvilágot ábrázolja

Dr Tugendhat Gyula
5 Kötet

Orvosi vonatkozású idézetek
hiváló ~~világhírű~~ írók műveiből.

Galanda Mikuláš

Slovák festő

Forum 1931. 161 és

köv. ll.

nem Ell.

Galandti Miklós

1914/15, 1915/16

Ferkèpzomfoiskèvk

84 l.

a technika és minta ebben az
ben alakul át. A gondos vezetésű, kar-
csú indák megerősödnek, megnehezed-
nek, összefolynak, stilizáltakká válnak,

Galanda Mikuláš

szlovák festő

szul. 1895. máj. 4.

Štub. Tepliciach

jelenleg tanár Bratislavaban

Több képe a turócszentmártoni szlovák nyeremben.

Sprievodca

21, 22 l.

Képpel

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Galanda Miklós

festő és grafikus.

Szül. Szobnyafürdőn

1895 május 4.

Budapesten tanult,

majd tanár Pozsonyban

működik.

Toman 151. l.

Galanda Mikuláš

l.

Wagner Profil

58.l. 42, 43, 47.t.

Arkaden-
n Ab-
osäu-
von
allustern-
lehnen
en des
he Li-
auermas-
sche Wir-
eine ähn-
r aus der
en Werken
telmässi-
ht. Diese
en Magnaten
Stil dem
. Die aus-
ossenen
orspringen-
Spätrenais-
tektur cha-
ternischen,
cht der lo-
ssene Balkon

Galanda Miklós

1916. Szent György Céh 27-ik
aukciójin
Salome, akvarell.
Harém dekorativ tanul-
mány.
A Gyűjtő - 1916. 44. l.

Irland VII. 221.

Nem magyar honosokat nem

* A választói jogosultság az **illető rovatban** egy 1-es szám beirásával jelölendő meg.

Galanda Miklós

XXVII. aukció
A gyűjtő: 1916. 44. l.

Salome, akvarell
80.–
Három dekoratív
tanulmány á 30.–

Hévízgyörk, r. k.

Galánffy András 1

Fafaragó

Vihartól kidöntött, csupasz, bizarr formájú *fatörzs* — ez a látvány hökkenti meg a helybelieket és a nyári pihenésre *Hajdúszoboszlóra* érkező vendégeket a Városi Művelődési Központ Bocskai utcai kiállítóterme előtt.

Közelebbről szemügyre véve azonban kiderül, hogy a kidőlt fa eredeti ága-bogait őrző, de gondosan simára csiszolt *gyerekcsúszda* hívja fel az érdeklődést egy különleges kiállításra.

Magyar Hirlap 1976/175/11

Galánfi András, faparagó

L: Péterfy Lánló

– : Faparagók Horányban 9.

Népszabadság Bp. 1981. júl. 30

Galánffi András, Szatmárnémeti

L.: Nyakas Miklósné

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1977. jan. 21.

Galánffy András

A Szoboszlói Kisgaléria júliusban a helyi művész állította ki itt a népművészet motívumait őrző munkáit.

Szabó Ernő: Türkisz Királynő.
Hajdu-Bihari Napló, 1976. nov. 4.

Galánffy András 2

Az *ősi népművészet* és a *gyermeki világ* rokonvonása, hogy mindkettő szívesen használja – egyik eszközül, másik játékul – a természetben előforduló anyagokat. A Hajdúszoboszlón élő *Galánffy András* fafaragó, a népművészet ifjú mestere a műanyagok korában eleveníti fel a régi hagyományokat.

Mi látható a tárlaton? Faragott falovacskák húznak hasonlóan egyszerű kis szekereket, aztán fából eszkábált, gőzzel működő „örökmozgó" és fakereplők, meg háncsból font állatfigurák. A faragott székeknek mintha önálló egyéniségük lenne, s a harmonikus formájú fabölcsőről nehezen döntjük el: dísztárgy-e, avagy a modern lakásban is szívesen használnánk, eredeti rendeltetése szerint.

— lakatos —

Magyar Hirlap 1976/175/11

Galánffy András

A népművészet ifju mestere cimet kapták 1975-ben Andrejcky Katalin bőrös, Báder Katalin textilos, Dugár János keramikus, Galánffy András fafaragó, Kun Éva iparművész, K Veress Borbála keramikus.

Népművelés 1975/1o/8

Galánffy András

Galánffy András, Nagy Kristóf, Takács Zoltán, Törzsök Béla A Faitalok Studiójának tagjai, akik játszóteret terveztek az Országos Mezőgazdasági Vásáron.

Népmüvelés 1975/11/31

Bánszky: Uj utak, kiaérletek a népmüvészetben

Galánffy András, Jafarogó

L. : Kun Éva

– : Meghezdődtek ..... 4.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. aug. 19.

Galánffy András

Népújság 1980. I. 17.

FAFARAGÓK

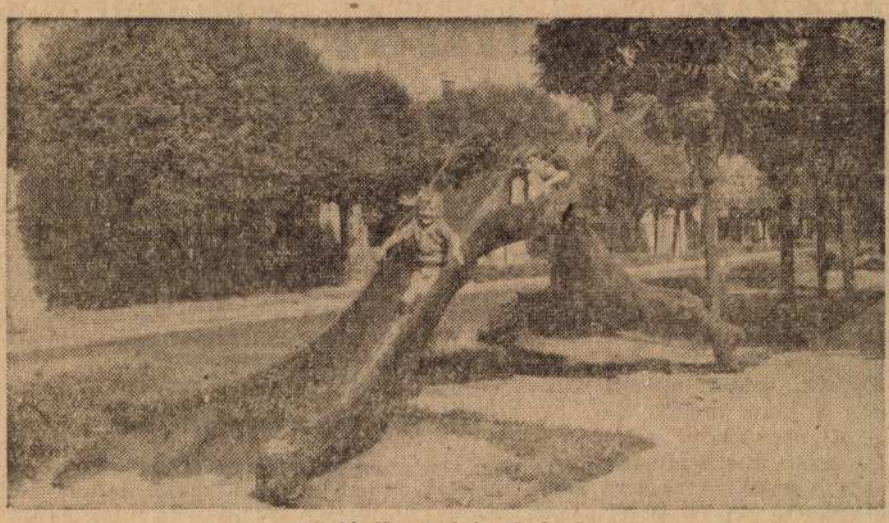

Galánffy András: Csúszda

A népi tárgyformálás állapotáról füstölgött kamrányi műhelyében, a faragott játszótéri eszközökről híres *Galánffy András. Hirtelen megsokasodtak, mondta, akik magukat is csillapítani, egy kis nyugalmat, örömöt lopni ide húzódnak, mert annyi baj, bizonytalanság közt olyan nehéznek érzi az ember a szívét. Kell valami, amivel szívesen foglalkozik, ami hasznos is, meg szép is. Ki a kertjében babrál, ki valami együttesbe jár, verseket ír, farag, állatokkal, madarakkal bíbelődik kiszakítva magának minden napból valamennyit, amikor „boldognak érezheti magát. Sokan aztán nem is akarnak ennél többet: épnek maradni, érezni valamit a teljesebb életből, ha másképp nem megy, hát így. Utána nézhetne egyszer ennek valaki. Kiderülne, hányféleképpen alakul a szükségből erény, mennyi mindent kell elveszíteni mostanában ahhoz, hogy magát megnyerje az ember, míg a kedvtelését követve másokhoz is eljut, közösségre talál, s velük valami olyasmihez, amit kultúrának mondhatnánk.*

Ezt fejtegette még akkor is, amikor átkísért az ugyancsak Hájdúszoboszlón élő *Császi Ferenchez*, aki a bognármesterségből szorult ki. *Nem nagyon kell az már, amit ő csinál, s ha van is még öröme benne, egyre kevesebb, meg aztán, hogy éljen meg a két keze után? De kérdezzem meg csak tőle, mit jelent neki bútort faragni, mert néhány éve azzal is foglalkozik, díjat nyert vele. Persze,* mondta, Galánffy András, *ez már más szint, arra példa, amikor a kedvtelésből mesterség és művészet lesz. Aki ide jutott, annak már mások a kérdései. Csak a faragóknál maradva: kézenfekvő, hogy a hagyományokban felhalmozódott tapasztalatokat igyekezzenek hasznosítani, vagyis megtanulják mindazt, amit erről a népművészet tud. Ez a tudás nemcsak egyszerűen mesterségbeli ismeret. Egységérzés is. Aztán meg kell találni azt az utat, ami a használati tárgyak felől közelít a népművészethez, amikben közegteremtő és szemléletformáló erővel újulhat meg a kultúra. Ebben van, vagy lehet nagy szerepe az olyan embereknek, mint Császi Ferenc: a bognárság egyébként megsemmisülő tapasztalatai így a bútorfaragáson át jutnak el a mához.*

Császi Ferenc, csöppet magán is mosolyogva, azt sorolta, hogyan jutott a bútorokig. Tányérokkal kezdte, másolással, ki is fényezte, lakkozta őket, hadd legyenek minél szebbek. Próbálkozott tájképfaragással is, a Kárpátaljáról kezébe kerülő minták után, gondolta, azt is meg tudja ő csinálni. Csak akkor jött rá, merre tévelyeg, amikor olyan emberekkel találkozott, mint *Galánffy András*, meg a szobrászművész *Péterfi László*. Akkor aztán keresni kezdte, mi az övé. *Szóval*, mondja, *nemcsak hajlam kell ehhez, nemcsak arra kell figyelni, amit a fa mutat. Fogni kell és egyre többet abból, amibe ezek a tárgyak valamikor beilleszkedtek, és szét kell látni a mai világban is, hogy a tárgy, ami a kezem alól kikerül, otthonos legyen mindenkinek. Egy-egy ilyen tárgynak közege van. Nemcsak szellemi tekintetben, hanem a gyakorlati értelemben is. Ha nem tudja hasznos tárgygyá is formálni, amit megcsinál, akkor az legjobb esetben is csak a közegtől elütő, díszes mivoltában hat, s ha értéke több is, mint a csecsebecséké, lényegében mégis csak úgy funkcionál, mint azok.*

A faragó népművészek ott tévedhetnek el, *Galánffy András* szerint, amikor minden tehetségüket a rekonstrukcióra fordítják. Amikor azt akarják, hogy legyen a tárgyuk egy az egyben olyan, mint amilyen a valamikoriaké volt. A kópiák gyártása az ipar dolga. Használati tárgyakat kell csinálni, amelyek beilleszkednek a mindennapokba, s közvetlenül is hatnak, segítenek kialakítani azt az életlátást, mert ez fontos, ami kultúránk egészében ott érezhető. Ehhez persze egy-egy tárgy kevés. Ő például magának házat épít, berendezi: kívánja meg, aki látja, akarjon ilyet vagy hasonlót, őt is kifejező, megkülönböztető, de egy nagyobb közösségbe is beleköt otthont. S bár sok a kerékkötő, nem annyira nehéz ez, mint átlalában gondolják. Akár intézményesíteni is lehetne, s kellene is a dolgot. Ehhez azonban az szükséges, hogy *a fafaragók, tárgyformálók ne a zsürinek dolgozzanak. És ne a divatra spekuláljanak, ne arra az érdeklődésre, ami a népművészeti vásáron a bóvlit is úgy rohanja le, mintha, isten tudja, milyen kincsre lelt volna.* És szükséges, hogy *ne csak a maguk ügyeiben gondolkodjanak*, hiszen mindennapi tárgyainknak a faragottak elég szűkös rétegét jelentik. *A kultúra egészének mai lehetőségeire kell figyelni.*

Az a baj, mondta Galánffy András, *hogy nincs igazán, ami összefogja az ilyen egészben érző és gondolkodó embereket, s nincs szinte semmi, ami segíthetné a tájékozódni akarókat. Ami van is, felemásan működik. Az országos fafaragó-kiállítást például úgy rendezték meg Nyíregyházán, hogy sokak kedve elment a részvételtől.* Nemcsak a tárgyak gondatlan kezelését panaszolta (ő például, mert elismervény nélkül vették át játszótéri tárgyait, a beküldött anyagnak csak egy részét kapta vissza, mások sérülten látták viszont székeiket, dobozaikat, ládáikat, vagy más neve alatt találkoztak munkáikkal). Nagyobb baj volt, hogy a kiállítást több helyen rendezték meg, s aki az ország másik végéről Nyíregyházára vonatozott, hogy lássa, ki, hol tart, hol áll ő a többiekhez viszonyítva, annak még tovább kellett vagy kellett volna utaznia. Ritkák a találkozási alkalmak, ahol a közös kérdések úgy kerülhetnének, közösen végzett munka közben elő, mint Velemben, ahol huszonegynéhányan alkotóház építése közben szembesülhettek a legfontosabb elméleti és gyakorlati tudnivalókkal.

Azt, hogy mennyire közös ez a gond, az ugyancsak bútoros *Krausz György* bizonyította, akivel a Komló melletti Sikondán találkoztam. Ugyanazokon töpreng, mint 450 kilométerrel odább *Galánffy András* vagy *Császi Ferenc*. Nem azt akarja ő sem, mondta, hogy valaki odaállion mellé és eligazítsa mindenben. Lehetetlen, de értelmetlen is lenne ilyesmit kívánni. Azt, ami csak az övé, neki kell megtalálnia. *De épp a magára eszmélésben a találkozások, közös munkák, a kultúra egészében való tájékozódás rendszeresebb, gondos szeretettel szervezett kiállítások, egy folyóirat, a közönség intézményesebb tájékoztatása kellene.* Most ki-ki maga jár minden után, s ha van valami, az legtöbbször kampányszerűen fut le, s ők ezzel szemben szinte tehetetlenek. *Ha enynyire fontos és közhasznú, ennyi érdeklődéssel kísért folyamatról van szó, akkor épp azoknak nem lenne szabad magukat egyedül érezni, akiken a legtöbb múlik!*

Varga Lajos Márton

St

Vendé

A Német Szövetségi Köztársaság mai művészete többféle arcát mutatta meg Budapesten az elmúlt hetekben — képzőművészeti alkotások és filmek után megismerhettük a *Württembergi Városi Színház* keretében működő *Stuttgarti Balett* társulatát. Az Erkel Színházban *John Crankónak*, az együttest magas színvonalra segítő, nemzetközi hírnévhez juttató, fiatalon tragikusan elhunyt koreográfusának a táncjátékát mutatták be, az *Anyegin*-t, Csajkovszkij zenék alkalmazásával. (A táncműnek nincs zenei köze Csajkovszkij operaremekéhez — az orosz klasszikus zenéjéből *Kurt-*

Keringő

LGÁLAT

Fekete túlórák öldértnél, a MÁV-nál

mondja a raktáros. — Ha jól tudom, talán 1973-ban adódott úgy először, hogy a zöldértesek megkértek: maradjak bent munkaidő után, intézzem a részükre érkezett fuvarok kirakását, az utánszámlázást, a bizonylatkiadást. Azt mondták, nekik megéri, hogy a plusz órákra alkalmi munkásként megfizessenek, hiszen így hamarabb ér célhoz az áru. Mi tagadás, nekem is jól jött az a kis többletjövedelem.

ótlékot se?

járulékot sem vontak le. A raktáros ezt igazságtalannak érezte, s hajlandó lett volna a járulékot utólag megfizetni, csak számítsák be azt a pénzt is a nyugdíjába. Arra hivatkozott, hogy ő a túlórák alatt is *ugyanazt a munkát végezte, amit a munkaidejében*, szerinte tehát nyilvánvaló, hogy az azért kapott bért is ugyanúgy bele kell számítani leendő nyugdíjába, mint a többit. A dolgozó kérését elutasították ugyan, de ő ebbe nem nyugodott bele: *a szakszervezeti jogsegélyszolgálat támogatásával* előbb *döntőbizottsághoz*, majd *bírósághoz* fordult. Ekkor tudta meg, hogy őt már a négy év alatt is megrövidítették, hiszen mindig *csak a rendes órabért fizették neki a túlórákra is — pótlékot nem kapott.* A munkaügyi bíróság a tanúktól és a bizonyítékoktól elsősorban arra várt választ: *kinek az érdekét szolgálta ez a túlóráztatás.*

A vasút jogi képviselője természetesen azt állította, hogy a Zöldértét. Hiszen a ratáros túlmunkája révén *ők kapták meg hamarabb az árut, a szolgáltatást.* Igenám, csakhogy a MÁV fuvarozási feltételeiben található egy ilyen passzus: „A vasút... az átvevőnek a rendeltetési állomáson... kívánságára köteles a küldemény súlyát, darabszámát a kiürített kocsi önsúlyát megállapítani." Szász Lajos pedig „túlórái" alatt egyebek között *éppen ezt csinálta.* Vagyis olyan munkát végzett a Zöldértnek alkalmi munkás órabérért, amiért főállásban a MÁV-tól kellett volna túlórapénzt kapnia.

Vagy mégsem? A munkaügyi és szociális ellátási osztály 1978. június 13-án keltezett levelében egyebek között ez olvasható: „A MÁV-dolgozókat bérlő vállalatok túlmunkáltatási igényeiknél nem tartják be több rendelet előírásait, nem térítik meg a vasútnak a teljesítmény ellenértékét, a szolgálati főnökséget megkerülve, alkalmi munkavállalóként közvetlenül egyéni megállapodás alapján díjazzák a dolgozókat." Itt tehát a vasút már „feltárta" a szabálytalanságok sorozatát, de még mindig úgy vélte: a túlórák ellenértékét a Zöldértnek kellene megfizetnie.

Beszámít a nyugdíjba

A nem mindennapos perbe, amelyben immár jóval többről volt szó egy dolgozó megrövidítésénél, hamarosan a *Fővárosi Főügyészség* is beavatkozott. Álláspontja az volt, hogy a raktáros munkaidején túl is rendszeresen *ugyanazon a munkahelyen, ugyanabban a munkakörben, ugyanazokat a feladatokat* teljesítette, s ráadásul erre közvetlen munkahelyi felettesétől kapta az utasítást. Az ügyészség szerint tehát Szász Lajos a túlórák alatt is a MÁV feladatkörében dolgozott. Vasúti bizonylatokat állított ki, a Zöldért részére ugyan, de lényegében *MÁV-szolgáltatásokat teljesített.* Ebből következik, hogy munkájának *eredménye is a MÁV-nál* jelentkezett, mégpedig anélkül, hogy a vasút ezért akár *egyetlen fillér* munkabért is fizetett volna. Ennek pedig egyszerűen az volt az oka, hogy *nem volt túlórakerete.* S mivel a munka elvégzésében a Zöldért is érdekelt volt, oda jelentették alkalmi munkásnak, onnan kapta a pénzt. A főügyészség álláspontja szerint azonban a raktáros és a Zöldért között *munkaviszony ténylegesen nem jött létre, a megállapodás csupán a túlórák leplezését szolgálta,* s azt, hogy ezekért ne kelljen a dolgozó részére a jogszabályok szerint járó *plusz százalékot* kifizetni.

Belátja már mindezt az a levél is, amelyet 1979. augusztus 18-án a munkaügyi és szociális ellátási osztály helyettes vezetője írt a kereskedelmi osztálynak. Idézem: „Álláspontunk szerint a raktárnokok munkaidőn kívüli tevékenységét *túlmunkának kell utólag elismerni* még akkor is, ha azért a Zöldérttől alkalmi munka címén kaptak díjazást, mert tevékenységük eredményét a kereskedelmi szolgálat hivatalosnak ismerte el."

Mindezek figyelembevételével a Fővárosi Főügyészség azt indítványozta a bíróságnak, amit a szakszervezeti jogsegélyszolgálat is szorgalmazott: három évre visszamenőleg — jogilag ennyi időre érvényesíthető a követelés — állapítsák meg pontosan a Szász Lajos által teljesített túlórák számát, a *dolgozó fizesse vissza a Zöldérttől jogalap nélkül felvett összeget, a MÁV-tól viszont kapja meg visszamenőleg is a törvényesen járó, a túlórapótlékkal növelt munkabért,* ami már a nyugdíjába is beleszámít.

Az ügyeskedések következményei

Az ítélet szerint Szász Lajos a Zöldértnek *csaknem 20 ezer forintot* köteles visszafizetni — ennyi munkabért vett fel innen a legutóbbi három évben —, helyette viszont a MÁV-tól *több mint 31 ezer forint túlórapénzt kap.* Ez már a nyugdíjalapba is beleszámít. Amennyiben azonban a társadalombiztosítási igazgatóság utólag ezt már nem ismerné el, akkor a bíróság ítélete szerint az ebből adódó nyugdíj*különböztetet* a dolgozónak vétkesen kárt okozó vállalat *kártérítésként* lesz majd köteles megfizetni.

A raktáros számára tehát *igazságot szolgáltattak.* Az ügy tanulsága nyilvánvaló: az ilyen és hasonló zsebszerződések, jogszabályellenes, félhivatalos megállapodások — még ha pillanatnyilag kölcsönösen előnyösnek látszanak is — hosszabb távon *senki számára nem lehetnek megnyugtatóak, előbb-utóbb megbosszulják magukat.*

Különös ügy a vállalatok, szocialista szervezetek részére is okulásul szolgálhat. A túlórarendelkezések kijátszását, az ilyen és hasonló suba alatti megoldásokat *semmiképpen sem szabad eltűrni. A szakszervezeteknek pedig különösen nagy figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy efféle vállalati ügyeskedések végül ne a dolgozókat sújtsák.*

Deák András

KITÜNTETÉS

Az Elnöki Tanács *Gyenis Albertet*, a Magyar Filmgyártó Vállalat pártbizottságának titkárát, több évtizedes munkássága elismeréséül, nyugdíjba vonulása alkalmából, a *Munka Érdemrend* arany fokozatával tüntette ki.

SÍRKŐAVATÁS

A Farkasréti temetőben tegnap felavatták *dr. Krekács Györgynek*, a KPVDSZ volt főtitkárának síremlékét. Az avatáson az elhunyt családtagjai, munkatársai, a SZOT elnöksége és a Belkereskedelmi Minisztérium képviselői jelenlétében *Kiss Tibor*, a szakszervezet megbízott főtitkára tartott megemlékezést.

HADD JÁTSSZANAK!

Panaszkodnak a gyerekek, s panaszkodik a közép- és az idős korosztály is. A lakótelepi szóháború nem akar véget érni — érthetően.

A szülők örülnek, hogy végre lakáshoz jutottak. Jól érzik magukat. A gyerekek is, csak éppen nekik más igényeik is vannak. Szeretnének a saját korosztályukkal többet együtt lenni, szórakozni. A presszó nem mindegyiknek tetszik.

A megoldásra sokféle javaslat van: ifjúsági vagy kultúrház, klubok. Ehhez azonban pénz kell. Nem is kevés. Azt mondják a srácok, nekik jó lenne a pince, a tárolóhelyiség, a szárító, van belőlük bőven a lakótelepeken, s ezek többségét senki sem használja. Több helyen össze is verődtek, s bár nincs gyakorlatuk, fordultak az IKV-hoz, a tanácshoz kérelmekkel.

A válasz: hozzanak a házfelügyelőtől, a lakóbizottságtól, a lakóktól beleegyezést, nyilatkozatokat. Megkapják a helyiséget — bérért. Kérik, tegyenek ezekbe a helyiségekbe pingpongasztalokat, esetleg játékokat. De nincs rá illetékes, mert a csavargástól menekülő, tartalmas szórakozást kereső fiatalok ügye nem tartozik sehova.

Úgy hírlik, a Fővárosi Tanács most az új lakótelepeken arra törekszik, hogy ahol futja a pénzből, legyen uszoda, s az iskolai tornatermeket nyissák meg esténként a környék fiataljai előtt. De ez egyelőre csak terv. A Kacsóh Pongrác, az újpalotai és a többi lakótelep pedig valóság. Nincs szükség nagy programokra, százezrekre, milliókra, viszonylag olcsón és gyorsan lehetne segíteni, ha lépnének. Mégpedig úgy, hogy a tanácsok és az IKV közösen keresnék a megoldás lehetőségeit.

A gyerekek gondjának kérdése mindenképpen a felnőttek ügye. Felnőtt módra is kellene megoldani.

M. T.

Galánfy András

Bánszky Pál: Fából faragott játszóterek

Művészet, 1983. augusztus

Galánszky Gyula

zobrázt

1899

Éimisk 1930.83.1.

Galánschy József

Az Egyesült Államokban élt a magyar szecessziós Galánschy József díszítőszobrász művész is.

Ernyei Gyula: Tiffanytól Moholy Nagyig. Művészet, 1978. október – 38. lap.

Galánszky József szobrász

Magyar Sparmüvészet, 1902

3. sz. 113–114. o.
Pályázati ügyek.

MDK

Galánszky József szobr.

Olcsó karácsonyi emléktárgyak pályázata. Magyar Iparművészet 1902. 113 l.

Galańszky József

Kaputerveret.
Repr.
Értimisk 1902/3. 39. l.

~~Beszkói ev. templom VI. 248.~~

GALÁNSZKY JÓZSEF TERVEZETE.

A díszítő szobrászati II. osztály n

lepett Walter Crane [illegible]
ben kijelentette, hogy szivesen rendezne a jövő tél folyamán Budapesten kollektiv kiállítást a maga, valamint családjának munkáiból, ha szándéka rokonszenves fogadtatásra találna. Ennek nyomán az orsz. iparművészeti múzeum igazgatósága is írt már Crane-nek, eleve biztosítva őt, hogy a legnagyobb előzékenységre számíthat a magyar iparművészet összes tényezői részéről.

A választmány örömmel fogadja a bejelentést és elhatározza, hogy a Crane-kiállítást az orsz. iparművészeti múzeummal, együttesen fogja rendezni. Ez alkalommal egyúttal azt is kimondja, hogy társulatnak a jövőben rendezendő összes kiállításait szintén az orsz. iparművészeti múzeummal, mint a mely a társulat kiállításaival közvetlenül érdekelve van, közösen rendezi. Györgyi K. titkárnak pedig az elnök köszönetet mond a nagyérdekűnek s tanuságosnak igérkező kiállításnak kezdeményezéseért.

Györgyi Kálmán utalva arra az átalán ismert tényre, hogy sok üzletünkben még

HELYREIGAZÍTÁS. Lapunk legutóbbi számának 37. oldalán közöltük egy bőrrel diszített ékszerszekrényke képét azzal, hogy tervezője Benczur Béla, készítette Benczur Gyuláné, holott úgy a tervező, mint a készítő Benczur Bélané. Téves közlésünket ezennel helyreigazítjuk.

PÁLYÁZATI ÜGYEK.

PLAKETT VAGY ÉREM PÁLYÁZAT. A Magyar Iparművészeti Társulat a maga körében is megörökiteni kivánja alapítójának s első elnökének *Trefort Ágoston*nak emlékét,

Ezért pályázatot hirdet e célra szolgáló kétoldalú arcképes emlékéremnek, illetve plaketnek mintájára, a következő feltételek mellett:

1. A társulat nagy súlyt helyez arra, hogy *Trefort Ágoston*nak arcképe hű és jellemző legyen, e mellett mintán érthetően legyen kifejezve *Trefort Ágoston*nak a hazai iparművészet meghonosítása és fejlesztése körül kifejtett alapvető munkássága.

2. A pályázó tetszésére van bízva, hogy emlékérmet (medaillet), vagy plakettet tervezzen-e és minő nagyságban. Külön-külön gypsminta készitendő az előlapról és a hátlapról, a végleges nagyságnak háromszoros vagy négyszeres arányban.

3. A pályázaton csakis magyar állampolgár vehet részt.

4. Pályázni lehet vagy névvel, vagy jeligés levéllel.

5. A pályázatok a Magyar Iparművészeti Társulat végrehajtó-bizottsága és állandó juryje, mely magát két szobrásszal kiegészíti, együttes ülésén dönti el.

6. Az első díj 500.— korona, a második díj 300.— korona. A pályadíj a két viszonylag legjobb pályamunkának feltétlenül kiadatik.

7. A pályadíjjal jutalmazott minta a Magyar Iparművészeti Társulat tulajdonába megy át, a sokszorositási jog nélkül. A kivitellel való megbízás és a sokszorositási jognak megszerzése külön szerződés tárgyát képezi. A társulat esetleg kikötheti, hogy a pályadíj a megállapítandó tisztelet-díjba beszámíttassék.

8. A pályázat f. évi szeptember hó 21-én déli 12 órakor jár le.

9. A pályaműveket a Magyar Iparművészeti Társulat titkári hivatalának kell megküldeni (Üllöi-út 33. 37.)

10. A társulat valamennyi pályaművet 10 napig kiállítja az orsz. iparművészeti múzeumban.

11. A „Magyar Iparművészet“ szerkesztősége a pályázó művek bármelyikét lapjában reprodukálhatja.

PÁLYÁZAT PLAKÁTRA ÉS OKLEVÉLRE. A Magyar Iparművészeti Társulat a kereskedelemügyi m. kir. minister úr megbízásából a következő három pályázatot hirdeti:

A)

1. Terveztessék a budapesti tanoncok és segédeknek munkáiból rendezendő és f. évi augusztus havában megnyiló kiállításnak plakátja.

2. A sokszorositás egyszerűsitése végett szükséges hogy a tervező a plakáton kevés színt alkalmazzon. A plakát alakjának meghatározása (álló vagy fekvő formátum) a tervezőtől függ, azonban a rendes plakát nagyságtól (63×98) el nem térhet.

3. A plakáton legyen helye a következő szövegnek:

Budapesti ipartanoncok és segédek rajzainak és munkáinak kiállítása a városligeti iparcsarnokban.

1903. augusztus hó 20-tól szeptember hó 10-ig.

Megtekinthető naponkint reggel 9 órától este 6 óráig. Belépő-díj 20 fillér.

B)

1. Terveztessék az előbb említett tanonc- és segédmunka-kiállítás alkalmából a biráló bizottság által egyes kiállítóknak megitélendő *kitüntető oklevél.*

2. Az oklevél alakját és nagyságát, a pályázó belátása szerint tervezheti.

3. A szöveg s az aláirások részére megfelelő helyet szabadon kell hagyni.

C)

1. Terveztessék egy elismerő oklevél oly mesterek részére, a kiknek inasai e kiállításon jeles képzettségük és kiválóan alkalmas munkájuk által kitűnnek. Ezt az elismerő oklevelet a jury javaslatára a kereskedelemügyi m. kir. minister úr adja az illetőknek, hogy őket az inasképzés terén szerzett érdemekért további buzdítás és példaadás okáért jutalmazza.

2. és 3. mint az előbbi pályázatnál.

*

fontos intézkedés, mert ha ez nem volna, akkor a munkaadók egy csapással rommá döntenék az egész Uniónizmust, idegen olcsó munkaerőnek behozatalával. Ez nem csak a munkásviszonyok züllését, hanem az egész gazdasági élet pangását vonná maga után. Tanulságos példát mutatnak erre nézve a mi hazai viszonyaink a szobrász-szakmában, a hol a konkurrencia nem ismer határokat úgy a munkaadók és munkások között; a hol olcsóság tekintetében az egyik túl akar tenni a másikon.

Most a hallatlan olcsó áron átvett munkát átalában úgy készíti el a munkaadó, hogy ingyen munkaerőt szerez 10—12 tanonc személyében; tehát munkásokat nevel fölös számban és ugyanakkor már a meglevő munkaerőt zárja ki a munkából a 10—12 tanonccal. Így ássák meg a sirját egy-egy virágzó szakmának és ezzel az egész gazdasági életnek.

Ellenben itt Amerikában az által, hogy valamennyi munkaadó egyenlő béreket fizet, a piszkos konkurrencia kivan zárva, csak a munka minőségével lehet versenyre kelni és ilyen verseny csak a szakma előnyére szolgál. Kis mesterek itt nincsenek, csak nagy vállalkozók és ezek többnyire vagyont szereznek.

És az által, hogy a munkásokat jól fizetik, igényeik is nagyobbak: jobban öltözködnek, élnek és nem laknak túlzsúfolt lakásokban, ez által ismét más ezer és ezer munkáskéznek adnak kenyeret és megélhetést és alig van pálya, a mely ne nyújtana igen tisztes megélhetést. Itt mindennapiak azok az esetek, hogy egy Office-boy (irodafiú, futoncfiú, aki leveleket, üzeneteket visz) később ugyanannak a vállalatnak igazgatója lesz. New-York város rendőrkapitánya is 32-évvel ezelőtt mint közrendőr kezdte meg szolgálatát.

Mivel tartozunk most ennek a honnak ezekért az előnyökért: semmivel!

Nincsen hadkötelezettség, az adófizetés egy elég magas ingatlan vagyon bírásánál kezdődik és iparos, kereskedő, az egyetlen vendéglőt kivéve, semmi néven nevezendő adót vagy engedélyt nem fizet, annál kevésbbé a munkás. És 5 évi itt tartózkodás után éppen olyan tisztes polgár lehet mindenki, mint akár egy milliomos; van szavazati joga és hozzászólása a nemzet életéhez.

Míg Európában, dacára hogy a megélhetés mindíg nehezebb lesz, újabb és újabb adókkal terhelik meg az úgyis rogyásig megterhelt népet.

Ezzel lehetetlenné van téve a nemzet gazdasági fejlődése és gyöngítve maga a nemzet, mert a nemzet ereje jólétben és kedvező megélhetési viszonyokon nyugszik, és a hol ezt nem találja meg a nép, azt a helyet elhagyja és a kivándorlást nem törvényjavaslatokkal, hanem kedvező megélhetési viszonyokkal lehet megszüntetni.

A munkásság minden mozgalmát, a mely helyzetének javítására szolgál, puskatussal intézik el, nem látva benne egyebet szociális rémnél. Az ilyen nemzet nem emelkedhetik és a nemzetek életében nem számíthat hosszú életre. Bocsánatot kérek, Tanár úr, ezért a szabad gondolkozásért, de kitőr belőlem a keserűség, ha összehasonlítom az itteni helyzetet a hazaival.

Ezzel rövid vázlatát adtam a gazdasági és társadalmi viszonyoknak, most áttérek az iparművészet terére. A város maga az első pillanatban nem igen kellemes benyomást tesz a szemlélőre, többnyire vörös téglából és kődiszítéssel ellátott kis házaival. Mert itt a házak többségét csak 1—2 család lakja. A gipszdiszítés és vakolat teljesen kivan zárva.

Hanem annál imponálóbb benyomást tesz a város belseje, roppant házóriásaival, a bankok és kereskedelmi házak pazar diszítésű kő és márvány palotái. Ezek az ú. n. „felhő-kaparók“ mind igen szép kőépületek, némelyike hatalmas oszlopzatú márvány portállal, gazdagon diszítve szobrász-munkával, egész a legfelsőbb emeletig, külsőleg is kifejezve tulajdonosának vagyonát: ezek többnyire irodai célokra lesznek felhasználva, az egyikben pl. 1225 iroda 6000 embert foglalkoztat és 18 ezer levél érkezik naponta. Az építészeti stilusok XIV., XV. és XVI-ik Lajos korabeli francia stilusok, igen stílszerű és gazdag kivitelben.

A Secessió szele még nem érkezett meg ide és se hirét sem hamvát nem látni itt, kivéve apró párisi bronztárgyakat, de az építészetből még egészen kivan zárva.

Ennyit Amerikáról. Ha leírásom első részében egy kissé talán elragadtattam volna magam, úgy bocsánatot kérek, habár a tárgyilagosságtól nem tértem el.

Maradok a Tek. Tanár úrnak

hálás növendéke

Galánszky József.

N.-York 1903. I/15.
Cím: care of Mr. Zeidler 1004 East 137 Str.

észrevételeit s az angol kiállítás katalógusára való utalását illeti, megjegyezzük, hogy egy és ugyanaz a szakférfiú szerkesztette mind a két katalógust. Hogy az angol kiállítás katalógusában a budapesti közönség előtt úgyszólván teljesen ismeretlen angol és skót művészek rövid életrajzát közölte, azt éppen e művészek idegen volta eléggé indokolja, míg a hazai művészek munkásságáról a közönséget a társulat kiadványai és a napisajtó mindig tájékoztatják.

A mi a t. cikkíró úrnak nem eléggé világosan kifejtett abbeli óhaját illeti, hogy a társulat jövőben amerikaiasan fogja meg a kiállítások dolgát, megjegyezzük, hogy a társulatnak nem lehet más szerepe a művészi iparos s a közönség között, mint a közvetítés. Az üzérkedés a kereskedőkre tartozik s a társulatnak óvatosan mindazt is kell kerülnie, a mi károsítaná azokat a hazai művészi iparosokat, a kik nem vesznek részt a kiállításain.

A cikknek kritikai részéhez, lévén a bírálat egyéni meggyőződés megnyilatkozása, semmi szavunk. Csupán az első hazai műércöntő által kiállítva volt bronzszobrokhoz írt megjegyzéseket nem tartjuk helyénvalónak azért, mert a társulat önként érthetően e bronzszobrokkal nem akarta bemutatni Telcs Ede „Bohém"-jének vagy Ligeti Miklós kitünő „Anonymus" szobrának mintáját, nem a képzőművészet körébe tartozó szobrászmunkát, hanem alkalmat adott az öntőműhelynek, hogy az öntésben és a patinálásban való tudásáról adjon számot. A kritikánál ezúttal tehát csak az öntés módja, sikerült vagy nem sikerült volta, jöhetett tekintetbe és semmi más.

Viszont konstatálnunk kell, hogy a cikk nem emlékezett meg egyik legkiválóbb s legérdemesb kiállítónkról, a vasművesség terén elsőrangú mestereknek elismert *Forreiderről és Schillerről*, a kik pedig kitűnő s elég jelentékeny művészi kovácsmunkákkal szerepeltek a kiállításon. Azt hisszük, hogy a t. cikkíró úr is szivesen veszi, ha e hiányt most pótoljuk.

Végül még egyet. A t. cikkíró úr figyelmébe ajánlja a társulatnak az iparművészeti iskolából kilépő ifjú iparművészeket, a kiknek életbelépésekor a társulat elősegíthetné a boldogulását. E tekintetben a társulat fönnállása óta lehetőleg megtette azt, a mire megvolt a módja és tényleg számos derék ifjú iparművészünk jórészben a társulat anyagi és erkölcsi támogatásának köszöni sikereit.

Most pedig, hogy a kormány bizonyos alapokat bízott a társulatra, a melyeknek felhasználásával e támogatást intenzivebben folytathatja, máris felkérte az Orsz. iparművészeti iskola igazgatóságát arra, hogy az Iparművészeti iskolából kikerülő s a támogatást megérdemlő ifjú iparművészeket az iskolából való kilépéskor a társulathoz utalja, hogy az szükség esetén segítségökre lehessen. Ebből is látni való, hogy a társulat ügyeit intéző tényezők eléggé szivükön hordják iparművészetünknek fontos érdekeit s hogy e tekintetben ez idő szerint nem forog fönn különös ok panaszra.

—*n.*

EX-LIBRIS = KÖNYVGYŰJTŐ-CÍMER. Az ex-libris magyar kifejezését az ex-libris kiállítással kapcsolatban elkerülhetetlenül meg kell határozni, mivel a most forgalomba jövő kifejezés fog legvalószinűbben polgárjogot nyerni. A szakirodalomban (Magy. Könyvszemle) eddig könyvjelző néven szerepelt, de az nem fedi a fogalmat, mert nem a könyvre kell a jelzést vonatkoztatni az ex-librisnél, hanem a könyvtárra vagy a könyv tulajdonosára. A franciák marque de possesion, az angolok bookplate, a hollandusok boekmerken, a németeknél (Warnecke) Bücherzeichen (Leiningen) Bibliothekzeichen, (zur Westen) Bucheignerzeichen néven nevezik az ex-librist.

A magyar kifejezés megállapitására vonatkozólag itt adjuk *Ballagi* Aladár egyetemi tanár úr felvilágositását, melyet levél utján volt szíves közölni Radisics Jenő iparművészeti muzeumi igazgatóval:

„Meghatározásom kiinduló pontja az, hogy az etiquette-nek régi neve általában annyi, mint *címer*, a mit a következő párhuzamos hely bizonyit:

„es iegyet vvtte az kvvnyrol metelysnek az hyt Igassagnak *cym*erth" (Komjáthy Benedek: Epistolae Paoli Lingva Hungarica Danatae. Cracoviae, 1533. p. 58.) Ennek megfelelő hely a Vulgátában: Et signum accepit circumcizionis, signaculum justitiae fidei." (Epistola Beati Pauli ad Romanos, cap. IV. v. 11.)

Világos, hogy a régi nyelvben *címer* annyi, mint jelecske (signaculum), és ha az, akkor helyén van az ex-librisre a *könyvgyűjtő-címer*, mely ellen egyedül azt a kifogást lehet tenni, hogy nem mindig címer Igen, de erre az a felelet, hogy ez régi tudós szokás műszava, a

régi nyelvben pedig *címer* nemcsak insignia, Wappen, — hanem régi magyarságunk egyik legbecsesebb forrása, Komjáthy szerint, azt jelenti, hogy etiquette, signaculum, jelecske. Már pedig az ex-libris — a mint ídegen nevei is tanusitják — minden körülmények között substantialiter annyi mint *jelecske*.

Így a *könyvgyűjtő-címer* úgy a régi, mint az újabb magyar nyelv, s átalán a szóképzés szempontjából teljesen kifogástalan, s elhárít minden félreértést.

Varjú „könyvjelző"-je oly általános, s annyi értelmű, hogy nem jelezhet semmi speciálist.

Czakó „könyvtárjegy"-e nem állhat meg azért, mert gyakran ellentétben van a Petzholdt-meghatározta „könyvtár" fogalmával, melyhez tartozik, hogy az illető gyűjtemény rendezett és kezelt legyen. Már pedig kis gyűjteményecskék tulajdonosai is gyakran alkalmaztak ex-libriseket; vagyis olyanok. a kiknek nem könyv*tár*uk, hanem csak könyv*gyűjtemény*ük volt. A „könyvjegy", a „névjelző", a „könyvgyűjtő jelvény" félreértésekre ad alkalmat, illetőleg az utóbbi oly modernízű körülírás, mely a régi tudós-világ e szép passiójásak jelzésére sehogy sem való."

Tehát ex-libris = könyvgyűjtő-címer.

Levél Amerikából. Az országos iparművészeti iskolának egyik derék, volt növendéke, Galánszky József díszítő szobrász, nemrégiben Amerikába ment, világot tapasztalni. Onnan írta volt tanárának, Mátrai Lajosnak, az amerikai viszonyokat jól jellemző következő érdekes levelet, a melyet szószerint itt közlünk:

Mélyen Tisztelt Tanár Úr!

Örömmel fogok tollat, hogy az itteni viszonyokat, a mennyire én ismerem; leírjam.

Én julius másodikán érkeztem meg ide, a hazai rossz viszonyok késztettek erre a lépésemre, a melyet már régen terveztem ugyan, de nem volt meg a hozzá szükséges pénz, mert ez eléggé költséges utazás.

A kezdet nehézségeit hamar leküzdöttem és munkát azonnal találtam 14 dollár heti fizetés mellett, azóta már több helyen működtem és a bérem fokozatosan emelkedett és ma 27 dollár heti fizetés mellett dolgozom fában. Ez a rövid története itt időzésemnek. A mi az általános viszonyokat illeti, csak jót írhatok; minden tekintetben.

Mások az alapok, a melyeken ezen gazdag, erős nemzet nyugszik és mások az erők, a melyek ezen alapot képezik. Páratlan emberbaráti és humánus intézmények az élet minden terén és nyilvánulásában. És ha valahol van szabadság, úgy az bizonyosan itt van.

A munkásokat itt igen megbecsülik és jó bérek mellett dolgoznak, habár ezt részint maguknak is köszönhetik az összetartás utján. Itt ugyanis hatalmas munkás-szervezetek (Uniok) vannak. a melyek megszabják a minimális béreket és a felmerülő vitás ügyeket elintézik. Ezeknek az Unióknak némelyike igen erős és az egész szakmát dominálja és más mint Unionbeli munkás nem is dolgozhat az egész város területén. Ebből következik aztán az, hogy a béreket az Uniok, respektive maguk a munkások szabják meg.

Itt van például a fa-union. A beiratási díj 10 dollár, a díj min. $3^1/_2$ dollár naponta egész $4^1/_2$—5 dollárig. A felvételnél meglesz szabva a bér a képesség szerint a kollegák által és azon alul nem szabad dolgozni és innen következik, hogy az én fizetésem 14-ről 27 dollárra szökik fel, mert midőn megérkeztem, nem volt meg a szükséges összeg, hogy beléphettem volna és nem Union műteremben dolgoztam, a hol pedig úgy fizetik az embert a hogy akarják.

Hanem a mintázó, gipsz- és kőszobrászok már sokkal jobban vannak szervezve és ezen szakmákban más mint Union tag nem dolgozhatik, mert az összes műtermeket bírják. A mintázók beiratási díja 75 dollár, a kőszobrászoké 50. A minimális bér napi 5 dollár és ezt minden egyes megkapja.

Az alkudozás a munkaadó és munkás között ki van zárva és az a kért bért köteles megadni, ha nincs vele megelégedve elkell küldeni.

Dacára ezen magas béreknek a munka aránylag mégis elég olcsón lesz előállítva, praktikus munkabeosztás révén és gépek segítségével.

A famunkát gépekkel nagyolják igen tisztán, csak éppen egykissé utána kell vágni és ez sok munkás kezet tesz fölöslegessé.

A munkás-intézményeket, széleskörű törvényes intézmények védik; itt van pl. a bevándorlási törvénynek egy szakasza, a mely a munkaadónak lehetetlenné teszi idegen munkaerő behozatalát. Ez igen

Magyar Iparművészet
1903.

GALANFY LÁSZLÓ
MAGYAR NEMZET

Diplomázó kézművesek

Vizsgamunkáikon dolgoznak a Nádudvari Kézművesiskola végzősei Galanfy László művészeti vezető (a háttérben, állva) vezetésével. Az előtérben karcolással díszített kabaktokok láthatók

MTI FOTÓ – OLÁH TIBOR

– nemzetközi kitekintésben

nformatika a csúcson

K+F a gazdasági fejlődés egyik motorja, hanem a főmotorja; ezt nekünk is föl kell ismernünk. Ha Magyarország nem egyszerű bérmunkából akar megélni, akkor változtatni kell a szemléleten. A multinacionális cégek elsősorban nem a fejlesztés miatt települtek be – tisztelet a kivételnek (Ericsson, amelynek tagjai ezt a politikát próbálják átvinni a kis- és középvállalatok szintjére is. Az USA-ban például 10–15 tagú laboratóriumok lesznek világhírűvé, elég, ha csak azt megnézzük, honnan is indult el mondjuk a Microsoft.

Egyesült Államokban. Szerencsére a magyar nagy- és középvállalatok rávehetők arra, hogy amennyiben érdekeltté tudjuk őket tenni, ruházzanak be a gyorsan megtérülő kutatás-fejlesztésbe. Ehhez több minden szükséges. Legyen megfelelő fiatal és olcsó szakképzett munkaerő.

– Mi a legsürgősebb tennivaló?

– Az egyik, hogy a költségvetés fölismerje a fentiek fontosságát. Ezt kétféleképpen teheti meg: az egyik, hogy a kormányprogramban leírtaknak megfelelően igyekeznek 2002-re a GDP másfél százalékát K+F-re fordítani. Azt a trendet, hogy a ráfordítást mindinkább a vállalkozások veszik át, nálunk is meg kell közelíteni. A jelenlegi 60-40 százalékos arányt úgy kell kiigazítani a következő két esztendőben, hogy a finanszírozásban 50-50

M.D.K.

Galant Antal, hörnüves

Pichler György egri hörnüves cehmester legényeként 1752-ben Keresztespüspöriben dolgozik.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 330. old.

GALANT Antal egri kőművessegéd, aki --+ Pichler György egri kőműves céhmester legényeként 1752-ben keresztespüspökiben dolgozik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Sz. GALÁNTAI Ákos festő

M. Nemzet 1982. ápr. 8

SZ. GALÁNTAI ÁKOS festő és Mácsady Sándor fotós kiállításának megnyitója április 7-én délután öt órakor lesz a Rátkai Márton Klubban. (1068 Budapest, Gorkij fasor 38.)

lóra ülni. Örüljünk a reményt keltő tavaszi pezs
megállapításával, hogy jó szándékban és komoly
között. Legnagyobbrészt jó mesterek keze alól k
nunk azon az egyenetlenségen, amit az egész k
az egyes művészek művein belül tapasztalhatun
érthető kelletlenséget látunk, mintha a fiatal mű
het, hogy csak bátortalanságról van szó, múló tü
hogy fiatalnak szeretjük a fiatalságot és lúdbőrzü
vészi pályája elején csak kiélt, százszor átrágott
jó érzéssel, attól alig várhatjuk, hogy később ro
hetség. A jó művészek eleven hatása a fiatalokra
Kifogásunk a megmerevedett, szolgai utánzás el

A legtöbb reményre kétségtelenül *Breznay* Jó
művészetének hatása alatt áll, de nemes értelem
ge jellemzi. Rokonszenvesen dekoratívek. Mell
Mihály a legizmosabb tehetségek. Aligha tévedü
szép művészi jövőt jósolunk. A fiatal művészek r

74. Sz. Galántai Ákos: Egzotikus táj
o, karton, 34,3x2o cm

A SZEGÉNYEKET TÁMOGATÓ ALAPÍTVÁNY

meghívja Önt és családját
1990. december 5-én 14 órára
a Magyar Nemzeti Galéria III. emeletén rendezendő
kiállítására

A kiállítást megnyitja *MÉSZÖLY MIKLÓS*
(aki a 10 évvel ezelőtti kiállítást is megnyitotta)

A KIÁLLÍTÁS KÉPEIT
1990. december 8-án 11 órakor
AUKCIÓRA BOCSÁTJUK,
melynek bevétele a SZETA számlájára folyik be.

1.000.

Galántai Fekete Béla

"A kecskeméti barátok temploma" c. tanulmányát saját rajzaival illusztrálja: "Egyik bejárat felső része", c.
"A kecskeméti öreg templom", c.
"A kecskeméti barátok temploma" c.
rajzok.
Repr.-ók.

Élet, Bp. 1922. julius. 9. XIII. évf.
14. sz. 328-331. lap.

galántai Fekete Béla

A Müvészet c. rovat sign. nélkül beszámol a "Budapesti Háziezred képkiállitásáról", melyet a Szalonban rendeztek.
galántai Fekete Béla, Edvi Illés Jenő, Károlyi Gyula, Végh Gusztáv és Axaméthy Gyula müvészeket sorolja fel, akiknek a tárlaton bemutatott müveit igen nagyra értékeli.

A HÉT, Bp. 1918. jan. 2o.
XXIX. évf. 3. sz. 46. lap.

Galántai Fekete Béla, festöm. MDK

Carmen. Szines tusz tollrajz.

Nemz. Szo.- A MAFE VI.kiáll. Kat. 1919.febr. 11.1.